

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

NEW YORK TIMES ÇOKSATANI

BİR KİŞİ GECE Sİ MA S A L I

KATHERINE ARDEN

ÜÇÜNCÜ KİTAP: CADININ KİŞİ

NEW YORK TIMES ÇOKSATANI BİR KIŞ GECESİ MASALI SERİSİNİN
AKILLARA KAZINACAK FİNALİNDE VASYA VE MOROZKO,
MOSKOVA HALKINI KURTARMAK İÇİN BÜYÜK BİR SAVAŞIN
İÇİNE GİRİYOR. BU SEFERKİ DÜŞMANLARI ÇOK DAHA KARANLIK,
ÇOK DAHA TEHLİKELİ...

Yaşanan büyük felaket sonrası kafalarındaki soru işaretleriyle boğuşan Moskova halkı suçlayacak birini aramaktadır.

Vasya, hiç olmadığı kadar yalnız ve çaresizdir.

Düşmanlarına savaş açma kararı alan Büyük Prens ise kendisine destek olacak müttefiklerin arayışı içindedir.

Tüm bunlar yaşanırken, kaos yaratmaya kararlı kötücül bir iblis her zamankinden daha güçlü bir şekilde ortaya çıkar. İki dünyanın çatışmaları arasında sıkışıp kalan Vasya, kendisi ve ailesi hakkında bazı şaşırtıcı gerçekler keşfeder. Rusya'yı, Morozko'yu ve değer verdiği o büyülü dünyayı kurtarabilmek için bu sefer çok daha zorlu bir mücadele vermesi gerekecektir.



“Katherine Arden’in kaleme aldığı Bir Kış Gecesi Masalı serisine sadece iyi demek yeterli olmaz.

Kitaplığınızın en önemli köşesinde yer alacak bir başyapıttan bahsediyorum. Üstelik her kitap okudukça daha da güzelleşiyor, daha da anlam kazanıyor. *Cadının Kışı* bizi eski ve yeni tanrıların Rusya’nın ruhu için savaştığı 14. yüzyıl Moskova’sına götürüyor.

Cadı bir kızın seçimleri bu savaşın akıbetini belirleyecek.

Kalbinizin kırılıp, parçalara ayrılacağı bir kış gecesi masalına hazır olun.”

—Laini Taylor



f /ephesusyayinlari
i /ephesusyayinlari
t /ephesusyayinevi
y /ephesus yayinlari
u /ephesus

EPHESUS

www.ephesusyayinlari.com

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Çevrimiçi Kitap Arşivi



5 100000 300000

KATHERINE ARDEN

BİR KİŞİ
GECE
MAŞALI

CADININ KİŞİ

KATHERINE ARDEN

BİR KİŞİ
GECE Sİ
MA SALI

CADININ KİŞİ

Çeviri: Rumeysa Nur Ercan



CADININ KIŞI

Orijinal Adı: The Winter of the Witch (The Winternight Trilogy #3)

Yazar: Katherine Arden

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Güneş

Yayına Hazırlayan: Görkem Kankavi

Editör: Görkem Kankavi

Düzeltili: Mehmet Sağır

Kapak Uygulama: Sidem Zelal Edin

Sayfa Tasarım: Sidem Zelal Edin

1. Baskı: Ağustos, 2021

ISBN: 978-625-7382-48-9

Yayınevi Sertifika No: 40169

©2019, Katherine Arden

Türkçe Yayın Hakkı: Janklow & Nesbit aracılığıyla

©Mürekkep Divit Bas. Yay. San. Dış Tic. Ltd. Şti.

Ephesus Yayınları, Mürekkep & Divit Yayın Grubunun tescilli markasıdır.

"Bu kitap ve kitabın kapak tasarımına ilişkin tüm mali hakları kullanma yetkisi 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince Mürekkep Divit Bas. Yay. San. Dış Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Bir başkası tarafından izinsiz kullanılamaz."

Baskı: Kerem Promosyon ve Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu Sok. No:12 Fatih San. Sitesi no: 138

Zeytinburnu / İstanbul

Tel: 0 (212) 612 01 74

Matbaa Sertifika No: 50399

Yayımlayan

Mürekkep Divit Bas. Yay. San. Dış Tic. Ltd. Şti.

Gültepe Mahallesi Şahinler Sokak No: 2 Ephesus Plaza

Küçükçekmece / İstanbul

Tel: 444 0 454

www.ephesusyayinlari.com / iletisim@ephesusyayinlari.com

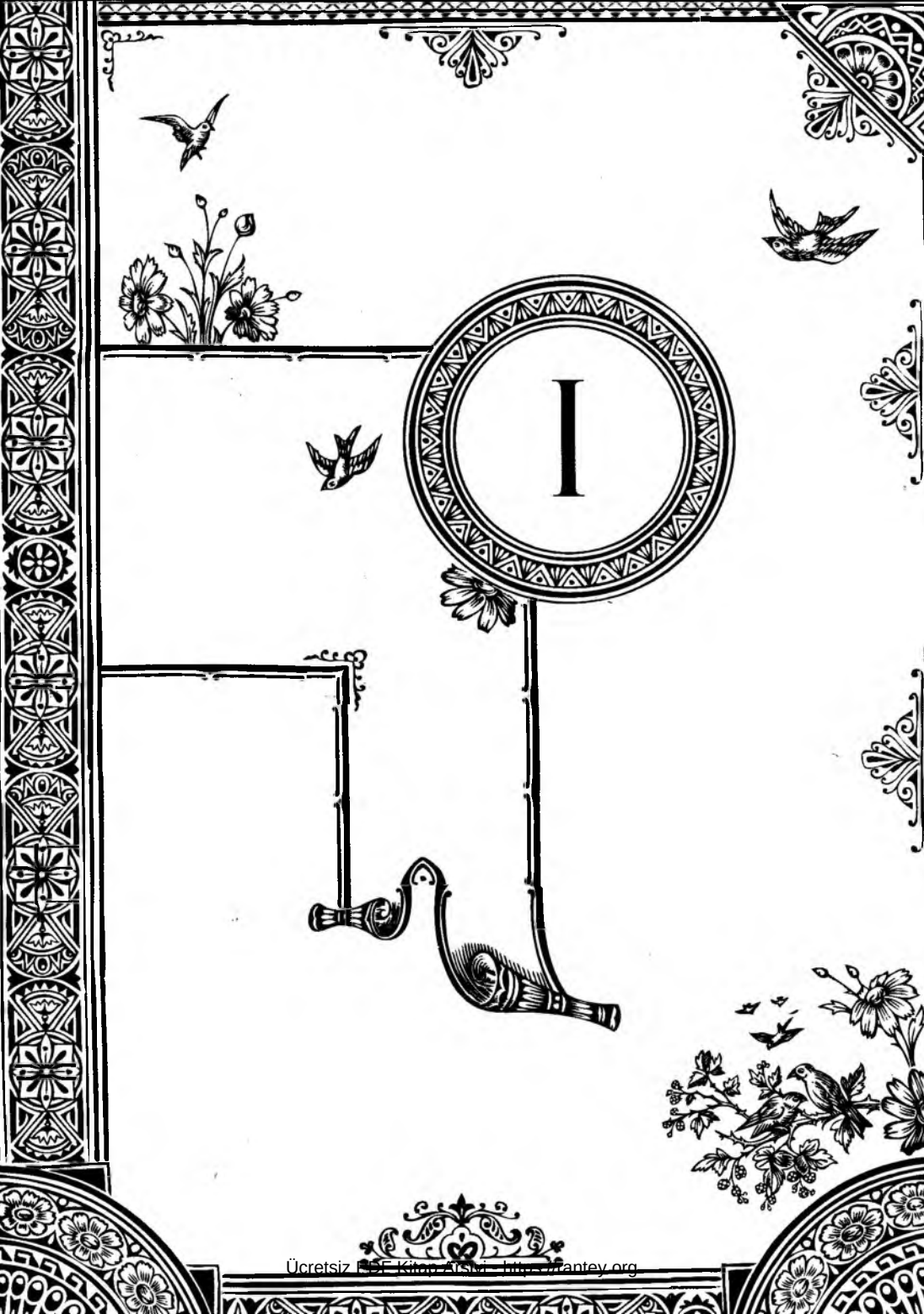
Öz ve evlatlık erkek kardeşlerim

Sterling, RJ ve Garrett'a...

Sizi seviyorum...

*Fırtınanın gölgesinde sakindir deniz.
Gökyüzü, mavisi olmadan muazzamdır.
Fakat inanın bana, kayanın üstündeki kız
Dalgayı, göğü ve fırtınayı gölgede bırakır.*

— A. S. PUŞKİN



I.

MARYA MOREVNA

Kışın son demleriydi ve iki adam alacakaranlıkta bir sarayın meşale ışıklarıyla aydınlanmış avlusundan geçiyordu. Avluda ayaklar altında ezilmiş karlardan geriye çamurlu sular kalmıştı; adamlar bileklerine kadar çamura bata çıka ilerliyorlardı. Fakat kafa kafaya vermiş, büyük bir dikkatle konuşuyorlardı ve ıslanmak umurlarında değildi. Arkalarında kırık dökük, is lekeli olmuş mobilyalarla dolu, merdivenlerinin panelli korkulukları paramparça olmuş bir saray vardı. Önlerinde ise yanıp kül olmuş ahırdan geriye kalan enkaz duruyordu.

“Çelubey¹ o karmaşada ortadan kayboldu,” dedi ilk adam kederle. “Hepimiz kendi canımızı kurtarmakla meşguldük.” Yanağı is lekesinden kararmıştı, sakalına bulaşan kanlar kurumuştu. Gri gözlerinin altında oluşan yorgunluk emaresi halkalar, mor parmak izlerini andırıyordu. Gerçek dışı ve ısrarcı bir ayıklığın verdiği yorgunluğun ötesine geçmiş bir adamın büyümlü enerjisine sahip heybetli bir gençti. Avludaki tüm gözler onun üzerindeydi. Bu kişi, Büyük Moskova Prensi’ydi.²

Bir keşiş olan diğer adam, “Canımızı ve biraz daha fazlasını,” dedi kederle karışık bir nüktedanlıkla. Şehir her şeye rağmen hâlâ çoğunlukla ayaktaıdı ve onların elindeydi. Önceki gece Büyük Prens az kalsın tahttan indirilecek ve öldürülecekti fakat bunu çok az kişi biliyordu. Mucizevi bir kar fırtınası çıkıp onları kurtarmasaydı şehrin neredeyse yanıp kül olacağını ise herkes biliyordu. Gece vakti Tanrı, turnaklarından kıvılcımlar saçılan yumruğunu vurmuş gibi şehrin kalbinde kapkara bir yara oluşturmuştu.

¹Rus tarihçilerin Çelubey, kendi memleketlilerinin ise Temir-Mirza olarak hitap ettiğı Çelubey, Kulikovo Savaşı’nda Tatar cephesinin şampiyonuydu. Aleksandr Peresvet tarafından mağlup edildi. (Yazar Notu)

²Orta Çağ Rusya’sında Moskova, Tver ya da Smolensk gibi büyük prensliklerin (knezliklerin) yöneticisine verilen unvan. Çar (*tsar*) unvanı 1547’de Korkunç İvan hükümdar olana kadar kullanılmadı. *Velikiy Knyaz* sık sık “grandük” olarak da çevrilir. (y.n.)

“Yeterli değil,” dedi Büyük Prens. “Kendimizi kurtarmış olabiliriz ama ihanete karşılık vermedik.” O acı gün boyunca Prens, gözüne takılan herkese teskin edici sözler sarf etmiş, hayatta kalan atlarla cebelleşen ve ahırın kömürleşmiş kirişlerini taşıyan adamlara sakince talimatlar vermişti. Ancak Prens’i iyi tanıyan keşiş, onun dışarıya yansıtmamaya çalıştığı yorgunluğunu ve öfkesini görebiliyordu. “Yarın ayırabileceğimiz ne kadar kaynak varsa alıp bizzat yola çıkacağım,” dedi Prens. “Tatarları bulup öldüreceğiz.”

“Moskova’dan şimdi mi ayrılacaksın, Dmitrii İvanoviç?” diye sordu keşiş, hafif endişeli bir tavırla.

Uykusuz geçen bir gün ve gece, Dmitrii’nin öfkesini biraz olsun dindirmemişti. Hizmetlilerini ürküten bir ses tonuyla, “Bana bunun aksini mi tavsiye edeceksin, Aleksandr Kardeş?” diye sordu.

“Şehir sensiz yapamaz,” dedi keşiş. “Yası tutulacak ölümler, yitirilen ambarlar, hayvanlar ve depolar var. İntikam çocukların karnını doyurmaz, Dmitrii İvanoviç.” Keşiş, prensten daha fazla uyumamıştı; sesindeki keskinliği tam olarak gizleyememişti. Sol koluna, omzunun hemen aşağısındaki ok saplanan kasına kumaş sarılmıştı ve o gün kolunu çok zorlamıştı.

“Ben onları *iyi niyetle* ağırlamışken Tatarlar bana kendi sarayımda saldırdı,” diye çıkıştı Dmitrii, sesindeki öfkeyi gizlemeye zahmet etmeden. “Bir gaspçıyla birlikte bana komplo kurdular, *şehrimi ateşe verdiler*. Bunlar cezasız mı kalacak, Kardeş?”

Aslında şehri yakan Tatarlar değildi. Fakat Aleksandr Kardeş bunu söylemedi. O hatanın unutulup gitmesi daha iyiydi; sonuçta artık telafisi mümkün değildi.

Büyük Prens soğuk bir tavırla şöyle ekledi: “Senin öz kardeşin o kaosta bebeğini ölü doğurmadı mı? Ölü doğan soylu bir bebek, yanıp kül olan bir şehir... Adalet yerini bulmazsa insanlar isyan eder.”

“Ne kadar kan dökülürse dökülsün kardeşimin çocuğu geri gelmeyecek,” dedi Saşa, sesi istediğinden daha sert çıkmıştı. Kardeşinin gözyaşı dökmeden yas tutuşu gözünün önünden gitmiyordu; ağlayıp haykırmasından daha da kötüydü bu.

Dmitrii'nin eli kılıcının kabzasındaydı. "Şimdi de bana nutuk mu çekeceksin, keşiş?"

Saşa aralarında oluşan yaranın kabuk tuttuğunu ama iyileşmediğini prensin ses tonundan anlayabiliyordu. "Hayır," dedi Saşa.

Dmitrii biraz çaba sarf ederek kılıcının kıvrılan yılan biçimindeki kabzasını bıraktı.

"Çelubey'in Tatarlarını nasıl bulmayı düşünüyorsun?" diye sordu Saşa, mantıklı olmaya çalışarak. "Onların peşine bir kez düştük zaten, hem de kışın en şiddetli zamanında karlar gayet güzel iz tutarken gözümüzü kırpmadan iki hafta boyunca at sırtında yol teptik."

"Ama o zaman onları bulduk," dedi Dmitrii ve gri gözleri kısıldı. "Küçük kız kardeşin gecedен sağ çıktı mı?"

"Evet," dedi Saşa, temkinli bir şekilde. "Yüzünde yanık izleri ve Olga'nın dediğine göre bir kaburgasında kırık varmış. Fakat hayatta."

Artık Dmitrii de sıkıntılı görünüyordu. Arkasındaki enkaz yerini temizleyen adamlardan biri kırık bir çatı kirişini yere düşürünce küfrü bastı. "Kız kardeşimin yardımı olmasaydı senin yanına vaktinde varamazdım," dedi Saşa, kuzeninin yüzündeki kederi profilden incelerken. "Onun kanı, tahtını kurtardı."

"Pek çok adamın kanı tahtımı kurtardı," diye çıkıştı Dmitrii, etrafa bakmadan. "O kız bir yalancı ve erkeklerin en dürüstü olan seni bile bir yalancıya çevirdi."

Saşa bir şey söylemedi.

"Sor ona," dedi Dmitrii, başını çevirip. "Ona bunu nasıl yaptığını... Tatarları nasıl bulduğunu sor. Mahareti keskin gözlerinden ibaret olamaz; düzinelerce keskin gözlü adamım var. Kıza bunu nasıl yaptığını sor, ben de onu ödüllendireyim. Moskova'daki hiçbir adamın onunla evleneceğini sanmıyorum ama taşrada yaşayan bir boyar³ onunla evlenmeye ikna edilebilir. Ya da rüşvet olarak yeterince altın verilirse, bir rahibe manastırı onu kabul edebilir." Dmitrii gitgide daha hızlı konuşuyordu, yüz ifadesi sıkıntılıydı, kelimeler dudaklarından durmaksızın dökülüyordu. "Belki

³Kiev ya da daha sonra Moskova aristokrasisi üyesidir; kudem olarak bir prensten (knez) sonra gelir. (y.n.)

de güvenli bir şekilde evine geri gönderilir... veya terem'de⁴ ablasının yanında kalır. Rahatının yerinde olması için ona yeterince altın verilmesini sağlayacağım. Ona bunu nasıl yaptığını sor, ben de işleri onun için yoluna koyayım.”

Saşa söylememesi gereken ağız dolusu cümleyle prense bakakaldı. *O kız dün senin hayatını kurtardı, kötü bir büyücüğü alt etti, Moskova'yı ateşe verdi, sonra da kurtardı. Üstelik tüm bunları bir gecede yaptı. Bir çeyiz... veya herhangi bir bedel karşılığında öylece ortadan kaybolmaya razı gelir mi sence? Kız kardeşimi tanıyor musun sen?*

Tabii ki Dmitrii onu tanımıyordu. Yalnızca o kızın erkek kılığındaki halini, Vasilii Petroviç'i tanıyordu. *İkisi de aynı kişi.* Kabadayılık maskesinin ardında Dmitrii de bunu anlamış olmalıydı; nitekim huzursuzluğu onu ele veriyordu.

Ahırın etrafındaki adamlardan gelen bir sesleniş, Saşa'nın cevap vermesine engel oldu. Dmitrii de rahatlayarak başını o tarafa çevirdi. “Buraya gelin,” dedi adam, kirişin üzerinden bir adım atarak. Saşa da onu hemen arkasından takip etti. İki yanık çatı kirişinin kesiştiği yerde kalabalık toplanıyordu. “Kenara çekilin... Meryem Ana aşkına, baharda çayır görmüş koyun sürüsü müsünüz siz? Ne var?” Kalabalık onun sesindeki keskinlikten ürküp geri çekildi. “Evet?” dedi Dmitrii.

Adamlardan birinin dilinin bağı çözüldü. “İşte orada, Gosudar,”⁵ dedi. Yere düşen iki direğin arasındaki boşluğu işaret etti ve biri, deliğe doğru bir meşale uzattı. Aşağıdan parlak bir şey meşalenin ışığını geri yansıttı. Büyük Prens ile kuzeni şüpheli ve kamaşmış gözleriyle gösterilen yere bakakaldı.

⁴Hem Eski Rusya'da soylu kadınların yaşadığı yeri (bir evin üst katlarını, farklı bir kanadını ya da sarayın erkeklere ait kısmına bir koridorla bağlanan apayrı bir binayı) belirtmek hem de Moskova'da genel olarak aristokrat kadınları diğerlerinden ayırma uygulamasını ifade etmek için kullanılan bir kelimedir. Yunancadaki *teremnon* (mesken) kelimesinden türetildiği ve Arapça kökenli harem sözcüğüyle alakası olmadığı düşünülmektedir. Orta Çağ Moskova'sından kalan yazılı kayıtlar olmadığından bu uygulamanın nasıl başladığı belirsizdir. Terem uygulaması on altıncı ve on yedinci yüzyıllarda zirveye çıkmıştır. Nihayetinde Büyük Petro bu uygulamaya bir son vermiş ve kadınları tekrar kamusal alanlara dâhil etmiştir. İşlev olarak terem, soylu Rus kadınların hayatlarını erkeklerden tamamen ayrı bir şekilde geçirdiği, kızların teremde yetiştirildiği ve evlenene kadar oradan ayrılmadığı anlamına geliyordu. Babası tarafından üç kere dokuz kilit altında tutulan prenses, Rus masallarında yaygın kullanılan bir kinayedir ve muhtemelen çıkış noktası terem uygulamasıdır. (y.n.)

⁵“Majesteleri” ve “Hükümdar” ifadelerine benzer bir terim. (y.n.)

“Altın mı?” dedi Dmitrii. “Orada mı?”

“Tabii ki hayır,” dedi Saşa. “Altın olsa erirdi.”

Üç adam, bu *şeyi* toprağa mıhlayan keresteleri çoktan bir kenara sü-rüklemeye başlamıştı. Dördüncü adam da bu nesneyi topraktan çıkarıp Büyük Prens’e uzattı.

Gerçekten de altındı; hem de has altındı ve erimemişti. Tuhaf bir şe-kilde birbirine eklenmiş ağır zincirler ve sert şeritler halinde dövülmüştü. Metalinin yağlı görünümlü bir parıltısı vardı; etrafını saran yüzlere be-yaz-kızıl bir ışık saçıyor ve Saşa’yı huzursuz ediyordu.

Dmitrii bu şeyi evirip çevirdikten sonra, “Ah,” dedi ve tutuş biçimini değiştirip en üst kısmından kavrayınca dizginleri adamın bileklerine doğ-ru indi. Bu bir dizgin ve başlık setiydi. “Bunu daha önce gördüm,” dedi Dmitrii, gözleri aydınlanarak. Eşkıyalar ve yangın yüzünden hazineleri azalmış bir prens için bir kucak dolusu altın gibisi yoktu.

“Dün Kasyan Lutoviç kısırağına bunu giydirmişti,” dedi Saşa, önceki günü hatırlamaktan hiç hoşlanmayarak. Gözleri başlığın ağız kısmındaki sivri uçlarında tiksintiyle oyalandı. “Onu sırtından atsaydı kısırağı suçla-mazdım.”

“Ah, bu şey savaşın bir bedeli,” dedi Dmitrii. “Keşke o güzel kısrak da ortadan kaybolmasaydı... Hep o lanet olası at hırsız Tatarlar yüzünden. Hepinize bir kap sıcak yemek ve şarap verilecek; aferin size.” Adamlar uyumsuz sesler çıkarak tezahürat yaptılar. Dmitrii dizgin ve başlık se-tini kâhyasına verdi. “Temizle bunu,” dedi Büyük Prens. “Karıma göster. Bu onu neşlendirebilir. Sonra da güvenli bir şekilde kilit altında sakla.”

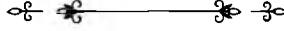
Hürmetkâr kâhya, kolları arasındaki altın setle yanlarından ayrıldı-ğında, “Bu setin yanan ahırda öylece yatması ve hiçbir hasar almaması tuhaf değil mi?” dedi Saşa, temkinli bir şekilde.

“Hayır,” dedi Dmitrii, kuzenine sert bir bakış atarak. “Tuhaf değil. Diğer mucizenin hemen ardından onu bulmamız mucize gibi bir şey; diğer mucize derken kar fırtınasından bahsediyorum. Soran herkese tam olarak böyle söylemelisin. Tanrı bu altın nesneyi bize bağışladı zira ger-çekten müşkül durumda olduğumuzu biliyordu.” Dmitrii, iyi anlamda *olağanüstü* ve kötü anlamda *olağanüstü* olaylar arasındaki farkın dediko-dulardan daha önemli olmadığını biliyordu. “Altın altındır. Şimdi, Kar-deş...” Ama sustu. Saşa da başını kaldırıp sessizce bekledi.

“Bu ses de ne?”

Şehrin dışından, kayalık bir kıyıya suların gümbürtüyle çarpma sesi gibi karmaşık bir homurtu geliyordu. Dmitrii kaşlarını çatı. “Kulağa şey gibi geliyor...”

Kapı muhafızının bağırışı Dmitrii’nin sözünü kesti.



Kremlin⁶ tepesinden biraz aşağıda alacakaranlık erkenden çökmüştü, gölgeler daha küçük ve daha sessiz bir başka sarayın üzerinde gitgide yoğunlaşıyor ve soğuyordu. Yangın o saraya elini sürmemişti, yalnızca sıçrayan kıvılcımlar sarayın üzerinde küçük yaralar açmıştı.

Moskova dedikodular, hıçkırıklar, lanetler, tartışmalar ve sorularla kaynıyordu ama yine de şehre kırılğan bir düzen hâkimdi. Lambalar yakıldı; hizmetliler de müşkül duruma düşenleri rahat ettirmek için ayrılabilir kaynakları bir araya getirdi. Atlar ahırlarında uyukladılar; pastanenin, mutfağın, birahanenin ve sarayın bacalarından muntazam sütunlar halinde dumanlar yükselmeye başladı.

Bu düzenin yazarı tek bir kadındı. Çalışma odasında dimdik, kusursuz ve son derece solgun bir şekilde oturuyordu. Yıpranmışlığını gözler önüne seren geniş çizgiler dudaklarını çevreliyordu oysa henüz otuz yaşında bile yoktu. Gözlerinin altındaki koyu halkalar Dmitrii’ninkilerle yarışıyordu. Önceki gece hamamda üçüncü çocuğunu ölü doğurmuştu. Aynı saatlerde ilk çocuğu kaçırılmıştı ve onu neredeyse gecenin korku dolu anlarında kaybedecekti.

Ama her şeye rağmen Olga Vladimirova dinlenemezdi. Yapılacak çok iş vardı. Çalışma odasındaki fırının⁷ yanında oturduğu yere sürekli birileri geliyordu: Kâhya ve aşçı, marangoz, ekmekçi ve çamaşırcı kadın... Her birine bir görev veriyor ve teşekkür ediyordu.

Gelen ricacılar arasındaki bir boşlukta Olga oturduğu koltuğa çöktü ve kollarını daha önce bebeğinin bulunduğu karnına sardı. Diğer kadın-

⁶Bir Rus şehrinin merkezinde bulunan güçlendirilmiş bölge. Modern İngilizcede *kremlin* kelimesi yalnızca en meşhur örneği Moskova Kremlin’i’ni kastediyor gibi olsa da aslında tarihî Rus şehirlerinin birçoğunda kremlin bulunur. Başlangıçta Moskova’nın tamamı kremlin sınırları içindeydi ancak zamanla şehir, duvarlarının dışına taşdı. (y.n.)

⁷Rus fırını ya da *peç* on beşinci yüzyılda hem yemek pişirmek hem de ısınmak için yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanan büyük bir yapıydı. Bir baca sistemi ısının eşit yayılmasını sağlardı ve bütün aile kışın sıcak kalabilmek için genellikle fırının üstündeki düz kısımda uyurdu. (y.n.)

larını saatler önce göndermişti; terem'in üst katlarında gecenin şokunu uyuyarak üzerlerinden atıyorlardı. Ancak bir kişi gitmemişti.

“Sen de yatmaya gitmelisin, Olya. Ev halkı sabaha kadar sensiz idare edebilir.” Konuşan kişi, fırının yanındaki bankta kaskatı ve ihtiyatlı bir şekilde oturmuş bir genç kızdı. Onun da gururlu Serpuhov⁸ Prensesi'nin de uzun siyah saçları vardı, örgüleri bilekleri kadar kalındı ve yüz hatlarında muğlak bir benzerlik vardı. Fakat prenses narinken, konuşan kız uzun boylu ve uzun parmaklıydı, yüzünün kaba hatları üzerinde iri gözleri vardı.

“Gitmelisiniz gerçekten,” dedi diğer kadın, elinde ekmek ve kapus-kayla odaya geri dönerken. Paskalya perhizi zamanıydı; yağlı et yiyemezlerdi. Bu kadın da diğer ikisi kadar yorgun görünüyordu. Örgüsü yer yer gümüşü dokunuşlar olmakla birlikte sarıydı, bakışları aydınlıktı ve iri gözleri zekâ parıltıları saçıyordu. “Ev geceyi atlatacak kadar güvende. İkinci de şunlardan yiye.” Kadın yemeği cömertçe paylaştırdı. “Sonra da yatmaya gidin.”

Olga yorgunluğun etkisiyle yavaşlamış bir tempoyla, “Bu ev güvenli,” dedi. “Peki, ya şehir ne olacak? Sizce Dmitrii İvanoviç veya onun zavallı ahmak karısı, bu gece öksüz kalan çocukları doyurmaları için hizmetlerini ekmek dağıtmaya gönderiyor mudur?”

Fırının bankında oturan kızın yüzünün rengi attı ve kız, dişlerini alt dudağına geçirdi. “Dmitrii İvanoviç'in Tatarlardan intikam almak için zekice planlar yaptığından eminim, açlık çekenlerin beklemesi gerekecek,” dedi. “Ama bu tabii ki şu anlama gelmiyor...”

Yukarıdan bir çığlık ve peşi sıra gelen aceleci ayak sesleri kızın sözünü böldü. Üç kadın benzer yüz ifadeleriyle kapıya dönüp baktı. *Şimdi ne oluyor?*

Bakıcı tir tir titreyerek odaya daldı. Hemen peşinden nefes nefese kalmış iki hizmetçi geldi. “Maşa,” dedi bakıcı nefes nefese. “Maşa... kayıp.”

⁸Şimdilerde Moskova'nın yaklaşık yüz kilometre güneyinde bulunan bir şehirdir. Başlangıçta Dmitrii İvanoviç döneminde Moskova'nın güney kesimlerini koruma altına almak için kurulmuştur ve yönetim yetkisi Dmitrii'nin kuzeni Vladimir Andreviç'e (*Kuledeki Kız*'da Olga'nın kocasına) verilmiştir. Serpuhov on dördüncü yüzyılın sonlarına kadar şehir statüsü kazanmamıştır. *Kuledeki Kız* ve *Cadının Kızı* kitaplarında Olga, Serpuhov Prensesi olsa da Moskova'da yaşamaktadır çünkü o zamanlar Serpuhov'da ağaçlık alanlar, bir kale ve birkaç barakadan başka bir şey yoktu. Serpuhov Prensi, Moskof'a bağlı olmayan tek lord; yani Moskova'ya tabi olmayan, bağımsız bir prensti. (y.n.)

Olga hemen ayağa fırladı. Maşa... Marya onun tek kızıydı, önceki gece yatağından kaçırılmıştı. “Adamları çağırın,” diye çıkıştı Olga.

Ama yaşça daha küçük olan kız kulak kabartmış gibi başını eğdi. “Hayır,” dedi genç kız. Odadaki tüm gözler hızla üzerine çevrildi. Hizmetçiler ve bakıcı birbirlerine kederli bakışlar attılar. “Dışarı çıkmış.”

“O zaman bu...” diye başladı Olga ama genç kız onun sözünü kesti: “Nerede olduğunu biliyorum. Müsaade edin, gidip onu geri getireyim.”

Olga genç kıza uzun uzun baktı, kız da bakışlarını kaçırmadı. Önceki gün olsa Olga, deli kız kardeşine çocuklarından hiçbirini emanet edecek kadar güvenmediğini söylerdi.

“Nerede?” diye sordu Olga.

“Ahırda.”

“Pekâlâ,” dedi Olga. “Ama Maşa’yı lambalar yakılmadan önce geri getir, Vasya. Ayrıca ahırda değilse *derhâl* bana haber ver.”

Kız başını olumlu anlamda salladı, bakışları hüznülenirken ayağa kalktı. Yalnızca hareket ettiği zaman yan tarafını tuttuğunu herkes görüyordu. Bir kaburgası kırılmıştı.



Vasilisa Petrovna, Marya’yı umduğu yerde buldu; bir doru aygırın ahır bölmesindeki samanların arasında iki büklüm uyuyordu. Aygır bağlı olmasa da ahırın kapısı açıktı. Vasya içeri girdi ama çocuğu uyandırmadı. Bunun yerine o devasa atın omzuna yaslandı ve yanağını atın ipeksi postuna dayadı.

Doru aygır başını geriye attı ve kendini tutamayarak kızın ceplerini burnuyla dürtmeye başladı. Kız gülümsedi, o uzun gün boyunca ilk kez içtenlikle gülümsemişti ve kolunun içine gizlediği bir parça ekmeği çıkarıp ata yedirdi.

“Olga dinlenecek gibi değil,” dedi. “Hepimizi gölgede bırakıyor.”

Sen de hiç dinlenmedin, dedi at, kızın yüzüne sıcak nefesini üfleyerek.

Vasya irkilip atı kendinden uzaklaştırdı; atın sıcak nefesi kızın kafatasında ve yanağındaki yanıkları acıtmıştı. “Dinlenmeyi hak etmiyorum ben,” dedi. “Yangına ben sebep oldum; bunu olabildiğince telafi etmeye çalışmalıyım.”

Hayır, dedi Solovey⁹ ve ayağını hızla yere vurdu. Zhar Ptitsa¹⁰ yangına sebep oldu, gerçi onu serbest bırakmadan önce söylediklerime kulak asmalıydın. Tutsaklığı onu öfkeden deliye döndürmüştü.

“O nereden geldi sahiden?” diye sordu Vasya. “Onca insan arasından *Kasyan* nasıl oldu da böyle bir yaratığa dizgin vurabildi?”

Solovey kaygılı görünüyordu. Kulaklarını öne arkaya çevirdi ve kuyruğuyla kalçalarını dövdü. *Nasıl olduğunu bilmiyorum. Birinin bağırdığını ve birinin ağladığını hatırlıyorum. Kanatları ve mavi sulardaki kanları anımsıyorum.* Yelesini sallayarak tekrar ayağını yere vurdu. *Tüm hatırlayabildiğim bu kadar.*

Solovey o kadar stresli görünüyordu ki Vasya aygırın omuz başlarını kaşırken, “Boş ver,” dedi. “*Kasyan* öldü, atı da gitti.” Konuyu değiştirdi. “Domovoi,¹¹ Maşa’nın burada olduğunu söyledi.”

Tabii ki burada olacak, dedi at, üstünlük taslarcasına. *Henüz benimle nasıl konuşacağını bilmiyor olsa da onu incitmeye çalışan herkesi bir güzel tekmeleyeceğimin farkında.*

On yedi karışlık¹² bir aygırdan gelen boş bir tehdit değildi bu.

“Sana geldiği için onu suçlayamam,” dedi Vasya. Tekrar atın omuz başlarını kaşdı ve aygırın kulakları memnuniyetle eğildi. “Ben küçükken, en ufak sıkıntı belirtisinde hep ahıra kaçardım. Ama burası Lesnaya Zemliya¹³ değil. Olya kızını evde bulamadıklarını öğrendiğinde çok korktu. Onu geri götürmeliyim.”

Samanlar arasında yatan küçük kız ürperip inledi. Tam Marya sarsılarak uyanırken Vasya acıyan tarafına fazla yüklenmemeye çalışarak, dikkatli bir şekilde diz çöktü. Çocuğun başı Vasya’nın kaburgalarına çarpın-

⁹Bülbül; Vasya’nın doru aygırının adı. (y.n.)

¹⁰Ateş kuşu. (ç. n.)

¹¹Rus folklorunda evin koruyucusu, ev perisi. Çoğulu; *domoviye*. *Cadının Kızı*’nda domovaya şeklinde dişileştirildi. Bazı kaynaklarda domovoi’nin kikimora adında bir karısı olduğu söyleniyor ama ben evin ana koruyucusunu dişileştirmenin, bir cadının evi için daha uygun düşeceğini hissettim. (y.n.)

¹²Eskiden atların boyu yerden omuz başlarının tepesine kadar elle ölçülürdü. Buna göre santimetre üzerinden hesabı yapıldığında 17 karış 172,72 santimetre eder. 17 karışlık bir at gerçekten uzun boylu bir attır. (ç. n.)

¹³Birebir çevirisi: “Orman Diyarı”. Vasya, Saşa ve Olga’nın doğup büyüdüğü köydür; *Ayrı ve Bülbül*’de olayların çoğu bu köyde geçmektedir, *Kuledeki Kız*’da ve *Cadının Kızı*’nda da birkaç kez bu köye atıfta bulunmaktadır. (y.n.)

ca Vasya çığlığını son anda güçlükle bastırdı; gözleri kenarlardan hafifçe karardı.

“Sakin ol, Maşa,” dedi Vasya, tekrar konuşabildiği anda. “Sakin. Benim. Her şey yolunda. İyisin. Güvendesin.”

Çocuk, Vasya’nın kollarında kaskatı oturdu. Büyük at başını eğip küçük kızın saçlarını burnuyla dürttü. Kız başını kaldırdı. Aygır kızın burnunu nazikçe yalayınca Marya hafifçe kıkırdadı. Sonra da yüzünü Vasya’nın omzuna gömüp ağladı.

“Vasoçka, Vasoçka, hiçbir şey hatırlamıyorum,” diye fısıldadı hıçkırıkları arasında. “Sadece korktuğumu hatırlıyorum...”

Vasya da korktuğunu hatırlıyordu. Çocuğun sözleri üzerine önceki gecedен görüntüler zihninden peş peşe atılan oklar gibi hızla geçmeye başladı. Şaha kalkmış ateşten bir at... Pörsüyüp iki büküm yere yığılan büyücü... Büyülenmiş, yüzünde boş bir ifadeyle itaate hazır bekleyen Marya...

Bir de kış kralının sesi... *Seni gücümün yettiği kadar sevdim.*

Vasya hareket etmek anılarını dağıtabilirmiş gibi başını iki yana salladı. “Hatırlamana gerek yok; henüz değil,” dedi kıza nazikçe. “Artık güvendesin; geçti.”

“Geçmiş gibi gelmiyor,” diye fısıldadı çocuk. “Hatırlayamıyorum! Geçip geçmediğini nereden bileceğim?”

Vasya, “Güven bana, sana güvenmem diyorsan da annene veya dayına güven. Sana daha fazla zarar gelmeyecek. Haydi, gel, eve dönmeliyiz. Annen endişelendi.”

Marya hemen Vasya’dan uzaklaştı, onun da kızı tutacak kadar gücü yoktu, kız hemen Solovey’in ön bacağına sımsıkı sarıldı. “Hayır!” diye bağırdı Marya, yüzünü atın postuna gömerek. “Beni buna zorlayamazsın!”

Sıradan bir at olsa böyle tuhaf bir davranış karşısında şaha kalkar, ürker veya en azından Marya’nın yüzüne diziyle vururdu. Solovey ise kuşkucu bakışlar atarak orada öylece durdu. Temkinli bir şekilde başını Marya’nın üzerine eğdi. *İstersen burada kalabilirsin,* dedi aygır, çocuk onu anlamasa da. Kız yine ağlamaya başladı; dayanma gücünün bittiğini gösteren yorgun ve cılız hıçkırıklara boğuldu.

Vasya kızın açısından acıma ve öfke hissediyor, Marya'nın neden eve dönmek istemediğini anlıyordu. O evden kaçırılmış ve yarım yamalak hatırladığı korku dolu anlar yaşamıştı. Sadece Solovey'in o devasa ve kendinden emin hali onu rahatlatıyordu.

Aygırın ön bacağına doğru, "Rüya görüyordum," diye mırıldandı küçük kız. "Rüyam dışında... hiçbir şey hatırlayamıyorum. Bana gülen bir iskelet vardı ve ben kek yiyip duruyordum... Yemekten midem bulanmıştı aslında ama... yine de bir dilimi bitirip diğerine geçiyordum. Artık rüya görmek istemiyorum. O eve de geri dönmeyeceğim. Bu ahırda Solovey'le birlikte yaşayacağım." Aygıra yine sımsıkı sarıldı.

Vasya, Marya'yı kaldırıp zorla götürmeyi seçmediği sürece (ki kırık bir kaburgayla böyle bir şey yapmaya dayanamazdı, Solovey de bunu onaylamazdı) kız hiçbir yere gitmeyecekti.

Eh, bu öfkesi burnunda aygıra Marya'nın neden orada kalamayacağını başka birinin açıklaması daha iyi olabilirdi. Bu sırada da... "Pekâlâ," dedi Vasya, sesinin neşeli çıkması için çabalayarak, "sen istemediğin sürece eve dönmeye gerek yok. Sana bir hikâye anlatayım mı?"

Marya'nın Solovey'e sımsıkı sarılan kolları gevşedi. "Nasıl bir hikâye?"

"Hangi hikâyeyi istersen. İvanuşka ve Alenuşka'yı anlatayım mı?" Sonra Vasya'nın gönlü onu şüpheye düşürdü. *Kardeşim, sevgili kız kardeşim Alenuşka, dedi küçük keçi. Bana doğru yüz, bana doğru yüz. Ateş yakıyorlar, kazanlar kaynatıyorlar, bıçaklarını biliyorlar. Ben öleceğim.*

Ama kız kardeşi onu kurtaramazdı çünkü çoktan boğulmuştu.

"Yok, onu anlatmayayım," dedi Vasya hemen ve yeniden düşündü. "Aptal İvan'ı mı anlatsam?"

Çocuk, hikâye seçimi o acı günde olanları değiştirebilecek kadar mühim bir şeymiş gibi düşünüp taşındı. En azından Vasya onun iyiliği için böyle olduğunu umdu.

"Sanırım," dedi Marya, "Marya Morevna'nın hikâyesini dinlemek hoşuma gider."

Vasya tereddüt etti. Çocukken kendisiyle aynı adı taşıyan Güzeller Güzeli Vasilisa masalını severdi. Ancak Marya Morevna masalı önceki gece olanların ardından duygusal açıdan ağır, belki de çok ağır gelebilirdi.

Fakat Marya henüz sözünü bitirmemişti. “İvan’ı¹⁴ anlat,” dedi. “Hikâyesinin o kısmını. *Atları* anlat.”

İşte o zaman Vasya onu anladı. Gülümsedi ve gülümsemesinin yüzündeki yanıkları germesini bile umursamadı.

“Pekâlâ. O kısmını anlatacağım, tabii Solovey’in bacağına bırakırsan. Sonuçta o bir direk değil ki böyle tutunasın.”

Marya gönülsüzce olsa da Solovey’i bıraktı, aygır da samanların arasına uzandı, böylece kızlar sıcacık atın yanına kıvrıldılar. Vasya, Marya’yı da kendisini de pelerinine sardı ve Marya’nın saçını okşamaya başladı:

“Prens İvan, karısı Marya Morevna’yı üç kez kötü büyücü Koşey’in¹⁵ ellerinden kurtarmaya çalışmış,” dedi. “Ama her defasında başarısız olmuş çünkü Koşey insanların dilini anlayabilen, dünyanın en hızlı atına biniyormuş. Onun atı, İvan ne kadar önde başlarsa başlasın İvan’inkini geçiyormuş.”

Solovey burnundan saman kokulu, memnuniyet dolu bir nefes vererek homurdandı. *O at beni geçemezdi*, dedi.

“Sonunda İvan, karısı Marya’ya nasıl böyle eşsiz bir ata sahip olduğunu Koşey’e sormasını söylemiş.

“‘Tavuk bacakları üzerinde duran bir ev var,’ diye yanıt vermiş Koşey. ‘Deniz kıyısında bu ev. Orada bir cadı yaşıyor: Dünyadaki en iyi atları yetiştiren Baba Yaga.¹⁶ Onun yanına varmak için bir ateş nehrini geçmelisin ama benim alevleri ayıran büyülü bir mendilim var. Eve vardığında da Baba Yaga’ya üç gün hizmet etmek istemelisin. Ona iyi hizmet edersen sana bir at verir. Ama başarısız olursan seni yer.’”

¹⁴Marya Morevna masalına dair bu gönderme, İvan’ın kötü büyücü tarafından parçalandıktan sonra gidip ona (bedenini iyileştiren) ölüm suyunu ve (onu hayata döndüren) yaşam suyunu getiren kayınbiraderleri kuş prensler tarafından hayata geri döndürülmesiyle ilgilidir. (y.n.)

¹⁵Rus masallarında zalim bir büyücü ya da köyleri ateşe veren bir komutan olarak tasvir edilen yenilmez atlıdır. Tipik özelliği güzel kızları kaçırmasıdır. Koşey aynı zamanda Hristiyanlıktan önce Rusların bozkır insanını, göçebeleri tanımlamak için kullandığı bir isimdi, daha sonra etimolojide “kosta” (kemik) sözcüğüyle ilişkilendirildi. (ç. n.)

¹⁶Birçok Rus masalında geçen yaşlı bir cadı. Bir havana binip etrafta gezer, havan tokmağıyla yön değiştirir ve huş ağacından süpürgesiyle izlerini siler. Tavuk bacakları üzerinde dönüp duran bir kulübede yaşar. Bir Kış Gecesi Masalı üçlemesinde Baba Yaga, Vasya’nın büyük büyükannesidir. (y.n.)

Solovey düşüncelere daldığını belli edercesine kulağını eğdi.

“Bu yüzden cesur kız Marya,” Vasya böyle söyleyip yeğenin siyah örgüsünü çekince Marya kıkırdadı, “Koşey’in büyülü mendilini çalıp gizlice İvan’a vermiş. Böylece İvan, dünyanın en iyi atını kazanmak için Baba Yaga’nın yanına gitmiş.

“Ateş nehri çok büyük ve ürkütücüymüş. Fakat İvan, nehri Koşey’in mendilini sallayarak ve alevler arasında dörtnala giderek geçmiş. Ateşin ötesinde, deniz kenarında küçük bir ev bulmuş. Baba Yaga dünyanın en iyi atlarıyla beraber orada yaşıyormuş...”

Marya bu noktada söz aldı. “Konuşabiliyorlar mıymış? Yani senin Solovey’le konuşabildiğin gibi? Gerçekten Solovey’le konuşabiliyor musun? Solovey insanlarla konuşuyor mu? Baba Yaga’nın atları gibi yani?”

Soru akışını kesmek için bir elini havaya kaldırıp, “Konuşabiliyor,” dedi Vasya. “Tabii sen onu nasıl dinleyeceğini bilirsen. Şimdi sessiz ol, bırak da masalı bitireyim.”

Fakat Marya çoktan bir sonraki sorusuna geçmişti. “Nasıl dinleyeceğini nereden öğrendin?”

“Ben... Ahırdaki adam bana öğretti,” dedi Vasya. “Vazıla.¹⁷ Ben çocukken.”

“Ben de öğrenebilir miyim?” dedi Marya. “Ahırdaki adam benimle hiç konuşmuyor.”

“Seninki güçlü değil,” dedi Vasya. “Moskova’dakiler güçlü değil. Ama... bence öğrenebilirsin. Duyduğuma göre büyükannenin... yani benim annemin biraz büyü bilgisi varmış. Büyük büyükannenin sabah grisi renginde muazzam bir atın sırtında Moskova’ya geldiğine dair bir hikâye dinlemiştim. Belki o da senin ve benim gibi çiyerti’yi¹⁸ görüyordu. Belki bir yerlerde Solovey gibi başka atlar da vardır. Belki de hepimizin...”

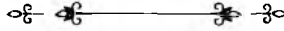
Ahır bölmeleri arasındaki koridorda yankılanan kararlı bir adım Vasya’nın sözünü kesti. “Belki de hepimizin,” dedi Varvara’nın kuru sesi, “akşam yemeğine ihtiyacı vardır. Ablan sana gidip kızını getirmeni söyledi

¹⁷Rus folklorunda ahırların ve çiftlik hayvanlarının koruyucusu. (y.n.)

¹⁸İblisler. Bu durumda Rus folklorundaki çeşitli perileri ya da peri halkını kapsayan bir topluluk adı. (y.n.)

ama ben sizi bir çift köylü oğlan gibi samanların üzerinde yuvarlanırken buluyorum.”

Marya hemen ayağa fırladı; Vasya da acı içinde, yaralı tarafını zorla-mamaya çalışarak onu takip etti. Solovey iç geçirerek ve kulaklarını Var-vara’ya doğru dikerek doğruldu. Kadın, Solovey’e tuhaf bir bakış attı. Bir an için yüzünden hasreti andıran bir ifade gelip geçti ve o anda Varvara uzun zaman önce çok istediği bir şeye bakıyormuş gibi göründü. Sonra aygırı göz ardı edip, “Haydi, Maşa,” dedi. “Vasya masalın devamını daha sonra anlatır. Çorba soğuyacak.”



Vasya ile Marya konuşurken ahır gölgeler bürümüşü. Solovey ku-laklarını dikmiş kıpırdamadan duruyordu. Ona, “Ne oldu?” diye sordu Vasya.

Şunu duyabiliyor musun?

“Neyi?” dedi Varvara ve Vasya ona tuhaf bir bakış attı. Bu kadın tabii ki onu anlamış olamazdı...

Marya’nın bakışları birden korkuyla doldu. “Solovey birinin geldiğini mi duyuyor? Kötü birinin mi?”

Vasya kızın elini tuttu. “Güvendesin dedim ya, söylediklerimde cid-diydim. Herhangi bir tehlike anında Solovey hepimizi buradan dörtnele kaçıır.”

“Pekâlâ,” dedi Marya kısık sesle. Ama Vasya’nın elini daha sıkı tuttu.

Maviye çalan akşam göğünün altına çıktılar. Solovey de huzursuzca homurdanarak, burnunu Vasya’nın omzu üzerinden uzatarak peşlerinden geldi. Kan rengi günbatımı, batıda belli belirsiz bir leke gibi kalmıştı ve havada tuhaf bir durgunluk vardı. Ahırın kalın duvarları dışına çıkınca Vasya, Solovey’in duyduğu seslerin kaynağını buldu: Etrafa, pek çok aya-ğın aceleci adımları ve çok sayıda sesin boğuk karmaşası hâkimdi.

Ata kısık sesle, “Haklısın; ters giden bir şeyler var,” dedi Vasya. “Lanet olsun, Şaşa burada değil.” Sonra yüksek sesle ekledi: “Endişelenme, Maşa. Burada, kapıların ardında güvendeyiz.”

“Haydi gidelim,” dedi Varvara ve onları terem’e çıkaracak olan dış kapıya, antreye ve merdivenlere yöneldi.

2.

HESAPLAŞMA

Avluda acayip bir sessizlik vardı; günün keşmekeşi yerini ağır bir durgunluğa bırakmıştı. Marya'nın elini sımsıkı tutan Varvara, terem'in dış kapısından geçti. Vasya merdivenlerin başına geldiğinde arkasına dönüp alnını Solovey'in ipeksi boynuna dayadı. Avlunun neden bu kadar durgun olduğunu merak ediyordu. Olga'nın muhafızlarının birçoğu ölmüş ya da Büyük Prens'in dvor'undaki¹⁹ savaşta yaralanmıştı fakat ablasının seyis ve köleleri neredeydi? Kapıların ötesindeki bağrıış çağrıış gittikçe yükseliyordu. Vasya, "Bekle beni," dedi ata. "Yukarıya, ablamın yanına çıkacağım ama çok geçmeden geri döneceğim."

Acele et, Vasya, dedi aygır, tüm vücut hatlarından huzursuzluğu belli oluyordu.

Merdivenlerden Olga'nın çalışma odasına çıkmaya başladılar. Vasya'nın kırık kaburgası, merdivenleri çıkarken ateşten bir pençe gibi yan tarafını yakıyordu. Alçak tavanlı büyük çalışma odasında ısınmak için bir fırın ve odayı havalandırmak için dar bir pencere vardı. Oda artık kalabalıktı; Olga'nın hizmetlileri gürültüye uyanmıştı. Çocuk ekmek yiyordu; biraz şaşırmış olsa da uysal bir oğlandı. Kadınlar seslerinin duyulmasından korkuyormuş gibi fısıldıyordu. Serpuhov sarayına, insanları tedirgin eden bir atmosfer hâkimdi. Vasya su toplamış avuçlarının terlediğini hissetti.

Olga dar pencerenin yanında durmuş avlunun ötesine bakıyordu. Marya hemen annesinin yanına koştu. Prenses bir kolunu kızının omuzlarına koydu.

Etrafa uğursuz gölgeler saçan, tavandan sarkan lambaların ışığı Vasya'nın içeri girmesiyle titreşti. Başlar Vasya'ya çevrildi ama o sadece pencerenin yanında hareketsiz duran ablasının gözlerini aradı.

¹⁹Avlu ya da meydan. Orta Çağ'da Rusya'daki soyluların arazilerinde bulunan müştemilatların arasındaki alan. (y.n.)

“Olya?” diye seslendi Vasya. Odadaki sesler, onu duyabilmek için ke-sildi. “Sorun ne?”

“Adamlar. Elllerinde meşaleler olan adamlar,” dedi Olga, başını çevir-med en.

Vasya kadınların birbirlerine korku dolu bakışlar attıklarını gördü. Ama hâlâ anlayamıyordu. “Ne yapıyorlar?”

“Gel, kendin bak.” Olga’nın sesi sakindi. Ama başlığından sarkan ve göğsüne dökülen kat kat zincirler vardı. Lambanın ışığı altın zincirleri göz kamaştırıcı bir şekilde parlatıyor ve Olga’nın aslında hızlı hızlı nefes alıp verdiğini belli ediyordu.

“Muhafızları çağırdım,” diye ekledi Olga. “Ama dün hem gece yan-gında hem de Tatarlarla savaşırken çok fazla muhafız kaybettik. Geriye kalanlar şehir kapılarını tutuyor; köleler de şehirde hayır işlerine koşturuyor. Gönderebileceğimiz bütün adamlar şehirde ve henüz geri dönme-diler. Belki de bazılarının geri dönmesi engellenmiştir, belki de bazıları bizim duymadığımız şeyler işitmiştir.”

Daniil’in bakıcısı, çocuğu sonunda ciyaklayacağı kadar sımsıkı tuttu. Marya büyülü bir atı olan teyzesi Vasya’yı, ona gözü kapalı güvendiğini belli eden umut dolu bakışlarla izliyordu. Vasya aksamamaya çalışarak odayı aşip pencerenin yanına gitti. Yanlarından geçerken birkaç kadın gözlerini çevirdi ve haç çıkardı.

Serpuhov kapılarının önündeki sokak insan kaynıyordu. Birçoğunun elinde meşale vardı; hepsi bağıırıyordu. Açık pencerenin yanına gelince, gitgide yükselen sesler Vasya’nın söylenenleri ayırt etmekte zorlanan ku-laklarına nihayet net bir şekilde çalındı.

“Cadı!” diye bağıırıyorlardı. “Bize cadıyı verin! Yangın! Yangını o baş-lattı!”

Varvara, Vasya’ya tekdüze bir ses tonuyla, “Senin için buradalar,” dedi. Marya da, “Vasoçka... Vasoçka... *senden* mi bahsediyorlar?” dedi. Ol-ga’nın kolu gergin bir şekilde kızını kendine yakın tutuyordu.

“Evet, Maşa,” dedi Vasya, dili damağı kurumuştu. “Benden bahsediyorlar.” Kapının önündeki kalabalık, bir nehrin sularının nehir yatağındaki bir kayayı sarması gibi etrafa yayılıyordu.

“Saray kapısını sürgülemeliyiz,” dedi Olga. “Kapıyı kırabilirler. Varvara...”

“Saşa’ya haber gönderdin mi?” diye lafa girdi Vasya. “Büyük Prens’in adamlarını çağırttın mı?”

“Bunu yapması için tam olarak kimi gönderecekti ki?” dedi Varvara. “Tüm bunlar başladığında bütün adamlar çoktan şehre gitmişti. Lanet olsun. Aşırı yorgun olmasaydım ve bütün gün terem’de kalmasaydım uyarılar daha önce kulağıma çalınırdı.”

“Ben gidebilirim,” dedi Vasya.

“Saçmalama,” diye çıkıştı Varvara. “Tanınmayacağını mı sanıyorsun? Bu şehirdeki bütün adamların, kadınların ve çocukların görür görmez tanıyacağı o devasa doru aygırla mı gitmeyi düşünüyorsun? Birinin gitmesi gerekiyorsa, *ben* giderim.”

“Kimse bir yere gitmiyor,” dedi Olga soğukkanlı bir şekilde. “Bakın, etrafımız sarıldı.”

Vasya ile Varvara tekrar pencereden baktı. Olga haklıydı. Meşale havuzu etrafa yayılmıştı.

Kadınların fısıltıları artık korkuyla tiz bir tını kazanmıştı.

Kalabalık artıyordu; insanlar hâlâ yan yollardan akın akın geliyordu. Kapıya vurmaya başladılar. Vasya kalabalıktaki yüzleri seçemiyordu; meşaleler gözlerini kamaştırıyordu. Hemen aşağıdaki avlu ise soğuk ve sessizdi.

“Rahat ol, Vasya,” dedi Olga. Yüzü sert olduğu kadar sakindi. “Korkma, Maşa; git de erkek kardeşinle beraber ateşin yanında otur.” Sonra Varvara’ya dönüp, “Sana yardımcı olmaları için kadınlardan bazılarını al; kapıyı bulabildiğiniz her şeyle destekleyin. Kapıyı kıracak olurlarsa bu bize zaman kazandırır. Bu kule, Tatarlara dayanacak şekilde inşa edildi. İyi olacağız. Saşa ve Büyük Prens kargaşa haberini alacaktır; adamlar vakitinde yetişecektir.”

Olga’nın altın zincirlerinin parıltısı, hâlâ kadının huzursuzluğunu gölgeliyordu.

“İstedikleri kişi bensem...” diye başladı Vasya.

Olga onun sözünü kesti. “Teslim mi olacaksın? *Böyle* bir topluluğun akıl ve mantıkla ikna edilebileceğini mi sanıyorsun?” Keskin bakışlarıyla kaynayan kalabalığı işaret etti. Varvara çoktan kadınları koltuklarından kaldırmaya başlamıştı. Ahşap sağlamdı. Bu onlara zaman kazandırırıldı. Ama ne kadar zaman?

O sırada yeni bir ses, “*Ölüm,*” diye fısıldadı.

Vasya başını çevirdi. Ses, fırının ağzında duran, Olga’nın domovoi’sine aitti ve ateş söndükten sonra çöken küllerin fısıltısından farksızdı.

Vasya’nın bütün tüyleri diken diken oldu. Domovoi, ailesine ne olacağını bilme yetisine sahipti. Vasya aksayarak attığı iki uzun adımla fırının karşısına geçti. Kadınlar ona dik dik bakıyordu. Marya’nın gözleri dehşet içinde Vasya’nın kollarıyla buluştu; o da domovoi’nin sesini duymuştu.

“Ah, ne olacak?” diye haykırdı Marya. Daniil’in ekmeğini kapıp çocuğu ağlattı ve Vasya’nın yanına gelip fırının önünde diz çöktü.

“Hayır, Maşa...” diye başladı bakıcısı ama Vasya, “*Rahat bırak onu,*” diye öyle bir ses tonuyla tepki verdi ki bütün oda korkuyla geri çekildi. Olga’nın bile dişleri arasından ışıltı andıran bir ses çıkararak nefesinin kesildiği duyuldu.

Marya solmaya yüz tutmuş domovoi’ye ekmeği uzattı. “Öyle söyleme,” dedi kız. “Ölüm deme. Erkek kardeşimi korkutuyorsun.”

Erkek kardeşi domovoi’yi ne görüyor ne de duyuyordu ama Marya aslında kendisinin korktuğunu itiraf edemeyecek kadar gururluydu. Domovoi’ye, “Bu evi koruyamaz mısın?” diye sordu Vasya.

“Hayır.” Domovoi cılız bir sestten biraz daha fazlası ve korların ışığının yansıttığı bir silüetti. “Büyücü öldü; yaşlı kadın karanlıkta dolaşıyor. İnsanlar gözlerini diğer tanrılara çevirdi. Bana güç verecek bir şey kalmadı. Hiçbirimizin dayanacak takati yok artık.”

“Buradayız,” dedi Vasya, korkunun ateşlediği bir coşkuyla. “Biz seni görüyoruz. Bize yardım et.”

“Biz seni görüyoruz,” diye fısıldayarak tekrarladı Marya. Vasya uzanıp kızın elini sımsıkı tuttu. Önceki gece aldığı sayısız kesikten birini çoktan yeniden kanatmıştı. Kanlı elini fırının ağzındaki sıcak tuğlalara sürdü.

Domovoi ürperdi ve birdenbire konuşan bir gölgeye kıyasla canlı bir yaratığa daha çok benzedi. “Size vakit kazandırabilirim,” diye fısıldadı. “Biraz zaman kazandırabilirim ama hepsi bu.”

Biraz zaman mı? Vasya hâlâ yeğeninin elini tutuyordu. Kadınlar, yüzlerinde korku ve kınamayla karışık ifadelerle onların arkasında toplanıyordu.

“Kara büyü,” dedi bir tanesi. “Olga Vladimirova, muhakkak ki sen de görüyorsun...”

Vasya diğer kadınları görmezden gelerek, “Bu gece kaderimizde ölüm var,” dedi ablasına.

Olga’nın yüzünde keder çizgileri belirdi. “Elimden gelen yeterli olmazsa tabii. Vasya, bankın ucunu tut; Varvara’nın kapıyı desteklemesine yardım et...”

Vasya’nın başında aynı cümle zonkluyordu: *İstedikleri kişi benim.*

Avludan Solovey’in ciyıklaması duyuldu. Kapılar sarsılıyordu. Kapıya en yakın noktada Varvara sessizce duruyordu. Gözleriyle bir şeyler anlatmaya çalışıyor gibi görünüyordu. Vasya onun ne demeye çalıştığını anladığını düşünüyordu.

Vasya yeğeniyle yüz yüze gelmek için kaskatı halde diz çöktü. “Domovoi’ye her zaman iyi bakmalısın,” dedi Marya’ya. “Burada kalsan da... başka bir yere gitsen de... onu güçlü tutmak için elinden gelenin en iyisini yapmalısın, böylece o da evi koruyabilir.”

Marya ciddi bir tavırla başını aşağı yukarı sallayıp, “Ama Vasoçka, sana ne olacak? Henüz yeterince bilgim yok ki...”

Vasya yeğenini öpüp ayağa kalktı. “Öğreneceksin,” dedi. “Seni seviyorum, Maşa.” Olga’ya döndü. “Olya, kızını... çok geçmeden Lesnaya Zemliya’ya, Alyoşa’nın yanına göndermelisin. Alyoşa durumu anlayışla karşılayacaktır; onunla beraber büyüdüm, durumumu biliyor. Maşa bu kulede sonsuza dek kalmaz.”

“Vasya...” diye başladı Olga. Kafası karışan Marya, Vasya’nın elini tuttu.

“Tüm bunlar için,” dedi Vasya, “affet beni.” Marya’nın elini bıraktı ve Varvara’nın onun için açtığı kapıdan süzülerek çıkmadan hemen önce bir an için Vasya ile Varvara’nın gözleri hüznünlü bir anlayışla kenetlendi.



Solovey, Vasya’yı saray kapısında bekliyor, gözünün etrafında oluşan beyaz halka dışında sakın görünüyordu. Bağrıışlar artıyordu. Kapıdan bir çatırtı sesi geldi. Kerestelerde oluşan çatlaklar arasından meşalelerin ışığı parıldadı. Vasya’nın düşünceleri birbiriyle yarışyordu. Ne yapmalıydı? Solovey’in tehlikede olduğuna şüphe yoktu. Hepsi tehlikedeydi; kendisi de atı da ailesi de.

Vasya ile Solovey kapıyı sürgüleyip ahırda saklanabilir miydi? Hayır... bu delirmiş kalabalık, içerideki çocuklar için doğrudan dayanıksız terem kapısına yüklenirdi.

Teslim mi olsaydı? Yanlarına gidip kendini ellerine mi bıraksaydı? Belki tatmin olurlardı belki de içeri zorla girmeyi başaramazlardı.

Fakat Solovey... ona ne yaparlardı? Yanında duran sadık atı, onu asla gönül rızasıyla terk etmezdi.

“Haydi gel,” dedi Vasya. “Ahırda saklanacağız.”

Kaçmak daha iyi, dedi at. Bir kapı açıp kaçsak daha iyi.

“O kalabalığa kapı falan açmayacağım,” diye çıkıştı Vasya. Sesine ikna edici, tatlı bir ton kazandırmaya çalıştı. “Ağabeyim ve Büyük Prens’in adamları gelene dek kazanabildiğimiz kadar zaman kazanmalıyız. Kapı yeterince dayanacaktır. Gel, saklanmalıyız.”

Huzursuz at, etraftan gelen bağrıış çağrıış yükselirken kızı takip etti.

Ahırın büyük çift kanatlı kapısı, ağır ahşaptan yapılmıştı. Vasya kapıyı açtı. At da ahırın loşluğunda huzursuzca homurdanarak kızın peşinden gitti.

“Solovey,” dedi Vasya, kapıyı hafif aralık kalacak kadar çekip. “Seni seviyorum.”

Solovey yanık yerlerine dikkat ederek kızın saçlarını burnuyla dürttü. *Korkma. Kapıyı kırıp içeri girerlerse hemen kaçarız. Kimse bizi bulamaz, dedi.*

“Maşa’ya iyi bak,” dedi Vasya. “Belki bir gün seninle konuşmayı öğrenir.”

Vasya, dedi Solovey, başını birden panikle kaldırarak. Ama Vasya çoktan Solovey’in başından uzaklaşmıştı, kapının dar aralığından dışarı çıkıp Solovey’i güvende olması için ahıra kapattı.

Vasya arkasından Solovey’in öfkeli çılgınlığını ve öfkeli kalabalığın gürültüsü çoğunlukla bastırsa da sağlam ahşabı tekmeleyip kırmaya çalıştığını duydu. Ama Solovey bile o devasa kapıyı kıramazdı.

Üşümüş ve dehşete düşmüş halde kapıya doğru tuhaf bir şekilde yürümeye başladı.

Kapıdaki çatlaklar genişledi. Tek bir ses gecenin tüm seslerini bastırıp kalabalığı galeyana getirdi. Ona cevap olarak bağırış çağırış daha da arttı.

Aynı ipeksi ses ikinci kez gürültüyü tüm berraklığıyla neredeyse şakır gibi yarıp geçti. Vasya’nın yan tarafındaki acı yavaş yavaş bıçaklanıyormuş gibi hissettiriyor ve kötüleşiyordu. Yukarıdaki terem’in lambaları söndürüldü.

Yeniden Solovey’in arkadan gelen çılgınlığını duydu.

“Cadı!” diye bağırdı o güçlü ses üçüncü kez. Bu bir çağrıydı; bir tehditti. Kapıdaki çatlaklar anbean genişliyordu.

Vasya bu defa sesin sahibini tanıdı. Nefesi vücudundan kaçarak uzaklaşıyordu sanki. Ama Vasya cevap verdiğinde sesi titremedi. “Buradayım. Ne istiyorsunuz?”

O anda iki şey oldu. Kapıdan taşkın sular misali kıymıklar yağmaya ve Solovey ahır kapısını yıkıp arkadan dörtnala gelmeye başladı.

3. BÜLBÜL

Onlar Vasya'ya Solovey'den daha yakındı ama hiçbir şey doru aygır-dan daha hızlı değildi. Vasya'ya doğru dörtlüyle koşuyordu. Vasya son bir şansı olabileceğini fark etti. Kalabalığı bir kovalamacaya sürükleyebilir, bu sayede ablasının kapısından uzaklaştırabilirdi. Bu yüzden Solovey uçarak yanından geçerken Vasya onun sıçrayışına göre zamanlamayı ayarladı ve yanında koşan atın sırtına atladı.

O anın ivediliğinde acı ve zayıflık yok oldu. Solovey doğrudan parçalanmış kapıya doğru hücum halindeydi. Vasya at sırtında giderken bağı- rıyor, kalabalığın gözlerini kuleden ayırıyordu. Solovey bir savaş aygırının çılginlığıyla saldırıya geçip kalabalığı yardı. Ona el uzatmaya çalışan in- sanlar geri sıçrayıp uzaklaşmak zorunda kaldı.

Kapıya yakındı artık. Vasya tüm benliğiyle kaçmaya kararlıydı. Açık alanda hiçbir şey doru aygırı yakalayamazdı. Vasya onları uzaklaştı- rabilir, zaman kazanabilir ve Saşa ile Dmitrii'nin muhafızlarıyla beraber geri dönebilirdi.

Hiçbir şey Solovey'i yakalayamazdı.

Hem de hiçbir şey.

Vasya onlara neyin çarptığını göremedi. Birinin fırında yakmak için ayırdığı bir kütük olabilirdi. Vasya'nın tek duyduğu kütüğün savrulurken çıkardığı ısıktı, sonra Vasya darbenin etkisiyle aygırın vücuduna yayılan titreşimi, şoku hissetti. Solovey'in bir bacağı yan yattı. Parçalanmış kapı- dan çıkmasına bir sıçrayış kala yere düştü.

Kalabalık çığlık attı. Vasya *çatırttı* kendi vücuduna aldığı bir yara gibi hissetti. Hemen içgüdüsel olarak yuvarlanıp düşmenin etkisinden kurtuldu, bir an sonra atın başucunda diz çökmüştü.

“Solovey,” diye fısıldadı. “Solovey, kalk haydi.”

İnsanlar hızla yaklaşıyordu; bir el Vasya’yı saçından yakaladı. Vasya hemen dönüp o eli ısırdı; elin sahibi küfrü basıp sırtüstü yere düştü. Aygır debelenip tekme savurdu ama arka bacağı berbat bir açıyla yamulmuştu.

“Solovey,” diye fısıldadı Vasya. “Solovey, lütfen.”

Aygır, kızın yüzüne saman kokulu nefesini hafifçe üfledi. Titriyor gibiydi ve Vasya’nın eline dökülen yelesi tüy gibi diken diken olmuştu. Sonunda Solovey’in diğer tuhaf doğası, Vasya’nın daha önce hiç görmediği kuş hali sonunda savaşıp özgür kalacak ve kanatlanıp uçacaktı sanki.

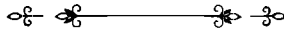
Ardından bir kılıç darbesi geldi.

Tam da atın başının vücuduyla buluştuğu yere isabet etti. Bir feryat koptu.

Vasya kılıcın atın bedenine girişini, kendi boğazı kesiliyormuş gibi hissetti ve yavrusunu korumaya çalışan bir kurt gibi dört dönerek feryat fıgan ettiğinin farkında bile değildi.

“Kızı öldürün!” diye bağırdı kalabalıktan biri. “İşte orada... cadı kız! Öldürün onu!”

Vasya üzerlerine atıldı, gözü hiçbir şey görmüyordu, kendi canı umurunda bile değildi. Sonra bir adamın yumruğu, ardından bir başkasının ki isabet etti vücuduna, ta ki artık hiçbir şey hissetmeyene kadar.



Vasya yıldızların aydınlatığı bir ormanda dizleri üzerinde duruyordu. Dünya siyah beyaz ve oldukça sessizdi. Kahverengi bir kuş karların üzerinde durmuş, ulaşamayacağı bir mesafede kanat çırpıyordu. Siyah saçlı, kemik gibi solgun bir kişi kuşun yanına diz çökmüş, avucunu kuşa uzatıyordu.

Vasya bu elin sahibini tanıyordu; bu yeri biliyordu. Ölüm tanrısının gözlerindeki kadim kayıtsızlığın ardında gizli duyguyu bile görebildiğini sandı Vasya. Ama adam, Vasya’ya değil, kuşa bakıyordu, bu yüzden Vasya emin olamadı. Hiç olmadığı kadar yabancı ve mesafeliydi ölüm tanrısı, tüm dikkati sadece karların üzerindeki bülbüldeydi.

“Bizi birlikte götür,” diye fısıldadı Vasya.

Adam herhangi bir tepki vermedi.

“Ben de sizinle geleyim,” diye denedi kız tekrar. “Atımı kaybetmeyeyim.” Vasya uzaklardan vücuduna gelen esintileri hissedebiliyordu.

Bülbül, ölüm tanrısının eline zıpladı. Adamın parmakları nazıkçe kuşu sardı ve havaya kaldırdı. Diğer eliyle bir avuç kar aldı. Kar adamın elinde eriyip suya dönüştü; kuşun üzerine damladı ve kuş hemen hareketsiz ve kaskatı kaldı.

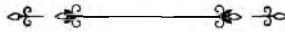
Adam sonunda bakışlarını kaldırıp genç kıza baktı. “Vasya,” dedi, kızın tanıdığı bir ses tonuyla. “Vasya, beni dinle...”

Ama genç kız cevap veremedi.

Gerçek dünyada kalabalık, bir adamın gök gürültüsünü andıran sesiyle geri çekildi ve Vasya gece vakti Moskova’ya hızla geri döndü; ayaklar altında ezilmiş karların üzerinde kan içinde yatıyordu fakat hayattaydı.

Vasya belki de bunu sadece hayal etmişti. Ancak kana bulanmış gözlerini açtığı anda ölüm tanrısının öğle vakti gölgelerinden daha solgun görünen karanlık silüetinin, aceleci ve çaresiz bakışlarıyla hâlâ başucunda durduğunu gördü. Bir bülbülün kaskatı bedenini bir elinde nazıkçe tutuyordu.

Sonra ortadan kayboldu. Belki de başından beri orada değildi. Vasya atının akan kanlarıyla yapış yapış olmuş cesedinin karşısında yatıyordu. Altın sarısı saçları, yaz ortası göğü kadar mavi gözleri olan bir adam Vasya’nın tepesinde dikiliyordu. Bir rahip cübbesi giymişti, yüzünde soğuk ve sarsılmaz bir zafer ifadesiyle Vasya’ya bakıyordu.



Hayatında aştığı tüm uzun yollar ve yaşadığı tüm kederler düşünüldüğünde Konstantin Nikonoviç’in onu hiçbir zaman yarı yolda bırakmayan bir yeteneği vardı. O konuştuğu zaman ses tonunun etkisiyle kalabalıklar itaatkâr olurlardı.

O gece boyunca, gece yarısı kar fırtınası etrafı kırıp geçirirken Konstantin ölülere kutsal yağ sürmüştü ve yaralıları teskin etmişti.

Ardından şafaktan önceki karanlık saatte Moskova'daki insanlarla konuşmuştu.

“Sessiz kalamam,” demişti.

İlk başta sesi kısık ve nazikti, bir o kişiyle bir bu kişiyle konuşuyordu. İnsanlar etrafında toplanıp avucunun içinde su gibi birikince sesini yükseltmişti. “Size büyük bir yanlış yapıldı.”

“Bize mi?” diye sormuştu üstü başı is lekeli olmuş, korku dolu insanlar. “Bize nasıl bir yanlış yapıldı?”

“Bu yangın Tanrı'nın bir cezasıydı,” demişti Konstantin. “Ama cezayı hak eden suçlu işleyen siz değildiniz.”

Çocuklarını sıkıca tutup, “Suç mu?” diye sormuşlardı huzursuzca.

“Sizce şehir neden yandı?” diye sormuştu Konstantin. Gerçek bir kahırla kalınlaşmıştı sesi. Dumanın boğduğu çocuklar, annelerinin kollarında ölmüştü. Bunun için üzülebilirdi. O kadar da bitik durumda değildi. Sözleri duyguyla dolup taşıyordu. “Bir cadıyı şehrinizde barındırdığınız için Tanrı sizi yangınla cezalandırdı.”

“Cadı mı?” diye sormuşlardı. “Bir cadıyı mı barındırıyoruz biz?”

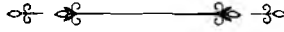
Konstantin'in sesi yükselmişti. “Hatırlıyorsunuzdur herhalde? Adının Vasilii Petroviç olduğunu sandığınız kişi vardı ya? Hani şu aslında bir kız olan oğlan? Tüm insanların çok kutsal saydığı Aleksandr Peresvet Kardeş'in,²⁰ kendi kız kardeşi tarafından nasıl günaha sürüklendiğini hatırladınız mı? O kızın Büyük Prens'i nasıl aldattığını anımsadınız mı? İşte tam da o gece şehir yandı.”

Konstantin konuşurken onların ruh halinin değiştiğini hissetmişti. Öfkeleri, kederleri ve korkuları dışarı yöneliyordu. Konstantin keskin bir kılıç döven bir demirci gibi onları buna kasıtlı olarak, ustaca teşvik ediyordu.

Hazır olduklarında sadece onlara silahı vermesi yeterli olacaktı.

²⁰Tarihte yaşamış bir keşiştir ve Sergey Radonezski'nin müridi olarak Teslis Lavrası'nın bir üyesidir. Kulikovo Savaşı'nı başlatmak için Çelubey'le teke tek savaşmıştır. İki adam da öldürülmüştür fakat Rus kaynaklarına göre önce atından düşürülen Çelubey olmuştur. (y. n.)

“Adalet yerini bulmalı,” demişti Konstantin. “Ama nasıl olacağını bilmiyorum. Belki Tanrı bilir.”



Vasya o anda ablasının avlusunda kendi atının kanları ellerinde kururken yatıyordu. Vasya'nın kan lekesi olmuş dudakları, yanakları ve gözleri gözyaşlarıyla sıırıslıklamdı. Her nefesi içini parçalıyordu âdeta. Ama hâlâ hayattaydı. Kaba hareketlerle, sürünerek ayağa kalktı.

“Batyuşka,”²¹ dedi. Bu sözle Vasya'nın dudağı yeniden çatladı ve kan süzölmeye başladı. “Geri çekilmelerini söyle.” Nefesi hızlanmıştı ve konuşurken her nefesi ona büyük bir acı veriyordu. “Geri dönmelerini sağla. Atımı öldürdünüz. Ablama... zarar vermeyin. Çocuklara el uzatmayın.”

Kalabalık etraflarından dolaşıp onları geçiyordu, o kadar kana susamışlardı ki olan bitenler dışlerinin kovuğuna bile gitmemişti. Serpuhov sarayının kapısını yumrukluyorlardı. Kapı güç bela dayanıyordu. Konstantin tereddüt etti.

Vasya kısık sesle, “İki kez hayatını kurtardım,” diye ekledi. Ayakta zor duruyordu.

Kalabalığın öfkesini, yarı evcil bir atın sırtındaki bir binici gibi yönlendiren Konstantin, kendi gücünün son derece farkındaydı. Birden dizginleri eline aldı. “Geri çekilin!” diye bağırđı takipçilerine. “Geri dönün! Cadı burada. Onu yakaladık. Artık adalet yerini bulmalı; Tanrı'nın adaleti bekletmeye gelmez.”

Vasya rahatlayarak gözlerini yumdu. Bunu belki de yorgunluktan yapmıştı. Konstantin'in önünde diz çökmeydi; ona merhameti için teşekkür etmedi. Konstantin, “*Sen* benimle gelecek ve Tanrı'nın adaletine teslim olacaksın,” dedi haince.

Vasya tekrar gözlerini açtı ve Konstantin'in yüzüne dikti ama görmüyordu gibiydi. Dudaklarından tek bir kelime dököldü. Konstantin'in adı değildi bu, af da dilemedi: “Solovey...” Vücudu birden acıdan ziyade kederle, ok saplanmış gibi iki büklüm oldu.

²¹Birebir çevirisi “küçük peder” olan bu ifade, bir Ortodoks din adamına hitap etmenin saygılı bir yolu olarak kullanılırdı. (y. n.)

“At öldü,” dedi Konstantin ve bu sözlerin kıza birer yumruk gibi acı verdiğini gördü. “Belki artık bir kadına yakışan şeylere kafa yorarsın. Sana ayrılan vakitte yani.”

Vasya hiçbir şey söylemedi, bakışları kaybolmuştu.

Aklından geçenleri açığa vurmaya zorlayabilecekmiş gibi kıza gitgide eğilip yaklaşarak, “Kaderine karar verildi,” diye ekledi Konstantin. “İnsanlara yanlış yapıldı; şimdi de adalet istiyorlar.”

“Nasıl bir kadermiş bu?” diye fısıldadı Vasya, kan çürümüş dudakları arasından. Yüzünün rengi kar beyazdan farksızdı.

Konstantin, “Sana tavsiyem,” diye fısıldadı nazikçe, “dua et.”

Vasya yaralı bir hayvan gibi adamın üzerine atıldı. Bir başka adamın yumruğu Vasya’ya savrulup kıızı Konstantin’in ayaklarının dibine yığarken Konstantin az kalsın beklenmedik bir neşeyle kahkaha atacaktı.

BÜTÜN CADILARIN KADERİ

“Bu gürültü de neyin nesi?” diye sordu Dmitrii. Kapı muhafızlarından birkaç tanesi geceyi yara almadan atlatmıştı ve hepsi bağılıyor gibi görünüyordu. Dmitrii’nin sarayının duvarlarının dışından bir ses karmaşası ve karları döven kalabalığın ayak sesleri geliyordu. Avlusundaki tek ışığın kaynağı meşalelerdi. Şehirdeki gürültü gitgide artıyordu, derken bir parçalanma sesi duyuldu. “Meryem Ana aşkına,” dedi Dmitrii, “şimdi sorun ne?” Hızlıca emirler yağdırmak için başını çevirdi.

Bir an sonra arka kapı telaşlı bağışlarla açıldı. Sarı saçlı bir hizmetli, Büyük Prens’ten çekinmeden Dmitrii’nin şaşkın uşaklarının peşi sıra geliyordu.

Dik dik bakarak, “Bu da kim?” diye sordu Dmitrii.

“Kız kardeşimin hizmetçisi,” dedi Saşa. “Varvara, burada ne...”

Varvara’nın yanağı morarmıştı ve yüzündeki ifade Saşa’nın kanını dondurmuştu.

“O seslerini duyduğunuz insanlar,” diye çıkıştı Varvara, “Serpuhov sarayının kapılarını kırdılar. Vasilisa’nın çok sevdiği doru aygırı öldürdüler...” Saşa o sırada yüzünden kanının çekildiğini hissetmeye başlamıştı, “...ve kızı da sürükleye sürükleye götürdüler.”

“Nereye?” dedi Saşa, artık sesi buz gibi ve dehşet doluydu.

Hemen yanında duran Dmitrii çoktan askerlerin ve atların toplanıp getirilmesi için bağıyordu: “...Evet, yaralı olsalar bile atlarına bindirin, bekleyecek zaman yok.”

“Aşağıya,” dedi Varvara, nefes nefeseydi. “Nehrin aşağısına doğru. Kızı öldüreceklerinden korkuyorum.”



Vasya kalabalığın yumruklarından neredeyse hissizleşmişti, kıyafetleri yırtılmış ve kan içinde kalmıştı. Yarı sürüklenip yarı taşınarak götürülü-

yordu ve etraf gürültüden geçilmiyordu: bağış çağrış, kalabalığı kontrol eden soğuk, güzel bir ses ve hiç durmadan mırıldanan kelimeler... *Peder. Batyuşka.*

Aşağı, yokuş aşağı iniyorlardı; Vasya sokağın buzlaşmış sulu karları üzerinde tökezledi. Eller... Bir sürü el vücudunu didik didik etmişti; pelerini ve letnik'i²² çekip çıkarılmıştı, üzerinde rubaha'sı²³ kalmıştı, eşarba da yoktu ve saçları yüzüne dökülmüştü.

Vasya bunun güç bela farkındaydı. Tek bir anıya takılı kalmıştı: bir sopanın çarpışı, bir kılıç darbesi ve vücudunu saran bir şok dalgası. *Solovey. Tanrım, Solovey.* Kalabalık öfkeden çıldırırken Vasya'nın tek görebildiği şey zarafeti ve gücü elinden alınmış, karların üzerinde, çamura batmış halde kıpırdamadan yatan o çok sevdiği atıydı.

İnsanlar Vasya'nın kıyafetlerini çekiştiriyordu; Vasya giysilerini kavramak için uzanan bir eli vurup kenara itince yüzüne balık kokan ve dişlerini birbirine geçiren bir yumruk yemişti. Acı, ağzının içinde şimşek gibi çıkmıştı; iç gömleğinin yakası yırtılmıştı. Konstantin'in dengeli sesi kalabalığı azarlamış ama geç kalmıştı. Azarı yiyen kalabalık geri çekilmişti.

Vasya'yı hâlâ yokuş aşağı sürüklüyorlardı. Etrafı saran meşale ışıkları Vasya'nın görüş alanına kıvılcımlar saçıyordu. "Sonunda korktun mu?" diye fısıldadı Konstantin, Vasya'yı bir tür müsabakada yenmiş gibi gözleri parlıyordu.

Vasya hissettiği acıyı yutan ani bir öfke patlamasıyla bir kez daha Konstantin'in üzerine atıldı.

Belki de kendisini öldürsünler diye uğraşıyordu Vasya. Neredeyse öldüreceklerdi de. Konstantin kalabalığın onu cezalandırmasına izin verdi. Vasya'nın görüşüne gri bir sis perdesi sinsi sinsi çöküyordu ama *hâlâ* ölmemişti, kendine geldiğinde ise onu kremlin kapılarından çıkardıklarını fark etti. Artık Moskova duvarlarının dışında uzanan posad²⁴ denen alana gelmişlerdi. Hâlâ aceleyle nehrin aşağısına doğru gidiyorlardı. Küçük bir

²² Kadınların iç gömleğin üzerine giydikleri, baldırlara kadar inen, geniş ve uzun kolları olan ince bir kıyafet. (y. n.)

²³ Uzun kollu iç gömleği. Orta Çağ'da neredeyse bütün Rus kadınların giydiği en yaygın ve sürekli yıkanan tek içlik türüdür. (y.n.)

²⁴ Bir Rus kasabasının kuvvetlendirilmiş duvarlarına bitişik olan ama duvarların kapsamı içinde olmayan bir alandır; genellikle bir ticaret merkezi olarak kullanılır. Yüzyıllar boyunca posad sık sık bir idari merkeze ya da kendi içinde ayrı bir kasabaya dönüşmüştür. (y.n.)

şapel göründü. Kısa bir görüşme için orada mola verdiler. Konstantin konuşuyordu ancak Vasya ara ara birkaç kelimesini algılayabiliyordu.

Cadı.

Tanrı.

Odun getirin.

Vasya'nın tam olarak dinlediği söylenemezdi. Duyuları uyuşmuştu. Ablasına da Marya'ya da zarar vermemişlerdi. Vasya'nın atı ölmüştü. Kendisine ne yapacakları umurunda değildi. Hiçbir şey umurunda değildi.

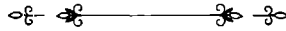
O hiç kesilmeyen parlak meşale ışıkları altından bir mumun aydınlatmaya gayret ettiği şapelin karanlığına atıldığında havadaki değişimi hissetti. İkonostaza²⁵ yakın bir yere atıldığında, patlamış dudakları arasından bir inilti çıktı.

Orada tozlu ahşabın kokusunu soluyarak, şok içinde kıpırdamadan uzandı. Sonra en azından cesaretini toplayıp doğrulmaya çalışabileceğini düşündü. Biraz daha gururlu davranmalıydı. Solovey olsa öyle yapardı. Solovey...

Sürünüp tökezleyerek ayağa kalktı.

Konstantin Nikonoviç'le baş başa ve karşı karşıya olduğunu gördü. Rahibin sırtı kapıya dönüktü, aralarındaki mesafe nefin yarısı kadardı. Konstantin'in gözleri kızın üzerindeydi.

Vasya, "Atımı öldürdün," diye fısıldayınca Konstantin hafifçe gülümsemi.



Vasya'nın burnunda bir kesik vardı, bir gözü de şişip kapanmıştı. Şapelin loş ışığında Vasya'nın morarmış yüzü her zamankinden daha esrarengiz ve kırılğan görünüyor. Konstantin'in o eski arzusu alevlendi ve yine peşinden kendisine duyduğu nefret uyandı.

Fakat... neden utanmalıydı ki? Kadınlar da erkekler de Tanrı'nın umurunda değildi. Önemli olan onun kendi arzusu ve Vasya artık onun elindeydi. Hem bu düşünce hem de dışarıdaki kalabalığın ona tapması kanını kaynatıyordu. Gözleri tekrar kızın vücudunda gezindi.

²⁵Doğu Ortodoks kilisesinde spesifik olarak nefi ibadethaneden ayıracak şekilde konumlandırılan, ikonalarla dolu bir duvar. (y.n.)

“Günahların yüzünden,” dedi kıza, “ölüm cezasına çarptırıldın. Son duanı etmen için sana birkaç dakikayı layık gördük.”

Kızın yüz ifadesi değişmedi. Belki de adamın söylediklerini duymamıştı. Konstantin bu kez daha yüksek sesle konuştu. “Tanrı’nın kurallarını ve insanların buyruğunu çiğnedin!”

Vasya’nın yüzü bembeyazdı, öyle ki en solgun çilleri bile burnunun üzerinde kan damlaları gibi görünüyordu. “Öldür o zaman beni,” dedi. “Bunu kendin yapacak cesaretin olsun, beni bir kalabalığa öldürtüp adına da adalet deme.”

“Yangına sebep olduğumu reddediyorsun o zaman?” Usulca Vasya’ya doğru bir adım attı. *Özgürüm*, dedi kendi kendine. *Nihayet bu kızın üzerimdeki etkisinden kurtuldum.*

Vasya’nın yüzündeki ifade değişmedi. Konuşmadı da. Konstantin kızın çenesini tutup başını kendi yüzüne doğru kaldırdığında da kıpırdamadı Vasya. “İnkâr edemezsin,” dedi. “Çünkü bu doğru.”

Genç kız, Konstantin başparmağını Vasya’nın dudakları boyunca çiçek gibi açan morluklara bastırduğunda bile irkilmedi. Konstantin’i güçlükte görüyor gibiydi.

Kız gerçekten de çirkindi. Kocaman gözleri, geniş bir ağzı ve çıkık kemikleri vardı. Ama Konstantin gözlerini kızıdan ayıramıyordu. Ölüm bu gözleri sonsuza dek kapatana kadar da bakışlarını kaçıramazdı. Belki öldükten sonra bile bu kız ona musallat olacaktı.

“Benim için önemli olan her şeyi elimden aldın,” dedi adam. “Beni şeytanlarla lanetledin. Ölümü hak ediyorsun.”

Kız cevap vermedi. Gözyaşları yanaklarından umarsızca süzülmeğe başladı.

Konstantin aniden öfkelenerek kızı omuzlarından tuttu ve ikonostaza öyle bir çarptı ki bütün aziz ikonaları sarsıldı ve kızı oraya âdeta mıhladı. Vasya’nın nefesi kesildi ve yüzündeki son renkler de silinip gitti. Konstantin’in eli kızın solgun ve kırılgan boynuna kenetlenmişti ve Konstantin kendi nefesinin hızlandığını fark etti. “*Bana bak, lanet olası.*”

Kızın gözleri ağır ağır adamın yüzüne odaklandı.

“Hayatın için yalvar,” dedi adam. “Yalvar yakar, belki dileğini gerçekleştirim.”

Vasya başını yavaş yavaş iki yana salladı, gözleri şaşkın şaşkın etrafta geziniyordu.

Konstantin içinde bir nefretin uyandığını hissetti; dudaklarını kızın kulağına yaklaştırıp kendisinin bile tanımakta zorlandığı bir ses tonuyla, “Yanarak öleceksin, Vasilisa Petrovna ve son anlarında adımı haykıracaksın,” dedi. Kızın çenesini sımsıkı tutarak kızı bir kez bir yumruk gibi sertçe öptü ve kızın patlamış dudağındaki kanın tadını aldı.

Kız bunun karşılığında adamın dudağını ısırp kanattı. Konstantin geri çekildi, sonra birbirlerinin gözlerinde kendi nefretlerinin yansımasını görerek birbirlerine dik dik baktılar.

“Tanrı yolunu açık etsin,” diye fısıldadı Vasya, alaycı bir tavırla.

“Cehenneme kadar yolun var,” dedi Konstantin ve kızın yanından ayrıldı.



Konstantin gittikten sonra tozlu şapele sessizlik çökmüştü. Kalabalık belki onu yakmak için bir odun yığını belki de daha kötü bir şey hazırlıyordu. Belki de nihayet ağabeyi gelir ve bu kâbusa bir son verirdi. Vasya'nın umurunda değildi. Ölümünden korkacağı neyi vardı ki? Belki de öte dünyada babasıyla, annesiyle ve çok sevdiği bakıcısı Dünya'yla yeniden buluşurdu.

Bir de Solovey'le...

Ama sonra ateşi, kırbaçları, bıçakları ve yumrukları düşündü. Daha ölmemişti ve dehşet içindeydi. Belki de yaşamın ötesindeki gri ormana girip uzaklaşabilir ve yok olabilirdi. Ölüm onun için tanıdık bir isimdi.

Önce, “Morozko,” diye fısıldadı, sonra da ölüm tanrısını kadim adıyla çağırdı: “Karaçun.”

Cevap gelmedi. Kış bitmişti; Morozko insanoğlunun dünyasında solmuştu. Vasya ürpererek yere çöktü ve ikonostaza yaslandı. Dışarıda insanlar bağırıyor, kahkaha atıyor ve küfrediyordu. Ama o şapelin içinde yalnızca gözlerini aşağıya dikmiş ikona levhasındaki azizlerin sessizliği vardı. Vasya'nın dua edesi gelmiyordu. Bunun yerine ağrıyan başını geriye atıp levhaya yasladı ve gözlerini yumup hayatının ölçütü olan kalp atışlarına odaklandı.

Orada uyuyamazdı. Ama bir şekilde dünya solup karardı ve bir kez daha yıldızlarla dolu göğün altında uyandı. Şaşkınlıkla karışık belli belir-

siz bir rahatlama hissetti. Her şey bitmişti. Tanrı onun yakarışını duymuştu; Vasya'nın istediği de buydu. Genç kız öne atılıp seslenmeye başladı.

“Baba,” diye haykırdı. “Anne. Dünya. Solovey. *Solovey*.” Tabii ki Solovey orada olacaktı. Mutlaka onu beklerdi. Tabii yapabilirse.

Morozko bilirdi. Ama Morozko orada değildi; Vasya'nın haykırıları yalnızca sessizlikle karşılanıyordu. Vasya büyük bir çaba sarf ederek mücadelesini sürdürdü ama uzuvları ağırlaşıyordu ve her nefesinde kaburgaları gitgide daha çok ağrıyordu.

“Vasya.” Genç kız onu duymadan önce adını iki kez söylemesi gerekmişti. “*Vasya*.”

Genç kız arkasına dönecekken tökezleyip düştü ve karların üzerinde diz çökmüş haldeyken ayağa kalkacak gücü kalmadığını fark etti. Gökyüzü bir yıldızlar nehri gibi görünüyordu ama genç kız başını kaldırıp bakmadı bile.

Görebildiği tek şey ölüm tanrısıydı. Morozko ılık ile karanlığın birleşiminden, ayın önünden geçen belli belirsiz bir buluttan biraz daha fazlasıydı. Ama Vasya onun gözlerini iyi biliyordu. Morozko gri ormanda onu bekliyordu. Vasya yalnız değildi.

Genç kız, “Solovey nerede?” diye sordu nefes nefese.

“Gitti,” dedi Morozko. Oradayken ölüm tanrısında huzurdan eser yoktu; yalnızca genç kızın kaybı adamın soluk renkli gözlerinden yansıyor.

Vasya boğazından böyle acı dolu bir ses çıkabileceğini bilmiyordu. Sesine hâkim olmaya çalışarak, “Lütfen,” dedi. “Beni de yanına al. Bu gece beni öldürecekler ve ben...”

“Hayır,” dedi Morozko. Vasya'nın morluklarla dolu yüzüne hafif çam kokulu bir esinti değip geçmişti sanki. Morozko kayıtsızlığını bir zırh gibi kuşanmıştı ama zırhı titriyor, kış kralı âdeta bocalıyordu. “Vasya, ben...”

“*Lütfen*,” dedi genç kız. “Atımı öldürdüler. Artık ateşten başka bir şey yok benim için.”

Morozko kıza uzanırken onları birbirinden ayıran anı, yanılsama ya da duvar üzerinden Vasya da adama uzandı ama bir sis bulutuna dokunmak gibiydi hissettiği şey.

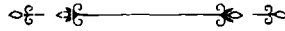
“Beni dinle,” dedi Morozko, kendini toparlamaya çalışarak. “*Dinle.*”

Vasya başını büyük bir çaba sarf ederek kaldırdı. Neden dinleyecekti? Niye sadece gidemiyordu? Ama genç kızın vücuduyla arasındaki bağ onu çağırıyordu; henüz özgürlüğünü kazanamazdı. İkonaların yüzleri görüş alanına sızıp Morozko’yla arasına girmeye çalışıyor gibiydi. “Yeteri kadar güçlü değildim,” dedi Morozko. “Elimden geleni yaptım; umarım... yerterli olur. Beni bir daha görmeyeceksin. Ama yaşayacaksın. Yaşamalısın.”

“Ne?” diye fısıldadı Vasya. “Nasıl? *Neden?* Ben birazdan...”

Ama ikonalar gözlerinin önüne üşüşüyordu, artık ölüm tanrısından daha gerçek görünüyorlardı. “Yaşamaya devam et,” dedi Morozko ona yeniden. Sonra bir kez daha gözden kayboldu. Vasya uyandı, bir kilisenin soğuk, tozlu zemininde kıpırdamadan yatıyordu, korku içinde olsa da hâlâ yaşıyordu.

Konstantin Nikonoviç yeniden yanındaydı. Vasya’nın tepesinde diki-
lip, “Kalk ayağa. Son duanı etme fırsatını kaçırdın,” dedi.



Genç kızın elleri arkasından sıkı sıkı bağlanmıştı; birkaç adam daha Konstantin’in yanına gelip kızın etrafını sarmıştı. Bu adamların askerlerle alakası yoktu; köylü ya da tüccardılar, sağlıklı ve kararlı görünüyorlardı. Birinin elinde balta, diğerinin elinde ise tirpan vardı.

Konstantin’in yüzü beyaz ve gergindi; bir kez göz göze geldiler, Konstantin sakince gözlerini kaçırmadan önce bakışlarında saf vahşet vardı, dudaklarını inancının gereğini yerine getiren bir adamın sert çizgileri çevreliyordu.

Şapelin etrafını saran yoğun kalabalık nehre doğru uzanan yol boyu sürüyordu. Elllerinde meşaleler vardı. İnsanlar yemek, kömür, yara ve ter kokuyordu. Gece rüzgârı Vasya’nın tenine çarptı. “Tövbe etmen için,” diyerek kızın ayakkabılarını almışlardı. Ayakları karların üzerinde çiziliyor ve zonkluyordu. İnsanların yüzünde zafer ifadesi ve rahibe karşı bariz bir hayranlık, genç kıza karşı da apaçık bir nefret vardı. Kızın yüzüne tükürdüler.

Cadı, dediklerini duydu genç kız, tekrar tekrar. Şehri ateşe verdi. Cadı.

Vasya hiç bu kadar korkmamıştı. Ağabeyi neredeydi? Belki de kalabalığı yarıp geçememişti; belki de halkın deliliği gözünü korkutmuştu.

Belki de Dmitrii genç kızın hayatını, şehrinin öfkesini dindirmek için ödenecek küçük bir bedel olarak görmüştü.

Vasya itile kakıla yürümeye zorlandı. Konstantin mütedeyyin bir tavırla başını eğmiş, kızın yanında yürüyordu. Meşalelerin kızıl ışığı genç kızın gözlerine vuruyor ve görüşünü karartıyordu.

“Batyuşka...” dedi Vasya.

Konstantin kızın sözünü kesti. “Şimdi sıra bana yalvarmaya mı geldi?” dedi kalabalığın gürültüsünde fısıldayarak.

Vasya konuşmadı; onu delilikle tehdit eden panik duygusuyla savaşmak için elinden geleni yapıyordu. Sonra yeniden söz aldı: “Böyle olmasın. Yani... ateşle.”

Konstantin başını iki yana salladı ve neredeyse güven verircesine yarım yamalak gülmüştü. “Neden? Moskova’yı yanmaya mahkûm etmedin mi?”

Vasya bir şey söylemedi.

“Şeytanlar fısıldadı,” dedi rahip. “En azından lanetinden iyi bir sonuç çıkarabilirim; şeytanlar doğruyu söyledi. Bir cadının yeteneklerine sahip olan bekâr bir kızdan ve ateşten bir canavardan bahsettiler. İnsanlara senin suçunu anlatırken yalan söylememe bile gerek kalmadı. Beni lanetleyip onları duymamı sağlamadan önce bunu hesaba katmalıydın.”

Konstantin gözle görülür bir çaba sarf ederek kızdan yüz çevirdi ve dua etmeyi sürdürdü. Adamın yüzü pamuk beyazıydı ama adımları istikrarlıydı. Kalabalığın öfkesinden büyülenmişti; kendi uyandırdığı bu güç tarafından tüketiliyormuş gibiydi.

Vasya’nın görüşünün siyah ve beyaz kadar netlik kazanması korkutucu ve şoke ediciydi. Yüzüne çarpan hava soğuktu; ayakları kara basmaktan yanmaya başlamıştı. Panikle aldığı her nefeste Moskova’nın duman kokan havası damarlarına iyice sızıyordu.

Önünde, buz tutmuş Moskova Nehri’nin üzerine, onları izleyen öfkeli, ağlamaklı ya da ifadesiz yüzler doluşmuştu. Nehrin aşağısında dört bir yanından meşalelerle aydınlatılan bir odun yığını vardı. Alelacele hazırlanmış, ölü yakmalık bir odun yığınıydı bu. Üzerinde de gökyüzüne tezat düşen bir kasvet sergileyen, çok sayıda iple bağlanmış bir mahkûm kafesi vardı. Kalabalık artık hiç durmadan, uyanan bir hayvanın homurtusunu andıran bir ses çıkarıyordu.

Vasya, “Kafese gerek yokmuş,” dedi Konstantin’e. “Bu insanlar, oraya varamadan beni paramparça eder zaten.”

Konstantin genç kıza neredeyse acır gibi bakınca Vasya birden onun neden yanında yürüdüğünü ve aynı zamanda planlı bir nezaketle dua ettiğini anladı. Rahip, Lesnaya Zemliya’da yarım kalmış işini şimdi tamamlıyordu. İnsanları kederlerinden ve dehşetlerinden yakalayıp bir araya toplamış, davudi sesi ve sırma saçlarıyla insanları etkileyip ele geçirmiş, böylece onları kontrolü altındaki bir silaha ve gururunu okşayacak bir intikam aletine çevirmişti. Konstantin, Vasya’nın yanındayken saldırıya geçmeyeceklerdi ve Konstantin, onun yanarak öldüğünü görmek istiyordu. Sonuçta önceki gece aldatılmıştı. Vasya rahibi her zaman ama her zaman küçümsemişti.

“Canavar,” dedi Vasya, bunun üzerine rahip neredeyse gülümseyecekti.

Artık buzun üzerine inmişlerdi. Aynı anda bir düzine tavşan ölüyor-muş gibi bir çığlık kopuverdi. İnsanlar artık tükürerek ve itip kakarak genç kıza yaklaşıyordu. Muhafızlar onları güçlükle uzak tutuyordu. Bir taş parçası ıslık sesi çıkararak gelip genç kızın yanağında derin bir kesik açtı. Vasya bir elini yüzüne götürdüğünde parmaklarına kan süzölmeye başladı.

Artık sersemlemiş olan Vasya, Moskova’yı bir kez daha görebilmek için başını çevirdi. Ağabeyinden herhangi bir iz yoktu. Ama karanlığa rağmen iblisleri görebiliyordu. Çatıların ve duvarların üzerindeki silüetlerini görebiliyordu: Moskova’nın soluk ev perileri domoviye, dvoroviye²⁶ ve banniki²⁷ oradaydı. Ama olabilecek izlemekten başka ne yapabilirlerdi ki?

Çiyerti insan hayatının akışıyla oluşur ve yol alırdı ancak bu akışa müdahale etmezdi.

İki istisna hariç. Bunlardan biri Vasya’nın düşmanıydı, diğeri ise hem baharın gelişi hem de Vasya’nın yaptıkları yüzünden gücünün çoğunu yitirmişti ve artık uzaklardaydı. Vasya ondan en fazla acı içinde kıvranmadan ölmeyi dileyebilirdi. İtile kakıla, bağrış çağrış eşliğinde odun yığınının doğru ilerlerken çaresizce bu umuda sarıldı. Buzun üzerindeki izdihamın ortasında daracak bir geçiş alanı bırakılmıştı. Vasya artık hem kendi çaresizliğine üzüldüğü için hem de insanların nefretine karşı istemsiz bir tepki olarak ağlıyordu.

²⁶Rus folklorunda dvor’un ya da avlunun koruyucusu. Çoğulu; *dovoroviye*. (y.n.)

²⁷“Hamam sakini”, Rus folklorunda hamamın koruyucusu. Çoğulu; *banniki*. (y.n.)

Belki de bu işin adaletle bağlantılı bir tarafı vardı. Vasya insanların yanık izleriyle, kollarında ya da yüzlerinde bandajlarla topallayarak yürüdüklerini görmüştü. *Ama ateş kuşunu serbest bırakmak istememiştim*, diye düşündü. *Böyle olacağını bilmiyordum. Hiç bilmiyordum.*

Buz hâlâ son derece sertti ve bir erkek boyu kalınlığındaydı, rüzgârın ya da kızakların karları süpürdüğü yerler parlıyordu. Nehrin buzdan zincirlerinden kurtulmasına daha çok zaman vardı. *Bunu görebilecek kadar yaşayacak mıyım?* diye merak etti Vasya. *Tenimde güneşi yeniden hissedecek miyim? Sanırım hayır, sanırım...*

Kalabalık, odun yığınının etrafını dalga dalga sarıyordu. Konstantin'in altın sarısı saçları meşale ışığında gümüş grisine dönmüştü. Yüzünde zafer, ızdırap ve şehvet karışımı bir ifade vardı. Sesinin ve varlığının tesirinden hiçbir şey eksilmemişti ama artık kendi gücü dinin kısıtlayıcı etkisi altından çıkmıştı. Vasya birden ağabeyini ve Dmitrii'yi uyaramıyorsa diye diledi. *Saşa, onun Marya'ya ne yaptığını biliyorsun. Ona sakın güvenme, sakın...*

Sonra da şöyle düşündü: *Saşa, neredesin?*

Ama ağabeyi orada değildi ve Konstantin Nikonoviç son kez bakışlarını genç kıza çevirdi. Artık o kazanmıştı.

Vasya korkuyla kısa ve sık nefesler alıp verirken, "Karanlığa girdiğinde," diye fısıldadı, "hakir gördüğün Tanrı'ya ne söyleyeceksin? Bütün insanlar bir gün ölecek."

Konstantin genç kıza tekrar gülümsedi ve haç çıkarmak için bir elini kaldırıırken davudi sesini makamlı bir şekilde dua etmek için yükseltti. Kalabalık onu duyabilmek için sessizleşti. Ardından Konstantin eğilip Vasya'nın kulağına, "Tanrı diye bir şey yok," diye fısıldadı.

Sonra kızı sürükleyerek odun yığınının üzerine çıkarmaya başladılar, Vasya tuzığa düşmüş vahşi bir hayvan gibi çırpınıyordu: Tepkisi tamamen içgüdüsel, oysa adamlar ondan daha güçlüydü, kızın elleri kolları sımsıkı bağlanmıştı, iplerin bileklerini parçaladığı yerlerden parmak uçlarına doğru kan akıyordu. Onu zorla yukarı çıkarırken Vasya, *Bu gerçekten oluyor*, diye düşündü.

Ölüm bir yolculuğun sonu olarak biraz olsun tatmin hissi vermeli. Ama bu durumda o kan, ter ve dehşet içinde, tüm dilekleri ve pişmanlıklarıyla, hayattan zorla koparılıyordu.

Kafes, Vasya'nın içinde çömelmesini gerektirecek kadar küçüktü. Sırına dayanan bir bıçak onu ilerlemeye zorluyordu. Sürgülü ahşap kapı çarpıp kapatıldı ve sağlam bir şekilde sürgülendi.

Vasya'nın görüşü korkudan bölük pörçüktü. Dünya parçalara ayrılmış bir dizi izlenim haline geldi: kalabalığın ateşin aydınlatığı karanlığı, gökyüzüne son bir bakış, ormanda geçen çocukluğuna, ailesine ve Solovey'e dair anıları...

Adamlar odun yığınınına meşaleler atıyordu. Duman dalga dalga yükseldi ve sonra ilk odun alev alıp çatırdamaya başladı. Vasya bir an için kireç yüzü Konstantin Nikonoviç'le göz göze geldi. Konstantin elini kaldırdı. Bakışlarındaki açlık, keder ve neşe yalnızca Vasya içindi. Sonra bir duman dalgası onun görüntüsünü perdeledi.

Vasya iki eliyle parmaklıkları kavradı. Kıymıklar battı parmaklarına. Duman yüzüne çarpıp onu öksürttü. Uzakta, karanlıkta bir yerlerden toynak sesleri geldiğini, yeni seslerin seslendiğini duyduğunu sandı ama onlar başka bir dünyadaydı; Vasya'nın dünyası ise alevlerden oluşuyordu.

Pek çok insan, "Ölürüm daha iyi," der, ta ki ölüm vakti gerçekten gelene dek, demişti Morozko ona bir seferinde. Haklıydı. Sıcaklık çoktan dayanılmaz hale gelmişti. Ama Morozko görünürde yoktu; henüz Vasya için yaşamın ötesindeki ormanda bir sığınak yoktu.

Vasya nefes alamıyordu.

Büyükannem Moskova'ya geldi ve oradan hiç ayrılmadı. Şimdi sıra bende. Bu kafesten asla çıkamayacağım. Rüzgârla savrulan küllere dönüşeceğim ve ailemi bir daha asla göremeyeceğim...

Birden içi öfkeyle doldu; bu öfke onun gözlerini açtı, hâlâ çömeliyor olsa da yeniden ayaklanmasını sağladı. Asla mı? İntikam fırsatını yakalayıp kullanmış deli bir rahip tarafından elinden alınan tüm o saatler ve anılar? *O buradan bir daha ayrılmadı; onun hikâyesi buzun üzerinde son buldu,* mu diyeceklerdi onun için? Peki, ya Marya? Cesur ama talihsiz Marya... Belki de Konstantin'in bir sonraki hedefi, işlediği suçu bilen bu cadı çocuk olurdu.

Bir kaçış yolu yoktu. Kilitli bir kafesin zemininde çömelmiş haldeydi, dört bir yanında yükselen alevler zaten yanık izi olan yüzünü yakıyordu.

Ölmek dışında bir kurtuluş yolu yoktu. Kafes kırılmayacaktı. Bu imkânsızdı.

İmkânsız.

Morozko'yu her şeye rağmen Moskova denen cehenneme sürüklediğinde, Morozko bunu Vasya'ya söylemişti.

Büyük dünyanın senin amaçladığından farklı bir yer olduğunu unutmaktır.

Vasilisa Petrovna kör bir arzuyla kafesin kor gibi sıcak, kalın parmaklıklarını kavradı ve *çekti*.

Ağır tahta kırılıverdi.

Vasya yeni yarattığı deliğe gözlerine inanamayarak bakakaldı. Görüşü puslanıyordu. Kafes için için yanıyordu; kafesin dışını ise alevlerden bir perde örtmüştü. Vasya parmaklıkları kırsa bile ne önemi vardı? Ateş onu yutacaktı. Bir mucize eseri yutmasa bile kalabalık onu lime lime ederdi.

Ama yine de emekleyerek kafesten çıktı, önce ellerini, sonra da yüzünü ateşe vererek ayağa kalktı. Bir an için sallanarak orada öylece durdu, korkunun ötesine geçmişti ve alevler ona dokunmamıştı. Vasya alevlerin onu yakıp kavurabileceğini unutmuştu.

Sonra yere atladı.

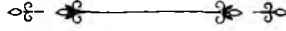
Kendi cenazesinin odunlarından yükselen alevler arasından karların üzerine iniş yaptı; ter, kurum ve kan içinde yuvarlandı. İzleyen tüm çiyerti'den sessiz bir çığlık yükseldi. Vasya yanık izleriyle doluydu ama alev almamıştı.

Yaşıyordu.

Vasya etrafına çılgın bakışlar atarak ayağa kalkarken kimse çığlık atmadı; Konstantin ve diğer *herkes*, Vasya alevlerin arasından fırlamamış gibi hâlâ ateşi izliyordu. Bu, hayalet olmak gibi bir şeydi. Vasya ölmüş müydü? Dünyaya dokunamayan ama sadece dünyanın üzerinde ya da altında yaşayabilen bir iblis gibi başka bir âleme mi geçivermişti? Toynak seslerinin yükseldiğini ve tanıdık bir sesin kendi adını haykırdığını belli belirsiz duyduğunu sandı.

Ama aldırış etmedi. Çünkü kulağına farklı bir ses, eğleniyormuş gibi fısıldıyordu. “Ah,” dedi, “şaşırtıcı kelimesi benim için az kalır sanıyordum.”

Sonra da güldü.



Vasya hızla başını çevirince dengesini yitirip erimiş karların üzerine düşüverdi. Duman bulutu onu boğuyordu; hava, sıcaklığın etkisiyle kumaş gibi dalgalanıyor, kalabalığın oluşturduğu çemberi biçimsiz gölgeler gibi gösteriyordu. Hâlâ Vasya’yı görmemişlerdi. Vasya belki de gerçekten ölmüş ya da şeytanların dünyasına düşüvermişti. Yaralarını hissedemiyordu, yalnızca zayıflığının farkındaydı. Hiçbir şey gerçek gibi gelmiyordu. Özellikle de tepesinde dikilen adam.

Bu bir adam değil, bir çiyert’ti.

“*Sen*,” diye fısıldadı Vasya.

Adam ateşe fazlasıyla yakın duruyordu ve tutuşması gerekirdi ama tutuşmuyordu. Mor yara izleriyle dolu yüzündeki tek gözü parlıyordu.

Vasya onu son gördüğünde babasını öldürmüştü.

“Vasilisa Petrovna,” dedi Medved²⁸ denen çiyert.

Vasya ayağa fırladı, şeytan ile ateş arasında kalmıştı. “Hayır. Sen burada değilsin, burada olamazsın.”

Adam kelimelerle yanıt vermedi, kızın çenesini tutup yüzünü kendi suratına doğru kaldırdı. Adamın kaybettiği gözkapığı dikilip kapatılmıştı. Kalın parmaklarından leş ve kızgın metal kokusu geliyordu ve son derece gerçek hissettiriyordu. Kıza pis pis sıırıttı. “Öyle mi dersin?”

Vasya gözleri fal taşı gibi açılmış halde geri çekildi. Vasya’nın patlamış dudağından çıkan kan, adamın parmaklarına bulaşmıştı; adam kanı yaladı ve güven verircesine, “Söylesene bana, yeni keşfettiğin gücün sana ne kadar süre hizmet edecek sence?” diye ekledi. Kalabalığa takdirle baktı. “Seni paramparça edecekler.”

“Sen... zincire vurulmuştun,” diye fısıldadı Vasya, kâbus gören küçük bir kızın ses tonuyla. Bu bir kâbus olabilirdi. Babası öldüğünden beri Ayı

²⁸Birkaç Slav dilinde “ayı” anlamına gelir. (ç. n.)

onun rüya âlemine dadanmıştı, o anda da bir duman fırtınasının ve kızıl ışıkların ortasında karşı karşıyaydılar. “*Sen burada olamazsın.*”

“Zincire vurulmak mı?” dedi Ayı. Tek gri gözünden öfkesini uyandıran bir anı gelip geçti; hırlayan gölgesi bir adama ait değildi. “Ah, evet,” diye ekledi alaycı bir tavırla. “Sen ve baban, ödleğ ikizimin yardımıyla beni zincire vurmuştunuz.” Dişlerini gösterdi. “Özgür kaldığım için şanslı değil misin? Hayatını kurtaracağım.”

Vasya ona anlamsız bir bakış attı. Gerçeklik, ateşin etrafındaki hava gibi dalgalandı.

“Belki de istediğın kurtarıcı ben değilimdir,” diye ekledi Ayı, artık sesinde muziplik vardı, “ama benim asil kardeşim kendisi gelemeydi. Onun mavi mücevherini kırınca gücünü de paramparça ettin; sonra da bahar geldi zaten. Artık bir hayalet kadar bile gücü yok. Bu yüzden beni serbest bıraktı ve buraya yolladı. Bir sürü zahmete girdi gerçekten.” Tek gözü kızın teninde gezindi ve ağzını kapattı. “Tadının tarifi yok.”

Sadece, “Hayır,” diyebilirdi Vasya. “O öyle bir şey yapmaz.” Yaşadığı dehşet ve şoktan, duman gizlediğı için yarım yamalak görebildiğı kalabalıktan gelen hayvansı kokudan midesi bulanmıştı.

Çiyert kıyafetinin yırtık pırtık koluna uzandı. Tiksinti dolu bir bakışla avuç içi büyüklüğünde ahşap bir kuşu Vasya’nın eline bıraktı. “Bunu sana vermem için bana teslim etti. Bir yadigâr. Hayatın karşılığında kendi özgürlüğünden vazgeçti. Artık gitmeliyiz.”

Kelimeler zihninde yarış ediyor, Vasya onlara bir anlam veremiyordu. Ahşap kuşun bülbül şeklinde oyulması yüreğini dağlamıştı. Bir keresinde Ayı’nın kardeşi kış kralını bir alaçamın altında, karların üzerinde bir kuş oyarken görmüşü. “Yalan söylüyorsun. Hayatımı sen kurtarmadın,” derken bile eli oyma kuşun üzerine kapandı. Bir yudum su içmeyi diledi. Uyanabilmeyi diledi.

“Henüz değil,” dedi Ayı ve yanan kafese baktı. Yüzündeki alaycı ifade silindi. “Ama benimle gelmezsen şehirden kaçamayacaksın.” Birden Vasya’nın elini yakalayıp sımsıkı tuttu. “Pazarlığın konusu senin hayatındı. Yemin verdim, Vasilisa Petrovna. Gel. Hemen.”

Rüya değil. Rüya değildi bu. *O benim babamı öldürdü.* Vasya dudaklarını yalayıp kendini konuşmaya zorladı. “Özgür kalırsan, hayatımı kurtardıktan sonra ne yapacaksın?”

Ayı'nın yara izli ağzı seğirdi. "Benimle kalırsan cevabını öğrenirsin."

"Asla."

"Pekâlâ. O halde söz verdiğim gibi güvende olduğundan emin olacağım, gerisi de seni ilgilendirmez."

O bir canavardı. Ama Vasya onun yalan söylediğini düşünmüyordu. Kış kralı neden böyle bir şey yapardı ki? Şimdi Vasya bu canavara hayatını mı borçlanacaktı? Bu durumda Ayı ne olacaktı? Kendisi ne olacaktı?

Etrafı ölümlle çevrili olan Vasya tereddüt etti. Kalabalıktan birden çıkışlıklar yükselince irkildi ama ona bağırıyorlardı. Bir grup atlı, kalabalığı yararak ilerliyordu. Gözler ateşten atlılara çevrilmişti; Medved bile başını çevirmiş izliyordu.

Vasya elini hızla çekip koşmaya başladı. Arkasına dönüp bakmadı çünkü baksaydı dururdu, çaresizlikten düşmanın sözlediklerine karşı koyamazdı ya da hâlâ peşini bırakmayan ölüme teslim olurdu. Koştukça bir hayalet, bir çiyert gibi olmaya çalıştı. *Büyü dünyanın senin amaçladığından farklı bir yer olduğunu unutmaktır.* Belki de işe yaramıştı. Kimse ona seslenmemiş hatta ona doğru göz ucuyla bile bakmamıştı.

"Aptal," dedi Ayı. Sesi, aralarında çok büyük bir insan kalabalığı olmasına rağmen Vasya'nın kulaklarının içinden geliyordu. Onun bıkırtıcı alaycılığı, öfkesinden daha kötüydü. "Sana doğruyu söylüyorum. Seni korkutan da bu ya." Vasya yine de ateş kokan bir hayalet gibi kalabalığın arasından ok gibi geçerken o kuru, metalik sesi duymamaya çalıştı. "Seni öldürmelerine izin vereceğim," dedi Ayı. "Ya benimle birlikte buradan ayrılacaksın ya da hiç ayrılmayacaksın."

İşte buna inanmıştı, Vasya. Yine de dehşetten, kötü kokudan midesi bulanarak, her an görülmeyi ve yakalanmayı bekleyerek kalabalığın derinliklerine doğru koşmaya devam etti. Oyma bülbül, terli avucunda soğuk ve sert hissettiriyordu; anlamadığı bir vadin sembolüydü bu.

Sonra Ayı'nın sesi yeniden yükseldi fakat bu kez ona seslenmiyordu. "Bakın! Bakın... O da ne? Bir hayalet... Hayır, bu cadının ta kendisi; yangından kaçmış! Büyü! Kara büyü yapmış! Orada! İşte orada!"

Vasya kalabalığın onu duyabildiğini dehşet içinde fark etti. Önce bir baş, sonra bir başkası ona çevrildi. Onu görebiliyorlardı. Bir el Vasya'nın

kolunu kavrarken bir kadın çılgık attı. Vasya boş yere kolunu çekip kurtarmaya çalıştı ama onu tutan el daha da sıkıldı. Ardından Vasya'nın omuzları üzerine savrulan bir pelerin kararmış iç gömleğini gizledi. Kolunu tutan el onu kalabalığın derinliklerine sürüklerken tanıdık bir ses kulağına doğru seslendi. "Bu taraftan," dedi.

Vasya'nın kurtarıcısı pelerinin kukuletasını da kızın yanmış saçlarına geçirerek ayaklarından başka bir yerinin görünmemesini sağladı. İzdiham onları gizledi; insanların çoğu ezilmemeye çalışıyordu. Etraf, kızın kırmızı ayak izlerini göremeyecekleri kadar karanlıktı. Arkadan Ayı'nın artık vahşetle dolu olan sesi yükseldi: "Orada! İşte orada!"

Ama o bile böyle bir kargaşada insanları yönlendiremiyordu. Şaşa, Dmitrii ve Büyük Prens'in atlıları nihayet gelmişlerdi ve bağırarak odun yığınının doğru kendilerine yol açıyorlardı. Yanan odunları bir kenara atmaya başladılar ve ellerini yandıkça küfrü bastılar; adamlardan biri alev alınca feryat etti. Vasya'nın etrafında insanlar akınlar halinde gidiyor, kaçıyor, ateşten kaçan cadının hayaletini ya da cadının kendisini gördüklerini haykırıyorlardı. Kimse bir pelerinin altında tökezleyip duran cılız bir kızı işaret etmiyordu.

Vasya'nın ağabeyinin sesi tüm gürültüyü bastırıyordu; Vasya, Dmitrii İvanoviç'in cırtlak ses tonunu da duyduğunu sandı. Kalabalık atlılardan uzaklaştı. *Ağabeyimin yanına gitmeliyim*, diye düşündü Vasya. Ama geri dönmeye cesaret edemedi; bütün içgüdüleri kaçmaya odaklanmıştı ve Ayı da geride bir yerlerdeydi...

Kolunu tutan el onu çekiştirmeye devam ediyordu. "Gel," dedi tanıdık ses. "Acele et."

Vasya başını kaldırıncı Varvara'nın yaralı, kederli yüzüne alık alık bakakaldı.

"Nereden bildin?" diye fısıldadı.

"Bir mesaj," dedi Varvara sarsılarak ve onu çekiştirmeye devam ederek.

Vasya anlayamıyordu. "Marya," diyebilirdi Vasya. "Olga ve Marya..."

“Hayattalar,” dedi Varvara ve Vasya ona minnettarlıkla teslim oldu. “Durumları iyi. Gel haydi.” Vasya’yı geri çekilmeye çalışan kalabalıkta yarı taşıyıp yarı sürükleyerek götürdü. “Şehirden ayrılmak zorundasın.”

“Ayrılmak mı?” diye fısıldadı Vasya. “Nasıl? Ben... Ama benim...”

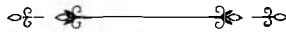
Solovey. Harfleri bir araya getirip kelimeyi oluşturmuyordu; keder son gücünü de tüketmişti.

“Ata ihtiyacın yok,” dedi Varvara, ses tonu sertti. “Gel.”

Vasya başka bir şey söylemedi; bilincini yitirmemek için umutsuz bir savaş veriyordu. Kaburgalarının uçları birbirine sürtünüyordu. Çıplak ayakları artık acımıyordu, buzdan uyuşmuştu. Ama iyi iş çıkardıkları da söylenemezdi, bu yüzden sürekli tökezleyip duruyordu ve onu düşmekten koruyan tek şey Varvara’nın koluydu.

Arkalarında kalan kalabalık çalkalanıyor, Dmitrii’nin askerlerinin kamçılarıyla dört bir yana dağılıyorlardı. Bir kişi Varvara’ya seslendi ve pelerinine saklanmış kızın hasta olup olmadığını sordu. Vasya yeni bir dehşet dalgası hissetti.

Varvara soğuk bir tavırla dökülen kanlar yüzünden yeğenin bayıldığı açıklamasını yaparak yanıt verdi ve tüm bu süreçte, Vasya’yı nehir kıyısı boyunca posad’ın yanındaki genç ağaçlardan oluşan ormanın karanlığına doğru sürüklerken genç kızın kolunda daha fazla morluk yarattı. Vasya neler olduğunu anlamaya çalışıyordu.



Varvara kışın çıplak bıraktığı genç bir meşenin yanında birdenbire durdu. “Polunoçnitsa,”²⁹ dedi karanlığa doğru.

Vasya, Polunoçnitsa, yani Gece Yarısı Leydisi adında bir kişiyi, bir iblisi tanıyordu. Ama ablasının hizmetlisi onunla ilgili ne biliyor olabilirdi ki?

Gölgeler arasından Ayı belirdi, ateşten yayılan ışık yüzüne kısmen vuruyordu. Vasya geri çekildi. Varvara’nın gözleri, âmâ bir kadinkiler

²⁹Birebir çevirisi gece yarısı kadını; Gece Yarısı Leydisi sadece gece yarısı görünen ve çocukların kâbus görmesine neden olan bir iblistir. Folklore göre bir bataklıkta yaşamaktadır ve ebeveynlerin onu oraya geri göndermek için söyledikleri pek çok büyü söz örneği vardır. *Cadının Kışı*’nda bu folklorik karakter, Güzeller Güzeli Vasilisa masalında Baba Yaga’nın hizmetkârı olan Gece’yle ilişkilendirilir. (y.n.)

gibi karanlıkta bir o yana bir bu yana çevriliyor, Vasya'nın neye baktığını anlamaya çalışıyordu. “*Seni* bu durumda kaybederim mi sandın?” diye sordu Ayı, yarı öfkeli yarı alaycı bir tavırla. “Leş gibi dehşet kokuyorsun. Nereye gidersen git izini sürebilirim.”

Varvara onu göremiyordu ama eli Vasya'nın kolunu kasılmış gibi daha sıkı tuttu. Vasya, Varvara'nın onun sesini duyabildiğini fark etti. “Pisboğaz,” diye fısıldadı Varvara. “Burada mı? *Gece Yarısı*.” Aşağıdaki nehirden, dağılan kalabalığın sesleri geliyordu.

Ayı, Varvara'ya şüpheyile baktı. “Diğeri sensin, değil mi? Yaşlı kadının ikizleri olduğunu unutmuştum. Bu kadar uzun süre hayatta kalmayı nasıl başardın?”

Vasya bu sözlerin bir anlam ifade etmesi gerektiğini düşündü ama tam anlayacağıın derken başarısız oluyordu. Ayı, Vasya'ya dönerek, “*Seni Gece Yarısı'nın* yardımıyla göndermeyi planlıyor. Yerinde olsam bunu yapmazdım. Orada da ölürsün, tıpkı ateşte yakıldığında olacağı gibi.”

İnsanlar kestirmeden gitmeyi seçip ormanın içinden geçerek posad'a dönmeye karar vermiş olacaktı ki kalabalığın sesleri gitgide yaklaşıyordu. Birkaç dakika içinde birisi onları görecek ve sonra da... Meşalelerin titrek ışıkları düzensiz ağaçlara vurmaya başlamıştı. İki kadın, bir adamın gözüne takıldı. “Orada sinsi sinsi ne yapıyorsunuz?”

“Kızlar!” dedi bir başka ses. “Baksanıza, yalnızlar. Bir kızla birlikte olabilirdim, hele de şu şeyi gördükten sonra...”

“Ya onların ellerinde can verirsin ya da hemen şimdi benimle gelisin,” dedi Ayı, Vasya'ya. “Benim için fark etmez; bir daha sormayacağım.”

Vasya'nın bir gözü şişmekten kapanmıştı, diğeri ise bulanık görüyordu; belki de bu yüzden seçim hakkını gölgeler arasından onları izleyen dördüncü bir kişiden yana kullanmıştı. Bu kişinin teni mora çalan bir siyah tonundaydı, saçları ise yıldızlara benzeyen iki gözü üzerinde beyaz bir esinti gibiydi. Bakışlarını kadınlardan Ayı'ya çevirdi ve tek kelime etmedi.

Bu kişi *Gece Yarısı* adlı iblisti.

“Anlayamıyorum,” diye fısıldadı Vasya. Bir sürü sır saklayan Varvara ile zehirli bir güvenlik teklif eden Ayı arasında donakalmıştı sanki.

Onların ilerisinde ise Gece Yarısı Leydisi sessizce duruyordu. İblisin arkasında orman değişmiş gibi görünüyordu. Daha yoğun, vahşi ve karanlıktı.

Varvara, “Ne görüyorsun?” diye fısıldadı Vasya’nın kulağına.

“Ayı’yı,” diye fısıldadı Vasya. “Bir de Gece Yarısı denen iblisi. Tabii... bir de karanlık var. Karanlık, Gece Yarısı’nın arkasında, zifiri karanlık.” Baştan ayağa titriyordu.

Vasya’ya, “Karanlığa koş,” diye fısıldadı Varvara. “Aldığım mesaj ve bana verilen söz bu yöndeydi. Genç meşeye dokun ve karanlığa koş. Buradan gölün yanındaki meşe ağacına uzanan yol bu. Gece Yarısı’nın her gece görü yetisi olanlar için açtığı yol. Gölün yanında sığınacağın bir yer olacak. Bunu aklında tut: parıldaayan bir su örtüsü, yay gibi kıvrımlı kıyısında büyüyen büyük bir meşe ağacı. Karanlığa koş ve cesur ol.”

Kime güvenecekti? Adamların sesleri yükseliyordu. Yerleri döven ayak sesleri hızlanmıştı; koşuyorlardı. Vasya’nın önündeki seçenekler ateş, karanlık ya da ikisi arasındaki şeytandı.

“Git... *git!*” diye bağırdı Varvara. Vasya’nın kanlı avucunu ağacın kabuğuna koydu ve onu itti. Vasya öne doğru tökezlediğini fark etti. Karanlık bütün ihtişamıyla yükseldi, sonra da gece onu yutmadan hemen önce Ayı’nın eli Vasya’nın kolunu kavradı. Vasya’yı onunla yüz yüze gelmesi için çevirdi, Vasya’nın uyuşmuş ayakları karların üzerinde sürekli yara almaktan beceriksizleşmişti. “Karanlığa gidersen,” diye fısıldadı, “öleceksin.”

Vasya’nın artık söyleyecek sözü, cesareti, meydan okuyacak gücü kalmamıştı. Cevap bile vermedi. Geriye kalan tüm gücünü toplayıp ondan uzaklaşmasını ve kendini gecenin kollarına bırakmasını sağlayan tek şey ondan, gürültüden ve ateşin kokusundan uzaklaşma arzusuyla.

Vasya onun elinden kurtulup telaşla karanlığa daldı. O anda Moskova’nın ışıkları ve gürültüsü yok oluverdi. Bir ormanda, tertemiz bir göğün altında tek başınaydı. Öne doğru bir iki adım attı. Sonra tökezleyip dizlerinin üzerine çöktü ve ayağa kalkmak için gücünü toplayamadı.

CADININ KIŞI

Duyduğu son şey yarı tanıdık bir sestti. “Öylece ölecek mi yani? Eh, belki de yaşlı kadın haksızdı.”

Arkasında bir yerlerde Ayı tekrar gülüyordu sanki.

Sonra Vasya kıpırdamadan, bilinçsizce yattı.



Gerçek dünyada Ayı'nın nefesi dişleri arasından tıslayarak çıkıyor, hâlâ öfkeli bir kakhahanın son demlerini patlatıyordu. Varvara'ya, “Eh, onu sen öldürdün,” dedi. “Kardeşime verdiğim sözü bozmama da gerek kalmadı. Bunun için sana teşekkür ederim.”

Varvara bir şey söylemedi. *Pisboğaz'ın en büyük gücü, insanların arzuları ve zayıflıkları konusunda bilgi sahibi olmasıdır.* Varvara'nın annesi, ona çiyerti'yle ilgili bu kadarını öğretmişti. Varvara bildiklerini unutmayaya çalışmıştı. Ne önemi vardı ki? Kız kardeşinin ona hatırlatmaktan pek memnun olduğu üzere Varvara'nın gözleri onları görebilecek kadar yetenekli değildi.

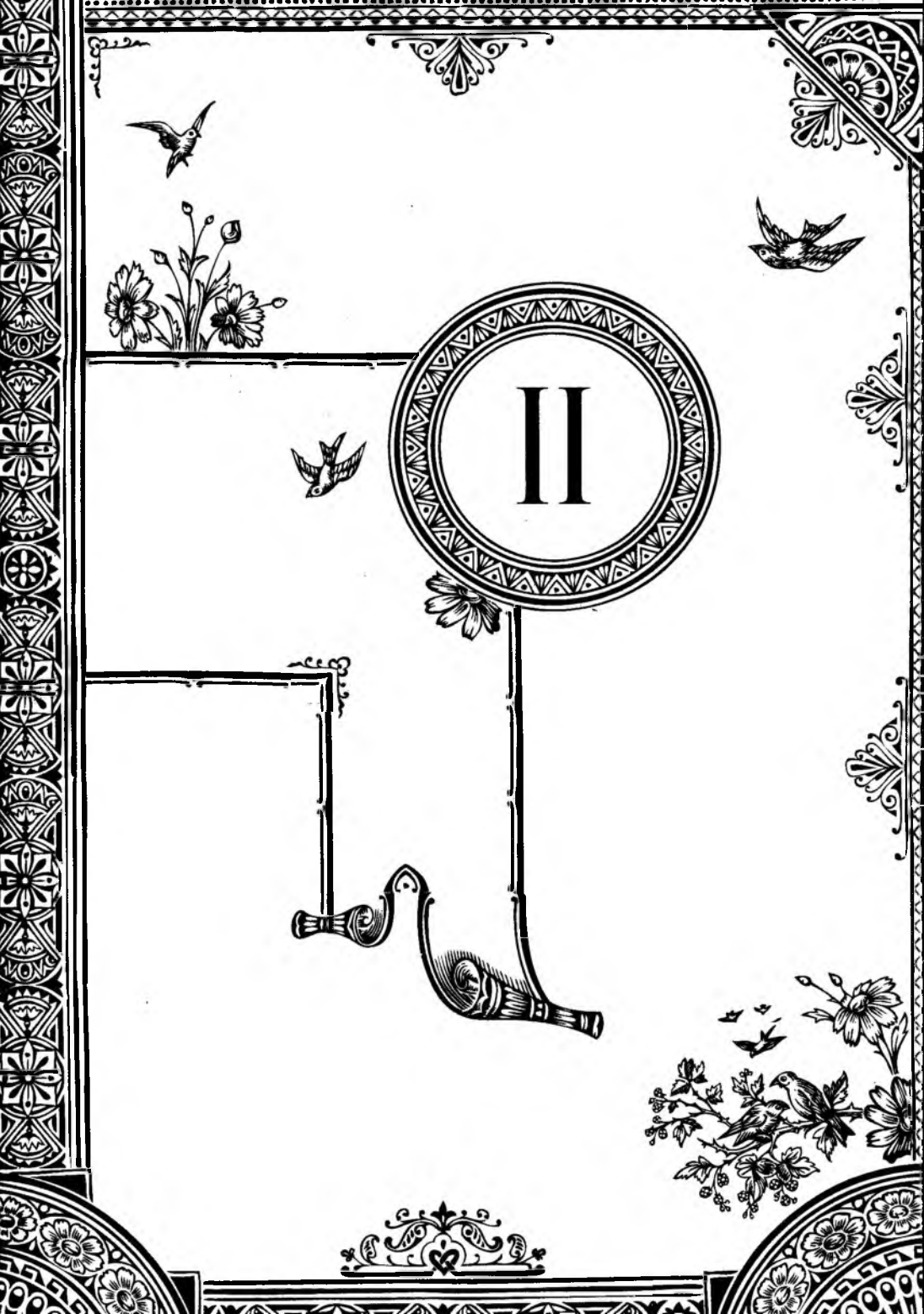
Ama artık Pisboğaz özgür kalmıştı, annesi ve kız kardeşi de gitmişti.

İki sarhoş genç adam tökezleyerek geldi. Gözlerinde içlerindeki açlığı yansıtan bir ışık vardı. “Eh, yaşlı ve çirkinsin,” dedi bir tanesi. “Ama işimizi görürsün.”

Varvara tek kelime etmeden ilk adamın bacakları arasına tekme, ikinciye de sertçe omuz attı. Acı acı inleyerek karların üzerine düştüler. Varvara, Ayı'nın memnuniyetle iç çektiğini duydu. *O her şeyden çok, demişti annesi, orduları, savaşları ve şiddeti sever.*

Varvara eteklerini tutarak tekrar ışıkların altına, posad'ın kaosuna ve ardından kremlin tepesinden yukarıya koşmaya başladı. Koşarken, peşinden gelmek için herhangi bir teşebbüste bulunmamış olsa da Ayı'nın sesini kulaklarının içinde duyuyordu. “O küçük cadıyı öldürdüğün ve sözümü bozmamamı sağladığın için sana tekrar teşekkür etmeliyim, Gözsüz.”

“Bana teşekkür etmen için erken,” diye fısıldadı Varvara sıkılı dişleri arasından. “Henüz erken.”



5.

ŞEYTANA UYMAK

Saşa ile Dmıtrii insan çemberini yarıp mızraklarının ttmeye başlayan uçlarıyla ateşini dağıtmaya çalışırken kafes kıymıklar saçarak çöktü. Kaos daha da coştı.

O karmaşada Konstantin Nikonoviç, altın sarısı saçlarını kukuletasıyla gizleyerek oradan sıvıştı. Hava dumandan puslanmıştı; delirmiş kalabalık kim olduğunu bilmeden onu itip kaktı. Adamlar ateşin odunlarını dağıtırken Konstantin fark edilmeden posad'dan geçti ve yumuşak adımlarla manastıra geri döndü.

Suçunu inkâr bile etmedi, diye düşündü, yarı donmuş sulu karlar üzerinde aceleyle yürürken. Vasya, Moskova'yı ateşe vermişti. Onu ortadan kaldıran, insanların haklı öfkesiydi. Bir din adamı olan ona nasıl bir suçlama yapılabilirdi ki?

Vasya ölmüştü. Konstantin intikamını sonuna kadar almıştı.

Vasya on yedi yaşına basmıştı.

Hem gülme hem de ağlama krizine girmeden hemen önce hücrelerine yetişip kapıyı kapatmayı başarabilmişti Konstantin. Moskova'nın eteklerinde başını sallayıp duran, hem hayran hayran hem de öfkeli bakan tüm o suratlara, ağızdan çıkan her kelimeyi kutsal kitaptan çıkmış gibi kabul eden insanlara, Vasya'nın yüzüne ve gözlerindeki korkuya dair hatırladıklarına güldü. Duvardaki ikonalara, onların sertliğine ve sessizliğine bile güldü. Sonra da kahkahalarının gözyaşlarına dönüştüğünü fark etti. Çektiği ızdırabın sesleri boğazını isteği dışında yırtıp dışarı çıkıyordu, ta ki sesini bastırmak için yumruğuyla ağzını tıkayana kadar. Vasya ölmüştü. Sonu kolay olmuştu. Belki de o şeytan, cadı ya da tanrıça yalnızca zihninde yaşamıştı.

Kendini toplamaya çalıştı. İnsanlar onun ellerinde kil hamuru gibiydi, Moskova'nın ateşinin sıcaklığında yumuşamışlardı sanki. Her zaman bu kadar kolay olmamıştı. Dmitrii İvanoviç, bu kalabalığı Konstantin'in galeyana getirdiğini keşfederse, onu kuzeninin katili olmasa bile en azından otoriteye karşı bir tehdit olarak görebilirdi. Konstantin bu yeni yarattığı nüfuzun, Büyük Prens'in öfkesiyle baş etmeye yetip yetmeyeceğini bilmiyordu.

Ağlamakla, volta atmakla, düşünmekle ve düşünmemeye çalışmakla o kadar meşguldü ki duvardaki gölgeyi, dile gelene kadar fark edemedi.

"Küçük bir kız çocuğu gibi ağlıyor musun yoksa?" diye mırıldandı bir ses. "Hem de onca gece değil de bu gece? Ne yapıyorsun sen, Konstantin Nikonoviç?"

Konstantin çığlıktan farksız bir ses çıkararak geriye doğru sıçradı. "Sen," dedi, karanlıktan korkan bir çocuk gibi nefes alıp vererek. Sonra da, "Olamaz," dedi. Son olarak, "*Neredesin?*" diye ekledi.

"Buradayım," dedi ses.

Konstantin kendi etrafında döndü ama yalnızca lambanın yansıttığı kendi gölgesini gördü.

"Hayır, burada değilsin." Bu kez ses, Meryem Ana ikonasından geliyor gibiydi. Kadın altın sarısı ikona örtüsünün altından ona pis pis bakıyordu. O aslında Meryem Ana değildi, kızıl parıltılı siyah saçları serbest kalmış, yanık izli suratında tek gözüyle Vasya'ydı. Konstantin yeniden yükselen çığlığını bastırdı.

Sonra bir ses kendi karyolasından üçüncü kez gülererek, "Hayır, buradayım, zavallı aptal," dedi.

Konstantin dönüp bakınca... orada bir adam gördü.

Adam mı? Yatağının üzerindeki bu yaratık bir adam gibi *görünüyordu*; daha önce manastırda hiç görmediği türden bir adam. Yatağın üzerinde gülümseyerek uzanıyordu, saçları dağılmıştı, ayakları ise saçma bir şekilde çıplaktı. Ama gölgesinin... gölgesinin pençeleri vardı.

"Kimsin sen?" diye sordu Konstantin, nefesi hızlanmıştı.

“Daha önce yüzümü hiç görmedin mi?” diye sordu yaratık. “Ah, evet, kış ortasında canavarı ve gölgesini görmüştün ama adamı görmemiştin.” Yavaşça ayağa kalktı. Konstantin’le neredeyse aynı boydaydı. “Her neyse. Sesimi iyi tanıyorsun.” Bir genç kız gibi bakışlarını yere eğdi. “Seni memnun ediyor muyum, din adamı?” Ağzının yara izi olmayan kenarı kıvrılarak çarpık bir gülümseme yarattı.

Konstantin yumruğunu ağzına götürüp kapıya sertçe yaslandı. “Hatırlıyorum. Şeytansın sen.”

Bir adam gibi görünen çiyert başını kaldırıp tek gözü parlayarak baktı. “Ben mi? İnsanlar bana bir şey diyeceklerse Medved, yani Ayı derler. Cennetin de cehennem de sana inanmak istediğinden daha yakın olduğunu düşündün mü hiç?”

“Cennet mi? Daha yakın mı?” dedi Konstantin. Sırtını dayadığı ahşap kapının bütün çıkıntılarını hissedebiliyordu. “Tanrı bana sırt çevirdi. Beni iblislerin eline bıraktı. Cennet falan yok. Yalnızca bu kilden dünya var.”

“Aynen öyle,” dedi şeytan. Kollarını iki yana açtı. “İstedğin gibi şekillendirebilirsin. Bu dünyadan ne istiyorsun, küçük peder?”

Konstantin’in bütün uzuvları tir tir titriyordu. “Neden soruyorsun?”

“Çünkü sana ihtiyacım var. Bir adama ihtiyacım var.”

“Ne için?”

Medved omuz silkti. “Şeytanların işlerini insanlar yapar, değil mi? Hep böyle olmuştur.”

“Ben senin hizmetçin değilim.” Sesi titriyordu.

“Yok canım... hizmetçi isteyen kim?” dedi Ayı. Sesini kısarak adım adım yaklaştı. “İstersen düşman, âşık, tutkulu bir köle de ama hizmetçi... değil.” Kırmızı diliyle üst dudağına dokundu. “Bilirsin, iş pazarlık olunca eli açık biriyimdir.”

Konstantin yutkundu, dili damağı kurumuştu. Heves ve çaresizlikten nefesi sığılaşmıştı; hücresinin duvarları üstüne üstüne geliyordu sanki. “Sadakatimin karşılığında... ne alacağım?”

“Ne istiyorsun?” diye yanıtladı çiyert, o kadar yakınındaydı ki bu soruyu Konstantin’in kulağına da fısıldayabilirdi.

Rahibin ruhu çaresizce yas tutuyordu. *Dua ettim... hayatım boyu her yıl, dua ettim. Ama sen sessiz kaldın, Tanrım. Şeytanlarla pazarlık ediyorsam, bu sadece sen beni terk ettiğin içindir.* Bu şeytan, Konstantin’in düşüncelerini kolayca ve gizli bir memnuniyetle okuyor gibiydi.

“İnsanların bağlılığında kendimi kaybetmek istiyorum.” Düşüncesini ilk kez sesli olarak dile getiriyordu.

“Oldu bil.”

“Prensler kadar konforlu yaşamak istiyorum,” diye devam etti Konstantin. O tek gözün içinde boğulacaktı âdeta. “İyi etler ve yumuşak yataklar.” Son sözünü fısıldayarak söyledi. “Bir de kadınlar.”

Ayı kahkahayı bastı. “O da olur.”

“Dünyada bir otorite olmak istiyorum,” dedi Konstantin.

“İki elin, kalbin ve sesin yettiği müddetçe,” dedi Ayı, “dünyayı ayaklarının altında bil.”

“Peki ya sen ne istiyorsun?” diye fısıldadı Konstantin Nikonoviç.

Şeytanın eli pençeli bir yumruk halini aldı. “Tek istediğim özgür olmaktır. İnsanların hayatı birbiri ardına geçip giderken piç kardeşim beni kışın kıyısında bir açıklığa hapsetti. Ama nihayet benim hapsolmamdan daha çok istediği bir şey oldu ve sonunda özgür kaldım. Yıldızları izledim, dumanın kokusunu içime çektim ve insanların korkularını tattım.”

Daha sonra şeytan daha yumuşak bir ses tonuyla devam etti: “Çiyerti’nin solup gölgelere karıştığını gördüm. İnsanlar artık lanet olası çanların sesine göre hayatlarını bir düzene sokuyorlar. Bu yüzden çanları alacağı edeceğim, elim değmişken Büyük Prens’i de tahtından indireceğim; bu küçük Rus³⁰ dünyasını ateşe vereceğim ve küllerin arasından neler doğacağına bakacağım.”

³⁰Rus, köken olarak İskandinav halkıdır. MS dokuzuncu yüzyılda Slav ve Fin kabilelerinin savaş çağrısı üzerine Rurik Hanedanlığını kurmuşlardır ve bu hanedanlık nihayetinde şimdilerde Ukrayna, Belarus ve Batı Rusya olarak bilinen geniş alanı kapsamıştır. Dokuzuncu yüzyıldan 1584’te IV. İvan’ın vefatına kadar süren bu hanedanlığın yönettiği bölge de orada yaşayan insanlar da zamanla onların adını almıştır. (y.n.)

Konstantin büyülenmiş ve korkmuş gibi bakakalmıştı.

“Bu hoşuna gider, değil mi?” diye sordu Ayı. “*Bu*, Tanrı’na seni görmezden gelmenin ne anlama geldiğini gösterir.” Duraksadı, sonra da daha sıkıcı bir ses tonuyla, “Önümüze bakacak olursak, bu gece sana söylediğim yere gitmeni ve ne dersem onu yapmanı istiyorum,” diye ekledi.

“Bu gece mi? Şehir karışık; gece yarısını çoktan geçtik ve ben...”

“Gece yarısından sonra dışarıda, kötülerle düşüp kalktığın görülür diye mi korkuyorsun? Ah, sen onu bana bırak.”

“Neden?” dedi Konstantin.

“Neden olmasın?” dedi diğeri.

Konstantin cevap vermedi.

Şeytan onun kulağına fısıldadı: “Burada kalıp onun ölümünü düşünmeyi mi tercih edersin? Burada karanlıkta oturmak ve ölüp gitmiş olsa da onu arzulamak mı istersin?”

Konstantin dişlerinin avurtlarında birbirine kenetlendiği yerden kan tadı aldı. “O bir cadı. Bunu hak etti.”

“Bu, bundan keyif almadığın anlamına gelmez,” diye mırıldandı şeytan. “Neden ilk sana geldiğimi sanıyorsun?”

“Çirkindi,” dedi Konstantin.

“Deniz kadar vahşiydi,” diye ona katıldı Ayı. “Yine tıpkı deniz gibi gizemlerle doluydu.”

“Öldü,” dedi Konstantin tekdüze bir sesle, konuşması hatıralarına bir son verebilecekmış gibi.

Şeytan gizli gizli gülümsedi. “Öldü.”

Konstantin, duman solumaya çalışıyormuş gibi ciğerlerindeki havanın ağırlaştığını hissetti.

“Vakit kaybedemeyiz,” dedi Ayı. “İlk darbe... İlk darbeyi vurmaliyiz, hemen bu gece.”

Konstantin, “Beni daha önce de kandırdın,” dedi.

“Yine kandırabilirim,” dedi diğeri. “Korkuyor musun?”

“Hayır,” dedi Konstantin. “Hiçbir şeye inanmıyorum ben ve hiçbir şeyden korkmuyorum.”

Ayı güldü. “Olması gerektiği gibi. Oyunu kuralına göre oynamanın tek yolu, kaybetmekten korkmamaktır.”

NE ET VAR NE DE KEMİK

Dmitrii ve adamları nehrin üzerindeki ateşi dağıtmıştı. Saşa korkunç bir umutsuzluk ve çaresizlik içinde diğerleriyle birlikte çalışmıştı. Sonunda oyuklaşmış ve buhar çıkan buz örtüsünün üzerinde tüten odunlarla dolu bir alan oluşmuştu. Kafes de tıpkı kömürleşmiş odunların geri kalanı gibi görünüyordu; kafesi oluşturan parçaların hangisi olduğunu güçlkle ayırt edebiliyorlardı. Kalabalık kaçıp gitmişti, gecenin en soğuk ve en karanlık kısmına girmişlerdi. Sönen yangın yerinin ortasında, soğuk toprak ile bahar yıldızları arasında sıkışıp kalmışlardı.

Saşa'nın uzuvlarına dolan korkunç güç birden tükenmişti. Kısrağının is kokan omzuna yaslandı. *Hiçbir şey yoktu.* Vasya'dan geriye hiçbir şey kalmamıştı. Elinde olmadan titremeye başladı.

Dmitrii alnına dökülen saçı bir kenara itip haç çıkardı. Kısık sesle, "Tanrı ruhunu huzura kavuştursun," dedi. Bir elini kuzeninin omzuna koydu. "Benim iznim olmadan benim şehrimde adaleti yerine getirmeye çalışmak kimsenin haddine değil. İntikamını alacaksın."

Saşa bir şey söylemedi. Ama Büyük Prens, kuzeninin yüzündeki ifadeyi görünce şaşırdı. Keder ve tabii ki öfke vardı. Ama bir de... kafa karışıklığı mı görüyordu?

"Kardeş?" dedi Dmitrii.

"Bak," diye fısıldadı Saşa. Önce bir sonra bir başka odunu bir tekmeyle ikiye ayırdı, sonra da kafesten geriye kalanları işaret etti.

"Ne oldu?" dedi Dmitrii bitkin bir şekilde.

"Ne et var," dedi Saşa ve yutkundu, "ne de kemik."

"Yanıp kül olmuştur," dedi Dmitrii. "Ateş çok kızgındı."

Saşa başını bir kez iki yana salladı. “Yeterince uzun süre yanmadı.”

“Gel,” dedi Dmitrii, artık gözlerinde endişe vardı. “Kuzen, yaşıyor olmasını istiyorsun ama o, yangının içine girdi. Gerisingeri çıkmış olamaz.”

“Evet,” dedi Saşa, derin bir nefes alarak. “Evet, bu imkânsız.” Ama nehrin kırmızı siyah nahış görüntüsüne tekrar baktı ve sonra tuhaf bir şekilde atına yöneldi. “Kız kardeşimin yanına gideceğim.”

Ürkütücü bir sessizlik oldu. Sonra Dmitrii onun ne demek istediğini anladı. “Pekâlâ,” dedi. “Serpuhov Prensesi’ne benim... ikinizin kaybı için de çok üzgün olduğumu söyle. Tanrı sizinle olsun.”

Sözler, yalnızca içi boş sözlerdi bunlar. Saşa, Dmitrii’nin Vasya’nın ölümü için tam anlamıyla üzgün olmadığını biliyordu; Vasya onun nasıl çözeceğini bilmediği bir problem haline gelmişti. Yine de... ateşin içinden kemik çıkmamıştı. Vasya... Vasya’nın ne yapacağını öngörmek de her zaman mümkün değildi. Saşa kısırağını dehledi ve posad’ın tepesinden yukarıya, Moskova’nın kapılarına doğru dörtmala sürdü.

Dmitrii kaşlarını çatarak döndü, emirler yağdırdı ve muhafızlarını kumanda etti. Çok yorgundu, Moskova’da iki ayrı yangın olayı olmuştu ve ikincisi de biraz daha farklı olmakla birlikte birincisi kadar yıkıcıydı.



Saşa, Olga’nın kapılarının parçalanmış, avlunun ayaklar altında ezilmiş olduğunu gördü. Dmitrii gönderebileceği tüm askerlerini göndermişti. Askerler de etrafa olabildiğince çekidüzen vermiş, müştemilatların yağmalanmasına engel olmuşlardı. Avlu sessizdi.

Saşa, Dmitrii’nin adamlarına kısaca selam verdi. Seyislerden birkaçı, kalabalık nehre indikten sonra ayrı ayrı dönmüştü. Saşa ahırdaki bir seyisi uyandırdı ve ona güçlkle yerinde duran kısırağının dizginlerini verdi.

Avludaki karlar kan ve çamura bulanmıştı, terem kapısında bot ve bıçak izleri vardı. Saşa ısrarla kapıyı tıklatınca bir cariye korkarak kapıyı açtı; içeri girmesine izin vermesi için Saşa’nın ona epey dil dökmesi gerekti.

Olga yatak odasındaki fırının sıcak tuğlalarının yanında oturuyordu, hâlâ uyanıktı ve elbiseleri üzerindeydi. Mum ışığında yüzü çökmüştü ve

kireç gibiydi; süt beyazı güzelliğini yorgunluk gölgeleri lekelemişti. Marya annesinin kucağında isterik bir şekilde ağlıyor, siyah saçları sular gibi aşağıya dökülüyordu. İki odada yalnızdı. Saşa kapının eşiğinde duraksadı. Onun pis, su toplamış, is lekeli olmuş vücudunu fark edince Olga'nın beti benzi iyice attı.

Bakışlarıyla kucağındaki çocuğu göstererek, "Vereceğin bir haber varsa bekleyebilir," dedi.

Saşa ne diyeceğini bilemiyordu; kan dolu dvor'u ve Marya'nın şiddetli kederini görünce o cılız, korkunç umudu aptalca geliyordu. "Maşa iyi mi?" dedi, odayı geçip kız kardeşinin yanında diz çökerken.

"Hayır," dedi Olga.

Marya başını kaldırdı, göz kapaklarında kan çıkmış gibi kızarıklıklar vardı. "Solovey'i öldürdüler!" diye ağladı. "Onu öldürdüler. O, kötülerden başka kimseyi incitmezdi, lapa yemeyi severdi ve onu öldürmemeliydiler!" Gözlerinde vahşet vardı. "Vasya'nın geri dönmesini bekleyeceğim, sonra da gidip ona zarar veren herkesi öldüreceğim." Odanın içine şöyle bir baktı ve sonra gözleri bir kez daha yaşlarla dolup taşı. İçinde kabaran öfke aynı hızla söndü. Dizleri üzerine çöktü, iki büklüm oldu ve annesinin kucağında ağlamaya başladı.

Olga kızının saçlarını okşadı. Saşa yakından bakınca Olga'nın elinin titrediğini gördü.

"Bir izdiham yaşandı," dedi Saşa, kısık sesle. "Vasya..."

Olga ağlayan kızına bir bakış atıp parmağını dudaklarına götürdü. Ama kısacık bir an için kara gözlerini yumdu. "Tanrı onunla olsun," dedi.

Marya başını bir kez daha kaldırdı. "Saşa Dayı, Vasya seninle beraber döndü mü? Bize ihtiyacı var; çok üzülecek."

"Maşa," dedi Olga nazikçe, "Vasya için dua etmeliyiz. Korkarım geri dönmeyecek."

"Ama o..."

"Maşa," dedi Olga. "Sakin ol. Ne olduğunu bilmiyoruz; öğrenmek için biraz beklememiz gerek. Sabah, gecedен daha bilgedir. Gel haydi, seni uyutayım mı?"

Marya uyumayacaktı. Ayağa kalktı. “Geri dönmesi gerek!” diye bağırdı. “Geri dönmezse nereye gider?”

“Belki Tanrı’nın yanına gitmiştir,” dedi Olga tekdüze bir sesle. Çocuklarına yalan söylemezdi. “Eğer öyleyse, bırakalım da ruhu huzur bulsun.”

Çocuk, annesi ile dayısına bakakalmış, ağzı dehşet içinde aralanmıştı. Sonra odada konuşan başka biri varmış gibi başını çevirdi. Saşa onun bakışlarını köşedeki fırına doğru takip etti. Orada kimse yoktu. Saşa’nın tüyleri ürperdi.

“Hayır, ölmemiş!” diye haykırdı Marya, annesinin kollarından kurtularak. Islak gözlerini sildi. “Tanrı’nın yanında falan değil. Yanılıyorsunuz! O... nerede?” Marya zemine yakın boş bir yere doğru sormuştu. “Gece Yarısı bir yer ismi değil ki.”

Saşa ile Olga birbirine baktı. “Maşa...” diye başladı Olga.

Kapı eşliğinde bir hareketlilik oldu. Hepsi yerinden sıçradı; Saşa kirli elini kılıcının kabzasına götürüp kapıya döndü.

“Benim,” dedi Varvara. Sarı örgüsü dağılmıştı; kıyafetlerinde is ve kan izleri vardı.

Olga ona bakakaldı. “Neredeydin?”

Varvara girizgâha gerek duymadan, “Vasya yaşıyor. En azından ben bıraktığımda hayattaydı. Onu yakacaklardı. Ama kafesin parmaklıklarını kırıp kimse görmeden aşağı atlamayı başardı. Ben de onu şehrin dışına çıkardım.”

Saşa böyle olmasını ummuştu. Ama gerçekten bunun nasıl... “Görünmeden mi?” Sonra daha önemli şeyleri düşündü. “Nereye? Yaralı mıydı? Nerede şimdi? Benim hemen...”

“Evet, yaralı; kalabalık tarafından dövülmüş,” dedi Varvara dokunaklı bir şekilde. “Aynı zamanda büyüden delirecek gibiydi; içindeki büyü gücü çaresizlik anında birden yardımına yetişmiş. Ama hayatta ve yaraları ölümcül değil. Kaçmayı başardı.”

“Şimdi nerede?” diye sordu Olga sertçe.

“Gece Yarısı yolundan gidiyor,” dedi Varvara. Yüzünde garip bir merak ve içerleme ifadesi vardı. “Belki göle bile ulaşır. Ben elimden geleni yaptım.”

“Onun yanına gitmeliyim,” dedi Saşa. “Gece Yarısı yolu nerede?”

“Hiçbir yerde,” dedi Varvara, “ve her yerde. Ama sadece gece yarısı ortaya çıkıyor. Artık gece yarısını geçtik. Hem zaten senin görü yetin yok; Gece Yarısı yolunu tek başına geçebilmen için bu güce ihtiyacın var. Vasya artık senin ulaşabileceğin bir yerde değil.”

Olga, Marya ve Varvara’ya kaşlarını çatarak baktı.

Saşa, “Ne yani, *kız kardeşimi terk etmek* için senin sözüne itimat etmemi mi bekliyorsun?” dedi kuşkuyla.

“Terk etmek diye bir şey yok; onun kaderi senin ellerinde değil.” Varvara bir hizmetçi değilmiş gibi bir tabureye çöktü. Duruşunda değişen bir şeyler vardı. Bakışları kararlı ve kaygılıydı. “Pisboğaz serbest kaldı,” dedi. “İnsanların Medved dedikleri yaratık. Yani Ayı.”

Moskova yandıktan ve karla kurtarıldıktan sonraki saatlerde Vasya onlara doğruyu söylediğinde bile Saşa kız kardeşinin iblislerle ilgili hikâyesine inanmakta güçlük çekmişti. Varvara’dan Vasya’nın nerede olduğunu doğru düzgün anlatmasını istemek üzereydi ki Olga söz aldı: “Ayı *serbest kaldı* da ne demek? Ayı kim? Ne yapmak için serbest kaldı?”

“Bilmiyorum,” dedi Varvara. “Ayı en büyük çiyerti’den biri, dünyanın kirli güçlerinin efendisi.” Uzun zaman önce unutulmuş bir dersi hatırlamaya çalışıyormuş gibi ağır ağır konuşuyordu. “En büyük yeteneği, kadınların ve erkeklerin zihinlerinde neler olup bittiğini bilmek ve zihinlerini gönlünce şekillendirmek. Yıkımı ve kaosu her şeyden çok sever ve elinden geldiği kadar bunlara yol açar.” Başını iki yana salladı, yine akıllı ve pratik hizmetçi Varvara’ya dönüşmüştü. “Bunun sabaha kadar beklemesi gerekecek; hepimiz yorgunluktan ölüyoruz. Haydi ama, deli kız hayatta ve dostunun da düşmanının da çok uzağında. Hepiniz uyuyacak mısınız?”

Bir sessizlik oldu. Sonra Saşa kederli bir şekilde, “Hayır... onun yanına gidemiyorsam, en azından onun için dua edebilirim,” dedi. “Hem kız kardeşim hem de ipini koparmış bu şehir için...”

“Şehir ipini koparmadı,” diye karşı çıktı Marya. Söylenenleri dinlemişti, kara gözleri acımasızdı, sonra başını çevirip zemine yakın bir yerden gelen, sahibi görünmeyen sesi dinledi. “Sırma saçlı bir adam... insanlara bunu o yaptırmış. Onlarla konuşmuş, öfkelerini beslemiş.” Titremeye başladı. “Geçen gece gelip beni onunla beraber gitmeye ikna eden kişiymiş o. İnsanlar onun söylediklerine kulak veriyor. Sesi çok güzel. Bir de Vasya Teyze’den nefret ediyor.”

Olga kızını kollarına aldı. Marya tekrar ağlamaya başladı, bu defa hıçkırıkları ağır ve cılızdı. Olga, “Sakin ol, tatlım,” dedi kızına.

Saşa yüzünde soğuk bir kararlılık ifadesinin oluşmaya başladığını hissetti. “Sırma saçlı rahip,” dedi. “Konstantin Nikonoviç.”

“Babamız ona evini açtı. Sen onu Moskova’ya getirdin. Ben ona burada yardım ettim,” dedi Olga. Alışık olduğu metanetli duruşu, gözlerindeki ifadeyi gizleyemiyordu.

“Şimdi dua edeceğim,” dedi Saşa. “Eğer bu şehre bir şeytan geldiyse, tek yapabileceğim dua etmek. Ama yarın Dmitrii İvanoviç’e gideceğim. Bu rahibin yargılanmasını ve adaletin yerini bulmasını sağlayacağım.”

“Onu kılıcınla öldürmelisin, Saşa Dayı,” dedi Marya. “Çünkü bence o çok kötü biri.”

Saşa ikisini de öptü ve sessizce yanlarından ayrıldı.

Saşa gittikten sonra Olga, “Kız kardeşimizin hayatını kurtardığın için teşekkür ederim,” dedi Varvara’ya.

Varvara bir şey söylemedi ama iki kadın ellerini birbirine kenetledi. Birbirlerini uzun zamandır tanıyorlardı.

“Şimdi bana Moskova’ya gelen şu şeytanı biraz daha anlat,” diye ekledi Olga. “Eğer mesele ailemin güvenliğiyse, sabaha kadar bekleyemez.”

CANAVAR

Şafaktan önceki karanlık ve soğuk vakitte Moskova'nın başka bir kısmında bir köylü ile karısı, adamın erkek kardeşinin fırınının üzerinde uyumadan uzanıyordu. Önceki gece çıkan yangında izba'larını,³¹ tüm varlıklarını ve ilk çocuklarını kaybetmişlerdi, o zamandan beri ikisinin de gözüne uyku girmiyordu.

Pencereden bir ışık ve ısrarcı bir tıkırtı geldi.

Tık. Tık.

Hemen aşağılarında, yerde yatan erkek kardeşinin ailesi titredi. Tıkırtı istikrarlı ve monoton bir şekilde devam etti; önce penceredeydi, sonra kapıya geçti. "Bu kim olabilir ki?" diye mırıldandı köylü adam.

"Belki ihtiyaç sahibi biridir," dedi karısı, o gün döktüğü gözyaşlarından dolayı sesi çatlayarak çıkıyordu. "Aç bence."

Kocası fırının üzerinden gönülsüzce indi. Erkek kardeşinin aile bireylerinin bir yerine basmamaya çalışarak kapıya doğru ilerledi. İç kapıyı açtı, sonra da dış kapının sürgüsünü kaldırdı.

Karısı onun hıçkırığa benzer tiz bir nefes aldığını duydu, sonra sessizlik çöktü. Kadın hemen aceleyle kocasının peşine düştü.

Kapının eşiğinde küçük bir kişi duruyordu. Teni kararmıştı ve tabakalar halinde dökülüyordu; yer yer kıyafetlerindeki yırtıklardan beyaz kemikleri görünüyordu. "Anne?" diye fısıldadı bu kişi.

Ölü çocuğun annesi, ölüleri bile uyandıracak (oysa ölüler çoktan ayaklanmıştı), yangının anısıyla huzursuzca uyuyan komşuları ayağa kal-

³¹Tahtadan, genellikle oymalı süslemelerle yapılmış küçük bir köy evi. Çoğulu; *izbi*. (y.n.)

dıracak kadar korkunç bir çılgılık attı. İnsanlar panjurlarını ve kapılarını açtılar.

Bu çocuk evin içine girmedi. Bunun yerine dönüp sokağın yukarisına doğru yürümeye başladı. Sarhoş gibi sağa sola yalpalayarak ilerliyordu. Ayışığında gözleri delilik, korku ve azimle doluydu. “Anne?” dedi tekrar.

Yukarıdan, dört bir yandan uyanmış komşular çocuğu işaret ediyor ve gözlerini ondan ayıramıyordu. “Aman Tanrım.”

“Bu da kim?”

“Bu da ne?”

“Çocuk mu?”

“Hangi çocuk?”

“Hayır... Tanrım bizi koru... Bu küçük Andryuşa... Ama o ölmüş-tü...”

Çocuğun annesinin sesi yükseldi. “Hayır!” diye haykırdı. “Hayır, çok üzgünüm; geldim bak. Küçüğüm, bırakma beni.”

Yarı donuk zeminde tökezleyerek ölü çocuğun peşinden koştu. Köylü adam da karısının peşine düştü. Sokaktaki şaşkın kalabalığın arasında bir rahip vardı; kadının kocası onu da tutup beraberinde götürmeye çalıştı. “Batyuşka, bir şey yap!” diye haykırdı. “Gitmesini sağla! Dua...”

“Upir!”³²

Bu kelime... efsanelerden, kâbuslardan, peri masallarından gelen bu ürkütücü kelime... insanlar durumu anlamaya başladıkça evden eve yayıldı. Bu kelime sokağı baştan uca fısıltılarla gezerken gitgide büyüyüp bir iniltiye, bir çığlığa dönüştü.

“Ölü çocuk. Yürüyor. Ölüler ayaklandı. Lanetlendik. *Lanetlendik!*”

Hengâme anbean büyüyordu. Kil lambalar yakıldı; meşaleler solgun ayın altında altın sarısı ışık noktaları yarattı. Çılgınlık atıldı. İnsanlar bayıldı, ağladı ya da Tanrı’dan yardım istedi. Bazıları kapılarını açıp neler olduğunu görmek için dışarı fırladı; bazıları ise kapılarını sımsıkı sürgüledi ve ailece dua ettiler.

³²Vampir kavramının Slav versiyonu. Batı Avrupa versiyonundan farklı olarak daha canavarca ve daha az zariftir. Çoğulu; *upiri*. (y.n.)

Ölü çocuk hâlâ yalpalayarak kremlin tepesinden yukarıya yürüyordu.

“Oğlum!” diye bağırdı annesi, çocuğun yanında nefes nefese koşarken. Hâlâ ona dokunmaya cesaret edememişti; eklemlerinde bir sorun varmış gibi hareket ediyordu çocuk ve yaşayanlar böyle hareket etmezdi. Ama gözlerinde... oğluna dair bir şeyler vardı, kadın bundan emindi. “Oğlum, bu nasıl bir dehşet? Tanrı seni bize geri mi gönderdi? Bir uyarı vermeye mi geldin?”

Ölü çocuk dönüp, “Anne?” dedi tekrar, yumuşak ve yüksek bir sesle.

“Buradayım,” diye fısıldadı kadın, bir elini çocuğun yüzüne uzatıp. Kadının dokunduğu yerde çocuğun derisi soyuldu. Kadının kocası, rahibi iterek öne çıkardı. “Bir şey yap, Tanrı aşkına.”

Rahip, dudakları titreyerek öne çıktı ve titreyen elini havaya kaldırdı. “Hayalet, sana emrediyorum...”

Çocuk donuk bakışlarını kaldırdı. Kalabalık geri çekildi, haç çıkardı ve olacakları izledi... Çocuğun gözleri toplananların yüzlerinde dolaştı.

“Anne?” diye fısıldadı çocuk son kez ve saldırıya geçti.

Hızlı değişti; yaralanması ve ölümü onu zayıflatmış, yarı gelişmiş uzuvları onu sakarlaştırmıştı. Ama kadın direnmedi. Vampir, yüzünü kadının kırıksık boynuna gömdü.

Kadın acı ve sevgi dolu bir çığlık attı, çocuğu kendine çekti, acıdan nefes nefeseydi ve boynuna yapışan şeye mırıldanıyordu. “Buradayım,” diye fısıldadı yeniden.

Sonra kendini kadının kanına bulayan küçük ölü yaratık, bir çocuğun muzip masumiyetiyle başını ileri geri atmaya başladı.

İnsanlar çığlık çığlığa koşturuyordu.

Sonra sokağın yukarisından bir ses geldi, Peder Konstantin hızlı, öfkeli ve vakarlı adımlarla aşağıya iniyordu, altın sarısı saçları ayışığında gümüşü görünüyordu.

“Tanrı’nın kulları,” dedi, “ben buradayım; karanlıktan korkmayın.” Sesi şafak vakti çalan çan sesleri gibiydi. Uzun cübbesi arkasında dalgalanıp şaklıyordu. Dizlerinin üzerine çökmüş, bir elini çaresizce uzatmış olan köylü adamın yanından geçti.

Kılıcını çeken bir asker edasıyla haç çıkardı.

Çocuk upir tısladı. Yüzü kandan kararmıştı.

Konstantin'in arkasında tek gözlü bir gölge vardı, bu bayağı ve kanlı karşılaşmayı keyifle izliyordu ama kimse onu görmedi. Ona bakmadığı için Konstantin de görmedi. Konstantin belki de o anda ölüye uyumasını emreden sesin yalnızca kendi sesi olmadığını unutmuştu.

“Geri çekil, iblis,” dedi Konstantin. “Geldiğin yere geri dön. Yaşayanları bir daha rahatsız etme.”

Küçük vampir tısladı. Tereddütlü kalabalık onun geri çekilmesiyle duraksadı; en yakındakiler büyülenip donakalmış gibi izliyordu. Uzun bir an için upir ile rahip korkunç bir irade savaşı verir gibi göz gözeydi. Çıkan tek ses, ölmekte olan kadının hırlıtlı nefesiydi.

Etrafını dikkatlice gözlemleyen bir kişi, ölü çocuğun *rahibe* değil, onun ötesine baktığını fark ederdi. Konstantin'in arkasındaki tek gözlü gölge, otoriter bir tavırla bir adamın bir köpeği kovmasına benzer bir el hareketi yaptı.

Ona hayat, nefes ve hareket veren güç yok olduğundan vampir bu defa daha yumuşak bir şekilde hırladı. Annesinin göğsüne sığınıp iki büküm oldu. Duydukları son sesin kadından mı yoksa çocuktan mı geldiğini kimse anlamamıştı.

Köylü adam, aile fertlerinin cesetlerine bomboş, şaşkın ve donuk gözlerle bakakalmıştı. Ama kalabalık ona bakmıyordu. Ayı, “*Geri dön,*” diye tısladı Konstantin'in kulağına. “Senin bir aziz olduğunu düşünüyorlar; öyle dikilmenin sırası değil. Hapşürmak gibi en ufak bir şey bile yarattığın etkiyi mahveder.”

Hayranlıktan gevşemiş suratlarla çevrelenmiş olan Konstantin Nikonoviç, bunu çok iyi biliyordu. Tekrar üzerlerine doğru haç çıkarıp hepsini kutsadı. Ardından dar sokaktan yukarıya, karanlığın içine doğru çıkmaya başladı ve buz tutmuş yoldan geçerken ayağının kaymamasını umdu. İnsanlar ağlayarak önünden çekildiler.

Konstantin'in kanı gücün hatırasıyla şakıyordu. Yıllar boyu ettiği dualar ve samimi arayışı onu Tanrı'nın toplumdan dışlanmış bir kuluna

dönüştürmüştü ama bu iblis onu insanlar arasında harika bir konuma getirecekti. Bunu biliyordu. İçinde bir ses, *senin ruhunu alacak*, dese de Konstantin ona aldırış etmedi. Ruhunun ona nasıl bir faydası olmuştu ki? Ancak kendine engel olamayarak, “O kadın senin gövde gösterin için hayatından oldu,” diye mırıldandı.

İblis omuz silkti. Yüzünün yaralı tarafı karanlıkta görünmüyordu; çıt çıkarmayan çıplak ayakları dışında sıradan biri gibi görünüyordu. Ara sıra başını kaldırıp yıldızlara bakıyordu. “*Tam olarak* ölmedi; ben etraftayken ölümler sessizce uyumazlar.” Konstantin ürperdi. “Geceleri sokaklarda yürüyecek ve oğluna seslenecek. Ama her şey iyi bir gaye için. İnsanların korkularını daha da ateşleyecek.” Yanındaki rahibe baktı. “Pişman mısın? Vicdan yapmak için çok geç, din adamı.”

Konstantin bir şey söylemedi.

İblis, “Bu dünyada güçten başka bir şey yok. İnsanlar güce sahip olanlar ve olmayanlar diye ikiye ayrılıyor. Sen hangi gruptansın, Konstantin Nikonoviç?”

“En azından ben bir adamım,” diye cırladı Konstantin. “Ama *sen* sadece bir canavarsın.”

Medved’in dişleri vahşi bir hayvanınkiler kadar beyazdı ve gülümsediğinde hafifçe parlıyorlardı. “Canavar diye bir şey yok.”

Konstantin homurdandı.

“Gerçekten yok,” dedi Ayı. “Dünyada canavarlar da azizler de yoktur. Yalnızca aynı duvar halısına dokunmuş açık ve koyu renkli sayısız gölge vardır. Bir adam için canavar olan şey bir başkasının en kıymetlisi olabilir. Bilgeler bunu iyi bilir.”

Neredeyse manastırın kapısına varmışlardı. “O halde sen *benim* canavarım mısın, şeytan?” diye sordu Konstantin.

Medved’in ağzının köşesindeki gölge derinleşti. “Evet,” dedi. “Aynı zamanda en kıymetlinim. Bu ikisini ayırt edebilecek kişi sen değilsin.” Şeytan, Konstantin’in sırma saçlı kafasını elleri arasına aldı ve onu kendine çekip dudaklarından öptü.

Ardından gülerek karanlıkta gözden kayboldu.

ŞEHİR İLE ŞEYTAN ARASINDA

Aleksandr Kardeş gün doğumundan önce gökyüzü griye çalan bir mavi tonuna bürünmüşken kız kardeşinin sarayından ayrıldı. Moskova dört bir yanında kasvetle titriyordu. Şehrin öfkesi ve çılgınlığı daha derin bir huzursuzluğa evrilmişti. Dmitrii'nin görevlendirebileceği tüm adamları sokaktaydı (hem kremlin'in hem de kendi sarayının kapısında duran, ayrıca boyar'ların evlerini koruyan askerler vardı) ama onların varlığı yalnızca dehşet hissini besliyor gibiydi.

Birkaç kişi erken vakte ve kafasındaki başlığa rağmen Saşa'yı tanıdı. Bir zamanlar ondan kendilerini kutsamasını isterlerdi ama artık ona yan yan bakıyor ve çocuklarını ondan uzağa çekiyorlardı.

Cadının ağabeyi.

Saşa dudakları gergin bir şekilde uzun adımlarla yürümeye devam etti. Belki de daha iyi bir keşiş bakışlarını uhrevi şeylere diker, affeder ve unuttur, kız kardeşinin çektiği işkencenin ya da kaybettiği şöhretinin yasını tutmazdı. Fakat... daha iyi bir keşiş olsaydı Lavra'da³³ kalırdı.

Güneş, ufukta bakır bir kemer oluşturuyordu ve Saşa, Büyük Prens'in kapısından girerken yumuşayan karların altından sular akıyordu. Saşa, Dmitrii'yi üç boyar'ıyla kısık sesle konuşurken buldu. "Tanrı sizinle olsun," dedi Saşa hepsine. Boyar'lar haç çıkardılar, hepsinin yüzünde sakallarının kısmen gizlediği, birbirine benzer kaygılı ifadeler vardı. Saşa onları suçlayamazdı.

Boyar'lar selam verip yanlarından ayrıldıktan, hizmetlileri de kulak misafiri olamayacakları kadar uzaklaştıktan sonra, "Büyük aileler böyle şeylerden hoşlanmaz," dedi Dmitrii. "Hem de hiçbirinden. Bir hainin

³³Teslis Lavrası; Aziz Sergey Radonezski tarafından 1337 yılında Moskova'nın yaklaşık yetmiş kilometre kuzeydoğusunda kurulan manastır. (y.n.)

beni öldürebilecek kadar yakınımı gelmesinden, geçen gece şehrin kontrolünü kaybetmemden bahsediyorum. Bir de tabii...” Dmitrii duraksadı. Eli, kılıcının kabzasıyla oyalanıyordu. “Moskova’da bir iblisin görüldüğüne dair dedikodular dolaşıyor.”

Saşa, Varvara’nın uyarısını düşündü. Belki Dmitrii ondan buna dudak bükmesini bekliyordu ama Saşa bunun yerine ona temkinli bir şekilde, “Ne tür bir... iblis?” diye sordu.

Dmitrii ona şöyle bir baktı. “Bilmem. Ama o üç kişinin benim yanıma o kadar erken saatte ve huzursuz bir şekilde gelmelerinin sebebi buydu; dedikoduları onlar da duymuşlar ve şehrin bir şekilde lanetlenmiş olabileceğinden korkuyorlar. İnsanların artık şeytanlardan ve çürümekten başka bir şeyden bahsetmediğini söylüyorlar. Geçen gece şehrin şeytana teslim olmamasının tek sebebinin Peder Konstantin’in şeytanı kovması olduğunu iddia ediyorlar. Onun bir aziz olduğunu ve şehir ile şeytan arasında duran tek kişi olduğunu söylüyorlar.”

“Yalan,” dedi Saşa. “Dün şehri ayaklandıran ve kız kardeşimi ateşe atan da Peder Konstantin’di.”

Dmitrii’nin gözleri kısıldı.

“Yarattığı izdiham kız kardeşimin sarayının kapılarını parçalamış,” diye devam etti Saşa. “Ayrıca o adam...” Saşa sözünü yarıda kesti. *O adam yeğenimi yatağından çıkarıp o haine götürmüştü, demek istedi ama... Hayır, demişti Olga. Kızımın o gece terem’den ayrıldığını kimseye anlatayım deme. Elinden geliyorsa Vasya için adaletin yerini bulmasını sağla ama o gecedan bahsedersen halk Marya’yla ilgili neler söyler sence?*

“Buna dair bir kanıtın var mı?” diye sordu Dmitrii.

Benim sözüm yeterli değil mi? diye sorardı eskiden olsa, Dmitrii de, *tabii ki yeterli kardeşim,* derdi ve konu orada kapanırdı. Ama aralarına yalan girmişti bir kere, bu yüzden Saşa, “Serpuhov sarayında ve yangın yerinde Peder Konstantin’in izdihamın göbeğinde olduğunu doğrulayacak şahitler var,” dedi.

Dmitrii doğrudan yanıt vermedi. “Bu sabah dedikoduları duyduktan sonra adamlarımı Başmelek Manastırı’na gönderdim ve onlara, rahibe buraya kadar eşlik etmelerini emrettim. Ama rahip o manastırda

değilmiş. Göğe Kabul Katedrali'ndeymiş şehrin yarısı da onun yanında dua ediyor ve ağlıyormuş. Dediklerine göre Konstantin bir melek gibi ilahi söylüyormuş ve Moskova onun güzelliğinden, takvasından ve şehri şeytanlardan kurtarmasından bahsediyormuş. Senin bahsettiğin suçlu o olmasa bile, sırf bu dedikodular bile onu tehlikeli kılar.”

“Tehlikeli madem, neden onu tutuklatmıyorsun?”

“Sen beni dinlemiyorsun herhalde?” diye çıkıştı Dmitrii. “Moskova halkının yarısının önünde bir din adamını katedralden yaka paça çıkaramam. Bugün gizli bir davet üzerine buraya gelecek, ben de ne yapacağımı karar vereceğim.”

“Kalabalığa Serpuhov kapılarını yıktıran oydu,” dedi Saşa. “Ona yapılacak tek bir şey var.”

“Adalet yerini bulacak, kuzen,” diye yanıtladı Dmitrii. Gözlerinde uyarı ifadesi vardı. “Ancak bunu yerine getirecek kişi benim, sen değilsin.”

Saşa bir şey söylemedi. Avluda çekiç darbelerinin, birbirine seslenen adamların ve atların sesleri yankılanıyordu. Daha ileride uyanan şehrin mırıltıları vardı. “Dini tören yapılmasını emrettim,” diye ekledi Dmitrii. Artık sesi yorgun çıkıyordu. “Bütün piskoposları duaya çağırdım. Başka ne yapabiliriz bilmiyorum. Lanet olsun, din adamı değilim ki ben lanetlerle ve şeytanlarla ilgili soruları cevaplayayım. İnsanlar kötücül dedikodular yüzünden yeterince huzursuz. Şehir yeniden inşa edilecek, daha Tatar eşkıyalarını bulacağız.”



Konstantin'e göre bütün Moskova onu katedralden Büyük Prens'in sarayına kadar takip etmişti. Ona sesleniyorlar, kokularıyla onu çevreliyorlardı. Kapıdan geçmeden önce, “Geri döneceğim,” dedi insanlara. Kalabalık, ellerinde ikonalarla, yüksek sesle dua ederek kapının dışında beklediler. Bu halleriyle yüz muhafızdan daha fazlasına bedellerdi.

Yine de avluyu geçerken Konstantin soğuk terler döküyordu. Dmitrii'nin kendi muhafızları iyi bir şekilde silahlanmışlardı ve tetikteydiler. Şeytan, o sabahtan beri Konstantin'in yanından ayrılmamıştı; o anda onun yanında kaygısızca yürüyor, rahipten başka kimse onu göremiyordu ve şeytan, rahibe ilgiyle bakıyordu. Konstantin, Ayı'nın keyfinin yerinde olduğunu fark edince paniğe kapıldı.

Avlunun dört bir yanında küçük iblis ve ev perisi grupları vardı. Onları görünce Konstantin'in tüyleri ürperdi. "Ne istiyorlar?"

Ayı, toplanan iblislere pişmiş kelle gibi sırtıttı. "Korkuyorlar. Çanlar onları her geçen yıl zayıflatıyor ama evlerinin barklarının yıkılması onları çabucak öldürür. Ne yapacağımı biliyorlar." Ayı onlara ironik bir biçimde eğilerek selam verdi. Onların duyabileceğinden emin olduğu kadar yüksek bir sesle, "Ölüme mahkûmlar," diye ekledi neşeyle ve uzun adımlarla ilerlemeye devam etti.



"O halde onlara uğurlar olsun," diye mırıldandı Konstantin ve Ayı'nın peşinden gitti. Çiyerti'nin bakışlarını sırtında hissedebiliyordu.

Kabul salonunda onu bekleyen iki adam vardı: Aleksandr Kardeş ve Dmitrii İvanoviç. Dmitrii'nin hizmetlileri de onun arkasında kıpırdamadan bekliyordu. Etrafta hâlâ is kokusu vardı. Duvarlardan birinde kılıç kesikleri vardı; o kısımlarda duvarın boyası kalkmıştı.

Dmitrii oymalı tahtında oturuyordu. Aleksandr Kardeş onun yanında temkinli bir şekilde duruyordu.

"Şuradaki elinden gelse seni şuracıkta öldürür," diye belirtti Ayı, başıyla Saşa'yı işaret ederek. Saşa'nın gözleri kısıldı; Konstantin bunu hayal mi etmişti, yoksa keşişin bakışları kendisinden yanındaki şeytana mı kaymıştı? Bir an için paniğe kapıldı.

"Rahat ol," diye ekledi Ayı, gözleri hâlâ Saşa'nın üzerindeydi. "Cadı kızla aynı kanı taşıyor. Göremediği şeyleri seziyor, hepsi bu." Duraksadı. "Kendi ölümüne imzanı atmamaya çalış, din adamı."

"Konstantin Nikonoviç," dedi Dmitrii, soğuk bir tavırla. Konstantin yutkundtu. "Akırabam olan bir kız, dün gece yargılanmadan yakılarak öldürüldü. Moskova halkını bunu yapması için senin kışkırttığını söylüyorlar. Söyleyecek bir şeyin var mı?"

Sesinin sakin çıkması için çaba sarf ederek, "Ben yapmadım," dedi Konstantin. "İnsanları şiddetin en kötüsünden, Serpuhov terem'ine zorla girmekten ve oradaki kadınları öldürmekten alıkoymaya çalıştım. Bu kadarını başardım ama kızı kurtaramadım." Sesine kederli bir ton kazan-

dırmak için uğraşması gerekmemiştir, sadece başka duygularının yüzeye çıkmasına izin vermesi yetmiştir. “Onun ruhu için dua ettim. İnsanların öfkesini yatıştıramadım. Özellikle de bir sürü insanı öldüren yangını başlattığını itiraf ettikten sonra.”

Pişmanlık kokan bir itiraf kartını da oynamıştı. Yanında duran Ayı homurdandı. Konstantin karşısındaki ikiliyi galeyana getirmeyi son anda başaramamıştı.

Kürsüdeki kuzeninin yanında duran Saşa kılını bile kıpırdatmamıştı.

Ayı birdenbire, “Keşiş, yangının nasıl başladığını biliyor. Ona baskı yap; Büyük Prens’e yalan söylemeyecektir,” dedi.

Dmitrii, “Bu bir yalan,” dedi Konstantin’e. “Yangını Tatarlar başlattı.”

“Aleksandr Kardeş’e sorun,” diye yanıt verdi Konstantin, sesinin odayı doldurmasına izin vererek. “Yanınızdaki kutsal keşişe sorun bakalım o kız yangını başlatmış mı başlatmamış mı? Tanrı aşkına, onu doğruları söylemeye davet ediyorum.”

Dmitrii, Saşa’ya döndü. Keşişin gözleri öfkeyle parlıyordu ama Konstantin bunun doğru olduğunu farkına varınca hayret etti. Saşa yalan söylemezdi. “Kazara,” dedi Saşa. Dmitrii ile Saşa, odada kendilerinden başka kimse yokmuş gibi birbirlerine baktılar. “Dmitrii İvanoviç...”

Dmitrii yüzünü kapattı; Konstantin’e tek kelime etmeden başını çevirdi. Rahip çok memnun oldu; Ayı’nın da pis pis sırtıttığını gördü. Birbirlerini son derece iyi anlayarak birbirlerine baktılar. *Belki de başından beri lanetliydim, öyle ki artık bu canavarın zihninden geçenleri okuyabiliyorum,* diye düşündü Konstantin.

“Aynı zamanda şehri kurtardı,” diye mırıldandı Ayı. “Ama ağabeyi, kendi kız kardeşini cadılıkla suçlamadan şehri kurtardığını söyleyemez. Deli kız; neredeyse bir kaos ruhu kadar kötüydü.” Neredeyse kızın yaptıklarını onaylıyor gibiydi sesi.

Konstantin dudaklarını birbirine bastırdı.

Dmitrii kendini toparlamaya çalışarak, “Ayrıca senin geçen gece bir iblisle savaşıp onu kovduğunu duydum,” dedi.

“İblis ya da zavallı, kayıp bir ruh, hangisi bilemiyorum,” dedi Konstantin. “Ama yaşayanlara işkence etmek için öfkesine kapılıp gelmiş. Dua

ettim,” artık sesini daha iyi kontrol ediyordu, “ve Tanrı devreye girmeyi uygun buldu. Hepsi bu.”

“Öyle mi?” dedi Aleksandr Kardeş, ölçülü ve kısıp bir sesle. “Peki ya sana inanmıyorsak?”

“Şhirden söylediklerimi kanıtlamak için bir düzine şahit getirebilirim,” diye yanıt verdi Konstantin, daha büyük bir özgüvenle. Artık keşinin eli kolu bağılıydı.

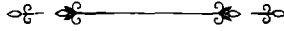
Dmitrii öne doğru eğildi. “Yani söylenenler doğru?” dedi. “Moskova’da bir şeytan vardı?”

Konstantin haç çıkardı. Başını eğip, “Doğru,” dedi. “Ölü bir şey. Kendi gözlerimle gördüm.”

“Neden Moskova’da ölü bir şey olduğunu düşünüyorsun, Batyuşka?”

Konstantin kendisine karşı kullanılan saygı ifadesini fark etmişti. Rahat bir nefes aldı. “Cadıları aramızda barındırdığımız için Tanrı’nın verdiği bir cezaydı bu. Ama cadı artık öldüğüne göre belki de Tanrı merhamete gelir.”

“Hiç sanmam,” dedi Ayı ama onu tek duyabilen kişi Konstantin’di.



Lanet olası rahibin ağzı iyi laf yapıyor, diye düşündü Saşa. Vasya, her neredeyse sana da lanet olsun. Çünkü Vasya’nın iyi niyetini ve güzel yüreğini savunabilirdi ama kendi aklı yerindeyken onun suçsuz olduğunu söyleyemezdi. Onun bir cadı olmadığını da söyleyemezdi. Marya’nın kaçırılmasından da bahsedemezdi.

Bu yüzden bu katilin önünde durmak, söylediği yarım yamalak doğruları dinlemek zorundaydı, verebileceği hiçbir cevap yeterli gelmeyecekti ve inanılmaz bir şekilde Dmitrii, rahibe kulak asıyordu. Öfkeden Saşa’nın yüzünün rengi atmıştı.

“Ölü yaratık yeniden gelecek mi?” diye sordu Dmitrii.

“Bunu Tanrı’dan başka kim bilebilir?” diye yanıtladı Konstantin. Bakışları biraz sola döndü, oysa orada hiçbir şey yoktu. Saşa’nın tüyleri diken diken oldu.

“Bu durumda...” diye başladı Dmitrii ama devam etmedi. Merdivenlerde kopan bir yaygara dikkatlerini çekti, ardından kabul salonunun kapıları açıldı.

Hepsi dönüp baktı. Dmitrii’nin kâhyası tökezleyerek odaya girdi, peşinden de üzerinde güzel kıyafetler olan ve yolculuk izleri taşıyan bir adam geldi.

Dmitrii ayağa kalktı. Hizmetlileri eğilerek selam verdi. İçeri giren kişi Büyük Prens’ten daha uzun boyluydu ve aynı gri gözleri taşıyordu. Herkes onu görür görmez tanımıştı. Moskov’ta³⁴ Büyük Prens’ten sonraki en büyük adamdı, doğuştan hakkı olduğu için kendi topraklarının prensi olmuştu, yani derebeylik sistemine dâhil değildi: Serpuhov Prensi Vladimir Andreviç.³⁵

Dmitrii, “Hoş geldin, kuzen,” dedi neşeyle; birlikte büyümüşlerdi.

“Şehirde yanık izleri var,” diye yanıt verdi Vladimir. “Hâlâ ayakta olmasına sevindim.” Ama gözlerinin altı çökmüştü; kış yolculuğu onu zayıflatmıştı. “Neler oldu?”

“Gördüğün gibi yangın çıktı,” dedi Dmitrii. “Bir ayaklanma oldu. Sana her şeyi anlatacağım. Ama neden böyle alelacele geldin?”

“Temnik³⁶ Mamay ordu topluyor.”

Odaya bir sessizlik çöktü; Vladimir vereceği haberin etkisini hafifletmeye çalışmamıştı. “Serpuhov’dayken duyduğuma göre,” diye devam etti, “Mamay’ın güneyde her geçen gün daha çok güçlenen bir hasmı varmış. Tehdidi bertaraf etmek için Moskov’un desteğine ve tabii gümüşlerimize ihtiyacı var. İstediyini almak için kuzeye bizzat gelecekmiş. Buna hiç şüp-

³⁴Büyük Moskova Prensiği’ni ya da Moskova Grandüklüğü’nü ifade eder; Batı’da “Moskov” kelimesi yüzyıllar boyunca Rusya’yı kastetmek için kullanılmıştır. İlk başlarda Moskov, Moskovadan kuzeye ve doğuya uzanan görece küçük bir alanı kapsıyordu fakat on dördüncü yüzyılın sonlarından on altıncı yüzyılın başlarına kadar ciddi anlamda genişledi; 1505 yılına gelindiğinde neredeyse iki buçuk milyon kilometrekarelik bir alana yayılmıştı. (y.n.)

³⁵“Yürekli” (*khrabryi*) denen Vladimir Andreviç, Serpuhov’un en çok tanınan prenslerindendir. Dmitrii Donskoi’nin muharebelerinde savaşırken gösterdiği cesaretinden dolayı “yürekli” lakabını almıştır, aynı zamanda Dmitrii’nin ilk kuzeni ve yakın danışmanıdır. *Cadının Kızı*’nda, Vasya’nın ablası Olga’nın kocasıdır. (y.n.)

³⁶(Rus.) Savaş beyi. (ç. n.)

he yok. Ona ödeme yapmazsan sonbaharda Moskova'da olacak, Dmitrii İvanoviç. Ya gümüş ya da ordu toplamalısın, kaybedecek vakit yok.”

Dmitrii'nin yüzünde öfke ve heves karışımı bir ifade vardı. “Bana bildiğin her şeyi anlat,” dedi. “Gel, bir şeyler içelim ve...” Saşa kuzeninin şimdilik şeytanlar ve ölümler, ayaklanmanın suçlusu ve yangın meselelerini askıya alabildiği için rahatladığını görünce öfkelen-di. Savaş ve politika mevzuları daha ivedi ve daha az endişe vericiydi.

İç dünyasını karman çorman eden öfke ve umutsuzlukla boğuşurken, Saşa odada birinin kahkaha attığını duyduğuna yemin edebilirdi.



“Rahibi cezalandırmadan göndermek mi?” diye sordu Saşa daha sonra. Konuşmakta bile güçlük çekiyordu. Vladimir Andreviç geldikten sonra Saşa'nın, kuzenini yalnız yakalamaya pek fazla fırsatı olmamıştı. Saşa nihayet Dmitrii'yi, Moskova'nın yanan yerlerini incelemeye gitmek için atına binmek üzereyken avluda yakalamıştı. “Vladimir Andreviç'in bunu kabul edeceğini mi düşünüyorsun? Vasya onun baldızıydı.”

“Ayaklanmanın başını çeken adamların tutuklanmasını sağladım,” dedi Dmitrii. Bir seyisten atının dizginlerini aldı ve bir elini atının omuz başlarına koydu. “Prens Serpuhov'un mülküne zarar verdikleri, akrabasına el sürdükleri için ölüm cezasına çarptırılacaklar. Ama o rahibe dokunmayacağım... Hayır, beni dinle. Rahip bir şarlatan olabilir ama bu konuda çok başarılı. Dışarıdaki kalabalığı görmedin mi?”

“Gördüm,” dedi Saşa gönülsüzce.

“Onu öldürürsem isyan ederler,” diye devam etti Dmitrii, “ve başka bir ayaklanmayı daha kaldıracak durumda değilim. Rahip kalabalığı, ben de onu kontrol edebilirim; ne kadar takva ehli biri gibi davransa da altın ve şöhet peşinde koşan bir adam o. Güneyden gelen haber her şeyi değiştirir; bunun doğru olduğunu biliyorsun. Ya gümüş bulmak için tüm boyar'larımın, prenslerimin ve acınası Novgorod başkanlarının yakasına yapışacağım ya da Rus' prenslerini (en azından gelecek olanları) çağırıp bir ordu toplamaya çalışarak zor yoldan gitmeyi seçeceğim. Halkımın iyiliği için ilk seçeneği deneyeceğim ama bununla uğraşırken halkımla ters düşmem. O adam işime yarayabilir. Kararımı verdim, Saşa. Ayrıca anlatılan hikâye akla yatkın. Belki de doğruyu söylüyordun.”

“O halde *benim* yalan söylediğimi düşünüyorsun, öyle mi? Peki, ya kız kardeşim?”

“Yangını o başlattı,” dedi Dmitrii. Sesi birden buz kesmişti. “Belki de yanarak ölmesi adaletin tecellisidir. Sen zaten bana bundan bahsetmemiştin. Görünüşe göre başladığımız noktaya geri döndük. Yalanlar söylemeye ve doğruları gizlemeye...”

“Kazayla oldu.”

“Ama yine de oldu,” dedi Dmitrii.

Birbirlerine baktılar. Saşa aralarındaki yeni kazanılmış kırılğan güvenin bir kez daha sarsıldığını anlamıştı. Bir sessizlik oldu.

Sonra... “Yapmanı istediğim bir şey var,” dedi Büyük Prens. Atının dizginlerini bıraktı ve Saşa’yı kenara çekti. “Hâlâ hısım mıyız, Kardeş?”



Saşa bitkin bir biçimde, “Dmitrii’yi ikna edemedim,” dedi Olga’ya. “Rahip özgür kalacak. Dmitrii, Tatarları yatıştırmak için gümüş toplayacak.”

Kız kardeşi çoraplara yama yapıyordu, becerikli elleriyle tuttuğu dikey iğnesi nakışlı sarafan’ının³⁷ ihtişamına uymuyordu. Parmaklarının düzensiz hareketleri içindeki karmakarışık duyguları yansıtıyordu. “Kız kardeşim, kızım ve kırık dökük kapılarım için adalet yerini bulmayacak öyleyse?” diye sordu.

Saşa başını ağır ağır iki yana salladı. “Şimdi değil. Henüz değil. Ama kocan geri döndü. En azından şimdilik güvendesin.”

“Evet,” diye yanıtladı Olga, yazın toz fırtınası kadar kuru bir sesle. “Vladimir geri döndü. Getirdiği tüm haberleri yerlerine ulaştırdıktan, planlar yaptıktan, yıkanıp paklandıktan, karnını doyurduktan ve Büyük Prens’le içki âlemi yaptıktan sonra bir ara yanıma gelir. O zaman ben de ona ikinci oğlu olmasını beklediği çocuğunun aslında kız olduğunu ve

³⁷ Pinafore veya jileye benzeyen, uzun kollu bir bluzun üzerine giyilen, askalı bir elbise. Bu elbise aslında yalnızca on beşinci yüzyılın başlarında yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bunu *Ayı ve Bülbül*’e ve bu romana az da olsa dâhil ettim çünkü bu tür bir elbise, peri masallarındaki Rusya imgesini Batılı okurun zihninde daha güçlü bir şekilde uyandırıyor. (y.n.)

ölü doğduğunu söyleyebilirim. Bu arada bir iblisin serbest kaldığını ve... Sence savaş mı çıkacak?”

Saşa tereddüt etti ama Olga'nın gergin yüzü ona kendisine acıması için meydan okuyor gibiydi ve sonunda Saşa konunun değişmesine razı oldu. “Dmitrii ödeme yaparsa çıkmaz. Mamay aslında savaş çıksın istemiyor; Saray'ın³⁸ güneyinde bir hasmı var. Sadece para istiyor.”

“Yüklü miktarda bir paradan bahsediyoruz herhalde,” dedi Olga. “İsteddiğini almak için ordu toplamayı göze alabildiğine göre... Kış boyu Moskof'ta eşkıyalar kol gezmişken ve kısa bir süre önce Moskova'yı alevler sarmışken Dmitrii böyle bir parayı toparlayabilecek mi?”

“Bilemiyorum,” diye itiraf etti Saşa, sonra duraksadı. “Olya, o beni uzağa gönderdi.”

İşte bu, Olga'nın duruşunu değiştirmişti. “Seni... nereye gönderdi?”

“Lavra'ya. Peder Sergey'in yanına. Dmitrii insanlar ve ordularla ilgili sorunlardan anlıyor. Ama kötülük, çürüme ve iblislerle ilgili dedikodular konusunda Peder Sergey'in tavsiyesini almak istiyor ve onu getirmem için beni gönderdi.” Saşa huzursuz bir şekilde volta atmak için ayağa kalktı. “Vasya'dan dolayı şehir artık bana karşı.” Bu itiraf canını yakıyordu. “Kalmamın akıllıca olmayacağını söylüyor. Hem benim iyiliğim için hem de senin.”

Saşa ileri geri gidip gelirken Olga kısık gözleriyle onu takip ediyordu. “Saşa, buradan ayrılamazsın. Böyle büyük bir kötülük serbest kalmışken olmaz. Marya da Vasya'yla aynı yeteneğe sahip ve kız kardeşimizi öldürmeye çalışan o rahip de bunu biliyor.”

Saşa volta atmaya ara verdi. “Adamların olacak. Dmitrii ve Vladimir'le bu konuyu konuştum. Vladimir, Serpuhov'dan adam çağırıyor. Marya, terem'de güvende olacak.”

“Vasya'nın olduğu gibi mi?”

³⁸ Altın Orda'nın başkentidir; başlangıçta Ahtuba Nehri'nin kıyısında kurulmuş, daha sonra hafif kuzeyde yeniden konumlandırılmıştır. Pek çok Rus' prensi saygılarını sunmak ve bölgelerini yönetme yetkisi kazanmak amacıyla Han'dan ferman almak için Saray şehrine giderdi. Bir noktada Saray, yarım milyonu aşkın nüfusuyla Orta Çağ'ın en büyük şehirlerinden biri haline gelmişti. (y.n.)

“Vasya gitti.”

Olga hiçbir şey söylemeden ve kıpırdamadan oturdu.

Saşa onun yanına gidip diz çöktü. “Olya, bunu yapmaya *meçburum*. Peder Sergey, tüm Rus’ topraklarındaki en kutsal adam. Eğer serbest kalmış bir şeytan varsa, Sergey ne yapılması gerektiğini bilir. Ben bilmiyorum.”

Kız kardeşi yine bir şey söylemedi.

Saşa daha kısık bir sesle, “Dmitrii bunu benden istedi,” dedi. “Onun güvenini kazanmamın karşılığı olarak.”

Kız kardeşi ellerini iğnesine, başını çoraplara gömdü. “Senin ailen biziz, keşiş yemini etmiş olman bir şeyi değiştirmez, sana burada ihtiyacımız var.”

Saşa dudaklarını ısırdı. “Bütün Rus’ toprakları tehlikede, Olya.”

“Yani tanımadığın insanların çocukları senin için benim çocuklarımdan daha değerli, öyle mi?” Geçen günlerin izleri hâlâ yakalarını bırakmamıştı.

“Bu yüzden keşiş oldum ben,” diye çıkıştı Saşa. “Bütün dünyaya bir bütün olarak değer vereyim, sadece bir kısmına bağlı kalmayayım diye. Bir avuç derebeylik yerine tüm Rus’ topraklarını, azınlığın yerine çoğunluğu koruyamazsam bugüne dek yaptıklarımın ne anlamı kalır?”

“Sen de Vasya kadar kötüsün,” dedi Olga. “İzlerini eze eze silen bir at gibi aileni başından atabileceğini düşünüyorsun. Bak böyle yapması Vasya’ya nelere mal oldu. Sen Rus’ topraklarından sorumlu değilsin. Ama iki yeğeninin güvende olmasına yardım edebilirsin. Gitme.”

“Bu senin kocanın görevi...” diye başladı Saşa.

“Bir günlüğüne ya da bir haftalığına burada, sonra prenslik işleri için yeniden gidecek. Her zamanki gibi,” dedi Olga öfkeyle, sesi düğümlenerek. “Ona Maryadan bahsedemem; böyle bir sorunu olan bir kızla ne yapar dersin? Büyüklük göster, sağduyulu davran ve onun hemen bir rahibe manastırına gönderilmesi için gereken ayarlamaları yap. Kardeşim, lütfen.”

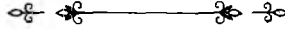
Olga evini sıkı yönetirdi ama son günlerde o da sınırlarını zorlamıştı; dünya, duvarların dışına taşıdığına yapabileceği çok az şey vardı. Artık yalvaracak kadar düşmüştü; ailesini güvende tutmaya gücü yetmeyen bir prensesti.

“Olya,” dedi Saşa. “Kocan kapına adamlarını dikecek; güvende olacaksınız. Ben... Büyük Prens’in talebini geri çeviremem. Peder Sergey’le birlikte elimden geldiğince çabuk döneceğim. O ne yapılacağını bilir. Hem şeytan... hem de Konstantin Nikonoviç konusunda.”

Saşa konuşurken Olga öfkesine hâkim oldu; yine o kusursuz Serpuhov Prensesi’ydi. “Git o zaman,” dedi tiksinererek. “Sana ihtiyacım yok.”

Saşa kapıya yöneldi ve kapının eşiğinde tereddüt etti. “Tanrı seninle olsun,” dedi.

Olga cevap vermediyse de Saşa, sabahın erken saatlerinin donuk gri göğünün altına çıkarken Olga’nın ağlamamaya çalışıyormuş gibi nefesinin kesildiğini duydu.



Moskova’ya yine gece çıkmıştı ve nemli bahar havasında ısınmaya çalışan dilenciler ve yürüyen, titreyen, fısıldayan, solgun ev perileri dışında her şey hareketsizdi. Çünkü havada, buzun altındaki sularda, nemli rüzgârda bir değişim vardı. Çiyerti de şehirdeki bütün insanların yaptıkları gibi birbirlerine söylentileri aktarıyordu.

Ayı yüzünde soğuk yağmur damlalarıyla sokaklarda çıt çıkarmadan yürüdükçe çiyerti daha da küçülüyordu. Ayı onlara aldırış etmiyordu. Seslerden, kokulardan, hareket eden havadan, zekâsının olgunlaşan meyvesinden zevk alıyordu. Tatar ordusunun haberi onun için iyi bir hamleydi ve bunu sonuna kadar kendi lehine kullanmayı planlıyordu.

Başarılı olmalıydı. Bunu başarmalıydı. Dünyayı parçalayıp değiştirmek, kendisinin de değişmesi, kışın kıyısındaki kasvetli açıklığa dönüp yıllarca rüya âleminde yaşamaktan daha iyiydi. Ama iş o noktaya gelmeyecekti. Kardeşi uzaktaydı ve öyle derinlere hapsedilmişti ki bir daha asla kurtulamayacaktı.

Ayı kayıtsız yıldızlara gülümsedi. *Gel bakalım bahar, sen de gel yaz mevsimi, bırakın bu yerin sonunu getireyim, bırakın çanları susturayım.*

Manastırda ibadet vaktini haber vermek için çanlar her çaldığında Ayı hafifçe irkiliyordu. Ama insan insandı, hangi tanrının peşinden koşarsa koşsun... Sonuçta Ayı, yeni Tanrı'nın hizmetkârını ayartıp kendisi için çalışmaya ikna etmemiş miydi?

Önündeki karanlıktan toynak sesleri geldi ve siyah bir ata binmiş bir kadın gölgeler arasından çıktı.

Ayı başını kaldırdı ve onu hiç de şaşırmamış gibi görünerek karşıladı. "Haber mi getirdin, Polunoçnitsa?" dedi, sesinde yavan bir alaycılık tınısı vardı.

"Kız, benim topraklarımda ölmedi," dedi gece yarısı iblisi, sesi oldukça tekdüzeydi.

Ayı'nın gözleri kısıldı. "Ona yardım mı ettin?"

"Hayır."

"Ama onu gözettin. Neden?"

Gece yarısı iblisi omuz silkti. "Hepimiz gözetiriz. Bütün çiyerti. O ikinizi de, Morozko'yu da Medved'i de reddetti ve kendisini büyük savaşınızda ayrı bir güç haline getirdi. Çiyerti bir kez daha taraf seçiyor."

Ayı kahkaha attı ama gri gözlerinde bir gaye vardı. "Benim yerime onu seçmek mi? O daha bir çocuk."

"Seni daha önce alt etti ama."

"Kardeşimin yardımı ve babasının fedakârlığıyla."

"Üç yangından kurtuldu ve artık bir çocuk değil."

"Bunu bana neden söylüyorsun?"

Gece Yarısı yeniden omuz silkti. "Çünkü ben de henüz tarafımı seçmedim, Medved."

Ayı gülümseyerek, "Sona gelmeden önce kararsızlığından pişman olacaksın," dedi.

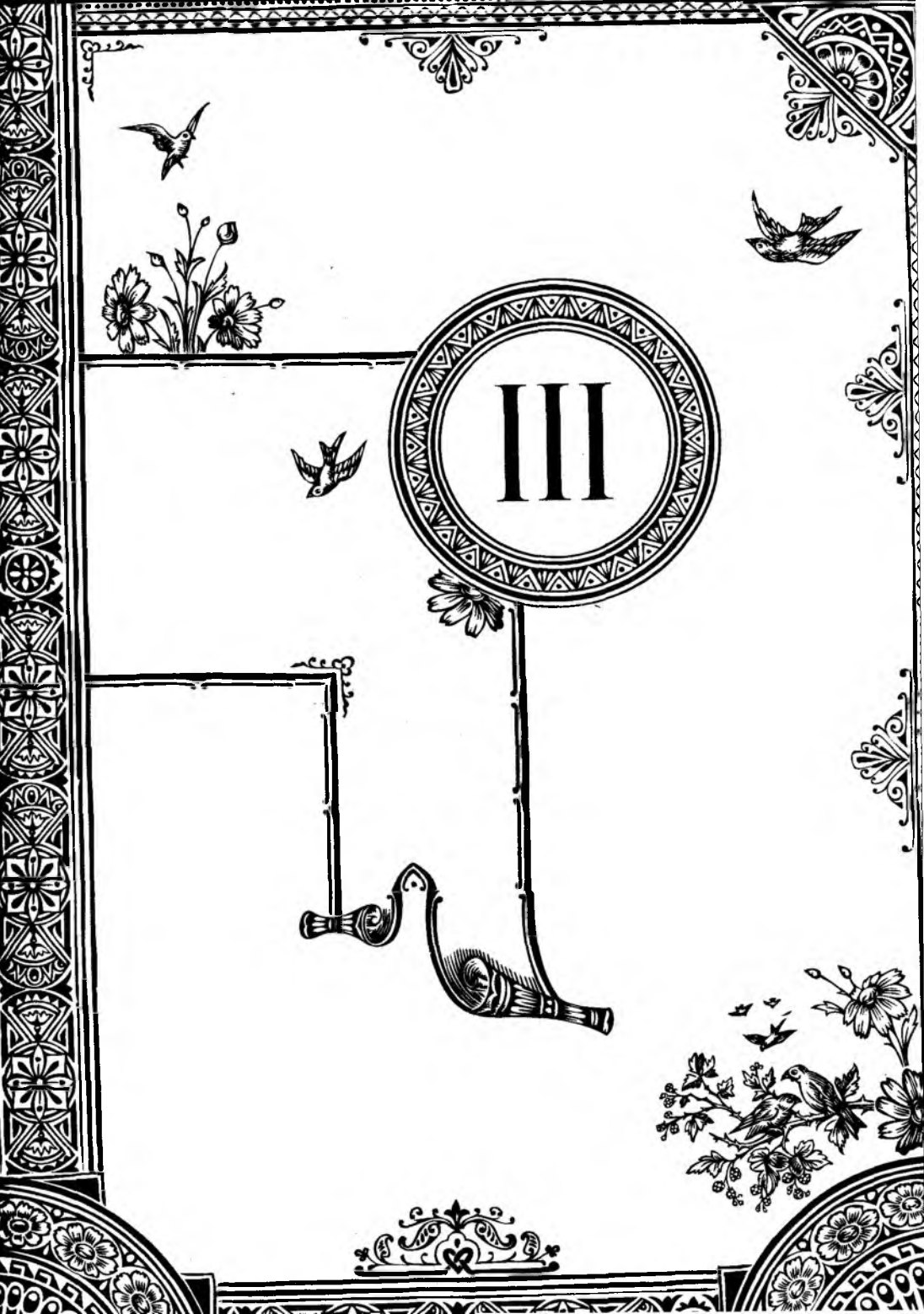
Gece Yarısı'nın siyah atı ürktü ve Ayı'ya çılgın bir bakış attı. Gece Yarısı atının yelesini okşadı. "Olabilir," dedi sadece. "Ama biliyorsun ki şimdi sana da yardım ettim. İstedğini yapman için önünde koca bir ba-

har var. Konumunu koruyamazsan belki de çiyerti genç yetişkin bir kızın güçlerine bel bağlamaya karar vermekte haklı olur.”

“Onu nerede bulurum?”

“Yaz topraklarında, tabii ki. Suyun yanında.” Gece Yarısı atının sırtında olmasının da etkisiyle Medved’e tepeden baktı. “İzliyor olacağız.”

“Vaktim var o zaman,” dedi Ayı ve tekrar göz alıcı yıldızlara baktı.



GECE YARISI YOLCULUĞU

Vasya öyle koyu bir karanlığa uyanmıştı ki kör olduğunu sandı. Başını kaldırdı. Hiçbir şey göremiyordu. Vücudu ürperdi ve kaskatı kesildi; hareket etmek boynundan sırtına doğru bir dizi acıyı tetikliyordu. Neden ölmediğini ve niye karların değil de eğreltiotlarının üzerinde yattığını merak etti. Etrafa yukarıdaki dalların hafif çıtırtısı dışında sessizlik hâkimdi. Titreyen elini temkinli bir şekilde gözlerine götürdü. Bir gözü şişip kapanmıştı. Diğer kirpiklerinin birbirine yapışması dışında iyi gibiydi. Gözünü yavaşça açmaya çalıştı.

Hâlâ karanlıktı ama en azından görebiliyordu. Soluk, marazlı bir ay, tuhaf bir ormanın üzerine titrek ışığını saçıyordu. Karlar yalnızca yer yer öbekler halinde uzanıyordu; sisle perdelenen ağaçlar ayışığında kendiliğinden parlıyordu. Vasya soğuk, nemli toprağın kokusunu duyuyordu. Tökezleyerek ayağa kalkıp şöyle bir etrafında döndü. Her yer karanlıktı. Son saatlerini hatırlamaya çalıştı ama yaşadığı dehşeti ve kaçışını belli belirsiz hatırlıyordu. Ne yapmıştı? Neredeydi?

“Eh,” dedi bir ses, “sonuçta ölmedin.”

Bu ses yukarıdan geliyordu. Vasya içgüdüsel olarak geri çekildi, sesin sahibini ararken iyi durumda olan gözü sulanıyordu. Nihayet yukarıdaki bir dalın üzerinde yıldızlar kadar açık renkli saçları ve parlak gözleri görebildi. Gözleri alıştığında Vasya, gece yarısı iblisinin hatlarını çıkara-bilmeye başladı; bir meşe ağacının dalına tünemişti ve ağacın gövdesine yaslanmıştı.

Ağacın altındaki gölgelerde daha da koyu bir karanlık titreyiyordu. Vasya gözlerini kısarak baktığında ayışığında otlayan, muazzam, kapkara bir at gördü. At da başını kaldırıp ona baktı. O anda Vasya'nın kalp atışları kulaklarında zonklamaya ve hafızası geri gelmeye başladı: ellerinde yapış yapış kanlar, Peder Konstantin'in yüzü, ateş...

Vasya kıpırdamadan durdu. Hareket ederse, ses çıkarırsa kaçır, çığlık atar, hatırladıkları ya da Moskova'nın da görünürde olmadığı böyle bir karanlığın imkânsızlığı yüzünden delirirdi. Gerçek olan neydi? Bu muydu? Kendi atı ölmüş, hayatı da büyü'nün gücüyle mi kurtulmuştu? Ürperdi, dizlerinin üzerine çöktü ve ellerini buz gibi soğuk ve nemli toprağa bastırdı. Anlamaya çalışmak, yağmur damlalarını tek tek yakalamaya çabalamaktan farksızdı. Uzun bir süre boyunca yapabildiği tek şey nefes almak ve elleriyle toprağı hissetmek oldu.

Sonra korkunç bir çaba sarf ederek başını kaldırdı. Kelimeler dudaklarından ağır ağır döküldü. "Neredeyim ben?"

İblis hafifçe iç çekti. "Aklın başında demek ki." Sesinde hafif bir şaşkınlık vardı. "Burası benim diyarım. Gece Yarısı adlı topraklar." Dudağının kıvrımı hiç de sıcak olmayan bir tebessüm yarattı. "Sana hoş geldin demeliyim."

Vasya nefesini yavaşlatmaya çalıştı. "Moskova nerede?"

"Kim bilir?" dedi Polunoçnitsa. Ağacın dalından kayıp yere hafif bir iniş yaptı. "Yakınlarda değil. Benim diyarım günlerden ya da mevsimlerden değil, gece yarılardan oluşur. Bir anda dünyanın öbür ucuna geçebilirsin, gittiğin yerde de vakit gece yarısıysa tabii. Ya da büyük ihtimalle bunu yapmaya çalışırken ölebilir veya delirebilirsin."

Hatırlamaya çalışarak, "Bana söylenenlere göre," dedi Vasya yavaşça, "bir gölü bulmalıyım. Kıyısında bir meşe ağacı varmış."

Polunoçnitsa soluk renkli kaşlarından birini kaldırdı. "Hangi gölü? Benim diyarımda o kadar çok göl var ki binlerce insan hayatı boyunca arayıp durabilirsin."

Aramak mı? Vasya güçlükle ayakta duruyordu. "Bana yardım eder misin?"

Siyah at kulaklarını titretti.

"Sana yardım etmek mi?" diye yanıtladı Gece Yarısı. "Sana yardım ettim zaten. Topraklarımda özgürce dolaşmana izin verdim. Sen burada bilinçsizce yatarken bile sana *göz kulak oldum*. Daha fazlasını mı yapmalıyım?" Polunoçnitsa'nın saçları, teninin koyu rengi üzerine soğuk yağmurlar gibi dökülüyordu. "Oysa son buluşmamızda bana çok kaba davranmıştın."

“Lütfen,” dedi Vasya.

Gece Yarısı yarım yamalak gülümsedi ve daha da yaklaştı, cevabını bir sırımsı gibi fısıldayarak verdi. “Hayır,” dedi. “Kendin bul. Ya da burada can ver, hemen şimdi öl. Yaşlı kadına söyleyeceğim. Belki yasını bile tutabilir, gerçi bundan şüpheliyim.”

“Yaşlı kadın mı?” dedi Vasya. Karanlık dört bir yanından baskı yapıyor gibi hissediyordu. “Lütfen,” dedi tekrar.

“Ben hakaretleri kolay kolay unutmam, Vasilisa Petrovna,” dedi Gece Yarısı Leydisi ve arkasına dönüp bir elini siyah atının omuz başlarına koydu. Sonra atının sırtına bindi, dönüp arkasına bile bakmadan ağaçların arasında gözden kayboldu.

Vasya zifirî karanlıkta tek başına kaldı.



Ölü örtünün üzerinde yatabilir ve şafağı bekleyebilirdi. Ama gece yarılarından oluşan bir diyarda şafak nasıl sökebilirdi ki? Ayakta dururken bile bacakları titrese de kendini zorlayıp yürüyebilirdi. Fakat nereye gidecekti? Üzerinde yalnızca Varvara'nın pelerini ve pis kokan kanlı iç gömleğinden geriye kalanlar vardı. Ayakları çıplaktı ve yara bere içindeydi. Nefes almak bile canını yakıyordu ve tüm vücudu titriyordu. Bu gece hava, Moskova'nın yakınındaki geceden daha ılıktı ama arada çok büyük bir fark da yoktu.

Ayı'ya karşı geldikten ve Moskova'dan büyüyle kaçtıktan sonra böylece karanlıkta ölecek miydi yani? *Göle git*, demişti Varvara. *Orada güvende olacaksın. Kıyısında bir meşe ağacının yetiştigi göl.*

Ah, Varvara onun bu gölü bulabileceğini düşündüyse belki de bir şans olabilirdi. Muhtemelen Varvara, Gece Yarısı'nın ona yardım edeceğini düşünmüştü çünkü Vasya yönünü tayin edemiyordu. Fakat en azından bir sığınak arayışı içinde, ayakları üzerinde can verirdi. Vasya kalan son gücünü de toplayıp karanlığın derinliklerine doğru yürümeye koyuldu.



Ne kadar zamandır yürüdüğünü bilmiyordu. Gücünün son kırıntılarını bile tüketmişti ama hâlâ tökezleyerek yürümeye devam ediyordu.

Işık bir an olsun değişmemişti; gün asla doğmamıştı. Vasya ışığa hasret kaldığını hissetmeye başlamıştı. Ayakları, ardında kanlı izler bırakıyordu.

Polunoçnitsa doğruyu söylemişti. Burası gece yarılarında oluşan bir diyardı. Vasya aralarında bir ayrım yapamıyordu. Bir an için gökte yarım ayın eşliğinde soğuk ve ölü çimenlerin üzerinde yürüyordu. Bir an sonra bir ağaç gölgeliğine giriyor, ayın gözden kaybolduğunu fark edip şaşkınlıktan ürperiyor ve ayaklarının altında çamurlaşmış toprağın vıcık vıcık sesini duyuyordu. Her defasında baharın başlangıcında gibi hissediyordu ama her adımında yeryüzü değişiyordu; burası bir sürü yama parçasının birleştirilmesiyle oluşturulmuş bir diyar gibiydi.

Hâlâ buradayım, dedi Vasya kendine, tekrar tekrar. *Hâlâ kendimdeyim. Hâlâ hayattayım*. Bu düşünceye sımsıkı tutunmaya çalışarak yürümeye devam etti. Uzaklardan kurtların uluma seslerini işitti ve onları daha iyi duyabilmek için başını kaldırdı, sonra rüzgâr yüzüne buz gibi bir soğuk su misali çarpıverdi. Bir tepenin üzerinde yeni ışıklar... ateşten yayılan ışıklar gördü, onlara doğru hızla ilerleyince sönüverdiler. Ardından kızıl göğün altında ölü parmakları andıran solgun huş ağaçları altında yürümeye başladı.

Bir kâbusun içinde yürüyordu sanki; yönünü tayin edemiyor, kuzeyi güneyden ayıramıyordu. Dışını sıkıp yola devam etti ama toprak, ayaklarını çekiştirmeye başlayınca bir bataklığa girdiğini fark etti. Her yer çamurdu; ayağını kurtaracak gücü kendinde bulamıyordu. Tükenmişliğin retiklediği gözyaşları yanaklarına süzülüyordu.

Mücadeleyi bırak, diye düşündü. *Yeter artık; bırak kendini. En azından ben Tanrı'ya giderken kahkaha atacak bir kalabalık yok burada*.

Bataklığın siyah, geçirgen çamuru da ona katıldığını belli edercesine şırıldadı. Suyun altından onu izleyen, yeşil lambalara benzeyen kötü gözler vardı. Bu gözler bataklık sakini bolotnik'e³⁹ aitti, her nefes verdiğinde bataklık gazı dolu baloncuklar çıkarıyordu. Vasya izin verse onu hemen oracıkta öldürürdü. Onu hissiz karanlığa çekerti ve bir daha yara bere içindeki ayakları üzerinde yürümesi, kırık kaburgalarına rağmen nefes alması ya da son iki günü hatırlaması gerekmezdi.

³⁹ Bataklık sakini, bataklık iblisi. (ç. n.)

Ama Marya, diye düşündü Vasya. Marya hâlâ Moskova'da ve ağabeyim ile ablam Ayı'ya karşı savunmasız.

Yani? Ne yapabilirdi ki? Şaşa ve Büyük Prens onunla baş edebilirdi...

Edebilir miydiler? Onu göremiyorlardı ki. Anlayamazlardı.

Kardeşim, hayatın karşılığında kendi özgürlüğünden vazgeçti, demişti Ayı. Oyma bülbül, iç gömleğinin kolunun içindeydi. Pis elini uzatıp ahşap yarattığı sınıksız tuttu ve donmuş uzuvlarına biraz olsun sıcaklık geldiğini hissetti.

Kış kralı, neden böyle korkunç bir şey yaptın ki?

Bir sebebi vardı mutlaka. Morozko aptal değildi. Morozko'nun yaptığı anlaşmanın boşa gitmemesi için Vasya'nın bunun nedenini öğrenmesi gerekmez miydi? Ama çok yorgundu.

Solovey yanında olsa ona aptallık ettiğini söylerdi; onun sırtına binmesini sağlar ve onu nereye gideceklerse götürür, kulaklarını da yol boyu neşeyle ileri geri çevirirdi.

Gözlerinden sıcak yaşlar aktı. İçinde yükselen öfke patlamasına tutunarak kendini bataklıktan kurtarıp kıyıya çıkardı. Bir elini çaresizce suyun üzerine koyup dumandan hasar almış boğuk sesiyle, onu gizlice dinleyen bataklık iblisine, "Büyükbaba," dedi, "kıyısında bir meşe ağacı olan bir gölü arıyorum. Bana yerini tarif edebilir misin?"

Bolotnik'in gözleri suyun yüzeyine çıktı; Vasya suyun yüzeyinin hemen altında çırpınan pullarla kaplı uzuvlarını seçebiliyordu. Bolotnik neredeyse şaşkın görünüyordu. "Hâlâ hayatta mısınız?" diye fısıldadı. Sesi bataklığın gurultusu, nefesi çürümenin kokusuydu.

"Lütfen," dedi Vasya. Parmaklarıyla kolundaki pıhtılaşmış kesiklerden birini yeniden kanattı ve kanının suya akmasına izin verdi.

Bolotnik yalanıp kanın tadını alınca gözleri birden parlamaya başladı. "Ah, sen nazik bir genç kızsın," dedi dudaklarını yalayarak. "Şuraya bak bakalım."

Vasya, onun bataklık ışığından oluşan gözlerinin çevrildiği yeri takip etti. Kapkara ağaçlar arasında kızılımsı bir parıltı gördü. Bu, gün ışığı değildi. Belki de bir ateşti? Bir korku dalgası Vasya'yı ayağa dikti, pelerini çamurdan ağırlaştırmıştı oysa.

Ama bu bir ateş değildi. Canlı bir yaratıktı.

Işıkla resmedilmiş uzun bir kısırak, dizlerine kadar bataklık içinde duruyordu. Postunun gümüş-altın rengi üzerine erimiş beyaz bir metal gibi dökülen yelesinden ve kuyruğundan ateş böceklerini andıran kıvılcımlar çıkıyordu. Başını kaldırmış, kuyruğunu iki yanma ışık huzmeleri saçarak savurmak dışında hareket etmeden Vasya'yı izliyordu.

Vasya öfke ile merak arasında gidip gelirken kısırağa doğru istemsizce, sarsak bir adım attı. "Seni hatırlıyorum," dedi ata. "Moskova'da seni öz-gür bırakmıştım."

Kısırak bir şey söylemedi, büyük altın sarısı kulaklarını titretmekle yetindi.

"Öylece uçup uzaklaşabilirdin," dedi Vasya. Sesi çatladı; boğazı kupkuruydu. "Ama öyle yapmak yerine ahşap bir şehrin dört bir yanına kıvılcımlarını saçtın ve onlar... onlar..." Söyleyeceklerini kelimelere dökemedi.

Altın kısırak küstahça, etrafa çamurlar sıçratarak yeti eşeledi. *Elimden gelse hepsini öldürürdüm,* diye yanıt verdi. *Dünyadaki tüm insanları. Beni kandırmaya, boyunduruk altına almaya cüret ettiler.* Kısırağın mükemmelliğine gölge düşüren dizgin ve mahmuz izleri vardı ve yüzünde altın başlığın değdiği yerlerde beyaz çizgiler oluşmuştu. *Elimde olsa tüm şehri helak ederdim.*

Vasya bir şey söylemedi. Keder boğazını tıkayan buz gibi bir düğümdü; kısırağa yalnızca dilsiz bir nefretle bakakaldı.

Kısırak dönüp dörtlale uzaklaştı.

"Peşinden gitsene, aptal," diye tısladı bataklık iblisi. "Yoksa burada kalmayı ve seni mideye indirmemi mi tercih edersin?"

Vasya kısıraktan nefret ediyordu ama ölmek de istemiyordu. Kan içinde kalan ayakları üzerinde tökezleyerek ağaçların arasında ilerlemeye başladı. Bir altın sarısı ışık noktasını rakip etti, ta ki bir adım daha atamaya-çağından son derece emin olana kadar.

Ama zaten atması da gerekmedi.

Ağaçların sonu geldi; kendini aşağıdaki devasa, donmuş göle uzanan eğimli bir otlakta buldu. Baharın başlarıydı. Yıldızlar açık arazinin uzun

çimenlerine hafif gümüşü parlıtlar kazandırıyor. Gri gökyüzüne karşı yağın kara kollarını uzatan etrafındaki büyük ağaçların şekillerini seçebiliyordu. Bu arazide karlar yalnızca küçük çaplı öbekler halinde yayılmıştı. Gölün buzlarının altında hareket eden suyun sesini belli belirsiz duyabiliyordu.

Arazide otlayan daha fazla at vardı. Üç... altı... on iki. Gece, altın kısrak dışındaki tüm atları grileştirmişti. Altın kısrak onların arasında gökten düşmüş bir yıldız gibi parlıyor, mücadeleyle zirveye çıkmış bir lider gibi görünüyordu.

Vasya acı içinde ve merakla durdu. Bir tarafı, kendi atının da burada, kendi türünün yanında olması gerektiğine, bir an sonra karları etrafa saçarak dörtlüyle yanına geleceğine ve onu bir daha yalnız bırakmayacağına kısmen inanıyordu. "Solovey," diye fısıldadı. "Solovey."

Siyah başlı bir at, sonra da daha solgun bir başkası derken... birden bütün atlar kışneyip kaçmaya başlamıştı. Sesin sahibinden göle doğru dörtlüyle kaçıyorlardı ama toynakları suya değmeden hemen önce kanatlandılar. Kuşlar gibi havalandılar ve yıldızların aydınlatığı suların üzerinde süzöldüler.

Vasya onların gidişini gözlerinde merak dolu yaşlarla izledi. Gölün üzerinde kanat çırpıtlar, hepsi birbirinden farklıydı. Baykuşa, kartala, kaza ve daha küçük kuşlara dönüşmüşlerdi; saf, mucizevi ve tuhaf. Toprakтан ayrılan son at, altın kısraktı. Tüten kanatlarını iyice açtı, kuş tüylü kuyruğu alevlerin bütün renklerini içeriyordu: altın, mavi-mor ve beyaz. Kendi türünün arkasından seslenerek gitti. Dakikalar içinde hepsi karanlık tarafından yutuldu.

Vasya az önce atların bulunduğu yere baktı. Onları hayal etmişti sanki. Görüşü yorgunluktan bulanıklaşıyordu. Ayakları ve yüzü uyuşuyordu, ürpermenin de ötesine geçmişti; buzdan bir kozanın içindeydi sanki. *Solovey*, diye merak etti içten içe, *neden sen de uçup gitmedin ki?*

Gölün hemen kenarında devasa bir meşe ağacı vardı. Dalları ay beyazı buzun karşısında kararmış kemikler gibi görünüyordu. Vasya'nın sağında, ağaçların arasına kurulmuş, bodur bir karaltı vardı.

Bu bir evdi.

Daha ziyade bir harabe. Evin kar birikmesin diye oldukça dik bir şekilde yapılmış olan çatısı içine çökmüştü; pencerenin ya da kapının ardından yansıyan bir ateş ışığı yoktu. Ağaçların ve gölün üzerindeki incelen buzun hafif cıvırtısı dışında hiç ses yoktu. Yine de bu yer, suyun yanındaki bu açıklık boş hissi vermiyordu. Vasya Gözetleniyordu sanki.

Ev, iki ağacın arasındaki sağlam bir platformun üzerine inşa edilmişti. Ağaçlar ona güçlü bacakların üzerinde temkinli bir şekilde duruyormuş izlenimi veriyordu; pencereleri tepeden bakan kara gözler gibiydi. Bir an için ev hiç de ölü gibi görünmemişti; Vasya'yı izliyordu âdeta.

Sonra o tehditkâr yanılsama geçti. Ev yine bir harabeye dönüştü. Basamakları çürümüştü ve çatırdıyordu. İçinde kuru yapraklar, fareler ve uğursuz bir karanlık olmalıydı.

Ancak yakabileceği bir fırın, belki de evin son sahibinden kalan bir avuç tahıl da olabilir. Nihayet rüzgârdan kurtulabilirdi.

Ne yaptığığın yarım yamalak bilincinde olan Vasya, taşlara takılıp tökezleyerek ve karlı kısımlarda kayarak otlağı geçti. Dişlerini gıcırdatarak merdivenlerden çıktı. Etraftaki tek ses dalların uğultusu ve kendi hırıltılı nefesiydi.

Merdivenlerin bitiminde yıldızların aydınlattığı muazzam oymalar olan iki direk vardı: aylar, güneşler, aylar ve çiyerti'ye ait olabilecek küçük tuhaf yüzler. Kapının üzerinde şaha kalkmış iki at biçiminde oyulmuş bir lento⁴⁰ vardı.

Kapı çürümüş kaygan yapraklar içinde, menteşeleri üzerinde yarı düşük halde duruyordu. Vasya durup kulak kabarttı.

Sessizlik. Tabii ki sessiz olacaktı. İçeriye sığınmış hayvanlar da olabiliyordu ama Vasya bunu umursayacak halde değildi. Çarpık kapı, paslanmış menteşelerinden çığlıklar atarak açıldı. Vasya tökezleyerek içeri girdi.

Toz, ölü yapraklar, çürük kokusu, ürpertici bir nem ve serinlikle karşılaştı. Dışarıdan daha sıcak değildi ama en azından gölden gelen serin esinti dışarıda kalmıştı. Dağılmış tuğla fırın evin çoğunu kaplıyordu, fırı-

⁴⁰Kapı veya pencere gibi açıklıkların üzerine yerleştirilen ağaç, taş veya beton kiriş. (ç. n.)

nın girişi karanlıkta korkunç bir hayvan ağız gibi görünüyordu. Odanın karşısında, ikona köşesinin olması gerektiği yerde ikonalar değil, yalnızca duvara yaslanmış büyük, karanlık bir şey vardı.

Vasya el yordamıyla temkinli bir şekilde o köşeye gidince, bunun ahşap bir sandık olduğunu gördü: Piriç menteşeliydi ve kilitlenmişti.

Ürpererek fırına döndü. O an en çok istediği şey soğuğu umursamadan karanlıkta yere çöküp bilincinin onu terk etmesine izin vermektir.

Birinin son nefesini vermiş olabileceğini düşündüğü için temkinli bir şekilde pürüzlü tuğlaya tutundu ve dişlerini sıkıp kendini fırının üzerine çıkardı. Ama orada hiçbir şey yoktu; battaniye ya da kemik yoktu. Bu tuhaf harabenin terk edilmesine nasıl bir trajedi sebep olmuştu acaba? Dışarıda gece, evin etrafını sessiz bir tehdit gibi sarmıştı.

Vasya el yordamıyla aramaya devam edince fırının yanında birkaç tozlu dal buldu. Ateş yakmak için yeterliydi, gerçi Vasya ateş falan istemiyordu. Hatırası alevlerle, boğucu bir duman kokusuyla doluydu. Sıcaklık da yüzündeki yanıkları acıtıyordu.

Ama içerisi kesinlikle yaralı bir kızın üzerinde yalnızca bir pelerin ve iç gömleği varken donarak ölebileceği kadar soğuktu. Vasya ise yaşamak istiyordu.

Bu yüzden yalnızca soğukkanlı iradesine göre hareket ederek ateş yakmaya koyuldu. Dudakları ve parmak uçları son derece uyuşuktu. Ateşi tutuşturmak için çıra ve çam iğneleri ararken göremediği şeylere çarparak bacaklarını morartıyordu.

Yarı kör bir halde, sonunda eli ayağı titreyeceği kadar çaba sarf edip fırının ağızında güç bela görebildiği bir yığın dal bulabilmişti. Evin her yerinde el yordamıyla çakmak taşı, çelik ve kömürleşmiş kalıntılar aramış ama bulamamıştı.

Düz bir parça tahtayla, sabırla ve ön kollarındaki güçle ateş yakabilirdi. Ancak gücünün de sabrının da sonuna gelmişti.

Eh, ya bunu yapacak ya da donarak ölecekti. Çubuğu elleri arasına aldı. Küçükken sonbahar ormanlarında bu onlar için bir oyun haline gelmişti. Çubuk, tahta, hızlı ve güçlü hareketler. Ustaca yapıldığında duman ateşe dönüşürdü ve Vasya bunu yardım almadan ilk yapışında ağabeyi Alyoşa'nın ona neşeyle nasıl sırtıttığını hâlâ hatırlıyordu.

Ama bu kez, çok uğraşsa ve ter içinde kalsa da dizleri arasındaki tah-tadan azıcık bile duman çıkmadı; oyukta da bir kıvılcım görmedi. Vasya sonunda titreyerek, pes ederek çubuğu elinden bıraktı. Faydasızdı. So-nunda başka birinin hayatının tozu eşliğinde ölecekti.

O ekşi kokulu sessizlikte ağlamadan, hiçbir şey hissetmeden, yalnızca bilinçsizliğin kıyısında oyalanarak ne zamandır oturduğunu bilmiyordu.

Onu başını bir kez daha kaldırmaya neyin ittiğini de bilmiyordu. Dış-lerini alt dudağına geçirdi. Ateş yakmalıydı. Buna mecburdu. Ateşin o korkunç varlığı, hayatındaki her şey kadar güçlü anısı aklını ve kalbini işgal etmişti; tüm ruhu alev almıştı sanki. O nefret ettiği anısındaki ateş öyle harlı harlı yanarken burada, bir işe yarayabileceği yerde bir kıvılcım bile çıkmaması gülünçtü.

Ateş neden yalnızca zihninde olmalıydı? Gözlerini kapattı ve bir an için ateşe dair anısı öyle güçlendi ki o an gerçek olmadığını unuttu.

Vasya önce dumanın kokusunu aldı ve çubuklar yanmaya başladığı an gözlerini açtı.

Şoke olmuş, neredeyse kendi başarısından korkmuş olan Vasya hemen ateşe ağaç dalları ekledi. Oda ışıkla doldu; gölgeler geri çekildi.

Kulübe ateşten yayılan ışıktaki daha da kötü görünüyordu: Bileklerine kadar ufalanmış, küflenmiş yapraklarla dolmuştu ve etrafta kalın bir toz tabakası vardı. Ama görmediği küçük bir odun yığını da vardı: birkaç kuru kütük parçası. İçerisi artık daha sıcaktı. Ateş geceyi de soğuğu da kovmuştu. Vasya yaşayacaktı. Titreyen ellerini ateşe uzattı.

O anda fırından bir el çıkıp Vasya'nın bileğini yakaladı.

10. FIRINDAKİ İBLİS

Vasya korku dolu bir nefes aldı ama geri çekilmedi. Bileğini tutan el bir çocuğunki kadar küçüktü, uzun parmaklıydı ve ateşten yansıyan ışıktan dolayı üzerinde kırmızı ve altın sarısı şeritler oluşuyordu. El, Vasya'nın bileğini bırakmadı. Vasya bunun yerine odaya minik bir kişiyi çekerken buldu kendini.

Boyu Vasya'nın dizinden daha uzun değildi, gözleri ise toprak rengiydi. Bir çubuğun ucundaki korları iştahla yalıyordu ama Vasilisa'ya bakmak için durup, "Ah, uykuyu fazla kaçırmış olmalıyım. Sen kimsin?" dedi. Sonra çiyert etraflarındaki çürümeyi fark etti ve sesi birden panikle yükseldi. "Hanımım nerede? Sen burada ne yapıyorsun?"

Vasya yorgunluğunun ve yaşadığı şaşkınlığın etkisiyle dağılmış fırın bankına çöktü. Domoviye, harabelerde ve aile fertlerinin tamamının gittiği evlerde yaşamazdı. "Burada kimse yok," dedi Vasya. "Sadece ben varım. Burası... ölmüş. Sen burada ne yapıyorsun?"

Domovoi... Ah hayır, erkek değildi... *Domovaya* ona bakakaldı. "Anlayamıyorum. Bu ev ölemez. Ben evin ta kendisiyim ve hayattayım. Sen yalan söylüyor olmalısın. Onlara ne yaptın? Bu eve ne yaptın? Kalk ayağa ve bana cevap ver!" Sesi korkudan tizleşmişti.

"Ayakta duramıyorum," diye fısıldadı Vasya. Bu doğrudu. Ateş yakmak da son gücünü tüketmişti. "Ben yalnızca bir yolcuyum. Sadece bir ateş yakıp bu geceyi burada geçirebileceğimi düşündüm."

"Ama sen..." Domovoi... yani domovaya tekrar evin etrafına baktı ve çürümenin boyutunu değerlendirdi. Gözleri dehşetle açıldı. "Gerçekten de uykuyu fazla kaçırmışım! Şu pisliğe bir bak. Berduşların hanımımın evinde kalmasına izin veremem. Gitmek zorundasın. Hanımım dönerse diye etrafı toplamalıyım."

“Hanımının geri döneceğini sanmıyorum,” dedi Vasya. “Bu ev terk edilmiş. O soğuk fırında sen nasıl hayatta kalabildin bilmiyorum.” Sesi çatladı. “Lütfen. Lütfen kalmama izin ver. Daha fazla dayanacak gücüm kalmadı.”

Kısa bir sessizlik oldu. Vasya, domovaya’nın onu dikkatle incelediğini hissedebiliyordu. “Peki madem,” dedi. “Bu gece burada kalacaksın. Zavallı çocuk. Hanımım da böyle olmasını isterdi.”

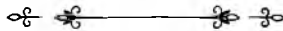
“Teşekkür ederim,” diye fısıldadı Vasya.

Domovaya kendi kendine mırıldanmaya devam ederek hemen duvara yaslanmış sandığın yanına gitti. Boynundan sarkan bir anahtarı vardı; sandığın demir kilidine anahtarı sokup çevirdi. Kilit, paslandığını belli eden bir ses çıkarıp açıldı.

Vasya’nın şaşkın bakışları önünde domovaya keten bir örtü ve kilden bir kâse çıkardı ve onları fırının üzerine koydu. Ardından bir kova alıp dışarıdan kar getirdi ve hemen onu ısıtmaya koyuldu, kovanın içinde oluşan suya da taze koparılmış bir dal dolusu çam iğnesi attı.

Vasya buharın çatıdaki delikten çıkışını izlerken domovaya’nın marifetleri, elleriyle yaptıklarının kısmen farkındaydı: Domovaya neredeyse Vasya’nın kefeni olacak iç gömleğini soydu, korkuyla döktüğü terleri, is ve kan lekelerini hızlıca lifle ovarak temizledi, Vasya’nın yaralı gözündeki pisliği yıkadı. Son yaptığı canını yakmıştı ama kabuklardan kurtulmuştu, bu yüzden Vasya hafif aralıktan görebiliyordu. Kör olmamıştı. Bunu bile umursamayacak kadar yorgundu.

Domovaya köşedeki sandıktan yün bir iç gömleği çıkardı. Vasya, domovaya’nın gömleği ona giydirişini belli belirsiz hissetti, birden kendini fırının üzerinde tavşan derisi battaniyelerin altında yatarken buldu ve oraya nasıl çıktığı hakkında hiçbir fikri yoktu. Tuğlalar sıcaktı. Kendini tamamen kaybetmeden önce duyduğu son şey domovaya’nın kısık sesiydi: “Biraz dinlenmek seni iyi eder ama yüzünde yara izi kalacak.”



Vasilisa Petrovna ne zamandır uyuduğunu bilmiyordu. Belli belirsiz hatırladığı kâbuslarında Solovey’e bağırarak kaçmasını söylüyordu. Hayalinde gece yarısı iblisinin sesini de duymuştu: *Bunun yapılması şart. Hepimizin iyiliği için onu gönder*, demişti Polunoçnitsa. Bunun üzerine

domovaya'nın sesi de endişeyle yükselmişti. Ancak Vasya konuşmaya fırsat bulamadan karanlık onu bir kez daha içine çekmişti.

Bilinmez saatler sonra Vasya gözlerini şafağa açmıştı: Işık o uzun karanlıktan sonra neredeyse şoke ediciydi. Gece Yarısı'nın girift yollarını hayal etmişti sanki. Belki de gerçekten hayal etmişti. Sabahın erken saatlerinin griye çalan loş ışığında uzanırken herhangi bir yerde, herhangi bir fırının üzerinde olabileceğini düşündü. "Dunya?" diye seslendi, zihninde baskın olan çocukluğuna kapılarak. Onu kâbus gördükten sonra hep bakıcısı teskin ederdi.

Anıları onu sarsarak gerçekliğe döndürdü. Izdırap dolu anlaşılmaz bir ses çıkardı. Hemen ot yatağının başında küçük bir kafa belirdi ama Vasya, domovaya'yı güçlükle görebildi. Anıları boğazını sıkıyordu. Tir tir titriyordu.

Domovaya onu kaşlarını çatıp izledi.

Vasya, "Affet beni," diyebilirdi sonunda. Dağınık saçlarını yüzünden çekti. Dişleri birbirine çarpıyordu. Fırın sıcaktı ama yine de tavanda bir delik vardı ve zihnindekiler havadan çok daha soğuktu. "Be-ben Vasilisa Petrovna. Beni ağırladığın için teşekkür ederim."

Domovaya neredeyse üzgün görünüyordu. "Ağırlamak demeyelim," dedi. "Ateşin içinde uyuyakalmışım. Beni sen uyandırdın. Artık benim efendim sensin."

"Ama burası benim evim değil ki."

Domovaya cevap vermedi. Vasya oturma pozisyonuna geçip gözlerini kırptırdı. Vasya uyurken domovaya elinden gelenin en iyisini yapmıştı. Tozlar, ölü fareler ve çürümüş yapraklar gitmişti. "Artık bir eve daha çok benziyor," dedi Vasya, temkinli bir şekilde. Gün doğmuş olduğundan çatı kirişindeki ahşapların çoğunu görebiliyordu, masa da dışarıdaki lento gibi oymalıydı, kullanım ve bakım sonucu yıpransa da pürüzsüz görünüyordu. Evin, ev perisine uyan bir asaleti vardı: zamanın bile gizleyemediği, hemen göze çarpmayan kadim bir güzellik.

Domovaya memnun görünüyordu. "Uyuyup durmamalısın. Su sıcak. Yaralarının yeniden temizlenmesi ve sarılması lazım." Domovaya gözden kayboldu; Vasya onun ateşe odun attığını duydu.

Vasya ateşi yeni düşmüş gibi nefes nefese kalarak aşağıya indi. Üstüne üstlük karnı acıkmıştı. “Burada...” diye başladı Vasya ama sesi o kadar boğuk çıktı ki yutkunup tekrar denedi. “Burada yiyecek bir şey var mı?”

Domovaya dudaklarını büzüp başını iki yana salladı.

Neden olsun ki? Evin uzun süredir ortalıkta olmayan hanımının bir yerlere bir somun ekmek ve bir parça peynir koymuş olmasını ummak da biraz fazlaydı.

“İç gömleğimi yaktın mı?” diye sordu Vasya.

“Evet,” dedi domovaya, ürpererek. “Korku kokuyordu.”

Eh, bu doğru olabilirdi. Sonra Vasya kaskatı kesildi. “Bir yadigâr... bir oyma vardı, üzerimde taşıyordum. Yoksa onu da...”

“Hayır,” dedi domovaya. “O burada.”

Vasya o küçük oyma bülbulü bir tılsım gibi eline aldı. Belki de bir tılsımdı. Kirliydi ama zarar görmemişti. Vasya onu silip temizledi ve yine gömleğinin kolunun içine gizledi.

Fırında bir kâse erimiş karın buharı tütüyordu. Domovaya çabucak, “O gömleği çıkar; yaralarını tekrar temizleyeceğim,” dedi.

Vasya yaralarını düşünmek istemiyordu; bir bedeni bile olmasını istemiyordu. Zihninin yüzeyinin hemen altında korkunç bir ızdırap yatıyordu; ölümün ve şiddetin anısı. Tenine kazınmış o anıları görmek istemiyordu.

Domovaya’nın pek de anlayışlı olduğu söylenemezdi. “Cesaretin nerede? Mikrop kapmış bir yara yüzünden ölmek istemezsin.”

En azından *bu* doğrudu; böylesi yavaş ve korkunç bir ölüm olurdu. Vasya cesaretini kaybetmeden harekete geçip hiçbir şey söylemeden gömleği başından çıkardı, çatırdayan tavanın ışığı altında titreyerek durdu ve başını eğip vücuduna baktı.

Her renkten yara bereyle doluydu: kırmızı, siyah, mor ve mavi. Gövdesi kesiklerle doluydu; kendi yüzünü göremediğine sevindi. İki dişini kaybetmişti; dudakları yarılmıştı ve acıyordu. Şişen gözü hâlâ yarı kapalıydı. Elini yüzüne götürdüğünde yanağında kabuk tutmuş bir kesik olduğunu hissetti.

Domovaya köşedeki sandıktan sargı için kötü kokan bitkiler, bal, uzun ve temiz keten kumaşlar çıkarmıştı. Vasya şaşkınlıkla, “Bir harabedeki kilitli bir kutuya kim böyle şeyler bırakır ki?” diye sordu.

“Hiç bilmiyorum,” dedi domovaya kısaca. “Buradaydılar, hepsi bu.”

“Mutlaka bir şeyler hatırlıyor olmalısın.”

“Hatırlamıyorum!” Domovaya birden öfkelenmişti. “Niye soruyorsun ki? Burada olmaları ve hayatını kurtarmaları yeterli değil mi? Otur. Hayır, oraya.”

Vasya oturdu. “Özür dilerim,” dedi. “Sadece merak ettim.”

“İnsan ne kadar çok şey bilirse o kadar çabuk yaşlanır,” diye çıkıştı domovaya. “Kıpırdama.”

Vasya elinden geleni yaptı. Ama canı acıyordu. Birkaç kesik kendi kanıyla kapanmıştı; domovaya onları kendi hallerine bıraktı. Fakat birçoğu gecenin stresi altında gerilip açılmıştı ve domovaya ateşin yaydığı ışıktaki çalışırken her yerindeki is lekelerini ve kıymıkları temizleyememişti.

Ancak nihayet bütün yaraları temizlenip sarılmıştı. “Teşekkür ederim,” dedi Vasya, sesinin titrediğini fark ederek. Alelacele gömleğini giyip kendini görmekten kurtuldu ve iki parmağıyla yanmış bir tutam saçını ovuşturdu. İğrençti. Çok kötü dolanmıştı ve ateş kokuyordu; bir daha asla temizlenemezdi.

“Saçımı keser misin? Olabildiğince kısa olsun,” dedi Vasya. “Vasilisa Petrovna’dan usandım artık.”

Domovaya’nın onun saçlarını kesmek için kullanabileceği tek şey bıçağıydı ama tek kelime etmeden kesmeye koyuldu. Tutam tutam kara saçlar kar gibi çıt çıkarmadan yere düştü ve kuş yuvalarına taşınmak üzere süpürüldü. İşlem bittiğinde hava tuhaf bir şekilde Vasya’nın kulaklarının arkasından boynuna doğru süzülüyordu. Kısa bir süre önce olsa Vasya kara saçlarını kaybettiği için ağlardı ama o anda bunu yaptığı için memnundu. Uzun, gösterişli örgüsü başka bir hayattan başka bir kıza aitti.

Domovaya biraz durgun bir şekilde demir kilitli sandığa döndü. Bu kez sandıktan erkek kıyafetleri çıktı; bol bir pantolon ve kuşak, kaftan hatta botlar... hem de kaliteli deri sapogi.⁴¹ Kötü bir şekilde katlanmış-

⁴¹Genellikle birden fazla deri parçasıyla yapılan, yuvarlak burunlu kısa botlar. O dönemde sol ve sağ ayak arasında ayırım gözetilmezdi. (y.n.)

lardı ve zamanla sararmışlardı ama hiç giyilmedikleri belliydi. Vasya kaşlarını çattı. Birkaç tutam bitkiyi anlayabilirdi ama becerikli bir el tarafından dikilmiş, kaliteli ketenden ve kalın yüнден sağlam kıyafetlerin orada olmasını açıklayamıyordu.

Üstelik üzerine de tam olmuşlardı.

“Biri...” Vasya buna pek ihtimal vermiyordu. Tekrar kendine baktı. Sıcaktı, temizdi, dinlenmişti, hayattaydı ve giyinikti. “Benim geleceğimi bilen biri mi vardı?” Bu soru kulağa gülünç geliyordu; bu kıyafetler belli ki o doğmadan önce de vardı. Ama yine de...

Domovaya omuz silkti.

“Senin hanımın kimdi?” diye sordu Vasya. “Bu ev eskiden kimindi?”

Domovaya ona boş boş baktı. “Senin olmadığına emin misin? Seni neredeyse hatırlayacağım.”

“Daha önce burada hiç gelmedim,” dedi Vasya. “Hatırlayamıyor musun?”

“Var olduğumu hatırlıyorum,” diye yanıtladı domovaya, biraz alınmış gibi. “Bu duvarları, anahtarımı hatırlıyorum. Ateşte isimler ve gölgeler hatırlıyorum. Ama daha fazlasını değil.” Domovaya sıkıntılı görünüyordu, bu yüzden Vasya anlayış göstererek konuyu kapattı. Dişlerini sıkıp yün çorapları ve sapogi’yi yanmış ve yara bere içinde kalmış ayaklarına geçirmeye odaklandı. Ayaklarını temkinli bir şekilde yere bastı, ayağa kalktı ve acıyla yüzünü buruşturdu. Birkaç sarsak adım atmaya çalışırken, “Şimdi keşke yere değmeyen bir şeytan gibi uçabilseydim diyorum,” dedi.

Domovaya, Vasya’nın eline eski bir kamış sepet tutuşturdu. “Akşam yemeği istiyorsan gidip bulman gerek,” dedi. Sesinde tuhaf bir tını vardı. Odunları işaret etti.

Vasya mevcut durumunda dışarıya çıkıp bir şeyler toplama düşüncesine bile katlanamıyordu. Ama sonraki gün, yaraları sertleştiğinde daha kötü olacağını biliyordu.

“Pekâlâ,” dedi.

Domovaya’nın gözlerinde birden kaygı belirdi. “Ormana dikkat et,” diye ekledi, Vasya’yı kapıya kadar geçirirken. “Yabancılarla iyi davranmaz. Gece çökmeden geri dönmen daha güvenli olur.”

“Gece çökünce ne oluyor?” diye sordu Vasya.

“Me-mevsim değişiyor,” dedi domovaya, ellerini birbirine bağlayıp.

“Bu ne demek oluyor?”

“Mevsim değişirse geri dönemezsin. Yani dönersin ama o zaman farklı bir yer haline gelmiş olur.”

“Nasıl... farklı?”

“Farklı işte!” diye haykırdı domovaya ve ayağını yere vurdu. “Git haydi!”

“Pekâlâ,” dedi Vasya, yatıştırıcı bir sesle. “Gece çökmeden geri döneceğim.”

II.

MANTARLAR

Kışın son demleri ormanda yiyeceğin en az bulunduğu zamanlardı ve Vasya su toplamış elleriyle bir şeylere güçlkle dokunabiliyordu. Ama ya şansını deneyecek ya da açlıktan ölecekti, bu yüzden alelacele kapıdan çıktı.

Serin sabah vaktinde gün ışığı inci gibi açık renkliydi ve sis, mavimsi gri buzların üzerine bir örtü gibi yayılmıştı. Kadim ağaçlar donmuş sularını çevreliyordu; koyu renkli uzuvları göğü kucaklıyor gibi görünüyordu. Kırığı, toprağa parıltılar katmıştı ve kışın zincirlerinden kurtulan suların fısıltıları dört bir yandan duyuluyordu. Ormanın içinde bir ardıc kuşu öttü. Atlara dair herhangi bir iz yoktu.

Vasya bu saf, el değmemiş güzellik karşısında acısını unutmuş ve donana kadar çürümüş basamaklarda durmuş olabilirdi. Ama midesi ona yapması gerekenleri hatırlattı. Hayatta kalmalıydı. Yaşamaya devam edebilmek için de beslenmeliydi. Kararlı bir şekilde ormana gitti.

Vasya bir başka hayatta Lesnaya Zemliya'nın ormanlarında her mevsim dolaşırdı. Bahar geldiğinde saçlarına vuran güneş eşliğinde vahşi yerlerde yürür, bazen uzun uykusundan uyanmakta olan arkadaşı rusal-ka'yı⁴² selamlardı. Ama Vasya artık eskisi gibi seri ve sessiz adımlar atamıyordu. Tökezliyordu. Her adımında vücudunun acıyan yeni bir yerini keşfediyordu sanki. O çevik ve gamsız çocuğunun gittiğini ve bir daha geri dönmediğini duysa babası onun yasını tutardı.

Etrafta hiç insan yoktu ve daha önce bir kişinin bile geldiğine dair herhangi bir iz yoktu, harabe ev dışında tabii. Yalnız ve sessiz yürüyüşü Vasya'nın ruhundaki boğucu öfkeyi, dehşeti ve kederi açığa çıkarıyordu. Toprağın yapısını incelemeye ve nerede yiyecek olabileceğini düşünmeye başladı.

⁴²Rus folklorunda dişi bir su perisi, sukkubus'a (dişi iblis) benzer bir varlık. (ç. n.)

Rüzgârın saçma bir biçimde ılık nefesi havayı dalgalandırdı. Artık ev görüş alanından iyiden iyiye çıkmıştı. Ağaçların arasında güneşin vura-bildiği boşluklarda tutam tutam karahindiba yetişmişti. Ürperen Vasya, eğilip çiçekleri topladı. Bunlar için fazla erken değil miydi? Yürürken çiçeklerden birini ağzına attı ve çenesinin ağrısına rağmen ihtiyatla çiğnemeye başladı.

Bir başka karahindiba öbeği daha vardı. Yabani soğanlar. Güneş artık ağaçların tepelerine vuruyordu. Orada... yaprakları kıvrılmış körpe bir kuzukulağı vardı. Bir de... çilek mi? Vasya durdu. "Daha çok erken," diye mırıldandı.

Öyleydi de. Orada da... mantar mı vardı? Beliye mi?⁴³ Bir ölü yaprak yığının üzerinden soluk renkli başları çıkmıştı. Vasya'nın ağzı sulandı. Onları koparmaya gitti, sonra tekrar baktı. Birinin üzerinde sanki güneş ışığında tuhaf bir şekilde parıltıyan benekler vardı.

Bunlar benek değildi. Gözlerdi. Mantarların en büyüğü, koyu kırmızı gözleriyle ona dikkatle bakıyordu. Bu bir mantar değil, Vasya'nın ön kolu kadar bile olmayan bir çivert'ti. Vasya'ya gözlerini dikmiş bir mantar ruhu, kendini silkip yaprak örtüsünden kurtuldu. "Sen kimsin?" Sesi tizdi. "Neden benim ormanlarıma geldin?"

Onun ormanları mı? "Saldırgan!" diye cıyıkladı ve Vasya onun korktuğunu anladı.

"Senin ormanların olduğunu bilmiyordum." Çivert'e boş ellerini gösterdi ve onu daha iyi görebilmesi için kaskatı bir şekilde diz çöktü. Soğuk yosunlar tozluklarının diz kısmını ıslattı. "Kötü bir niyetim yok. Sadece yiyecek arıyorum."

Mantar ruhu gözlerini kırpıp, "*Tam olarak* benim ormanım değil..." diye ekledi aceleyle. "Ama bir önemi yok; burada olamazsın."

"Sana bir ikramda bulunsam bile mi?" diye sordu Vasya. Yaratığın önüne harika bir karahindiba koydu.

Çivert grimsi parmağıyla çiçeğe dokundu. Çivert'in dış hatları belirginleşti; artık bir mantardan ziyade küçük bir insana benziyordu. Eğilip kendine ve sonra tekrar Vasya'ya baktı, belli ki kafası karışmıştı.

⁴³Porcini, bir tür mantar. (y.n.)

Sonra çiçeği bir kenara itti. “Sana inanmıyorum!” diye haykırdı. “Em-rine amade olmamı sağlayabileceğini mi sanıyorsun? Bunu yapamazsın! Bana ne kadar ikramda bulunduğun umurumda değil. Ayı özgür kaldı. O, artık kendimiz için hamle yapacağımızı söylüyor. Ona katılırsak in-sanların yeniden bize inanmalarını sağlayacağız. Yeniden bize tapacaklar ve cadılarla pazarlık yapmamıza gerek kalmayacak.”

Vasya cevap vermek yerine alelacele ayağa fırladı. “Kendiniz için tam olarak nasıl bir hamle yapacaksınız?” Vasya temkinli bir şekilde etrafına bakındı ama hiçbir kıpırtı yoktu. Yalnızca uçuşan kuşlar ve güçlü, dengeli gün ışığı vardı.

Bir duraksama oldu. “Büyük ve korkunç işler yapacağız,” dedi mantar ruhu.

Vasya sabırsızlığını belli etmemeye çalıştı. “Bu ne demek oluyor?”

Mantar ruhu başını gururla geriye attı ama tam olarak cevap vermedi. Belki de cevabı bilmiyordu.

Büyük ve korkunç işler mi? Vasya’nın gözü sessiz ormanın üzerindeydi. Kaybın, dehşetin ve yaralanmanın ortasındaiken geçen gece Moskovâda olanların sonuçlarını düşünmeyi bırakmamıştı. Morozko, Ayı’yı serbest bırakarak neyin fitilini ateşlemişti? Bu onun için, ailesi ve Rus’ halkı için ne anlama geliyordu?

Bunu neden yapmıştı?

Seni seviyor, bu yüzden özgürlüğünden vazgeçti. İçinden bir ses böyle söylüyordu ama tek sebep bu olamazdı. Vasya, kış kralının bunca zaman-dır koruduğu her şeyi ölümlü bir genç kız için riske atabileceğini düşünecek kadar budala veya kendini beğenmiş değildi.

Neden sorusundan daha da önemlisi, Vasya bu konuda ne yapacaktı?

Kış kralını bulmalıyım, diye düşündü. Ayı bir kez daha zincire vurul-malı. Ama bunlardan birini bile nasıl yapacağını bilmiyordu; üstelik hâlâ yaralı ve açtı.

Vasya, “Seni emrim altına almak istediğimi sana düşündüren nedir?” diye sordu mantar ruhuna. Vasya düşüncelere dalmışken mantar ruhu bir kütüğün altına çekilmişti; Vasya yalnızca onun gözlerinin parıltısını görebiliyordu. “Sana bunu kim söyledi?”

Mantar ruhu kafasını dışarı çıkarıp kaşlarını çatı. “Kimse. Ben aptal değilim. Bir cadı başka ne ister ki? Bunu istemiyorsan ne diye Gece Yarı yoluna saptın?”

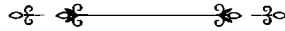
“Çünkü hayatımı kurtarmak için kaçıyordum,” dedi Vasya. “Ormana da sadece karnım aç olduğu için girdim.” Kanıt göstermek için sepetinden bir avuç alaçam meyvesi çıkardı ve onları azimle çiğnemeye başladı.

Hâlâ şüpheleri dinmeyen mantar ruhu, “Sana daha güzel yiyeceklerin nerede yetiştiğini gösterebilirim. *Eğer* gerçekten dediğin gibi açsan tabii.” Vasya’yı dikkatle izliyordu.

“Açım,” dedi Vasya hemen ayağa fırlayarak. “Bana rehberlik edersen çok memnun olurum.”

“İyi madem,” dedi çiyert, “beni takip et.” Hemen fırlayıp orman altı bitkileri arasına daldı.

Vasya bir an düşündükten sonra peşinden gitti ama gölü bir an olsun gözden kaçırmamaya çalıştı. Ormanın düşmanca sessizliğine de bu küçük mantar ruhuna da güvenmiyordu.



Vasya’nın güvensizliği çok geçmeden hayretle karıştı çünkü kendini mucizelerle dolu bir toprakta buldu. Alaçam meyveleri yeşil ve yumuşaktı; karahindibalar gölden gelen esintiyle salınıyordu. Vasya hem topladı hem yedi, derken birden ayaklarının dibinde yaban mersini çalılarının uzandığını fark etti, nemli çimenlerin altında daha fazla çilek gizliydi. Artık bahar değil, yaz mevsimiydi.

Mantar ruhuna, “Burası nasıl bir yer böyle?” diye sordu Vasya. Zihninde ona Ded Grib: Büyükbaba Mantar⁴⁴ diye seslenmeye başlamıştı.

Mantar ruhu ona tuhaf bir bakış attı. “Öğle ile gece yarısı arasındaki yer. Kış ile bahar arasındaki. Göl de tam ortasında kalıyor. Burada tüm topraklar suya kıyıdır ve birinden diğerine geçebilirsin.”

Büyülü bir diyardı, tıpkı Vasya’nın bir zamanlar hayalini kurduğu gibi.

⁴⁴Büyükbaba Mantar. Bunun tarihsel bir kaynağı yok; eski Sovyet çocukları filmi *Morozko*’daki bir karaktere böyle seslenilmişti ve bundan esinlenildi. (y.n.)

Hayranlık dolu bir anlık sessizlikten sonra, “Yeterince uzağa gidersem kış diyarına ulaşır mıyım?” diye sordu Vasya.

“Evet,” dedi çiyert ama güvenilmez görünüyordu. “Yürümek için fazla uzakta.”

“Kış kralı orada mı?”

Ded Grib ona tuhaf bir bakış daha attı. “Ben nereden bileyim? Ben karda büyümem ki.”

Vasya kaşlarını çatıp düşündü, sonra tekrar sepetini ve karnını doyurmaya odaklandı. Tere, çuha çiçeği, yaban mersini, Bektaşi üzümü ve çilek buldu.

Yaz ormanının daha da derinlerine gitti. *Solovey burada olsa ne kadar sevinirdi*, diye düşündü, yumuşak çimler üzerinde yürürken. *Belki bir gün onun türünü bulmaya giderdik*. Keder, sırtında güneşi, ağzında güneşin olgunlaştırdığı çilekleri hissetmenin verdiği hazzı silip süpürmüştü. Ama toplamaya devam etti. Sıcaklık ve bu yemyeşil dünya, yaralı ruhunu yatıştırıyordu. Ded Grib bir görünüyor bir kayboluyordu; kütüklerin altına saklanmak hoşuna gidiyordu. Ama Vasya onun kendisini sürekli izlediğini seziyordu; Vasya’ya karşı meraklı ve şüpheciydi.

Güneş iyiden iyiye tepeye yükseldiğinde Vasya, domovaya’nın uyarısını ve ona verdiği sözü hatırladı. Henüz gücünü toplamamıştı ve yakında olacaklar için kuvvetlenmesi şarttı. “İhtiyacım olan her şeyi aldım,” dedi. “Artık geri dönmeliyim.”

Ded Grib bir kütüğün arkasından fırladı. “Daha en iyi kısma gelmedin ki,” diye karşı çıktı, kızıl ve altın sarısı renklere bürünmüş uzaktaki bir grup ağacı işaret etti. Sonbahar da tıpkı yaz gibi yürüyerek gidebileceği bir yerdi. “Biraz ileride.”

Vasya son derece temkinliydi. Karnının açıklığından kestaneleri ve çam fıstıklarını düşündü. Ama kazanan tedbir oldu. “Kaygısız davranmanın nasıl bir bedeli olabileceğini iyi öğrendim,” dedi Ded Grib’e. “Bugün için yeterince topladım.”

Ded Grib düş kırıklığına uğramış gibi görünüyordu ama başka bir şey söylemedi. Vasya geldiği yöne gönülsüzce geri döndü. Bu yaz toprak-

larında hava çok sıcaktı. Vasya baharın başlangıcına göre yün gömlek ve çorap giymişti. Kamış sepetini koluna takmıştı. Artık ayakları zonklıyor, kaburgaları ağrıyordu.

Solunda orman fısıldıyor ve onu gözlüyordu. Sağında yaz mavisi göl uzanıyordu. Ağaçların arasında kumsalı olan küçük bir koy gözüne çarp-
tı. Çok susamış olan Vasya suyun yanına gitti, diz çöküp sudan içti. Su hava kadar temizdi ve öyle soğuktu ki dişleri sızlamıştı. Sargıları kaşın-
dırıyordu. O sabah liflenerek temizlenmesi iliğine kemiğine işlemiş olan
kiri gidermemişti.

Vasya birden ayağa kalktı ve üstünü çıkarmaya başladı. Domovaya
dikkatlice sardığı sargıları açtığı için kızacaktı ama Vasya bunu umur-
samadı. Elleri hevesten titriyordu. Temiz su hem tenindeki kiri hem de
zihnindeki anıyı temizlerdi.

“Ne yapıyorsun?” diye sordu Ded Grib. Kum ve taşlardan oldukça
uzakta duruyor, gölgede gizleniyordu.

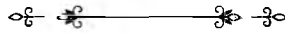
“Yüzeceğim,” dedi Vasya.

Ded Grib önce ağzını açtıysa da geri kapattı.

Vasya duraksadı. “Bunu yapmamam için bir sebep mi var?”

Mantar ruhu başını yavaşça iki yana salladı ama suya kaygılı bir bakış
attı. Belki de sudan hoşlanmıyordu.

“Pekâlâ,” dedi Vasya. Tereddüt etti; fakat derisini soyup başka biri ol-
mayı öyle çok istiyordu ki... Suyu dalmak belki de zihnini yatıştırdı.
“Fazla uzaklaşmam. Belki sepetime göz kulak olursun?”



Vasya suya girdi. İlk başta acıyla yüzünü buruşturarak taşların üze-
rinde yürüdü. Sonra zemin kaygan çamura döndü. Vasya suya daldı ve
bağırarak yukarı çıktı. Gölün aşırı soğuk suyu, ciğerlerini daraltıyor ve
duyularını yakıyordu. Sırtını kıyıya verip yüzdü. Güneşin o alışılmadık
sıcaklığı altında su onu neşelendiriyordu ama çok soğuktu. Sonunda dur-
du, geri dönmeye, sığ yerlerde vücudunu ovalamaya ve kurumak için gü-
neşlenmeye hazırды...

Ama geri döndüğünde tek görebildiği şey suydı.

Vasya kendi ekseni etrafında döndü. Başka hiçbir şey yoktu. Bütün dünya birdenbire gölün dibine gömülmüştü sanki. Birkaç dakika boyunca suyu taradı, şaşkındı ve korkmaya başlıyordu.

Belki de yalnız değildi.

Vasya, “Kötü bir niyetim yok,” dedi yüksek sesle, dişlerinin takırtısını göz ardı etmeye çalışarak.

Hiçbir şey olmadı. Vasya yine kendi etrafında döndü. Hâlâ hiçbir şey yoktu. Bu soğuk suyun içinde paniklerse öldüğünün resmiydi. Sadece en iyi tahminine tutunup doğru çıkması için dua etmeliydi. Bir yaratık feryada benzer bir şapırtıyla Vasya’nın hemen önünde suyun üstüne çıktı. Bombeli gözlerinin arasında yarık biçiminde iki burun deliği vardı; dar çenesi üzerinde görünen dişleri taş rengiydi. Nefes verdiğinde ağzından buhar çıkıyor ve yüzünden yağlı bir sıvı akıyordu.

“Seni boğacağım,” diye fısıldadı ve kızın üzerine atladı.

Vasya cevap vermedi; bunun yerine birleştirdiği avuçlarını aniden suya vuruverdi. Çiyert irkilip geri çekilince Vasya, “Ölümsüz bir büyücü bütün Moskova’yı arkasına almış ve bir rahip de beni öldürememişken... *sen* beni öldürebileceğini nereden çıkardın?”

“Benim gölüme girdin,” diye yanıt verdi çiyert, kara dişlerini göstererek.

“Yüzmek için girdim, ölmek için değil!”

“Buna karar verecek olan benim.”

Vasya ağrıyan kaburgalarının teşvikini göz ardı etti ve sakince konuşmaya çalıştı. “Göle izinsiz girdiğim için senin açımdan suçluyum ama sana hayatımı borçlu değilim.”

Çiyert, Vasya’nın yüzüne kaynar buharını üfledi. “Benim adım ba-giennik,”⁴⁵ diye gürlledi, “ve sana hayatını *bağışlamayacağımı* söylüyorum.”

“Gel de al canımı o zaman,” diye meydan okudu Vasya. “Ama senden korkmuyorum.”

⁴⁵Su iblisi. (ç. n.)

Çiyert başını eğdi ve mavi suları köpürtmeye başladı. “Öyle mi? Ölümsüz büyücünün senin öldüremediğini söylerken ne demek istedin?”

Vasya’nın bacaklarına kramp girmek üzereydi. “Maslenitsa’nın son gecesi Moskova’da Kaschei Bezsmertni’yi⁴⁶ öldürdüm.”

“Yalancı!” diye çıkıştı bagiennik ve yine Vasya’nın üzerine atıldı, onu neredeyse suya batıracaktı.

Vasya geri çekilmedi. Tek odak noktası suyun üzerinde kalmaktı. “Yalan söyledim,” dedi, “bedelini ödedim. Ama bu konuda doğruyu söylüyorum: Onu öldürdüm.”

Bagiennik birden ağzını kapattı.

Vasya dönüp kıyıyı aramaya başladı.

“Seni tanıdım şimdi,” diye mırıldadı bagiennik. “Sen ailene benziyorsun. Gece Yarısı yoluna saptın.”

Vasya’nın bagiennik’in aydınlanmasına ayıracak vakti yoktu. “Doğru,” dedi. “Ama ailem uzakta. Dediğim gibi, niyetim kötü değil. Kıyı nerede?”

“Uzakta mı? Aynı zamanda çok yakında. Sen ne kendini ne de buranın doğasını anlıyorsun.”

Vasya suyun içine batmaya başlıyordu. “Büyükbaba, kıyı.”

Bagiennik’in kara dişleri sudan parlıyordu. Bir su yılanı gibi kayarak kıza yaklaştı. “Gel haydi, çabucak bitecek. Boğulursan kanının hatırına bin yıl daha yaşarım.”

“Hayır.”

“Başka türlü nasıl bir faydan olabilir ki?” diye sordu bagiennik, gitgide yaklaşarak. “Boğul haydi.”

Vasya geriye kalan son gücünü de uyuşmuş uzuvlarını hareket ettirmeye harcıyordu. “Nasıl bir *faydam* olabilir mi? Hiç. Sayamayacağım

⁴⁶Ölümsüz Koşey; Rus masallarında zalim bir büyücü ya da köyleri ateşe veren bir komutan olarak tasvir edilen yenilmez atlıdır. Tipik özelliği güzel kızları kaçırmasıdır. Koşey aynı zamanda Hristiyanlıktan önce Rusların bozkır insanını, göçebeleri tanımlamak için kullandığı bir isimdi, daha sonra etimolojide “kosta” (kemik) sözcüğüyle ilişkilendirildi. (ç. n.)

kadar çok hata yaptım ve dünyada bir yerim yok. Yine de daha önce söylediğim gibi, sırf seni memnun etmek için ölmeyeceğim.”

Bagiennik tam kızın yüzünün önünde dişlerini ısırarak gibi birbirine çarptı; Vasya yaralarına aldırmadan çiyert’i tam zamanında boynundan yakalamıştı. Çiyert debelendi, neredeyse kızın elinden kurtulacaktı. Ama başaramadı. Kızın ellerinde Moskova’daki kafesin parmaklıklarını kıran bir güç vardı. Vasya, çiyert’in kulağına, “Beni tehdit etmeyeceksin,” diye ekledi ve tam birlikte suya dalmadan önce derin bir nefes aldı. Yüzeye çıktıklarında kız onu hâlâ tutuyordu. Vasya nefes nefese, “Yarın ölebiliyim. Ya da yaşlanana kadar yaşayabilirim. Ama sen yalnızca göldeki bir hayaletsin ve *bana emir vermeyeceksin*.”

Bagiennik sakinleşti. Vasya öksürüklerinin arasında kırık kaburgalarındaki gerginliği hissederken çiyert’i bıraktı. Vasya’nın ağzı da burnu da suyla doluydu. Yeniden açılan birkaç kesici kaniyordu. Bagiennik kızın kanayan tenini burnuyla dürtükledi. Vasya hareket etmedi.

Bagiennik şaşırtıcı bir ılımlılıkla, “Belki de faydasız değildir,” dedi. “Böyle bir güç hissetmemiştim, yani şeyden beri...” Sözüünü yarıda kesti. “Seni kıyıya götüreceğim.” Birden gözlerinde heves belirmişti.

Vasya kendini kavurucu sıcak, eğri büğrü bir bedene tutunurken buldu. Hayat, uzuvlarına geri dönerken ürperdi. Temkinli bir şekilde, “Aileme benzediğimi söylerken ne demek istedin?” dedi.

Bagiennik suyun yüzeyinde dalgalanırken, “Bilmiyor musun?” dedi. Sesinde hevesini belli eden tuhaf bir dalgalanma oldu. “Meşe ağacının yanındaki evde bir zamanlar yaşlı bir kadın ve ikizleri yaşardı, onlar gölün kıyısında otlanan atlarla ilgilenirdi.”

“Hangi yaşlı kadın? Ben meşe ağacının yanındaki eve gittim, orası tam bir harabe.”

“Çünkü büyücü geldi,” dedi bagiennik. “Genç ve yakışıklı bir adamdı. Bir atı evcilleştirmek istediğini söyledi ama sevgisini kazandığı kişi, annesinin vârisi olan Tamara’ydı. Yazın ortasında birlikte gölde yüzerlerdi; sonbaharın alacakaranlığında büyücü, Tamara’nın kulağına vaatlerini fısıldardı. Sonunda Tamara, büyücü için altın kısırağa altın dizgini vurdu: Zhar Ptitsa.”

O anda Vasya onu dikkatle dinliyordu. Bu onun kendi hikâyesiydi ve uzak bir diyardaki bir göl ruhu tarafından alelade bir şeymiş gibi anlatılıyordu. Büyükannesinin adı Tamara'ydı. Büyükannesi uzak topraklardan, muazzam bir atın sırtında gelmişti.

“Büyücü altın kısırağı aldı ve gölün yanındaki toprakları terk etti,” diye devam etti bagiennik. “Tamara da ağlayarak, kısırağını geri alacağına ve büyücüyü sevdiğine yemin etti. Atıyla büyücünün peşinden gitti. Ama bir daha geri dönmedi, büyücü de aynı şekilde. *Büyücü* kendini insanoğlunun diyarında büyük bir arazinin efendisi haline getirdi. Tamara'nın başına ne geldiğini kimse bilmiyor. Yaşlı kadın üzüntüyle bu topraklara gelen her yolu kapattı ve korudu, Gece Yarısı yolu hariç.”

Vasya'nın zihnine üşüşen yüzlerce soru vardı. Dilinin ucuna gelen ilk soruyu dile getirdi. “Diğer atlara ne oldu?” diye sordu Vasya. “Geçen gece birkaç tanesini gördüm, hepsi vahşiydi.”

Su ruhu bir süre sessizce yüzdü, öyle ki Vasya cevap vermeyeceğini düşündü. Ama sonra bagiennik derin ve yırtıcı bir sesle, “Senin gördüklerin yalnızca geriye kalanlar,” dedi. “Büyücü gölden uzaklaşanların hepsini vahşice öldürdü. Ara sıra bir tay yakalardı ama asla uzun süre dayanamazlardı... Ya ölür ya da kaçarlardı.”

“Aman Tanrım,” diye fısıldadı Vasya. “Nasıl? *Neden?*”

“Bu toprakların atları dünyadaki en muazzam şeylerdir. Ancak büyücü onlara binemiyordu. Onları ehlileştiremiyor ya da kullanamıyordu. Bu yüzden de onları öldürüyordu.” Bagiennik neredeyse kızın duymayaacağı bir sesle, “Geriye kalanlar...” dedi. “Yaşlı kadın onları burada güvende tuttu. Ama artık yaşlı kadın da yok ve atlar her yıl biraz daha azalıyor. Dünya mucizesini kaybetti.”

Vasya bir şey söyleyemedi. Hafızası dalgalanan alevler ve Solovey'in hayat pınarı olan kanlarıyla doluydu.

“Nereden geldiler?” diye fısıldadı. “Atlar yani.”

“Kim bilir? Toprak onları gün yüzüne çıkardı; büyülü bir doğaları vardı. Tabii ki insanlar da çiyerti de onları ehlileştirmek istedi. Atlardan bazıları gönül rızalarıyla binici kabul ettiler,” diye ekledi bagiennik. “Kuğu, güvercin, baykuş ve kuzgun. Bir de bülbül...”

“Bülbüle ne olduğunu biliyorum.” Vasya bunu güçlükle söyleyebilmişti. “O benim dostumdu ve öldü.”

“Atlar düşüncesizce seçim yapmazlar,” dedi bagiennik.

Vasya hiçbir şey söyleyemedi.

Uzun bir sessizlikten sonra Vasya başını kaldırıp, “Ayı’nın kış kralını nerede zincire vurduğunu bana söyleyebilir misin?” diye sordu.

“Dönüşü olmayan bir yolda; uzun zaman önce, çok uzakta ve asla değişmeyen karanlığın derinliklerinde,” dedi su ruhu. “Sence Ayı, ikizinin özgürlüğünü kazanma riskini alır mı şu saatten sonra?”

“Hayır,” dedi Vasya. “Hayır, sanırım almaz.” Birdenbire anlatılamayacak kadar yorgun hissetti; dünya kocaman, tuhaf ve insanı delirten bir yerdi; hiçbir şey gerçek gelmiyordu. Ne yapacağını ya da nasıl yapacağını bilmiyordu. Başını çiverti’n sıcak sırtına dayadı ve bir daha konuşmadı.



Çakıl taşlı koyda suyun mırıltısını duyana kadar ışığın değiştiğini fark etmemişti Vasya.

Yüzdükleri süreçte güneş batıya meyletmişti, hava soğumuş ve etraf sarı-yeşil bir renge bürünmüştü. Yazın geceye merdiven dayamış alacakaranlık vaktiydi. Altın gün geçmişti, göl onu yutuvermişti sanki. Vasya birkaç kulaç atıp suyun sığ yerine geldi ve tökezleyerek kıyıya çıktı. Ağaçların gölgeleri suya doğru iyiden iyiye uzamış ve grileşmişti; Vasya’nın kıyafetleri gölgede soğuk bir yığın halinde duruyordu.

Bagiennik, göle yarı gömülmüş bir karaltı gibi görünüyordu. Vasya ona ani bir korkuyla çıkıştı. “Gün ışığına ne oldu?” Bagiennik’in suyun altındaki gözlerini ve parlayan dişlerini görebiliyordu. “Beni bilerek mi alacakaranlıkta getirdin? Neden?”

“Çünkü büyücüyu öldürdün. Çünkü seni öldürmeme izin vermedin. Çünkü çiverti arasında söylentiler dolaşıyor ve hepimiz meraktayız.” Bagiennik’in cevabı, gölgelerden geliyormuş gibi suların dalgalarıyla ona ulaşıyordu. “Sana bir ateş yakmanı tavsiye ederim. Gözetliyor olacağız.”

“Neden?” diye sordu Vasya yeniden ama bagiennik çoktan suyun altına inip gözden kaybolmuştu.

Genç kız öfkeyle, kıpırdamadan durdu ve korkusunu göz ardı etmeye çalıştı. Gün alalecele batıyordu, orman onu geceleyin yakalamaya kararlı gibi görünüyordu. Hiç düşünmeden dayanma gücüne başvurmaya alışkındı ama o anda harap olmuş bedeninin zayıflığıyla yetinmek zorundaydı. Meşe ağacının yanındaki evden yarım gün yürüme mesafesindeydi.

Mevsim değişiyor, demişti domovaya. Bu ne anlama geliyordu? Bunu riske atabilir miydi? Atmalı mıydı? Yoğunlaşan karanlığa baktı ve gece çökmeden geri döneceğini anladı.

Kalayım o halde, diye karar verdi. Bagiennik'in tavsiyesine uyacak ve son ışık huzmelerini de odun toplamak için kullanacaktı. Bu yere ne gibi tehlikeler musallat olduysa, onları büyük bir ateşle ve tok bir karınla karışlamak daha iyi olacaktı.

Vasya kendi saflığına kızarak yakmalık odun toplamaya koyuldu. Lesnaya Zemliya'nın ormanları ona nazik davranırdı, orada hâlâ güven ilişkisi vardı ama bu diyarın nezaket göstermek için bir sebebi kalmamıştı. Parlak günbatımı suyu kırmızıya boyadı; rüzgâr, çamların arasında ısıklık çaldı. Göl son derece durgundu ve günbatımıyla altın sarısı rengini almıştı.

Vasya ölü bir dalı kırarken Ded Grib yeniden ortaya çıktı. "Yeni bir mevsim gelirken geceyi gölün yanında geçirmemen gerektiğini bilmiyor musun?" diye sordu. "Yoksa eski mevsime asla kavuşamazsın. Eğer yarın meşe ağacının yanındaki eve geri dönersen, yaz mevsimi gelmiş olacak ve senin için asla bahar gelmeyecek."

"Bagiennik beni gölden çıkarmadı," dedi Vasya kederle. Genç kız, Morozko'nun köknar korusundaki evinde geçen beyaz, parıltılı günlerini hatırladı. *Gittiğin gece geri döneceksin,* demişti ona. Morozko'nun evinde günler hatta haftalar geçirmiş olmasına rağmen gerçekten de aynı gün içinde geri dönmüştü. Bunu yapabilmmişti. Şimdi de... bu yaz topraklarında bir gün geçirirken geniş dünyada ay doğup batarmıydı? Göldeyken bir günü dakikalar içinde geçirebiliyorsa, başka neleri yapmak mümkünü? Bagiennik'in tehditlerini umursamamışken bu düşünce onu korkutmuştu. Gece ve gündüz, yaz ve kış döngüleri tıpkı kendi nefes alıp veriş gibi onun birer parçasıydı. Burada öyle bir döngü yok muydu?

"Ben gölden hiç çıkamayacaksın sandım," diye içinden geçenleri söyledi çiyert. "Büyüklerin senin için bir şeyler planladıklarını biliyordum. Ayrıca bagiennik insanlardan nefret eder."

Vasya bir kucak dolusu yakmalık odun toplamıştı ve öfkeyle hepsini yere attı. “Bana bunu söyleyebilirdin!”

“Neden ki?” diye sordu Ded Grib. “*Ben* büyüklerin planlarına burnu mu sokamam. Ayrıca atlardan birinin ölmesine sen izin verdin, değil mi? Belki de bagiennik seni öldürseydi adalet yerini bulurdu çünkü o atları çok seviyor.”

“Adalet mi?” diye sordu genç kız. Son birkaç günün tüm öfkesi, suçluluk duygusu, sıkışmışlığı ve çaresizliği içinden taşıyordu âdeta. “Son günlerde benim açım *adalet* yerini yeterince buldu mu acaba? Buraya yalnızca yiyecek aramak için geldim; sana da ormanına da hiçbir şey yapmadım. *Yine de* sen... hepiniz...”

Kelimeler onu yüzüstü bırakmıştı. Acı bir öfkeyle bir çubuk kaptı ve onu küçük mantarın kafasına fırlattı.

Mantarın tepkisine hazırlıklı değildi. Mantarın başının harelî teni ve omzu kopup uçtu. Çiyert acı bir çığlıkla iki büklüm oldu, Ded Grib cansız bir şekilde beyazdan griye ve sonra da kahverengiye dönüşürken Vasya dehşete kapılmış bir şekilde kalakaldı. Ded Grib tıpkı kaygısız bir çocuğun ayağıyla vurup devirdiği bir mantar gibi görünüyordu.

“Hayır,” dedi Vasya korkuyla. “Hayır, böyle olsun istemedim.” Hiç düşünmeden diz çöktü ve elini mantarın başına koydu. “Özür dilerim,” dedi. “Seni incitmek istemedim. Özür dilerim.”

Mantar griye dönmeyi kesti. Vasya o sırada ağladığını fark etti. Son günlerde yaşadığı dehşetin, iç dünyasının ne kadar derinlerine işlediğini, içine çöreklenmiş dehşet ve öfkeyle dışarıya çıkmaya hazır beklediğini fark etmemişti. “Affet beni,” dedi.

Çiyert kırmızı gözlerini kırptı. Nefes aldı. Ölmüyordu. Bir an öncekine göre daha gerçek görünüyordu. Kırık vücudu kendini onarıyordu.

“Bunu neden yaptın?” diye sordu mantar.

“Seni incitmek istemedim,” dedi Vasya. Ellerini gözlerine bastırdı. “Ben hiçbir zaman kimseyi incitmek istemedim.” Bütün uzuvları titriyordu. “Ama haklısın. Ben... Ben...”

“Sen...” Mantar harelî gri koluna şaşkınlıkla baktı. “Sen bana gözyaşlarını verdin.”

Vasya başını iki yana salladı, konuşmakta zorlanıyordu. “Atım için,” diyebildi. “Ablam için. Hatta Morozko için.” Gözlerini ovuşturup gülümsemeye çalıştı. “Tabii biraz da senin için.”

Ded Grib ona ciddiyetle baktı. Oluşan sessizlikte Vasya tökezleyerek ayağa kalktı ve gece için hazırlık yapmaya koyuldu.



Vasya toprağın çıplak bir kısmında ateş yakmak için odunları ayarlar-ken bir yaprak yığınının içine yarı saklanmış olan mantar ruhu yeniden konuşmaya başladı. “*Morozko için*, dedin. Kış kralını mı arıyorsun?”

“Evet,” dedi Vasya hemen. “Arıyorum. Nerede olduğunu bilmiyor ol-san da bunu bilebilecek birini tanıyor musun?” Ayı’nın sözleri zihninin gerisinde dönüp duruyordu: *Hayatın karşılığında kendi özgürlüğünden vazgeçti*. Bunu neden yapmıştı? Neden? Hafızasının daha da derinlerinde Morozko’nun sesi şöyle söylüyordu: *Seni gücümün yettiği kadar sevdim*.

Yakmalık odunlarını düz ve açık bir alana yığılmıştı, daha büyük dalların arasına da çalı çırpı yerleştirmişti. Konuşurken tutuşturmak için çam iğnelerini koyuyordu.

“Gece Yarısı biliyor,” dedi Ded Grib. “Onun diyarı gerçekleşen bütün gece yarılarını kapsıyor. Ama sana söyleyeceğini sanmam. Başka kim bilebilir dersen...” Ded Grib ciddi ciddi düşünüyormuş gibi duraksadı.

“Bana yardım mı ediyorsun?” diye sordu Vasya şaşkınlıkla. Dizlerini kırıp oturdu.

Ded Grib, “Bana bir çiçek ve gözyaşlarını verdin. Senin peşinden geleceğim, Ayı’nın değil. Ben birinciyim.” Göğsünü gururla kabarttı.

“Ne konuda birincisin?”

“Senin tarafını seçen birinci kişiyim.”

“Ne konuda benim tarafımı seçtin?” diye sordu Vasya.

“Sence?” diye yanıtladı Ded Grib. “Hem kış kralını hem de onun kardeşini reddettin, değil mi? Sen onların savaşında kendini üçüncü bir güç haline getirdin.” Kaşlarını çatı. “Yoksa kış kralını *onun* tarafında yer almak için mi arıyorsun?”

“Bunun nasıl bir fark yarattığını anlayamıyorum,” dedi Vasya. “Taraflarla ilgili tüm bu sorular... Kış kralını bulmak istiyorum çünkü onun yardımına ihtiyacım var.” Tek sebep bu değildi ama geri kalanını mantar ruhuna açıklamayacaktı.

Ded Grib bunu önemsemedi. “Ah, o senin tarafına katılırsa bile ben yine de seni seçen birinci kişi olacağım.”

Vasya ateşi yakamadığı için kaşlarını çattı. “Kış kralını nasıl bulacağımı bilmiyorsan bana nasıl yardım etmeyi düşünüyorsun?” diye sordu temkinli bir şekilde.

Ded Grib biraz düşündü. “Mantarlarla ilgili her şeyi biliyorum. Onları yetiştirebilirim de.”

Bu Vasya’yı çok sevindirmişti. “Mantar severim,” dedi. “Bana biraz lisiçki⁴⁷ bulabilir misin?”

Ded Grib cevap verseydi bile duyulmayacaktı çünkü bir an sonra Vasya derin bir nefes aldı ve ruhunun, ateşin ona keskin bir acı veren hatırasıyla dolmasına izin verdi. Odun yığını birden alev aldı. Vasya ateşe memnuniyetle dal ekledi.

Ded Grib’in ağzı açık kaldı. Dört bir yandan fısıltılar gelmeye başladı, ağaçlar birbirleriyle konuşuyordu sanki. “Dikkatli olmalısın,” dedi Ded Grib, konuşabilecek hale geldiği zaman.

“Neden?” diye sordu Vasya, hâlâ başarısının memnuniyetini yaşıyordu.

“Büyü insanları delirtir,” dedi mantar. “Gerçekliği o kadar çok değiştirirsin ki neyin gerçek olduğunu unutursun. Ama belki de birkaç çiyert daha peşinden gelir.”

Mantarın sözünün altını çizercesine gölden iki balık fırladı ve Vasya’nın kamp ateşinin ışığında kızıla çalan gümüşü renkleriyle nefes nefese uzandılar.

“Peşimden nereye gelir?” diye sordu Vasya bıkkınlıkla ama gidip balıkları aldı. Suya doğru, “Teşekkür ederim,” diye gönülsüzce ekledi. Bağienik bunu duyduysa da cevap vermedi ama Vasya oradan uzaklaştığını sanmıyordu. Hâlâ bekliyordu.

Ancak Vasya bunun nedenini bilmiyordu.

⁴⁷Horoz mantarı, bir mantar türü. (y.n.)

12.

PAZARLIK

Vasya balıkları ayıkladı ve ateşindeki kömürlerin arasında kızartmak için balıkları kille kapladı. Sözüünün eri olan Ded Grib, gidip Vasya'ya avuç avuç mantar getirdi. Ne yazık ki hangilerinin lisişki olduğunu ve hangilerinin tüketilebileceğini bilmiyordu. Vasya'nın tedirginlik yaratacak kadar çok sayıda zehirli mantarı bir kenara ayırması gerekmişti. Ama iyi olanları balıkların içine otlarla ve yabani soğanlarla birlikte doldurdu, piştiklerinde de parmaklarını yakmasına aldırmadan bir güzel mideye indirdi.

Karnının doyması güzel bir histi ama gece için aynı şey söylenemezdi. Rüzgâr göl tarafından sertçe esiyordu ve Vasya sürekli gözetlendiği, görmediği gözler tarafından incelendiği hissini üzerinden atamıyordu. Etrafındaki herkesin, onun bilmediği bir rolü oynamasını beklediği ama kendisinin bir türlü anlayamadığı bir masala atılmış bir kız gibi hissediyordu. Solovey'in yokluğu, dinmek bilmeyen ve içini kemiren bir ızdıraptı.

Vasya sonunda üşüse de uykuya daldı ama uykuda bile rahat yoktu. Rüyasında yumruklar, öfkeli yüzler gördü ve atına bağırıp kaçmasını söylediği o anı tekrar yaşadı. Ama atı kaçmak yerine bir bülbüle dönüştü ve bir adam onu gökyüzüne yükseldiğinde oku ve yayıyla vurdu. Vasya dudaklarından atının adı dökülerek sıçrayıp uyandı hatta karanlıkta bir yerlerden gelen düzensiz toynak sesleri duydu.



Vasya hemen toparlanıp ayağa kalktı ve yazın serin eğreltiotları üzerinde acı içinde kaskatı durdu. Yaktığı ateş birkaç sıcak kömüre dönüşmüştü. Ay ufuktaydı. Ağaçların arasından bir ışık geliyordu. Vasya meşaleler taşıyan adamlar olabileceğini düşündü ve ilk içgüdüsu ona kaçmasını söyledi.

Ama gözlerini kısarak baktığında ışığın kaynağının meşaleler olmadığını fark etti. Bu yalnızca altın kısırağı. Geçen geceki parıltısı hafiflemişti;

kötü durumda olan ön ayağının etkisiyle tökezliyordu ve göğsüne köpükler saçılmıştı. Vasya atın ilerisinden, ormanın içinden fısıltılar geldiğini duyduğunu sandı. Rüzgâra berbat bir koku karışmıştı.

Vasya çabucak kamp ateşine odun attı. “Buraya gel,” diye seslendi.

Kısrak kaçmaya çalıştı, durduk yerde ayağı takılmış gibi tökezledi ve adımlarını Vasya’ya çevirdi. Başı öne eğikti. Yeni doğan ateşin ışığında ön bacağındaki kesik net bir şekilde görünüyordu.

Vasya baltasını ve yanan bir odunu eline aldı. Kısrak neyin kovaladığını göremiyordu ama sıcakta çürümüş bir cesedi andıran kokusu etraflarını iyiden iyiye sarmıştı. Vasya acınası silahlarını sımsıkı tutarak suya doğru geriledi. Moskova’yı tutuşturup yakan bu canlı kıvılcıma karşı sevgi beslemiyordu. Ama... kendi atını yüzüstü bırakmıştı. Bu kısrak da hayal kırıklığına uğratamazdı. “Bu taraftan,” dedi.

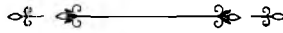
Kısrak cevap olarak kelimelere başvurmadı ama yaşadığı dehşet, bütün vücudu aracılığıyla kendini yeterince ifade ediyordu; ancak yine de Vasya’ya doğru geldi.

“Ded Grib,” diye seslendi Vasya.

Karanlıkta soluk yeşil renkte parlayan küçük bir mantar titredi. “Bundan sağ çıkarsan iyi edersin. Yoksa birinci olmamın ne anlamı kalır? Herkes izliyor.”

“Ne...”

Ama mantar cevap verdiiyse bile Vasya duymamıştı çünkü Ayı ağaçların arasından suyun yanına, ayışığının altına çıkmıştı.



Ayı, Moskova’dayken bir adama benziyordu. Aslında hâlâ öyle görünüyordu, sadece dişleri keskindi ve tek gözünde vahşet vardı; Vasya onun içindeki vahşi hayvanın, sırtından bir gölge gibi uzandığını görebiliyordu. Daha tuhaf, daha yaşlı görünüyordu: Bu sıradışı ormandayken kendi yuvasındaymış gibiydi.

“Sanırım bagiennik bu yüzden geceyi ormanda geçirmemi istemiş,” dedi Vasya, gergin bir şekilde dururken. Orman altı bitkileri arasından boğuk, hırıltılı nefes sesleri yükseldi. “Gerçekten de ölmemi istemiş.”

Ayı'nın ağzının yara izi olmayan köşesi kıvrıldı. "Belki öyledir. Belki de değildir. Bir kedi gibi tüylerini kabartıp durmayı kes. Buraya seni öldürmeye gelmedim."

Yanan odun, Vasya'nın elini yakmaya başlamıştı. Vasya odunu Ayı'yla arasındaki alana attı. "Ateş kuşunu avlamaya geldin o zaman?"

"Onun için bile değil. Ama yaratıklarım avlanacaktır." Sırıttı ve kısrağa doğru hırladı, bunun üzerine kısrağın ürküp geri çekildi ve arka ayakları suya girdi.

"Rahat bırak onu!" diye çıkıştı Vasya.

"Pekâlâ," dedi Ayı, beklenmedik bir şekilde. Ateşin yanındaki kütüklerden birine geçip oturdu. "Benimle beraber oturamaz mısın?"

Vasya hareket etmedi. Güldüğünde Ayı'nın keskin köpek dişleri loş ışıktaki bembeyaz parladı. "Hayatında gerçekten gözüm yok, Vasilisa Petrovna." Boş ellerini açtı. "Sana bir teklifte bulunmak istiyorum."

İşte *bu*, Vasya'yı şaşırtmıştı. "Bana zaten hayatımı teklif ettin. Kabul etmedim ve kendi hayatımı kendim kurtardım. Neden bundan daha önemsiz bir teklifini kabul edeyim ki?"

Ayı doğrudan cevap vermedi. Bunun yerine ağaçlarla kaplı araziye ışığı vuran yıldızlara başını kaldırıp baktı ve yaz gecesini derin derin içine çekti. Vasya yıldızların onun gözlerindeki yansımaları görebiliyordu, Ayı uzun karanlığın ardından gökyüzünü yudumluyordu sanki. Vasya onun bu keyfini anlamak istemiyordu. "Kardeşimin topraklarının sınırındaki bir açıklıkta zincire vurulmuş halde binlerce insan hayatını geride bıraktım," dedi Ayı. "Sence ben uyurken o dünyada iyi bir çoban mıydı?"

"En azından Morozko uyanık olduğu her an etrafı yakıp yıkmadı," dedi Vasya. Hemen yanında duran kısrağın kanı suya akıyordu. "Moskova'da ne yapıyordun?"

"Gönüllümü eğliyordum," dedi Ayı gerçekçi bir şekilde. "Kardeşim de bir zamanlar aynısını yaptı, gerçi artık aziz rolü oynamaktan hoşlanıyor. Bir zamanlar birbirimize daha çok benziyorduk. İkiziz sonuçta."

"Bu şekilde güvenimi kazanmaya çalışıyorsan işe yaramıyor."

"Ama..." diye devam etti Ayı, "kardeşim, insanların ve çiğerti'nin bu dünyayı paylaşabileceğine inanıyor. O bahsettiği insanlar ise kilise çan-

larını çalıp bizi unutarak bir hastalık gibi yayılıyorlar. Kardeşim tam bir ahmak. İnsanlar kontrol altına alınmazsa bir gün ortada çiyerti, Gece Yarısı yolu falan kalmayacak. Dünya hiç de mucizevi bir yer olmayacak.”

Vasya, Ayı’nın neden gece göğüne gözlerini merakla kaldırdığını anlamak da o anda ona hak vermek de istemiyordu. Ama söyledikleri doğruydı. Rus’ topraklarının dört bir yanında çiyerti duman kadar solgundu. Sularını, ormanlarını ve hanelerini herhangi bir şeyi kavrayamayan elleriyle, bir şeyleri güçlükle hatırlayan zihinleriyle koruyorlardı. Vasya bir şey söylemedi.

“İnsanlar anlamadıkları şeylerden korkarlar,” diye mırıldandı Ayı. “Seni incitirler, döverler. Üzerine tükürürler, seni ateşe atarlar. İnsanlar dünyadaki tüm vahşeti kendilerine çekerler, ta ki bir cadı kızın gizlenebileceği hiçbir yer kalmayana kadar. Seni de senin türündekileri de yakarlar.” İşte bu, Vasya’nın en derin ve berbat korkusuydu. Ayı bunu biliyor olmalıydı. “Ama öyle olmak zorunda değil,” diye devam etti Ayı. “Çiyerti’yi de öğle ile gece yarısı arasındaki diyarı da kurtarabiliriz.”

“Biz mi?” diye sordu Vasya. Sesi istediği kadar sarsılmaz çıkmamıştı. “Nasıl?”

“Benimle beraber Moskova’ya gel.” Tekrar ayağa kalkmıştı, yüzünün yara izi olmayan kısmı ateşten yayılan ışıktaki kırmızı görünüyordu. “Çanları yıkmama, prenslerin kudretine zeval vermeme yardım et. Müttefikim ol ve düşmanlarından intikam al. Bir daha kimse seni yakmaya cüret edemesin.”

Medved’in bir ruhu vardı; Ded Grib’den daha kanlı canlı değildi ama yine de o açıklıkta vücuduna saf hayat pompalanmış gibi görünüyordu. “Sen benim babamı öldürdün,” dedi Vasya.

Ayı ellerini açtı. “Baban pençelerime atıldı. Kardeşim yalanlarıyla senin desteğini kazandı, değil mi? Karanlıkta fısıltılarıyla ve yarım yamalak doğrularıyla, genç kızlara çekici gelen o iki mavi gözüyle mi kandırdı seni?”

Vasya, yüzünden bütün olası duygu belirtilerini silmeye çalıştı. Konuşmaya devam etmeden önce Ayı’nın ağzının kenarı kıvrıldı. “Ama bak, ben buraya sadece doğruları söyleyerek sana işbirliği teklif etmeye geldim.”

“Madem doğrulardan bahsediyorsun, o zaman bana ne istediğini söyle,” dedi Vasya. “Mümkünse daha dürüstçe ve daha az kelime oyunuyla.”

“Bir müttefik istiyorum. Bana katıl ve kendi intikamını al. Biz kadimler, bir kez daha bu topraklara hâkim olacağız. Çiyerti bunu istiyor. Bagiennik *bu yüzden* seni buraya getirdi. Bu yüzden hepsi izliyor. Senin beni dinlemeni ve teklifimi kabul etmeni istiyorlar.”

Yalan mı söylüyordu?

Vasya onun teklifini kabul etmenin, içindeki öfkenin şiddetli bir patlamayla serbest kalmasına izin vermenin nasıl da korkunç bir şey olacağını düşündü. Aynı dürtünün, önündeki yaralı kişide de yankı bulduğunu hissedebiliyordu. Ayı onun suçluluk duygusunu, ızdırabını ve Ded Gri-b’in başında patlayan öfkesini anlıyordu.

“Evet,” diye fısıldadı Ayı. “Birbirimizi anlıyoruz. Eskisini yıkmadan yeni bir dünya yaratamayız.”

“Yıkmak mı?” dedi Vasya. Kendi sesini güçlükle tanıyabildi. “Bu yeni dünyayı yaratmak için neleri yıkacaksın?”

“Tamir edilemeyecek şeyleri değil. Bir düşünsene. Ateşle sınanmayacak kız çocuklarını bir düşün.”

Vasya, Moskova’ya gitmek ve şehri altüst etmek için güçlü bir istek duyuyordu. Ayı’nın vahşeti ve uzun mahkûmiyetinin ızdırabı ona sesleniyordu. Altın kısırak kılını kıpırdatmadan duruyordu.

“İntikam mı alacağım?” diye mırıldandı.

“Evet,” dedi Ayı, “hem de sonuna kadar.”

“Konstantin Nikonoviç çılgık çılgıca ölecek mi?”

Vasya, onun cevap vermeden önce kısa bir an için tereddüt ettiğini sandı. “Ölecek.”

“Peki, başka kim ölecek, Medved?”

“Kadınlar ve erkekler her gün ölüyor.”

“Tanrı’nın buyruğu üzerine ölüyorlar; benim için değil,” dedi Vasya. Boşta kalan elinin tırnakları ayasını deliyordu. “Bir hayatın kaybedilmesi, benim kederimin bedelini ödemesine değmez. Kulağıma tatlı bir ze-

hirden farksız sözler fısıldayarak beni ikna edebileceğini, bu kadar aptal olduğumu mu sandın? Ben senin müttetifkin değilim, canavar, hiçbir zaman da olmayacağım.”

Vasya etrafındaki ormandan bir mırıltı yükseldiğini sandı ama bunun neşeli bir tonda mı olduğunu yoksa hayal kırıklığı mı içerdiğini anlayamadı.

“Ah,” dedi Ayı. Sesindeki pişmanlık gerçekçi gibiydi. “Bazı yönlerden çok bilgesin, Vasilisa Petrovna, bazı yönlerden de çok aptal. Ama tabii ki bana katılmazsan hayatta kalamazsın.”

“Senin özgürlüğünün bedeli benim hayatımdı,” dedi Vasya. Göl, arkasında dikilen soğuk bir varlık gibiydi, altın kısırağın sıcak vücudu ise hâlâ yanındaydı ve titriyordu. “Beni öldüremezsın.”

“Sana hayatını teklif ettim,” dedi Ayı. “Senin inatçı bir aptal olman ve teklifimi kabul etmemen benim suçum değil. Benim borcum kapandı. Ayrıca seni öldürmeyeceğim. Bana canlıyken katılabilirsin ya da hizmet-kârım olabilirsin.” Ağzında çarpık bir gülümseme oluştu. “Yani daha az canlı bir şekilde.”



Vasya yerde sürünen yumuşak bir ayak sesi duydu. Sonra bir tane daha. Kızın nabızı kulaklarında atıyordu âdeta; zihninde eski bir uyarı çınlıyordu. *Ayı serbest kaldı. Ölülere dikkat et.*

“Bunun tadını çıkaracağım,” dedi Medved. “Bana kararını bildir.” Bir adım geri çekildi. “Her hâlükârda kardeşime seninle ilgili üzücü bir haber vereceğim.”

Vasya’nın solunda kırmızı gözlü, pis görünümlü, ölü bir adam ışığın altına girdi. Sağında ise dudaklarında kan olan, kokuşmuş saçları hâlâ kemik beyazı kafatasında duran bir kadın sırtıyordu. Ölülerin gözleri birer cehennem çukuru gibiydi: kızıl ve kara. Ağzılarını açtıklarında, ateşin son demlerinin ışığında dişlerinin keskin uçları parlıyordu. Vasya ve kısarak, gitgide küçülen bu yarım halkanın ortasında kapana kısılmıştı.

Altın kısarak şaha kalktı. Bir an için kısarağın sırtından devasa alevli kanatlar çıkmıştı sanki. Ama ayaklarını yere indirdi, hâlâ bir attı ve yaralıydı. Uçamazdı.

Vasya bir işe yaramayacağı için baltasını yere attı. Ruhu hâlâ hatırladığı o alevlerle yanıyordu. Yumruklarını sıktı ve ölülerin yanmayacağını unuttu.

Ama planı, Vasya'nın umduğundan daha çok işe yaradı. Yumrukları birer meşale gibi yanıverdi. Upiri yanarken çılgık attı ve bağırarak beceriksizce ileri geri sendeledi. Vasya'nın bir dal alıp onları savuşturması gerekti, bu esnada çıplak ayakları suyun içindeydi. Altın kısırak da ön bacaklarını çılgınca savurarak geriledi.

"Aha," dedi Ayı, yeni bir ses tonuyla. "Moskova ruhunu alevlendirdi, değil mi? Bir anlamda kaos ruhusun; benim müttefikim olmak hoşuna giderdi. Kararını yeniden düşünmez misin?"

"Sen hiç susmaz mısın?" diye sordu Vasya. Tüm vücudundan soğuk terler boşalıyordu. Bir başka upir alev aldı ve gerçeklik dalgalanmaya başladı. Vasya artık anlamıştı. *Büyük insanları delirtir. Gerçekliği o kadar çok değiştirirsin ki neyin gerçek olduğunu unutursun.*

Ama hâlâ dört tane daha vardı; Vasya'nın başka bir şansı yoktu. Ölüler bir kez daha ilerliyordu.

Ayı'nın gözleri Vasya'nın kilitlenmişti, kızın gözlerinde deliliğin tohumlarını görüyordu sanki. "Evet," diye fısıldadı. "Aklını yitir, çılgın kız. İşte o zaman benim olacaksın."

Vasya derin bir nefes aldı ve...

"Yeter," dedi yeni bir ses.

Bu ses, Vasya'yı kötü bir rüyadan sarsıp uyandırmıştı sanki. İri elleri, geniş omuzları olan yaşlı bir kadın, ağaçların arasından uzun adımlarla geliyordu. Önündeki heyecanlı sahneyi değerlendirmiş ve sinir bozucu bir biçimde, dünyadaki en doğal şeymiş gibi, "Medved, bunu gece yarısı denememeliydin," dedi.

Aynı anda gölden gelen bir dalga neredeyse Vasya'yı suya batıracaktı ve gölgeler arasında yüzen bagiennik dişlerini göstererek ortaya çıktı. "Pisboğaz, atlara zarar vermekten bahsetmemiştin."

Yaşlı kadın bir zamanlar uzun boylu olabilirdi ama yaşlandıkça çökmüştü, kıyafetleri kaba sabaydı, el tırnakları uzundu ve bacakları eğri büğrüydü. Sırtında bir sepet vardı.

Vasya ayakları gölün içinde dururken, gerçeklik sis kadar yumuşamışken Ayı'nın ürktüğünü ve temkinli yaklaştığını gördü. "Sen ölmüştün," dedi yaşlı kadına.

Yaşlı kadın kıkırdadı. "Gece yarısında mı? Hem de kendi topraklarımda? İnsan senin bundan daha öngörülü olmam bekliyor."

Vasya bir rüyanın içindeymiş gibi, ağaçların arasında parlak saçlı gece yarısı iblisinin gizlendiğini ve yıldızları andıran gözleriyle olup bitenleri izlediğini gördüğünü sandı.

Ayı yatıştırıcı bir sesle, "Daha öngörülü olmalıydım. Ama neden müdahale ediyorsun? Hain ailen neden umurunda?" dedi.

"En azından kısrak umurumda, seni koca pisboğaz," diye çıkıştı yaşlı kadın. Ayağını yere vurdu. "Moskof'ta terör estirmeye geri dön."

Upiri'den biri, yaşlı kadına arkadan sinsi sinsi yaklaşıyordu. Cadı dönüp bakmadı, kılını bile kıpırdatmadı ama ölü yaratık birden beyaz bir alev aldı ve bir çığlıkla yere yığılıverdi.

"Sanırım," dedi Ayı, "senin delirmen için uzun zaman beklemem gerek." Sesinde saygı vardı. Vasya konuşmaları şaşkınlıkla dinliyordu.

"Yıllardır deliyim," dedi yaşlı kadın. Güldüğünde, Vasya'nın bütün vücudundaki tüyler diken diken oldu. "Ama gece yarısında, burası hâlâ benim diyarım."

"O kız seninle kalmayacak," dedi Ayı, çenesiyle Vasya'yı işaret ederek. "Sen onu ne kadar ikna etmeye çalışırsan çalış kalmayacak. O da tıpkı diğerleri gibi seni terk edecek. Bunu yaptığında da bekliyor olacağım." Sonra Vasya'ya dönüp, "Hâlâ seçme şansın var. Öyle ya da böyle müttefikim olacaksın. Çiyerti başka türlüünü kabul etmez," diye ekledi.

"*Git buradan,*" diye çıkıştı kadın.

Ayı inanılmaz bir şekilde ikisine de eğilerek selam verdi ve karanlığa çekilip gözden kayboldu. Ayı'nın hizmetkârları, gözlerindeki cehennem ışığı sönmüş bir şekilde paytak paytak yürüyerek Ayı'nın peşinden gittiler.

13.

BABA YAGA

Gecenin sesleri sürüyordu. Vasya'nın suyun içinde durmaktan ayakları uyuşmuştu. Altın kısırağın başı eğikti. Yaşlı kadın dudaklarını büzmüş kızı ve atı inceliyordu.

"Babuška,"⁴⁸ dedi Vasya temkinli bir şekilde, "hayatımızı kurtardığın için teşekkür ederim."

"Yüzgeçlerin çıkana kadar gölde kalmak istiyorsan sen bilirsin tabii," diye yanıtladı yaşlı kadın. "Ama öyle olsun istemiyorsan ateşin yanına gel."

Kadın tökezleyerek yürüdü ve ateşe odun attı. Vasya gölden çıktı. Ama kısarak kıpırdamadı. Vasya, "Kanaman var," dedi kısırağa ve ön bacağındaki kesiğe bakmaya çalıştı.

Kısırağın kulakları hâlâ geriye doğru yatmış haldeydi. Sonunda şöyle söyledi: *Diğerleri uçarken ben upiri'yi uzaklaştırmak için koştum. Ama çok hızlıydılar, sonra bacağım parçalandı ve uçamadım.*

"Sana yardım edebilirim," diye gönüllü oldu Vasya.

Kısarak cevap vermedi. Ama Vasya birdenbire altın kısırağın durgunluğunun sebebini anladı. "Yeniden boyunduruk altına alınmaktan mı korkuyorsun? Yani yaralı olmandan faydalanılmasından? Korkma. Ben büyücüyü öldürdüm. Tamara da öldü." Arkasında kalan yaşlı kadının onları izlediğini ve dinlediğini hissedebiliyordu. "Altın dizgin bir yana, burada bir ipim bile yok. Sen izin vermediğin sürece sana dokunmayacağım; ateşin yanına gel haydi."

Vasya söylediğini bizzat yaptı ve ateşe doğru yürümeye başladı. Kısarak kıpırdamadan durdu; kulaklarından kararsızlığı belli oluyordu. Yaşlı kadın alevlerin öbür tarafında durmuş, Vasya'yı bekliyordu. Kadının saçları beyazdı. Yüzü de kızın aynadaki çarpık bir yansıması gibiydi.

⁴⁸(Rus.) Büyükanne. (ç. n.)

Vasya şok, açlık ve aşinalıkla kadına bakakalmıştı.

Ormanda hâlâ bir sürü göz onları izliyormuş gibi hissediyordu. Bir an için mükemmel bir sessizlik oldu. Sonra yaşlı kadın, “Senin adın ne?” diye sordu.

“Vasilisa Petrovna,” dedi Vasya.

“Annenin adı neydi?”

“Marina İvanovna,” dedi Vasya. “Onun annesi de Tamara’ydı: ateş kuşunu dizginleyen kız.”

Kadının gözleri Vasya’nın yara bere içindeki yüz hatlarında, kesik saçlarında, kıyafetlerinde gezindi ve belki de her şeyden çok kızın gözlerinde oyalandı. “Ayı’yı korkutup kaçırmamana şaşırdım,” dedi yaşlı kadın, kuru bir sesle. “Çünkü yüzün öyle korkunç ki. Gerçi belki de bundan hoşlanmıştı. Konu o olunca, bazı şeyleri kestirmek güç.” Elleri titriyordu.

Vasya bir şey söylemedi.

“Tamara ve kız kardeşi, benim kızlarımdı. Sana çok uzun zaman önce gibi gelebilir.”

Vasya bunu biliyordu. “Sen tam olarak nasıl hayattasın?” diye fısıldadı.

“Değilim,” dedi yaşlı kadın. “Sen doğmadan önce öldüm. Ama burası Gece Yarısı.”

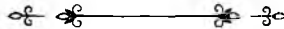
Altın kısırak gölden çıkarken sıçrattığı suların sesleriyle, sessizliği bölüdü. İkisi de aynı anda ata döndü Ateşten yayılan ışık, altın kısırağın vücudunda zalimce açılmış kamçı ve mahmuz yaralarını gözler önüne seriyordu. “Acınası bir ikili olmuşsunuz,” dedi yaşlı kadın.

Vasya, “Babuşka, ikimizin de yardıma ihtiyacı var,” dedi.

“Önce Pozhar,”⁴⁹ dedi yaşlı kadın. “Hâlâ kanaması var.”

“Kısırağın adı bu mu?”

Yaşlı kadın omuz silkti. “Onun gibi bir yaratığa nasıl bir isim yaraşır ki? Ben sadece ona böyle sesleniyorum.”



⁴⁹Ateş, şenlik ateşi; *Cadının Kışı*’nda aynı zamanda bir ateş kuşu olan altın kısırağın adı. Onun adının kökünü Rusçada ateş kuşu anlamına gelen *zhar ptița* kelimesinde de görebilirsiniz. (y.n.)

Ancak kısırağa yardım etmek o kadar da kolay olmadı. Pozhar, ikisinden biri ona dokunmaya çalışırsa kulaklarını geriye yatırıyordu. Kuyruğunu salladığında, yaz topraklarına kıvılcım yağmurları saçıyordu. Bir yer tutuşmaya başlayınca Vasya ayağındaki botla üstüne basarak söndürdü. “Yaralıyken de değilken de tam anlamıyla haylaz bir çocuksun.”

Yaşlı kadın homurdandı. Kısarak dik dik baktı. Ama Pozhar da yorgundu. Sonunda Vasya elini kısırağın omzundan bacağına indirdiğinde kısarak sadece ürperdi. “Bu biraz acıtacak,” dedi Vasya suratını asarak. “Tekme atmak yok.”

Hiçbir şey için söz veremem, dedi kısarak, kulaklarını dikerek.

İkisi birlikte kısırağı, kız onun bacağındaki yarığı dikene kadar kıpırdamadan durmaya ikna etti, gerçi Vasya dikmeyi bitirene kadar kısarak onun birkaç yerini morarttı. Epey sarsılmış olan Pozhar, topallayarak güvenli bir mesafede otlamak için kaçtıktan sonra Vasya ateşin yanına, yere oturdu ve terle ıslanmış saçlarını yüzünden çekti. Kıyafetleri kısırağın vücudunun sıcaklığıyla kurumuştu. Ayı’nın gelişinin üzerinden saatler geçmiş gibi gelse de hâlâ gecenin zifiri karanlığındaydılar.

Kadının sepetinde bir kap, tuz ve biraz soğan vardı. Tıpkı bir kadının kendi fırınından ekmek çıkarması gibi gayet doğal bir şekilde elini göle daldırıp balık çıkarmıştı. Gece yarısı değilmiş gibi çorba yapmaya koyuldu.

Vasya onu izledi. “Bu senin atın mı?” diye sordu. “Meşe ağacının yanındaki ev de senin mi?”

Yaşlı kadın balığı ayıklıyordu ve başını kaldırmadı. “Bir zamanlar benimdi.”

“Sandığı... oraya sen mi koydun? Ben bulayım diye mi?”

“Evet,” dedi kadın, hâlâ başını kaldırmadan.

“Yani biliyor muydun benim... Ormandaki cadı sensin o zaman,” dedi Vasya. “Atlara bakan hani.” Marya’yı düşündü ve o eski masaldaki korkutucu isim dilinin ucuna geldi. Ürpererek, “Baba Yaga. Sen benim büyük büyükanneimsin,” dedi.

Yaşlı kadın kısa bir kahkaha attı. Parmakları arasında parlayan balığın iç organlarını göle fırlattı. “Epey yaklaştın galiba. Şu veya bu cadı tek bir peri masalına işlenmiş. Belki de o cadılardan biri de benimdir.”

“Burada olduğumu nereden bildin?”

“Tabii ki bana Polunoçnitsa söyledi,” diye yanıt verdi yaşlı kadın. Şimdi Vasya’nın sepetinin içindekileri karıştırıyordu ve kaba yeşillik ekledi. Kadının iri gözleri karanlıkta vahşice parlıyor ve ateşin yaydığı ışıktan ala çalıyordu. “Neredeyse çok geç olana kadar bekledi; senin Ayı’yla karşı karşıya gelmeni istedi.”

“Neden?”

“Ne yapacağını görmek için.”

“Neden?” diye sordu Vasya tekrar. Bir çocuk gibi mızımızlanıp sızlanmasına ramak kaldığını hissetti. Ayakları ve kaburgaları ağrıyor, yüzündeki kesik acıyordu. Pek fazla anlayamadığı bir masalın içine atıldığını her zamankinden daha fazla hissetti.

Yaşlı kadın hemen cevap vermedi. Vasya’yı yeniden inceledi. Sonunda, “Çiyerti’nin çoğu, insanların dünyasına saldırı yapmak istemiyor. Ama solmak da istemiyorlar. Arada kalmış durumdalar,” dedi.

Vasya kaşlarını çatı. “Öyle mi? Bunun benimle ne alakası var?”

“Morozko senin hayatını kurtarmak için neden bu kadar ileri gitti sanıyorsun? Evet, Polunoçnitsa bana bunu da anlattı.”

“Nedenini bilmiyorum,” dedi Vasya, bu kez ne kadar uğraşsa da sesi biraz yükselmisti. “Sence bunu yapmasını istemiş olabilir miyim? Bence bu tamamen delilik.”

Yaşlı kadının göz kapaklarının altından kötücül bir parıltı gelip geçiyordu. “Öyle mi? Sanırım bunu hiçbir zaman bilemeyeceksin.”

“Bana söylersen bilirim.”

“Bu... hayır. Bu, kendi başına anlamayan ya da anlamamayan gereken bir şey.” Yaşlı kadın yine o kötücül parıltıyla sırtıttı. Çorbaya tuz attı. “Seçtiğin yolda ilerlemek kolay mı, çocuk?”

“Öyle olsaydı evden ayrılmazdım,” diye çıkıştı Vasya, nezaketini yitirmemek için uğraşıyordu. “Ama karanlıkta hiçbir şey göremediğim için tökezlemekten yoruldum.”

Yaşlı kadın o anda kaptakileri karıştırıyordu. Ateşten yayılan ışık kadının yüzündeki tuhaf ifadeyi gözler önüne serdi. “Burası hep karanlık,” dedi.

Zihni cevabını bilmediği sorularla kaynayan Vasya, kendinden utanıp sessizleştiğini fark etti. Farklı bir ses tonuyla, “Moskova yoluna Gece Yarısı’nı benim için sen gönderdin.”

“Evet,” dedi yaşlı kadın. “Benim kanımdan bir kız çocuğunun gölden bir atın sırtına atlayıp dolaştığını duyduğumda meraklandım.”

Vasya, Solovey’i hatırlayınca irkildi. Çorba hazırdı; cadı kendisi için büyük, Vasya için de daha küçük bir kâse doldurdu. Vasya bunu umursamadı; zaten daha önce balıkla karnını doyurmuştu. Ama çorba lezzetliydi ve Vasya yavaş yavaş içmeye başladı.

“Babuška,” diye sordu, “buradan ayrıldıktan sonra kızlarını bir daha gördün mü?”

Baba Yaga’nın yaşlı yüzü, taştan oyulmuş gibi hareketsiz kaldı. “Hayır. Beni terk ettiler.”

Vasya, Tamara’nın solgun hayaletini düşündü ve bu kadının böyle korkunç bir şey yaşamasını engelleyip engelleyemeyeceğini merak etti.

“Kızım ateş kuşunu zorla almak için büyücüyle beraber plan yaptı!” diye çıktı yaşlı kadın, Vasya’nın düşüncelerini okuyabiliyormuş gibi. “Onları yakalayamadım. Bu kısrak dünyadaki en hızlı canlı. Ama en azından kızım cezalandırıldı.”

Vasya, “O senin çocuğundu. Büyücünün Tamara’ya ne yaptığını biliyor musun?” dedi.

“Bunu o kendi kendine yaptı.”

“Sana ona ne olduğunu *anlatayım mı?*” diye sordu Vasya, öfkelenmeye başlayarak. “Onun cesaretini ve çaresizliğini? Ölene kadar Moskova terem’inde nasıl tutsak kaldığını? Hatta öldükten sonra bile! Ama sen topraklarına çıkan tüm yolları kapattın ve ona yardım etmeye bile çalışmadın, öyle mi?”

“*Bana ihanet etti o,*” diye karşı çıktı cadı. “Kendi ailesi yerine bir adamı seçti; altın kısrakı Koşey’e verdi. Varvara’m da beni terk etti. Önceleri Tamara’nın yerini doldurmaya çalıştı ama yapamadı. Tabii ki yapamazdı; onda görü yeteneği yoktu. Bu yüzden çekip gitti, korkak.”

Vasya yaşadığı ani aydınlanmanın etkisiyle taş kesildi.

“İkisine de ihtiyacım yoktu,” diye devam etti yaşlı kadın. “Buraya gelen yolları kapattım. Gece Yarısı hariç bütün yolları kapattım çünkü o yol bana ait, Gece Yarısı Leydisi de benim hizmetkârım. Yeni bir vâris gelene kadar topraklarımı çiğnenmekten korudum.”

“Topraklarını çiğnenmekten mi korudun?” diye sordu Vasya şaşkınlıkla. “Çocukların insanların dünyasında kapana kısılmışken, kızın âşığı-nın ihanetine uğramışken mi?”

“Evet,” dedi cadı. “Bunu hak etti.”

Vasya bir şey söylemedi.

“Ama,” diye devam etti cadı daha yumuşak bir sesle, “artık yeni bir vârisim var. Senin bir gün geleceğini biliyordum. Atlarla konuşabiliyorsun; ateşle domovaya’yı uyandırdın, bagiennik’e rağmen hayatta kaldın. Sen bana ihanet etmezsin. Meşe ağacının yanındaki evde yaşayacaksın ve ben sana bildiklerimi öğretmek için her gece yarısı yanına geleceğim. Çiyerti’ye nasıl hükmedilir? Kendi halkının güvenliğini nasıl sağlarsın? Böyle şeyleri öğrenmek istemiyor musun, yanık yüzlü, zavallı küçük kız?”

“Evet,” dedi Vasya. “Bu tür şeyleri öğrenmek isterim.”

Kadın memnuniyet dolu bir ifadeyle oturdu.

“Tabii bir şeyler öğrenecek zamanım olduğunda,” diye devam etti Vasya. “Ama şimdi değil. Ayı, Rus’ halkı arasında özgürce dolaşıyor.”

Yaşlı kadın kızdı. “Rus’ halkından sana ne? Seni yakmaya çalıştılar, değil mi? Atını öldürdüler.”

“Rus’ halkı benim ailem. Ağabeylerim ve ablam. Benim gibi görü yeteneği olan kız yeğenim. *Senin* torunların. Torunlarının torunları.”

Kadının gözleri şaşkınlıkla parlamaya başladı. “Görü yeteneği olan biri daha mı? Bir kız çocuğu hem de? Gece Yarısı yolundan gidip onu getirelim.”

“Kaçırılım demek istiyorsun herhalde? Onu seven annesinden ayıralım yani?” Vasya nefes almakta zorlanıyordu. “Önce kendi çocuklarının başına neler geldiğini düşünmelisin.”

“Hayır,” dedi kadın. “Onlara, o küçük yılanlara ihtiyacım yoktu.” Gözlerinde vahşet vardı ve Vasya, kadının iç dünyasının bu kadar derin-

lerine delilik tohumlarını atan şeyin yalnızlık mı yoksa büyü mü olduğunu merak etti. Çünkü çocuklarını böyle reddetmek delilikten başka bir şey olamazdı. “Sen benim güçlerimi ve çiyerti’mi alacaksın, torunumun torunu.”

Vasya ayağa kalktı ve gidip yaşlı kadının yanına diz çöktü. “Beni onurlandırdın,” dedi, sesini sakın çıkmaya zorlayarak. “Alacakaranlıkta bir berduştum, şimdi ise birinin torununun kızıyım.”

Yaşlı kadın kafası karışmış bir şekilde kaskatı oturuyor ve Vasya’ya çekimser bir umutla bakıyordu.

“Ancak,” diye bitirdi Vasya, “Ayı, benim iyiliğim için özgür bırakıldı; onun yeniden zincire vurulmasını sağlamalıyım.”

“Ayı’nın eğlenceleri seni ilgilendirmez. Uzun zamandır mahkûmdu; sence de biraz gün yüzü görmeyi hak etmiyor mu?”

“Daha yeni beni öldürmeye çalıştı,” dedi Vasya öfkeyle. “Bu eğlencesi beni son derece ilgilendiriyor.”

“Ona karşı koyamazsın. Çok gençsin ve çok fazla büyü yapmanın tehlikelerini gördün. O, çiyerti’nin en zekisi. Ben gelmeseydim ölecektin.” Solgun bir el uzanıp Vasya’nın elini tuttu. “Burada kal ve bir şeyler öğren, çocuğum.”

“Bunu yapacağım,” dedi Vasya. “Yapacağım. Ayı zincire vurulduktan sonra geri döneceğim, vârisin olacağım ve senin bildiklerini öğreneceğim. Ama önce ailemin güvenliğini sağlamalıyım. Bana yardım edebilir misin?”

Yaşlı kadın elini çekti. Yüzündeki umut dolu ifadenin yerini düşmanlık aldı. “Sana yardım falan etmeyeceğim. Ben bu gölün, bu ormanların muhafızıyım; buranın ötesindeki dünyayla ilgilenmiyorum.”

“En azından bana kış kralının nereye hapsedildiğini söyleyebilir misin?” diye sordu Vasya.

Kadın kahkahayı bastı. Gerçekten başını geriye atıp katıla katıla güldü. “Sence kardeşi onu boğmayı unuttuğu bir yavru kedi gibi bir yerlerde öylece bırakmış olabilir mi?” Gözleri kısıldı. “Yoksa sen de Tamara gibi misin? Kendi ailen yerine bir adamı mı seçiyorsun?”

“Hayır,” dedi Vasya. “Ama Ayı’yı tekrar zincire vurmak için onun yardımına ihtiyacım var. Nerede olduğunu biliyor musun?” Ne kadar sakın kalmaya çalışsa da sesi usul usul sert bir tını kazanmaya başlamıştı.

“Benim topraklarımdan birinde değil.”

Gece Yarısı Leydisi hâlâ gölgeler arasındaydı ve onları dikkatle dinliyordu. *Baba Yaga’nın üç hizmetkârı, üç binicisi var: Gün, Alacakaranlık ve Gece.* Hikâye böyle gidiyordu. “Ne olursa olsun onu bulacağım,” dedi Vasya.

“Daha nereden başlayacağını bile bilmiyorsun.”

“Gece Yarısı’ndan başlayacağım,” dedi Vasya kısaca, gece yarısı iblisine yeniden bakıp. “Gerçekten de bütün gece yarılarını kapsıyorsa, onlardan birinde Morozko’nun hapsedildiği yer de vardır.”

“Bu diyarın büyüklüğünü aklın almaz.”

Kendi yansıması olan surete bakıp, “Bana yardım eder misin o halde?” diye sordu Vasya tekrar. “Lütfen. Babuşka, eminim bir yolu vardır.”

Kadının dudakları kıpırdandı. Tereddüt ediyordu sanki. Vasya’nın yüreği umutla hopladı.

Ama sonra cadı çenesini gerip başını sertçe çevirdi. “Sen de en az Tamara ve Varvara kadar kötüsün, o iki kız kadar kötü. Sana yardım falan etmeyeceğim, aptal. Sadece kendini boş yere öldürteceksin, hem de o çok değerli *kış kralın* seni güvende tutmak için bu kadar ileri gitmişken.” Kadın ayağa kalkınca Vasya da kalktı.

“Bekle,” dedi. “Lütfen.” Gece Yarısı karanlıkta kıpırdamadan duruyordu.

Yaşlı kadın öfkeli bir şekilde, “Bu aptalca kararını uygulamaktan vazgeçersen geri gel, belki ben de seni eğitmeyi yeniden düşünürüm. Ama bunu yapmazsan... Eh, kendi kızlarımin bile gitmesine izin verdim. Torunumun kızına aynı şeyi yapmak daha kolay olmalı.”

Ardından yaşlı kadın karanlığa karışıp gözden kayboldu.

14. VODIANOV

Vasya ağlayabilmeyi diledi. Ruhunun bir yanı büyük büyükannesinin hasretini çekiyordu, tıpkı hiç tanıyamadığı annesinin, ölen bakıcısının, genç yaşta çok uzaklara giden ablasının hasretini çektiği gibi. Ama Ayı serbest kalmışken, ailesi tehlikedeyken ve kış kralı çürümeye terk edilmişken büyüülü bir diyarda nasıl sessiz sedasız yaşayabilirdi?

“Birbirinize çok benziyorsunuz,” dedi tanıdık bir ses. Vasya başını kaldırdı. Gece Yarısı gölgeler arasından çıkmıştı. “Aceleccisiniz. Pervasızsınız.” Ayışığı, çiyert’in soluk renkli saçlarını beyaz bir alev gibi gösteriyordu. “Demek kış kralını bulmak istiyorsun?”

“Bunu neden soruyorsun?”

“Meraktan,” dedi Gece Yarısı.

Vasya ona inanmadı. “Ayı’ya mı söyleyeceksin?” diye sordu.

“Niye söyleyeyim ki? Gülüp geçer sadece. Morozko’yu kurtaramazsın. Sadece bunu yapmaya çalışırken hayatını kaybedersin.”

“Eh,” dedi Vasya, “görünüşe göre *senin* tercihin de ölmemden yana olur, son görüşmemizi düşünürsek... Neden bana onun nerede olduğunu söylemiyorsun, böylece daha kısa bir süre içinde ölebilirim?”

Polunoçnitsa keyifli görünüyordu. “Bunu yapmamın bir faydası olmaz. Gece Yarısı’nda bir yere gitmek için gitmek istediğin yeri bilmen yetmez, o iş o kadar basit değil.”

“O zaman gece yarısında nasıl yolculuk yapılır?”

Polunoçnitsa yumuşak bir sesle, “Gece Yarısı’nda kuzey de güney de yoktur. Doğu da batı da, burası da şurası da yoktur. Yalnızca gideceğin yeri aklında tutarak yürümelisin ve karanlıkta bocalamamalısın çünkü

gitmek istediğin yere varmanın ne kadar süreceğini bilmenin bir yolu yok,” dedi.

“Hepsi bu kadar mı? Varvara neden genç bir meşe fidanına dokunmamı söyledi o zaman?”

Polunoçnitsa homurdandı. “O çok az şey bilir ama anlamaz. Benzerlik yolculuk etmeyi kolaylaştırır. Benzerlikler benzerlikleri çağırır. Kan kanı çeker. Kendi ailene gitmen daha kolaydır. Sırf meşe ağacından meşe ağacına varmak gibi zayıf bir benzerliği kullanarak gölün yanındaki ağaca ulaşamazdın.” Yüz ifadesi muzipleşti. “Belki de senin kış kralını bulman zor olmaz, küçük kız. Orada da bir benzerlik var, o kesin. Sonuçta seni özgürlüğünden vazgeçecek kadar sevdi. Belki şimdi bile senin hasretini çekiyordu.”

Vasya bundan daha gülünç bir şey duymamıştı. Ama tek söylediği, “Gece Yarısı yoluna nasıl *girerim*?” oldu.

“Her gece, vakit geldiğinde, benim bölgem görebilenlere görünür.”

“Pekâlâ. Gece Yarısı yolundan tekrar nasıl *çıkarım*?”

“En kolay yolunu mu soruyorsun? Uyumalısın.” Gece Yarısı onu artık dikkatle izliyordu. “Uyuyan zihnin, şafağın peşinde koşacaktır.”

Ded Grib bir kütüğün altından fırladı.

“Bunca hararetli olay yaşanırken *sen* neredeydin?” diye sordu Vasya ona.

“Saklanıyordum,” dedi mantar ruhu kısaca. “Ölmemene sevindim.” Gece Yarısı’na gergin bir bakış attı. “Ama kış kralını aramaya gitmesen daha iyi olur. Öldürürler seni, hem de ben senin destekçin olmak için başıma bunca bela almışken.”

“Bunu yapmalıyım,” dedi Vasya. “O benim için kendini feda etti.”

Vasya, Gece Yarısı’nın gözlerini kıstığını fark etti. Vasya’nın yüzünde ölümcül bir ciddiyet vardı ama aşk acısı çeken bir genç kız gibi konuşmuyordu.

“Bu onun seçimiydi, senin değil,” dedi Ded Grib, her zamankinden daha huzursuz görünüyordu.

Vasya başka tek laf etmeden Pozhar'ın yanına gitti ve kısırağın otladığı yerden güvenli bir uzaklıkta durdu. Pozhar ısırmayı seviyordu. "Leydi, hepiniz aynı türden misiniz? Yani sen ve kuşa dönmüşen diğer atlar?"

Pozhar rahatsız olmuş gibi kulaklarını titretti. *Tabii ki öyleyiz*, dedi. Bacağı şimdiden daha iyi görünüyordu.

Vasya derin bir nefes aldı. "Peki, bana bir iyilik yapar mısınız?"

Pozhar hemen ürktü. *Sırtıma çıkmayacaksınız*, dedi.

Vasya, Polunoçnitsa'nın güldüğünü duyduğunu sandı. "Hayır," dedi Vasya. "Bunu senden isteyemem. İstedğim şey... Benimle Gece Yarısı yolundan geçer misin? Beni Morozko'nun beyaz kısırağının yanına götürür müsün? Kan kanı çekermiş, öyle duydum."

Bu son sözü, Polunoçnitsa'nın ona farkında olmadan yaptığı bir iyilikti. Vasya, Polunoçnitsa'nın kendisine bakakaldığını hissedebiliyordu.

Pozhar bir an için kıpırdamadan durdu. Büyük, altın sarısı kulaklarını, emin olmadığını belli edercesine bir kez arkaya ve öne çevirdi. *Sanırım bunu yapmayı deneyebilirim*, dedi Pozhar asabi bir şekilde ve ayağını yere vurdu. *Tabii hepsi buysa. Ama yine de sırtıma binmeyeceksin.*

"Benim de bir kaburgam kırık zaten," dedi Vasya.

Ded Grib kaşlarını çatı. "Sen daha demin şey demedin mi..."

"Biri de beni sağduyulu olduğum için takdir edebilir mi lütfen?" dedi Vasya, ateşin yanına geri dönerken. "Gece Yarısı diyarında yolcuya, benzerlik rehberlik eder. İyi hoş ama ben Morozko'yla aramdaki bağa güvenecek kadar aptal değilim, sonuçta o bağ yalanlardan, arzudan ve yarım yamalak doğrulardan doğdu. Bu bağa özellikle güvenmiyorum çünkü Ayı'nın bunu yapmamı ve bu yolculuğun hayatıma mal olmasını beklediğinden şüpheleniyorum."

Polunoçnitsa'nın yüz ifadesine bakılırsa, Ayı'nın beklentisi tam da buydu. Polunoçnitsa, "Kış kralını bulursan bile," dedi kendini toparlayarak, "onu kurtaramazsın."

"Sırayla gidelim," dedi Vasya. Sepetinden bir avuç çilek alıp uzattı. "Bana söyleyeceğin başka bir şey var mı, Gece Yarısı Leydisi?"

“Ah, şimdi de rüşvet mi veriyorsun?” Polunoçnitsa meyveyi aldı ve başını eğip tatlı kokusunu içine çekti. “Ne söyleyeyim?”

“Morozko’nun peşine düşmek için Gece Yarısı yoluna girersem, Ayı ya da onun hizmetkârları beni takip edecek mi?”

Gece Yarısı tereddüt etti. “Hayır,” dedi. “Moskova’da Ayı’nın başı yeterince kalabalık. Aşılmaz bir hapisaneyi bulmak için hayatından olmak istiyorsan, sen bilirsin.” Tekrar çilekleri kokladı. “Ama sana son bir uyarıda bulunacağım. Sana en yakın gece yarıları geçiş mesafesinde. Onlara dilediğin gibi girip çıkabilirsin. Ama daha uzak gece yarılarna geçmek yıllar sürer. Orada uyuyakalır ve Gece Yarısı yolunu kaybedersen, o zaman bir çiy gibi yok olursun ya da bedeninin hemen kül olur.”

Vasya ürperdi. “Hangisinin yakın hangisinin uzak olduğunu nereden bileceğim?”

“Bunun bir önemi yok. Kış kralını bulmak istiyorsan, onu bulana kadar uyumamalısın.”

Vasya derin bir nefes aldı. “O halde uyumayacağım.”



Vasya lıkr lıkr su içmek için gölün yanına gitti ve bagiennik’in sığ sularda öfkeden kıvrandığını gördü. “Ateş kuşu geri geldi!” diye hırladı bagiennik. “Her şeye rağmen suyun yanında yaşamak için. Belki de yeniden şafak vakti gölün üzerinde uçan büyük bir sürü oluşacaktı. Ama şimdi sen onu saçma işin için uzaklara götürüyorsun.”

“Onu benimle gelmeye zorlamıyorum,” dedi Vasya nazikçe.

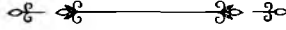
Bagiennik kuyruğuyla suyu dövdü, kelimelerle ifade edilemeyecek kadar perişandı.

Vasya, “Pozhar geri dönmek istediği zaman dönebilir. Ayrıca... bu işten sağ çıkarsam gelip gölün yanında yaşayacağım ve bir şeyler öğreneceğim, dört bir yana dağılmış atları arayıp bulacağım ve onlara bakacağım. Çok sevdiğim kendi atımın hatırına. Bu seni memnun eder mi?”

Bagiennik bir şey söylemedi.

Vasya geri döndü.

Bagiennik onun arkasından yeni bir ses tonuyla, “O gün geldiğinde sana bu sözünü hatırlatacağım,” dedi.



Vasya sepetini ve balıktan geriye kalanları aldı. Ded Grib çimenlerin üzerinden, “Beni arkada mı bırakacaksın?” dedi tiz sesiyle. O anda bir ağaç kökünün üzerinde oturuyor, karanlıkta sakil bir yeşil tonunda parlıyordu.

Vasya kuşkuyla, “Gölden çok uzaklaşabilirim,” dedi.

Ded Grib küçük olduğu kadar kararlı görünüyordu. “Yine de seninle geleceğim,” dedi. “Senin destekçinim, unuttun mu? Ayrıca *ben* kül olamam.”

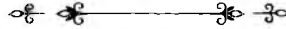
“Senin için rahatlatıcı olmalı,” dedi Vasya soğukkanlı bir şekilde. “Neden benim destekçimsin?”

“Ayı çiyerti’yi sinirlendirebilir, öfkeden beslenip güçlenir. Ama sen bizi daha gerçek kılabilirsin. Artık anlıyorum. Bagiennik de anladı.” Ded Grib gururlu görünüyordu. “Ben seni destekliyorum ve seninle geleceğim. Bensiz kaybolursun.”

“Kaybolabilirim, doğru,” dedi Vasya gülümseyerek. Ardından sesine bir şüphe tınısı sızdı. “Yürüyecek misin?” Mantar ruhu çok küçüktü.

“Evet,” dedi Ded Grib ve uygun adım yürümeye koyuldu.

Pozhar yelesini salladı. *Acele et*, dedi Vasya’ya.



Altın kısarak gecenin derinliklerine doğru yürüdü ve giderken ağız dolusu çimen yedi. Bazen güzel bir çimenlik buluyor ve hemen ağır ağır otlamak için başını eğiyordu. Vasya onu acele ettirmiyor, Pozhar’ın ön bacağındaki yarayı zorlamak istemiyordu ama ne zaman uykusunun geleceğini kaygıyla düşünüyor, kaç saat süreceğini merak ediyordu...

Bunu düşünmenin bir anlamı yoktu. Kararını vermişti; ya başarılı olacak ya da olamayacaktı.

Yürürlerken Ded Grib, “Ben gölden hiç ayrılmadım,” diye itiraf etti Vasya’ya. “Orada insanların köylerinin bulunduğu ve çocukların sonba-

harda mantar toplamaya gittiklerinde hayalleriyle beni var ettikleri zamanlardan beri.”

“Köyler mi?” diye sordu Vasya. “Gölün yanında mı?” O zamana kadar yabancı çimlerin ve çamurların üzerinde, ormanın içindeki tuhaf bir açıklıkta yürüyorlardı. Yıldızlar cömert gökyüzünde oldukça alçaktaydı ve insanın içini ısıtıyorlardı: yaz yıldızları.

“Evet,” dedi Ded Grib. “Eskiden bu büyümlü diyarın sınırlarında insanların köyleri vardı. Bazen cesur erkekler ve kadınlar macera aramak için köylerinden uzaklaşırlardı.”

“Belki de kadınlar ve erkekler yine bunu yapmaları için ikna edilebilirler,” dedi Vasya, bu fikir onu heyecanlandırmıştı. “Böylece çiyerti’yle birlikte huzur içinde, bu dünyanın şeytanlarından korunarak yaşayabilirler.”

Ded Grib şüpheli görünüyordu ve Vasya iç çekti.

Yola devam ettiler, kâh durdular kâh yürüdüler. Gece hava bir soğudu bir ısındı. Bir an için taşların üzerinde yürüyorlardı ve rüzgâr Pozhar’ın kulaklarını ıslık çalarak okşayıp esiyordu, bir an sonra da tam tepesinde dolunayın inci gibi parladığı bir göletin etrafından geçiyorlardı. Her şey durgun ve sessizdi. Vasya yorgundu ama gerginliği ve gölün yanındaki evde uzun bir uyku çekmiş olması yola devam etmesini sağlıyordu.

Ayakları çıplaktı, botlarını sepetine bağlamıştı. Yara bere içinde olsalar da ayaklarıyla yeri hissetmek iyi geliyordu. Ağaçların arasında gümüş-altın parıltılar saçan Pozhar, yaralı ön bacağından dolayı hafif aksıyordu. Ded Grib hâlâ çok ürkek bir varlıktı, bir ağaç kütüğünden kayaya, oradan da ağaca geçerek sinsi sinsi ilerliyordu.

Vasya, Ayı’nın onu takip etmeyeceği konusunda Gece Yarısı’nın haklı çıkmasını umdu. Ama arada sırada omzunun üzerinden baktı ve bir iki kez kısırağa acele etmesini söylememek için kendini zor tuttu.

İki yanı çamlarla çevrili bir dere yatağında yürürken ilk defa kendini ağaç dallarından bir yatak yapıp günün ilk ışıklarına kadar uyumanın ne kadar güzel olacağını düşünürken buldu.

Hemen dikkatini dağıtacak bir şey arayan Vasya, mantar ruhunun yeşil parıltısını son görüşünün üzerinden çok zaman geçtiğini fark etti. Karanlığı gözleriyle aradı. “Ded Grib!” Fısıltıdan daha yüksek sesle ko-

nuşmaya nadiren cüret ediyordu çünkü bu yerde ne gibi tehlikelerin kol gezdiğini bilmiyordu. “Ded Grib!”

Mantar ruhu, Vasya’nın ayağının dibindeki balçık çamurundan dışarıya fırlayarak Pozhar’ı şaşkınlıktan geriye doğru sıçrattı. Vasya bile irkilmişti. “Neredeydin?” diye sordu Vasya, korkudan ses tonu sertleşmişti.

“Yardımcı oluyordum!” dedi Ded Grib. Vasya’nın ellerine bir şey bıraktı. Vasya bunun bir torba dolusu yiyecek olduğunu fark etti. Ama bunlar çilek ya da karahindiba gibi yabani yiyecekler değil; bazlama, tüt-sülenmiş balık ve bir tulum dolusu bal şarabıydı. “Ah!” dedi Vasya. Bazlamadan bir parça koparıp mantar ruhuna, bir parça daha koparıp gücenmiş olan Pozhar’a verdi, üçüncü lokmayı da kendi ağzına attı. Ağzındaki çiğnerken de, “Bunları nereden buldun?” diye sordu mantar ruhuna.

Ded Grib, “Orada insanlar var,” dedi. Vasya başını kaldırınca ağaçların arasında ateşlerden yayılan solgun ışıkları gördü. Pozhar geri çekildi, burun delikleri huzursuzca açılıp kapanıyordu. “Ama daha fazla yaklaşmamalısınız,” diye ekledi mantar ruhu.

“Niye ki?” diye sordu Vasya, kafası karışmıştı.

Ded Grib gayet sakin bir şekilde, “Bir nehrin kıyısında kamp kurmuşlar,” dedi. “Oradaki vodianoy da onları öldürmeyi planlıyor.”

“Onları öldürmeyi mi?” dedi Vasya. “Nasıl? Neden?”

“Su ve korkuyla sanırım,” dedi Ded Grib. “Başka nasıl öldürecek ki zaten? Nedenine gelince, ah muhtemelen Ayı ona bunu yapmasını söylemiştir. Su yaratıklarının çoğu Ayı’nın tarafında ve Ayı artık tüm Rus’ topraklarında gücünü kullanıyor. Haydi uzaklaşalım.”

Vasya tereddüt etti. Onu durduran şey boğularak ölen insanlara acıması değildi; Ayı’nın neden özellikle *bu* insanların öldürülmesini istediğini merak ediyordu. *Gece Yarısı diyarında yolcuya benzerlik rehberlik eder.* Peki, *Vasya’yı* buraya nasıl bir benzerlik getirmişti? Hem de şimdi? Vasya yeniden ağaçların arasından baktı. Bir sürü kamp ateşi vardı; bu küçük bir grup değildi.

Ardından Vasya belli belirsiz, tanıdık bir gürültü işitti, tıpkı atların taşlar üzerinde dörtnele yaklaşmasına benziyordu. Ama ses atlardan gelmiyordu.

İşte onun kararsızlığına son noktayı koyan da bu ses oldu. Sepetini Ded Grib'e attı. "İkiniz de burada kalın," dedi kusrağa ve mantar ruhuna. Vasya çıplak ayaklarıyla hafif hafif yanan ateşlerin loş ışığına doğru hızla koşarken karanlıkta bağırmağa başladı: "Hey siz! Kamptakiler! Uyanın! *Kalksanıza!* Nehir yükseliyor!"

Vasya kısmen koşuyor, kısmen de insanların kamp yaptığı nehir yatağının dik kenarlarından aşağıya kayıyordu. Atlar kazıklara bağlanmıştı ve silkinerek bağlarından kurtulmaya çalışıyorlardı; *onlar* neler olduğunun farkındaydı. Vasya onların iplerini kesti ve hayvanlar daha yüksek yerlere kaçtılar.

Vasya'nın omzuna ağır bir el düştü. "Atları mı çalışyorsun, çocuk?" diye sordu omzunu sımsıkı tutan, sarımsak ve çürük diş kokan adam.

Vasya hemen geri çekildi. Başka zaman olsa ona böyle dokunduğu için adamdan korkardı ve adamın kötü kokusu Vasya'nın kötü anılarını canlandırmıştı. Ama artık daha önemli sorunları vardı. "Şapkamın altında bir at saklıyor gibi mi görünüyorum? Sizin için atlarınızın hayatını kurtardım. Baksana. Nehir taşıyor."

Adam bakmak için başını çevirdiğinde akıntı yönünden gelen kara sular patlayan bir duvar gibi öne atılıp hızla onlara doğru gelmeye başladı. Sular, grubun kamp yaptığı nehir yatağına çabucak ulaştı. Yarı uyku-lu adamlar karanlıkta bağırarak dört bir yana koşturmaya başladı. Sular anormal bir hızla yükseliyor, adamların ayaklarını kaydırıyor ve onları bu tuhaflığıyla korkutuyordu.

Bir adam emirler yağdırmaya başladı. "Önce gümüşler!" diye bağırdı. "Sonra atlar!"

Ama sular gitgide daha hızlı yükseliyordu. Önce bir adam, sonra bir başkası sele kapıldı. Adamların birçoğu yüksek yerlere çıkmayı başarmıştı. Ama emirler yağdıran adam hâlâ akıntıda debeleniyordu.

Vasya izlerken nehir kralı vodianoy, tam adamın önünde sudan çıktı.

Adam çiğerti göremiyordu. Ama yine de görüden daha kadim bir içgüdüyle irkilip geri çekilirken neredeyse suya düşecekti.

"Prens?" dedi vodianoy. Kahkahası, akıntıyla taşların dövülmesine benziyordu. "Prensler nehrimin çamurlarında sürünürken ve en beğendiğimi bulabilmek için kızlarını nehrime atarken ben burada kraldım. Şimdi... boğul bakalım."

Kara sular kabardı ve adamın ayaklarını yerden kesti.

Aşağıdaki akıntı coşarken Vasya bir ağaca sığınmıştı. Sonra bir dalın üzerinden doğrudan akıntıya daldı. Su, kızı şaşırtıcı bir kuvvetle sardı, Vasya, suda vodianoy'un öfkesini hissedebiliyordu.

Vasya'nın damarlarında, Moskova'daki kafesin parmaklıklarını kıran güç doluyordu. Artık uykulu da değildi.

Kampın lideri nefes alabilmek için suyun yüzeyine çıktı, soluk soluğa kalmıştı. Adamlar yukarıdan ona sesleniyor, birbirlerine küfrediyorlardı. Vasya üç kulaçla akıntının karşısına geçti. Lider iri bir adamdı ama neyse ki biraz yüzme biliyordu. Vasya onu kollarının altından tuttu ve son güç parlamasıyla adamı kıyıya çıkardı. Kısmen de olsa iyileşmeye başlamış kaburgalarında keskin bir acı hissetti.

Adam çamura uzanmış, Vasya'ya şaşkınlıkla bakıyordu. Vasya adamların dört bir yandan yaklaştıklarını duyabiliyordu ama bir şey söylemedi, sadece dönüp tekrar suya daldı. Kıyıda bıraktığı adam arkasından baka kaldı.



Vasya ortadaki bir kayaya tutunana kadar kendisini akıntının sürüklemesine izin verdi, nefes nefese kalmıştı.

"Nehir kralı!" diye bağırdı. "Seninle konuşmak istiyorum."

Sular, akıntıya kattıkları kırık ağaç dallarıyla beraber hızla geldi. Vasya akıntıyla üzerine doğru gelen devasa bir ağaç dalından kaçınmak için kayanın daha yukarılara tırmanmak zorunda kaldı.

Vodianoy, Vasya'ya bir kol boyundan daha kısa mesafede sudan çıktı. Sırıtan ağzı, iğne gibi keskin dişlerle doluydu, derisi balçık ve nehir çamuruyla kalınlaşmıştı. Sular onun sigillerle dolu derisinden aşağıya pırlantalar gibi süzülüyor, etrafında köpürüp kaynıyordu. İğne dişli ağzını açıp Vasya'ya kükredi.

Benim çığlığı basmam gereken an bu, diye düşündü Vasya. Sonra o güler... ben de çaresizce haykırırım, öleceğime inanırım ve tam da o anda dişlerini etime geçirir ve beni suyun dibine çeker.

Çiyerti insanları böyle öldürürdü; ölüme mahkûm olduklarına onları inandırarak.

Vasya akıntının ortasında bir kayaya tutunurken olabilecek en sakın şekilde konuştu. “İzinsiz girdiğim için kusura bakma.”

Nehir kralını ürkütmek kolay değildi. Vodianoy’un ağzı birden kapandı. “Sen kimsin?”

“Bunun bir önemi yok,” dedi Vasya. “Neden bu adamları öldürmeye çalışıyordun?” Sular yükselip Vasya’nın yüzüne çarptı. Vasya tükürdü, gözlerindeki ıslaklığı sildi ve kendini biraz daha yükseğe çıkardı.

Nehir kralının nerede olduğunu yalnızca gökyüzüne karşı kara kütlelerinin üzerinde parlayan gözlerinden anlıyordu. “Çalışmıyordum,” dedi.

Vasya’nın kolları titremeye başladı. Bir türlü geçmeyen zayıflığına lanet etti. “Öyle mi?” diye sordu nefes nefese.

“Gümüş,” dedi. “Gümüşleri suya gömecektim.”

“Gümüşleri mi? Niye ki?”

“Ayı benden bunu yapmamı istedi.”

“Çiyerti için insanların gümüşünün ne önemi var?” dedi soluk soluğa.

“Bilmiyorum. Sadece Ayı bana bunu yapmamı emretti, o kadar.”

“Pekâlâ,” dedi Vasya. “İsteddiği oldu artık. Suları dindirir misin, nehir kralı?”

Vodianoy memnuniyetsizce homurdandı. “Neden? O adamlar tozları, atları ve pislikleriyle nehrimi kirlettiler. Bana ikramda bulunmadılar, beni takdir etmediler. Gümüşleriyle beraber boğulsunlar daha iyi.”

“Hayır,” dedi Vasya. “İnsanlar ve çiyerti, bu dünyayı paylaşabilir.”

“Paylaşamayız!” diye çıkıştı vodianoy. “Durmayacaklar... Çanlar susmayacak, ağaçların kesilmesinin ve suların kirletilmesinin, unutulmamızın sonu gelmeyecek, ta ki geride hiçbirimiz kalmayana dek.”

“Paylaşabiliriz,” diye ısrar etti Vasya. “Ben seni görüyorum. Solmayacaksin.”

“Sen yeterli gelmezsin.” Kara dudakları yeniden geriye doğru çekildi ve iğne dişlerini açığa çıkardı. “Ayrıca Ayı senden daha güçlü.”

“Ayı burada değil,” dedi Vasya. “Ben buradayım ve *sen bu adamları öldürmeyeceksin*. Suyu yattır!”

Vodianoy tıslamakla yetindi ve ağzını kocaman açtı. Vasya geri çekilmedi ama çiziklerle dolu elini uzatıp vodianoy'un siğilli yüzüne dokundu. "Beni dinle ve huzurlu ol, nehir kralı," dedi. Vodianoy, Vasya'nın elinin altında canlı, soğuk ve ipeksi hissettiriyordu. Vasya onun derisinin dokusunu zihnine kazıdı.

Vodianoy uzaklaştı. Ağzını kapattı. "Öyle mi olmalı?" diye sordu Vasya'ya, bu defa sesinde başka bir ton vardı. Birdenbire sesinde korku belirmişti. Ama bunun altında hüznünlü bir umut tınısı da vardı. Vasya büyük büyükannesinin, çiyerti'nin aslında hiç de savaşmak istemediğine dair söylediklerini düşündü.

Vasya derin bir nefes aldı. "Evet," dedi. "Öyle olmalı."

"O zaman bunu unutmayacağım," dedi vodianoy. Akıntının öfkeden köpüren gücü yatıştı. Vasya rahat bir nefes aldı. "Sen de unutmamalı-sın... denizkızı." Vasya ona neden böyle seslendiğini sormadan vodianoy guruldayarak suyun altında gözden kayboldu.

Nehrin su seviyesi düşmeye başladı. Vasya kendini kıyıya sürükleyene kadar tekrar çamurlu bir dereye dönüştü.

Vasya'nın kurtardığı adam, kız çamurdan çıkarken kıyıda bekliyordu. Genç kızın üstü başı kirlenmişti, nefes nefese kalmıştı ve titriyordu ama en azından uykulu değildi. Adamın onu beklediğini görünce irkilip durdu, ürktüğü için kaçıp gitme dürtüsünü bastırdı.

Adam ellerini kaldırdı. "Korkma, delikanlı. Sen hayatımı kurtardın."

Vasya konuşmadı. Adama güvenmiyordu. Ama su, gece, orman ve Gece Yarısı yolu Vasya'nın arkasındaydı. Hepsı sığınma sözü vermişti. Vasya adama karşı içgüdüsel bir korku duyuyordu ama bu, Moskova'da duvarların onun etrafını kuşattığı zamanki gibi değildi. Bu yüzden hemen ayağa kalkıp, "Madem bana müteşekkirsın, Gospodin,⁵⁰ o zaman bana adını ve buraya ne amaçla geldiğini söyle," dedi.

Adam ona bakakaldı. Vasya adamın onu bir köylü sandığını ama kendi konuşmasının kulağa hiç de öyle gelmediğini sonradan anladı.

⁵⁰Bir erkeğe seslenirken kullanılan, "beyefendi"den daha resmî ve saygı dolu bir ifadedir. "Lord" olarak tercüme edilebilir. (y.n.)

“Sanırım şu an bunun bir önemi yok,” dedi adam tatsız bir sessizlikten sonra. “Ben Serpuhov Prensi Vladimir Andreviç. Ben ve adamlarım, Saray kentindeki kukla hana ve onun temnik'i Mamay'a dan⁵¹ olarak gümüş götürecektik. Çünkü Mamay bir ordu topladı ve vergisini almadan bu orduyu dağıtmayacak. Fakat artık gümüşler gitti.”

Vasya'nın eniştesinin Dmitrii tarafından göreve gönderilmesi, savaşı önlemeye çalıştıkları anlamına geliyordu ama artık amaçlarına ulaşmaları engellenmişti. Vasya onu buraya hangi benzerliğin getirdiğini de Ayı'nın gümüşlerin kaybolmasını neden istediğini de anlamıştı. Bunu yapması için Tatarları kullanabilecekken Dmitrii'yi neden kendisi alt edecekti ki?

Belki de gümüşler bulunabilirdi. Ama karanlıkta değil. Vodianoy'u gümüşleri geri vermeye ikna edebilir miydi? Orman ile su arasında bocaladı.

Vladimir gözlerini kısmış Vasya'yı inceliyordu. “Sen kimsin?”

“Söylesem de inanmazsın,” dedi ona dürüstçe.

Adamın keskin gri gözleri, Vasya'nın yüzündeki iyileşmeye yüz tutmuş kesikleri ve morlukları inceledi. “Sana zarar vermeye niyetim yok,” dedi. “Her nereden kaçırıyorsan... seni oraya geri göndermeyeceğim. Yiyecek bir şey ister misin?”

Adamın bu beklenmedik iyiliği karşısında Vasya neredeyse gözyaşlarına boğulacaktı; ne kadar şaşkına dönmüş ve korkmuş olduğunun, hâlâ da öyle hissettiğinin farkına vardı. Ama ağlamanın sırası değildi.

“Hayır,” dedi. “Teşekkür ederim.” Kararını vermişti. Ayı'nın şeytanlıklarına tek kalemde son vermek için kış kralına ihtiyacı vardı.

Bu yüzden karanlıkta bir hayalet gibi kaçtı.

⁵¹Haraç; bu durumda işgal altındaki Rus' bölgelerinin Moğol derebeylerine ödemesi beklenen haraç. (y.n.)

15.

DAHA UZAKTAKİ YABANCI DİYARLAR

Ay, ufka yakın bir yerde süzülüyordu ve hâlâ o sonu gelmez, tüketici gece sürüyordu. Vasya'nın ayakları çıplaktı ve artık üşüyordu.

Ded Grib bir ağaç kökünün arkasından fırladı, elinde Vasya'nın sepeti vardı. Öfkeli görünüyordu. "*İslanmışsın*," dedi. "Ayrıca seni gözümün önünden ayırmadığım için şanslısın. Ya sen, ben ve at farklı gece yarlarına gitmiş olsaydık? Kaybolabilirdin."

Vasya'nın dişleri birbirine vuruyordu. "Bunu düşünemedim," dedi küçük dostuna. "Ne kadar bilgesin."

Ded Grib biraz yatışmış görünüyordu.

"Kıyafetlerimi kurutacak bir yer bulmam gerek," diyebildi Vasya. "Pozhar nerede?"

"Orada," dedi Ded Grib, karanlıkta bir parıltıya işaret ederek. "*İkinizi* de gözümün önünden ayırmadım."

Vasya teşekkürünü ifade etmek için mantar ruhunun önünde içtenlikle eğildi ve sonra, "Ateş yaksam kimsenin göremeyeceği bir yer bulabilir misin?" diye sordu.

Mantar ruhu homurdansa da böyle bir yer buldu. Vasya ateş yakmak için odunları yerleştirdi ve sonra tereddüt etti, odunlara bakarken öfkesi ile dehşetinin, ruhunda pusuya yatmış olduğunu ve alevler halinde dışarıya çıkmayı beklediğini hissedebiliyordu.

Daha Vasya bunu düşünmeden dallar kıvılcımlar eşliğinde yandı ve gerçeklik bir kez daha ayaklarının altından kayıp gitti. Bu yerin sonsuz karanlığı zaten onun için bir yük haline gelmişti; o anda ise yüz kat daha kötü hissettiriyordu.

Vasya'nın titreyen eli kıyafetlerinin altındaki yumruya, domovaya'nın ahşap bülbülü diktiği yere uzandı. Bülbülü sımsıkı kavradı. Bu onu gerçekliğe bağlayan bir çapa gibiydi.

Sık ağaçlar arasından bir ışık parladı. Pozhar karanlıktan, eğreltiotları arasından zarifçe çıktı. Yelesini salladı. *Büyü yapmayı kes, aptal kız. Yaşlı kadın kadar delireceksin. Kendini Gece Yarısı'na kaptırman sandığından daha kolay olur.* Kulaklarını titretti. *Delirirsen seni burada bırakır giderim.*

"Lütfen gitme. Delirmemeye çalışacağım," dedi Vasya boğuk bir sesle ama kısarak homurdandı. Sonra da otlamaya gitti. Vasya kıyafetlerini çıkardı ve kurutmak için gereken meşakkatli sürece başladı.

O anda uyumayı ve sabahın ilk ışıklarıyla uyanmayı ne kadar çok istiyordu. Ama bunu yapamazdı. Bu yüzden ayağa kalktı, çıplak halde volta atmaya, kollarını çimdiklemeye başladı ve soğuk onu iyice ayılsın diye ateşten uzaklaştı.

Öylece durmuş, kıyafetlerinin onu donmaktan koruyacak kadar kuruyup kurumadığını merak ediyordu ki Pozhar'ın kişnemesini duydu. Dönüp baktığında Gece Yarısı'nın gece karanlığından neredeyse ayırt edilemeyecek kadar kara atının ateşin ışık çemberine girdiğini gördü.

Vasya, pek de nezaketli olmayan bir biçimde, *"Daha fazla tavsiyede bulunması için binicini buraya mı getirdin?"* diye sordu.

Aptal olma, diye çıkıştı Pozhar. *Onu ben çağırdım. Adı Voron.⁵²* Pozhar, siyah ata kötücül bir bakış attı ve kısarak mülayim bir şekilde dudaklarını yaladı. *Kuşu⁵³ düşündüğümünden daha uzakta ve Voron ona ulaşmanın yolunu benden daha iyi biliyor... Buranın yollarına daha aşına. Etrafta dolaşıp durmaktan yoruldum, özellikle de seni gözümün önünden ayırmamamı zorlaştırıp durduğun için. Bu hızla gidersek sen uyumadan varamayacağız. İki kulağını da Vasya'ya çevirmişti. İki kere hayatımı kurtardın; hem Moskova'da hem de suyun yanında. Şimdi ben de seni iki kez kurtarmış olacağım ve aramızda borç harf meselesi kalmayacak.*

"Tamamdır," dedi Vasya ve minnettar bir tavırla eğilerek selam verdi.

Gece yarısı iblisi de atının arkasından ateşten yayılan ışığın altına girdi, hüznü görünüyordu. Vasya bu bakışı biliyordu. Solovey ona ısrar

⁵²(Rus.) Kuzgun. (ç. n.)

⁵³Morozko'nun beyaz kısırağı. (ç. n.)

kiyamet bir şey yaptırdığında Vasya da böyle görünüyordu. Vasya bu görüntü karşısında neredeyse kahkahayı basacaktı.

“Pozhar,” dedi Gece Yarısı. “Buradan uzakta işim var ve ben...”

“Atın seni dinlemediği için geç mi kaldın?” diye lafını böldü Vasya.

Gece Yarısı ona gözlerinden zehir saçarak baktı.

“Eh, o zaman bana şimdi yardım et,” dedi Vasya. “Böylece yapacağın işlere daha kısa sürede dönebilirsin.” Siyah at iri kulaklarını çevirdi. Pozhar sabırsız görünüyordu. *Haydi artık, dedi. Başta eğlenceliydi ama bu karanlıktan yoruldum.*

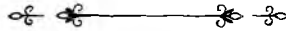
Gece Yarısı’nın yüzünde gönülsüzce de olsa keyiflendiğini belli eden bir ifade belirdi. “Ne yapmayı umuyorsun, Vasilisa Petrovna? O, dönüşü olmayan bir yerde kapana kısıldı. Hafızada, zamanda ve mekânda: üçünden birden.”

Vasya son derece kuşkucuydu. “Kış kralının benim için kendisinin sonsuza dek hapsedilmesine müsaade edeceğini düşünecek kadar kibirli miyim? Budala bir peri masalı prensi değil o; ben de Güzel Yelena değilim. Bu yüzden bunu yapmasının bir sebebi ve bundan kurtulmasının bir yolu olmalı. Bu da ona özgürlüğünü *geri verebileceğim* anlamına geliyor.”

Gece Yarısı başını yana eğdi. “Kara sevdaya tutulduğunu, bu yüzden onu kurtarmak için topraklarımın derinliklerine girme riskini aldığını düşünmüştüm. Ama mesele bu değil, değil mi?”

“Hayır,” dedi Vasya.

O anda da gece yarısı iblisi uysal görünüyordu. “Botlarını giysen iyi edersin.” Vasya’nın yarı kurumuş kıyafetlerine eleştirir gibi baktı. “Üşüyeceksin.”



Hava gerçekten de soğumuştur. Vasya gece yarıları arasında geçiş yaparken soğuğu ilk önce botlarının altında buz kristallerinin çıtırtısını duyduğunda hissetti. Yazın yeşillik kokusu daha yabani ve topraksı bir aroma kazanmıştı; yıldızlar, hızla yarışan bulutların arasında kalmadıkları yerlerde kılıçların uçları gibi daha keskin parıltılar saçıyordu. Yaz yapraklarının yumuşak hisirtisinin yerini daha kuru bir çıtırtı, sonra da hiçlik aldı: Artık göğe uzanan çıplak ağaçlar vardı sadece. Ardından bir gece

yarısı ile diğeri arasında Vasya'nın ayakları bir ıslak kar tabakasını kırıp geçti. Ded Grib aniden durdu. "Ben yola devam edemem; solarım." Be-yaz karlara dehşetle baktı.

Vasya küçük mantar ruhunun önünde diz çöktü. "Göle tek başına dönebilir misin? Ben yola devam etmek zorundayım."

Mantar ruhu bedbaht görünüyordu. Sakil yeşil parıltısı dalgalandı. "Her zaman göle geri dönebilirim. Ama sana bir söz verdim."

"Sözünü tuttun. Bana yiyecek getirdin ve su taşkınından sonra beni buldun." Vasya onun başını okşadı ve ona sepetinden bir parça daha ek-mek verdi. Birden aklına gelen bir fikirle, "Belki de benim için diğ-er çiyerti'yle konuşabilirsin. Onlara de ki ben... ben..."

Ded Grib'in yüzü aydınlandı. "Onlara ne söyleyeceğimi biliyorum," dedi.

Bu endişe vericiydi. Vasya ağzını açtıysa da fikrini değiştirdi. "Pekâlâ," dedi. "Ama..."

"Sen göle geri dönmeyeceğine emin misin?" diye sordu Ded Grib. Karlara nefretle baktı. "Hava karanlık ve soğuk, toprak kaskatı."

"Dönemem. Henüz değil," dedi Vasya. "Ama bir gün döneceğim. Bu işler bittiğinde. Belki o zaman bana lisiçki'nin nerede yetiştiğini göstere-bilirsin."

"Peki," dedi Ded Grib hüzünle. "Soran herkese seni ilk benim seçti-ğimi söyle." Dönüp birkaç kez arkasına baksa da bir süre sonra gözden kayboldu.

Vasya doğruldu ve ileriye baktı. Kışın gece yarıları önlerinde uzanıyor-du. Soğuk çalılıklar, buzlarla dolu akarsular ve belki de karanlıkta gizlen-miş, Vasya'nın göremediği tehlikeler... Serin bir rüzgâr üzerlerine doğru hızla esince derisi yaz mevsimine uygun olan Pozhar kuyruğunu sallayıp kulaklarını geriye yatırdı.

Vasya, "Artık topraklarının derinliklerinde miyiz?" diye sordu Polu-noçnitsa'ya.

"Evet," dedi. "Bunlar kışın gece yarıları ve biz yazdan başladık."

"Domovaya demişti ki eğer mevsim değişirse," dedi Vasya, "geriye dö-nemezmişim."

“Göle kıyı topraklardayken bu doğru,” diye yanıt verdi Polunoçnitsa. “Ama burası Gece Yarısı. Gece Yarısı’nda istediğin her yere gidebilirsin. Herhangi bir mevsime, herhangi bir yere. Sadece başladığın yerden çok uzaklaştıysan uykuya dalmamalısın.”

Donuk gökyüzüne şöyle bir bakıp, “Devam edelim o zaman,” dedi Vasya.

Sessizce yürümeye başladılar. Arada bir Pozhar’ın toynağı karların altındaki bir taş a çarptığında bir şangırtı çıkıyordu. Ama hepsi buydu. Sessiz topraklardan hayaletler gibi geçip gidiyorlardı.

Bir an için bulutların parçaladığı bir karanlıkta yürüyorlardı, bir an sonra ayışığı neredeyse Vasya’nın geceye alışmış gözlerini kamaştıracak kadar parlak bir şekilde üzerlerine vuruyordu. Sonra şiddetli ve ani bir rüzgâr, Vasya’nın saçlarını darmadağın ediyordu. Onlar ilerledikçe hava daha da soğuyor, ortam gitgide yabanileşiyordu. Karlar, Vasya’nın yüzünü ısırdı.

Polunoçnitsa bir seferinde, “Kış kralıyla arandaki bağı kullanmaya çalışsaydın, çabucak ölüp yok olurdun,” dedi. “Haklıydın; bir ölümlü ve ölümsüz olarak aranızdaki bağ fazla değişken ve aranızda çok fazla yarım yamalak doğru var. Ama atlar benim hiç... Ayı’nın hiç aklına gelmedi.”

Vasya, “Artık benimle kış kralı arasında hiçbir bağ kalmadı. Kolye parçalandı,” dedi.

“Hiç mi?” Gece Yarısı eğleniyor gibi görünüyordu.

“Yanlış yönlendirilmiş bir özlem vardı sadece,” diye ısrar etti Vasya. “Onu sevmiyorum.”

Gece Yarısı buna bir cevap vermedi.

Vasya biraz oyalanabilmelerini dilerdi çünkü uzaklarda festival düzenlenmiş şehirler ve yüksek tepeler gözüne iliştiriyor, ellerinde meşaleler olan eğlence düşkünlerinin çılgınlıkları kulağına çalınıyordu.

“Daha uzakta yabancı diyarlar var,” dedi Gece Yarısı. “Gidebilmek için karanlıkta uzun bir yolculuk yapman gereken yerler. Ruhun onları anlayamayacağı için asla varamayabileceğin yerler. Ömür boyu geçireceğin gece yarılarının bir parçası olmayan yerler; ilk atanın doğduğu ya da en küçük torununun öleceği zamanların yaşandığı yerler... Ben bile onla-

rın hepsine ulaşamıyorum. Bu yüzden bir gün varlığımın sona ereceğini ve dünyadaki hayatın yaşandığı her gece yarısının beni tanımayacağını biliyorum.”

Vasya iç dünyasının derinliklerinde küçük bir heyecan hissetti. “Topraklarının en uç noktasını görebilseydim keşke... Yabancı şehirlerde ziyafet çekmek, bir düğünden önce hamamda bir gece yarısı ekmeğini paylaşmak ya da denizin üzerine vuran ayı izlemek isterdim.”

Gece Yarısı ona yan yan baktı. “Böyle bir tehlikeyi arzuladığın için tuhaf bir kızsın. Ayrıca Gece Yarısı’nda ya da başka bir yerde gezmeyi düşünemeyeceğin kadar çok işin var.”

“Yine de geleceği düşünceğim,” diye karşı çıktı Vasya. “Çünkü bana şu anın sonsuza dek sürmeyeceğini hatırlatıyor. Bir gün tekrar ağabeyim Alyoşa’yı ve kız kardeşim İrina’yı görebilirim. Kendime ait bir evim, bir yerim, bir amacım olabilir ve bir zafer kazanabilirim. Gelecek olmasa günümüzün ne anlamı kalır?”

“Bilmem,” dedi Gece Yarısı. “Ölümsüzlerin geleceği olmaz; onlar için sadece şu an vardır. Bu bizim için hem bir lütuf hem de büyük bir lanettir.”

Hava istikrarlı bir şekilde gitgide soğuyordu. Vasya titremeye başladı. Gökte büyük, soğuk yıldızlar belirdi; gökyüzü yapraksız ağaçlar arasından çok net görünüyordu. Artık her adımında ayakları karın derinliklerine gömülüyordu. Vasya yorgunluktan sersemlediği için tökezlemeye başlamıştı. Yalnızca duyduğu korku onu uyanık tutuyordu.

Sonunda Voron da Pozhar da durdu. Önlerinde buzdan maviye çalan küçük bir dere uzanıyordu. Onun ilerisinde de etrafı çitlerle çevrili küçük bir köy vardı. Son derece berrak bir kış gecesiydi. Yıldızlar kazara bir kovadan dökülen sular gibi gökyüzüne yoğun bir şekilde yayılmıştı.

Evlerde duman tahliyesi için baca yerine delikler vardı. Saçakların altındaki yerlerde oymalar vardı ama boyanmamışlardı, çitler ise alçak ve basitti; belli ki haydutları dışarıda tutmak için değil, inekleri ve çocukları içeride tutmak için yapılmışlardı. Vasya hayatı boyunca kilisesi olmayan bir topluluk görmemişti; bu tıpkı kafası olmayan bir insan görmek gibiydi. “Neredeyiz biz?” diye sordu Vasya.

“Aradığın yerde.”

16.

KIŞ KRALI'NIN ZİNCİRLERİ

“Morozko burada mı?” diye sordu Vasya. “Buz iblisinin hapisanesi *bu* mu?”

“Evet,” dedi Gece Yarısı.

Vasya köye bir göz attı. *Burada* kış kralını hapseden ne olabilirdi ki? “Beyaz kısrak... yani kuğu yakınlarında mı?” diye sordu Pozhar’a.

Kısrak altın sarısı başını kaldırdı. *Evet*, dedi. *Ama korkuyor. Uzun zamandır karanlıkta kış kralını bekliyor. Gidip onu bulacağım. Bana ihtiyacı var.*

“Pekâlâ,” dedi Vasya. Bir elini Pozhar’ın boynuna koydu. Kısrak onu ısırmadı bile. “Teşekkür ederim. Beyaz kırağı gördüğünde, ona elimden geleni yapıp kış kralını kurtaracağımı söyle.”

Pozhar ayağını yere vurdu. *Söyleyeceğim.* Döndü ve yarıp geçtiği karları eriterek dörtmala uzaklaştı, bacağındaki kesik neredeyse iyileşmişti.

“Kendi ölümüne gidiyorsun, Vasilisa Petrovna,” dedi Gece Yarısı. Ama artık sesinde şüphe vardı. Kara aygır başını gururla kaldırdı ve hafifçe nefesini verdi; Gece Yarısı kaşlarını çatıp atının omuz başlarını kaşıdı.

“Öyle olsa bile,” dedi Vasya, “teşekkür ederim.” Köye doğru temkinli yolculuğuna başladı. Gece Yarısı’nın onun gidişini izlediğini hissedebiliyordu. Tam duyamayacağı kadar uzaklaşacaktı ki Gece Yarısı kendini tutamıyormuş gibi, “Büyük eve git,” diye bağırdı. “Ama kimseye kim olduğunu söyleme.”

Vasya arkasına dönüp baktı, başını olumlu anlamda salladı ve yürümeye devam etti.

Morozko’nun hapisanesinin Ayı’nın açıklığı gibi bir yer olacağını bekliyordu. Belki de kilitli ve korunaklı bir kule olabilirdi, o da bir pren-

ses gibi kulenin tepesine hapsedilmiş olurdu. En azından yaz mevsiminin yaşandığı bir yer olmasını beklerdi; böylece Morozko solgun ve güçsüz olurdu. Ama burası sadece bir köydü. Hem de kış mevsimi yaşanıyor. Bahçeler, karların altında uyuyordu; hayvanlar sıcak ahırlarında uyukluyordu. Tam ortada tek başına duran evden gürültü ve ışık geliyordu. Çatısındaki delikten duman çıkıyordu. Vasya kızarmış et kokusu alıyordu.

Morozko nasıl burada olabilirdi?

Vasya çitlerin üzerinden atladı ve büyük eve gizli gizli yaklaştı.

Vasya eve çok yaklaşmıştı ki avlusundaki taze karlar kırıldadı ve bir çiyert ortaya çıktı. Vasya birden durdu. Bu, avlu muhafızı dvorovoi'ydi ve Vasya'nın tanıdığı diğer dvoroviye gibi minik değildi. Boyu Vasya'nınki kadar uzundu, bakışları ise acımasızdı.

Vasya saygısını göstermek için temkinli bir şekilde eğilerek selam verdi.

“Yabancı, burada ne yapıyorsun?” diye kükredi dvorovoi.

Vasya'nın ağzı ve boğazı kupkuruydu ama, “Büyükbaba, ben ziyafet için buradayım,” diyebilirdi. Pek de yalan sayılmazdı. Karnı açtı; Ded Gri-b'in kamp erzakları bir asır önce bitmiş gibi hissediyordu.

Bir sessizlik oldu. Ardından dvorovoi, “Sırf ziyafet çekmek için çok uzun bir yoldan gelmişsin,” dedi.

“Aynı zamanda kış kralı için buradayım,” diye kısık sesle itiraf etti Vasya. Bir ev perisini kandırmak güçtü, bunu denemek bile akıllıca değildi.

Dvorovoi onu gözleriyle dikkatle inceledi. Vasya nefesini tuttu. “Kapıdan içeriye gir o zaman,” dedi sadece ve tekrar karların arasında gözden kayboldu.

Bu kadar basit olabilir miydi? Bu imkânsızdı. Vasya yine de kapıya doğru yürüdü. Bir zamanlar ziyafetleri severdi. Artık tek duyduğu gürültüydü, burnuna çalınan tek koku ise ateşti. Kendine yabancılaşmış gibi tuhaf bir şekilde başını eğip ellerine baktı ve titrediklerini fark etti.

Cesaretini toplayıp iki lamba direğinin arasındaki merdivenlerden çıktı. Bir köpek havlamaya başladı. Ardından bir başkası ve bir üçüncüsü daha koro halinde havladı. Bir an sonra kapı, soğuk havada gıcırdayarak açıldı.

Ancak dışarıya çıkan kişi bir adam ya da Vasya'nın korktuğu üzere ellerinde kılıçlar olan birkaç adam değildi. Sadece bir kadındı. Kadının peşinden çeşitli yemek kokularıyla birlikte dumanlı bir sıcak hava dalgası dışarıya çıktı.

Vasya kıpırdamadan durdu, gölgelik alanlara kaçmamak için tüm benliğiyle mücadele etti.

Kadının saçları altın rengiydi. Gözleri ise kehribar boncuklara benziyordu; neredeyse Vasya kadar uzun boyluydu. Boynundaki grivna⁵⁴ altındandı; bilekleri ve kulaklarında da altın mücevherler vardı, kemeri ve hatta saç örgüsü bile altınla süslenmişti.

Vasya bu kadının gözüne nasıl görünüyor olabileceğini biliyordu: Gözleri uzun bir karanlığın ardından çıldırmış gibi bakıyor, dudakları soğuktan ve dehşetten titriyor, kıyafetleri buz tuttuğu için çatırdıyordu. “Tanrı seninle olsun,” derken kulağa aklı başında biri gibi geldiğini umdu Vasya ama sesi boğuk ve kısıktı.

“Domovoi bir ziyaretçimiz olduğunu söyledi,” dedi kadın. “Sen kim-sin, yabancı?”

Domovoi mi? Yani o duyabiliyor... “Gezginim ben,” dedi Vasya. “Akşam yemeği ve geceyi geçirebileceğim bir yer istemeye geldim.”

“Bir genç kız, kış ortasında tek başına neden gezmeye çıkar ki? Ayrıca neden böyle giyinir?”

Üzerindeki erkek kıyafetlerinin işlevini yitirdiği ortadaydı. Vasya dikkatli bir şekilde, “Dünya yalnız bir genç kıza pek de iyi davranmıyor. Bir erkek gibi giyinmek daha güvenli,” dedi.

Kadının çatık kaşlarının izleri derinleşti. “Bir sapanın, çantan ya da hayvanın yok. Kıyafetlerin dışarıda tek bir gece geçirmeye bile uygun değil. Sen nereden geliyorsun, kızım?”

“Ormandan,” diye doğaçlama yaptı Vasya. “Nehre düştüm ve her şeyimi nehirde kaybettim.”

Bu neredeyse doğrudu. Kadının kaşları birbirine daha fazla yaklaştı. “O zaman neden...” Duraksadı. “*Görebiliyor* musun?” diye sordu farklı bir ses tonuyla. Birdenbire yarı korkulu yarı heyecanlı görünmüştü.

⁵⁴(Rus.) Kolye. (ç. n.)

Vasya bunun ne anlama geldiğini biliyordu. *Kimseye kim olduğunu söyleme.* “Hayır,” dedi hemen.

Kadının gözlerindeki hevesli ışık soldu. İç çekti. “Pekâlâ, bu kadarını ummak fazlaydı. Gel bakalım, her yerden lordlar ve hizmetkârları ziyarette geldi; sen de arada kaynarsın. Salonda karnını doyurabilirsin, uyuyacağın sıcak bir yer de buluruz.”

“Teşekkür ederim,” dedi Vasya.

Esmer kadın kapıyı açtı. “Ben Yelena Tomislavna,” dedi. “Lord benim kardeşim. İçeri gel.”

Vasya, kalbi küt küt atarak kadının peşinden içeriye girdi. Dvorovo-ı'nın bakışlarını sırtında hissedebiliyordu: Onu izliyordu.



Yelena bir hizmetçiyi omzundan yakaladı. Aralarında birkaç cümlelik kısa bir konuşma geçti. Vasya'nın tek duyabildiği Yelena'nın, “Misafirimizin yanına dön,” demesiydi. Yaşlı hizmetçinin yüzünden şefkat dolu tuhaf bir ifade gelip geçti.

Sonra hizmetçi, Vasya'yı sandıklar, paketler ve fiçılarla dolu bir kilere alelacele soktu. Kendi kendine mırıldanarak kilerin altını üstüne getirmeye başladı. “Sana burada zarar gelmez, zavallı genç kız,” dedi. “O kıyafetleri çıkar; sana doğru düzgün bir şeyler bulayım.”

Vasya karşı çıkmayı düşündüyse de evden atılmasına sebep olabileceğini anladı. “Dediğin gibi olsun, babuşka,” dedi ve soyunmaya başladı. “Ama eski kıyafetlerimi atmak istemiyorum.”

“Ah, tabii ki,” dedi yaşlı hizmetçi nazikçe. “Hiçbir şeyini hiçbir zaman boş yere atma.” Vasya'nın yara berelerini görünce cık cık edip, “Kocan mı yaptı baban mı, umurumda değil. Bir erkek gibi giyinip kaçtığına göre cesur bir kızsın sen.” Vasya'nın kesikler içindeki yüzünü ışığa çevirip şüpheli bir tavırla kaşlarını çatı. “Belki burada kalır ve sıkı çalışırsan, lord sana biraz çeyiz verir ve kendine yeni bir koca bulabilirsin.”

Vasya gülse mi kızsın mı bilememişti. Hizmetçi, Vasya'nın başından kalın bir keten iç gömleği geçirdi. Onun üzerine önden ve arkadan ser-

bestçe sarkan zapon⁵⁵ adlı uzun bir kıyafet, beline kemer, ayaklarına da hasır ayakkabılar verdi. Hizmetçi, Vasya'nın kırpılmış siyah saçlarını okşadı ve ona bir eşarp uzattı. "Ne demeye saçlarını kestin, çocuğum?"

"Bir erkek kılığında yolculuk ediyorum," diye hatırlattı ona Vasya. "Böylesi daha güvenli." Ahşap bülbülü gömleğinin kolunun içine sakladı. Üzerindeki yeni kıyafetler hem eski sahibinin hem de onun doğradığı soğanların kokusunu taşıyordu ama onu sıcak tutuyordu.

Hizmetçi, ona acıyarak baktığı bir sessizlikten sonra, "Salona gir," dedi. "Ben de sana biraz akşam yemeği getireyim."



Vasya'nın burnuna ilk çalman şey ziyafetin kokusu oldu: tatlılar, bal şarabı ve uzun salonun ortasındaki devasa ocakta, kömür ateşinde kızaran yağlı etler. Oda insan kaynıyordu ve herkes çok ışıktı; bakır ve altın mücevherleri dumanın pusunda parlıyordu. Sıcaklık, çatının ortasındaki deliğe yükselirken havayı dalgalandırıyordu. Yükselen duman tarafından yutulan karanlıkta tek bir yıldız parlıyordu. Hizmetçiler kar serpilmiş taze ekmek dolu sepetler taşıyorlardı. Aynı anda her yere bakmaya çalışırken Vasya neredeyse yavrularıyla ve bir kemikle köşeye çekilmiş dişi bir tazıya takılıp düşecekti.

Hizmetçi kadın, Vasya'yı dürterek bir banka doğru götürdü. "Bura da kal," deyip eline bir somun ve kadeh tutuşturdu. "Dilediğince ye ve büyük insanlardan görebildiklerini gör. Ziyafet, şafağa kadar sürecek." Kadın, kız tedirgin olmasın diye dikkat ediyordu ve nazikçe ekledi: "Sana hiçbir zarar gelmeyecek. Çok geçmeden işe başlarsın." Bunun üzerine kızın yanından ayrıldı. Vasya yemeğiyle ve kafasındaki sorularla baş başa kaldı.

Aceleyle geçerken dişi tazının emzirdiği yavrularından birine basan bir adam diğer adama, "Adamın istediği, lordun kız kardeşinin ta kendisi," dedi.

"Saçmalama," dedi arkadaşı, baygın ve ölçülü bir ses tonuyla. "Kız kardeşi evlenecek; *adam* onu kuş kralına bile bırakmaz."

⁵⁵Genç kızların uzun kollu iç gömleğin üzerine giydikleri eski bir üst giyecek. Aslında boydan ikiye katlanmış, kat yerinin tam ortasına başı geçirmek için bir delik açılmış dikdörtgen bir kumaş parçasıdır. Yanlarında dikiş yoktur ve belden kemerle sabitlenir. (y.n.)

“Adamın seçme şansı olmayacak,” dedi ilk adam, anlamlı bir biçimde.

Vasya, *Morozko burada o zaman*, diye düşündü. Kaşlarını çatıp ekmeği elbisesinin kolunun içine gizledi ve ayağa kalktı. Yiyeceklerin ona rahatlık veren, hafif ağırlığını midesinde hissetti. Şarap uzuvlarını ısıtmış ve gevşetmişti.

Onun ayağa kalktığını kimse fark etmedi; kimse ona dönüp bakmadı bile. Neden bakacaklardı ki?

Tam o sırada kalabalık ikiye ayrıldı ve Vasya'nın ocağın başındaki insanları görme fırsatı oldu.

Morozko oradaydı.

Vasya'nın nefesi boğazında düğümlendi.

O burada tutsak değil, diye düşündü.

Morozko ateşin yanındaki en iyi yerde oturuyordu. Alevler yüzünü parlatıyor, saçlarının dalgalı karanlığına altın sarısı parıltılar saçıyordu. Bir prens gibi giyinmişti; yakasında ve manşetlerinde kürkler, diğer yerlerinde ağır işlemler olan bir ceket ve gömlek vardı.

Göz göze geldiler.

Ama Morozko'nun yüz ifadesi değişmedi; Vasya'yı tanıdığına dair herhangi bir işaret vermedi. Yanında oturan biriyle konuşmak için başını çevirdi. Sonra kalabalığın arasındaki boşluk, açıldığı kadar hızlı bir şekilde kapandı. Vasya sarsılmıştı, başını uzatıp görmeye çalışsa da boşunaydı.

Zorla değilse onu burada tutan ne?

Gerçekten de Vasya'yı tanımamış mıydı?

Yerdeki dişi köpek hırladı. Kalabalığın gitgide duvara doğru iteklediği Vasya, hayvanın üstüne basmamaya çalışırken buldu kendini. “Yavrularını daha sessiz sakın bir yerde emzirsen olmaz mıydı?” diye sordu köpeğe, sonra sarhoş bir adam Vasya'ya doğru tökezledi.

Vasya birden duvara doğru sendeleyip köpeğin öfkeyle ayağa fırlamasına sebep oldu. Adam, kızı dumandan kararmış ahşap duvara yapıştırdı. İçmekten sakarlaşmıştı ve bir elini Vasya'nın vücudunda gezdirdi. “Ah, gözlerin alacakaranlıkta yeşil göletler gibi,” dedi lafı ağzında geveleyerek. “Ama hanımın seni hiç beslemiyor mu?”

Kendi kendine öğrenmeye karar vermiş gibi, beceriksiz işaret parmağıyla Vasya'nın göğsünün yan tarafını dürttü. Ağzını açıp Vasya'nın dudaklarını hedefleyerek eğildi.

Vasya adamın karşısında kalp atışlarının hızlandığını ve öfkelendiğini hissetti. Tek kelime etmeden ve hâlâ ağrıyan kaburgalarındaki gerginliği aldırmadan bütün ağırlığıyla adamın üzerine atılıp adam ile duvar arasından sıvıştı.

Adam neredeyse yere düşecekti. Vasya kalabalıkta gözden kaybolmaya çalıştıysa da adam kendini topladı, kızı kolundan yakaladı ve kendine doğru çekip çevirdi. Adamın yüzündeki gülümsemenin yerini incinmiş gururunu yansıtan bir ifade almıştı. Etraflarındaki bütün gözler üzerlerine çevrilmişti. "Bana böyle muamele etmek ha?" dedi. "Üstelik bu kara kış gecesinde! Seni hangi adam ister ki... seni kurbağa ağızlı küçük sansar?" Yüzünde kurnazca bir ifade belirdi. "Çek git işine. Ana yemek masasında bal şarabı isterler."

Vasya konuşmadı ama zihnindeki alevlerin anısına uzandı. Ocaktaki alevler harlanıp çatırdamaya başladı. En yakındakiler sıcaktan uzaklaştı; bütün kalabalık nefesini tuttu. Dengesini kaybeden adamın, Vasya'nın kolunu tutan eli gevşedi. Vasya kendini adamın elinden kurtardı ve kalabalığın arasına karıştı. Sıcaklık ve insan kalabalığının pis kokusu midesini bulandırıyordu; körlemesine kapıya doğru ilerledi ve tökezleyerek gece havasına çıktı.

Uzun bir an için temiz havaya hasret kalmış halde karların üzerinde durdu. Gece berrak ve soğuktu; Vasya nihayet sakinleşmişti.

İçeriye geri dönmek istemiyordu.

Ama Morozko oradaydı ve bir şekilde tutsak edilmişti. Ona yaklaşmalı; zincirlerinin doğasını keşfetmeliydi.

Sonra belki de adamın haklı olabileceğini düşündü. Kış kralının yanına dikkat çekmeden yaklaşmanın, şarap götüren bir hizmetçi kılığında dolaşmaktan daha iyi bir yolu var mıydı?

Soğuk gece havasını son bir kez ciğerlerine doldurdu. Kışın kokusu, bir vaat gibi etrafında oyalanıyordu sanki.

Tekrar içerideki girdaba daldı. Bir hizmetçi gibi giyinmişti; bir bal tulumu bulması da zor olmadı. Tulumu dikkatlice taşıdı. Hırpalanmış vücudundaki gerginliği hissederken Vasya salondaki insan kalabalığının arasına daldı ve odanın merkezindeki ocağa yaklaştı.

Ateşe en yakın oturan kişi kış kralıydı.

Nefesi, Vasya'nın boğazında düğümlendi.

Morozko'nun başı açıktı; ateş, siyah saçlarını parlatıyordu. Gözleri sığ suların o güzel mavi tonundaydı. Ama göz göze geldiklerinde, gözlerinde Vasya'yı tanıdığını gösteren en ufak bir belirti oluşmadı.

Gözleri... gençleşmiş miydi?

Genç mi?

Vasya onu en son Moskova'nın yangın felaketinin tam ortasında gördüğünde Morozko bir kar tanesi kadar narindi ve bakışları onun kadim doğasını ele veriyordu. *Kar yağdır*, diye yalvarmıştı Vasya ona. *Kar yağdır*. Morozko da yağdırmış ve sonra şafakla birlikte soluvermişti.

Son sözleri gönülsüz bir itiraf içeriyordu. *Seni gücümün yettiği kadar sevdim*. O zaman Morozko'nun onun gözlerine nasıl baktığını asla unutmayacaktı Vasya. Morozko'nun yüzündeki ifade ve ellerinin bıraktığı iz kızın hafızasına kazınmıştı.

Ama belli ki Morozko'nun hafızasında yer etmemişti. Yıllar, onun bakışlarından silinip gitmişti. Onların ağırlığının ne kadar büyük olduğunu, silinip gittiklerini görene kadar anlamamıştı Vasya.

Morozko'nun boş bakışları Vasya'nın gözlerine çarpıp başka yöne saptı ve yanındaki kadını görünce aydınlandı. Yelena'nın yüzünde korku ile... başka bir şey içeren bir ifade vardı. Kadın çok güzeldi. Bileklerindeki ve boynundaki altınlar ateşten yayılan ışıktaki donuk ışıltılar saçıyordu. Vasya izlerken Morozko, Yelena'nın kulağına bir şeyler fısıldamak için dağınık kara saçlarının çevrelediği başını eğdi, kadın da onu duyabilmek için eğildi.

Bir buz iblisini ne tutsak edebilir? diye düşündü Vasya ve birden öfkelendi. Aşk mı? Şehvet mi? Tüm Rus' halkı tehlike altındayken Morozko bu yüzden mi buradaydı? Altın sarısı saçları olan bir kadın için mi? Belli ki kendi isteğiyle buradaydı.

Ancak yine de Morozko, Vasya'yı ateşten kurtarmak için kendi özgürlüğünden vazgeçtiğinden dolayı Rus' halkı tehlike altındaydı. *Bunu neden yaptı? Niye? Hem nasıl unutmuş olabilir ki?*

Sonra da şöyle düşündü: *Birini hayat boyu hapsedmek isteseydim, onu kaçmak istemeyeceği bir hapisaneye kapatmak en iyi çözüm olmaz mıydı? Bu mekânda, bu gece yarısında insanlar onu görebiliyor; ondan hem korkuyorlar hem de onu aynı ölçüde seviyorlar. Bundan daha fazla ne isteyebilir? Hayatı boyunca bundan daha fazla ne istedi ki?*

Tüm bu düşünceler Vasya'nın aklından hızla geçti, sonra kendini topladı ve kış kralının, lordun kız kardeşinin yanında oturduğu yere yaklaştı. Bal şarabı tulumunu önünde bir kalkan gibi tutuyordu.

Buz iblisi tekrar eğilip kadının kulağına bir şeyler daha fısıldadı.

Vasya'nın dikkatini ani bir hareket çekti. Başka bir adam, ocağın diğer tarafından çifti izliyordu. Kıyafetlerindeki işlemeler ve mücevherleri rütbesini gösteriyordu; gözleri iriydi ve acıyla kararmıştı. Vasya'nın dikkatini çeken ani hareket, elini istemsizce kılıcının kabzasına götürmüştü. Vasya izlerken tekrar parmaklarını tek tek kabzadan ayırdı.

Vasya bundan nasıl bir anlam çıkaracağını bilemedi.

Ayakları onu kış kralına ve onun yanındaki esmer kadına yaklaştırıyordu. Bakışlarını yere eğmesi, kadehleri doldurup yanlarından koşar adım uzaklaşması gerektiğini düşünüyordu. Ama bunun yerine böyle bir numara yapmadan, gözlerini buz iblisinin yüzüne dikip yürüdü.

Morozko bakışlarını kaldırdı ve sonra keyifli görünerek Vasya'nın gelişini izledi.

Bir an sonra Vasya bakışlarını aşağıya indirdi ve kadehleri doldurmak için tulumun ağzını açtı.

Zayıf, soğuk ve tanıdık bir el, Vasya'nın bileğini kavradı. Vasya irkildi, öyle ki neredeyse hepsinin üzerine bal şarabı dökecekti.

Yelena dönüp şarabını elbisesinden uzaklaştırmayı başardı. Sonra Vasya'yı tanıdı. "Geri dön," dedi Vasya'ya. "Bize hizmet etmek senin görevin değil, kızım." Kadının sözlerinin ardında bir uyarı varmış gibi geldi Vasya'ya: Uzun parmaklı ellerinde ölüm olan gururlu ve genç Morozko *tehlikeliydi*.

Vasya irkilip geri çekilince Morozko tekrar kızın bileğini tutmaya çalışmadı. Artık onu tanımadığından emindi Vasya. O ana dek paylaştıkları bağ nasıl bir şeydiyse (açlık, belki de gönülsüz bir tutku) artık yok olmuştu.

Vasya, “Kusuruma bakma,” dedi kadına. “Yalnızca misafirperverliğinin karşılığını ödemek istedim.”

Vasya’nın gözleri, buz iblisinin gözlerinden ayrılmadı. Morozko’nun bakışları acele etmeden ve bir hayranlık belirtisi göstermeden Vasya’nın kırpık saçlarında, zayıf yüzünde ve vücudunda dolaştı. Vasya yüzünün kızarmaya başladığını hissetti.

“Seni tanımıyorum,” dedi Morozko.

“Tanımadığını biliyorum,” dedi Vasya. Yelena ya Vasya’nın kelimeleri ya da ses tonu yüzünden kaskatı kesildi. Morozko, Vasya’nın koluna baktı. Vasya da bakınca Morozko’nun dokunduğu yerde teninin beyazladığını gördü. “Benden bir iyilik istemeye mi geldin?” diye sordu Morozko.

“Bana bir iyilik mi yapmak istiyorsun?” diye sordu Vasya.

Yelena, “Küçük aptal, git buradan,” dedi sertçe.

Buz iblisinin gözlerinde hâlâ onu tanıdığını gösteren en ufak bir işaret yoktu ama bir parmağını uzatıp Vasya’nın bileğinin iç kısmına dokundu. Vasya onun parmağı altında nabzının az da olsa hızlandığını hissetti. Kalp atışları hayata, ölüme ve ikisi arasındakilere göz attıysa da durmadı.

Morozko’nun bakışları oldukça soğuktu. “İste bakalım,” dedi.

“Benimle gel,” dedi Vasya. “Halkımın sana ihtiyacı var.”

Yelena’nın yüzünde dehşet ve şok vardı.

Morozko sadece güldü. “Benim insanlarım burada.”

“Evet,” dedi Vasya. “Ama başka yerlerde de var. Unutmuşsun.”

Morozko’nun soğuk parmakları kızın bileğini hemen bıraktı. “Ben hiçbir şeyi unutmam.”

Vasya, “Yalan söylüyor olsam, kış kralı, neden kış ortasında bu salona, senin huzuruna gelmek için hayatımı riske atayım?” diye sordu.

“Sen neden benden korkmuyorsun?” Bir daha Vasya’ya dokunmaya çalışmadı ama salonu, ateşi mavileştiren ve konuşmaların tadını kaçıran soğuk bir esinti doldurdu.

Yelena kollarını kendi vücuduna sardı; gürültülü kalabalığa bir sessizlik hâkim oldu. Vasya neredeyse gülecekti. *Bunun* onu korkutması mı gerekiyordu? Mavi ateşin? Diğer onca şeyden sonra?

“Ölmekten korkmuyorum,” dedi. Korkmuyordu da. O yoldan zaten geçmişti. Ölümün soğuk durgunluğunun ve harika yıldızlarının onu korkutacak hiçbir tarafı yoktu. İzdırıp, yaşayanlar içindi. “Neden senden korkmalıyım?”

Morozko’nun gözleri kısıldı. Vasya bir şahin havada süzülerek yaklaştığında küçük kuşların yaptığı gibi ateşin etrafındakilerin çıt çıkarmadığını fark etti. “Neden acaba?” dedi Morozko, kızın bakışlarına karşılık verirken. “Aptallar genellikle cesur olur çünkü olabilecekleri anlayamazlar. Hanımının emrettiği üzere yanımızdan uzaklaş, kızım. Cesaretini takdir edeceğim ve aptallığını unutacağım.” Ardından da arkasını döndü.

Yelena oturduğu yere çöktü; hayal kırıklığı ile rahatlama arasında kalmış gibi görünüyordu.

Ne yapacağını şaşırان Vasya, tekrar kalabalığın arasına girdi, eli bal şarabından yapış yapış olmuştu ve Morozko’nun elinin değdiği bileği karıncalanıyordu. Kış kralının hafızasını nasıl tazeleyebilirdi?

Yelena’nın merak ve tenkit karışımı bir ses tonuyla, “Canınızı mı sıktı, lordum?” diye sordüğünü duydu Vasya.

“Hayır,” dedi buz iblisi. Vasya, Morozko’nun onun gidişini seyrettiğini hissedebiliyordu. “Ama daha önce hiç benden korkmayan biriyle karşılaşmamıştım.”

Aralarından geçerken, Vasya bir tür hastalık taşıyormuş gibi insanlar geri çekildi. Yaşlı hizmetçi kadın telaşla arkasından geldi, kızı dirseğinden yakaladı, elinden bal şarabı tulumunu aldı ve kulağına doğru kükredti: “Deli şey, içine bir şey mi girdi de kış kralına böyle yaklaştın? Ona bal şarabını leydi verir. Kış kralının bakışlarını kendine çeker; leydinin görevi bu. Kış kralının bakışlarını kendine çeken kızlara ne olduğunu bilmiyor musun?”

Vasya birden üşüdüğünü hissederek, “Ne olur?” diye sordu.

“Seni seçebilirdi, anla işte,” diye mırıldandı kadın, tam o sırada Yelena ayağa kalktı. Rengi atmıştı ama soğukkanlıydı.

Salona ölümcül bir sessizlik çöktü.

Nabızı, Vasya’nın kulaklarında zonklamaya başladı. Masalda, bir baba kızlarını ormana götürmüş ve önce birincisini, sonra ikincisini orada bırakmıştı. *Kış kralının gelinleri*, diye düşündü Vasya. Kış kralı birini çeyiziyle birlikte evine göndermişti.

Diğerini ise öldürmüştü.

Bir zamanlar yılın bu gecesinde beni çağırmak ve aynı zamanda gidip onları yazın rahat bırakmam için genç kızları karda boğarlardı.

Bir zamanlar mı? Yoksa şimdi mi? Bu hangi gece yarısı? Vasya masalı dinlemişti ama hiç yaşananları hayal etmemişti. Halkından ayrılan bir kadın, ormanda gözden kaybolan bir buz iblisi...

Gözden kaybolan ama yalnız olmayan.

Bir zamanlar kurbanlarıyla besleniyordu.

Morozko ve Medved bir zamanlar birbirine benziyordu, diye düşündü, dudaklarının kanı çekilmişti. Kış kralının yüzünde bariz ve düşüncesiz bir keyif vardı, bir tavşanı parçalara ayırırken bir şahinin hissettiği açlık gibi. Morozko ayağa kalktı ve kadının elini tuttu.

Etrafta yeni bir gerginlik peyda olmaya başladı.

Sessizlikten tek bir ses doğdu; çekilen bir kılıcın ahenkli sesi. Başlar çevrildi; gözlerine karanlık çökmüş olan adamdı bu, elini kılıcının kabzasından çekemeyen adam. Yüzünde çırılçıplak bir ızdırıp vardı.

“Hayır,” dedi, “başka birini al; onu alamazsın.” Birçok el onu durdurmaya çalıştı ama adam onları savuşturdu, öne atıldı ve körlemesine tek bir hamleyle kılıcını kış kralına savurdu.

Morozko’nun hiç silahı yoktu. Ama bunun bir önemi de yoktu. Düşerken çıplak eliyle kılıcı yakaladı. Sertçe çekti, çevirdi ve kılıç buzla kaplanıp gürültüyle yere düştü. Esmer kadın çığlığı bastı; kara gözlü adamın beti benzi attı.

Morozko'nun elinden kan yerine su aktı ama sadece bir an için. Buz, kesik yeri usul usul kapladı ve mühürledi.

Kış kralı yumuşak bir sesle, "Bu ne *cüret*," dedi.

Yelena diz çöktü. "Lütfen," diye yalvardı. "Onu incitmeyin."

"Onu alma," diye yalvardı adam, kış kralıyla silahsız yüzleşerek. "Ona ihtiyacımız var. Ona ihtiyacım var."

Ölümcül bir sessizlik oldu.

Kaşlarını çatan Morozko, tereddüt etmiş olabilirdi.

O anda Vasya uzun adımlarla açık alana girdi. Eşarby başından düştü. Tüm gözler üzerine çevrildi.

"Bırak onları gitsinler, kış kralı," dedi.

Moskova'da sulu karlar üzerinde kendi ölümüne nasıl yürüdüğünü hatırlıyordu Vasya. "Senin gücün bu mu?" derken sesinde beliren öfkenin sebebi bu acı anıydı. "Kış ortasında kızları babalarının salonlarından alıp götürmek mi? Sana engel olmaya çalıştıklarında kızların âşıklerini da öldürmek mi?"

Vasya'nın sesi salonda yankılanıyordu. Öfkeli sesler yükseldi. Ama kimse ocağın dibindeki ritüel alanına girmeye cesaret edemedi.

Yelena'nın eli yavaşça uzanıp adamın elini tuttu. İkisinin de ellerinin eklem yerleri bembeyaz olmuştu. "Lordum," diye fısıldadı kadın. "O yalnızca bu kara kış gecesinde karların arasından çıkıp gelmiş bir dilenci, aptal bir kız, delinin teki. Onu kafanıza takmayın; halkımın kurbanı benim." Ama adamın elini de bırakmadı.

Morozko, Vasya'yı izliyordu. "Bu kız öyle düşünmüyor ama," dedi.

"Evet, öyle düşünmüyorum," diye çıkıştı Vasya. "Beni seç. Sonra da kurbanını al bakalım alabiliyorsan."

Salondaki herkes geri çekildi. Ama Morozko kahkaha attı; öyle özgürce ve vahşiceydi, Ayı'nın gülüşüne öyle çok benziyordu ki Vasya elinde olmadan irkildi. Morozko'nun gözlerinde pervasız bir neşe vardı. "Gel buraya madem," dedi.

Vasya hareket etmedi.

Morozko'nun gözleri Vasya'nın kilere kilitlendi. "Savaşmak mı istiyorsun, küçük kız?"

"Ever," dedi Vasya. "Kanımı istiyorsan, gel de al bakalım."

"Beni bekleyen, senden daha güzel bir başkası varken bunu neden yapayım ki?"

Vasya gülümsedi. Morozko'nun pervasız neşesinde... mücadelede ve savaşta Vasya'nın ruhunda yankı bulan bir şeyler vardı. "Keyif bunun neresinde, kış kralı?"

"Pekâlâ," dedi Morozko, hançerini çekti ve saldırıya geçti. Morozko hareket ettiğinde hançeri ışığı kendine çekiyor ve dalgalanan bir parıltı olarak dışarı yansıtıyordu; buzdan yapılmıştı sanki.

Vasya, gözleri silaha kilitlenmiş halde geri çekildi. Vasya'ya ilk silahını Morozko vermiş ve silahını kullanmayı da o öğretmişti. Morozko'nun hareket etme biçimi Vasya'nın bilincine kazınmıştı ama o sabırla ilerleyen derslerin bununla alakası bile yoktu.

Vasya izleyenlerden birinin kemerinden bir hançer kaptı. Adam hiçbir şey diyemeden Vasya'ya bakakaldı. Kısa saplı bir hançerdi bu; kış kralının pırıltılı buzdan hançerinin yanında sıradan, ölümlü ve demirdendi.

Vasya başını eğerek Morozko'nun darbesini savuşturdu ve ayağındaki kaba ayakkabılara söverek ateşin öbür tarafından çıktı. Tekmeleyip ayakkabılarından kurtuldu, zemin ayaklarının altında buz gibi soğuktu.

Kalabalık onları sessizce izliyordu.

"Neden bana geldin?" diye sordu Morozko ona. "Ölmeyi bu kadar çok mu istiyorsun?"

"Oradan bakınca öyle mi görünüyor?" diye fısıldadı Vasya.

"Hayır..." dedi Morozko. "O zaman neden?"

"Çünkü seni tanıdığımı sanmıştım."

Morozko'nun yüz ifadesi sertleşti. Tekrar harekete geçti, bu kez daha hızlıydı. Vasya yine savuşturdu ancak bu kez daha kötüydü; Morozko

hançeriyle onun savunmasını aştı ve omzunu kesti. Vasya'nın elbisesinin kolu yırtıldı ve kanları kolu boyunca akmaya başladı. Vasya onunla boy ölçüşemezdi. Ama bunu yapmasına da gerek yoktu. Sadece bir şekilde onu hatırlamasını sağlaması gerekiyordu.

Etrafındaki insanlar bir kurt sürüsü gibi sessizce bekliyor, köşeye kısırdıkları bir geyikmiş gibi Vasya'yı izliyorlardı.

Vasya'nın kanının sıcak kokusu, tüm bu oyunun onlar için gerçek olduğunu anlamasını sağladı. Oysa Vasya'ya bir peri masalı, çok uzak ülkelerdeki bir av partisi gibi hissettiriyordu. Belki de Morozko onu bir daha asla hatırlamayacaktı. Belki de onu öldürecekti. Gece Yarısı bunun olacağını biliyordu. *Eh, sonuçta kurban benim*, diye düşündü Vasya kederle.

Henüz değil. İçi öfkeyle doldu; birden Morozko'yu gafil avladı ve bıçağını kaburgaları arasında boylu boyunca sürüdü. Morozko'nun yarısından soğuk sular aktı; kalabalıktan çıkan meraklı sesler hemen yeniden bastırıldı.

Morozko geri çekildi. "Kimsin sen?"

"Ben bir cadıyım," dedi Vasya. Kanı artık elinden aşağıya akıyor, hançeri tutan elini kayganlaştırıyordu. "Kış ortasında kardelen topladım, kendi seçimim doğrultusunda hayata gözlerimi yumdum ve bir bülbul için gözyaşı döktüm. Artık kehanetin ötesindeyim." Vasya onun hançerini, kendisinininkiyle tam ortasından karşıladı, kabza kabzaya karşı geldi. "Seni bulmak için üç kere dokuz diyardan geçtim, lordum. Seni de her şeyi unutmuş, bir oyuna dalmış halde buldum."

Vasya onun tereddüt ettiğini hissetti. Morozko'nun gözlerinden hatıralardan daha derin bir şey gelip geçti. Bu, korku olabilirdi.

"Beni hatırla," dedi Vasya. "Bir zamanlar benden seni hatırlamamamı istediğin gibi."

"Ben kış kralıyım," dedi ve vahşice, "*Benim* bir kız tarafından hatırlanmaya neden ihtiyacım olsun ki?" diye ekledi. Tekrar harekete geçti ama artık oynamıyordu. Vasya'nın hançerini aşağı inmeye zorladı, kızın savunma hattını geçti; hançeriyle kızın bileğindeki tendonları kesti. "Ben seni tanımıyorum." Karların ve buzların erimeye başlamasından çok önceki kış vakti kadar sarsılmazdı. Vasya, onun kelimelerinde kendi başarı-

sızlığının yankısını duydu.

Ancak yine de Morozko'nun gözleri kızın yüzüne odaklanmıştı. Kan, Vasya'nın parmak uçlarına aktı. Vasya ateşin mavi olmadığını unuttu ve bir an için ateş parlak bir altın sarısına döndü. Bütün insanlar çılgılık attı.

"Beni hatırlayabilirdin," dedi Vasya, "biraz olsun çabalasaydın." Morozko'ya kanlı eliyle dokundu.

Morozko tereddüt etti. Vasya onun bocaladığına yemin edebilirdi. Ama hepsi buydu. Vasya'nın eli yere düştü. Ayı kazanmıştı.

Vasya'nın görüş alanına kara bir sis dolmaya başladı. Bileğindeki kesik derindi ve eli kullanılacak halde değildi. Üstelik elindeki kesikten akan kan evin tahtalarını kutsamak ister gibi aşağı akıyordu.

"Seni bulmaya geldim," dedi Vasya. "Ama sen beni hatırlamıyorsan, başarısız oldum demektir." Vasya'nın kulakları çınlıyordu. "Eğer bir daha atını görürsen ona, bana ne olduğunu anlat." Vasya sarsılıp bilincinin kıyısından düştü.

Morozko onu yere yığılacakken yakaladı. Vasya onun soğuk kolları arasındayken geri dönüşü olmayan bir yolu, yıldızlarla dolu bir yolu hatırladı. Morozko'nun sessizce küfrettiğini duyduğuna yemin edebilirdi. Sonra Morozko'nun kolunu, dizlerinin ve omuzlarının altında hissetti ve Morozko onu kucakladı.

Kucağında Vasya'yla, büyük ziyafet salonundan uzun adımlarla çıktı.

17.

HATİRA

Vasya bilincini tam olarak kaybetmemişti ama dünya grileşmişti ve durgunlaşmıştı. Vasya'nın burnuna dumanlı bir gece ve çam kokusu çaldı. Başını geriye attığında yıldızları gördü... Bir dünya yıldız vardı... Vasya havada süzülen bir şeytan gibi dünya ile cennet arasında uçuyordu sanki. Buz iblisinin ayakları karları gıcırdatmıyor, nefesi soğuk gecede buharlaşmıyordu. Soğuktan katılaşmış menteşelerin gıcırçasını duydu. Yeni kokular da vardı: Taze huş, ateş ve küf. Vasya sert bir şeyin üzerine kaba bir şekilde yatırıldı ve bunun şoku hem kemiklerini hem de yaralarını sarstığında tıslayarak iç çekti. Kolunu kaldırdığında bileğindeki derin keşiği ve elinin kandan yapış yapış olmuş halini gördü.

Sonra olanları hatırladı. “Gece yarısı,” dedi nefes nefese. “Hâlâ gece yarısı mı?”

“Hâlâ gece yarısı.” Mumlar birden yandı. Duvardaki nişlere yerleştirilmiş bal mumu öbekleri gözüne çarptı. Vasya'nın bakışları yukarıya kalktı ve onu izleyen buz iblisini buldu.

Hava sıcak ve bunaltıcıydı. Vasya bir hamamda olduklarını görünce şaşırdı. Doğrulmaya çalıştı ama çok hızlı kan kaybediyordu; bilincini açık tutmak büyük bir çaba istiyordu. Dişlerini sıkarak eteğinden bir parça yırttı ama tek eliyle bileğini sarmaya çalışmak beyhudeydi.

Başını kaldırıp Morozko'yu tersledi: “Kan kaybından ölmemi izlemek için mi getirdin beni buraya? Hayal kırıklığına uğrayacaksın. Hayatta kalarak insanlara nispet yapmaya alışmaya başlıyorum.”

“Tahmin edebiliyorum,” diye yanıtladı Morozko hafifçe. Vasya'nın tepesinde ayakta dikiliyordu. Alaycı ama bir o kadar da meraklı bakışları Vasya'nın yaralı yüzünden kanlı bileğine kaydı. Vasya kan akışını durdurmak için bileğini sımsıkı tutuyordu. Vasya'nın kanı Morozko'nun yana-

ğına, kıyafetine ve beyaz ellerine bulaşmıştı. Morozko gücünü bir başka ten gibi giyinmişti.

Vasya nefesini kontrol etmeye çalışarak, “Neden hamamdayız?” diye sordu ona. “Yalnızca cadılar ve kötü büyücüler gece yarısı hamama gider.”

“Gayet uygun bir seçim o zaman,” dedi kuru bir sesle. “Hâlâ korkmuyorsun demek? Kanın oluk oluk aksa da? Sen nereden geldin, gezgin?”

“Sırlarım beni ilgilendirir,” dedi Vasya, sıkılı dişleri arasından.

“Ama yine de yardımımı istedin.”

“Evet,” dedi. “Sen de bileğimi yardım.”

“Bana meydan okuduğun an neler olacağını gayet iyi biliyordun.”

“Pekâlâ,” dedi Vasya. “Kim olduğumu mu merak ediyorsun? O zaman bana yardım et. Yoksa asla öğrenemezsin.”

Morozko cevap vermedi, hareket ettiğinde Vasya onu duyamadı, sadece bir soğuk hava dalgası ve odanın sıcaklığında bir değişim hissetti. Morozko kızın önünde diz çökmüştü. Göz göze geldiler. Vasya onun vücudundan hafif bir huzursuzluk dalgasının gelip geçtiğini hissetti, zihnindeki buzdan duvarda bir çatlak... küçük bir çatlak oluşmuştu sanki. Morozko tek kelime etmeden elini açtı; avucunda su birikti. Bu suyu kızın bileğine döktü.

Suyun değiştiği açık yarası birden alev almış gibi acıdı. Vasya bağırmanın için avurtlarını ısırdı. Hissettiği acı belirlediği gibi aniden kayboldu ama Vasya sarsılmıştı ve artık midesi hafiften bulanıyordu. Bileğindeki kesik iyileşmişti, geriye yalnızca derinin içine buz yerleştirilmiş gibi ışığı çeken beyaz bir çizgi kalmıştı.

“İyileştin,” dedi Morozko. “Şimdi söyle bana...” Sustu. Vasya onun bakışlarını takip etti. Vasya’nın avucunda başka bir iz daha vardı; bir kez daha Morozko’nun onu yaraladığı... ve iyileştirdiği eski bir yara izi.

“Yalan söylemiyordum,” dedi Vasya. “Beni tanıyorsun.”

Morozko bir şey söylemedi.

“Bir seferinde elimi kendi elinle parçalamıştın,” diye devam etti Vasya. “Parmaklarını kanıma bulamıştın. Sonra da açtuğun yarayı iyileştirmiştin.

Hatırlayamıyor musun? Karanlığı, ölü yarattığı, kardelen toplamak için ormana girdiğim geceyi hatırlıyor musun?”

Morozko ayağa kalktı. “Bana kim olduğunu söyle.”

Vasya da kendini ayağa kalkmaya zorladı, gerçi hâlâ sersemlemiş durumdaydı. Morozko bir adım geri çekildi. “Adım *Vasilisa Petrovna*. Aruk seni tanıdığımı inanıyor musun? Bence inanıyorsun. Korkuyorsun.”

“Yaralı bir genç kızdan mı?” Alaycıydı.

Vasya’nın sırtından soğuk terler aktı. İçerideki odada ateşin alevleri yükseldi, giriş odasında bile hava sıcaktı. “Beni öldürmek *istemiyorsan*,” dedi Vasya, “ve beni hatırlamıyorsan, o zaman neden buradayız? Kış kralının bir hizmetçi kıza söyleyeceği ne olabilir ki?”

“Nasıl ki ben bir hizmetçi kız değilsem ve olamazsam, senin de bir hizmetçi olmadığın apaçık ortada.”

“En azından ben bu köyde tutsak değilim,” dedi Vasya. Morozko’ya bakışlarını yakalayıp kendinde tutabilecek kadar yakındı.

“Ben bir kralım,” dedi Morozko. “Benim şerefime ziyafet veriyorlar; bana kurbanlar sunuyorlar.”

“Hapishaneler yalnızca duvarlardan ve zincirlerden oluşmaz. Sonsuza kadar ziyafet çekmek mi istiyorsun, lordum?”

Morozko’nun yüzündeki ifade soğuktu. “Yalnızca tek bir gece.”

“Sonsuza kadar,” dedi. “Onu da unutmuşsun.”

“Hatırlayamıyorsam, o zaman bana sonsuzluk gibi gelmez.” Sinirlenmeye başlamıştı. “Hem bunun ne önemi var? Onlar benim insanlarım. Sen yalnızca kara kış gecesinde iyi insanlara rahatsızlık vermeye gelmiş deli bir kadının tekisin.”

“En azından ben onların hiçbirini öldürmeyi planlamıyordum!”

Morozko cevap vermedi ama hamamdan soğuk bir esinti gelip geçti ve mumların ışığını titretti. Giriş odasında çok az alan vardı; neredeyse birbirlerinin yüzüne yüzüne bağırıyorlardı. Morozko’nun savunma hatındaki çatlaklar derinleşti. Vasya ona her şeyi unutturan büyüğü mantıkla aşamıyordu. Ama duygu, onun anılarını yüzeye biraz olsun yaklaştı-

tırmıştı. Vasya'nın dokunuşu ve kanı da aynı şekilde. Aralarındaki hisler hâlâ yerli yerindeydi. Morozko bunu hatırlamıyordu; sadece Vasya'nın hissettiği gibi hissediyordu.

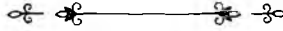
Ayrıca Vasya'yı buraya getirmişti. *Tüm söylediklerine rağmen Vasya'yı buraya getirmişti.*

Vasya teninin, birisi üflese moraracaktı gibi hassaslaştığını hissediyordu. Vasya daima pervasızca savaşırdı; aynı pervasızlık artık onu da ele geçirmişti. *Hafızadan daha derin,* diye düşündü. *Tanrım, affet beni.*

Vasya uzandı. Beyaz yaralar olan eli, Morozko'nun yanağından bir nefes uzaklığında durdu; Morozko elini kaldırmış, parmaklarını kızın bileğine sarmıştı. Bir an için hareketsiz kaldılar. Sonra Morozko'nun eli gevşedi, Vasya onun yüzüne, o güzel, yaşlanmayan kemiklerine dokundu. Morozko kıpırdamadı.

Vasya kısık sesle, "Ölümümü bir saat erteleyebilirsem, kış kralı," dedi. "Banyo yapacağım. Hazır sen beni hamama getirmişken."

Morozko tepki vermedi ama bu durgunluğu yeterli bir cevaptı.



İçerideki oda, fırının sıcak taşlarındaki parıltı dışında tek kelimeyle karanlıktı. Morozko öylece arkasında dikilirken, Vasya kendi cüretkârlığıyla sarsılmıştı. Tartışmaya açık kararlarla dolu hayatında, mümkün olan en aptalca şeyi yapmak üzere olup olmadığını düşündü.

Kararlı bir şekilde kıyafetlerini çıkarıp bir köşeye koydu. Taşlara su döktü ve kollarını dizlerine sarıp oturdu. Ama sıcaklığın o keyif veren rehaveti onu ele geçiremedi. Vasya, Morozko'nun gitmesi mi yoksa gitmemesi mi onu daha çok korkutuyordu, emin değildi.

Morozko kapıdan içeriye girdi. Vasya onu karanlıkta güçlükle görebiliyordu; onun içeride olduğunu yalnızca o hareket ettikçe dalgalanan buhardan anlıyordu.

Ürktüğünü gizlemek için başını dik tutup, "Burada *erimez misin?*" dedi.

Morozko hakarete maruz kalmış gibi baktı. Ama sonra beklenmedik bir şekilde kahkaha attı. "Erimemeye çalışırım." Vasya'nın karşısındaki

banka zarafetinden ödün vermeden oturdu, dizlerini büktü ve ellerini dizlerinin üzerinde birbirine kenetledi. Vasya'nın bakışları onun uzun parmaklarında oyalandı.

Morozko'nun teni, Vasya'ninkinden daha solgundu; Morozko çıplaklığı önemsemiyordu. Bakışları soğuk ve açıktı. "Uzun bir yoldan gelmişsin," dedi Morozko. Vasya karanlıkta onun gözlerini göremiyor ama bakışlarını bir elmiş gibi üzerinde hissedebiliyordu. Morozko onun teninin daha önce görmediği yerlerini artık görüyordu.

"Üstelik yol benim için henüz bitmedi," dedi Vasya. Titreyen parmaklarıyla yanağındaki yara kabuğuna dokundu, bakışlarını Morozko'nun yüzüne kaldırdı ve onu çok çirkin bulup bulmadığını, bunun bir önemi olup olmadığını merak etti. Morozko yine de hareket etmedi. Cılız ışık onun çeşitli yerlerini aydınlatıyordu: bir omuz, kaburgaların altında bir boşluk. Vasya boynundan ayaklarına kadar onu incelediğini fark etti, Morozko da aynı şekilde onu inceliyordu. Vasya'nın yanakları kızardı.

"Bana sırrını söylemeyecek misin?" diye sordu Morozko.

"Ne sırrı?" diye cevabı yapıştırdı Vasya, sesinin titrememesi için uğraşarak. Morozko'nun elleri hareketsizdi ama bakışları hâlâ kızın vücut hatlarında dolaşıyordu. "Sana zaten söyledim. Halkımın sana ihtiyacı var."

Morozko başını iki yana salladı ve bakışlarını kızın gözlerine dikti. "Hayır, daha fazlası var. Bana her baktığında yüzünde başka bir şey var."

Seni gücümün yettiği kadar sevdim.

"Sırlarım beni ilgilendirir, Gosudar," dedi Vasya sertçe. "Hepimizin mezara kadar götüreceği bazı fedakârlıkları olur."

Morozko tek kaşını kaldırdı. "Senin kadar ölmek istiyormuş gibi görünen bir genç kız daha görmedim."

"Ölmek istemiyorum," dedi Vasya. Hâlâ sığ nefesler alarak, "Ama banyo yapmak istedim ve yapıyorum; bu da bir şey," diye ekledi.

Morozko tekrar güldü ve göz göze geldiler.

O da aynı şekilde, diye düşündü Vasya. O da korkuyor. Çünkü o da bu için nerede biteceği konusunda benden daha fazla şey bilmiyor.

Yine de beni buraya getirdi, yanımda kaldı. Beni yaraladı da iyileştirdi de. Hem hatırlıyor hem de hatırlamıyor.

Vasya cesaretinin kaybolmasına fırsat tanımadan banktan kaydı ve Morozko'nun dizleri arasında diz çöktü. Morozko'nun teni buharla ısınmamıştı. Duman tüten hamamda bile Morozko'nun vücudundan çam ve soğuk su kokusu yayılıyordu. Morozko'nun yüz ifadesi değişmedi ama soluğu hızlandı. Vasya kendisinin de titrediğini fark etti. Morozko'nun yüzüne avucuyla dokunmak için bir kez daha uzandı.

Morozko ikinci kez kızın bileğini kavradı. Ama bu defa Vasya'nın aya-sındaki yara izinde dudaklarını dolaştırdı.

Birbirlerine baktılar.

Vasya'nın üvey annesi, onu ve İrina'yı düğün gecesi yaşanan dehşet hikâyeleriyle korkuturdu; Dünya da Vasya'yı o işin öyle olmadığı konu-sunda teskin ederdi.

O anda ise vahşet onu içten dışa yakabilirmiş gibi hissediyordu.

Morozko genç kızın alt dudağında başparmağını gezdirdi. Vasya onun yüz ifadesini okuyamıyordu. "Lütfen," dedi Vasya ya da öyle dediğini sandı, tam o sırada Morozko aralarındaki mesafeyi aşip Vasya'yı dudak-larından öptü.

Fırındaki ateş artık neredeyse korlardan ibaretti ama ışığa ihtiyaçları yoktu. Morozko'nun vücudu Vasya'nın elleri altında serindi; Vasya'nın teri ikisinin de vücudundan süzülüyordu. Vasya baştan ayağa titriyordu; elleriyle ne yapacağını bilmiyordu. Her şey çok fazlaydı: ten ve ruh, açlık ve kendi biçare yalnızlığı, bir de aralarındaki yükselen duygu akışı.

Belki de Morozko arzusun altında yatan tereddüdü hissetmişti çünkü birden durup Vasya'ya baktı. Çıkan tek ses ikisinin de derin ve keskin nefesleriydi.

"Şimdi korkuyor musun?" diye fısıldadı Morozko. Vasya'yı da ahşap bankın üzerine çekti; Vasya onun kucağında enlemesine oturuyordu, Morozko'nun bir eli kızın belindeydi. Serbest eli ise kızın teninde, ku-lağından omzuna, oradan köprücük kemiğine ve göğüsleri arasına doğru soğuk ateşten çizgiler çiziyordu. Vasya nefesini kontrol altına alamıyordu.

“Korkmam gerek,” diye cevabı yapıştırdı Vasya, bunu gereğinden fazla sertçe söylemişti çünkü gerçekten de korkuyordu ve aynı zamanda öfkeliydi çünkü konuşmak bir yana düşünmekte bile zorlanıyordu. O sırada Morozko’nun eli tekrar kalktı, bu defa kızın omurgasından aşağıya kaydı, kaburgalarının altından yay çizerek göğsünü buldu ve orada oyalandı. “Ben bir genç kıyım. Sen ise...” Sesi kısıldı.

Morozko’nun hafif dokunuşları durdu. “Seni inciteceğimden mi korkuyorsun?”

“İncitmek mi istiyorsun?” diye sordu Vasya. İkisi de kızın sesindeki titremeyi duymuştu. Morozko’nun kollarında çırılçıplakken, her zamankinden daha kırılğandı Vasya.

Ama Morozko da korkuyordu. Vasya bunu onun dokunuşlarındaki ihtiyatlı gerginlikte hissediyor ve kara gölgelerin süslediği gözlerinde görebiliyordu.

Yine birbirlerine baktılar.

Sonra Morozko yarım yamalak gülümsedi ve Vasya birdenbire aralarındaki korku ve arzunun altında yatan diğeri hissin ne olduğunu anladı.

Aldıkları çılgınca hazdı bu.

Morozko’nun eli, kızın bel kıvrımının şeklini aldı. Tekrar kızın dudaklarını kendi dudaklarına bastırdı. Morozko’nun cevabı bir cümleden çok kızın kulağına üflediği bir nefesti.

“Hayır, seni incitmeyeceğim,” dedi.



“Vasya,” demişti Morozko karanlığa doğru.

Sonunda, giriş odasına çıkmışlardı. Vasya’yı yere çektiğinde, yerde kış ormanı gibi kokan bir yağın battaniye vardı. O zamana kadar konuşmanın ötesine geçmişlerdi ama bunun bir önemi yoktu. Vasya’nın onu kendine geri çağırması için kelimelere başvurmaması gerekmemişti. Yalnızca Vasya’nın parmaklarının hareketleri ve yaralı teninin sıcaklığı yeterliydi. Morozko’nun zihni anımsamasa da elleri onu hatırlamıştı. Vasya bunu mumların ışığı kısılmadan önce onun yarı iyileşmiş yaralarına yaklaşıncaya varışlayan dokunuşlarından ve gözlerindeki ifadeden anlamıştı.

Daha sonra karanlıkta kısmen uyuklayarak uzanırken, Vasya onun nabzını kendi vücudunda hissediyor, çam tadını da dudaklarında alıyordu.

Sonra birden doğruldu Vasya. “Ah hâlâ...”

“Gece yarısı,” dedi Morozko. Sesi bitkinliğini yansıtıyordu. “Evet, hâlâ gece yarısı. Onu kaybetmene izin vermeyeceğim.”

Sesi değişmişti. Onun adını söylemişti.

Vasya bir dirseğine dayanarak kalkarken yanaklarının kızardığını hissetti. “Hatırladın.”

Morozko bir şey söylemedi.

“Hayatımı kurtarmak için Ayı’yı serbest bıraktın. Neden?”

Morozko yine sessiz kaldı.

“Seni bulmaya geldim,” dedi Vasya. “Büyü yapmayı öğrendim. Ateş kuşundan yardım aldım, sen beni öldürmedin... *Bana öyle bakmayı kes.*”

“Amacım şey değildi...” diye başladı Morozko ama Vasya birden canının acısının arttığını gizlemek için sinirlenivermişti.

Morozko, Vasya’dan uzaklaşıp oturdu, kısmî karanlıkta omurga hattı dümdüz oldu.

Vasya, “Bunu ben istedim,” dedi Morozko’nun sırtına doğru, iffet konusunda o güne dek ona öğretilen bütün kavramları düşünmemeye çalışarak. Namus, sabır, erkeklerle yalnızca çocuk doğurmak için birlikte olmak ve her şeyden öte bundan zevk almamaktı ona öğretilenler. “Sandım ki... Sandım ki sen de istedin ve sen...” Bunu söyleyemedi; bunun yerine, “Hatırladın. Bunun için ödenmiş yeterince küçük bir bedeldi bu,” dedi. *Hiç de küçük bir şeymiş gibi hissettirmiyordu.*

Morozko, Vasya’nın onun yüzünü görebilmesi için döndü; Vasya’ya inanıyormuş gibi görünmüyordu. Vasya o anda ondan bir karış uzaklıkta çıplak oturmuyor olmayı dilerdi.

“Teşekkür ederim,” dedi Morozko.

Teşekkür ederim mi? Bu sözler geçen saatlerin sıcaklığının ardından Vasya’nın yüzüne buz gibi çarpmıştı. *Belki de keşke hatırlamasaydım di-*

yorsundur, diye düşündü. Bir parçan burada mutluydu, korkuyordu ve bu hapishanede seviliyordu. Vasya bunu söylemedi.

Bunun yerine, “Ayı, Rus’ topraklarında serbestçe dolaşüyor,” dedi. “Ölüleri uyandırdı. Kuzenime ve ağabeyime yardım etmeliyiz. Senden yardım istemeye geldim.”

Morozko yine bir şey söylemedi. Vasya’dan daha da uzaklaştı ama bakışları iç dünyanın derinliklerine döndü ve okunmaz bir ifadeye büründü.

Vasya ani bir öfkeyle, “Bize yardım borçlusun; zaten Ayı’nın serbest kalmasının sebebi sensin. Onunla pazarlık etmene gerek yoktu. Ateşin içinden kendim çıktım,” dedi.

Morozko’nun yüzü hafifçe aydınlandı. “Bunu yapabilecek misin diye merak ediyordum. Ama yine de değdi. Beni yeniden Moskova’ya döndürdüğünde bunu anlamıştım.”

“Neyi anlamıştın?”

“İnsanlar ile çiyerti arasında bir köprü olabileceğini. Bizi solmaktan, insanları da unutmaktan alıkoyabileceğini. Sen yaşarsan, gücüne kavuşursan en nihayetinde kötü bir sona mahkûm olmadığımızı. Seni kurtarmak için yapabileceğim başka bir şey yoktu. Ben... sonrasında ne olursa olsun, bu riski almaya değeceğini düşündüm.”

“Kendimi kurtarabileceğime güvenmen gerekirdi.”

“Ölmek istiyordun. Bunu yürekten istediğini görebiliyordum.”

Vasya irkildi. “Evet,” dedi usulca. “Sanırım ölmek istedim. Solovey yere düştü; ellerimin arasında son nefesini verdi ve...” Vasya devamını getiremedi. “Ama atım pes etmemi aptalca bulurdu. Bu yüzden fikrimi değiştirdim.”

Gecenin yabani sadeliği soluyor, yerini sonsuz bir karmaşıklık alıyordu. Vasya, Morozko’nun topraklarını ve özgürlüğünü sırf ona duyduğu sevgi yüzünden tehlikeye atabileceğini hiç düşünmemişti. Vasya’nın bir parçası yine de böyle mi oldu diye merak ediyordu ama tabii ki Morozko gizli bir krallığın kralıydı ve bu şekilde karar alamazdı. Morozko’nun istediği, Vasya’nın kanındaki gücü.

Vasya yorgundu, üşümüştü ve canı acıyordu.

Öncesinden daha yalnız hissediyordu.

Sonra kendine acıdığı için öfkelen-di. Soğğun bir çaresi vardı, arala-rındaki bu yeni lanet olası gariplik vardı bir de. Vasya yeniden ağır batta-niye yığınının altına kaydı ve Morozko'ya sırtını döndü. Morozko kıpır-damadı. Vasya dertop oldu ve yalnız başına ısınmaya çalıştı.

Bir el, kar tanesi kadar hafif dokunuşlarla Vasya'nın omzunu okşadı. Vasya'nın gözleri yaşlarla doldu; gözlerini kırptırarak onlardan kurtul-maya çalıştı. Morozko'nun o yoğun tutku dolu anılara bu kadar ters dü-şen soğuk ve sessiz varlığı, mantıklı ve pratik açıklamaları Vasya için çok fazlaydı.

"Hayır," dedi Morozko. "Bu gece kederlenme, Vasya."

"Sen bunu asla yapmazdın," dedi Vasya ona bakmadan. "Bunu..." Belli belirsiz bir el hareketiyle hamamı ve onları işaret etti. "Kim oldu-ğunu hatırlıyor olsaydın yani. Hayatımı asla kurtarmazdın, eğer ben... eğer ben..."

Morozko'nun eli kızın omzundan ayrıldı. "Seni göndermeye çalış-tım," dedi Morozko. "Tekrar tekrar denedim bunu. Çünkü sana her do-kunuşum, her bakışım beni ölümlülüğe daha çok yaklaştırdı. Korktum. Yine de yapamadım..." Bir süre susup sonra devam etti. "Belki sen böyle biri olmasaydın, senin ölmene izin verebilirdim. Ama... senin çığlık at-tığını duydum. Zayıflığının tüm sis perdeleri arasından, Moskova'daki yangından sonra seni duydum. Kendime meseleye pratik yaklaştığımı, senin son umudumuz olduğunu söyledim. Kendime bunları söyleyip durdum. Ama seni ateşin ortasında düşününce..."

Vasya onunla yüzleşmek için döndü. Morozko istediğinden daha faz-lasını söylemiş gibi dudaklarını germiştir.

"Peki, ya şimdi?" diye sordu Vasya.

"Buradayız işte," dedi basitçe.

"Özür dilerim," dedi Vasya. "Seni başka türlü nasıl geri getireceğimi bilemedim."

“Başka bir yolu yoktu. Kardeşim kurduğu hapishaneye neden bu kadar inandı sanıyorsun? Beni kendime getirmeye yetecek kadar güçlü bir bağ olduğunu bilmiyordu. Ben de bilmiyordum.”

Morozko bundan mutlu değilmiş gibiydi. Vasya, onun da tıpkı kendisi gibi hissediyor olabileceğini anladı: *Deneyimsiz*. Vasya elini uzattı. Morozko ona bakmadı ama parmaklarını kızın parmaklarına kenetledi.

“Hâlâ korkuyorum,” dedi. Bu, üzülererek itiraf edilmiş bir gerçektir. “Hayatta olmana sevindim. Her şeye rağmen seni tekrar gördüğüme sevindim. Ama ne yapacağımı bilmiyorum.”

“Ben de korkuyorum,” dedi Vasya.

Morozko’nun parmak uçları kızın, kanının tenine doğru çekildiği bileğini buldu. “Üşüyor musun?”

Üşüyordu. Ama...

Morozko, “Sanırım,” dedi, alaycı bir şekilde, “her şeyi düşünürsek, birkaç saat daha aynı battaniyeyi paylaşabilmeliyiz.”

“Gitmeliyiz,” dedi Vasya. “Yapacak çok şey var ama yeterince vakit yok.”

“Gece Yarısı diyarında birkaç saat büyük bir fark yaratmaz,” dedi Morozko. “Çok zayıf ve halsiz düşmüşsün, Vasya.”

“Bir fark yaratır,” dedi Vasya. “Burada *uyuyakalamam*.”

“Uyuyabilirsin artık,” dedi Morozko. “Ben seni Gece Yarısı’nda tutarım.”

Uyumak... gerçekten uyumak... Meryem Ana aşkına, Vasya yorgunluktan ölüyordu. Zaten battaniyenin altındaydı; bir an sonra Morozko da battaniyenin altına girdi. Vasya’nın nefesi hızlandı; ona dokunma dürtüsüne karşı koymak için yumruklarını sıktı.

Birbirlerini dikkatle izlediler. Önce Morozko harekete geçti. Eli Vasya’nın yüzüne uzandı, çenesinin keskin hattını takip etti, atılan taşın yüzünde açtığı kabuk tutmuş derin kesiğe baştan sona dokundu.

“Bunu senin için iyileştirebilirim,” dedi.

Vasya başını olumlu anlamda salladı, en azından kızıl değil de beyaz bir yara izi olacağı için memnundu. Morozko elini açtı ve avucuna dolan suyu kızın yanağına damlatırken Vasya acıyla dişlerini sıktı.

Daha sonra, “Anlat bana,” dedi Morozko.

“Uzun hikâye.”

“Seni temin ederim,” dedi Morozko, “sen bunu anlattın diye yaşlanmayacağım.”

Bunun üzerine anlatmaya başladı Vasya. Moskova’daki kar fırtınası sırasında Vasya’nın yanından ayrıldığı andan başlayıp Pozhar, Vladimir ve Gece Yarısı’ndaki yolculuğuyla bitirdi. Sonunda Morozko’nun istediğini yapmıştı ama artık daha sakin hissediyordu. Sanki hayatındaki tüm iplik demetlerini düzgünce önüne sermişti ve ruhunda daha az düğüm kalmıştı.

Vasya susunca Morozko iç çekti. “Üzgünüm,” dedi. “Solovey için. İzlemekten başka bir şey yapamadım.”

“Bana deli kardeşini yolladığını unutma,” diye belirtti Vasya. “Bir de yadigâr var tabii. Kardeşin olmasa da başıma gelenlerle baş edebilirdim ama bu oyma... Beni teskin etti.”

“Onu sakladın mı?”

“Evet,” dedi Vasya. “Solovey’i geri getiriyor, ne zaman ben...” Sözlerine devam edemedi; olanlar hâlâ çok tazeydi.

Morozko kısa bir buklesini Vasya’nın kulağının arkasına attı ama bir şey söylemedi.

“Niye korkuyorsun?” diye sordu Vasya ona.

Morozko’nun eli yere indi. Vasya onun cevap vereceğini düşünmüyordu. Yanıt verdiğinde ise sesi o kadar kısıktı ki Vasya söylediklerini güçlükle duyabildi. “Aşk, zamanın kederini bilenler içindir çünkü kayıpla el ele gider. Sonsuzluk bu durumda öyle bir yük haline gelir ki bir işkenceye dönüşür. Ama...” Sözlerini yarım bırakıp derin bir nefes aldı. “Ama buna, bu dehşete ve hazzı başka ne denebilir ki?”

Bu kez Morozko'ya yaklaşmak daha zordu. Önceden... daha az karmaşık, pervasızca ve keyifliydi. Ama artık duyguları, aralarındaki atmosferi ağırlaştırmıştı.

Morozko'nun teni battaniyenin altında Vasya'nın vücuduyla ısınmıştı; kadim ve kaygılı gözleri dışında gerçek bir adam sayılabilirdi. O anda alnına düşen saçını geriye itme sırası Vasya'ya gelmişti; bu saç tutamı Vasya'nın parmakları altında iri ve soğuk bir dalga yaratıyordu. Morozko'nun ensesindeki sıcak yere dokundu, boynundaki kıvrımları takip etti ve parmaklarını onun göğsüne yaydı.

Morozko da onun elini kendi eliyle örttü, parmaklarından başlayıp koluna ve omzuna geçti, sırtından beline indi, kızın vücudunu dokunarak öğrenmeye çalışıyordu sanki.

Vasya'nın boğazından bir ses çıktı. Morozko'nun nefesinin serinliği Vasya'nın dudaklarına değdi. Hareket edip onları birbirine yaklaştıran Morozko muydu yoksa kendisi miydi, bilmiyordu Vasya. Morozko'nun eli hâlâ nazikçe dolaşüyor, kızı o tatlı yumuşak dokunuşlarıyla ikna ediyordu. Vasya'nın nefesi kesiliyordu. Artık konuşmuyorlardı, parmaklarını kızın tenine gömdüğünde Morozko'nun vücudunda, omzundan eline kadar oluşan gerilimi hissetti Vasya.

Vahşi bir yabancıya sahip olmak bir şeydi. Müttefiki ve dostu olan bir iblisin yüzüne bakmak ise başka bir şeydi ve...

Vasya parmaklarını onun saçlarına gömdü. "Gel buraya," dedi. "Hayır... daha yakınım."

Morozko o zaman gülümsedi; kış kralının o ağır, gizemli gülüşüydü bu. Ama Vasya'nın daha önce görmediği bir neşe de içeriyordu. Vasya'nın dudaklarının arasına doğru, "Sabırlı ol," diye fısıldadı Morozko.

Ama Vasya bunu yapamadı, artık bir dakika daha sabredemezdi; cevap vermek yerine Morozko'yu omuzlarından tutup yuvarladı. O zaman vücudundaki gücü hissetti Vasya, cılız mum ışığında hem kendi kaslarının hem de onunkilerin değişimini ve hareketini gördü. Kulağına fısıldamak için öne eğildi: "Bana asla emir vereyim deme."

"Sen bana emir ver o zaman," diye fısıldadı Morozko. Bu sözler bir yudum şarap gibi Vasya'nın boğazından aşağıya süzüldü.

İşte o zaman Vasya'nın zihni tam olarak bilmese de vücudu ne yapacağını farkındaydı ve Morozko'yu, onun karlarını, soğuşunu, gücünü, yollarını ve tarifi zor kırılganlığını içine çekti Vasya. Morozko bir kez onun adını söyledi ama Vasya güçlükle duydu çünkü kendini kaybetmişti. Ama sonra Morozko'nun vücuduna doğru kıvrılmış halde uysalca uzanırken, "Artık yalnız değilsin," diye fısıldadı.

"Biliyorum," diye fısıldadı Morozko. "Sen de öyle."

Sonra nihayet uykuya daldı Vasya.

18.

BÜYÜLÜ ATLARIN SIRTINDA

Morozko belirsiz saatler sonra karman çorman olmuş kar rengi kürk yığınının üzerinden kalkmıştı. Vasya onun gittiğini duymamıştı ama yokluğunu hissetmişti. Hâlâ gece yarısıydı. Vasya gözlerini açtı ve ürpererek doğrulup oturdu. Bir an için nerede olduğunu bilemedi. Sonra hatırladı ve korkuyla ayağa fırladı. Morozko gitmişti, geceye karışıp ortadan kaybolmuştu, Vasya her şeyi hayal mi etmişti...

Kendini topladı; Morozko gerçekten de tek kelime etmeden ortadan kaybolmuş olabilir miydi?

Bunun cevabını bilmiyordu. Çılgınlığı geride kalmıştı; artık yalnızca üşüyordu ve utancından dişlerini sıkıyordu. Yetişme çağında duyduğu sesler kulaklarında çınlıyordu, hepsi de suçlayıcı şeyler söylüyordu.

Vasya dişlerini alt dudağına geçirdi ve kıyafetlerini geri almaya gitti. Ne lanet olası bir utanç, ne lanet bir karanlıktı bu. Başını çevirince duvar nişindeki mum hemen yandı. Mumun yanması onu sarsmamıştı, zihni sonunda Vasya'nın bir şeyleri yakabildiği bir dünyayı kabullenmişti sanki.

El yordamıyla iç gömleğini buldu ve başından geçirdi. Dış kapı açıldığında Vasya odalar arasındaki eşikte duruyordu, kararsızdı ve üşüyordu.

Mum ışığı, Morozko'nun kemiklerini ortaya çıkarıyor ve yüzünü gölgelendiriyordu. Elinde erkek kıyafetleriyle dolu bir bohça vardı. Vasya hamamın dışından anlaşılmaz konuşmalar ve karları gıcırdatan ayak sesleri duydu.

Birden içi korkuyla doldu. "Dışarıda neler oluyor?"

Morozko kederli görünüyordu. "Sanırım aramızda geçenlerle hamamların kötü şöhretini tasdik etmiş olduk."

Vasya bir şey söylemedi. Zihninde yeniden Moskova'daki kalabalığın seslerini duyuyordu.

Vasya, Morozko'nun onu anladığını fark etti. "O zaman yalnızdın, Vasya," dedi. "Artık değilsin." Adamlar gelip onu sürükleyerek götürmeye çalışacakmış gibi Vasya'nın iki eli de iç kapının pervazındaydı. "O zaman bile ateşten kendi kendine çıktın."

"Bunun bir bedeli oldu," dedi Vasya ama korkunun boğumlu eli boğazını düğümlemeyi kesti.

"Köy halkı öfkeli değil," dedi Morozko. "Memnun. Bu gecede bir güç var." Vasya elmacık kemiklerine al bastığını hissetti. "Kalmak ister misin? Artık oyalanmak benim için güç."

Vasya duraksadı. Bir zamanlar yuvası olan bir yere dönmüş gibi hissediyor olmalıydı Morozko ama artık öyle değildi. Çoktan döktüğü bir deriye tekrar sığmaya çalışıyordu sanki.

"Senin toprakların, büyükanneminkilerin sınırında mı?" diye sordu Vasya birden.

"Evet," dedi Morozko. "Bir zamanlar masamda senin için nasıl çilekler, armutlar ve kardelenler olabildi sanıyorsun?"

"Demek hikâyeyi biliyordun?" dedi Vasya. "Cadıyı ve ikiz kızlarını yani? Tamara'nın benim büyükannem olduğunu biliyordun?"

"Evet," dedi Morozko. Artık temkinli görünüyordu. "Sen sormadan söyleyeyim; hayır, sana söylemeyi hiç düşünmedim. Yani Moskova'daki kar fırtınasına kadar. Zaten o zaman da çok geç kalmıştım. Cadı, Gece Yarısı'nda ne ölüydü ne de kayıptı. İkizlerine ne olduğunu kimse bilmiyordu, ben kendini ölümden büyüyle ayıran büyücüyle ilgili hiçbir şey hatırlayamıyordum. Tüm bunları sonradan öğrendim."

"Sadece bir çocuk olan beni de amaçlarına ulaşmanı sağlayacak bir araç olarak gördün?"

"Evet," dedi Morozko. Ne düşündüyse, ne hissettiyse veya ne umduysa derinlere gömmüş ve sınıksız kilitlemişti. *Artık çocuk değilim*, diyebilirdi Vasya ama bunun gerçekliği, Morozko'nun onun yüzüne dikilmiş bakışlarında yazılıydı. "Bana bir daha asla yalan söyleme," dedi Vasya bunun yerine.

"Söylemem."

"Ayı, özgür kaldığını bilecek mi?"

"Hayır," dedi Morozko. "Tabii Gece Yarısı ona söylemezse."

“Onun böyle bir müdahalede bulunacağını sanmıyorum,” dedi Vasya. “Tek yaptığı gözetlemek.”

Bu kez Morozko’nun sessizliğinde dile getirmediği bir düşüncüyü duyabildiğini sandı Vasya.

“Söyle,” dedi Vasya.

“Moskova’ya geri dönmene lüzum yok,” dedi Morozko. “Yeterince korkunç şey yaşadın ve yeterince acıya sebebiyet verdin. Ayı artık senin katledildiğini görmek için elinden geleni yapacaktır: Özellikle de benim hatırladığımı anlarsa senin için elinden gelen en kötü ölüm senaryosunu yazacaktır. Çünkü bunun beni yasa boğacağını biliyor.”

“Önemli değil,” dedi Vasya. “Onun özgür olması bizim hatamız. Yeniden zincire vurulmalı.”

“Neyle?” diye sordu Morozko. Mumdan mor bir ateş yükseldi. Morozko’nun gözleri de ateşle aynı renkti; rüzgârın ve gecenin vücut bulmuş hali gibi vücut hatları solmaya başlıyordu sanki. Ardından bu güç pelearinini üzerinden atıp, “Ben kışın ta kendisiyim; sence yaz mevsiminde Moskova’da hiç gücüm olacak mı?” dedi.

“Ne demek istediğini anlatmak için burada havayı soğutmana gerek yoktu,” dedi Vasya içerleyerek. “*Bir şeyler yapmalıyız.*” Morozko’nun elinden kıyafetlerini aldı. “Bunlar için teşekkür ederim,” diye ekledi ve giyinmek için içerideki odaya yöneldi. Kapının eşliğindeyken geriye doğru, “Yaz mevsiminde dışarıya çıkabiliyor musun, kış kralı?” diye seslendi.

Morozko’nun sesi tereddütlüydü. “Bilmiyorum. Belki. Kısa bir süreliğine. Eğer yan yana olursak. Kolye parçalandı ama...”

“Ama artık ona ihtiyacımız yok,” diye bitirdi Vasya, anlamıştı. Artık aralarındaki bağ (tutku ve öfke, korku ve kırılğan umut katmanları) herhangi bir büyülü kolyeden daha güçlüydü.

Vasya giyinip kapının eşğine döndü. Morozko onu bıraktığı yerde bekliyordu. “Moskova’ya gidebiliriz belki ama ne amaçla?” dedi Morozko. “Ayı bizim geleceğimizi öğrenirse, memnuniyetle bir tuzak kurar ve sen katledilirken benim çaresizce izlememi sağlar. Veya belki de ailene çektiirdiği ızdırabı *sana* izleteceği bir plan yapar.”

“Ondan daha zekice davranmalıyız sadece,” dedi Vasya. “Moskof’u bu duruma biz düşürdük; bu durumdan da biz çıkaracağız.”

“Benim topraklarıma dönmeli ve kışın, ben daha güçlüyken Ayı’nın karşısına dikilmeliyiz. O zaman zafer kazanma şansımız olabilir.”

“Ayı bunu gayet iyi biliyor,” diye yanıt verdi Vasya. “Yani her ne planlıyorsa, bu yaz bitmeden yapacak.”

“Bu senin felaketin olabilir.”

Vasya başını iki yana salladı. “Olabilir. Ama ailemi yüzüstü bırakmayacağım. Benimle gelecek misin?”

“Artık yalnız değilsin, Vasya, bunu söylerken ciddiydim,” dedi. Ama sesinden mutsuzluğu belli oluyordu.

Vasya belli belirsiz gülümsemeyi başardı. “Sen de yalnız değilsin. İkimizden biri buna inanana kadar bunu tekrarlamaya devam edeceğiz herhalde.” Sonra sesi titremeden hızlı bir şekilde, “Dışarıya çıktığımda köylüler beni öldürmeye çalışacak mı?” diyebildi.

“Hayır,” dedi Morozko ve sonra gülümsedi. “Ama bir efsane doğabilir.”

Vasya’nın yanakları kızardı ve Morozko’nun uzattığı elini tuttu.

Köy gerçekten de hamamın dışında toplanmıştı. Kapı açılınca geri çekildiler. Gözleri el ele tutuşup birbirlerine beraberlik sözü vermiş, üstü başı dağınık Vasya ile Morozko arasında mekik dokudu.

Yelena kalabalığın önünde, onu kurtarmaya çalışan adamla omuz omuza duruyordu. Morozko ona döndüğünde irkildi. Buz iblisinin konuştuğu kişi Yelena’ydı ama tabii bütün köy bu konuşmayı duyuyordu. “Beni affet,” dedi Morozko.

Yelena şoke olmuştu. Tüm asaletiyle eğilerek selam verdi. “Hakkınızdı. Fakat...” Morozko’nun yüzüne daha dikkatli baktı. “Eskisi gibi değilsiniz,” diye fısıldadı.

Tıpkı Vasya’nın, onun gözlerinden yılların silinip gittiğini gördüğü gibi, bu kadın da o yılların ağırlığının geri döndüğünü hissedebiliyordu. “Evet,” dedi Morozko. “Unutkanlığımdan kurtarıldım.” Vasya’ya bir bakış attı ve tüm köyün duyabileceği bir şekilde konuşmaya başladı. “Ben bu kadını seviyordum ve bir lanet bana bunu unutturdu. Ama o benim arkamdan geldi, laneti ortadan kaldırdı ve artık gitmeliyim. Bu kış, hepinizi kutsuyorum.”

Meraklı ve hatta neşeli fısıltılar duyuldu. Yelena gülümseyip, “İki kat kutsandık desene, kardeşim,” dedi Vasya’ya. Kadının ellerinde bir arma-

ğan vardı: dışı kurt, içi tavşan kürkünden muazzam, uzun bir pelerin. “Teşekkür ederim,” diye fısıldadı kadın. “İlk doğacak çocuğum için hayır duanı alabilir miyim?”

“Çocuğun için uzun ve sağlıklı bir ömür dilerim,” dedi Vasya, biraz tuhaf bir şekilde. “Aşkın neşesini tatsın, şu andan çok uzun zaman sonra da hikâyesi cesaret timsali bir ölümle taçlansın.”

Zimnyaya Koroleva, dediler. Kış kraliçesi. Bu, Vasya’yı korkutmuştu. Duruşunu düzeltmeye çalıştı.

Morozko onun yanında yanıltıcı bir şekilde sakın görünüyordu ama Vasya, onunla insanları arasındaki duygu akışını hissedebiliyordu. Suyun akışı gibi bir çekimdi bu. Morozko’nun gözleri derin ve muhteşem bir mavi tonundaydı. Belki o anda bile geri dönüp ziyafet salonundaki yerine geçmek ve bu tapınmayla sonsuza dek beslenmek istiyordu.

Ama gideceği yoldan şüphe ediyorsa bile bunun yüz ifadesine yansımaya izin vermeyecekti.

Vasya bütün insanlar toynak seslerini duyup başlarını çevirdiğinde rahat bir nefes aldı. Bir düzine insanın yüzü neşeyle aydınlandı. Biri beyaz biri altın sarısı iki at uçarak çitlerin üzerinden geçiyordu. Kalabalığı yardılar ve ikiliye doğru tırıs gittiler. Morozko tek kelime etmeden alnını beyaz kırsığın boynuna dayadı. At da başını çevirdi ve Morozko’nun kolunu burnuyla dürttü. Bunu görünce Vasya’nın yüreği parçalandı. Morozko, “Seni de unuttuğum,” dedi kırsığa, kısık sesle. “Affet beni.”

Beyaz kırsak kulaklarını geriye yatırdı ve başıyla onu kendinden uzaklaştırdı. *Seni neden bekledik bilmiyorum. Hava çok karanlıktı.*

Pozhar ona katıldığını belli edercesine toynağıyla karı eşeledi.

Vasya şaşkınlıkla, “Sen de bekledin demek,” dedi altın kırsığa.

Pozhar, Vasya’nın kolunu ısırdı ve ayağını hızla yere vurdu. *Bir daha beklemeyeceğim.*

Vasya kolundaki yeni morluğu ovuşturarak, “Seni gördüğüme sevindim, leydi,” dedi.

Morozko biraz şaşırarak, “Hayatı boyunca daha önce hiçbir biniciyi gönül rızasıyla kabul etmemişti,” dedi.

“Şimdi de etmedi zaten,” dedi Vasya hemen. “Ama bana buraya kadar rehberlik ederek yardımcı oldu. Ona müteşekkirim.” Pozhar’ın omuz başlarını kaşıdı. Pozhar kendine engel olamayarak kaşınmanın tadını çıkardı.

Pohpohlanmaktan hiçbir şekilde hoşlanmadığını göstermeye çalışır gibi, *geri gelmen çok uzun sürdü*, dedi kısarak yeniden ve ayağını yere vurdu.

Yeni pelerini, bütün ağırlığıyla omuzlarından dökülen Vasya, etraftakilere “Hoşça kalın,” dedi. Herkesin gözü şaşkınlıkla açıldı. Vasya kısık sesle, “Bir mucizeye şahit olduklarını sanıyorlar,” dedi Morozko’ya. “Bu, mucize gibi hissettirmiyor.”

“Yine de,” diye yanıt verdi Morozko, “bir kız tek başına kış kralını unutkanlığından kurtardı ve onu büyümlü atlarla beraber götürüyor. Bir kara kış için yeterli bir mucize.” Morozko beyaz kısağın sırtına atlarken Vasya gülümsemeden edemedi.

Morozko, Vasya’yı önüne oturtmayı teklif etmeden –ki belki de etmeyecekti– Vasya net bir şekilde, “Ben yürüyeceğim,” dedi. “Sonuçta buraya da yürüyerek geldim.” Kar ayakkağıları olmadan derin karlarda yürümek bitmek bilmeyen bir işkence haline gelmişti ama bunu ona söylemedi.

Morozko açık mavi gözleriyle onu inceledi. Vasya bunu yapmamış olmasını dilerdi. Belli ki Morozko onun gururunun ötesindeki daha derin duygularını görebiliyordu... Morozko’nun eyer topuzunda götürölmek istemiyordu. Solovey’in kemiklerinin kırıldığı, yere düştüğü anın şoku hâlâ hafızasında taptaze idi. O anda zafer edasıyla ata binmek ona yanlış geliyordu.

“Pekâlâ,” dedi ve atın sırtından inerek Vasya’yı şaşırttı Morozko.

“Bunu yapmana gerek yoktu,” dedi Vasya. İki atın bedeni, kalabalıklı aralarına girmişti. “Köyden bir sığır çobanı gibi yayan çıkmayı düşünmüyorsun herhalde. Bu senin asaletine yakışmaz.”

“Sayısız kişinin ölümüne şahitlik ettim,” diye yanıt verdi Morozko, soğukkanlı bir şekilde. “Onlara dokundum, onları uğurladım. Ama onları anmak için hiçbir şey yapmadım. Şimdi seninle beraber yürüyebilirim çünkü sen benim yanımda Solovey’e binemiyorsun. Zira o çok cesurdu ve artık gitti.”

Vasya, Solovey için ağlamamıştı. Olması gerektiği gibi değil. Onu rüyalarında görmüş, ona kaçmasını haykırarak çığlık çığlığa uyanmış, onun yokluğunu kötü, tatsız bir ağrı gibi hissetmişti. Ama mantar ruhunu neredeyse katlettikten sonra endişeyle döktüğü gözyaşları dışında ağlamamıştı. O anda ise gözyaşlarının birikip yanaklarını ıslatmaya başladığını hissediyordu. Morozko çenesine doğru süzölürken onun ilk gözyaşı damlasına parmağıyla hafifçe dokundu. Gözyaşı onun dokunuşuyla buz kesip yere düştü.

O gece yarısı köyünden yanlarında atlarla yürüyerek çıkmaları, Vasya'nın son günlerde yaşadığı şokların etkisiyle ertelenmiş olsa da Solovey'in kaybını tam manasıyla anlamasını sağlamıştı. Çitlerden geçip kış ormanına girdiklerinde Vasya yüzünü beyaz kısırağın yelesine gömüp Moskova'da geçirdiği o korkunç gece, içinde biriken gözyaşlarını topyekûn akıttı.

Kısırak sabırla beklerken kızın ellerine sıcak nefesini üfledi, Morozko da bir kez soğuk parmaklarını kızın boynuna koymak dışında sessizce durdu.

Sonunda gözyaşları dindiğinde Vasya başını iki yana salladı, akan burununu sildi ve düşüncelerini netleştirmeye çalıştı. "Moskova'ya geri dönmeliyiz." Sesi boğuktu.

"Dediğin gibi olsun," dedi Morozko. Görünüşünden anlaşıldığı üzere hâlâ bu fikirden memnun değildi. Ama buna tekrar karşı çıkmayacaktı.

Moskova'ya kadar onca yol gideceksek, dedi beyaz kısırak beklenmedik bir şekilde, Vasya sırtına çıkmalı. İkinizi de taşıyabilirim. Böylece oraya daha hızlı varırız.

Vasya karşı çıkmak için ağzını açtığı anda Morozko'nun yüz ifadesini fark etti. Morozko, "Reddetmene izin vermeyecek," dedi hafifçe. "Ve söylediklerinde haklı. Yürümen kendini yormaktan başka bir işe yaramayacak. Moskova'yı aklında tutması gereken sensin; bize ben rehberlik edecek olursam oraya kış mevsiminde varırız."

En azından artık köy, görüş alanlarının dışında kalmıştı. Vasya kısırağın sırtına çıktı, Morozko da arkasına oturdu. Beyaz kısırak, Solovey'den daha iri yapılydı ama kısırağın hareket etme biçimi Vasya'ya onu hatırlatıyordu... Vasya doru aygırı düşünmemeye çalışırken başını eğip Morozko'nun dizinde rahatça duran eline baktı. Onun elinin kendi teninde dolaştığı, saçlarının soğuk ve iri dalgalarının ise kendi göğüslerine döküldüğü anları düşünmeden edemedi.

Bu anıyla ürperdi ve onu hemen zihninden uzaklaştırdı. Gece Yarısı'ndan o saatleri çalmışlardı; artık sadece zeki ve amansız bir düşmanı taktikle yenmeyi düşünmeliydiler.

Fakat... Vasya dikkat dağıtmak için kendini cevabından korktuğu bir soruyu sormaya zorladı. "Ayı'yı zincire vurmak için... babamın yaptığı gibi kendimi feda mı etmeliyim?"

Morozko hemen hayır demedi. Vasya midesinin bulanmaya başladı-
ğını hissetti. Kısarak karların üzerinde yavaşça yürüyordu; gökten daha
fazla kar tanesi süzülerek iniyordu. Vasya bunu Morozko'nun endişesi
yüzünden mi yağdırdığını, kalp atışı gibi istemsizce yapıp yapmadığını
merak etti. "Bana bir daha yalan söylemeyeceğine söz verdin," dedi Vasya.

"Söylemeyeceğim," dedi Morozko. "Onun zincire vurulması, karşı-
lığında hayatını feda etmen kadar basit değil, yani iki şeyin birbirinin
yerine geçmesi gibi değil. Hayatın, Ayı'nın özgürlüğüne bağlı değil; sen
bizim savaşımızda... sadece bir yadigâr değilsin."

Vasya öylece bekledi.

"Ama ben özgürlüğümünden vazgeçtiğimde," dedi Morozko, "üzerimde
kontrol kazanmasına izin verdim. Artık bu savaşta ikizim ve ben denk
değiliz." Bu sözler dudaklarından dökülürken sesi çatladı. "Onun mevs-
mi yaz. Onu nasıl zincire vurabileceğimi bilmiyorum, özgür iradeyle feda
edilmiş bir hayattan veya bir tuzaktan başka bir yol..."

Peki, ya altın şey? dedi Pozhar birden. Kısarak, onlara konuşmalarına
kulak misafiri olacak kadar yaklaşmıştı.

Vasya gözlerini kırpı. "Hangi altın şey?"

Kısarak başını kaldırıp indirdi. *Büyücünün yaptığı altın şey! Onu bana
taktığında uçamamıştım. Bana söylediklerini yapmak zorunda kalmıştım.
O şey çok güçlü.*

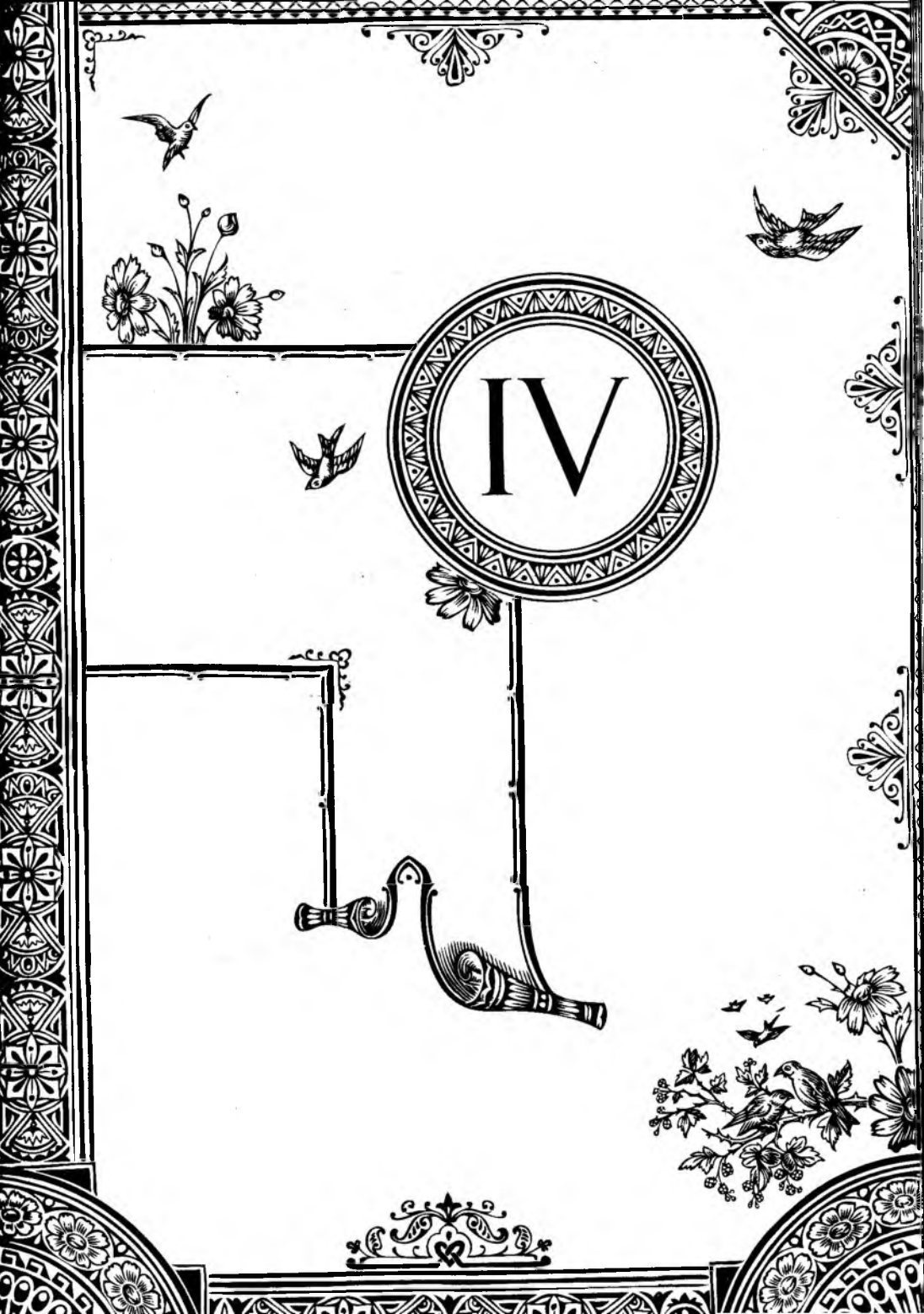
Vasya ile Morozko birbirine baktı. "Koşey'in altın dizgini," dedi Vasya
yavaşça. "Pozhar'ı boyunduruk altına alabildiğine göre... belki kardeşini
de tutsak edebilir?"

"Belki," dedi kış kralı, kaşları birbirine yaklaşırken.

"Altın dizgin Moskova'daydı," dedi Vasya, heyecandan gitgide daha
hızlı konuşuyordu. "Ahırda... Dmitrii İvanoviç'in ahırındaydı. Mosko-
va'nın yandığı gece onu kısrağın başından çıkarıp atmıştım. Hâlâ sarayda
mı ki? Belki de çıkan yangında erimiştir."

"Erimez," dedi Morozko. "Bir şansımız var." Vasya onun yüzünü gö-
remiyordu ama dizi üzerindeki eli yavaşça yumruk halini almıştı.

Vasya hiç düşünmeden uzanıp Pozhar'ın boynunu neşeyle kaşıdı. "Te-
şekkür ederim," dedi. Kısarak kısa bir an için buna izin verdikten sonra
yanlarından sıvıştı.



19. MÜTTEFİKLER

Yaz mevsimi sıradışı bir şekilde aniden gelmiş ve işgalci bir ordu gibi Moskova'ya saldırıya geçmişti. Ormanda yangınlar çıkmıştı, öyle ki dumanlar şehri bir tabut örtüsü gibi kaplamıştı ve kimse güneşi görememişti. İnsanlar sıcaklıktan çılgına dönmüş; serinlemek için kendilerini nehirde boğmuşlardı ya da kızarmış yüzleri, terden yapış yapış olmuş vücutlarıyla bulundukları yere yığılıvermişlerdi.

Sıcak havanın etkisiyle şehirde fareler ortaya çıkmıştı. Tüccarlar, Moskova'nın bunaltıcı sicağında yapış yapış olmuş pazarlarına gümüş, kumaş ve dövülmüş demir indirirken fareler de tüccar teknelerinden çıkmışlardı. Fareler bunaltıcı ortamlarda büyüyüp gelişirlerdi ve Moskova'nın çöp yığınlarının kötü kokusu onlara çekici gelmişti.

Halkın hastalanan ilk kesimi posad'da yaşayanlardı: Nehrin kenarında havasız, kalabalık kulübelerde kalıyorlardı. Öksürmeye, terlemeye ve sonra titremeye başlamışlardı. Ardından boğazlarında ve kasıklarında pürüzsüz şişlikler, ardından siyah benekler oluşmuştu.

Veba. Bu kelime şehre yayılmıştı. Moskova daha önce vebayla karşılaşmıştı. Dmitrii'nin amcası Semyon, karısı ve oğulları korkunç bir yaz mevsiminde bu hastalık yüzünden ölmüştü.

Dmitrii, "Hasta olanların evlerini kapatın," dedi muhafız şefine. "Dışarı çıkmayacaklar... Hayır, kiliseye bile gitmeyecekler. Onları kutsayacak bir rahip bulunabilirse, rahibin içeri girmesine izin verin ama hepsi bu. Şehir kapılarındaki muhafızlara söyleyin; hastalıklı görünen kimsenin duvarların ardına geçmesine izin verilmeyecek." İnsanlar hâlâ Dmitrii'nin amcasının ölümüyle ilgili fısıldaşıyordu: Öldüğünde kara benekli bir kene gibi şişmişti ve kendi hizmetçileri bile yanma yaklaşmaya korkmuştu.

Adam başını olumlu anlamda salladı ama kaşları çatıktı. “Ne var?” diye sordu Dmitrii. Tatar saldırısının gerçekleştiği gece, Dmitrii’nin şehir güvenliğinin büyük bir kısmı yok olmuştu. Ayaklanmadan ve Vasya’nın yakılmasından sonra Dmitrii bu güvenlik güçlerini tekrar toplamış hatta sayılarını eskisine göre bayağı artırmıştı ama yeni gelenler hâlâ deneyimsizdi.

“Bu hastalık Tanrı’nın bir laneti, Gosudar,” dedi muhafız şefi. “Bu durumda gidip dua etmek insanların en doğal hakkı değil midir? İnsanların hep birlikte ettikleri duaların Tanrı tarafından işitilmesi daha kolay olabilir.”

“Bu, insandan insana geçen bir lanet,” dedi Dmitrii. “Şeytanı dışarıda tutmayacaksa Moskova’nın duvarları ne işe yarar ki?”

Kabul salonundaki boyar’lardan biri söz aldı: “Beni affedin, Gosudar ama...”

Dmitrii kaşlarını çatıp ona döndü. “Şehrin yarısıyla müzakere etmeden emir veremeyecek miyim ben?” Normalde boyar’larının suyuna giderdi. Çoğunlukla Dmitrii’den yaşça büyüklerdi ve yeterince büyüdüğünde onun vârisi olduğu tahta geçmesi ellerinden geleni yapmışlardı. Ama bu bayıltıcı sıcak, Dmitrii’nin gücünü emiyor ve onun yerine mide bulandırıcı, usandırıcı bir öfke doğuyordu. Kuzenlerinin ikisinden de haber almamıştı. Serpuhov Prensi, Moskof’un toparlayabildiği bütün gümüşleri almış ve mazeretlerini bildirmek üzere temnik Mamay’ın huzuruna çıkmak için güneye götürmüştü. Saşa’nın, Peder Sergey’le birlikte geri dönmesi gerekiyordu. Ancak Saşa geri dönmemişti, güneyden de Mamay’ın, Vladimir’den hiç haber almamış gibi hâlâ ulus’unu⁵⁶ topladığı bilgisi gelmişti.

“İnsanlar korkuyor,” dedi boyar, temkinli bir şekilde. “Mevsim değiştiğinden beri yürüyen ölülerin sayısı üç katına çıktı. Şimdi de bu? Moskova’nın kapılarını kapatırsanız ve hastaların kiliseye gitmesini yasaklarsanız, ne yapacaklarını kestiremiyorum. Şehrin lanetlendiği söylentileri dilden dile dolaşmaya başladı bile.”

⁵⁶ Halk, kavim, takipçiler. (y.n.)

Dmitrii savaştan ve insanları yönetmekten anlardı ama lanetler onun tecrübe alanının dışındaydı. “Şehrin refahını düşüneceğim,” dedi Dmitrii. “Ama lanetlenmedik.” Gerçi Dmitrii iç dünyasında bundan emin değildi. Peder Sergey’in tavsiyesini almak istiyordu ama yaşlı keşiş orada değildi. Bu yüzden gönülsüzce olsa da Büyük Prens, kâhyasına döndü: “Peder Konstantin’i buraya çağırın.”



“Sarı saçlı prens aptal değil,” dedi Ayı. “Ama toy. Sana bir elçi gönderdi. Yanına gittiğinde, onu katedralde ayin yapmana izin vermesi için ikna etmelisin. İnsanları yağmur, kurtuluş ya da artık insanlar bu çağda tanrılarından ne istiyorlarsa onun için dua etmeye çağırarak suretiyle bir araya getir. Ama mutlaka hepsini aynı yere toplar.”

Konstantin, Başmelek Manastırı’nın yazıhanesinde tek başınaydı, üzerinde yalnızca en ince cübbesi vardı; alnında ve dudağının üstünde ter damlacıkları birikmişti. “Resim yapıyorum,” dedi. Bir boya kutusunu ışığa doğru çevirdi. Renkleri önünde bir dizi mücevher gibi uzanıyordu... Bazıları gerçekten de değerli taşlardan yapılmıştı. Lesnaya Zemliya’da ise boyalarını ağaç kabuğundan, orman meyvelerinden ve yapraklardan yapmıştı. Artık kaygılı boyar’lar, önüne mavi tonları için lapis, kırmızılar için akik taşı yığıyor, Konstantin’e vermek üzere dövme gümüşten inci süslemeli ikona örtüleri yapmaları için Moskova’daki en iyi demircilere ödeme yapıyorlardı.

Üçüncü kez ölümler fısıldayarak sokaklara döküldüğünde, önce birini, sonra diğerini, son olarak üçüncüsünü derken hepsini uzaklaştırmak için gece boyunca uğraşılması gerekmişti. Sonrasında Konstantin ölümlerin yüzlerini gördüğü bir kâbustan çılgık çılgıla uyandığında, “Kolay lokmaymışım gibi görünemem,” demişti Ayı ona. “Tek bir çocuk upır’i yenmenin, köylüler ve boyar’lar diye ayırt etmeden bütün Moskova’nın sevgisini kazanmana yeteceğini mi sandın? Şarap iç, din adamı ve karanlıktan korkma. Söz verdiğim her şeyi yapmadım mı?”

“Her birini hem de,” demişti Konstantin, perişan haldeydi ve döktüğü soğuk terler yüzünden titriyordu. Konstantin piskopos olacaktı. Takvasıyla orantılı bir mahiyete layık görülmüştü. Moskova halkı ona çılgın bir coşkuyla tapıyordu. Ama bu, geceleyn ölümlerin kendisine uzanan ellerini rüyasında gördüğünde ona hiç de yardımcı olmuyordu.

O anda yazıhanedeyken Konstantin başını ahşap panelinden çevirdiğinde şeytanın onun hemen arkasında dikildiğini gördü. Nefesi kesildi. Şeytanın varlığına hiç alışamamıştı. Bu canavar onun düşüncelerini okuyor, onu kâbuslarından uyandırıyor, kulağına tavsiyelerini fısıldıyordu. Konstantin ondan asla kurtulamayacaktı.

Belki de kurtulmak istemiyordumdur, diye düşünüyordu bazen. Şeytanın tek gözüne baktığında, yaratık da ona dik dik bakıyordu.

Canavar, onun içini görüyordu.

Konstantin, Tanrı'nın sesini duymayı o kadar uzun süre beklemişti ki ama Tanrı sessiz kalmıştı.

Bu şeytan ise susmak bilmiyordu.

Konstantin'in kâbuslarını dindirecek bir şey yoktu gerçi. Bal şarabı içip uykusunu ağırlaştırmayı denemişti ama başını ağrıtmaktan başka bir işe yaramamıştı. Sonunda Konstantin çaresizlikten, keşişlerden fırçalar ve ahşap paneller, yağ, su ve boya maddeleri istemiş ve kendini ikona yazmaya⁵⁷ vermişti. Resim yaparken ruhu yalnızca gözlerinde ve ellerinde var oluyordu sanki... zihni suskunlaşıyordu.

"Resim yaptığını görüyorum," dedi Ayı, iğneleyici bir dille. "Manastırda, hem de tek başına. Neden? Dünyada şan ve şöhret istediğini sanıyordum, din adamı."

Konstantin kolunu paneldeki resme doğru uzattı. "Dünyada şan ve şöhret sahibiyim zaten. Peki, ya bu? Bu da görkemli değil mi?" Sesi ironiyle kalınlaşmıştı; inançsız bir adam tarafından resmedilmiş bir ikonayı gösteriyordu sonuçta.

Ayı, Konstantin'in omzunun üzerinden baktı. "Bu tuhaf bir resim," dedi. Kalın parmağı resmin hatları boyunca gezinmek için uzandı.

Bu, Aziz Peter'in resmiydi. Koyu renk saçları ve vahşi bakışları vardı, ellerinden ve ayaklarından kan akıyordu, gözleri meleklerin beklediği gökyüzüne boş boş bakıyordu. Ama ellerinde kılıçlar olan meleklerin gözleri kısık, bakışları düşmancaydı. Havariyi cennete buyur edecek

⁵⁷ Rusçada kullanılan ifadenin birebir çevirisidir. Rusçada ikona yapmak için *yazmak* (pisat/napisat') fiili kullanılır. (y.n.)

mihmandar, daha ziyade kapıları tutan bir orduya benziyordu. Peter bir azizin dingin görünüşüne sahip değildi. Gözleri görüyor, elleri anlamlı jestler yapıyordu. Peter, Konstantin'in yeteneğinin ve rahibin ruhundan söküp atamadığı o bayağı ve sefil açlığının yaratabileceği kadar canlıydı.

"Çok güzel," dedi Ayı. Parmağıyla resme dokunmadan hatlarını takip etti; neredeyse kafası karışmış gibi görünüyordu. "Onu nasıl böyle... canlandırdın? Senin büyü yeteneğin yok ki."

"Bilmiyorum," dedi Konstantin. "Ellerim benden bağımsız hareket ediyor. Sen güzellikten ne anlarsın, canavar?"

"Senden daha çok anladığım kesin," dedi Ayı. "Senden daha uzun süredir yaşıyorum ve daha fazla şey gördüm. Ölülerini canlandırabilirim ama sadece yaşayanlarla eğlenmek için. Bu... Bu başka bir şey."

Onun o alaycı tek gözünde merak mı vardı? Konstantin emin olamadı.

Ayı uzanıp ikonanın ahşap panelini duvara çevirdi. "Yine de gidip katedralde ayin yapmalısın. Yaptığımız anlaşmayı unuttun mu?"

Konstantin fırçasını bir kenara attı. "Ya unuttuysam? Beni lanetleyecek misin? Ruhumu mu çalacaksın? Bana işkence mi yapacaksın?"

"Hayır," dedi Ayı ve onun yanına hafifçe dokundu. "Yok olacağım, gideceğim, kendimi ateş çukuruna atacağım ve seni bir başına bırakacağım."

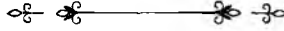
Konstantin kıpırdamadan durdu. Bir başına mı? Düşünceleriyle yalnız kalmak mı? Bazen bu şeytan, kâbustan farksız bu sıcak dünyada gercek olan tek şeymiş gibi geliyordu ona.

"Beni bırakma," dedi Konstantin, pürüzlü bir fısıltıyla.

Ayı'nın kalın parmakları, Konstantin'in yüzünü şaşırtıcı bir hassasiyetle okşadı. Konstantin'in masmavi iri gözleri yukarıya kalkıp Ayı'nın yara izleriyle dağlanmış yüzündeki tek gri gözle buluştu. Ayı, cevabını Konstantin'in kulağına fısıldadı. "Yüzlerce insan hayatı boyunca hapsedildiğim, değişmeyen bir göğün altındaki açıklıkta yalnızdım. Sen ellerinle benim daha önce hiç görmediğim bir hayat yaratıyorsun. Seni neden terk edeyim ki?"

Konstantin rahatlasa mı dehşete mi düşse bilemiyordu.

“Ama,” diye mırıldandı Ayı, “sıra katedralde.”



Dmitrii hemfikir değildi. “Bütün Moskova için ayin düzenlemek mi?” diye sordu. “Peder, mantıklı ol. İnsanlar sıcağtan bayılacak veya belki de ayaklar altında ezilecek. Bu, Tanrı için memnuniyet verici olsa da insanları terlemek, dua etmek, ikonaları öpmek için bir araya toplamaya gerek var mı emin değilim. Herkes yeterince coşkulu duygular içinde zaten.” Son cümlesini sonradan aklına geldiği için eklemişti.

Kimsenin gözüne gözükmeden izleyen Ayı, “Duygulu adamları severim. Hep imkânsızlığa bir anlam vermeye çalışırlar ve başarılı olamazlar. Tökezlerler. Haydi, bakalım, küçük peder. Onu konuşma sanatıyla kör et.”

Konstantin dudaklarını germek dışında bunu duyduğunu gösteren herhangi bir işaret vermedi. Ama sitem eder gibi bir tonda ve yüksek sesle, “Tanrı’nın istediği bu, Dmitrii İvanoviç,” dedi. “Moskova’nın üzerinden bu laneti kaldırma şansımız varsa bunu kullanmalıyız. Ölümler Moskova’ya korku salıyor, ya beni çağırmak için çok geç kalırsa? Ya upiri’den daha kötüsü gelirse ve dualarım onu durdurmaya yetmezse? Hayır, bence tüm şehrin birlikte dua etmesi ve bir ihtimal bu lanetin sonunu getirmesi daha iyi.”

Dmitrii hâlâ kaşlarını çatıyordu ama kabul etti.



Dik yakalı ve arka kısmı sert, beyaz ve kızıl renklerdeki yeni cübbesini giydiğinde Konstantin’e dünya daha az gerçek görünmüştü. Elini ibadethanenin kapısına koyduğunda sırtından soğuk terler boşalıyordu.

Ayı, “İçeri girmek istiyorum,” dedi.

“Gir o zaman,” dedi Konstantin, aklı başka yerdeydi.

Şeytan sabırsızlığını belli eden bir ses çıkardı ve Konstantin’in elini tuttu. “İçeri beni de sokmalısın.”

Konstantin’in eli, şeytaninkini sardı. “Neden kendin giremiyorsun?”

“Şeytanım ben,” dedi Ayı. “Aynı zamanda senin müttefikim, din adamı.”

Konstantin ibadethaneye girerken Ayı'yı da içeri soktu ve ikonalara kindar bir bakış attı. *Benimle konuşmadığında neler yaptığımı görüyor musun?* Ayı etrafına merakla baktı. Yıldızlara, mücevherli ikona örtülerine, tavanın kızıl ve mavi renklerine...

İnsanlara...

Katedral itişip kakışan, sallanan, ekşi ekşi ter kokan insanlarla doluydu. İkona levhasının önünde toplanmış azizlerin gözlerinin ve tek gözlü sessiz bir şeytanın huzurunda ağlıyor ve dua ediyorlardı.

İkonostazın kapıları sonuna kadar açıldığında rahiplerle beraber Ayı da çıktı. Kalabalığa bir göz gezdirip, "Bu iyiye işaret. Gel haydi, din adamı. Bana meziyetini göster."

Ayine başladığında Konstantin kimin için ilahiler söylediğini bilmiyordu; izleyen kalabalık için mi yoksa onu dinleyen şeytan için mi? Ancak paramparça olmuş ruhunun bütün ızdırabını ilahilerine akıttı, öyle ki bütün katedral ağladı.

Sonrasında Konstantin manastırdaki hücreğine geri döndü, eşyalarına şöyle bir baktı ve sessizce, terlerini emen yatak örtüsünün üzerine uzandı. Gözlerini kapattı, Ayı konuşmadı ama oradaydı. Konstantin onun o baş döndürücü, ateşli varlığını hissedebiliyordu.

Rahip sonunda gözlerini açmadan patlayıverdi: "Neden sessizsin? Benden istediğin şeyi yaptım."

Ayı neredeyse kükrercesine, "Dile getirmediğin şeylerin resimlerini yapıyorsun," dedi. "Utanç, hüznün ve can sıkıcı diğer tüm şeylerin. Hepsi Aziz Peter'in yüzünden okunuyor ve bugün dile getiremediğin şeyleri içeren ilahiler söyledin. Bunu hissedebildim. Ya biri farkına varırsa? Sözünü bozmaya mı çalışıyorsun?"

Konstantin gözleri hâlâ kapalı olduğu halde başını iki yana salladı. "Duymak istediklerini duyacaklar, görmek istediklerini görecekler," dedi. "Kendi hissettiklerimi onlara hissettiriyorum ve farkına bile varmıyorlar."

"Ah, o zaman," dedi Ayı, "insanlar son derece aptal." Konuyu kapattı. "Her hâlükârda katedraldeki sahne yeterli olmalı." Artık sesinde memnuniyet vardı.

“Ne için yeterli olmalı?” dedi Konstantin. Güneş o zamana kadar batmıştı; yeşil günbatımı, acımasız sıcaklığa biraz olsun mola vermelerini sağlamıştı. Konstantin uzandığı yerde soluklanıyor, beyhude bir çabayla ciğerlerine çekeceği serin bir hava arıyordu.

“Yeterince ölü olması için,” dedi Ayı, acımasızca. “Hepsi aynı ikonayı öptü. Ölülere ihtiyacım var. Yarın Büyük Prens’e gitmelisin. Onun yanında yerini sağlama almalısın. Cadının keşişi... Aleksandr Kardeş... geri dönecek. Geldiğinde, Büyük Prens’in yanındaki yerini kaybetmiş olmasını sağlamalısın.”

Konstantin başını kaldırdı. “Keşiş ile Büyük Prens çocukluk arkadaşları.”

“Evet,” dedi Ayı. “Ama keşiş, Dmitrii’ye birden fazla kez yalan söyledi. O zamandan beri inatla ne yeminler verse de prensin güvenini geri kazanmasına yetmeyecek, seni temin ederim. Yoksa bu sana bir kızı öldürmek için kalabalığı toplamaktan daha mı zor geldi?”

“Kız, başına gelenleri hak etti,” diye mırıldandı Konstantin, bir kolunu gözlerinin üzerine atarken. Göz kapaklarının ardındaki karanlık, bakışlarına koyu yeşil çürük lekeleri getirdi ve tekrar gözlerini açtı.

“Kızı unut,” dedi Ayı. “Cadıyı unut gitsin. Arzu, gurur ve pişmanlıkla kendini delirteceksin.”

İşte *bu*, gerçeğe rahatsız edici derecede yakındı; Konstantin oturup, “Zihnimi okuyamazsın,” dedi.

“Hayır,” diye karşı çıktı Ayı. “Ama yüz ifadeni okuyabilirim ki bu ikisi neredeyse aynı şey.”

Konstantin tüylü battaniyelerin üzerine çöktü. Yumuşak bir sesle, “Tatmin olurum sanmıştım,” dedi.

“Tatmin olmak senin doğanda yok,” dedi Ayı.

“Serpuhov Prensesi bugün katedralde değildi,” dedi Konstantin. “Onun hanesinden kimse yoktu.”

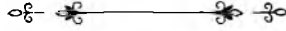
“Bunun sebebi çocuk olmalı,” dedi Ayı.

“Marya mı? Ne olmuş ona?”

“Uyarı aldı,” dedi Ayı. “Çiyerti onu uyardı. Birini yaktın diye Moskova’daki bütün cadıları öldürdüğünü mü sandın? Ama korkma sakın. İlk kar yağana kadar Moskova’da cadı falan kalmayacak.”

“Öyle mi?” diye fısıldadı Konstantin. “Nasıl olacak o?”

“Çünkü sen bugün bütün Moskova’yı katedrale topladın,” dedi Ayı, memnuniyetle. “Bir orduya ihtiyacım vardı.”



Marya, “Gitmemeliler!” diye haykırmıştı annesine. “Kimse gitmemeli!”

Kız da annesi de en ince iç gömleklerini giymişlerdi, yüzlerinde ter damlaları birikmişti, ikisinin de birbirine benzeyen koyu renkli gözlerine yorgunluk çökmüştü. O yaz terem’deki bütün kadınlar alacakaranlıkta yaşamıştı. İçeride ne ateş ne mum ne de lamba yakılmıştı. Yakılsaydı sıcaklık hepten dayanılmaz hale gelirdi. Geceleri pencereleri açıyor, gündüzleri ise içerisi olabildiğince serin kalsın diye sımsıkı kapatıyorlardı. Bu yüzden kadınlar kasvetli bir karanlıkta yaşıyordu ve bu, hepsine bıkkınlık vermişti. Marya’nın ter içinde kalmış yüzü solgundu, küçük kız zayıflamıştı ve güçten düşmüştü.

Olga kızına nazik bir şekilde, “İnsanlar gidip katedralde dua etmek istiyorlarsa, onlara engel olamam ki,” dedi.

“Bunu yapmak zorundasın,” dedi Marya telaşla. “Buna mecbursun. Fırındaki adam söyledi. Oraya giden insanlar hastalık kapacak.”

Olga kaşlarını çatıp kızını inceledi. Sıcaklık onları ele geçirdiğinden beri Marya kendinde değildi. Normalde olsa Olga ailesini şehrin dışına, Serpuhov arazisinin kabaca yapılmış kasabasına götürürdü, en azından orada biraz sükûnet ve daha serin bir hava bulmayı umabilirlerdi. Ama bu yıl güneyden yangın haberleri gelmişti ve birisi kapıdan burnunu bile çıkarsa şeytani beyaz bir puslu havayla karşılaşılıyor ve dumanın kokusunu soluyordu. Sonra da duvarların dışındaki posad’da veba patlak vermişti, bu yüzden konu kapanmıştı. Ailesini burada tutması gerekiyordu. Ancak...

“Lütfen,” dedi Marya. “Herkes burada kalmalı. Kapılarımızı kapalı tutmalıyız.”

Olga hâlâ surat asıyordu. “Kapılarımızı sonsuza kadar kapalı tutamam.”

Marya, “Bunu yapmak zorunda kalmayacaksın,” dedi ve Olga, kızının bakışlarını nereye çevirdiğini fark edince huzursuz oldu. Kızı çok hızlı büyüyordu. Yangınla ve sonrasında olanlarla ilgili bir şeyler onu değiştirmişti. Annesinin görmediği şeyleri görüyordu. “Vasya geri dönene kadar beni dinle yeter.”

“Maşa...” diye başladı Olga nazikçe.

“Geri gelecek,” dedi kızı. Bunu bağırarak küstahça söylememiş, ağlamamış ya da annesinin anlamasını sağlamak için yalvarmamıştı. Öylece söylemişti. “Bunu biliyorum.”

O sırada içeri giren Varvara, “Vasya buna cüret edemez,” dedi. Ellerin de soğuk kilerde hasıra sarılı halde sakladıkları bir kavanoz şarap ve nemli kumaşlar vardı. “Hâlâ hayatta olduğunu varsaysak bile geri dönmesinin hepimiz için nasıl bir risk teşkil edeceğini biliyor.” Kumaşları Olga’ya verdi, o da kumaşlarla şakaklarını sildi.

Varvara’nın ona uzattığı kadehi alırken, “Bu daha önce Vasya’yı durdurdu mu ki?” diye sordu Olga. İki kadın birbirine endişeli bakışlar attı. “Hizmetçileri katedralden uzak tutacağım, Maşa,” dedi Olga. “Gerçi bana bunu yaptığım için teşekkür etmeyecekler. Sen... Vasya’nın geleceğini... duyarsan, bana söyler misin?”

“Tabii ki,” dedi Marya hemen. “Onun için akşam yemeği hazırlamalıyız.”

Varvara, “Geri geleceğini sanmıyorum. Çok uzağa gitti,” dedi Olga’ya.

20.

ALTIN DİZGİN

Vasya'nın zihni kışın gece yarlarıyla doluydu ve ışık arzusuyla yanıp kavruluyordu. Oradan çıkabileceklerine bile emin değildi. Hiç durmadan at sırtında ilerliyor, buzun parlattığı tepelerden ve vadilerden geçiyorlardı, her yere bir daha hiç gün yüzü görmeyeceklermiş gibi karanlık çökmüştü. Sırtını Morozko'ya dayamış olması bile o sırada Vasya'yı teskin etmeye yetmiyordu; sonuçta Morozko da o uzun, yalnız gecenin bir parçasıydı ve buz gibi hava onu rahatsız etmiyordu.

Vasya, Saşa'yı, Moskova'yı, gündüzü ve karanlığın diğer tarafında onu bekleyen hayatını düşündü. Ama hayatının temel taşları darmadağın edilmişti, buzlu gecede ilerledikçe zihnini toplaması gitgide güçleşiyordu.

"Uyanık kal," dedi Morozko onun kulağına. Vasya'nın başı, Morozko'nun omzunda sallanıyordu; birden yarı panikle doğruldu, öyle ki beyaz kısırak bunu onaylamadığını kulağını eğerek belli etti. "Bize ben rehberlik edersem kışın en şiddetli zamanında benim topraklarımda bir yere varırız," diye devam etti Morozko. "Hâlâ Moskova'ya yazın varmak istiyorsan uyanık kalmalısın." Kardelenlerle dolu bir alandan geçiyorlardı, gökyüzü yıldızlarla doluydu ve yerdeki çiçeklerden belli belirsiz hoş bir koku yayılıyordu.

Vasya hemen sırtını dikleştirip odaklanmaya çalıştı. Karanlık onunla alay ediyordu âdeta. Kış kralı kıştan nasıl ayırt edilirdi? Bunu denemek bile imkânsızdı. Vasya'nın başı dönüyordu.

Bu defa daha nazik bir şekilde, "Vasya," dedi Morozko. "Benimle beraber benim topraklarıma gel. Moskova'ya kış gelmesi fazla uzun sürmez. Aksi halde..."

"Daha uyumadım," dedi Vasya, birden öfkelenerek. "Ayı'yı serbest bıraktın; şimdi onu zincire vurmama yardım etmelisin."

“Memnuniyetle. Ama kışın,” dedi Morozko. “Bir nefes alıp verene kadar geçer, Vasya; iki mevsim dediğin nedir ki?”

“Senin için az bir zaman olabilir ama ben ve benim türüm için ciddi bir zaman,” dedi Vasya.

Morozko tekrar tartışmadı.

Vasya gerçeklikten tuhaf bir şekilde kayıp hiç yoktan ateş yakmasını sağlayan ya da bütün Moskova’nın onu görmesini engelleyen o unutkanlığı düşünüyordu. Kış kralının yaz mevsimini yaşayan topraklarda yürümesi imkânsızdı. İmkânsız, imkânsızdı.

Yumruklarını sıkıttı. *Hayır*, diye düşündü. *İmkânsız değil*.

“Biraz daha ileride,” dedi ve beyaz kısrak tek kelime etmeden eşkin gitmeyi sürdürdü. Sonunda, Vasya’nın odağı, sert rüzgârda kıpırdayan bir alev gibi dalgalanmaya, yorgunluğu onu tüketmeye başladığında, onu dik tutan sadece Morozko’nun onun karnına sardığı koluydu; soğuk şiddetini gitgide azar azar yitiriyordu. Ardından karların altındaki çamurlar göründü. Bir an sonra hışırdayan yaprakların dünyasına girdiler. Beyaz kısrakın toynakları kırağı kaplı yaprakları düştükleri yerde çığırdatarak ilerledi ve Vasya dayanmaya devam etti.

Sonunda Vasya, Morozko ve iki at bir geceden diğerine geçti ve Vasya bir nehrin kıyısında kurulmuş bir kamp ateşi gördü.

Aynı anda yazın sıcaklığı, bir el gibi tüm ağırlığıyla Vasya’nın vücudunu okşadı ve kışın son izleri de arkalarında kalmış oldu.

Morozko, Vasya’nın sırtında hiçbir ağırlığı yokmuş gibi duruyordu. Vasya onun elinin ılık suya dokunan bir buz gibi çözülüyormuşçasına gitgide solduğunu görünce panikledi.

Vasya kısmen arkasına dönüp onun ellerini tuttu. “Bana bak,” diye çıkıştı. “*Bana bak.*”

Morozko tıpkı ışığın bir kar fırtınasında matlaşması gibi, neredeyse tamamen renksiz yüzündeki aynı derecede renksiz gözlerini kaldırıp Vasya’nın kılere dikti. “Beni bırakmayacağına söz verdin,” dedi Vasya. “*Yalnız değilsin*, dedin. Ettiğin yeminden dönmen bu kadar kolay mı, kış kralı?” Morozko’nun ellerini sıkıttı.

Morozko doğruldu. Solduysa bile hâlâ oradaydı. “Buradayım,” dedi ve buz gibi soğuk nefesi imkânsız bir şekilde yaz ormanının yapraklarını titretti. Sesine buruk, alaycı bir ton gelmişti. “Hemen hemen.” Ama titriyordu.

Artık kendi gece yarınıza döndünüz, diye bilgilendirdi Pozhar onları, imkânsızlıklara kayıtsız kalarak. *Gidiyorum ben. Borcum kapandı.*

Vasya temkinli bir şekilde Morozko’nun ellerini bıraktı. Morozko hemen yok olmadı, bu yüzden Vasya beyaz kırsağın omzundan kayarak indi. “Teşekkür ederim,” dedi altın kısağa. “Sana ne kadar minnettarım anlatamam.”

Pozhar bir kulağını titretti, tek kelime etmeden geri dönüp tırıs gidecek uzaklaştı.

Vasya kırsağın gidişini izlerken biraz hüznüldü ve yine Solovey’i düşünmemeye çalıştı. Nehrin yanındaki kamp ateşi, karanlıkta çok güzel parlıyordu. “Gece yarısı yolculuk etmek iyi hoş ama,” diye mırıldandı Vasya, “karanlıkta insanlara sinsi sinsi yaklaşmayı gerektiriyor, hem de fazlaca. Sence ateşi yakan kimdir?”

“Hiçbir fikrim yok,” dedi Morozko kısaca. “Göremiyorum.” Bunu sakın bir şekilde söylemişti ama sarsılmış görünüyordu. Morozko’nun duyularının menzili yaz ayında o kadar da geniş değildi.

Gizli gizli yaklaştılar ve ateş çemberinin dışında durdular. Alevlerin diğer tarafında ayak bağı olmayan gri bir kısrak duruyordu. Hayvan huzursuz bir şekilde başını kaldırıp geceye kulak verdi.

Vasya onu tanıyordu. “Tuman,”⁵⁸ diye fısıldadı ve sonra kırsağın ilerisinde üç adamın kamp yaptığını, dışarıda yattığını gördü. Üç güzel at ve bir yük beygiri vardı. Adamlardan biri, bir pelerine sarılmış koyu renkli bir yığın gibi görünüyordu. Ama diğerleri ateşin yanında dimdik oturmuş, geç saate rağmen konuşuyorlardı. Onlardan biri Vasya’nın ağabeyiydi, yüzü günlerce seyahat etmekten zayıflamış, güneş yanığında derisi soyulmaya başlamıştı. Saçlarında beyaz teller vardı. Diğeri ise Rus’ topraklarının en kutsal adamı Sergey Radonezski’ydi.

⁵⁸Sis; Saşa’nın gri atının adı. (y.n.)

Saşa başını kaldırıp atların huzursuzlandığını gördü. “Ormanda bir şey var,” dedi.

Vasya bir keşişin... hatta kendi ağabeyinin bile o sırada nasıl tepki vereceğini bilemiyordu, sonuçta Vasya büyüye ve karanlığa batmıştı, ayrıca buz iblisiyle el ele tutuşup birbirlerine beraberlik sözü vermişlerdi. Ama cesaretini toplayıp öne çıktı. Saşa hızla döndü, yaşına rağmen hâlâ dinç olan Sergey ayağa kalktı. Üçüncü adam irkilip yerinden fırladı ve gözlerini kırıştırdı. Vasya onu tanıdı: Rodion Osliyabya, Teslis Lavrası’ndan bir kardeş.

Yolda geçen günlerde üstü başı kirlenmiş üç keşiş, yaz gecesinde bir açıklıkta kamp yapıyorlardı. Acı verici derecede sıradan görünüyorlardı ve Vasya’nın geride bıraktığı, kış mevsiminin yaşandığı gece yarılarının Vasya’ya bir rüya gibi gelmesini sağlamışlardı.

Ama rüya falan değildi. Vasya iki dünyayı bir araya getirmişti.

Vasya bundan sonra ne olacağını bilmiyordu.



Aleksandr Kardeş’in kız kardeşine bakınca ilk gördüğü şey, yüzü yara bere içinde kalmış cılız bir kişiydi. Zihninden küfretti, kılıcını kınına soktu, dua etti ve kız kardeşine koştu.

O kadar zayıflamıştı ki Vasya. Süzölmüş yüzündeki bütün kemikler keskin çıkıntılar yapıyordu: ateşten yayılan ışığın tüm hatlarını vurguladığı bir kafatası gibi. Ama Saşa onu kucakladığında güçlü bir şekilde karşılık verdi, Saşa kız kardeşine baktığında kirpiklerinin ıslandığını gördü.

Belki Saşa da ağlıyordu. “Marya hâlâ hayatta olduğunu söyledi. Ben... Vasya... özür dilerim. Beni affet. Gelip seni bulmak istedim. Ben... Varvara bizim bulamayacağımız bir yere gittiğini söyledi, senin...”

Vasya onun peş peşe sıraladığı cümlelerinin arasına girdi. “Affedilecek bir şey yok.”

“Ateş.”

Vasya’nın yüz ifadesi sertleşti. “Geçti artık, ağabey. İki ateş de söndü.”

“Neredeydin sen? Yüzüne ne oldu?”

Vasya elmacık kemiğinden geçen yara izine dokundu. “Moskova’da kalabalığın benim için toplandığı geceden kalma.”

Saşa dudağını ısırdı. Peder Sergey keskin sesiyle konuşmalarını böldü. “Ormanda beyaz bir kısrak var. Bir de... gölge.”

Saşa hemen döndü, eli yine kılıcının kabzasına gitti. Karanlıkta, ateşten yayılan ışığın tam kıyısında duran kısrak, bir kış gecesinde görülen ay kadar beyazdı.

Saşa, “Senin mi?” dedi kız kardeşine ve sonra dönüp tekrar baktı. Kısrakın yanındaki gölge, onları izliyordu.

Saşa yine elini kılıcının kabzasına götürdü.

“Hayır,” dedi Vasya. “Buna gerek yok, Saşa.”

Saşa bu gölgenin bir adam olduğunu gördü. Gözleri su kadar renksiz iki ışık noktasına benzeyen bir adam. Bir adam değildi bu. Bir canavardı.

Saşa kılıcını çekti. “Kimsin sen?”



Morozko cevap vermedi ama Vasya onun içinde kabaran öfkeyi hissedebiliyordu. Morozko ile keşişler, doğaları gereği düşmanlardı.

Ağabeyinin bakışlarını yakalayan Vasya, Saşa’nın duyduğu öfkenin sadece bir keşişin bir şeytana duyduğu gayrişahsi nefretten ibaret olmadığına dair nahoş bir hisse kapıldı. “Vasya, sen bu... yarattığı tanıyor musun?”

Vasya ağzını açtı ama Morozko ışığın altına girip ondan önce söz aldı. “O daha bir çocukken gözüme kestirdim onu,” dedi soğukkanlı bir şekilde. “Onu evime aldım, kadim bir büyüyle kendime bağladım ve onu Moskova yollarına çıkardım.”

Vasya, Morozko’ya bir şey söyleyemeden hakakaldı. Belli ki ağabeyinin nefreti karşılıksız değildi. *Saşa’ya ilk önce söyleyebileceği onca şey varken...*

“Vasya,” dedi Saşa. “Sana her ne yaptıysa...”

Vasya onun sözünü kesti. “Bir önemi yok. Rus’ topraklarında erkek kılığında, at sırtında dolaştım; karanlığa tek başıma girdim ve karanlıktan sağ çıktım. Şimdi şüphe ve endişe etmenin sırası değil. Şu anda...”

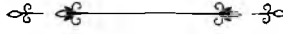
“Ben senin ağabeyimim,” dedi Saşa. “Bu beni ilgilendirir ve kaygılanır; bu... ailemizdeki her erkeği ilgilendirir.”

“Ben çocukken terk ettin bizi!” diye lafını böldü Vasya. “Kendini önce dinine sonra Büyük Prens’e adadın. Benim hayatım ve kaderim, senin kontrolünün dışında.”

Rodion öfkelenerek konuşmalarını böldü. “Biz din adamlarıyız,” dedi. “O da bir iblis. Sanırım bundan daha fazla söylenecek bir şey yok?”

“Sanırım,” dedi Sergey, “söylenmesi gereken biraz daha fazla şey var.” Yüksek sesle konuşmadıysa da herkes ona döndü.

“Kızım,” dedi Sergey sakince, “hikâyeni en başından dinleyeceğiz.”



Ateşin etrafına oturdular. Rodion ve Saşa kılıçlarını kınlarına sokmadılar. Morozko zaten oturmamıştı; keşişleri ve onların düşmanlık ateşini mi, yoksa sıcak yaz karanlığını mı, hangisini daha çok sevmediğine karar veremiyormuş gibi huzursuzca volta atıyordu.

Vasya tüm hikâyeyi ya da elinden gelen kısımlarını anlattı. Sonuna geldiğinde artık sesi çatallaşmıştı. Morozko konuşmadı; Vasya onun yok olmamak için bütün odaklanma gücünü harcaması gerektiği izlenimine kapıldı. Vasya’nın dokunuşu ya da kanı ona yardımcı olabilirdi ama ağabeyi bakışlarını buz iblisine dikmiş kara kara düşünüyordu, bu yüzden Vasya onu kıskırtmamanın daha iyi olacağını düşündü ve kollarını dizlerine sardı.

Vasya’nın sesi çatallaşarak kesildiğinde Sergey, “Bize her şeyi anlatmadın,” dedi.

“Evet,” dedi Vasya. “Kelimelerle ifade edilemeyecek şeyler var. Ama doğruları söyledim.”

Sergey sessizdi. Saşa’nın eli hâlâ kılıcının kabzasıyla oynuyordu. Ateş sönüyordu; Morozko bu solgun kırmızı ışık altında ateş harlı yanarken olduğundan daha gerçek görünüyordu. Saşa ve Rodion ona açık açık düşmanca bakıyordu. Birden Vasya’ya beyhude bir umuda bel bağlamış gibi geldi; bu iki gücün ortak bir amaç için işbirliği yapması imkânsızdı. Tüm

inancını sesine akıtmak istercesine, “Moskova’da serbestçe dolaşan bir şeytan var. Onunla birlikte yüzleşmezsek başarısız olacağız,” dedi.

Keşişler sessizdi.

Sonra Sergey, “Moskova’da şeytani bir yaratık varsa, ne yapılması gerekir, kızım?” dedi ağır ağır.

Vasya küçük bir umut ışığı gördü. Rodion karşı çıktığını belli eden bir ses çıkardı ama Sergey bir elini kaldırıp onu susturdu.

“Ayı katledilemez,” dedi Vasya. “Ama zincire vurulabilir.” Onlara altın dizginle ilgili bildiklerini anlattı.

“Onu bulduk,” dedi Saşa, beklenmedik bir şekilde lafa girerek. “Gece... O gece... yanan ahırın kalıntıları.”

“Evet,” dedi Vasya çabucak. “O gece. Nerede şimdi?”

“Dmitrii’nin hazine odasında, tabii altın olduğu için onu eritmediyse,” dedi Saşa.

“Eğer sen ve Sergey ona bunun ne için lazım olduğunu anlattıysanız, onu size verir mi?”

Saşa’nın ağzı belli ki *evet* demek için açılmıştı. Ama sonra kaşlarını çattı. “Bilmiyorum. Dmitrii bana eskisi kadar güvenmiyor. Ama Peder Sergey’e inancı tam.”

Vasya bu itirafın onun canını acıttığını biliyordu. Dmitrii’nin, ağabeyine neden güvenmediğini de gayet iyi biliyordu.

“Üzgünüm,” dedi Vasya.

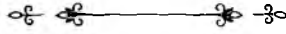
Saşa başını bir kez iki yana salladı ama bir şey söylemedi.

“Büyük Prens’in herhangi birine duyduğu inanca güvenemezsiniz,” dedi Morozko, ilk kez söz almıştı. “Medved’in en büyük yeteneği düzeni bozmaktır, kullandığı araçlar da korku ve güvensizliktir. İkinizin de geleceğinizi biliyordur ve buna göre plan yapacaktır. O zincire vurulana kadar kimseye güvenemezsiniz hatta kendinize bile güvenemezsiniz çünkü insanları delirtebilir.”

Keşişler birbirlerine baktılar.

“Dizgini çalmak mümkün mü?” diye sordu Vasya.

Bütün keşişler bunun üzerine takva ehli kimselere yaraşır bakışlar attılar ve cevap vermediler. Vasya öfkeden saçlarını yolmak istiyordu.



Plan yapmaları uzun zaman almıştı. Onlar bitirene kadar Vasya uykusuzluktan ölecek hale gelmişti. Sadece dinlenmek için değildi, aynı zamanda burada, kendi gece yarısında uyuduğunda, gözlerini gün ışığına açacağı içindi. Konuştukları onca vakit boyunca hâlâ gece yarısıydı. Hepsi gece yarısını yaşamıştı; Vasya’yla beraber karanlığa yakalanmışlardı. Vasya, Saşa’nın şafağın geciktiğini fark edip etmediğini düşündü.

Konuştuktan bıktığında, “Sabah yine konuşuruz,” dedi Vasya ve ayağa kalkıp ateşin yanından ayrıldı. Ölü çam iğneleriyle dolu bir yer buldu ve pelerinine sarındı.

Morozko keşişlere eğilerek selam verdi. Bu jestindeki belli belirsiz alaycılık, Saşa’nın öfkeden kıpkırmızı kesilmesine yol açtı.

“Sabah görüşürüz,” dedi kış kralı.

“Nereye gidiyorsun?” diye sordu Saşa.

Morozko sadece, “Nehre iniyorum,” dedi. “Gün doğumunu bir akarsuya yansımaları üzerinden izlememişim hiç.”

Sonra da geceye karışıp kayboldu Morozko.



Saşa kendini öfkesine ve korkusuna kaptırmak istiyordu. O gölgemsi yaratığa kılıç darbesini indirmek, onun karanlıkta küçük kız kardeşine bir şeyler fısıldadığı düşüncesini zihninden söküp atmak istiyordu. Saşa iblisin gözden kaybolduğu yere dik dik bakarken Rodion onu kaygıyla, Sergey ise anlayışla izliyordu.

“Otur, oğlum,” dedi Sergey. “Öfkelenecek zaman değil.”

“Bir iblisle anlaşma mı yapacağız yani? Günah bu, Tanrı gazaplanacak...”

Sergey kınayarak, “Tanrı’nın ne istediğini varsaymak erkeklerin ve kadınların haddine değildir. İnsanların kendilerini üstün ve yüce görerek

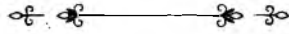
Tanrı bunu istediği için ben de böyle istiyorum demeleri şeytancadır. *Sen* o kızın kış kralı dediği kişiden, kız kardeşine bakışları yüzünden nefret ediyor olabilirsin. Ama o, kıza zarar vermemiş; hatta kızın dediğine göre hayatını kurtarmış. Sen o kız için bu kadarını bile yapamadın,” dedi.

Bu sözleri çok ağırdı ve Saşa irkilmişti. “Hayır,” dedi kısık sesle. “Yapamadım. Ama belki de o, Vasya’yı lanetlemiştir.”

“Bunu bilemem,” dedi Sergey. “Bilemeyiz. Bizim işimiz erkeklerle ve kadınlarla; çaresizlerle ve korkanlarla. Tam da bu yüzden Moskova’ya gidiyoruz.”

Saşa uzun bir süre sessiz kaldı. Sonunda bitkin bir biçimde ateşe bir odun atıp, “Ondan hoşlanmıyorum,” dedi.

“Korkarım,” dedi Sergey, “bu onun biraz olsun bile umurunda değil.”



Vasya berrak gün ışığına uyandı. Hemen ayağa fırladı ve yüzünü güneşe kaldırdı. Nihayet Gece Yarısı diyarından çıkmışlardı; o karanlık yola bir daha asla sapmamayı diledi.

Bir süre sıcaklığın keyfini çıkardı. Sonra acımasız bir sıcaklık baş gösterdi. Ter damlaları göğüslerinin arasına ve sırtından aşağıya süzülüyordu. Vasya hâlâ gölün yanındaki evden kalma yün gömleği giyiyordu, o anda ise keten kıyafetleri olmasını diliyordu.

Çıplak ayakları çiyden nemlenmiş toprağın serinliğini duyumsuyordu. Morozko birkaç adımlık mesafede beyaz kırsağı tımarlıyordu. Vasya, onun gece boyunca yakınlarında mı kaldı yoksa dolaşmaya çıkıp yaz toprağına o tuhaf buz gücüyle dokundu mu diye merak ediyordu. Keşişler hâlâ yazın gün ışığında mışıl mışıl uyuyordu.

Morozko’nun kürkü ve işlemeli ipeği gitmişti, günün keskin ışığında gücünü korumakta zorlanıyordu sanki. Çimenlerde yalın ayak gezen herhangi bir köylü olabilirdi, tek fark o yürürken adımlarının toprağı dondurması ve gömleğinin manşetlerinden soğuk sular damlamasıydı. Nemli sabah vaktinde bile etrafa serinlik yayıyordu. Vasya onun yaydığı serinliği içine çekip, “Meryem Ana aşkına, bu ne sıcak,” dedi.

Morozko kederli görünüyordu. “Ayı’nın işi bu.”

“Kış mevsiminde sık sık böyle sabahları hayal ettim,” dedi Vasya, dürüstçe. “Baştan ayağa sıcacık olmayı.” Beyaz kırsağın boynunu okşamaya gitti. “Yazın da sabahların ne kadar boğucu olduğunu hatırlıyorum. Sıcakladın mı?”

“Hayır,” dedi Morozko kısaca. “Ama sıcaklık beni parçalamaya çalışıyor.”

Vasya vicdan azabı duyarak Morozko’nun kırsağın omuz başlarında dolaşan elini tuttu. Aralarındaki bağ hayat buldu ve Morozko’nun dış hatları daha az bulanık göründü. Morozko kızın elini sıkıttı. Vasya ürperince Morozko gülümsedi. Ama Morozko’nun gözleri uzaklara dalmıştı; zayıflığının ona hatırlatılmasından hoşlanmıyor olmalıydı.

Vasya elini çekti. “Sence Ayı burada olduğunu biliyor mu?”

“Hayır,” dedi Morozko. “Böyle kalmasını sağlamaya çalışacağım. Yol da iki gün geçirmemiz ve Moskova’ya berrak sabah vakti gitmemiz en iyisi.”

“Ölüler yüzünden mi?” dedi Vasya. “Upiri yani? Ayı’nın hizmetkârları?”

“Evet, onlar yalnızca gece vakti ayaklanır,” dedi Morozko. Renksiz gözlerinde vahşet vardı. Vasya dudağını ısırdı.

Eski bir savaş, demişti Ded Grib. Vasya, çiyerti’nin dediği gibi kendini onların savaşında üçüncü bir güç haline mi getirmişti? Yoksa sadece kış kralının tarafını mı seçmişti? Birden aralarındaki yılların yarattığı duvar, hamamdaki geceden öncekiyle aynı derecede aşılmaz görünmüştü.

Ama Vasya kendini kesin bir dille, “Bana kalırsa günün sonunda ağa-beyim soğuk su için ruhunu sarabilecek hale gelecek. Lütfen onu kıskırtma,” demeye zorladı.

“Öfkelenmişim,” dedi Morozko.

“Onlarla yolculuğumuz uzun sürmeyecek,” dedi Vasya.

“Evet,” diye yanıt verdi Morozko. “Yaza elimden geldiğince uzun süre dayanacağım ama Vasya, sonsuza kadar dayanamam.”



Hiçbir şey yememişlerdi; hava çok sıcaktı. Hepsinin yüzü kızarmıştı ve daha yola çıkmadan terlemeye başlamışlardı. Moskova Nehri'nin kıyısı boyunca uzanan dar yoldan giderek şehre doğudan yaklaşıyorlardı. Gerginlikten Vasya'nın midesi düğümlemişti. Artık iş oraya gelmişken, Moskova'ya geri dönmek istemiyordu. Ölümüne korkuyordu. Toz toprak içinde güçlkle yürüyor, büyü yapabildiğini ve müttefikleri olduğunu aklında tutmaya çalışıyordu. Ancak keskin gün ışığında bir şeylere inanmak güçtü.

Morozko beyaz kısırağın insanların gözüne gözükmeyen gidip nehir kenarında otlamasına izin verdi. Morozko da göz önünde olmamaya çalışıyordu; hisırdayan yapraklar arasında dolaşan serin bir esintiden biraz daha fazlasıydı sadece.

Güneş, dünyanın üzerinde gitgide yükseliyordu. Sıcaklık dayanılmaz olmuştu. Gri gölgeler, yol boyunca demir parmaklıklar gibi uzanıyor, sol taraflarından nehir akıyordu. Sağ taraflarında ise devasa bir buğday tarlası vardı, Pozhar'ın postu gibi kızılımsı sarı renkтейdi ve sıcak rüzgâr saplarını yere eğerken tıslıyorlardı. Güneş, gözleri arasına vuran bir çekik gibiydi. Yol, ayaklarını toza toprağa bulamıştı.

Yürümeye devam ettiler, hâlâ buğday tarlasını geçememişlerdi. Sonu gelmeyecek gibiydi. Sanki... Vasya birden durdu, bir eliyle gözlerini gölgeleyip, "Bu tarla ne kadar büyük?" dedi.

Bunun üzerine adamlar da durdu ve birbirlerine baktılar. Kimsenin buna verebileceği bir cevap yoktu. Sıcak günün sonu gelmeyecekti sanki. Morozko görünürde yoktu. Vasya buğday tarlasına bir göz attı. Kızıl çalan altın sarısı buğdayların üzerinde bir toz fırtınası vardı; gökyüzü sarımtırak bir sis perdesi yüzünden bulanık görünüyordu... Üstelik güneş hâlâ en tepedeydi. Güneş ne zamandır en tepedeydi?

Durduklarında, Vasya keşişlerin hepsinin yüzünün kızardığını ve hızlı hızlı nefes aldıklarını gördü. Öncekinden daha mı hızlıydı? Aşırı hızlı mıydı? Hava çok sıcaktı. "Ne oldu?" diye sordu Vasya, yüzündeki terleri silerken.

Vasya fırtınayı işaret etti. "Bence..."

Sergey birden boğuk bir ses çıkarak atının yelesinin üzerine çöktü ve yana devrildi. Saşa onu yakaladı; Sergey'in teni kırmızıydı; terlemeyi kesmişti.

Keşişlerin arkasında açık tenli ve beyaz saçlı bir kadın Vasya'nın gözüne çarptı; kemik rengi ellerinden birinde bir makas vardı.

Bu bir kadın değildi. Vasya hiç düşünmeden öne atılıp çiyert'i bileğinden yakaladı ve onu geri çekilmeye zorladı.

Bileğini bırakmadan, "Gece Yarısı Leydisi'yle tanıştım," dedi Vasya ona. "Ama onun, dokunuşuyla insanlarda güneş çarpmasına yol açan kız kardeşi Poludnitsa'yla"⁹⁹ tanışmamıştım."

Saşa o anda toprağa diz çökmüş, Sergey'i tutuyor ve dertli görünüyordu. Rodion su bulmaya koşmuştu, gerçi Vasya bulabileceğinden emin değildi. Öğle vakti buğday tarlası, Gün Ortası Leydisi'nin diyarıydı ve ona denk gelmişlerdi.

"Bırak beni *gideyim!*" diye tısladı Poludnitsa.

Vasya onun bileğini bırakmadı. "Bırak *bizi* gidelim," dedi. "Seninle bir sorunumuz yok."

"Sorunumuz yok mu?" Çiyert'in beyaz saçları, bunaltıcı rüzgârda saman gibi çatırdıyordu. "Onların çanları bizim sonumuz olacak. Bu sence yeterli bir sorun değil mi?"

"Çanları yapanlar da sadece hayatta kalmak istiyor," dedi Vasya. "Tıpkı diğer herkes gibi."

"Eğer yalnızca öldürerek yaşayabiliyorlarsa," diye çıkıştı Gece Yarısı Leydisi, "hepsi ölsün daha iyi." Rodion su bulamadan geri döndü; Saşa ayağa kalktı, bir eli kılıcının kabzasına gitti ama Vasya'nın kiminle konuştuğunu göremiyordu.

Vasya, "Onların ölümü senin ölümün demek; insanlar ile çiyerti, iyi ve kötülükte birbirine bağlıdır," dedi Gün Ortası'na. "Ama bu bağ iyi bir şey olabilir. Bu dünyayı paylaşabiliriz." Vasya iyi niyetini göstermek için uzanıp başparmağını onun makasıyla kanattı. Arkasından keşişlerin

⁹⁹ Gün Ortası Leydisi, Gece Yarısı Leydisi'nin öğle vakti otlaklarda dolaşan ve makasıyla güneş çarpmasına yol açan kız kardeşidir. (y.n.)

nefeslerini tuttuğunu gördü ve kanının dokunuşunun, onların iblisi görmelerini sağladığını anladı.

Gün Ortası tiz bir kahkaha attı. “Bizi *sen* mi kurtaracaksın, küçük ölümlü kız? Hem de Ayı bize savaş ve zafer sözü vermişken?”

“Ayı bir yalancı,” dedi Vasya.

Tam o sırada Vasya, Sergey’in ince sesiyle fısıldadığını duydu: “Yalnızca hilekârlıklı göze görünen, yalanla gizlenen seni kirli ve lanetli ruh, kork ve kaç şimdi. İster sabahtan ister öğlenden ister gece yarısından istersen de geceden doğmuş ol, seni kovuyorum.”

Gün Ortası çığıltı bastı, bu defa gerçekten canı acımişti; makasını düşürdü, sırtüstü düştü, gitgide solup ortadan kaybolmaya başladı...

Vasya, “Hayır!” diye haykırdı keşişlere. “Düşündüğünüz gibi değil. *Onların* düşündükleri gibi değil.” Uzanıp Gün Ortası’nın bileğini kavradı ve onu tamamen yok olmaktan korudu.

“Seni görüyorum,” dedi ona kısık sesle. “Yaşamaya devam et.”

Gün Ortası bir an için yaralı, korku dolu ve meraklı bir şekilde durdu. Ardından bir hava akımına kapılıp yok oldu.

Morozko göz kamaştırıcı öğle ışığına çıktı. “Bakıcın seni yazın buğday tarlaları konusunda uyarmadı mı?” diye sordu.

Tam Vasya keşişlere dönerken, “Peder!” diye haykırdı Şaşa. Sergey çok hızlı nefes alıyordu; nabızı boğazından belli oluyordu. Morozko tereddüt ettiyse de bir şeyler mırıldanıp yere diz çöktü, uzun parmaklarını keşişin boynundaki çılgınlar gibi atan nabza koydu. Bunu yaparken nefesini verdi ve diğer elini sımsıkı yumruk yaptı.

“Ne yapıyorsun?” diye bağırdı Şaşa.

“Bekle,” dedi Vasya.

Rüzgâr çıktı. İlk başta hafifti, sonra hızlandı ve buğdayları dümdüz etti. Bu soğuk bir rüzgârdı: çam kokan kış rüzgârı, hem de o sıcaklığa ve toz toprağa rağmen.

Morozko’nun çenesi gerilmişti; rüzgâr kuvvetlendikçe Morozko’nun vücut hatları soluyordu. Bir an sonra yok olacaktı, varlığı yaz sıcaklığında

kar tanesi görmek kadar akıl dışıydı. Vasya onu omuzlarından tuttu. “Henüz değil,” dedi kulağına.

Morozko ona kısa bir bakış attı ve dayandı.

Hava serinledikçe Sergey’in nefesi ve tavşan hızında atan nabızı yavaşlamaya başladı. Saşa ile Rodion da daha iyi görünüyordu. Vasya soğuk havayı derin derin içine çekiyordu. Ama Morozko’nun vücut hatları artık Vasya onu tutmasına rağmen şiddetli bir şekilde dalgalanıyordu.

Saşa beklenmedik bir şekilde, “Ben ne yapabilirim?” diye sordu. Umudu, yüzündeki eleştirel ifadeye galip gelmişti.

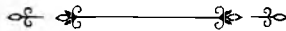
Vasya ona şaşkınlıkla bakıp, “Onu gör ve unutma,” dedi. Morozko’nun dudakları gerildi ama bir şey söylemedi.

Sergey derin bir nefes aldı. Etraflarını çevreleyen hava, Vasya’nın boğucu gömleğinin altında süzülen terlerini kurutmaya yetecek kadar serindi. Rüzgâr hafifleyip esintiye dönüştü. Güneş harekete geçti; sıcaklık hâlâ şiddetliydi ama ölümcül değildi. Morozko’nun eli yere düştü, öne eğildi, artık bahar karları gibi griydi. Vasya ellerini onun omuzlarından çekmedi.

Hepsi sessizdi.

Buz iblisinden ter içinde kalmış keşişlere bakıp, “Bir süre ilerleyebileceğimizi sanmıyorum,” dedi Vasya. “Ayı’nın işini kolaylaştırmanın ve daha oraya varmadan perişan olmanın anlamı yok.”

Kimse buna karşı çıkmadı.



Nehir kenarında bir oyuk buldular, çimenler ve akan sular sayesinde serin sayılabilirdi. Nehir onların ayakları altından Moskova ile Neglinnaya⁶⁰ nehirlerinin birleştiği Moskova şehrine doğru hızla akıyordu. Uzakta yoğun bir sis perdesinin çevrelediği kasvetli şehri görebiliyorlardı. Onların biraz ilerisinde de nehir teknelerle doluydu.

⁶⁰ Moskova başlangıçta Moskova ve Neglinnaya nehirleri arasındaki bir tepeye kurulmuştur ve iki nehir doğal birer hendek görevi görmüştür. Neglinnaya şimdi Moskova şehrinin yer altı nehridir. (y.n.)

Hava bir şey yiyemeyecekleri kadar sıcaktı ama Vasya ağabeyinden biraz ekmek alıp ufalayarak nehre attı. Vasya parlak ve pörtlek bir çift göz, akıntıyla alakasız bir dalgalanma gördüğünü sanmıştı ama hepsi buydu.

Onu izleyen Saşa birdenbire, “Annem... Annem de bazen suya ekmek atardı. Nehir kralı için attığını söylerdi,” dedi. Sonra ağzını kapatıp dudaklarını gerdi. Ama Vasya’ya göre onun sesinde anlayış vardı ve kulağa bir özür gibi gelmişti. Ağabeyine çekinerek gülümsedi.

“İblis bizi öldürmek istedi,” dedi Sergey, sesi hâlâ boğuktu.

“Korkuyordu,” dedi Vasya. “Hepsi korkuyor. Yok olmak istemiyorlar. Bence Ayı onları daha da korkutuyor, bu yüzden saldırıyorlar. Onun hatası değildi. Peder, şeytan kovma ritüelleri onları Ayı’nın tarafına daha çok çeker.”

“Olabilir,” dedi Sergey. “Ama bir buğday tarlasında ölmek istemedim.”

“Ölmedin de,” dedi Vasya. “Çünkü kış kralı hayatını kurtardı.”

Kimse bir şey söylemedi.

Vasya onları gölgelikte bırakıp ayağa kalktı ve akıntı yönünde yürüyerek ışıltı mesafesinin dışına çıktı. Uzun çimenlere oturdu, ayaklarını suya soktu ve yüksek sesle, “İyi misin?” diye sordu.

Önce bir sessizlik oldu. Ardından yaz durgunluğunda bir ses duyuldu. “Daha iyi günlerim olmuştu.”

Morozko çimenlerin arasından sessizce çıktı ve Vasya’nın yanına, yere oturdu. Artık ona bakmak nedense daha zordu çünkü insanın gözleri, imkânsız olan herhangi bir şeyin üzerinden anlamadan kayıp giderdi. Vasya gözlerini kısıp bu hisleri geçene kadar ona bakmaya devam etti. Morozko dizlerini kendine çekip oturmuş, parıldayan suya bakıyordu. Kederli bir şekilde, “Kardeşim benim özgürlüğümünden neden korksun ki?” dedi. “Bir hayalet kadar bile gücüm yok.”

“Artık biliyor mu?”

“Evet,” dedi Morozko. “Nasıl bilmesin ki? Kış rüzgârını o şekilde çağırınca... Yüzüne yüzüne bağırırsam varlığımı ancak bu kadar açık bir şekilde belli etmiş olurum. Hâlâ Moskova’ya gitmek istiyorsak günbatımı riskine rağmen bugün gitmek zorundayız. Geceyi ve upiri’den kaçınmayı

ummuştum ama her hâlükârda seni öldürmek için hizmetçilerini gönderecekse, önce altın dizgini almamız daha iyi olur.”

Vasya günortası güneşi altında ürperdi. Sonra Morozko’ya, “Gün Ortası Leydisi gibi çiynerti’nin Ayı’nın tarafını seçmesinin bir sebebi var,” dedi.

“Pek çok sebebi olabilir. Ama onun tarafını seçenler çoğunlukta değil,” diye yanıt verdi Morozko. “Çiynerti yok olmak istemiyor ama çoğumuz insanlarla savaşa girmenin nasıl bir aptallık olduğunu biliyoruz. Bizim kaderlerimiz birbirine bağlı.”

Vasya bir şey söylemedi.

“Vasya, kardeşim onu desteklemen için *seni* ikna etmeye ne kadar yaklaştı?”

“*Yaklaşmadı*,” dedi Vasya. Morozko tek kaşını kaldırdı. Vasya daha kısık bir sesle, “Bu konuda düşündüm. Bana Rus’ halkına nasıl bir bağlılık hissediyor olabileceğimi sordu. Moskova’daki izdiham, atımı öldürdü.”

“Moskova’yı yakıp kavuran Pozhar’ı serbest bıraktın,” dedi Morozko. Tekrar suya bakmaya başladı. “Ablanın doğmamış bebeğinin ölümüne sebep oldun, oysa ablan bebeğine hayat vermek için ölmeye hazırды. Belki de yalnızca yaptığın aptalca şeylerin bedelini ödemişsindir.”

Morozko’nun ses tonu yaralayıcıydı, ağzından aniden dökülen kelimeleri ise bıçak kadar keskindi. Vasya irkilerek, “Benim amacım...” dedi.

“Şehre kamış kafeste bir kuş gibi geldin, kafesin parmaklıklarını yumruklarınla kırdın... Şimdi de neden böyle sona erdi diye mi düşünüyorsun?”

“Nereye gitseydim?” diye çıkıştı Vasya. “Bir cadı olarak yakılmak için evime mi gitseydim? Seni dinleyip boynumda tılsımın olduğu halde evlenip çocuk mu doğursaydım ve bazen pencerenin yanında oturup kış kralıyla geçirdiğim günleri sevgiyle mi ansaydım? Yoksa şeye izin mi verseydim...”

“Bir şeyleri yapmadan önce düşünmelisin.” Morozko, Vasya’nın son sorusuna kırılmış gibi konuşmayı kesti.

“Buz iblisinin benim hayatımı kurtarmak için tüm bu âlemi tehlikeye atmasına?”

Morozko bir şey söylemedi. Vasya birkaç hararetli cümlesini yuttu. Aralarında nasıl bir şey olduğunu anlamıyordu Vasya. O ne zeki ne de güzel bir kızdı. Hiçbir masal hem arzudan hem de dargınlıktan, büyük jestlerden ve korkunç hatalardan bahsetmiyordu.

“Çiyerti’ye tapınılacak,” dedi Vasya, ses tonunu kontrol altında tutarak, “yani İşler Ayı’nın istediği gibi giderse.”

“İşler onun istediği gibi giderse tapınılacak kişi de sadece Ayı olur,” dedi Morozko. “Onun amaçlarına hizmet ettikleri sürece çiyerti’ye ne olacağını umursadığını sanmıyorum.” Duraksadı. “Aynı şekilde onun senaryosunda kadınlara ve erkeklere ne olduğu, ölüp ölmedikleri de umurunda değil.”

“Şansımı Ayı’dan yana kullanacak olsaydım zaten gelip seni bulmazdım,” dedi Vasya. “Ama evet, bazen geri dönüp o şehri kurtarmaya çalışmanın ne kadar acı olduğunu düşünüyorum.”

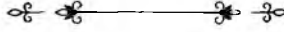
“Her gününü unutulmaz hataların yükünü taşıyarak geçirirsen yalnızca kendini yaralarsın.”

Vasya ona dik dik baktı, Morozko da onun bakışlarına kısık gözleriyle karşılık verdi. Morozko neden öfkeliydi? Vasya neden kızgındı? Vasya büyük bir titizlikle ayarlanmış evlilikler hakkında bir şeyler biliyordu; yaz ortasının alacakaranlığında sarı saçlı köylü kızlarla flört eden çobanları biliyordu. Daha konuşmayı bile öğrenmemişken peri masalları dinlemişti. Hiçbiri Vasya’yı buna hazırlamamıştı. Ellerini Morozko’dan uzak tutmak için sımsıkı yumruk yapmak zorunda kalmıştı.

Tam Vasya titrek ve derin bir nefes alırken ve bakışlarını tekrar suya çevirirken Morozko sarsak bir şekilde geri çekildi. “Peder Sergey yola devam edebilecek kadar iyi hissedene dek gün ışığı altında uyuyacağım,” dedi Vasya. “Bunu yaparsam yok olur musun?”

“Hayır,” dedi Morozko, ses tonu buna içerlediğini belli ediyordu. Ama Vasya sıcaktan o kadar bunalmıştı ve o kadar uykusu gelmişti ki bunu umursayamadı. Morozko’nun yanında, çimenlerin üzerinde der-top oldu. Vasya’nın hissettiği son şey Morozko’nun soğuk parmaklarının,

saçlarında özür diler gibi hafif hareketlerle gezinmesiydi ve Vasya birden derin bir uykuya daldı.



Saşa onları bir süre sonra buldu. Buz iblisi temkinli bir şekilde dimdik oturuyordu. Eğim kazanmış yaz ışığı, doğrudan onun üzerine vuruyordu sanki. Saşa yaklaşınca Morozko başını kaldırdı ve Saşa o anda onun yüzündeki savunmasız yakalanan ve hemen kaybolan ifadeye hayret etti. Vasya ürperdi.

“Bırak da kız uysun, kış kralı,” dedi Saşa.

Morozko bir şey söylemedi ama bir eli Vasya’nın dağınık siyah saçlarını okşamak için harekete geçti.

Onları izleyen Saşa, “Neden Peder Sergey’in hayatım kurtardın?” diye sordu.

Morozko, “Eğer düşündüğün şey buysa, yüce gönüllülüğümden yapmadım. Ayı’nın yeniden zincire vurulması gerekiyor ve bunu tek başımıza yapamayız,” dedi.

Saşa bunu zihninde evirip çevirirken sessiz kaldı. Sonra birdenbire, “Sen Tanrı’nın yarattığı bir varlık değilsin,” dedi.

“Değilim.” Gevşek bir şekilde duran serbest eli, anormal derecede hareketsizdi.

“Yine de kız kardeşimin hayatını kurtardın. Neden?”

İblis bakışlarını doğrudan Saşa’nın üzerine dikti. “İlk zamanlar kendi planlarım içindi. Ama sonra onun katledilmesine dayanamadığım için kurtardım.”

“Şimdi neden onunla aynı yolda yürüyorsun? Bir buz iblisinin yazın en kavurucu zamanını yaşaması kolay olmasa gerek.”

“Bunu yapmamı benden o istedi. Bu sorular da nereden çıktı, Aleksandr Peresvet?”

Bu lakabı yarı ciddi yarı alaycı bir şekilde söylemişti. Saşa’nın içinden aniden yükselen öfkeyi yutması gerekti. “Çünkü Moskova’dan sonra,”

dedi ses tonuna dikkat etmeye çalışarak, “karanlık bir diyara gitti... Bana onun peşinden oraya gidemeyeceğim söylendi.”

“Gidemezdin.”

“Ama sen gidebilirdin, öyle mi?”

“Evet.”

Saşa bunu sindirmeye çalıştı. “Eğer tekrar karanlığa girerse... onu terk etmeyeceğine söz verir misin?”

İblis şaşırdıysa da belli etmedi. Yüz ifadesi mesafeli olduğu halde, “Onu terk etmeyeceğim,” dedi. “Ama bir gün benim peşinden gidemeyeceğim bir yere göçüp gidecek. Sonuçta ben ölümsüzüm.”

“O zaman... eğer isterse... eğer onun içini ısıtabilecek, ona dua edebilecek ve çocuk verebilecek bir adam varsa... kızı bırak gitsin. Onu karanlıkta tutma.”

“Kararını vermen gerek,” dedi Morozko. “Onu terk etmeyeceğime söz mü vereyim yoksa onu ölümlü bir adama mı bırakayım? Hangisi olsun istersin?”

Ses tonu sertti. Saşa’nın eli kılıcına uzandı. Ama kılıcını tutmadı. “Bilmiyorum,” dedi. “Onu daha önce hiç koruyamadım; şimdi bunu neden yapabilmem gerektiğini bilmiyorum.”

İblis bir şey söylemedi.

Saşa, “Bir rahibe manastırına gitmek onu paramparça ederdi,” dedi ve gönülsüzce ekledi: “Kocası ne kadar nazik, evi ne kadar güzel olursa olsun evlilik de bundan farklı bir sonuç doğurmazdı.”

Morozko yine sessiz kaldı.

“Ama onun ruhu için korkuyorum,” dedi Saşa, sesi istemsizce yükselmişti. “Karanlık yerlerde tek başına olmasından, yanında senin olmandan korkuyorum. Günah bu. Hem sen bir masal kahramanısın, bir kâbussun; senin ruhun bile yok.”

“Belki de öyledir,” diye kabul etti kış kralı ama ince parmakları hâlâ Vasya’nın saçlarında dolaşıyordu.

Saşa dişlerini sıktı. Değiştiremeyeceği şeyler olduğu gerçeğine aymayı ertelemek için bile olsa sözler, vaatler, itiraflar duymak istedi. Ama o anda söylemek istediklerini içine attı. Onları söylemesinin bir işe yaramayacağını biliyordu. Vasya buzdan ve ateşten sağ çıkmıştı, her ne kadar kısa süreli olsa da kendine bir liman bulmuştu. Belki de dünya çılgınlar gibi dönerken insan bundan daha fazlasını isteyemezdi.

Saşa geriye doğru bir adım attı. “İkiniz için de dua edeceğim,” dedi kısık sesle. “Çok geçmeden yola çıkarız.”

21. KAPIDAKİ DÜŞMAN

Akşamın erken saatleriydi. Hava berrak, etraf sessizdi. Onlar Moskova Nehri'nin kurak kıyısına varana kadar gri gölgeler uzamış ve mora çalarak yumuşamıştı. Onları karşıya geçirecek bir sal buldular.

Salın sahibi yalnızca keşifleri görebilecek gözlere sahipti. Vasya başını yerden kaldırmıyordu ve kırpık saçları, hırpani kılığı ve hantallığıyla bir seyis çırağına benziyordu. İlk başta Vasya'nın nerede olduğunu unutmaması kolay oldu çünkü kendini sallanan salda atların sakin kalmasını sağlayarak meşgul etti. Ancak nehrin diğer ucuna yaklaşırlarken kalp atışlarının gitgide hızlandığını fark etti.

Vasya'nın zihin gözünde Moskova Nehri buz kaplıydı ve ateşten yayılan ışık yüzünden kırmızıydı. Adamlar ve kadınlar aceleyle bir odun yığını hazırlıyordu. Belki o anda bile salla, Vasya'nın son küllerinin kayıtsız suya batacağı yerin üzerinden geçiyorlardı.

Güçlkle salın kenarına geçti ve suya doğru ögürdü. Salın sahibi kahkahayı bastı. "Zavallı taşralı çocuk, daha önce hiç sala binmedi mi?" Peder Sergey şefkatli elleriyle Vasya suya uzanırken kızın başını tuttu. "Kıyıya bak," dedi, "ne kadar durgun olduğunu görüyor musun? Al bakalım, biraz temiz su iç. Daha iyi olacaksın."

Vasya'yı kendine getiren, ensesine soğuk, görünmez parmakların serin dokunuşuydu. *Yalnız değilsin*, dedi Morozko, Vasya'dan başka kimsenin duyamayacağı bir sesle. *Unutma*.

Vasya suratı asık bir şekilde oturdu ve ağzını sildi. Sergey'e, "İyiym, Peder," dedi.

Sal, rıhtıma yanaşıp durdu. Vasya yük beygirinin yularını tutup onu kıyıya çıkardı. Yular, kızın terli ellerinde kayıyordu. İnsanlar, geceleyin

kapılar kapanmadan önce şehre girebilmek için birbirlerini itip kakıyordu. Üç keşişin biraz arkasında kalması hiç de güç değildi. Morozko'nun soğuk ve görünmez varlığı hemen Vasya'nın yanındaydı. Bekliyordu.

Vasya'yı... yaktıklarını sandıkları cadıyı tanıyan olmuş muydu? Önü, arkası, her yer insan kaynıyordu. Vasya korkuyordu. Havada toz, çürümüş balık ve hastalık kokusu vardı. Vasya'nın göğüslerinin arasından ter damlaları süzülüydü.

Vasya başını yerden kaldırmadı, önemsiz biri gibi görünmeye, küt küt atan kalbini kontrol altına almaya çalıştı. Şehrin berbat kokusu, Vasya'nın tüm çabalarına rağmen hatıralarını canlandırıyor; ona ateşi, dehşeti, kıya-fetlerini parçalayan elleri düşündürüyordu. Onun neden bu sıcakta kalın bir gömlek ve ceket giydiğini kimsenin merak etmemesini umdu. Vasya daha önce hiç bu kadar korkutucu derecede kırılğan hissetmemişti.

Üç keşiş kapıda durdu. Kapı muhafızları yük arabalarını kontrol ederken ve yolculara sorular sorarken ağızlarına ve burunlarına kurutulmuş şifalı bitkilerle dolu keseler tutuyorlardı. Nehir, onların gözlerine ışık noktaları yansıtıyordu.

"Yabancılar, adınızı ve ziyaret amacınızı söyleyin," dedi muhafız şefi.

"Ben yabancı değilim. Bana Aleksandr Kardeş derler," dedi Saşa. "Yanımda Peder Sergey Radonezski'yle beraber Dmitrii İvanoviç'in yanına döndüm."

Şef surat astı. "Büyük Prens, buraya varır varmaz yanına gitmenizi emretmişti."

Vasya dudaklarını ısırırdı. Saşa yumuşak bir sesle, "Vakti gelince Büyük Prens'in yanına gideceğim. Ama pederin ilk olarak manastıra gitmesi ve buraya sağ salım varabildiği için Tanrı'ya şükretmesi gerekiyor." Vasya'nın atın yularını tutan elleri kayganlaşmıştı.

"Peder istediği yere gidebilir," dedi şef, tekdüze bir sesle. "Ama verilen emirlere göre *sen* dosdoğru Büyük Prens'in yanına gideceksin. Adamlarım sana eşlik edecek. Büyük Prens'e bazı tavsiyelerde bulunuldu ve kendisi sana güvenmiyor."

"Ona tavsiyede bulunan kim?" diye sordu Saşa.

“Mucizeler yaratan adam,” dedi kapı muhafızı ve tekdüze sesi hafifçe duyulandı. “Peder Konstantin Nikonoviç.”

O boğucu sıcak öğleden sonrasında Moskova Nehri boyunca şehre doğru yürürlerken Morozko, Sergey’e ve Saşa’ya şunları söylemişti: *Ayı şimdi geldiğimizi biliyor. Kapıda sizi oyalayabilirler. Eğer öyle olursa...*

Boğazında hissettiği panik yüzünden Vasya’nın nefesi kesiliyordu. Ama yanındaki yük beygirine, “Şahlan!” diye mırıldanmayı başardı.

Hayvan iri yarı bir boğa gibi çıldırmaya başladı. Bir an sonra Saşa’nın savaş eğitilmiş atı Tuman da şaha kalktı ve ön bacaklarıyla tekmeler savurdu. Rodion’un atı da hemen kapının önünde tüm cüssesiyle hoplayıp zıplamaya başladı. İşte o zaman Peder Sergey yaşına rağmen son derece güçlü ve duru olan sesini yükselterek, “Gel, Kardeş, dua edelim...” diyordu ki Tuman, muhafızlardan birini tekmeledi. Kargaşa doruk noktasına çıktığında Vasya, yanında Morozko’yla beraber kapıdan içeriye sıvıştı.

Unut. Tıpkı o gece nehrin üzerinde yaptığın gibi. Seni görebileceklerini unut. Tabii ki muhafızlar onu büyü yapmasa bile göremeyebilirlerdi zira üç keşiş tüm gözleri son derece etkileyici bir biçimde kendilerine çekmişlerdi.

Vasya kapının gölgesinde bekledi. Saşa’nın Sergey’le beraber girmesini bekledi, böylece kimseye görünmeden onların peşinden Büyük Prens’in sarayına kadar gidebilir, onların sayesinde görünmeden içeriye girebilir ve gidip altın dizgini çalabilirdi.

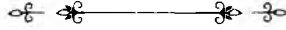
“Sence ben tam bir aptal mıyım, kardeşim?” diye sordu tanıdık bir ses. Bu sesin yumuşaklığında aynı zamanda orduların çarpışması ve insanların çılgınlıkları da gizliydi. Ayı, kapının gölgesinde duruyordu ve Vasya’nın onu son gördüğünden bu yana ciddi anlamda irileşmişti; Moskova’yı kasıp kavuran korku ve hastalık fırtınasından besleniyordu sanki. “Şehir benim,” dedi. “Buraya bir grup keşişe eşlik eden bir hayalet gibi gelerek ne yapmayı umuyorsun? Yeni dininle bana ihanet etmeyi mi? Bana şeytan kovma ayini falan mı yapacaksınız? İşe yaramaz ki, ben daha güçlüyüm. Bu kez öyle güzel bir unutkanlık hapishanesi de olmayacak; zincirler ve uzun bir karanlık bekliyor seni. Tabii kızı öldürüp senin önünde benim hizmetçim haline getirdikten sonra.”

Morozko bir şey söylemedi. Buzdan bir hançeri vardı ama o da her hareket ettiğinde yere su damlatıyordu. Morozko ile Vasya'nın gözleri bir defa sessizce buluştu.

Vasya koşmaya başladı.

“Cadı!” diye bağırdı Ayı, insanların duyabileceği bir sesle. “Cadı, burada bir cadı var!” İnsanlar kafalarını çevirmeye başladı; sonra Ayı'nın sesi birden kesildi. Morozko hançerini kardeşinin boğazına fırlatmıştı; Ayı onu elinin tersiyle kenara savurdu ve sonra ikisi toz toprak içinde göze görünmeden kurt gibi kavgaya tutuştular.

Yüreği ağzına gelen Vasya binaların gölgelerinde kendini gizleyerek kaçtı.



Vasya arkasında neler olup bittiğini düşünmemeye çalıştı; Saşa ve Sergey, Dmitrii'nin dikkatini dağıtacak, Morozko da Ayı'yı zapt edecekti.

Gerisi Vasya'ya kalmıştı.

İş o raddeye gelirse, Ayı'nın dikkatini sonsuza kadar dağıtamam, demişti Morozko. Gün batana kadar, elimden gelen bundan ibaret. Zaten günbatımından sonra da bir önemi kalmayacak. Ölüleri piyasaya çıkacak, insanların karanlıkta daha da artan korkularının gücüne kavuşacak. Gün batmadan zincire vurulmalı, Vasya.

İşte bu yüzden terleri gözlerini yakarken koşuyordu Vasya. Çiyerti'nin bakışları, Vasya'nın üzerine taş yağmuru gibi yağıyordu ama Vasya başını çevirip bakmadı bile. Kan ter içinde ve nefes nefese kalmış insanlar işlerine odaklanmışlardı; hastalıktan korunmak için kurutulmuş çiçeklerle dolu keseler taşıyor, yalnız ve biçimsiz bir oğlana pek fazla dikkat etmiyorlardı. İki bina arasındaki bir köşede ölü bir adam iki büküm yatıyordu, açık gözlerinde sinekler uçuşuyordu. Vasya mide bulantısını bastırıp koşmaya devam etti. Attığı her adımda tekrar Moskova'da ve yalnız başına olmanın yarattığı panikle savaşmak zorunda kalıyordu. Her ses, her koku, her sokak başı onu ellerini ayaklarını titreten anılara boğuyordu; yapışkan çamurlu zeminde koşmaya çalışırken kâbus gören küçük bir kız gibi hissediyordu kendini.

Serpuhov sarayının kapıları yine ve yeniden güçlendirilmiş, en üste ahşap mızraklar dizilmişti ve kapıda da muhafızlar vardı. Vasya duraksadı, hâlâ midesine taş gibi oturan dehşetle savaşıyor ve şeyi nasıl yapacağını düşünüyor...

O anda duvarın üzerinden biri seslendi. Vasya'nın konuşan kişiyi görebilmek için üç kez bakması gerekmişti. Bu, Olga'nın dvorovoi'siydi. İki elini Vasya'ya uzatıyordu. "Gel," diye fısıldadı. "Haydi, çabuk."

Vasya, dvorovoi'nin uzattığı ellerini tuttuğunda, onun tuhaf bir şekilde somut olduğunu fark etti. Oysa Olga'nın ev perileri daha önce sisten biraz daha fazlasıydı. Ama artık çiyert'in elleri onu güçlü bir şekilde çekiyordu. Vasya da yukarıya doğru çıkmaya çalıştı, bir elini duvarın üzerine atıp kendini yukarıya çekti.

Duvarın öbür tarafında yere iniş yaptığında yalnızca birkaç hizmetlinin ağır ağır hareket ettiği, sessiz sakin ve serin denebilecek bir avluyla karşılaştı. Onların kendisini görmesini engelleyen unutkanlığına sarılıp soluklandı. Kendini zor tutuyordu. Solovey tam da şurada...

Vasya sıkılı dışleri arasından, "Varvara'yla konuşmalıyım," dedi dvorovoi'ye.

Ama dvorovoi onun elini tuttu ve onu hamama doğru çekti. "Hanımımızı görmelisin," dedi.



Kız, hamamda dertop olmuş, bir yavru köpek gibi yatıyordu. İçerisi çok sıcaktı. *Bannik, kız için elinden geleni yapıyor olmalı,* diye düşündü Vasya. *Tüm ev perileri onun için ellerinden gelen her şeyi yapıyor olmalı. Çünkü o...*

Marya doğrulup oturdu ve Vasya çocuğun yüzünü görünce şoke oldu; gözlerinin etrafı mor halkalarla çevriliydi.

"Teyze!" diye haykırdı Marya. "Vasya Teyze!" Hemen Vasya'nın kollarına atılıp hıçkırığa hıçkırığa ağılamaya başladı.

Vasya çocuğu yakaladı ve ona sınıksız sarıldı. "Maşa, tatlım, söyle bana ne oldu?"

Vasya'nın göğüs kemiği dolaylarından boğuk açıklamalar geldi. "Sen gitmiştin. Solovey de gitmişti ve fırındaki adam, Pisboğaz'ın elinden gelse evlerimize ölü insanları göndereceğini söyledi. Bu yüzden çiyerti'yle konuştum, onlara eklemek verdim, senin dediğin gibi elimi kestim ve onlara kanımı verdim, annem de hepimizi kiliseden uzak tuttu..."

Ardı arkası kesilmeyen cümlelerini bölüp, "Evet," dedi Vasya gururla. "Çok iyi yapmışsın, benim cesur kızım."

Marya hemen doğruldu. "Gidip annemi ve Varvara'yı getireyim."

"Bu iyi bir fikir," dedi Vasya, günün son demlerinde olduklarının farkındaydı. Marya elçi rolü oynarken hamamda saklanma fikri hoşuna gitmemişti. Ancak hizmetlilerin onu görme riskini almaya da cesaret edemezdi ve henüz yarım yamalak anladığı büyüye bel bağlayacak kadar kontrol edemiyordu kendini. Dehşet hâlâ yakasına yapışmak için pusuda bekliyordu.

"Çiyerti senin geri döneceğini söyledi," dedi Marya mutlulukla. "Geleceğini ve gölün yanında bir yere gideceğimizi, orada havanın böyle sıcak olmadığını ve *atların* yaşadığını söylediler."

"Umarım," dedi Vasya, hevesli bir şekilde. "Haydi acele et, Maşa."

Marya koşu koşu gitti. O uzaklaşınca Vasya birkaç derin nefes alarak kendini toplamaya çalıştı. Başını bannik'e çevirdi. "Bir bülbül için gözyaşı döktüm," dedi. "Ama Marya..."

"Senin vârisin ve aynan," diye yanıt verdi bannik. "Bir atı olacak, birbirlerini çok sevecekler ve ayrılmaz bir ikili olacaklar. Büyüdüğünde hızla uzaklara gidecek." Duraksadı. "Tabii eğer ikiniz de hayatta kalırsanız."

"Bu güzel bir kehanet," dedi Vasya, sonra hatırladıkları yüzünden dudaklarını ısırdı.

"Ayı, insanlara hizmet ettikleri için çiyerti'yi hor görüyor," dedi bannik. "Biz sana yardım etmek için elimizden geleni yapacağız. Onun din-dar yandaşı bizden korkuyor."

"Yandaşı mı?"

"Sırma saçlı rahip," dedi bannik. "Ayı, rahibi sahiplendi ve ona, onu çok korkutan ikincil bir görüş yeteneği bahşetti. İkisi birbirine bağlandı."

“Ah,” dedi Vasya. Onun için her şey artık aydınlanmıştı sanki. “O rahibi öldüreceğim.” Bu bir yemin bile değildi. Gerçeğin beyanıydı. “Bunu yapmam Ayı’yı zayıflatır mı?”

“Evet,” dedi bannik. “Ama çok kolay olmayabilir. Ayı onu koruyacaktır.”

Tam o sırada Marya koşarak loş hamama yaklaşıyordu. “Geliyorlar,” dedi ve kaşlarını çatı. “*Sanırım* seni gördüklerine sevinecekler.”

Olga ve Varvara küçük kızın peşinden geldi. Olga sevinmişti sevinmesine ama daha ziyade sarsılmış görünüyordu. “Beni ani buluşmalarla şaşırtmak kaderinde olsa gerek, Vasya,” dedi. Ses tonu keskindi ama Vasya’nın ellerini sımsıkı tuttu.

“Saşa, hayatta kaldığımı bildiğini söyledi.”

“Marya biliyordu,” dedi Olga. “Varvara da aynı şekilde. Bize onlar söyledi. Şüphelerim vardı tabii ama...” Sözüünü yarıda kesti ve kız kardeşinin yüzünü inceledi. “Nasıl kaçtın?”

“Bunun bir önemi yok,” diye araya girdi Varvara. “Bir seferinde hepimizi tehlikeye attın, kızım. Şimdi aynı şeyi tekrar yapmayacaksın. Seni gören oldu mu?”

“Hayır,” dedi Vasya. “Beni yakmaya çalıştıkları odun yığının üzerinden atlarken de gören olmadı, şimdi de gören olmayacak.”

Olga’nın beti benzi attı. “Vasya,” diye başladı, “çok üzgünüm...”

“Boş ver şimdi bunu. Ayı, Dmitrii İvanoviç’i tahtından etmek istiyor,” dedi Vasya. “Bütün bu toprakları kaosa sürüklemek için. Ona engel olmalıyız.” Sertçe yutkundu ama sesi titremeden sözünü bitirmeyi başardı: “Dmitrii İvanoviç’in sarayına girmeliyim.”

22.

PRENSES VE SAVAŞCI

Saşa'nın dikkat dağıtma taktiği umduğundan daha çok işe yaramıştı. Bağrışlardan rahatsız olan savaş eğitilmiş Tuman şaha kalkmış, tekmeler savurmuş, sonra tekrar şahlanmıştı. Gitgide daha fazla muhafız gelmişti, ta ki üç keşiş gürültücü bir kalabalığın ortasında kalana kadar.

"Geri dönmüş."

"Cadının ağabeyi."

"Aleksandr Peresvet."

"Yanımdaki kim?"

Kimsenin Vasya'yı görme şansı yoktu, diye düşündü Saşa kederle. Herkes kendisine bakıyordu. Gitgide daha fazla insan toplanıyordu. Muhafızlar artık onu içeriye alsalar mı yoksa kalabalığa sırt çevirmemek adına kapıdan geri mi çevirseler diye bir türlü karar veremiyorlarmış gibi bakıyorlardı. Çürük bir marul, kalabalığın bir yerinden uçarak geldi ve Sergey'in atının ayaklarına çarpıp yere düştü. Atlar harekete geçti ve kremlin repesini çıkmaya başladılar. Daha fazla sebze yağdı; sonra da bir taş geldi. Saşa atını efendisinin yanında yürütüyor; Sergey'i hem kendi vücudunu hem de Tuman'inkini siper ederek korumaya çalışıyordu. "Delilik bu," diye fısıldadı. "Rodion... ikiniz de... Başmelek Manastırı'na gidin. İşler daha kötüye gidebilir. Peder... lütfen. Size haber yollayacağım."

"Pekâlâ," dedi Sergey. "Ama dikkatli ol." Rodion ve onun büyük atı kalabalığı yarıp gidince Saşa rahat bir nefes aldı. O anda muhafızlar Saşa'yı aceleyle Dmitrii'nin sarayına götürüyorlardı ve artık bu, Saşa'nın kalabalık daha da artmadan saraya varıp varamayacağını görmek için düzenlenmiş bir yarışa dönüşmüştü.

Ama oraya vardılar ve Saşa atından avlunun toprak zeminine inerken kapıların arkasından kapandığını duyduğuna memnun oldu. Büyük

Prens dışarıdaydı, üç yaşında bir tayın becerilerini sınavan bir adamı izliyordu. Saşa'nın ilk düşüncesi onun pek de iyi görünmediği yönündeydi. Büyük Prens sıkıntılı ve bezgin görünüyordu, çenesi gergindi ve yüzünde tuhaf, vurdumduymaz bir öfke vardı.

Sırma saçlı rahip hemen Dmitrii'nin yanındaydı ve *rahip* her zaman-kindenden daha sevimli görünüyordu. Dudakları ve elleri bir kadına ait olabilecek kadar zarifti, gözleri inanılmaz bir mavi tonundaydı. Üzerinde piskopos kıyafetleri vardı, başını kaldırmış huzursuz şehrin yaygarasını dinliyordu. Duruşunda bir zafer edası yoktu, daha ziyade yüzünde gücünden emin olduğunu gösteren bir ifade vardı ki Saşa bunun kesinlikle çok daha kötü olduğunu düşündü.

Dmitrii, Saşa'yı görünce gerildi. Yüzünde bir memnuniyetten ziyade yeni, tuhaf bir gerginlik vardı.

Saşa temkinli bakışlarını rahipten ayırmadan avluyu aştı. Dmitrii'ye gayet resmî bir şekilde, "Gosudar," dedi. O soğuk bakışlı adam dinlerken Peder-Sergey'den bahsetmek istemedi.

"Şimdi mi geri döndün, Saşa?" diye çıktı Dmitrii. "Şehir hastalıkla, huzursuzlukla kasıp kavrulurken ve bütün insanların tek istediği şey bir bahaneyken mi döndün?" Konuşmayı kesip dışarıdaki dozu gitgide artan gürültüye kulak kabarttı; kapılara akın ediyorlardı.

"Dmitrii İvanoviç..." diye sözlerine başladı Saşa.

"Hayır," dedi Dmitrii. "Seni dinlemeyeceğim. Kilit altına alınacaksın, dua et de bu, kalabalığı teskin etmeye yetsin. Peder... onlara sen söyler-sin, değil mi?"

Konstantin cesaret ve tasa karışımı mükemmel bir ses tonuyla, "Söylerim," dedi.

Adamdan nefret eden Saşa, "Kuzen, seninle konuşmam gerek," dedi.

Dmitrii gözlerini onun gözlerine dikti ve Saşa onun gözlerinde bir şey, bir uyarı gördüğüne yemin edebilirdi. Ardından Dmitrii'nin yüz ifadesi buz kesti. "Ben din adamlarına danışana ve sana ne yapacağıma karar verene kadar hapsedileceksin," dedi.



Olga, “Evdokia yine hamile ve korkuyor,” dedi Vasya’ya. “Her türlü dikkat dağıtıcı unsur onu memnun edecektir. Seni kapıdan geçirebilirim.”

“Bu riskli olur,” diye yanıt verdi Vasya. “Ben Varvara’yla beraber gidebileceğimizi düşünmüştüm. Bir haber iletmekle mükellef iki hizmetçi. Kimin dikkatini çeker ki? Hatta ben yalnız bile gidebilirim. Ya da beni kaldırıp duvardan atlamama yardım edecek güvendiğiniz bir adam da olabilir.” Vasya onlara yakılacağı gece kendinde keşfettiği, yanardöner görünmezlik yetisinden kısaca bahsetti.

Olga haç çıkardı, ardından kaşlarını çatıp başını iki yana salladı. “Ne gibi tuhaf güçler keşfetmiş olursan ol, Dmitrii’nin kapısında bekleyen bir sürü muhafızı var. Biri *uşağı* görürse ona ne olacak? Moskova yarı delirmiş durumda. Hepsi vebadan, ölümlerden, lanetlerden korkuyor. Moskova gerçekten de bu yaz çok korku dolu günler geçirdi. Ben Serpuhov Prensesi’yim ve ben seni o kapıdan daha kolay geçiririm. Hizmetçim gibi giyinirsen, biri seni *gerçekten* görürse bile çok az dikkat çekersin.”

“Ama sen...”

“Bana buna gerek olmadığını söyle,” diye çıkıştı Olga. “Bana de ki her şeyi olduğu gibi bırakmak, çocuklarını da kocanı da şehrinde tehlikeye atmayacak. Bunu söylersen memnuniyetle evde kalırım.”

Vasya akli başındayken bu ve benzeri bir şey söyleyemezdi.



Olga ve Varvara eli çabuk kadınlardı. Doğru düzgün konuşmadan Vasya’ya bir hizmetçi kıyafeti buldular. Olga atlarına derhâl koşum takımlarının giydirilmesini emretti. Marya onun da gitmesine izin verilmesi için yalvardı ama Olga, “Tatlım benim, sokaklar hastalık kaynıyor,” dedi.

“Ama sen gidiyorsun,” diye isyan etti Marya.

“Evet,” dedi Olga. “Ama sana ayrıcalık tanıyamayız, cesur kızım.”

Vasya, “Marya’ya iyi bak,” dedi Olga’nın dvorovoi’sine ve dönüp Marya’ya sımsıkı sarıldı.

İki kız kardeş alacakaranlık günbatımına dönmeye çalışırken Serpuhov sarayından ayrıldı. Kapalı at arabası bunaltıcıydı; gökte asılı kal-

miş olan güneş kıpkırmızıydı. Dışarıdan huzursuz fısıltılar, aşırı kalabalık şehirden bir çürüme kokusu geliyordu. Bir hizmetçi kız kılığına girmiş olan Vasya, erkek kıyafetleri içinde olduğu zamana kıyasla kendini çıplak gibi hissediyordu. Vasya sesinin titrememesi için çaba sarf ederek, “Gün batmadan binaya girmiş olmalıyız,” dedi Olga’ya. İçindeki korku yeniden uyanmaya başlamıştı, tıpkı Moskova’ya geri döndüklerinde olduğu gibi. “Olya, eğer gecikirsem bensiz eve dön.”

“Tabii ki dönerim,” dedi Olga. Büyük ve aptalca bir fedakârlıkta bulunmak ona göre değildi; Vasya onun zaten istediğinden daha büyük bir risk aldığının farkındaydı. Bir süre sessizce yol aldılar. Sonra... “Marya için ne yapabilirim bilmiyorum,” diye itiraf etti Olga birdenbire. “Onu korumak için elimden geleni yapıyorum ama o, sana fazlasıyla benziyor. Göremediğim şeylerle konuşuyor; her geçen hafta daha da anlaşılmaz bir hal alıyor.”

“Onu kendi doğasından koruyamazsın,” dedi Vasya. “O buraya ait değil.”

“Belki de haklısındır,” dedi Olga. “Ama Moskova’da onu en azından ona kötülük etmeyi düşünenlerden koruyabilirim. Ama halk onun sırrını öğrenirse ne olacak?”

Vasya, “Yaban topraklardaki bir gölün yanında bir ev var. Moskova’da-ki ateşten sonra oraya gittim. Büyükkannemiz ve büyük büyükkannemiz orada yaşıyordu. Bu bizim kanımızda var. Tüm bunlar bittiğinde oraya geri döneceğim. İnsanlar ve çiyerti için güvenli bir yer inşa edeceğim. Marya benimle gelirse özgürce büyüyebilir. Ata binebilir, evlenmek isterse evlenebilir. İstemezse evlenmez. Olya, o kız burada sararıp solacak. Tüm hayatı kaybettiğini bilmediği bir şeyin yasını tutarak geçecek.”

Olga’nın ağzındaki ve gözlerindeki kaygı çizgileri derinleşti. Ama cevap vermedi.

Aralarına yeniden sessizlik çöktü. Ardından Olga birden söze başlayarak Vasya’nın irkilmesine sebep oldu. “O kimdi, Vasya?”

Vasya bakışlarını yukarıya kaldırdı.

“En azından sezgilerimin hakkını ver,” dedi Olga, onun bakışlarına yanıt olarak. “Yeteri kadar kızın evliliğine şahit oldum.”

“O,” dedi Vasya, yeniden ancak bu defa daha farklı bir şekilde gerildiğini hissetti. “O...” Nasıl söyleyeceğini bilemediği için sustu. “O bir insan değil,” diye itiraf etti. “O... görünmez halktan biri.”

Olga’nın şoke olmasını beklemişti. Ama Olga kaşlarını çatı. Gözleriyle kız kardeşinin yüzünü inceledi. “Gönül rızan var mıydı?”

Vasya onun gönül rızası varken mi yoksa yokken mi Olga daha çok dehşete düşerdi, emin değildi. Ama ortada tek bir gerçek vardı. “Rızam vardı,” dedi Vasya. “O, benim hayatımı kurtardı. Hem de birden fazla kez.”

“Siz evlendiniz mi?”

Vasya, “Hayır. Ben... Ben evlenebilir miyiz hiç bilmiyorum. Hangi dinî tören onun için bağlayıcı olur ki?”

Olga üzgün görünüyordu. “O halde Tanrı’nın gözetiminden çıkarak yaşayacaksın. Ruhun için korkuyorum.”

“Ben korkmuyorum,” dedi Vasya. “O...” Bocaladı ama sonra doğru ifadeyi buldu, “benim neşe kaynağım.” Sonra kuru bir sesle ekledi: “Ayrıca benim için kocaman bir kafa karışıklığı sebebi.”

Olga hafifçe gülümsedi. Vasya ablasının aşkı ve kuzgun prensleri hayal ettiği yıllar öncesini hatırladı. Olga bir kadının yapması gerektiği üzere hayallerini bir kenara koymuştu. Belki buna pişman olmamıştı. Çünkü kuzgun prens tuhaf ve gizemliydi; insanı tehlikeli bir dünyaya çekerdi.

“Onunla tanışmak ister misin?” diye sordu Vasya birden.

“Ben mi?” Olga’nın sesinden şoke olduğu belliydi. Sonra dudakları kararlılıkla kapandı. “Evet. Bir iblise âşık olmuş bir kız bile arkasında duracak birine ihtiyaç duyar.”

Vasya dudaklarını ısırdı, memnun mu olsa yoksa kaygılansa mı bilemedi.

Artık Dmitrii’nin kapılarına yaklaşıyorlardı. Şehrin gürültüsü genel olarak yükselmişti. Kapının dışında toplanmış bir kalabalık vardı. Vasya’nın tüyleri diken diken oldu.

Ardından tüm o bağırış çağırışı bastıran ahenkli bir ses duyuldu. O ses, kalabalığı susturdu. Kontrol altına aldı.

Bu, Vasya'nın tanıdığı bir sestti. Vasya o ana kadarki en büyük korku dolu şokunu geçirdi. Nefesi kesildi; vücudundan soğuk terler boşaldı. Yalnızca Olga'nın onun koluna konan acımasız eli onu kendine getirdi.

"Sakın bayılayım deme," dedi Olga. "Kendini görünmez kılabileceğini söylemiştin. *Rahip* seni görebilecek mi? Neticede o bir din adamı ve bir kere seni öldürmek istedi."

Vasya, korkusu kafatasının içinde deli gibi kanat çırparken düşünmeye çalıştı. Konstantin bir din adamı değildi ama... artık çiyerti'yi görebiliyordu. Ayı ona bu gücü vermişti. Vasya'yı görebilir miydi? "Bilmiyorum," diye itiraf etti.

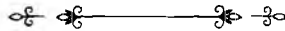
Durmak üzereydiler. Vasya temiz hava almazsa boğulup öleceğini sandı.

Konstantin'in dışarıdan gelen soğuk ve ölçülü sesi yeniden duyuldu. Vasya'nın ses çıkarmamak için dişlerini ve yumruklarını sıkması gerekti. Bütün vücudu sarsılıyordu.

O anda da kalabalığın onların geçmesine izin vermek için iki yana ayrılırken gönülsüzce homurdanma sesleri geliyordu. Olga yün minderinin üstünde kıpırdamadan oturuyor ve telaşsız görünüyordu. Ama yüzünün rengi atan ve ter içinde kalan Vasya'ya kaygı dolu bakışlar attı.

Vasya sıkılı dişleri arasından, "İyiym, Olya," diyebildi. "Sadece... hatırlamak..."

"Biliyorum," dedi Olga ve derin bir nefes aldı. "Geçti artık," dedi sertçe. "Peşimden gel." Daha fazlası için vakit yoktu. Kapı gıcırdayarak açıldı ve Büyük Moskova Prensi'nin avlusuna giriş yaptılar.



Akşam güneşi eğim kazanmıştı ve Olga'nın mücevher işlemeli kokoşnik'i,⁶¹ ipek şeritlerle örülmüş uzun saçları ve gümüş mücevherleriyle göz kamaştırıcıydı. Arabadan ilk o indi. Vasya cesaretini olabildiğince toplayıp onun peşinden indi. Olga görünüşte destek almak için hemen kız

⁶¹Bir Rus başlığı. Bölgeye ve döneme göre değişiklik gösteren pek çok farklı *kokoşnik* modeli vardır. Genelde bu kelimeyle evli kadınların taktığı kapalı başlık kastedilir ama bekâr kızlar da arkası açık başlıklar ya da bazen sadece saçlarını açıkta bırakan saç bandı takar. *Kokoşnik* soylulara has bir aksesuardır. Orta Çağ'da bir Rus kadının başını örtmek için en sık kullanacağı şey bir eşarp ya da şaldır. (y.n.)

kardeşinin kolunu tuttu. Ama kontrol Serpuhov Prensesi'ndeydi; Vasya'yı terem'in merdivenlerine sürüklüyor, tökezlerse kız kardeşini ayakta tutuyordu.

"Arkana bakma," diye mırıldandı Olga. "Bir dakikaya kalmaz kapıdan içeriye girer. Ama terem güvenli. Biraz bekle, sonra ben seni bir iş için göndereceğim; göze batmazsan sorun yaşamazsın."

Bu, kulağa sezgisel bir şey gibi geliyordu. Vasya, güneşe şöyle bir bakınca daha da eğim kazandığını gördü. En fazla bir saat vakitleri vardı ve Vasya'nın zihni korkularıyla ve korku dolu anılarıyla öylesine doluydu ki güçlkle düşünebiliyordu.

Eskisinin enkazı yerine yeniden inşa edilmiş olan ahırı gördü. Artık terem'in merdivenlerine varmışlardı, Vasya en son Marya'yı kurtarmak için karanlıkta bu merdivenleri çıkmıştı. Marya'yı neredeyse olabilecek en zalimce şekilde öldürecek olan Konstantin Nikonoviç, Vasya'nın arkasında bir yerlerdeydi. Artık müttefiki olarak kaos kralını seçmişti.

Morozko şu an neredeydi? Saşa ve Sergey neredeydi? Nasıl...

Olga binaya girmek için onu acele ettirdi. Merdivenleri çıktılar, içeriye buyur edildiler. Kendini kontrol etmek için savaşıyan Vasya, terem'in kapısı arkalarından kapatıldığında rahat bir nefes aldı. Ancak o anda Koşey'in yanılsamalarıyla doldurduğu, neredeyse Marya'yı ve kendisini öldürdüğü çalışma odasıındaydılar...

Vasya'nın hızlı ve sığ nefesleri kulağa neredeyse hıçkırık gibi geliyordu ve Olga ona sert bir bakış attı: *Sakin şimdi dağılayım deme, kardeşim*. Tam o sırada Büyük Moskova Prensesi Evdokia Dmitreeva neşyle Olga'ya sarıldı. Havasız odalarında Evdokia ve kadınları en ufak bir dikkat dağıtıcı unsura muhtaçlardı.

Vasya diğer hizmetlilerle birlikte duvar dibinde beklemek için uzaklaştı. Ciğerlerini saran korku yüzünden derin derin nefes almakta zorlanıyordu. Bir an sonra Olga güvenli olduğuna karar verecekti ve...

Terem'in kapısı açıldı. Vasya donakaldı.

Konstantin'in altın sarısı saçları o loş ortamda bile parlıyordu. Yüz ifadesi her zamanki gibi dingindi ama bakışları şaşkın ve temkinliydi.

Vasya duvara yakın bir gölgeye sığınırken Olga bakışlarını kaldırıp Konstantin'i gördü ve hemen mükemmel bir zamanlama ve ürkütücü

bir beceriyle bayılıverdi. Şekerlemelerle ve şarapla dolu masanın üzerine düşünce her şey etrafa dökölüp saçıldı ve her yer yapış yapış oldu.

Saşa'nın kapıdaki gösterisi biraz yapmacıktı ama burada herkes Olga'nın oyununa gelmişti. Kadınlar hemen müdahale ettiler hatta kapının eşiğindeki Konstantin bile odanın içine doğru birkaç adım attı. Vasya'nın onun etrafından dolanması için yeterince alan vardı.

Seni göremez. Buna inan, buna inan...

Vasya kapıya koştu.

Ama Konstantin onu görebiliyordu. Vasya onun içine çektiği nefesi duydu ve başını çevirdi.

Göz göze geldiler.

Konstantin'in yüzünden şok, dehşet, öfke ve korku karışımı bir ifade gelip geçti. Vasya'nın bacakları titremeye başladı, midesi cayır cayır yanıyordu. Yıldırım çarpmış gibi hissettikleri o anda ikisi de donakalmış bir şekilde birbirine bakakaldı.

Sonra Vasya dönüp koşarak uzaklaştı. Altın dizgini bulmak ve tüm bunlara bir son vermek için koşmak kadar asil bir gayeyle yapmamıştı bunu. Hayır, hayatı için kaçıyordu.

Arkasından terem'in kapısının çarparak kapandığını, Konstantin'in davudi sesinin yükseldiğini hatta bağırmaya başladığını duydu. Ama çoktan en yakın kapıya sinmişti Vasya, dokumacılarla dolu bir odadan bir hayalet gibi geçti, tekrar gizlice dışarıya çıktı. Son saatlerde içinde titreşip duran panik serbest kalmıştı; artık tek yapmak istediği kaçmaktı.

Bir başka kapının eşiğinden geçti, oda boştu ve kendini çaresizce zorlayarak durup düşünmeye çalıştı.

Dizgin. Altın dizgini almalıydı. Gün batmadan. Herkesi gece yarısına kadar kurtarabilirse belki Gece Yarısı yolu onların kurtuluşu olabilirdi. Belki.

Ya da çılglık çılgılığa ölecekti.

Dış kapının önünden sesler geldi. Dmitrii'nin sarayının daha da iç kısımlarına açılan ikinci bir kapı vardı; Vasya hemen ona yöneldi. Saray kalabalıktı. Alçak tavanlı, loş odalar bir sürü eşyayla doluydu: Tulumlar,

fiçılar dolusu un ve desenli ipek halılar. Diğer odalar ise dokumacı, marangoz, ayakkabıcı ve çizmeci için ayrılmıştı.

Hâlâ koşarak ilerleyen Vasya yün balyalarıyla dolu bir odaya girdi ve en büyüğünün arkasına saklandı. Diz çöktü, kemer tokası olarak gizlenmiş küçük çakısını çekti ve titreyen parmaklarıyla elini kesti, kan damlaları zemine aksın diye avucunu yere bakacak şekilde çevirdi.

Çatlayan sesiyle, “Efendim,” dedi havaya doğru, “bana yardım edermisin? Bu eve zarar gelsin istemiyorum.”

Vasya aşağıdan, avludan adamların küfrettiklerini ve bağırıklarını, kadınların çığlığı bastıklarını duydu. Bir hizmetçi koşarak yün balyalarının bulunduğu odaya girdi. “Saraya birisinin girdiğini söylüyorlar.”

“Bir cadı!”

“Bir hayalet!”

Dmitrii’nin solgun domovoi’si yün balyalarından birinin arkasından çıktı. “Burada tehlikeydesin. Rahip senden nefret ettiği, Ayı da kendi kardeşine zarar vermek için öldürür seni,” diye fısıldadı.

“Bana ne olacağı umurumda değil,” dedi Vasya, sık nefesleri cesaret gösterisini yalanlıyordu, “yeter ki ablam ve ağabeyim yaşasın. Hazine odası nerede?”

“Beni takip et,” dedi domovoi, Vasya derin bir nefes alıp peşinden gitti. Birdenbire herhangi bir ev perisine verdiği en ufak bir ekmek kırıntısı için şükretti çünkü o anda, ekmek ve kan gibi bütün o sade ikramlar sayesinde domovoi hızlanmış adımlarıyla onu Dmitrii’nin karmaşık sarayının derinliklerine götürüyordu.

Aşağılara inip durdular, toprak kokan bir geçitten geçip devasa, demir menteşeli bir kapıya vardılar. Vasya mahzenleri ve tuzakları düşündü. Nefes alış verişleri hızlı ve düzensizdi.

“Burası,” dedi domovoi. “Acele et.” Bir an sonra Vasya yeri döven ağır ayakların sesini işitti. Duvarlarda gölgeler hareket etti; belki bir anlık vakti vardı.

Yeniden dehşet onu ele geçirdi ve görünmez olabileceğini unuttu; domovoi’dan kapıyı açmasını istemeyi unuttu. Bunun yerine yukarıdan gelen ayak seslerinin verdiği panikle ileri geri sendeledi ve bir elini hazine

odasının kapısına koydu. Gerçeklik eğilip büküldü; kapı ona yol verdi. Vasya tökezleyerek içeriye giriverdi ve pirinç oymalı zırhların arkasında bir köşeye pustu.

Koridordan sesler geldi.

“Bir ses duydum sanki.”

“Hayal etmişsindir.”

Bir duraksama oldu.

“Kapı aralık.”

Kapı gıcırdayarak açıldı. Ağır bir ayak sesi duyuldu. “Burada kimse yok.”

“Hangi ahmak bu kapıyı açık bıraktı?”

“Hırsız mı girdi acaba?”

“Odayı ara.”

Onca şeyden sonra onu orada bulacak ve şehir merkezine, Konstantin’in beklediği yere sürükleyerek götürcekler miydi?

Hayır. Bunu yapmayacaklardı.

Vasya’nın hem paniği hem de cesareti dile gelmiş gibi dışarıdan birden şimşeği andıran bir ses duyuldu. Saray sarsıldı. Gürültülü bir sağanak başladı.

Adamların meşaleleri söndü. Vasya onların küfrü bastıklarını duydu.

Vasya’nın elleri titriyordu. Fırtına sesleri, dört bir yanı saran karanlık, o dokununca açılveren devasa kapı bir kâbusun üç parçası gibiydi. Gerçeklik onun anlayamayacağı kadar hızlı değişiyordu.

Adamların seslere ve beklenmedik karanlığa şaşırması yalnızca Vasya’ya zaman kazandırmıştı ama hepsi buydu. Meşalelerini yeniden yakabilirlerdi. Yine etrafı arayıp onu bulabilirlerdi. Bu kez kendini *gerçekten* görünmez kılabilir miydi? Onlar bu küçük odada onu ararken hem de?

Emin değildi. Bu yüzden yumruklarını sıkı Vasya ve Morozko’yu düşündü. Kış kralının ellerindeki ölü gibi uyutma gücünü düşündü. Uyku. Adamlar uykuya dalacaktı. Onların uyanık olduğunu unutmaları yeterli olurdu.

Bunu yaptı. Onlar da uyuyakaldılar. Hazine odasının toprak zeminine kıvrılıverdiler. Çılgınlıkları son buldu.

Morozko göz açıp kapayana kadar oraya gelmişti. Onları uyutan Vasya değil, *Morozko*'ydu. Gerçekten de orada, hazine odasında, Vasya'nın yanındaydı.

O anda kış kralı solgun gözlerini üzerine dikmişti. Vasya ona bakakaldı. Gerçekten de oydu. Vasya onun gücünü hatırladığında bir şekilde onun yanına çekilmişti. Sanki Morozko'yu yanına çağırmak, adamları kendi kendine uyutmaktan daha kolay gelmişti.

Çağırmak. Kış kralını, başıboş bir ruhmuş gibi çağırırvermişti.

İkisi de bunu aynı anda kavradı. Morozko'nun yüzündeki şok, Vasya'nın hissettiklerine ayna tutuyordu.

Bir an için sessiz kaldılar.

Sonra Morozko söze girdi. Kendini zorlayarak, "Şimşek mi çaktın, Vasya?" dedi.

Vasya kurumuş dudakları arasından, "Ben yapmadım. Öylece oluverdi," diye fısıldadı.

Morozko başını iki yana salladı. "Öylece olmadı. Şimdi yağmur da yağdığı için dışarısı yeterince karanlık. Artık kazanabileceğimiz bir zaman da kalmadı. Şapşal, ben bir mahzendeyken onun dikkatini dağıtamam ki!" Morozko yaralanmamıştı ama Vasya'nın tarif etmesi gerekseydi... hırpalanmış olduğunu söylerdi ve gözlerinde vahşet vardı. Savaşıyormuş gibi görünüyordu. Muhtemelen Vasya onu bilmeden yanına çekene kadar savaşmıştı.

"İsteyerek yapmadım," dedi Vasya, kısık sesle. "Çok korkmuştum." Gerçeklik Vasya'nın etrafında kuvvetli rüzgârda dalgalanan bir kumaş gibiydi. Vasya o gerçekten yanında mı yoksa onu hayal mi ediyor, emin olamıyordu. "*Gerçekten* çok korkuyorum..."

Vasya hiç düşünmeden avuçlarını açtı ve avuçları birden mavi alevlerle doldu. Morozko'nun yüzünü gayet net görebiliyordu. Ellerindeki alevler... onu yakmıyordu. Yaşadığı dehşet yeni keşfettiği gücünün verdiği hisle karışırken çılgınlar gibi gülmeye başlamak üzereydi. "Konstantin beni gördü," dedi. "Kaçtım. Çok korktum; hatırlamadan edemedim. Bu

yüzden fırtına çıkardım. Şimdi de sen buradasın. İki iblis ve iki insan...” Vasya söylediklerinin kulağa anlamlı gelmediğini biliyordu. “Dizgin nerede?” Vasya ellerindeki ateşi sıradan bir lambaymış gibi kavrayıp etrafı aradı.

“Vasya,” dedi Morozko. “Bu kadar büyü yeter. Bırak artık. Bugünlük bu kadar yeter. Zihnini bükmekten kıracaksın.”

“Bükülen şey zihnim değil,” dedi Vasya, alevi aralarında yükselterek. “Buradasın, değil mi? Bükülen aslında diğer her şey. Tüm dünya *eğilip bükülüyor*.” Vasya sarsılıyordu; alevler ileri geri dalgalanıyordu.

“Dış dünya ile iç dünya arasında bir fark yok,” dedi kış kralı. “Ellerini kapat. Bırak artık.” Geçitten içeriye biraz ışık girsin diye kilidli kapıyı biraz daha açtı. Sonra Vasya’ya döndü, ellerini onun ellerinin etrafına sardı ve kızın parmaklarıyla alevleri örttü. Alevler oluştukları kadar hızlı bir şekilde söndüler. “Vasya, kardeşimin varlığının özü korkuya sebep oluyor ve uyandıığında peşinden deliliği getiriyor. Sen...”

Vasya onu yarım yamalak duyuyordu. Titreyerek etrafa bakınıyor, altın dizgini gözleriyle arıyordu. Olga neredeydi? Konstantin ne yapmıştı ve şimdi ne yapıyordu? Vasya, Morozko’dan uzaklaştı ve büyük, demir menteşeli bir sandığın önünde diz çöktü. Kapağını itince açılıverdi. Tabii ki açılacaktı. Bir kâbusta kilit falan olmazdı. Bu bir rüyaydı ve Vasya istediğini yapabiliirdi. Vasya gerçekten de yeniden Moskova’ya dönmüş bir kaçak mıydı, o anda hakikaten bir mahzende miydi ve ölüm tanrısını çağırmış mıydı?

“Yeter,” dedi arkasında duran Morozko. “İmkânsızlıklarla uğraşmaktan aklını yitireceksin.” Soğuk, güçsüz elleri Vasya’nın omuzlarını kavradı. “Vasya dinle, dinle, *beni dinle*.”

Vasya hâlâ onu duymuyordu; sandığın içindekilere bakıyor, kendi ellerinin titrediğinin bile tam olarak farkında değildi.

Bu kez Morozko onu kaldırdı, kendine çevirdi ve kızın yüzünün aldığı hali gördü.

Bıyık altından küfretti ve sonra, “Bana doğru olan şeyleri söyle. Haydi, *söyle bana*,” dedi.

Vasya ona boş boş baktı ve histerik bir şekilde kahkaha atmaya başlarken, “Hiçbir şey gerçek değil. Gece Yarısı bir yer ismi ve berrak gökyü-

zünde birden fırtına çıktı, sen burada değildin, şimdi buradasın ve ben *öyle çok korkuyorum ki...* dedi.

Morozko kederli bir ses tonuyla, “Senin adın Vasilisa Petrovna. Baban Piyotr Vladimiroviç adlı bir taşra lorduydu. Çocukken ballı kek çalar-dın... Hayır, bana bak,” dedi. Zorla kızın başını kendi yüzüne doğru kaldırdı ve tuhaf bir şekilde tekrar ederek sözlerine devam etti. Vasya’ya doğru olan şeyleri söyledi. Kâbusun bir parçası olmayan şeyleri.

Acımasız bir şekilde devam etti: “Sonra da atın izdiham tarafından öldürüldü.”

Vasya irkilerek Morozko’nun elinden kurtuldu ve bunun doğru olduğunu kabul etmedi. Belki de bunun doğru olduğunu unutursa Solovey hiç ölmemiş olurdu, sonuçta bu kâbusta her şey mümkündü, Vasya o anda böyle düşünüyordu. Ama Morozko onu sarstı, çenesini tutup kaldırdı ve yeniden gözlerine bakmasını sağladı, bu havasız mahzende kışın sesiyle kulağına fısıldadı, ona mutlu anlarını ve hatalarını, sevdiği yönle-rini ve kusurlarını hatırlattı, ta ki Vasya sarsılmış ve düşünemiyor olsa da kendi bedenine geri dönene dek.

Vasya o karanlık hazine odasında gerçeklik çürümüş bir ağaç gibi dev-rilip yıkılırken delirmeye ne kadar yaklaştığının farkına vardı. Koşey’e ne olduğunu, onun bir canavara nasıl dönüştüğünü de anladı.

“Meryem Ana aşkına,” diye fısıldadı. “Ded Grib... büyüünün insanları delirttiğini söylemişti. Ama ben tam olarak anlamamıştım...”

Morozko’nun gözleri onun gözlerini inceledi ve birden üzerinden be-lirsiz bir yük kalkmış gibi göründü. Kendini toparlayıp geri çekilirken, “Neden çok az insan büyü yapıyor sanıyorsun?” diye sordu Morozko. Vasya onun parmaklarının değdiği yerleri hâlâ hissedebiliyordu ve onu ne kadar sıkı tuttuğunu o an fark etti. Vasya’yı tutabileceği kadar sıkı tutmuştu.

“Çiyerti yapıyor,” dedi Vasya.

“Çiyerti ufak tefek numaralar yapıyor,” dedi Morozko. “Erkekler ve kadınlar çok daha güçlü.” Duraksadı. “Ya da deliriyorlar.” Vasya’nın açtığı sandığın önünde diz çöktü. “Zaten Ayı etraftayken korkuya ve deliliğe kapılmak çok daha kolay.”

Vasya derin bir nefes aldı ve açık sandığın önüne, Morozko'nun yanına diz çöktü.

Vasya, bu şeyi daha önce iki kez görmüştü; bir seferinde gündüz vakti Pozhar'ın başında, diğer seferinde de karanlık ahırda görmüştü ki orada kısırağın parlaklığı, altın olsa da dizgini gölgede bırakmıştı. Ancak bu kez kaliteli bir minderin üzerinde duruyor ve nahoş bir parlaklık saçıyordu.

Morozko bu şeyi ellerine aldığı anda çeşitli parçaları Morozko'nun parmaklarına su gibi dökülüyordu. "Bunu hiçbir çiyert yapmış olamaz," dedi elindeki şeyi evirip çevirirken. "Koşey bile nasıl yaptı bilmiyorum." Hayranlık ile dehşet arasında bir tını vardı sesinde. "Ama sanırım, bir beden ya da ruh olması fark etmeksizin takıldığı her şeyi tutsak edebilir."

Vasya çekinerek ellerini uzattı. Altın dizgin ağır olduğu kadar esnekti, biraz ürkütücüydü ve çivilerle doluydu. Vasya, Pozhar'ın yüzündeki yaraları düşününce, acısını kendi yüreğinde hissedip ürperdi. Çabucak kayışlarını ve kopçalarını, dizginlerini ve başlığını birbirinden ayırdı, böylece elinde iki altın halat kaldı. Gemi⁶² yere attı. Diğer parçalar elinde ölü yılanlar gibi duruyordu. Onları Morozko'ya uzatarak, "Bunları kullanabilir misin?" diye sordu Vasya.

Morozko bir elini altının üzerine koydu ve tereddüt etti. "Hayır," dedi. "Bu, ölümlüler tarafından yine ölümlüler için yapılmış bir büyü."

"Pekâlâ," dedi Vasya. Altın halatların her birini bir bileğine sardı ve ihtiyaç anında hemen çekip şaklatabileceği kadar gevşek sardığından emin oldu. "Haydi, gidip onu bulalım."

Dışarıdan bir şimşek sesi daha duyuldu.

⁶² Atı yönlendirmek için ağızına takılan metal araç. (ç. n.)

İNANÇ VE KORKU

Konstantin, Büyük Moskova Prensi'nin kapılarındaki kalabalığı susturmuştu. Serpuhov Prensesi'nin at arabasının koşum takımları çıkarılıyordu; kadın çoktan hizmetlisiyle beraber terem'in merdivenlerini çıkıp gözden kaybolmuştu.

Konstantin bir gün Moskova halkını yatıştırmayacağını, aksine bir kez daha onları vahşete çağıracağını düşündü. O gecenin gücünü hatırladı: binlerce insan onun en ufak sözüne kulak veriyordu.

O gücü arzuluyordu.

Çok yakında, diye söz vermişti şeytan. *Çok yakında*. Ama artık Büyük Prens'in yanına dönmesi ve Dmitrii'nin Aleksandr Peresvet'i dinlemediğinden emin olması gerekiyordu.

Avlunun diğer tarafına dönünce ufak tefek bir yaratığın onun yoluna çıktığını gördü.

"Zavallı aptal," dedi Olga'nın dvorovoi'si.

Konstantin dudaklarını gerip onu görmezden geldi ve avluyu uzun adımlarla geçmeye başladı.

"Ayı sana yalan söyledi, biliyorsun. Kız ölmedi."

Konstantin'in adımları istemsizce yavaşladı ve başını çevirdi. "Kız mı?"

"Kız," dedi dvorovoi. "Şimdi terem'e git ve kendi gözlerinle gör. Ayı onun peşinden giden herkese ihanet eder."

Dvorovoi'ye tiksinierek bakıp, "Bana ihanet etmez," dedi Konstantin. "Bana ihtiyacı var."

"Kendi gözlerinle gör," diye fısıldadı dvorovoi yeniden. "Ayrıca unutma... sen Ayı'dan daha güçlüsün."

“Ben sadece bir insanım ama o bir şeytan.”

“Ama senin kanına bağlı,” diye fısıldadı dvorovoi. “Zamanı geldiğinde, bunu hatırla.” Hafifçe gülümseyerek terem’e uzanan merdivenleri işaret etti.

Konstantin tereddüt etti. Ama sonra terem’e yöneldi.

Hizmetliye ne söylediğinin bile farkında değildi. Ama işe yaramış olmalıydı ki kapıdan içeriye girdi, bir an için öylece durup loş ışıkta gözlerini kırptırdı. Serpuhov Prensesi ona şöyle bir bakıp bayılıverdi. Konstantin hemen içinde bir tiksinti hissetti. Karşısında arkadaşlarını ziyarete gelmiş bir kadın vardı sadece.

Sonra bir hizmetli kapıya koştu ve Konstantin onu tanıdı.

Vasilisa Petrovna.

Kız hayattaydı.

Uzun ve gergin bir an boyunca ona bakakaldı Konstantin. Yüzünde bir yara izi vardı, saçları kısıcık kırpılmıştı ama aynı kızdı.

Sonra kız oradan topukladı, Konstantin ne dediğini bile bilmeden bağırdı. Gözü başka hiçbir şey görmeden kızın peşinden gitti, nereye gittiğini anlamak için etrafa bakındı... Tek görebildiği avludaki Ayı’ydı.

Medved peşinden bir adamı sürüklüyordu. Ya da... o bir adam değildi. Bir başka iblisti. İkinci iblisin renksiz, dikkatli gözleri vardı ve tuhaf bir şekilde tanıdık geliyordu. Vücut hatları sonu gelmekte olan günün gölgelerine sızıyordu sanki.

Konstantin çatlayan sesiyle, “Kız burada,” dedi Ayı’ya. “Vasilisa Petrovna.”

Bir an için ikinci iblis gülümsedi sanki. Ayı dönüp onun yüzüne tokat attı. “Ne planlıyorsun, kardeşim?” dedi. “Gözlerinde görebiliyorum. Bir şeyler var. Neden onun buraya dönmesine izin verdin? Kız neyin peşinde?”

İblis bir şey söylemedi. Ayı tekrar Konstantin’e döndü. “Adamları çağır; git ve kızı bana getir, din adamı.”

Konstantin hareket etmedi. “Biliyordun,” dedi. “Kızın hayatta olduğunu biliyordun. Bana yalan söyledin.”

“Evet, biliyordum,” dedi şeytan sabırsızlanarak. “Ama ne fark eder ki? Artık ölecek. İkimiz de öldüğüne emin olacağız.”

Konstantin’in diyecek bir şeyi yoktu. Vasya hayatta kalmıştı. Sonunda yine onu yenmişti. Konstantin’in kendi canavarı bile Vasya’nın yanındaydı: Kızı bir sır gibi saklamıştı. Herkes Konstantin’e karşı olabilir miydi? Yalnızca Tanrı değil, şeytan bile? Tüm o ızdırap, ölümler, şan şöhret ve küller, o yazın sıcaklığı ve utancı ne içindi?

Ayı, Konstantin’in inancında oluşan boşlukları kendi heyecan verici varlığıyla doldurmuştu ve Konstantin kendine rağmen yeni bir şeye inanmaya başlamıştı. Bir dine değil, gücün gerçekliğine inanmıştı. *Kendi* canavarıyla kurduğu ittifaka inanmıştı.

O anda bu inancı ayaklar altında ezilip parçalanmıştı.

“Bana yalan söyledin,” dedi tekrar.

“Ben yalan söylerim,” dedi Ayı ancak artık surat asıyordu.

İkinci iblis başını kaldırdı ve bir ona bir diğerine bakıp, “Seni uyarabilirdim, kardeşim,” dedi, sesi kuru ve yorgundu. “Yani yalan konusunda.”

O anda iki şey oldu.

İkinci iblis hiç orada olmamış gibi birden ortadan kayboluverdi. Ayı boş eline bakakaldı.

Konstantin ise dışarı çıkıp Vasya’yı arayan saray muhafızlarına katılmak yerine hiçbir şey söylemeden terem’e geri döndü, biçare ruhu kendine bir amaç arıyordu.



Gözü dönmüş domovoi, Vasya ile Morozko’yu hazine odasının hemen dışında karşıladı. Vasya, “Neler oluyor?” diye sordu.

“Artık karanlık çöktü; Ayı onları içeri alacak!” diye haykırdı domovoi, bütün tüyleri diken diken olmuştu. “Dvorovoi kapıları tutamaz ve ben de evi koruyabileceğimi sanmıyorum.”

Bir başka şimşek sesi duyuldu. “Kardeşim zekice davranma aşamasını geride bıraktı,” dedi Morozko.

“Haydi gidelim,” dedi Vasya.

Saraydan merdiven sahanlığına çıktılar ve etrafın nasıl değiştiğine baktılar. İstikrarlı ve şiddetli bir şekilde yağmur yağıyor, etraf ara sıra çakan şimşeklerin ışıyla aydınlanıyordu. Avlu çoktan su ve çamur içinde kalmıştı ama tam ortada tuhaf bir şekilde hareketsiz duran bir grup adam vardı.

Vasya onların yağmurda gözlerini kısararak bakan muhafızlar olduğunu gördü. Olga'nın ve Dmitrii'nin muhafızları şaşkınlıktan ne yapacaklarını bilemeden bekliyordı.

Grup dağıldı. Vasya avlunun ortasında yağmurdan ıslanmış sarı saçlarıyla Konstantin Nikonoviç'i gördü.

Konstantin, Vasya'nın ablası Olga'yı kolundan tutmuştu.

Prensesin boğazına bıçağını dayamıştı.

O güzel sesiyle Vasya'ya sesleniyordu.

Vasya'nın görebildiği kadarıyla muhafızlar prenses için duydukları korku ve çılgin din adamına duydukları sersemce sadakat arasında bocalıyorlardı. Kıpırdamadan duruyorlardı; aralarından biri Konstantin'e karşı çıktıysa bile yağın yağmurun gürültüsü sesini bastırmıştı. Bir muhafız yanına yaklaşacak olsa Konstantin bıçağı Olga'nın boynuna bastırıp geri çekiliyordu.

"Çık dışarı!" diye kükredi Konstantin. "Cadı! Çık dışarı, yoksa onu öldürürüm."

Vasya'nın baskın gelen ilk içgüdüğü ablasına koşmaktı ama kendini durup düşünmeye zorladı. Kendini göstermesi Olga'ya zaman kazandıracak mıydı? Olga kız kardeşi olarak onu reddederse bir ihtimal zaman kazanabilirdi. Yine de Vasya tereddüt etti. Ayı, rahibin hemen arkasında duruyordu. Ama Medved aslında Konstantin'i izlemiyordu. Bakışlarını yağmurun perdelediği karanlığa dikmişti. "Ölüleri çağırıyor," dedi Morozko, gözlerini kardeşine dikmişti. "Ablanı avludan çıkarmalısın."

Karar verilmişti. "Gel benimle," dedi Vasya, cesaretini topladı ve başı açık halde yağmura çıktı. Muhafızlar fırtınalı günbatımında onu, ölmüş olması gereken bir kızı tanımamış olabilirdi. Ama Konstantin'in gözleri, o avluya çıktığı gibi üzerine dikilmişti ve onun kendisine doğru gelişini izlerken çit çıkarmadı.

Önce bir muhafız, sonra bir başkası başını Vasya'ya çevirdi. Vasya onların seslerini duydu: “Yoksa o...”

“Hayır, olamaz.”

“O işte. Din adamı onu tanıdı.”

“Bir hayalet mi?”

“Bir kadın.”

“Bir cadı.”

Artık çektikleri silahlarının hedefinde Vasya vardı. Ama Vasya onları görmezden geldi. Ayı, rahip, ablası... tek görebildiği onlardı.

Konstantin ile Vasya arasında öfkeden ve kötü hatıralardan oluşan öyle bir akım vardı ki muhafızlar bile bunu hissetmiş gibi görünüyordu çünkü Vasya'ya yol verdiler. Ancak hemen arkasında saflarını yeniden sıkılaştırdılar ve ellerini kılıçlarından ayırmadılar.

Konstantin Nikonoviç'i son gördüğü an Vasya'nın zihninde capcanlıydı. Aralarından Vasya'nın atının kanı ve kendi hayatı akıp gidiyordu.

O anda onların nefretinden nasibini alan Olga'ydı; Vasya ateşin ortasındaki kafesi düşündü ve ölümüne korktu.

Ama sesi titremedi.

“Buradayım,” dedi Vasya. “Ablamı bırak gitsin.”



Konstantin hemen konuşmadı. Onun yerine Ayı söz aldı. Vasya'ya mı öyle gelmişti yoksa Ayı'nın yüzünden anlık bir huzursuzluk mu gelip geçmişti? Ayı, “Hâlâ aklın yerinde mi?” dedi Vasya'ya. “Ne yazık. Yine karşılaştık, kardeşim,” diye ekledi Morozko'ya. “Daha önce seni hangi büyü elimden çekip...” Sözü nü yarım bıraktı ve bir Vasya'ya bir Morozko'ya baktı.

“Ah,” dedi yumuşak bir sesle. “Kızın gücü ve aranızdaki bağ tahmin ettiğimden daha güçlü. Neyse, bunun bir önemi yok. Yeniden dayak yiyesin mi var, kardeşim?”

Morozko cevap bile vermedi. Bakışları, ötesini görebiliyormuş gibi piri nç kakmalı ahşap kapıya odaklanmıştı. “Acele et, Vasya,” dedi.

“Bunu durduramazsın,” dedi Medved.

Konstantin, Ayı’nın sesini duyunca irkildi. Bıçağı, Olga’nın yüzünü örten peçenin kumaşını yıpratıyordu. Vasya korkmuş bir atla konuşuyormuş gibi, “Ne istiyorsun, Batyuşka?” dedi Konstantin’e.

Konstantin cevap vermedi; Vasya onun aslında cevabı bilmediğini görebiliyordu. Tüm duaları Tanrı tarafından yalnızca sükûnetle yanıtlanmıştı. Ruhunu Ayı’ya teslim etmek ise ona ne yarattığın dürüstlüğünü ne de sadakatini kazandırmıştı. Kendine duyduğu nefretin verdiği acıyla, Vasya’yı her ne şekilde olursa olsun incitmek istiyor ve bunun ötesini düşünmüyordu.

Konstantin’in elleri titriyordu. Olga’nın boynunun kazara kesilmesini engelleyen şey yalnızca başlığı ve peçesiydi. Ayı sahneyi mülayim bakışlarla izledi, sahnenin saf duygusunu içine çekti ama dikkati çoğunlukla Dmitrii’nin duvarlarının dışındaki dünyadaydı.

Olga’nın dudakları bembeyaz olmuştu ama hâlâ ağırbaşlılığını yitirmemişti. Vasya’nın bakışlarına tereddütsüz bir şekilde karşılık verdi. Ona güvendiğini belli etti.

Vasya açık avuçlarını göstererek, “Sana teslim olacağım, Batyuşka,” dedi Konstantin’e. “Ama ablamın terem’e çıkmasına, kadınların yanına geri dönmesine izin vermelisin.”

“Beni kandırmaya mı çalışıyorsun, cadı?” Konstantin’in sesi güzelliğinden bir şey yitirmemişti ama artık sesinin kontrolünü kaybetmişti; sesi hızla yükseliyor ve çatlıyordu. “Sen ateşe de teslim oldun ama hepsi bir aldatmacaydı. Buna yine kanacağımı mı sandın? Sen ve senin şeytani emellerin yok mu... Ellerini bağlayın,” diye ekledi muhafızlara. “Ellerini ve ayaklarını bağlayın. Onu şeytanların davetsiz giremeyeceği şapelde tutacağım ve beni bir daha kandıramayacak.”

Muhafızlar huzursuzca kıpırdandı ama hiçbiri kararlı bir şekilde öne çıkamadı.

“Hemen!” diye bağırdı Konstantin, ayağını yere vurarak. “Yoksa onun şeytanları hepimize musallat olacak!” Konstantin’in bakışları dehşetle Morozko’dan Vasya’nın omzuna ve yanında duran Ayı’ya, sonra da avluda toplanmış onları izleyen ev çiverti’sine kaydı...

Ama onlar avludaki dramatik olayı izlemiyorlardı. Kapıyı gözetliyorlardı. Yağmura rağmen Vasya bir çürüme kokusu aldı. Ayı’nın dudakla-

rında küçük bir zafer kıvrımı belirmişti. Vakit yoktu. Olya'yı uzaklaştırmalıydı...

Gergin sessizliği yeni bir ses böldü. "Peder, neler oluyor?"

Dmitrii İvanoviç uzun adımlarla avluya girdi. Hizmetliler olanları umursamadan Büyük Prens'in peşinde koşturdu; Dmitrii'nin uzun sarı saçları, ıslandığı için koyulaşmış ve şapkasının altında dalgalanmıştı. Muhafızlar, Büyük Prens'in geçmesi için yol verdiler. Dmitrii çemberin ortasında durdu ve doğrudan Vasya'ya baktı. Yüzünde merak vardı. Ama Vasya'nın fark ettiği üzere şaşırmamıştı. Vasya, Dmitrii'nin bakışlarına içinde ansızın doğan umutla karşılık verdi.

Olgayı sımsıkı tutmayı bırakmadan, "Gördünüz mü?" diye çıkıştı Konstantin. Sesinin kontrolünü biraz olsun geri kazanmıştı; bu söz ağzından bir yumruk gibi çıkmıştı. "İşte Moskova'yı yakan cadı burada. Biz onun cezalandırıldığını sanmıştık. Ama kara büyü sayesinde şimdi karşımızda duruyor." Bu kez muhafızlar homurdanarak onu onayladılar. Bir düzine kılıç, Vasya'nın göğsüne doğrultuldu.

Ayı, "Onları birkaç dakika daha oyalayın," dedi Konstantin'e. "Sonra zafer bizim olacak."

Konstantin'in yüzünden ani bir öfke dalgası geçti.

"Vasya, Dmitrii'ye geri çekilmeniz gerektiğini söyle," dedi Morozko. "Zaman kalmadı."

"Dmitrii İvanoviç, saraya girmeliyiz," dedi Vasya. "Hemen şimdi."

Dmitrii soğuk bir tavırla, "Gerçekten de bir cadısn," dedi Vasya'ya. "Sen ateşe geri döneceksin, bunun için tahtımı bile riske atacayım. Biz cadıların yaşamasına izin vermeyiz. Peder," dedi Konstantin'e. "Lütfen. Bu iki kadın da adaletin en kötü tecellisiyle karşılaşsın. Ama adalet tüm halkın önünde yerini bulsun, avlunun çamurunda değil."

Konstantin tereddüt etti.

Ayı birden hırladı. "Yalan; yalan söylüyor. Biliyor. Keşiş ona söylemiş."

Kapı sarsıldı. Şehirden çılgınlıklar geldi. Delinmiş gökte şimşek çaktı. "Geri çekilin!" diye bağırdı Morozko birden. Bu kez adamlar onu duydu. Huzursuz bir şekilde kafalarını çevirdiler ve kimin bağırdığını anlama-

ya çalıştılar. Yüzlerinde dehşet vardı. “Duvarların ardına çekilin yoksa ay doğmadan hepiniz öleceksiniz.”

Rüzgârla birlikte Vasya'nın bütün tüylerini ürperten bir koku geldi. Şehirde daha fazla çığlık koptu. Yıldırım ışığında dvorovoi'nin sarsılan kapıyı iki eliyle tutmaya çalıştığı görülüyordu. Vasya, “Batyuşka, *sana yalvarıyorum,*” dedi Konstantin'e ve samimiyetini göstermek için ayaklarının dibine, çamura attı kendini.

Rahip gözleriyle onu bir an için takip etti ama bu kadarı yeterliydi. Dmitrii, Olga'yı yakalamak için öne atıldı ve kapı çarpılıp açıldığı anda onu sürükleyerek rahipten uzaklaştırdı. Konstantin'in bıçağı Olga'nın peçesini yanağına denk gelen yerinden kesti ama Olga yara almadı ve Vasya bir kez daha ayağa kalkıp aceleyle geri çekildi.

Ölüler, Büyük Moskova Prensi'nin avlusuna akın etti.



O yaz veba olabilecek en kötü halini almamıştı. On yıl öncesi kadar kötü değildi; tamamen tutuşmayı reddeden bir kıvılcım misali yalnızca Moskova'nın fakirlerini vurmuştu.

Ama ölüler korku içinde hayata gözlerini yummuştu ve Ayı ancak korkuyla ölenleri kullanabilirdi. O anda yaz boyu çalışmasının karşılığı, kapıdan içeriye akın ediyordu. Bazılarında kefen vardı, bazıları çıplaktı ve vücutlarında onları öldüren siyah şişkinliklerin izleri duruyordu. En kötüsü de gözlerinde hâlâ aynı korkunun olmasıydı. Hâlâ korkuyor, kararlılıkta tanıdık bir şeyler arıyorlardı.

Dmitrii'nin muhafızlarından biri onlara bakakalmış, “Peder, kurtar bizi!” diye bağıırıyordu.

Konstantin ses etmedi; bıçağı hâlâ elinde olduğu halde donakalmıştı. Vasya onu öldürmek istedi, daha önce kimseyi öldürmeyi bu kadar çok istememişti. O bıçağı kalbine gömmek istemişti.

Ama vakit yoktu. Ailesi, kendi ızdırabından daha önemliydi.

Konstantin'in sessizliği üzerine cesaretlerini yitirmeye başlayan muhafızlar geri çekiliyordu. Dmitrii hâlâ Olga'ya destek oluyordu; beklenmedik bir şekilde net ve sakin sesiyle, “Bu şeyler de insanlar gibi öldürülebilir mi, Vasya?” diye sordu.

Vasya cevap olarak Morozko'nun onun kulağına söylediklerini anlattı. "Hayır. Ateş onları yavaşlatır ve yaralanabilirler ama hepsi bu."

Dmitrii gökyüzüne tedirgin bir bakış attı. Sağanak hâlâ devam ediyordu. "Ateş olmasın. Yaralayalım bakalım," dedi, kısa ve öz emirler yağdırmak için sesini yükseltti.

Dmitrii, Konstantin kadar kontrol sahibi değildi, sesi de akışkan bir güzelliğe sahip değildi ama yüksek ve enerjikti, hatta adamlarını cesaretlendirirken neşeli olduğu bile söylenebilirdi. Onlar artık korkunç bir şeyden kaçan, âdeta bir düğüm olmuş korku dolu adamlar değildiler. Birdenbire düşmanla çarpışmaya hazır savaşıtlara dönüşmüşlerdi.

Tam zamanında. Ölümler ağızlarını açmış onlara doğru koşarken savaşçıların kılıçları kavrayan elleri kararlıydı. Kapıdan gitgide daha fazla ölü giriyordu. Bir düzine... ve daha fazlası.

"Morozko!" diye haykırdı Vasya. "Sen..."

"Onlara dokunursam onları yok edebilirim," dedi. "Ama hepsine hükmedemem."

"Saraya girmeliyiz," dedi Vasya. O anda Olga'ya destek oluyordu; ablası kendi terem'inin pürüzsüz zeminine alışık olduğundan kaygan avluda tökezliyordu. Dmitrii hem kendisinin hem de Olga'nın adamlarının yanına gitmişti; kadınların etrafında bir kare düzeni oluşturmuş, hep birlikte sarayın kapısına doğru onları destekliyordular.

Konstantin donakalmış gibi yağmurda öylece duruyordu. Ayı da parlayan gözleriyle onun yanındaydı ve ordusuna neşeye bağlıyordu.

İlk upiri Dmitrii'nin muhafızlarıyla çarpıştı. Bir adam çılgık attı. Konstantin irkildi. Delikanlı denebilecek yaşta olan bu adam, boğazı parçalanmış bir şekilde yere düşmüştü.

Morozko'nun dokunuşu nazikti ama o upiri'yi ve dönüp iki tanesini daha ölüme geri döndürürken yüzünde vahşet vardı.

Vasya, Olga'yla birlikte kapıya ulaşamayacaklarını biliyordu. Gitgide daha fazla upiri, şimşeklerin aydınlattığı avluya giriyordu. Muhafızların kare düzeninin etrafı sarılmıştı ve Olga ile aralarında yalnızca onların kırılan bedenleri vardı...

Ayı'yı zincire vurmak zorundaydılar. Buna mecburlardı.

Vasya ablasının elini sıktı. “Onlara yardım etmek zorundayım, Olya,” dedi.

“Ben iyi olacağım,” dedi Olga sertçe. “Tanrı seninle olsun.” Ellerini açıp dua etmeye başladı.

Vasya ablasının elini bırakınca Dmitrii İvanoviç’in yanma geldi ve adamlarıyla saf tuttu.

Yüzlerinde tiksinti ve dehşet karışımı bir ifade olan adamlar, ölüleri mızraklarla uzak tutuyorlardı ama Dmitrii’nin, onlardan birinin kellesini uçurmak için bir adım öne çıkması gerekti, o sırada bir başka ölü yaratık koşarak geldi ve safın bozulmasından faydalandı.

Vasya yumruklarını sıktı ve ölü yarattığın yanmayacağını unuttu.

Yaratık bir meşale gibi alev aldı, sonra bir diğeri ve üçüncüsü de tuttu. Uzun süre yanmıyorlardı; yağmur alevleri söndürüyordu ve ölüler kararmış halde, inleyerek gelmeye devam ediyordu.

Ama Dmitrii onu gördü. En yakındaki ölü, alev aldığı anda Dmitrii’nin kılıcı suyu ve alevleri yarıp parıldayarak ölünün kellesini uçurdu.

Dmitrii, Vasya’ya içten bir neşeye sıırıttı. Yanağında kan vardı. “Kirlî güçlerin olduğunu biliyordum,” dedi.

“Minnet duy, kuzen,” diye cevabı yaptırdı Vasya.

“Ah, duyuyorum tabii,” dedi Büyük Moskova Prensi ve onun gülümsemesi, sağanak yağışa ve avlu, kâbuslardan fırlama yaratıklarla dolu olmasına rağmen Vasya’nın umudunu yeşertti. Dmitrii avludaki durumu değerlendirdi. “Ama umarım elinden ateş yakmaktan daha fazlası geliyor... kuzen.”

Dmitrii kılıcını bir başka upir’e geçirir ve son anda geri çekilip adamlarının mızraklarının korumasına sığınırken bile Vasya, Dmitrii aralarındaki kan bağıını onayladığı için gülümserken buldu kendini. Vasya üç tanesini daha korkunç bir şekilde yaktı, ta ki yağmur onları söndürene kadar. Ölüler artık adamların kılıçlarına temkinli yaklaşıyor ve Morozko’nun ellerinden ölümüne korkuyordu. Ama ölüm tanrısı yağmurda sadece bir hayaletti, soğuk ve korkutucu kara bir figürdü ve çoktan altı tane canlı adam yere düşmüştü ve artık hareket etmiyordu.

Ayı yazın sığağıyla, hastalık ve ızdırapla şişmanlayıp devasa bir cüsseye kavuşmuştu ve Vasya'ya göre ordusunu coşturan sesi, şimşekten bile daha yüksekti. Medved artık bir adama benzemiyordu; bir ayı gibi görünüyordu, omuzları yıldızları gizleyecek kadar genişti.

Dmitrii kılıcını bir başkasına geçirdi ama kılıcı saplandığı yere sıkıştı. Dmitrii kılıcından vazgeçmeyi reddetti ve Vasya onu tam vaktinde kare düzeninin güvenliğine sürükleyerek çekmeyi başardı. Kare düzeni çoktan küçülmüştü.

“Kanamanız var, ikinizin de,” dedi Olga, sesi hafifçe titremişti ve Vasya bakışlarını aşağıya indirince gerçekten de kanaması olduğunu gördü; Vasya'nın kolu, Dmitrii'nin yanağı sıyrılmıştı.

“Sakın korkma, Olga Vladimirova,” dedi Dmitrii ona. Hâlâ gülüyordu, yüzü aydınlık ve sakindi, Vasya o anda ağabeyinin bu adama neden bu kadar sadık olduğunu anladı.

Muhafız çemberinden bir adam çılgık attı ve Morozko hemen öne atılsa da onu kurtarmak için çok geç kalmıştı. Morozko ölü şeyi yere yıkarken bile Ayı kahkaha atıyordu. Avluya daha fazla ölü yaratık geliyordu.

Vasya, “Saşa şu an nerede?” diye sordu Dmitrii'ye.

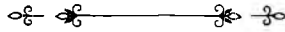
“Tabii ki Sergey'in yanına, manastıra gitti,” dedi Büyük Prens. “Rahip çıldırır çıldırmaz onu gönderdim. İyi de oldu. Bunlar din adamlarının işi, savaşçıların değil; yardım almazsak öleceğiz.” Bunu gerçekleri ortaya koymak için söylemişti; tıpkı ordusunun zafer kazanma şansını değerlendiren bir general gibi. Ama sonra kısık gözleri, Ayı'nın devasa gölgesinin yanında kıpırdamadan duran Konstantin'i buldu. İçinde ölüm vardı. Ölüler, rahibi fark etmiyordu.

“Rahibin bir haltlar karıştırdığını biliyordum, kuzenimin ne kadar kötü şeyler yaptığını dilinden düşürmüyordu,” dedi Dmitrii. Bir başka ölünün kellesini uçurdu, savaşmak için sarf ettiği efordan dolayı homurdanarak konuşuyordu. “Sırf Konstantin'i başka bir görev verip yollamak için Saşa'yı hapsedtim. Onu görmek için aşağıya indiğimde, Saşa bana her şeyi anlattı. Hem de tam vaktinde. Rahibin bir şarlatan olduğunu düşünüyordum zaten. Ama şey asla aklıma gelmezdi...”

Dmitrii'ye göre Konstantin her şeyi kendisi yapıyor, ölüleri o kontrol ediyordu. Dmitrii, Ayı'yı göremiyordu. Vasya tabii ki ondan daha iyi biliyordu. Şimşeklerin ışığında Konstantin'in yüzünün nasıl bir ızdırapla dolu olduğunu görebiliyordu. Ayı'nın acımasız, keyifli ve inatçı ifadesini de görebiliyordu.

Vasya, "Konstantin'e ulaşmalıyım. Tüm bunlara sebep olan şeytanın yanında duruyor. Ama avluyu aşmaya kalkarsam hayatımı kaybederim," dedi.

Dmitrii dudaklarını büzdü. Ama bir şey söylemedi. Kısa bir duraksamanın ardından başını kısaca olumlu anlamda salladı, dönüp adamlarına yeni talimatlar verdi.



Dvorovoi'nin sesi Konstantin'in kulağına, "Ölüler üzerinde bir gücün yok," diye fısıldadı. Konstantin bu ses üzerine belli belirsiz ürktü, kendini yaşadığı dehşete o denli kaptırmıştı. "Ama onun üzerinde güç sahibisin."

Konstantin yavaş yavaş döndü. "Ben mi?"

"Kanın," dedi dvorovoi, "şeytanı zincire vuracaktır. Güçsüz değilsin."



Vasya'nın burnuna toprak, çürüme ve kurumuş kan kokuları çalınıyordu. Etrafta yağmurun ıslığı ve yerde sürünen ayakların sesi vardı. Tüm sahne, bir şimşegin ışığıyla ürkütücü bir biçimde aydınlandı. Vasya hâlâ saf tutan adamlar tarafından korunan, durmadan kısık sesle dua eden Olga'yı duyabiliyordu.

Morozko'nun yüzünde korkutucu, mavimsi beyaz bir parlaklık vardı, saçları yağmur yüzünden kafasına yapışmıştı; o sırada hiç de insan gibi görünmüyordu. Vasya onun gözlerinde, yaşamın ötesindeki ormanın göğünü süsleyen yıldızları görebiliyordu. Savaşçıların savunma hattının yanından geçerken Morozko'nun kolunu tuttu. Morozko. Vasya'ya döndü. Bir an için Morozko'nun tuhaf gücünün ve geçirdiği sayısız yılların bütün ağırlığı gözlerinden okunmuştu. Ardından yüzüne biraz olsun insanlık geri geldi.

"Ayı'ya ulaşmalıyız," dedi Vasya.

Morozko onu başıyla onayladı; Vasya onun konuşabileceğinden emin değildi.

Dmitrii hâlâ emirler yağdırıyordu. Vasya'ya, "Adamlarımı ikiye böleceğim," dedi. "Yarısı prensesle kalacak. Diğer yarısı kama düzeni oluşturacak ve avluyu geçeceğiz. Bize yardım etmek için elinden geleni yap."

Dmitrii emirler vermeyi kesti ve adamlar hemen ikiye ayrıldılar. Olga artık sarayın kapısına doğru ilerlemeye çalışan daha küçük bir çemberin ortasında idi.

Adamların geri kalanı bir kama düzeni oluşturdu, bağırarak bir sürü ölünün arasında Konstantin'e ve Ayı'ya doğru ilerlemeye başladı.

Vasya onlarla birlikte koştu ve her iki taraftan bir düzine upiri alev aldı. Morozko'nun seri elleri ölüleri bileklerinden ve boğazlarından yakalayıp yok etti.

O kadar çok ölü vardı ki... Artık daha yavaş ilerliyorlardı ama yine de Ayı'ya yaklaşıyorlardı. Daha da yaklaşıyorlardı. O anda adamlar duraksadı. Yüzlerinde tiksintiyle karışık bir korku vardı. Dmitrii bile birden korku dolu görünmüştü.

Bunu yapan Ayı'ydı; pis pis sırtıyordu. Adamlar bocalarken upiri yenilenmiş bir güçle öne atıldı. Dmitrii'nin adamlarından biri düştü, boğazı parçalanmıştı. Sonra bir başkası daha yere yığıldı. Bir üçüncüsü, keskin dişler bileğine geçtiğinde korkuyla çığlık attı.

Vasya çenesini gerdi. Korku onu da sarsıyordu ama bu gerçek değildi. Vasya bunu biliyordu. Bu, Ayı'nın hilesiydi. Ruhundan ateşi yeniden serbest bıraktı ve bu kez Ayı'nın buhar çıkan postu tutuştu.

Medved başını çevirdi, parmaklarını şaklattı ve ateş birden söndü. Ama Vasya onun dikkatinin dağıldığı bu andan faydalandı. Morozko ölüleri ondan uzak tutarken Vasya son birkaç adımlık mesafeyi fırlayıp aştı, bileğindeki altın halatı çözdü ve Ayı'nın başının etrafına fırlattı.

Ayı bir şekilde bir kenara kaçıp kurtuldu. Savrulan her zinciri aynı şekilde savuşturdu. Gülerек, ağzını açıp Morozko'nun üzerine atıldı. Buz iblisi ondan kaçınca da Vasya'nın bir kez daha deneyecek zamanı olmadı çünkü bu hareketi yüzünden Morozko kenara çekilmiş ve ölü şeyler Vasya'nın etrafını sarmıştı. "Vasya!" diye bağırdı Morozko. Kaygan bir el Vasya'yı saçlarından yakaladı; Vasya yarattığı yakıp kavurmadan önce dönüp bakmaya bile zahmet etmedi. Yaratık bağırarak geriye doğru düştü. Ama o kadar çok ölü vardı ki... Dmitrii'nin kama düzeni bozulmuş-

tu; adamlar avlunun dört bir yanında bireysel olarak savaşıyorlardı. Ayı, Morozko'yu Vasya'dan uzak tutuyordu ve ölümler bir kez daha Vasya'ya yaklaşıyordu...

Kapı yönünden yeni bir ses duyuldu. Bu bir çiyert ya da ölü bir varlık değildi.

Orada elinde kılıçla duran kişi Vasya'nın ağabeyiydi. Onun yanında da efendisi Sergey Radonezski vardı. İkisi de tehlikeli sokaklarda zor bir yolculuk yaptıkları için darmadağın olmuş gibi görünüyordu. Yağmur suları, Saşa'nın kılıcından aşağıya süzülüyordu.

Sergey bir elini kaldırıp haç çıkardı. "Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adına," dedi.

Şaşırtıcı bir şekilde ölümler donakaldı. Ayı bile bu sesin karşısında hareketsiz kaldı. Karanlıkta bir yerlerden bir çan sesi duyuldu.

Kış kralının gözlerinde bile bir korku emaresi oluştu.

Şimşek yeniden çıktığında Konstantin'in yüzünü aydınlattı; dehşetli bir merakla gevşemişti. Vasya, *bu dünyada şeytanlardan ve kendi iradesinden daha fazlası olmadığına inanıyordu*, diye düşündü.

Sergey'in duası sakın ve ölçülüydü. Ama sesi toprağı döven yağmuru bastırıyor ve her bir sözü avlunun dört bir yanında net bir şekilde yankılanıyordu.

Ölümler hâlâ hareket etmiyordu.

"Huzur bulun," diye bitirdi duasını Sergey. "Bir daha yaşayanların dünyasına sıkıntı vermeyin."

Sıradışı bir şekilde bütün ölümler yerle yeksan oldu.

Morozko bitkinliğini belli eden bir oh çekti.

Vasya, Ayı'nın yüzünün öfkeyle buruştuğunu gördü. İnsanların inancını küçümsemişti ve ordusu öylece yok edilmişti. Ama Medved hâlâ zincire vurulmamıştı; hâlâ serbestti. O anda gecenin karanlığına, fırtınanın derinliklerine kaçabilirdi.

"Morozko," dedi Vasya. "Çabuk..."

Ama yeniden şimşek çaktı ve yağmurdan ıslandığı için koyulaşmış altın sarısı saçlarıyla Konstantin'in, Ayı'nın devasa gölgesinin önünde durduğunu gösterdi onlara. Ani bir rüzgâr, rahibin sesini Vasya'nın ku-

laklarına net bir şekilde taşıdı. “Onunla ilgili de yalan söyledin demek,” dedi Konstantin, sesi kısık ama netti. “Tanrı yok dedin. Ama peder dua etti ve...”

Ayı’nın, “Tanrı yok,” dediğini duydu Vasya. “Yalnızca inanç var.”

“Arada ne fark var?”

“Bilmiyorum. Haydi, gitmemiz gerek.”

“Şeytan, yalan söyledin. *Yine yalan söyledin.*” Konstantin’in kusursuz sesinde bir kesinti oldu, öksüren yaşlı bir adam gibi boğuk sesler çıkardı. “Tanrı... onca zaman oradaydı.”

“Olabilir,” dedi Ayı. “Ama olmayabilir de. Gerçeği insanlar da şeytanlar da bilmiyor. Benimle gel. Kalırsan seni öldürürler.”

Konstantin’in gözleri Ayı’nın üzerinden bir an olsun ayrılmadı. “Hayır,” dedi. “Öldürmezler.” Bir bıçak çıkardı. “Nereden geldiysen oraya geri dön,” dedi. “Benim tek bir gücüm var. İblisler bana bunu da söyledi ve bir zamanlar ben de bir din adamıydım.”

Ayı’nın pençeli eli savruldu. Ama rahip ondan hızlı davrandı. Konstantin bıçakla kendi boğazını hızlıca kesti.

Ayı bıçağı yakalayıp bir kenara fırlattı. Çok geçti. İkisi de ses çıkarmadı. Yeniden şimşek çaktı. Vasya, Ayı’nın yüzünü gördü, Konstantin düşerken onu nasıl yakaladığını izledi, artık insana dönüşmüştü ve elleriyle rahibin kesik boğazından akan kanları durdurmaya çalışıyordu.

Vasya öne çıkıp halatı Ayı’nın boynuna doladı ve sertçe çekti.

Ayı bu kez halatı savuşturamadı. Bunu zaten yapamazdı. Rahibin fedakârlığı onu gafil avlamıştı. Bunun yerine ürperdi, halatın gücü karşısında başını eğdi.

Vasya diğer bileğine sarmış olduğu altın halatı da Ayı’nın bileklerine sardı. Ayı hareket etmedi.

Vasya o anda zafer kazandığını hissetmeliydi.

Her şey bitmişti ve savaşta onlar galip gelmişti.

Ancak Ayı, bakışlarını Vasya’ya kaldırdığında, Ayı’nın yüzünde artık hiçbir öfke emaresi yoktu. Bunun yerine bakışları kızın ötesine geçip kar-

deşini buldu. “Lütfen,” dedi.

Lütfen mi? Lütfen merhamet et mi? Beni bir kez daha özgür bırak mı? Vasya nedense öyle bir şey diyeceğini düşünmüyordu. Ama anlayamıyordu da.

Ayı’nın gözleri yeniden çamurda ölmek üzere olan rahibe kaydı; altın halatın farkına bile varmamış gibiydi.

Morozko’nun sesinde hem bir zafer tınısı hem de hiç istemese de onu anladığını belli eden tuhaf bir ton vardı. “Yapmayacağımı biliyorsun.”

Ayı’nın dudağı kıvrıldı. Ama bu bir gülümseme yaratmadı. “Yapmayacağımı biliyorum,” dedi. “Şansımı denemeliydim.”

Konstantin’in altın sarısı saçları yağmurla koyulaşmıştı ve mavi gözlerinin süslediği suratu artık ölümle solmuştu. Konstantin’in eli havaya kalktı, kanları karanlığa akıyordu. Ayı, “*Ona dokunmama izin ver, lanet olası,*” dedi Vasya’ya ve kız şaşkın bir şekilde geri çekildi, Ayı’nın yere diz çöküp rahibin titreyen elini tutmasına müsaade etti. Ayı, bileklerinin bağlı olmasını umursamadan kalın parmaklarını Konstantin’in eline sardı. “Sen tam bir ahmaksın, din adamı,” dedi. “Hiçbir zaman anlamadın.”

Konstantin kendi kaniyla bölünen bir fısıltıyla, “Neyi hiçbir zaman anlamadım?” dedi.

“Benim de kendime göre bir inancım olduğumu,” dedi Ayı. Dudaklarını büktü. “Ellerini çok seviyordum.”

İfade gücüne sahip parmakları ve gitgide incelen yırtıcı tırnakları olan o sanatçı eli, çiynet’in avucunda ölü bir kuş gibi gevşekti. Konstantin’in çoktan sulanmış olan gözleri, Ayı’ya kafa karışıklığını belli eden bir ifadeyle kilitlenmişti. “Sen bir şeytansın,” dedi yeniden, vücudunu terk eden havayı içine çekmeye çabalayarak. “Oysa ben... Sen yenilmedin mi?”

“Yenildim, din adamı.”

Konstantin alık alık bakıyordu ama Vasya onun neye baktığını anlayamamıştı. Belki de üzerinde duran yüzü görüyordu: onu sevdiği için hem kendine hem de ona lanet ettiği yaratığın yüzünü.

Belki de yalnızca yıldızların aydınlattığı ormanı ve geri dönüşü olmayan bir yolu görüyordu.

Belki de nihai sonda huzur bulacaktı.

Belki de yalnızca sükûnete kavuşacaktı.

Ayı, Konstantin'in başını çamura bıraktı, artık saçları altın sarısı değildi; kanla ve suyla koyulaşmıştı. Vasya kendi eliyle ağzını kapatmış olduğunu fark etti. Kötülerin yas tutmamaları, pişman olmamaları ya da inatla bir başkasının inancının peşinden gitmişken sonunda kendi sessiz Tanrı'larına kavuşmamaları gerekirdi.

Ayı yavaş yavaş rahibin elini bıraktı ve yine ağır ağır ayağa kalktı. Altın halat, nahoş parıltısını saçarken Ayı'yı ağırlığıyla eziyordu sanki. Ayı hâlâ altın halatla bağlı olan elleriyle kış kralının elini tuttu. "Kardeşim, rahibe nazikçe yol göster," dedi. "O artık senin, benim değil." Gözleri çamurda iki büklüm yatan bedene kaydı.

"Artık ikimizin de değil," dedi Morozko. Vasya ellerinin haç çıkarmak için istemsizce kalktığını fark etti.

Konstantin'in açık kalmış gözlerine dolan yağmurlar şakaklarından aşağıya gözyaşı gibi akıyordu. Ayı, "Zafer senin," dedi Vasya'ya ve ölülerle dolu alanı elini savurarak gösterip eğilerek selam verdi. Sesi, Vasya'nın daha önce Morozko'dan bile duymadığı kadar soğuktu. "Tadını çıkar."

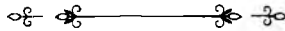
Vasya bir şey söylemedi.

"O adamın duaları sayesinde sonumuzu gördün," dedi Ayı. Sergey'e doğru bakınca çenesi seğirdi. "Kardeşim, sen ve ben sonsuz savaşımıza devam edeceğiz, biz küle ve buza dönüştüğümüzde bile bitmeyecek bu savaş ve artık dünya değişti. Artık çiyerti için umut yok."

"Bu dünyayı paylaşacağız," dedi Vasya. "Burada hepimize yer var: insanlara da iblislere de çanlara da."

Ayı ona yalnızca hafifçe güldü. "Gidelim mi, ikizim?"

Morozko tek kelime etmeden elini uzattı, ikizinin bileklerindeki altın halatları aldı. Buz gibi bir rüzgâr esti ve ikili karanlığa karışıp gözden kayboldu.



Dmitrii'nin saçlarından şıp şıp akan sular kılıç tutan kanlı koluna süzülüyordu. Ağır adımlarla avluyu aşarken yağmurdan sıılsıklam olmuş

saçlarını gözlerinin önünden çekti. “Ölmediğine sevindim, kuzen,” dedi Vasya’ya.

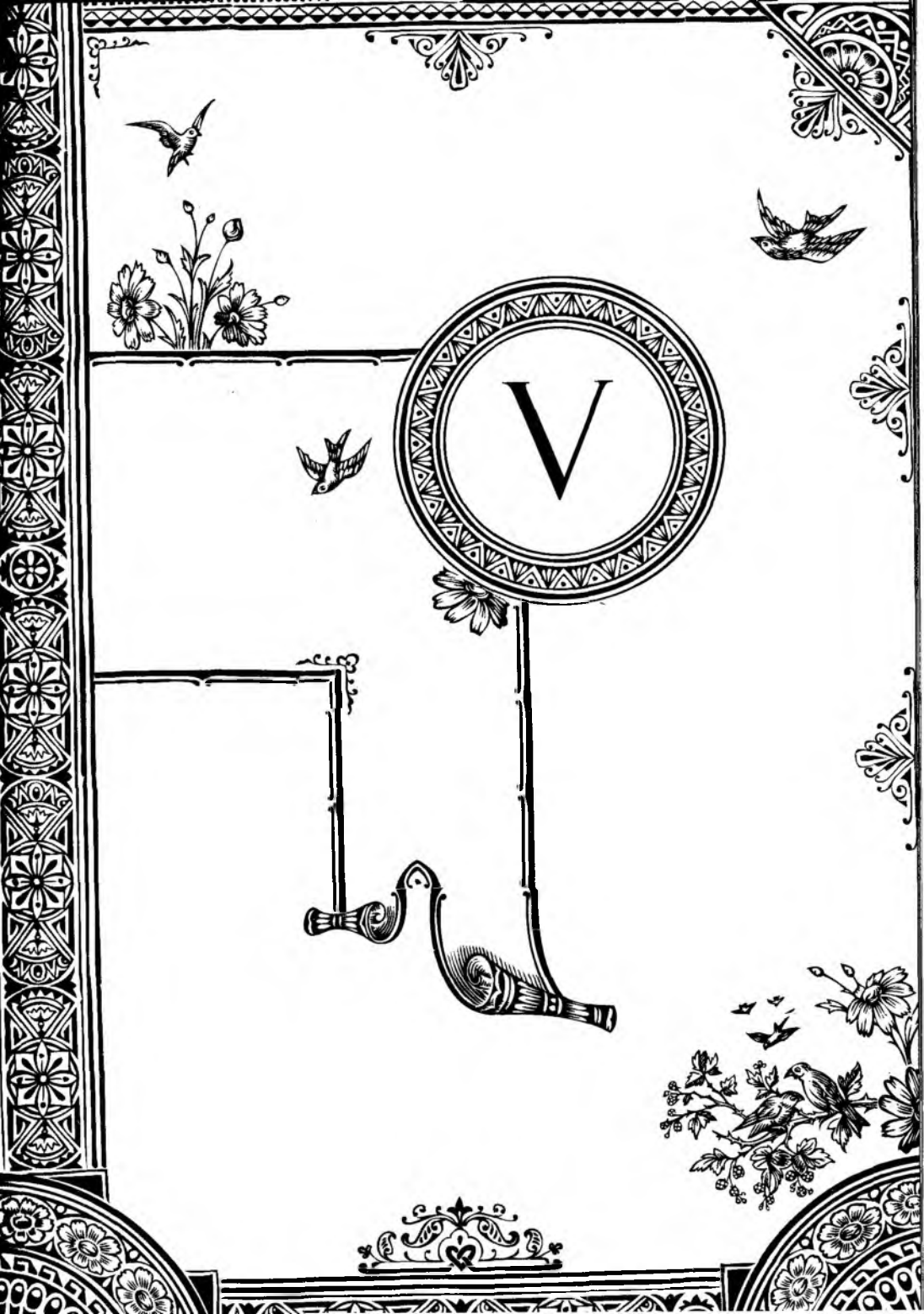
Vasya alaycı bir şekilde, “Ben de,” dedi.

Dmitrii hem Vasya’yla hem de onun ağabeyiyle konuştu. “Serpuhov Prensesi’ni evine götürün,” dedi. “Sonra ikiniz de geri dönün. Gizli gizli gelin, Tanrı aşkına. Mesele henüz bitmedi. Sıradaki sorun birkaç adamın ölmesinden daha kötü olacak.”

Başka bir şey söylemeden onların yanından ayrıldı ve çoktan emirler yağdırmaya başlayıp dvor’a dolan suları sıçrata sıçrata gitti.

Vasya, “Sıradaki sorun ne ki?” diye sordu Saşa’ya.

“Tatarlar,” dedi Saşa. “Olya’yı evine götürelim; üzerime kuru kıyafetler giymek istiyorum.”



24. DEĞİŞİMLER

Olga kendi sarayının terem'ine güvenle vardığında Vasya ile Saşa sırlıklam ve leş gibi olmuş kıyafetlerini değiştirip hiç vakit kaybetmeden Büyük Prens'in sarayına döndüler. Vasya, Gece Yarısı'nın ona verdiği kürklü pelerini omuzlarına atmıştı; yağmur sıcaklığı kırmıştı ve bu nemli karanlık gecede dışarıyı oldukça serindi.

Arka kapıdan sessiz sedasız içeriye ve yine sessizce Dmitrii'nin küçük bekleme odasına alındılar. Rüzgâr sonuna kadar açılmış pencerelerden içeriye kükreyerek giriyordu. Etrafta hiç hizmetli yoktu, yalnızca üzerinde bir kavanoz, dört kadeh, ekmek, tütsülenmiş balık ve mantar turşusu olan bir masa hazırlanmıştı. Sergey'in hatırına sade bir sofraya kurulmuştu; yaşlı keşiş Dmitrii'yle birlikte onları bekliyordu. Sergey bal şarabını ağır ağır yudumluyor ve çok yorgun görünüyordu.

Dmitrii tez canlı ve enerjik bir şekilde ayağa kalktı, duvarlarına resmedilmiş üzüm asmaları, çiçekler ve azizler arasında çok zinde görünüyordu. Saşa ile Vasya içeriye girdiğinde, "İkiniz de oturun," dedi. "Yarın boyar'larımın müzakere etmem lazım ama önce kendi içimde bir karar vermek istiyorum."

Kadehlere bal şarabı dolduruldu. Yalnızca dinlenmek için nehir kenarında durduklarında birkaç tatsız yudum almış olan Vasya o anda söylenenleri dinlerken ekmeği ve güzel, yağlı balığı durmadan yiyordu.

"O sarı saçlı şarlatanın," diye başladı Dmitrii, "ölü şeyleri kovma kisesi altında bütün Moskova'yı eline geçirdiğini bilmeliydim. Bunun ilahî bir güç olduğunu düşündük. Oysa bunca zaman şeytanla işbirliği yapıyormuş."

Keşke Dmitrii bundan bahsetmeseydi, diye düşündü Vasya. Yağmurun altında Konstantin'in yüzünün hali aklına gelip duruyordu.

“Neyse ki ondan kurtulduk,” diye devam etti Dmitrii.

Sergey, “Hepimizi bu kadar yorulmuşken böbürlenmek için çağırmanın herhalde,” dedi.

Zafer kazanmış hali yok olan Dmitrii, “Hayır,” dedi. “Bazı haberler aldım... Tatarlar, Volga Nehri’nin aşağısındaymış ve kuzey yönünde ilerliyormuş. Mamay hâlâ geliyor. Vladimir Andreviç’ten ses yok. Gümüşler...”

“Gümüşler kayboldu,” dedi Vasya, o günü hatırlayınca.

Odadaki herkes ona döndü.

“Nehir taşkınında kayboldu,” diye devam etti Vasya. Kadehini bir kenara koyup duruşunu dikleştirdi. “Gümüşler sizin Moskof için gönderdiğiniz bir haraçsa, o halde Moskof için haraç ödenmedi demektir, Dmitrii İvanoviç.”

Hâlâ Vasya’ya alık alık bakıyorlardı. Vasya da kendinden emin bir şekilde bakışlarına karşılık verdi. “Bunun doğru olduğuna yemin ederim. Nereden bildiğimi mi öğrenmek istiyorsunuz?”

“Ben istemiyorum,” dedi Dmitrii, haç çıkarırken. “Daha fazlasını öğrenmemeyi tercih ederim. Vladimir öldü mü? Hayatta mı? Esir mi alındı?”

“O kadarını bilemiyorum,” dedi Vasya. Duraksadı. “Ama öğrenebilirim.”

Dmitrii bunun üzerine düşünceli bir şekilde kaşlarını çattı ve oda da volta atmaya başladı: sert, huzursuz ve cesurdu. “Casuslarım senin gümüşler hakkında söylediklerini teyit ederse, o zaman Rus’ prenslerine haber yollarım. Başka seçeneğimiz yok. Ayın karanlığı çökmeden Kolomna’da⁶³ toplanmalıyız ve savaşmak için güneye inmeliyiz. Yoksa tüm Rus’ topraklarının işgal edilmesine izin mi vereceğiz?” Dmitrii hepsine söylüyordu ama gözleri bir zamanlar ona Tatarlarla savaşmamasını öneren Saşa’nın üzerindeydi.

⁶³Günümüzde hâlâ var olan bir kasabadır ve Moskova bölgesine dâhildir. Adını muhtemelen nehir kıvrımı anlamına gelen Eski Rusçadaki bir kelimeden almıştır. Resmi arması, Büyük Katerina tarafından verilmiştir. Dmitrii’nin, Kulikovo’ya gitmeden önce Rus ordusunu topladığı tarihi yerdir. (y.n.)

O anda Saşa, Dmitrii'nin yüzündeki kasvete uygun bir kederle, "Toplanacak orduya hangi prensler gelir?" diye sordu.

"Rostov, Starodub," dedi Dmitrii, parmaklarıyla prenslikleri sayarak. Hâlâ volta atıyordu. "Bana tabi olanlar. Nişni Novgorod çünkü onun prensi benim kayınpederim. Anlaşmaya sadık kalması için Tver. Ama ben Serpuhov Prensini de isterdim. Bir danışman olarak oldukça zeki ve sadık, tabii bu adamlara da ihtiyacım olacak." Volta atmayı kesip Vasya'ya gözlerini dikti.

"Ryazanlı Oleg⁶⁴ peki?" diye sordu Saşa.

"Oleg gelmez," dedi Dmitrii. "Ryazan, Saray'a çok yakın ve Oleg mi-zacı gereği temkinlidir; boyar'larının ne istediğine bakmayacak ve bu riski almayacaktır. Aksine Mamay'ın peşinden gelir. Ama gerekirse, Ryazan ve Serpuhov olmadan savaşacağız. Başka bir seçim şansımız var mı ki? Moskof için haraç ödemeyi denedik ama başarılı olmadık. Boyun mu eğelim yoksa *savaşa mı girelim?*" Bu kez sorusunu üçüne de yöneltmişti.

Kimse bir şey söylemedi.

"Yarın prenslere haber yollayacağım," dedi Dmitrii. "Peder," diyerek Sergey'e döndü, "bizimle gelip orduyu kutsar mısınız?"

"Olur, oğlum," dedi Sergey. Sesi bitkinliğini belli ediyordu. "Ama biliyorsun ki zaferin bile bir bedeli olacak."

"Elimde olsa savaştan kaçınırdım," dedi Büyük Prens. "Ama kaçınmıyorum, bu yüzden..." Yüzü parladı. "Nihayet korku ve yalalaklıkla geçen bir yazın ardından savaşacağız. Tanrı'nın izniyle, boyunduruktan kurtulma vaktimiz geldi."

Tanrı hepsinin yardımcısı olsun, diye düşündü Vasya. Dmitrii böyle konuştuğunda ona inandılar. Vasya prenslerin onun ordusuna katılmaya sorgusuz sualsiz geleceğini biliyordu. *Tanrım hepimize yardım et.*

⁶⁴ Oleg Ryazanski de denir. On dördüncü yüzyılın ikinci yarısı boyunca Büyük Ryazan Prensi'dir. O dönemde Kulikovo Savaşı'nda oynadığı rol ve savaşın kendisi muğlaktır. Bazı kaynaklar onu tamamen Tatarların tarafında zikreder. Diğerleri, sonunda kim kazanırsa onun yanında yer almak için ikili oynamaya çalıştığını iddia eder. Dmitrii'ye Mamay'ın kuvvetlerinin Kulikovo'ya doğru ilerlediği haberini ilk veren kişi o olabilir; savaşa katılmakta gecikmiş ve Dmitrii'ye bir şans vermek için Mamay'ın takviye birliklerini savaştan vazgeçirmiş olabilir. Kendisi geride durmak için boyar'larının Rusların tarafında savaşmasına izin vermiş olabilir. (y.n.)

Büyük Prens birden Vasya'ya döndü. "Ağabeyinin kılıcı bende," dedi. "Pederin de onayını aldım. Peki, ya senden ne alacağım, Vasilisa Petrovna? Senin öldüğünü sandığımda üzül müştüm. Ama sonra duydum ki şehrimi sen ateşe vermişsin."

Vasya onunla yüzleşmek için ayağa kalktı. "Senin gözünde suçluyum, Gosudar," dedi Vasya. "Ancak iki kez şehrin düşmanlarını alt etmene yardım ettim. Yangın benim hatamdı ama peşinden gelen kar fırtınası... o da benim sayemde oldu. Cezaya gelince... Ben zaten cezamı çektim." Yanağındaki yaranın ateşten yayılan ışıktaki parlaması için başını yan çevirdi. Eli çaktırmadan kolunun içinde gizlediği bülbül oymasını kavradı ama bu, adamların önünde açık etmek isteyeceği bir ızdırıp değildi o. "Benden ne istiyorsun?"

"İki kere neredeyse canlı canlı yanacaktın," dedi Dmitrii. "Yine de şehrimi kötülüklerden kurtarmak için geri geldin. Belki de ödüllendirilmelisin. Sen ne istiyorsun, Vasilisa Petrovna?"

Vasya bunun cevabını biliyordu ve lafı ağzında gevelemedi. "Vladimir Andreviç'in hâlâ hayatta olup olmadığını öğrenmenin bir yolu var. Eğer hayattaysa onu bulacağım. Orduyu iki hafta içinde mi toplayacaksın?"

"Evet," dedi Dmitrii, temkinli bir şekilde. "Ama..."

Vasya onun sözünü kesti. "Orada olacağım," dedi. "Vladimir Andreviç hayattaysa, o da adamlarıyla birlikte orada olacak."

"İmkânsız," dedi Dmitrii.

Vasya, "Başarılı olursam, bu şehre ve sana olan borcumu ödenmiş sayarım. Şimdi ise senden bana güvenmeni istiyorum. Hiç var olmayan Vasilii Petroviç adlı bir delikanlıya değil, gerçek bana," dedi.

"Sana neden güveneyim, Vasilisa Petrovna?" diye sordu Dmitrii ama bakışlarında bir gaye vardı. "Sen bir cadıydın."

"Kiliseyi şeytana karşı savundu," dedi Sergey ve haç çıkardı. "Tanrı'nın işleri biz insanlara tuhaf gelebilir."

Vasya da bunun üzerine haç çıkardı. "Ben cadı olabilirim, Dmitrii İvanoviç ama tüm Rus' kuvvetleri artık müttefik olmalı... Prens ve kilise, görünmez dünyayla birleşmeli. Aksi halde zafer için hiç umut yok."

Önce şeytanı alt etmek için insanların bana yardım etmesine ihtiyacım oldu, diye düşündü Vasya. *Şimdi de insanları bozguna uğratmak için iblislerin yardımına muhtacım.*

Ama bunu Vasya'dan başka kim yapabiliirdi ki? *İnsanlar ile çiyerti arasında bir köprü olabilirsin,* demişti Morozko. Artık ne demek istediğini daha iyi anladığını düşünüyordu.

Bir an için pencerelerden içeriye dalan rüzgârın zafer çiğliklerinden başka çıt çıkmadı. Ardından Dmitrii sadece, "Sana güveneceğim," dedi. Vasya'nın başına elini nazikçe koydu; prensler savaşıclarını böyle kutsardı. Vasya onun dokunuşunun altında kılını kıpırdatmadan durdu. "Neye ihtiyacın var?"

Vasya biraz düşündü. Hâlâ duyduğu cümlelerin etkisindeydi: *Sana güveneceğim.* "Bir tüccarın oğlunun giyeceği türden kıyafetler," dedi.

"Kuzen," diye lafa girdi Saşa, "Vasya giderse, benim de onunla gitmem gerekir. Yanında kendi türünden kimse olmadan yeterince yolculuk etti."

Dmitrii şaşkın görünüyordu. "Sana burada ihtiyacım var. Sen Tatarca konuşabiliyorsun; burası ile Saray arasındaki toprakları da biliyorsun."

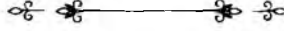
Saşa bir şey söylemedi.

Dmitrii'nin yüzünde birden anlayış dolu bir ifade belirdi. Belki de yangın gecesini hatırlamıştı; Saşa'nın kız kardeşi karanlığa yalnız başına çıkmaya zorlanmıştı. "Seni durdurmayacağım, Saşa," dedi gönülsüzce. "Ama ordu toplanacağı zaman orada olmalısın, kız kardeşin başarılı olsa da olmasa da."

"Saşa..." diye başladı Vasya ama o sırada Saşa kız kardeşinin yanına gelip kısık sesle, "Senin için ağladım," dedi. "Varvara bana hayatta olduğunu söylese de senin için gözyaşı döktüm. Kız kardeşimin böyle korkunç bir şeyle tek başına yüzleşmesine izin verdiğim için kendimden nefret ettim. Kamp yerine o denli değişmiş bir halde geldiğinde kendimden daha da nefret ettim. Tek başına gitmene izin vermiyorum."

Vasya bir elini ağabeyinin koluna koydu. "O zaman bu gece benimle gelersen..." Vasya ağabeyinin kolunu daha sıkı tuttu; göz göze geldiler. "Seni uyarıyorum, gideceğimiz yol karanlıktan geçiyor."

Saşa, "O zaman karanlığa gireriz, kardeşim," dedi.



Olgâ'nın sarayına geri döndüklerinde Varvara onları hamamda bekliyordu. Saşa alelacele yıkanıp yattı. Gece yarısına, yani yola çıkacakları vakte az kalmıştı. Ama Vasya oyalandı. "Sana hiç teşekkür etme fırsatım olmadı," dedi Varvara'ya. "Nehirdeki o gece için. Hayatımı kurtardın."

"Kurtaramazdım," dedi Varvara. "Senin için yasını tutmaktan başka ne yapabileceğimi bilmiyordum. Ama Polunoçnitsa benimle konuştu. Onun sesini çok uzun zamandır duymamıştım. Bana benden istenenleri söyledi, bu yüzden ben de yakılacağın yere geldim."

"Varvara," dedi Vasya, "Gece Yarısı diyarında... annenle tanıştım."

Varvara'nın dudakları gerildi. "Sanırım senin sayende yeniden bir Tamara'sı olacağını sanmıştı. Sadece kontrol edebileceği ve bir büyücüye âşık olmayan bir kız çocuğu."

Vasya'nın buna verebileceği bir cevabı yoktu. Bunun yerine, "Moskova'ya neden geldin ki? Niye bir *hizmetçi* oldun?" dedi.

Varvara'nın yüzüne kökü eskilere dayanan bir öfke yayıldı. "Benim görü yeteneğim yok," dedi. "Çiyerti'yi göremiyorum; daha güçlü olanları duyabiliyorum ve atların dilinden çok az anlıyorum ama hepsi bu. Annemin krallığında benim için mucizevi bir şey yoktu, sadece soğuk, tehlike ve yalnızlık vardı, daha sonra bunlara bir de annemin gazabı eklendi. Tamara'yla çok sert bir şekilde ilgilenirdi. Bu yüzden onun yanından ayrılıp kardeşimi aramaya gittim. Zaman içinde kendimi insanların Moskova dediği bu şehirde buldum. Tamara buradaydı ama çoktan benim yardımı edebileceğim aşamayı geçmişti, solgun ve dalgındı, gücünü aşan bir keder yüzünden boynu bükük kalmıştı. Bir çocuk doğurmuştu, işte onu elimden geldiğince korudum." Vasya başını aşağı yukarı salladı. "Ama çocuk, evlenmek için kuzeye gittiğinde peşinden gitmedim. Onun bakıcısı vardı ve kocası da iyi bir adamdı. Sadece bir ormanın bulunduğu, pek fazla insanın yaşamadığı başka bir yerde yaşamak istemedim. Çanların sesini, Moskova'nın renklerini ve telaşesini seviyorum. Bu yüzden kalıp bekledim. Bir zaman sonra benim kanımdan başka bir kız geldi, ablana ve çocuklarına bakarken yeniden bir bütün oldum."

"Peki, neden bir *hizmetçi* oldun?"

“Soruyor musun bir de?” dedi Varvara. “Hizmetçiler, asil kadınlardan çok daha özgür. Etrafta istediğim gibi dolaşabilirim, başımı açıp güneşlenebilirim. Mutluydum. Cadılar yalnız ölür. Annem ve kız kardeşim bana bunu gösterdi. Yeteneğin sana mutluluk verdi mi, ateş kıızı?”

“Verdi,” dedi Vasya, detay vermeden. “Ama üzüntü de verdi.” Sesi öfkeyle hafifçe titredi. “Tamara’yı da Kasyan’ı da tanıdığına göre... öldükten sonra neden Tamara için hiçbir şey yapmadın? Kasyan, Moskova’ya geldiğinde neden bizi uyarmadın?”

Varvara hareket etmedi ama birden yüzündeki girinti ve çıkıntılar belirginleşti; kadim bir kederin yankısıydı bu. “Kız kardeşimin saraya musallat olduğunu biliyordum; onun gitmesini sağlayamadım ama neden burada kaldığını da bilmiyordum. Kasyan’m ne zaman geldiğini de bilmiyordum. Moskova’ya geldiğinde sahip olduğu yüzü, Yaz Ortası’ndaki gölün yanında Tamara’yı ayartırken takındığı yüzden farklıydı.”

Vasya’nın gözlerinde şüphe emaresi görmüş olmalıydı ki, “Ben senin gibi değilim,” diye patlayıverdi, “benim senin gibi ölümsüz gözlerim ve deli cesaretim yok. Ben taşıdığı kana layık olamayan, kendi soyundan gelenler için elinden geleni yapan sıradan bir kadınıam.”

Vasya bunun üzerine bir şey söylemedi, sadece elini uzatıp Varvara’nın ellerini tuttu ve bir an için ikisi de konuşmadı. Ardından Vasya kendini zorlayarak, “Ablama söyleyecek misin?” diye sordu.

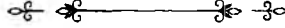
Varvara görünüşe bakılırsa keskin bir cevap vermek için ağzını açmıştı ama... sonra tereddüt etti. “Daha önce buna hiç cüret etmedim,” dedi gönülsüzce. Artık sesinde şüphe unısı vardı. “Bana neden inansın ki? Kimsenin büyük teyzesi olabilecek kadar yaşlı görünüyorum.”

“Bence Olga son zamanlarda o kadar çok mucizeye tanık oldu ki sana inanacak,” dedi Vasya. “Bence ona söylemelisin; bu onu sevindirir. Ama ne demek istediğini de anladım.” Vasya’nın Varvara’ya bakışları yenilenmişti. Varvara’nın vücudu güçlüydü, saçları sarıydı hatta saçında doğru düzgün beyaz tel bile yoktu. “Kaç yaşındasın?”

Varvara omuz silkti. “Bilmem. Göründüğümde daha yaşlıyım işte. Annem bana babamızın kim olduğunu hiçbir zaman söylemedi. Ama uzun ömrümün babamın hediyesi olduğunu düşünmüşümdür hep. Artık o her kimse. Ben burada gerçekten mutluyum, Vasilisa Petrovna. Hiçbir

zaman güç istemedim, sadece bakıp ilgileneneğim insanlar istedim. Onlar için Moskova'yı kurtar ve Marya'mı nefes alabileceği bir yere götür, benim içim rahat eder.”

Vasya gülümsedi. “Söylediklerini yapacağım... teyze.”



Varvara gitti, Vasya banyo yapmayı bitirdi ve giyindi. Tertemiz bir şekilde hamamdan terem'e uzanan paravanla kapatılmış patikaya adım attı. Hâlâ yağmur yağıyordu ancak artık yavaşlamıştı. Fırtına yön değiştirenken şimşekler de seyrekleşmişti.

Vasya'nın gölgeyi seçebilmesi biraz zaman aldı. Sırtını pürüzlü hamam kapısına yapıştırıp kıpırdamadan durdu.

İnce bir sesle, “Bitti mi?” dedi Vasya.

“Bitti,” diye yanıt verdi Morozko. “Benim gücümle, kendi yandaşının fedakârlığıyla ve Koşey'in altın dizgini sayesinde, yani üçünün birleşimiyle zincire vuruldu. Bir daha asla özgür kalamayacak.” Yağmur artık soğuk hissettiriyor, yazın tozunu toprağını dövüyordu.

Vasya kapıyı bıraktı. Yağmur çatıya vuruyordu. Vasya, Morozko'nun yüzünü görebilene kadar patikada yürüdü ve ona zihnini kurcalayan soruyu sordu: “Ayı *lütfe*n derken ne demek istedi?”

Morozko kaşlarını çatı ama kelimelerle cevap vermek yerine avucunu açıp havaya kaldırdı. Avucunda su birikti. “Sorup sormayacağını merak ediyordum,” dedi. “Bana elini ver.”

Vasya onun dediğini yaptı. Morozko suyun onun kolundaki ve parmaklarındaki kesiklere yavaşça süzülmesini sağladı. Kesikler ürkütücü derecede keskin bir acı verdikten sonra iyileşti. Vasya irkilip elini geri çekti.

“Ölüm suyu,” dedi Morozko, kalan damlaları silkeleyerek. “Benim gücüm bu. Yaşayan ya da ölen bedenleri iyileştirebilirim.”

Vasya onun şifa gücünü onunla tanıştığı ilk gün, soğuk ısırığını iyileştirdiğinde öğrenmişti. Ama bunu masalla bağdaştırmamış ve şeyi hiç düşünmemişti...

“Sadece kendi açığın yaraları iyileştirebildiğini söylemiştin.”

“Evet.”

“Bu da yalan mıydı?”

Dudakları gerildi. “Doğrunun bir parçasıydı.”

“Ayı senden Konstantin’in hayatını kurtarmanı mı istedi?”

“Kurtarmamı değil,” dedi. “Bedeni iyileştirebilirim ama o bunun çok ötesine geçmişti. Medved de benden rahibin bedenini iyileştirmemi istedi, böylece *Medved* rahibi geri getirebilirdi. Kardeşim ve ben birlikte hareket edersek ölüleri geri getirebiliriz çünkü Medved’in gücü de yaşam suyu. Bu yüzden *lütfe* dedi.”

Vasya kaşlarını çatıp düşünceli bir şekilde iyileşen parmaklarına, avucundaki ve bileğindeki yara izlerine baktı.

“Ama,” diye ekledi Morozko, “asla birlikte hareket etmeyiz. Bunu neden yapalım ki? O bir canavar, o da gücü de kötü.”

“Ayı mateme girdi,” dedi Vasya. “Peder Konstantin hayatını... Ayı mateme girdi.”

Morozko sabırsızlığını belli eden bir ses çıkardı. “Kötüler de yas tutabilir, Vasya.”

Vasya cevap vermedi. Yağmur üzerlerine yağarken kıpırdamadan durdu Vasya, bilmediği şeylerin altında eziliyordu. Kış kralı geçmek bilmeyen fırtınanın bir parçasıydı; insanlığı yalnızca gerçek benliğinin bir gölgesiydi, yazın sonu gelirken onun gücü artıyordu. Gözleri karanlıkta parlıyordu. Yine de Vasya’ya değer veriyor, ona uyum sağlıyordu. Vasya neden Ayı’yı ya da Konstantin’i düşünüyordu ki? İkisi de katildi ve ikisi de artık yoktu.

Huzursuzluğunu üzerinden atıp, “Ablamla tanışmaya gelecek misin? Ona söz vermiştim,” dedi Vasya.

Morozko şaşırılmış görünüyordu. “Senin talibin olarak karşısına çıkıp rızasını mı isteyeceğim?” diye sordu. “Bu bir şeyi değiştirecek mi? İşleri kötüleştirebilir.”

“Olsun,” dedi Vasya. “Aksi halde ben...”

“Ben bir insan değilim, Vasya,” dedi. “Benim için bağlayıcılığı olan bir dinî tören yok; *senin Tanrı’nın* ya da insanların kurallarına göre ev-

lenemem seninle. Ablanın gözlerinde gururlandığını görmek istiyorsan, aradığını bulamayacaksın.”

Vasya bunun doğru olduğunu biliyordu. Yine de... “Her hâlükârda onunla tanışmanı istiyorum,” dedi Vasya. “En azından... belki benim için duyduğu kaygılar son bulur.”

Bir sessizlik oldu ve sonra Vasya onun kıs kıs gülmekten sarsıldığını fark etti. Alınarak kollarını önünde kavuşturdu.

Morozko billur gözleriyle Vasya’yı süzdü. Gülmeyi kesince, “Kimse-nin ablasının korkularını dindirebileceğimi sanmıyorum,” dedi. “Ama madem istiyorsun, deneyeceğim.”



Olga, Marya’nın odasında idi ve uyuyan çocuğunu izliyordu. Uzun süren bir gerginliğin izleri, kızın solgun ve çökük yüzünü gölgelendirmiş-ti. Çok küçük yaşta çok büyük bir yükün altına girmişti, Olga da ondan daha az yorgun görünmüyordu.

Vasya kapının eşiğinde durdu, bir an hoş karşılanacağından emin ola-madı.

Yatakta kuş tüyü yastık, kürkler ve dokuma yün battaniye vardı. Vasya bir an için yeniden çocuk olmak, yatağa Marya’nın yanına çökmek ve ab-lası onun saçlarını okşarken uykuya dalmak istedi. Ama Olga, Vasya’nın sessiz adımlarla yaklaştığını fark edip başını çevirince bu isteği suya düş-tü. Artık geri dönüşü yoktu.

Vasya odayı geçip Marya’nın yanağına dokundu. “İyi olacak mı?” diye sordu Vasya.

“Sanırım sadece yorgun,” dedi Olga.

“Çok cesurdu,” dedi Vasya.

Olga kızının saçlarını okşadı ve bir şey söylemedi.

“Olya,” dedi Vasya tuhaf bir şekilde. Dmitrii’nin salonunda kazandığı tüm soğukkanlılığı sönüp gitmişti sanki. “Ben... Ben sana onunla tanışa-cağını söylemiştim. Yani istersen.”

Olga kaşlarını çatı. “Onunla mı? Anlamadım Vasya.”

“Sen istemiştin ya hani. Şimdi burada. Onu görecek misin?”

Morozko cevap vermesini beklemedi ya da içeriye bir insan gibi girmedi. Sadece gölgelikten ışığa doğru bir adım attı. Domovoi az önce fırının yanında oturuyordu; o anda ayağa fırlamıştı ve tüyleri diken diken olmuştu; Marya uyurken ürperdi.

İlk olarak domovoi'ye, “Onlara zarar vermeye niyetim yok, küçüğüm,” dedi Morozko.

Olga da ayağa fırlamıştı; Marya'nın yatağının önünde, çocuğunu şeytandan korumaya çalışıyormuş gibi duruyordu. Kaygıdan kaskatı kesilen Vasya, birden buz iblisini ablasının gözünden gördü: soğuk bakışlı bir gölge. Kendi algısından şüphe etmeye başladı. Morozko, başını domovoi'den Olga'ya çevirip eğilerek selam verdi.

“Seni tanıyorum,” diye fısıldadı Olga. “Neden buraya geldin?”

“Bir hayat almak için değil,” dedi Morozko. Sesi dengeliydi ama Vasya onun temkinli yaklaştığını hissetti.

Olga, “Onu hatırlıyorum,” dedi Vasya'ya. “Hatırlıyorum. O benim kızımı alıp götürdü.”

“Hayır... o...” diye başladı Vasya beceriksizce ve Morozko ona sert bir bakış attı. Vasya sessizliğe büründü.

Morozko'nun yüz ifadesi değişmemişti ama tüm vücudu yay gibi gerilmişti. Vasya bunun nedenini anlayabiliyordu. Morozko insanlığa hatırlanabileceği kadar yaklaşmak istiyordu, böylece var olmayı sürdürebilirdi. Ama Vasya onu gitgide daha yakına çekmişti, tıpkı mum ışığına çekilen bir güve gibi. O anda Olga'nın yüzüne bakması, gözlerindeki ızdırabı anlaması ve bu yükü hayatının uzun yolları boyunca taşıması gerekiyordu.

Morozko bunu istemiyordu. Ama hareket etmedi.

“Belki biraz avutabilir,” dedi Morozko dikkatlice, “ama büyük kızının önünde uzun bir ömür var. Küçüğüne gelince... onu unutmayacağım.”

“Sen bir şeytansın,” dedi Olga. “Küçük kızımın bir adı bile olmadı.”

“Yine de onu unutmayacağım,” dedi kış kralı.

Olga ona bir an bakakaldı, sonra kendini koyuverdi; tüm vücudu keuderle iki büküm oldu. Yüzünü ellerine gömdü.

Çaresiz hissededen Vasya ablasının yanına gitti, kararsız bir şekilde kol-larını ablasına sardı. “Olya?” dedi. “Olya, özür dilerim. Çok üzgünüm.”

Olga cevap vermedi, Morozko yerinden kıpırdamadı. Bir daha da ko-nuşmadı.

Uzun bir sessizlik oldu. Olga derin bir nefes aldı. Gözleri yaşlıydı. “Hiç ağlamadım,” dedi, “onu kaybettiğim gecedan beri.”

Vasya ablasına sımsıkı sarıldı.

Olga, Vasya’nın kollarını nazikçe indirdi. “Neden benim kız karde-şim?” diye sordu Morozko’ya. “Dünyada onca kadın varken neden benim kardeşim?”

“Öncelikle kanı için,” dedi Morozko. “Sonra da cesareti için.”

“Ona sunabileceğin herhangi bir şey var mı?” diye sordu Olga. Sonra da keskin bir tonla, “Karanlıkta ona fısıldamak dışında yani?” diye ekledi.

Vasya karşı çıkma isteğini bastırdı. Bu soru Morozko’yu şaşırttıysa bile belli etmedi. “Tüm kış toprakları,” dedi. “Kapkara ağaçlar ve gümüşi buzlar. Altınlar ve insan yapımı değerli mallar; arzu ederse bir servet elde edebilir.”

“Onu bahardan ve yazdan mahrum mu edeceksin?”

“Onu hiçbir şeyden mahrum etmeyeceğim. Ama onun gidebileceği ve benim onun peşinden kolayca gidemeyeceğim yerler var.”

Olga gözlerini kış kralından ayırmadan, “O bir insan değil,” dedi Vas-ya’ya. “Senin için uygun bir koca olamaz.”

Vasya başını eğdi. “Ben zaten bir kocam olsun istemedim ki. Benimle birlikte Moskova’yı kurtarmak için kışı ardında bırakıp buraya geldi. Bu bile benim için yeterli.”

“Sonunda canını yakmayacağını mı sanıyorsun? Masaldaki ölü kızı hatırla!”

“Ben o değilim,” dedi Vasya.

“Peki, ya bu... münasebet senin lanetlenmen anlamına geliyorsa?”

“Ben zaten lanetlendim,” dedi Vasya. “Tanrı’nın ve insanların tüm kurallarına göre lanetliyim. Ama yalnız kalmak istemiyorum.”

Olga iç çekti ve üzgün bir şekilde, “Dediğin gibi olsun,” dedi. Sonra birdenbire, “Pekâlâ. İkinizi de kutsuyorum... Artık gönder onu,” dedi.



Vasya, Morozko'yu geçirdi. Hatta Morozko bu defa gayet sıradan bir şekilde kapıdan çıktı. Ama dışarıya çıktığında durup yoğun bir çaba sarf etmiş bir adam gibi başını yere eğdi.

Sıkılı dişleri arasından, “Hamam,” diyebildi Vasya'ya. Vasya onun elini tuttu ve onu hamama götürdü, karanlığa rağmen kapıyı kapattı ve mumun yanmadığını unuttu. Dört mum aynı anda yandı. Morozko giriş odasındaki banklardan birine çöktü ve titrek bir nefes aldı. Hamam ölümün ve doğumun, dönüşümün ve büyüünün, belki de hafızanın yeri. Morozko orada daha rahat nefes alıyordu. Ancak...

“İyi misin?” diye sordu Vasya.

Morozko cevap vermedi. “Kalamam,” dedi bunun yerine. Gözleri su gibi solgundu, elleri birbirine kenetlenmişti ve mum ışığında eklem yerleri belirginleşmişti. “Yapamam. Henüz buraya benim zamanım gelmedi. Kendi topraklarıma dönmeliyim. Ben...” Sözüünü yarıda kesti ve sonra, “Ben kışım ve kendimden çok uzun süre ayrı kaldım,” dedi.

“Tek sebebi bu mu?” diye sordu Vasya.

Morozko o anda Vasya'ya bakmıyordu. Kendini zorlayıp ellerini gevşetti ve dizlerine koydu. Neredeyse duyulmayacak kadar kısık bir sesle, “Daha fazla isim öğrenemem. Beni fazlaca yaklaşıyor...” dedi.

“Neye fazlaca yaklaşıyor? Ölümlülüğe mi? Ölümlü olabilir misin?” diye sordu Vasya.

Morozko şaşırmişti. “Nasıl olabilir ki bu? Ben etten kemikten değilim. Ama bu... içimi parçalıyor.”

“O halde sanırım daima içini parçalayacak,” dedi Vasya. “Ta ki biz... yani sen beni unutmadıkça.”

Morozko ayağa kalktı. “Ben bu konuda kararımı çoktan verdim,” dedi. “Ama kendi topraklarıma dönmeliyim. İmkânsızlıkların delirtebileceği tek kişi sen değilsin; buna daha fazla dayanmam. Ben yaz dünyasına ait değilim. Vasya, sen yapman gereken her şeyi yaptın. Artık benimle gel.”

Bu sözleri üzerine Vasya mavi göklere ve derin karlara, yaban topraklara ve sessizliğe, Morozko'nun köknar korusundaki ateşle aydınlanan evine, karanlıkta Morozko'nun ellerine büyük bir özlem duydu. Vasya onunla birlikte gidebilir, insanların uğraşlarını ardında bırakabilir ve Solovey'in hayatına mal olan bu şehri terk edebilirdi.

Ama bunu düşününce bile, "Yapamam. Sıkıntı henüz bitmedi," dedi.

"Sen üstüne düşeni yaptın, senin için bitti. Dmitrii, Tatarlarla savaşır-sa bile bu insanların savaşı, çiyerti'nin değil."

"Ayı'nın sebep olduğu bir savaş ama!"

"Her hâlükârda olabilecek bir savaş," diye sertçe yanıt verdi Morozko. "Yıllardır beklenen ve korkulan bir savaş."

Vasya bir elini, kendi ölümüne götürülürken üzerine fırlatılan bir taşın açtığı yaranın izini hâlâ taşıdığı yanağına koydu. "Biliyorum," dedi. "Ama ben Rusum ve onlar benim insanlarım."

"Seni ateşe attılar," dedi Morozko. "Onlara hiçbir şey borçlu değilsin. Benimle gel."

"Ama... seninle gelirsem kim olurum ben?" diye sordu Vasya. "Sadece bir kış kızı, kış kralının yârî, tüm dünyada unutulacağım, tıpkı senin gibi!"

Vasya onun bu sözler üzerine irkildiğini gördü. Vasya dudaklarını ısırıp daha sakın bir sesle, "İnsanlarıma yardım edemeyeceksem, kimim ki ben?" diye sordu.

"Senin insanların, kötü planlanmış tek bir savaştan daha fazlası."

"Çiyerti'nin bu dünyadan solup gitmesini önleyebileceğimi düşündüğün için kardeşini serbest bıraktın. Belki de bunu yapabilirim. Ama diğer Rus' halkı... Rus' kadınları ve erkekleri... bunun bedelini ödedi ve ben artık her şeyi yoluna koyacağım. Ayı'nın kötülükleri Moskova'yla sınırlı değildi; benim görevim daha bitmedi."

"Ya bu senin hayatına mal olursa? Sence seni karanlığa taşımak ve bir daha asla görmemek istiyor olabilir miyim?"

"İstemediğini biliyorum." Derin bir nefes aldı. "Ama yine de denemem lazım."

Morozko onun iyiliği için kardeşiyle bir anlaşma yapmıştı, ablasından af dilemişti, yaz mevsiminde Moskova'ya gelmişti ve Ayı'yı zincire vurmuştu. Ama Vasya onun hem gücünün hem de iradesinin sınırlarına ulaşmıştı. Morozko, Dmitrii'nin savaşına katılmayacaktı.

Vasya katılacaktı ama. Çünkü bir kış kızıdan daha fazlası olmak istiyordu. Dmitrii'nin ona inanmasını ve elini başına koymasını istiyordu. Kendi cesaretiyle kazandığı bir zafer istiyordu.

Ama aynı zamanda kış kralını istiyordu. Moskova'nın tozu, dumanı ve pis kokusunda Morozko çam ağacı, soğuk su ve sükûnet kokuyordu. O anda Vasya, Morozko'ya duyduğu arzudan başka bir şey düşünemiyordu.

Morozko onun bocaladığını gördü. Karanlıkta göz göze geldiler ve Morozko aralarındaki mesafeyi kapattı.

Nazik değildi. Öfkeliydi, Vasya da öyleydi, şaşkındı ve arzu doluydu, elleri birbirlerinin teninde kabaca dolaşıyordu. Vasya onu öptüğünde, Morozko'nun vücudu onun ellerinin altında gerçek bir beden gibiydi ve zamanın, mekânın ve Vasya'nın tutkusunun etkisiyle gerçekliğe sertçe çekilmişti Morozko. Sessizlik uzadı, elleri dillerinin söyleyemediklerini söyledi, Vasya o zaman ona neredeyse tamam diyecekti. Neredeyse onu beyaz atıyla gecenin derinliklerine götürmesine izin verecekti. Vasya artık düşünmek istemiyordu.

Ama düşünmeliydi. Tamara da kendi şeytanının onu sevgi dolu hayallerle uyutmasına izin vermişti, ta ki onun için önemli olan her şeyi kaybedene kadar.

Vasya, Tamara değildi. Nefes nefese geri çekildi, Morozko da buna müsaade etti.

Kendi sesinin, "Kışa geri dön o zaman," dediğini duydu Vasya, sesi boğuk çıkmıştı. "Hâlâ hayattaysa eniştemi bulmak için Gece Yarısı yoluna gireceğim. Dmitrii İvanoviç'in bu savaşı kazanmasına yardım edeceğim."

Morozko öylece durdu. Yüzünden öfke, kafa karışıklığı ve arzu ifadeleri silinip gitti. "Vladimir Andreviç hayatta," dedi sadece. "Ama nerede olduğunu bilmiyorum. Vasya... bu yolda seninle birlikte yürüyemem."

"Onu bulacağım," dedi Vasya.

“Bulacaksın,” dedi Morozko bitkin olduğu kadar net bir sesle. Duygularını gözlerinin derinliklerine gizleyip, son derece mesafeli bir şekilde eğilerek selam verdi. “İlk buzlanmada beni ara.”

Hamamdan bir hayalet gibi çıkıp gitti. Vasya aceleyle peşinden gitti, hâlâ öfkeliydi ama böyle gitmesini, aralarında açık bir yara oluşmasını istemiyordu. Vasya onu, doğasına karşı gelmeye zorluyordu ve bu baş edemeyeceği kadar güçlü.

Morozko avluya çıktı ve yüzünü gece göğüne kaldırdı. Bir an için rüzgâr, insanın burun deliklerini donduran o buz gibi soğuk kış rüzgârına dönüştü.

Morozko birden Vasya’ya döndü, başka türlü elinden gelmiyormuş gibi duyguları yeniden yüzünden okunuyordu.

“Kendine iyi bak ve sakın unutma, Sneguroçka,”⁶⁵ dedi Morozko.

“Unutmam. Morozko...”

Morozko yalnızca kısmen oradaydı; rüzgâr onun içinden esip geçiyordu sanki.

“Ben de seni gücümün yettiği kadar sevdim,” diye fısıldadı Vasya.

Göz gözeydiler. Sonra Morozko artan rüzgâra kapılıp vahşi hava akımıyla süzülerek uzaklara gitti.

⁶⁵ Rusçada kar anlamına gelen *sneg* kelimesinden türetilmiştir ve Kar Kızı anlamına gelir. Birkaç Rus masalında bahsi geçen bir karakterdir. Aynı zamanda *Cadının Kışı*’nda Morozko’nun Vasya’ya taktığı bir isimdir. (y.n.)

25.

KARANLIKTAN GEÇEN YOL

Saşa ve Vasya gece yarısından hemen önce yola çıktılar.

Saşa yola çıkmadan önce, “Üzgünüm,” dedi Olga’ya. “Birbirimizden son kez ayrılacağımızı söylemiştim.”

Olga neredeyse gülümseyecekti ama dudaklarının kenarları aşağıya doğru kıvrıldı. “Ben de öfkeliydim. Vedalara alışık olduğumu sanmış olabilirsin, kardeşim.”

“Güneyde işler bizim için iyi gitmezse,” dedi Saşa, “Moskova’da kalmamalısın. Çocukları Lesnaya Zemliya’ya götür.”

“Biliyorum,” dedi Serpuhov Prensesi ve iki kardeş birbirine kederli bakışlar attı. Olga üç kuşatma görmüş geçirmişti; erişkinliğe adım attıklarından beri Saşa, Dmitrii’nin savaşlarına katılmıştı.

Onları izlerken Vasya onca şey görmüş olsa da daha önce bir savaşa tanık olmadığını hatırlayıp huzursuzlandı.

“Tanrı ikinizin de yanında olsun,” dedi Olga.

Vasya ve Saşa, Moskova’dan ayrıldı. Kapının aşağısında kalan posad uykudaydı. Soğuk, kuvvetli rüzgâr hastalığın leş kokusunu gidermişti. En azından ölümler huzurla uyuyacaktı.

Vasya ağabeyini ormana, Varvara’nın onu Gece Yarısı’na ilk gönderdiği yere götürdü. Ne kadar zaman geçmişti üzerinden? O geceden beri Rus’ topraklarında iki mevsim geçmişti ama Vasya geçirdiği günlerin sayısını takip edememişti.

Moskova’da bir yerlerde bir çan çaldı. Şehir duvarları ağaçların ötesinde beyaz beyaz görünüyordu. Vasya ağabeyinin elini tuttu. Artık gece yarısıydı. Karanlık daha vahşi bir doku kazanmıştı: yeni bir korku ve daha

derin bir güzellik ihtiva ediyordu. Vasya, aġabeyini peşinden çekerek ilerledi. “Kuzenimizi düşün,” dedi. Bir iki adımdan sonra Sa a yumuşak, şaşkınlık dolu bir nefes verdi.

Moskova gitmişti. Çok da sık olmayan bir karaaġa  korusundaydılar, etraf kuruydu ve hava ılıktı. Vasya’nın çıplak ayak parmakları arasında çamur yerine toprak vardı ve büyük yaz sonu yıldızları gökte ışık saçıyordu. Farklı bir gece yarısıydı.

“Aman Tanrım,” diye fısıldadı Sa a. “Bunlar Serpuhov civarındaki ormanlar.”

“Sana söylemiştim,” dedi Vasya. “Kestirme bir yol ama...” Sözünü yarıda kesti.

 ki aġacın arasından kara aygır Voron  ıktı. Binicisinin Sabahyıldızını andıran gözleri karanlıkta parlıyordu.

Sa a’nın eli kılıcının kabzasına uzandı. Belki de Gece Yarısı diyarı onun kanında bir şeyleri uyandırmı tı çünkü atı da binicisini de görebiliyordu. “Bu, Gece Yarısı Leydisi,” dedi Vasya, gözlerini çiyert’ten ayırmadan. “Burası onun  lemi.” Başını yana eġdi.

Sa a ha  çıkardı. Polunoçnitsa ona alaycı bir şekilde gülümsedi ve atının sırtından kayarak indi.

“Tanrı seninle olsun,” dedi Sa a, temkinli bir şekilde.

“Umarım olmaz,” diye yanıt verdi Polunoçnitsa. Voron kara başını geriye attı, kulakları mutsuzluġunu belli ediyordu. Gece Yarısı, Vasya’ya dönerek, “Yine benim topraklarımdasın demek? Zaferinin gururunu mu ya ıyorsun?”

“Kazandık, evet,” dedi Vasya, temkinli bir şekilde.

“Hayır,” dedi Gece Yarısı. “Kazanmadınız. Gerçek savaşın ne olduġunu sanıyorsun, seni kibirli aptal? Hiç anlamadın, deġil mi?”

Vasya bir şey söylemedi.

Gece Yarısı sıkılı dı ları arasından, “Biz senin... *Ben* senin farklı olduġunu ummu tum. Onların sonsuz intikam ve hapis döngüsünü kıracaġını  mit etmiştim. Ama sen o gerçek ikizlerin savaşını *destekledin*.”

“Sen neden bahsediyorsun?” diye sordu Vasya. “Moskova’yı ölümlerden kurtardık. Neden kızılıyorsun anlamıyorum. Ayı kötü biri. Kötü. Şimdi de zincire vuruldu. Rus’ toprakları güvende.”

“Öyle mi dersin?” diye sordu Gece Yarısı. “Hâlâ anlamıyorsun.” Gözlerinden öfke, tiksinti ve... hayal kırıklığı gelip geçti. “Çiyerti’ye hükmedemezsin, gölün yanındaki eve bakamazsın ya da bizi bu hayattan solup gitmekten kurtaramazsın. Başarısız oldun. Göle giden yol sana kapalı; yaşlı kadının gazabına uğrama riskini alarak ben yolu sana kapatıyorum. Onun bir vârisi olmayacak. Hoşça kal, Vasilisa Petrovna.”

Sonra da geldiği gibi hızla gitti, tek görebildikleri Voron’un sırtında dalgalanan solgun saçları oldu. Vasya’nın son duyduğu, gitgide azalan toynak sesleriydi. Vasya sarsılmış bir şekilde az önce onun durduğu yere bakakalmıştı. Saşa da kafası karışmış gibi görünüyordu. “Bu ne demek şimdi?”

“Neden kızdığını anlamıyorum,” dedi Vasya. Ama huzursuzlandı. “Devam etmeliyiz. Beni yakın takipte kal. Birbirimizden ayrılmamalıyız.”

Vasya, Gece Yarısı’nın öfkesinden korktuğu ve burası onun gücünün kol gezdiği bir yer olduğu için temkinli bir şekilde yürüdüler. Saşa gölgeleri değerlendirip, değişen geceleri hayretle izleyerek Vasya’nın peşinden gitti. Ama yine de peşinden gitti. Vasya’ya güvendi.

Vasya daha sonra kendini suçlayacaktı.

26.

ALTIN ORDA⁶⁶

Bir uyarı yoktu. Uzaktan gelen bir parıltı görmediler ya da ses duymadılar. Birdenbire kendilerini karanlıkta kahkahaların doldurduğu bir ateş çemberinin içinde buldular.

Bir an için ikisi de donakaldı.

Eğlence düşünleri de öylece kalakaldı. Vasya silahlara şöyle bir göz gezdirdi; kavisli kılıçlar ve telleri gevşek kısa oklar vardı. Ateşten yayılan ışıktan uzakta onları izleyen atların kokusunu alabiliyor, gözlerindeki parıltıyı görebiliyordu.

Etraflarındaki adamlar ayağa fırladılar. Rusça konuşmuyorlardı. Kelimeleri, Vasya'nın bir zamanlar kızları... kurtardığı karanlık bir kış gecesinde duyduklarına benziyordu.

Vasya, "Geri çekil!" dedi Saşa'ya. Vasya, Gece Yarısı'nın solgun saçlarını ve yüzündeki zafer ifadesini göz ucuyla gördü. Bir fısıltı duyduğunu sandı: "Öğren ya da öl, Vasilisa Petrovna."

Bir düzine adam kılıçlarına davrandı. Ağabeyinin çektiği kılıç, alevlerin ışığını yansıtıyordu. "Tatarlar!" diye çıkıştı Saşa. "Vasya, git buradan."

"Hayır!" Hâlâ Saşa'yı geri çekmeye çalışıyordu. "Hayır, sadece yeniden Gece Yarısı yoluna girmeliyiz..." Ama adamlar yaklaşıyordu ve Vasya, Gece Yarısı yolunu göremiyordu. "Vasya," dedi Saşa, sakinliği yüzünden kulağa daha da kötü gelen bir sesle, "ben bir keşişim; beni öldürmezler. Ama sen... Koş. Kaç." Saşa adamların üzerine atılıp onları savuşturdu.

⁶⁶ On ikinci yüzyılda Batı Han tarafından kurulan bir Moğol hanlığıdır. On dördüncü yüzyılın başlarında İslam'ı benimsemiştir, en iyi dönemindeyken Moskova da dâhil olmak üzere günümüzde Doğu Avrupa olarak bilinen toprakların büyük bir kısmına hükmetmiştir. (y.n.)

Vasya kavgadan uzaklaştı, kamp ateşinde birden bir ışık patlaması olmasını istedi. Yenilenen ateş, ağabeyinin kılıcı parıltılar saçarak bir başkasının kılıcıyla buluşurken Tatarların geri çekilmesini sağladı.

Gece Yarısı yolu *oradaydı*, ışığın hemen ilerisinde. Ateş yeniden harlandı ve adamları korkuttu, o sırada Vasya, “Saşa, bu taraftan...” dedi.

Ya da demeye başlamıştı ki bir kılıcın kabzası, Vasya’nın şakağına isabet etti ve dünya karardı.



Kız kardeşinin yere yığıldığını gören Saşa kılıcını bırakıp kız kardeşine vuran adama Tatarca, “Ben din adamıyım ve o benim hizmetlim. Onu incitme,” dedi.

“Sen bir din adamı *gerçekten*,” diye yanıt verdi Tatar. Aksanlı bir şekilde Rusça konuşmuştu. “Sen Aleksandr Peresvet. Bu senin hizmetli değil ama.”

Sesi ve konuşması garip bir şekilde tanıdıktı ama Saşa, adamın yüzünü göremiyordu. Adam, ateşin diğer tarafında, Vasya’nın tepesinde dikiliyordu ve kızı tutup kaldırdı. Vasya’nın göz kapakları titreşti; alnındaki derin bir yaradan akan kanlar yüzüne âdeta bir labirent çiziyordu.

“*Bu*, senin cadı kardeş,” dedi Tatar. Hem memnun hem de şaşkın gibiydi sesi. “İkiniz nasıl geldi buraya? Dmitrii için casus işi yapıyor siz? Dmitrii kuzenleri böyle bir şeyde neden harcar ki?”

Şok içinde olan Saşa bir şey söylemedi. Diğer adamı tanımıştı. Tatar, diğer adama kendi dilinde, “Gel buraya,” diye ekledi. Vasya’yı omzuna attı. “Keşişin ellerini bağla ve beni takip et. General bunu bilmek isteyecektir.”



Birisi Vasya’yı taşıyordu. Her ayak sesi Vasya’nın başında zonkluyordu. İstifra etti. Kafatasına kırık buz parçaları saplanmış gibi bir acı hissediyordu. Onu taşıyan adam tiksinierek bağırırdı. “Bunu bir daha yaparsan,” dedi yarı tanıdık bir sesle, “generalin seninle işi bittiğinde seni bizzat ben döverim.”

Vasya etrafına bakınmaya, Gece Yarısı yolunu aramaya çalıştı. Ama yolu göremedi. Bilincini kaybettiğinde yolu da gözden kaçırmış olmalıydı. Artık gece vakti ilerliyordu ve Vasya ile Saşa, bir sonraki günün gece yarısına kadar kapana kısılmıştı.

Vasya'nın duyuları bulanıktı. Tüm kampın gözü önünde kendisini ve ağabeyini görünmez kılamazdı. Belki de kılabilirdi... ama bunu planlamaya çalıştığında bile düşünceleri darmadağın oluyordu.

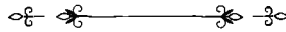
Bilincini geri kazanmaya başlarken önünde belli belirsiz görebildiği bir şey olduğunu fark etti. Keçeden yuvarlak bir yapıydı. Kapı olarak kullanılan örtü açılmış ve Vasya o boşluktan içeriye alınmıştı. Dehşetten boğazı ve midesi düğümleniyordu. Ağabeyi neredeydi?

İçeride adamlar... kaç tane adam olduğunu anlayamıyordu. İyi giyimli iki tanesi tam ortadaydı, küçük bir ocak ve sallanan bir lamba onları aydınlatıyordu. Onu taşıyan adam kızı yere atıverdi. Vasya bocalayarak dizlerinin üstüne kalkmayı başardı. Etraf, Vasya'da bir zenginlik izlenimi yaratmıştı; lamba işlenmiş gümüşlendi, içeride et kokusu, dizlerinin altında da halı vardı. Ortamda Vasya'nın anlayamadığı, kafasını karıştıran bir dilde konuşuluyordu. Saşa da Vasya'nın yanına atıldı.

İyi giyimli adamlardan biri Tatar, diğeri ise Rus gibi görünüyordu. İlk konuşan da Rus oldu. "Bu da ne?" diye sordu.

Vasya'nın arkasından neredeyse tanıdık bir ses yankılandı: "Bu..." Vasya dönüp bakmaya çalıştı ve başındaki ağrı yüzünden hareketsiz kalması gerekti, nefes nefeseydi. Ama sonra adam öne çıkınca Vasya onun yüzünü görebildi. Onu tanıyordu. Bir keresinde, Moskova'nın dışındaki ormanda Vasya'yı neredeyse öldürecekti. Kötü bir büyücünün yardımıyla az kalsın Dmitrii İvanoviç'i tahtından edecekti.

Berbat Rusçasıyla, "Anlaşılan," dedi Çelubey ve Vasya'ya gülümsedi, "Dmitrii İvanoviç kuzenlerinden kurtulmak için yeni bir yol bulmuş."



Temnik, yani *general* dedikleri uzun boylu olan adam Mamay olmalıydı, gerçi Saşa onu yalnızca namından biliyordu. Rus olan adamı ise tanııyordu.

“Kuzenleri mi?” diye sordu temnik, kendi dilinde. Mamay orta yaşlarda, yorgun, vakur ve saçlarına aklar düşmüş bir adamdı. Sayısız handan biri olan Berdi Beg’e sadıktı ama Berdi yalnızca iki sene tahtta kalabilmişti. Mamay o zamandan beri kaybettiği konumu geri kazanmak için entrikalar çeviriyordu, Büyük Han’ın⁶⁷ soyundan gelmiyor olması da ona bu anlamda köstek oluyordu. Saşa... ve muhtemelen Tatar’ın tüm ordusu... Mamay’ın, Dmitrii’yi muhakkak yenmesi gerektiğini yoksa savaş halindeki Altın Orda’da rakip bir hizip doğacağını ve onun işini bitireceğini biliyordu.

Her şeylerini kaybetme ihtimali olan adamlar herkesten daha tehlikeli olurdu.

“Bu adam, kutsal Aleksandr Peresvet... Muhtemelen adını duymuşsunuzdur,” dedi Çelubey ama gözleri Vasya’nın üzerindeydi. “Diğeri de... Onunla ilk kez Moskova’da tanışmıştım, bana asillerden olduğu söylenmişti: Aleksandr Peresvet’in erkek kardeşi. Ama bunun yalan olduğu ortaya çıktı.” Çelubey yumuşak bir sesle devam etti: “Meğer bu bir oğlan değil, kızmış... Küçük bir cadı kız. Oğlan kılığında bütün Moskova’yı aldatmış. Dmitrii’nin onları... bir keşişi ve bir cadıyı buraya neden gönderdiğini çok merak ediyorum... Casuslar mı acaba? Sen bana söyle misin, devuşka?”⁶⁸ Bu son soru, Vasya’ya neredeyse kibar bir şekilde sorulmuştu. Ama Saşa bunun ardındaki kötü niyetin farkındaydı.

Kız kardeşi gözlerini sessizce Çelubey’e dikmişti. Vasya’nın gözleri dehşetle kocaman açılmıştı; yüzü de kan içindeydi. “Sen benim canımı yaktın,” diye fısıldadı sesi titreyerek, Saşa onun sesinde daha önce hiç böyle tehlike altında hissettiğini belli eden bir tını duymamıştı.

“Daha da yakacağım canını,” dedi Çelubey uysallıkla. Bu bir tehditten ziyade gerçeğin beyanıydı. “Neden buradasın?”

“Saldırıya uğradık,” diye fısıldadı Vasya, sesi hâlâ titriyordu. “Adamlarımız öldürüldü. Yardım istemek için ateşe yaklaştık.” Gözleri kocaman ve karanlıktı, kafası karışık ve dehşet içindeydi, yanağındaki kanlar kurumuştur. Vasya başını eğdi ve sonra tekrar kaldırıp Çelubey’e baktı. Bu

⁶⁷ Cengiz Han. Altın Orda oluşumundaki torunları Rusya’ya iki yüzyıl boyunca hükmetmiştir. (y.n.)

⁶⁸ Genç hanım, genç kız. (ç. n.)

kez iki damla gözyaşı yanaklarındaki kan izlerinde yeni yollar açarak akıyordu.

Saşa onun çaresiz kızı oynarken aşırıya kaçtığını düşündü ama sonra Çelubey'in yüzündeki ifadeden temkinin silinip yerine aşığılamanın geldiğini gördü. İçten içe şükür duası etti. Saşa, Çelubey'in dikkatini kendi üzerine çekip, "Onu korkutma," dedi. "Yanınıza gelmemiz bir tesadüftü. Casus falan değiliz."

Çelubey ona dönüp, "Gerçekten mi?" dedi ipeksi bir sesle. "Kardeşinle beraber böyle uygunsuz kıyafetlerle yol almanız da mı *tesadüf*?"

"Onu bir rahibe manastırına götürüyordum," diye yalan söyledi Saşa. "Büyük Prens benden bunu yapmamı istedi. Ama kabilemiz hırsızların saldırısına uğradı; tek başımıza desteksiz kaldık. Adamlar onun kıyafetlerini parçaladı; her şeyimizi aldılar, sadece gördükleriniz kaldı. Birkaç gündür aç biilaç dolaşıyorduk, ateşinizi görüp yanınıza geldik. Sizden yardım istemeye geldik, size saygısızlık etmeye değil."

"Ama kafam karıştı," dedi Çelubey son derece ironik bir şekilde. "Büyük Moskova Prensi'nin en yakın danışmanı neden böyle bir zamanda kardeşini manastıra götürüyor?"

"Dmitrii İvanoviç'e savaşa girmemesini tavsiye ettim," dedi Saşa. "Sınirlenip beni yanından uzaklaştırdı."

"Pekâlâ," diye çabucak söze girdi Mamay, "durum böyleyse, bize kuzeninin niyeti ve planı konusunda bilgi vermekte zorlanmazsın, böylece dua etmeye geri dönebilirsin."

"Dmitrii'nin planlarından haberim yok," dedi Saşa. "Dedim ya..."

Çelubey, Saşa'nın yüzüne elinin tersiyle öyle bir vurdu ki Saşa yere yıkıldı. Vasya çılgınlığı basıp Çelubey'in ayaklarına kapanarak Saşa'nın karnına tekme atmasını engelledi. "Lütfen," diye haykırdı. "Lütfen, ona zarar verme."

Çelubey onu savuşturdu ama Vasya onun önünde ellerini birbirine kenetleyip diz çökerken Vasya'ya kaşlarını çatıp dik dik baktı. Vasya hiçbir zaman güzel bir kadın olarak görülmezdi ancak iri kemikleri ve kocaman gözleri bir şekilde insanın bakışlarını kendine çekiyordu. Dudağı

kanayan Saşa, adamın dikkatinin, bu defa daha farklı bir şekilde kız kardeşine çevrilmesinden rahatsız oldu. Lanet olası Vasya da onları, Saşa'dan uzak tutmak için buna teşvik ediyordu.

“Kusuruma bakma,” dedi Çelubey sakince. “Ağabeyine inanmıyorum.”

“O sadece doğruları söyledi,” diye fısıldadı Vasya, sesi iyice kısılarak.

Mamay birden Rus adama döndü. “Ne diyorsun şimdi, Oleg İvanoviç? Yalan mı söylüyorlar?”

Rus adamın sakallı yüzü oldukça gizemliydi ama Saşa onu ismen tanı-mıştı. O, Tatarların yanında yer alan Büyük Ryazan Prensiydi.

Oleg dudaklarını sımsıkı kapattı. “Yalan söyleyip söylemediklerini anlayamıyorum. Ama keşişin hikâyesinin doğru olması daha muhtemel. Dmitrii İvanoviç casusluk yapsınlar diye kuzenlerinin ikisini birden, kız olanı da erkek kıyafetleriyle neden göndersin ki?” Vasya'ya çevirdiği bakışları kınama doluydu.

“O bir cadı; onun tuhaf güçleri var,” diye ısrar etti Çelubey. “Kamp ateşimizin anormal bir şekilde yanmasına sebep oldu; Moskova'dayken atımı büyüledi.”

Bütün gözler Vasya'ya çevrildi. Vasya'nın bakışları bir yere odaklanmamıştı ve dudakları titriyordu. Başındaki yara hâlâ kan toplandığı için şişiyordu. Vasya sessizce ağlıyordu.

“Gerçekten mi?” dedi Oleg etkili bir sessizlikten sonra. “Korkunç görünüyor. Kızın adı ne?” Son cümlesi Rusçaydı.

Vasya boş boş baktı ve cevap vermedi. Çelubey bir kez daha elini kaldırdı ama Oleg'in sesi, darbesini yarıda kesmesine sebep oldu. “Artık eli kolu bağlı kızlara da mı vuruyorsun?”

“Size söyledim,” dedi Çelubey, öfkelenerek. “O bir cadı!”

“Ben buna dair bir kanıt göremiyorum,” dedi Oleg. “Ayrıca vakit geç oldu, kaderlerine sabah olunca karar verebiliriz.”

“Ben onlarla bizzat meşgul olacağım,” dedi Çelubey. Gözlerinde hevesli bir ışık vardı, Moskova'da aşağılandığı anlar belli ki hafızasında tap-

tazeydi. Belki de oğlan kılığındaki yeşil gözlü kız merakını cezbediyordu. Kasyan'ın onun sırrını bütün Moskovâ'nın önünde, olabilecek en gaddar şekilde açık ettiği gün, Çelubey'in de nehir kenarında olması mümkündü. "Dmitrii İvanoviç ona zarar vermezseniz," dedi Saşa, "onun için fidye ödeyebilir."

Saşa'yı duymazdan geldiler.

"Pekâlâ," dedi Mamay. "Onlarla ilgilen ve öğrendiklerini bana söyle. Oleg İvanoviç..."

"Keşiş, işkenceyle öldürülürse Metropolit'in⁶⁹ söyleyeceği birkaç kelâm olur," dedi Oleg. Saşa nefes alıp sakinleşmeye çalıştı.

Mamay, "Keşişin yaşadığından emin ol," diye ekledi Çelubey'e.

Oleg, "General," dedi Mamay'a, bir kez daha gözlerini Vasya'ya çevirip, "kızı bu gece yanımda tutacağım. Ağabeyinden ayırırsak, yalnız başına korkarsa, bana daha fazla şey anlatabilir."

Çelubey kızgın görünüyordu. Konuşmak için ağzını açıtıysa da Mamay ondan önce davrandı, keyifli görünüyordu. "Nasıl istersen. Çok cılız bir kız ama, değil mi?"

Oleg eğilerek selam verdi ve Vasya'yı tutup ayağa kaldırdı. Vasya konuşulanların çoğu Tatarca olduğu için neler söylendiğini tam olarak anlamamıştı. Gözleri Saşa'ya kilitlendi. "Korkma," dedi ağabeyi.

Bu onu pek de teselli etmemişti. Vasya kendisi için değil, ağabeyi için korkuyordu.

⁶⁹ Ortodoks kilisesinde yüksek rütbeli din adamı. Orta Çağ'da Rus' kilisesinin Metropolit'i, Rusya'daki en büyük Ortodoks otoritesiydi ve Bizans Patriği tarafından seçiliyordu. (y.n.)

RYAZANLI OLEG

Mamay'ın çadırının dışında Oleg, dişlerinin arasından tıslamaya benzer bir ses çıkardı. İki silahlı adam belirdi ve peşlerinden geldi. Yüz ifadelerini, aldıkları eğitim gereği silmeden önce Vasya'ya merakla bakıyorlardı. Vasya ağabeyi için çok korkuyordu. Her şey çok hızlı olmuştu. Gece Yarısı onunla alay edebilir ve onu tehdit edebilirdi ama Vasya büyük büyükannesinin hizmetkârının Vasya'ya ihanet edip onu Tatarların kucağına bırakacağını hiç düşünmemişti. *Neden, Tanrı aşkına?*

Başarısız oldun, demişti Gece Yarısı ona.

Oleg onu çekerek ilerletti. Vasya düşünmeye çalıştı. Kendini kurtarıp uzaklaşırsa, ertesi günün gece yarısında ağabeyi için geri dönebilir miydi? Bu büyük kampta, yüzü kandan yapış yapış olmuşken, büyü yapmak ona kaygısız yıldızlar kadar uzak geldi.

Mamay'inkinden daha küçük ancak onun gibi yuvarlak bir başka çadır karanlıkta belirdi. Oleg onu kapı boşluğundan içeriye attı, kendisi de peşinden girdi ve hizmetlilerinin kuşkulu bakışlarını göz ardı etti.

Bu çadırdaki ocak yoktu, yalnızca kilden tek bir lamba vardı. Vasya bu sade mekâna ve düzgün kürk yığınının dair kısa bir izlenim edindi ve Oleg konuşmaya başladı. "Bir rahibe manastırına gidiyorsun, öyle mi? Hem de böyle giyinerek? Eşkıyaların tuzağına düştünüz? Sonra da sen ve ağabeyin, Çelubey'in ateşine yaklaşacak kadar aptallık ettiniz? Ahmak mıyım ben? Bana doğruyu söyle, kızım."

Vasya aklını toplamaya çalıştı. "Ağabeyim size doğruyu söyledi," dedi.

"Sen korkak değilsin, bu kadarını görebiliyorum." Sesi kısıldı. "Sana yardım edebilirim. Ama doğruları öğrenmem lazım."

Vasya gözlerinin dolmasına izin verdi. Hiç de zorlanmadı. Başı çok kötü ağrıyordu. "Size söyledik zaten," diye fısıldadı yeniden.

“Peki,” dedi Oleg. “Dediğin gibi olsun. Seni yarın Çelubey’e teslim ederim, o da senden doğruları söke söke alır.” Adam oturup botlarını çıkarmaya koyuldu.

Vasya bir an için onu izledi. “Sen Rus’ halkındansın ama düşmanın yanında savaşıyorsun,” dedi. “Bir de sana güvenmemi mi bekliyorsun?”

Oleg bakışlarını kaldırdı. Bir botunu kenara koyarken, “Altın Orda’nın yanında savaşıyorum,” dedi açık açık, “çünkü Moskova yangından yerle bir olmuş, halk köle olarak kaçırılmışken Dmitrii İvanoviç gibi inancımı yüksek tutamıyorum. Ama bu, sana yardım edemeyeceğim anlamına gelmiyor. Benim karşımda yer alırsan çekeceğin büyük acıları görmeyeceğim anlamına da gelmiyor.”

İkinci botu da ilkinin yanında yerini aldı. Adam daha sonra şapkasını çıkarıp kürk yığınının üzerine fırlattı. Adam kızı süzüp değerlendirdi. *Unut*, diye düşündü Vasya. *Onun seni görebileceğini unut...* Ama odaklanamıyordu; başında kor gibi yanan ve ağrıyan bir yara vardı. Adam çıplak ayaklarıyla Vasya’ya doğru avına yaklaşır gibi yürüdü. Hiçbir şey söylemeden kızın bileklerine sarılı ipi tek eliyle tuttu, diğer eliyle de başka silahları var mı diye kızın üzerini aradı. Vasya silahsızdı. Birisi, Çelubey’in yanında kafasına vurulduktan sonra bıçağını almıştı. “Eh,” dedi, elini Vasya’nın vücudunda gezdirirken, “sanırım gerçekten de bir kızsın.”

Vasya adamın ayağına bastı. Adam, Vasya’nın suratına vurdu.

Vasya kendine geldiğinde, yere sere serpe uzandığını fark etti. Adam onun bileklerindeki ipi kesmişti. Vasya başını kaldırdı. Adam kürk yığınının üzerinde oturuyor, kınından çıkarıp dizleri üzerine yatırdığı kılıcına bileği taşını sürtüyordu.

“Uyandın mı?” dedi. “Haydi, yeniden başlayalım. Bana doğruyu söyle, devuşka.”

Vasya bin bir güçlkle ayağa kalktı. “Yoksa ne olur? Bana işkence mi yapacaksın?”

Adamın yüzünden tiksinti ifadesi gelip geçti. “Asil bir şekilde acı çekmeye kararlı olduğun için belli ki durumu anlayamıyorsun ama Çelubey’in yerine benim yanımda olduğun için şanslısın. Çelubey, Moskova’da rezil oldu; bütün ordu bu hikâyeyi biliyor. *Çelubey* sana işkence yapar. Belki ilham falan gelirse o gün ağabeyinin önünde sana zor kullanarak yaşadığı aşagılanma hissini size de yaşatmaya çalışır.”

“Önümdeki seçenekler bunlar mı yani? Ya orada herkesin önünde te-cavüze uğrayacağım ya da burada?”

Adam homurdandı. “Şanslısın ki kadın gibi görünen ve davranan kadınlardan hoşlanıyorum. Bana bilmek istediklerimi söyle, ben de seni Çelubey’den koruyayım.”

Gözleri birbirlerine kenetlendi. Vasya derin bir nefes aldı ve bir kumar oynamaya karar verdi. “Büyük Moskova Prensi’nden bir haberim var,” dedi.

Adamın yüz hatları belirginleşti. “Öyle mi? İlginç bir elçi seçimi yapmış.”

Vasya omuz silkti. “Buradayım, değil mi?”

Oleg kılıcını ve bileği taşını bir kenara koydu. “Doğru. Ama belki de yalan söylüyorsun. Kanıtın var mı? Yoksa elinde ne varsa adamlardan kaçarken ağzına atıp yuttun mu? Söz veriyorum, artık senin suçun değil.”

Vasya bunu yapabilir miydi bilmiyordu. Ama, “Bir delilim var,” derken sesinin titrememesini sağladı.

“Pekâlâ. Göster bana.”

“Göstereceğim,” dedi Vasya. “Tabii sen bana neden Çelubey’in, Dmitrii’nin kuzenlerinden kurtulmak için yeni bir yol bulduğunu söylediğini açıklarsan.”

Oleg omuz silkti. “Serpuhov Prensi de burada tutsak. Dmitrii onun nereye kaybolduğunu merak etmedi mi?” Oleg duraksadı. “Ah. Elçi, öyle mi? Yoksa bir kurtarma ekibi mi? Her ikisi de mümkün görünmüyor.”

Vasya cevap vermedi.

“Her hâlükârda Dmitrii için kötü bir plan olduğunu söylemeliyim,” diye bitirdi Oleg. “Şimdi Mamay’ın elinde onun üç tane kuzeni oldu.” Kollarını kavuşturdu. “Şimdi. Neymiş bakalım şu delilin?”

Vasya başındaki şiddetli ağrıyı göz ardı edip avuçlarını açtı ve onları ateş hatırasıyla doldurdu.

Oleg küfrü bastı, kızın parmaklarındaki alevlerden ileri geri sallanarak kaçınmaya çalıştı.

Vasya hâlâ yere diz çökmüş haldeydi; başını kaldırmış, alevler arasından adama bakıyordu. “Oleg İvanoviç, Mamay bu savaşı kaybedecek.”

“Rus’ halkının ayaktakımından oluşan ordusu, Altın Orda’yı yenecek, öyle mi?” Ama Oleg’in sesi cılız ve soluksuzdu; gözleri alevlere kilitlenmişti. Dokunmak için uzandı ama sıcaklığı hissedince irkilip geri çekildi. Ateş, kızın canını yakmıyordu, gerçi Vasya kollarındaki tüylerin yanıp büzüşüğünü görebiliyordu. “İyi numara,” dedi adam. “Dmitrii şeytanlarla işbirliği mi yaptı? Bu bir orduyu yenmeye yetmez. Mamay’ın kaç tane atı var biliyor musun sen? Kaç tane oku, kaç tane adamı? Rus’ topraklarındaki herkes Dmitrii’nin yanında savaşa, yine de sayıları ikiye bir düşük kalır.”

Ama Oleg, Vasya’nın ellerinden gözlerini alamıyordu.

Vasya acısına, ağrısına rağmen yüzündeki soğukkanlılığı, zihninde ateşin anısını korumak için büyük bir çaba sarf ediyordu. Oleg kendi halkını korumak için düşmanın yanında yer almıştı. Çıkarıcı bir adamdı. Belki Vasya onu ikna edebilirdi. “Ateşle numara yapmak mı?” dedi. “Böyle mi düşünüyorsun? Hayır. Ateş, su ve karanlık... Üçü de bu toprakların, yeni bir gücün yanında savaşacak kadim güçleridir.” Bunun doğru olmasını umdu. “Generalin bu savaşı *kaybedecek*. Ben bunun delili ve kanıtıyım.”

“Dmitrii İvanoviç kara büyü için ruhunu mu sattı?” Oleg haç çıkardı.

“Bize hayat veren toprakları savunmak kara büyü mü oldu?” Vasya birden ellerini kapatıp alevleri söndürdü. “Beni neden Çelubey’in elinden aldın, Oleg İvanoviç?”

“İyilik yaparak hata ettim,” dedi Oleg. “Ayrıca Çelubey’den hiç hoşlanmıyorum.” Vasya’nın avuçlarına dokunmak için çekinerek parmağını uzattı ve avuçlarının oldukça soğuk olduğunu hissetti.

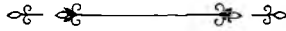
“Dmitrii’nin yanında senin göremeyeceğin güçler var,” dedi Vasya. “Biz sizin göremeyeceğiniz güçlere sahibiz. Bir işgalciyi desteklemek yerine kendi savaşını versen daha iyi edersin, Oleg İvanoviç. Bana yardım edecek misin?”

Vasya onun tereddüt ettiğine yemin edebilirdi. Sonra adamın yüzüne acı bir tebessüm yayıldı. “İkna gücün oldukça yüksek. Neredeyse seni Dmitrii’nin gönderdiğine inanacağım. Düşündüğümünden daha da zekiymiş. Ama ben peri masallarına inanmayı bırakalı uzun zaman oldu, devuşka. Bu kadarını yapacağım. Mamay’a senin sadece rahibe manastırına gönderilmiş aptal bir kız olduğunu, köle olarak satın alınıp benim hane-

me gönderilmenin daha iyi olacağını söyleyeceğim. Savaş bittikten sonra Ryazan'da benim için ateş numaralarını yapabilirsin. Ama kimse senin o numaralarını görmesin. Tatarlar cadılardan korkar.”

Vasya'nın başındaki acının şiddeti artıyordu. Görüşü kenarlardan kararıyordu. Vasya adamın bileğini yakaladı. Hileler, yanılsamalar ve aldatmacalar Vasya'yı yarı yolda bırakmıştı. “Lütfen,” dedi.

Bilincini yitirmeden önce duyuları puslanırken adamın fısıldayarak söylediği cevabı duyabildi: “Seninle şöyle bir anlaşma yapacağım: Sen tek başına ağabeyini ve Serpuhov Prensi'ni bulup kurtarabilirsen... ve bunu, adamlarımın ve boyar'larımın *bağlılıklarını* sorgulamalarını sağlayacak bir şekilde yapabilirsen... o zaman bu benim için yeterli bir *delil* olur ve sana kulak asarım. O zamana kadar Tatarların yanındayım.”



Vasya o gece uyudu mu yoksa sadece başındaki ağrı bilincini yitirmesine mi yol açtı, emin değildi. Rüyaları onu izleyen ve bekleyen yüzlerle doluydu. Morozko'nunki kaygılı, Ayı'nunki kararlı, Gece Yarısı'nunki kızgındı. Büyük büyükannesi Gece Yarısı'nda kaybolmuştu. *Üç yangından kurtuldun ama son bilmeceyi çözemedin.*

Ardından rüyasında ağabeyine, Çelubey onu kahkahalar atarak öldürene kadar işkence edildiğini gördü.

Şafaktan önceki karanlık vakitte nefes nefese uyandı Vasya, yumuşak ve sıcak bir yerde uyumuş olduğunu fark etti. Birisi yüzündeki kurumuş kanları bile silmişti. Kıpırdamadan yattı. Başındaki zonklama boğuk bir mırıltıya dönmüştü. Başını çevirince yanında uyanık bir şekilde yüzükoyun uzanan ve kendisini izleyen Oleg'i gördü. “İnsan ellerine ateşi doldurmayı nasıl öğrenir?” diye sordu, önceki gecenin muhabbeti kesintisiz sürüyormuş gibi.

Erken şafağın solgun ışıkları etraflarını sarıyordu. Bir kürk yığınına paylaşıyorlardı. Vasya hızla doğruldu.

Adam hareket etmedi. “Edebin mi sarsıldı? Hem de gece yarısı oğlan kılığında bir Tatar kampına geldikten sonra?”

Vasya kürklerin altından kedi gibi çıktı, yüzündeki ifade ikna edici olmalıydı ki adam keyifli görünerek, “Sana elimi süreceğimi mi sandın,

cadı?” dedi yumuşak bir sesle. “Ama bir deri bir kemik olsa bile bir kızın sıcaklığıyla uyumayalı uzun zaman olmuştu. Sana bunu için teşekkür ederim. Yoksa yerde yatmayı mı tercih ederdin?”

“Evet,” dedi Vasya, soğuk bir tavırla.

Doğrulurken, “Öyle olsun,” dedi Oleg, uysallıkla. “İzdirap çekmeye kararlısın madem, üzüngime bağlı bir şekilde yürüyebilirsin, böylece Mamay yumuşadığımı düşünmez. Uzun bir gün seni bekliyor.”



Oleg, ger⁷⁰ olarak adlandırdığı çadırından çıktı. Vasya'nın düşünceleri birbirleriyle yarışyordu. Kaçmalı mıydı? Kendisini görebildiklerini unutup ağabeyini bulana kadar kamp yerini dolaşmalı mıydı? Ama ağabeyini görebildiklerini unutabilecek miydi? Cevabın olumsuz olduğuna gönülsüzce karar verdi. Gece yarısına kadar beklemek daha iyi ve daha akıllıcaydı. Tek bir şans vardı.

Oleg onun yanına bir adamını göndermişti, adam elinde kötü kokan bir kadeh taşıyordu. Fermente edilmiş kısırak sütüydü bu. Yoğun, pütürlü ve ekşiydi. Vasya'nın midesi kalktı. Oleg yeniden ortaya çıktığında, “Kokusu pek bir şeye benzemiyor, biliyorum ama,” dedi, “Tatarlar bugünlerde sadece bunu içerek yolculuk ediyor... tabii bir de atlarının kanlarını. Sen de iç, vedma.”⁷¹

Vasya nefesini tuttu ve boğulmadan içip bitirmeye çalıştı. Oleg kızın bileklerini bağlamak için uzandığında, “Oleg İvanoviç, ağabeyim iyi mi?” diye sordu Vasya.

Adam ipi kızın bileklerine sımsıkı sardı ve ilk başta cevap vermek istemiyormuş gibi baktı. Sonra da kısaca, “Yaşıyor, gerçi yaşadığına pişman olmuş olabilir. Anlattığı hikâyeyi değiştirmede. Mamay’a senin bir şey bilmediğini, sadece aptal bir kız olduğunu söyledim. Mamay bana inandı, Çelubey için aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Ona karşı dikkatli ol.”

Vasya titrememeye çalışarak kendi kendine, *gece yarısında*, dedi. *Sadece gece yarısına kadar hayatta kalmalısınız.*

⁷⁰ Keçeden veya deriden yapılan, taşınabilen, yuvarlak bir çadırıdır ve yolculuk esnasında Moğol orduları tarafından kullanılırdı. Genellikle her gün bozulur, her gece yeniden kurulurdu ama Han'ın ya da ordu liderinin kullandığı en kaliteli çadırlar genellikle kurulduktan sonra bozulmaz, bir yerden bir yere öküzlerin çektiği devasa bir platform üzerinde taşınırdı. (y. n.)

⁷¹ *Vyed'ma*, cadı, bilge kadın. (y. n.)

Oleg onu çadırın dışına, göğe yükselen güneşin altına çıkardığında Vasya ümitsizliğe kapıldı. Gün ışığında kamp yeri bir kasabadan hatta bir şehirden daha büyüktü. Çadırlar ve sıra sıra atlar arazide göz alabildiğine uzanıyor, yer yer ağaç grupları yüzünden görüntü kesiliyordu. Yüzlerce adam vardı. Binlerce. On binlerce. Zihni daha fazlasına yetmiyordu. Adamlardan daha fazla at vardı, dört bir yanda bir sürü yük arabası duruyordu. Dmitrii bununla baş edebilecek bir ordu toplayabilecek miydi? Onları yenmeyi nasıl umabilirdi ki?

Oleg'in atı koca kafalı ve bodur bir doru kısraktı. Kısrığın bakışlarında nezaket ve zekâ vardı. Oleg, kısrığın boynuna nazikçe vurdu.

Vasya doru ata, *merhaba*, dedi. Bunu at dilinde söylemek için vücudunu kullanmıştı.

Doru at, kulağım kuşkuyla titretti. *Merhaba*, dedi. *Sen at değilsin.*

Evet, dedi Vasya, o sırada Oleg bileklerindeki ipi eyerine bağlayıp kısrığın sırtına atladı. *Ama seni anlıyorum. Bana yardım edebilir misin?*

Kısrığın kafası karışmıştı ama gönülsüz olduğu söylenemezdi. *Nasıl?* diye sordu ve Oleg onun baldırına dokununca tırıs gitmeye başladı. Vasya nasıl açıklayacağını düşünürken ip onu çekiştirince tökezleyerek onlarla beraber yürümeye başladı ve bu yolculuğa gücünün yetmesi için dua etti.



Vasya, Oleg'in onu hem aşağılamak için hem de yolculuk eden bir ordunun daha kötü yönlerinden onu korumak için Vasya'yı yanında tuttuğunu çok geçmeden anladı. Belki de Dmitrii İvanoviç'in Vasya'yı gönderdiğine belli ettiğinden daha çok inanıyordu. Belki de Tatarlara görüldüğü kadar sadık değildi. Birisi ilk kez Vasya'ya fışkı⁷² attığında Oleg aldatıcı derecede yumuşak bir ses tonuyla bir şeyler söylemişti ve Vasya bir daha bu şekilde rahatsız edilmemişti.

Ama çetin bir gündü ve saatler geçmek bilmiyordu. Vasya'nın ağzı, gözleri toz toprak içinde kalmıştı. Sabah vaktini yarılamışken yağmur yağmış, toz toprak bu sefer de çamura dönüşmüştü. Vasya bir süreliğine rahat etmişti ama sonra üzerine yapışmış ıslak kıyafetleri yüzünden titremeye başlamıştı. Sonra yeniden güneş çıkmış ve terleme faslına geçmişti.

Doru kısrak, Vasya'nın en kolayına gelecek, engebesiz yerlerden ilerlemeye ikna olmuştu böylece atlayıp çekiştirmek zorunda kalmayacak ve

⁷² Atgillerin taze dışkısı. (ç. n.)

Vasya'nın ayakları yerden kesilmeyecekti. Ama kısırağın saatler boyunca istikrarlı bir şekilde tırıs gitmesi gerekiyordu. Vasya'yı da peşinden çekiştiriyordu. Kız nefes nefese kalmıştı, uzuvları cayıp cayıp yanıyor, başındaki yara zonkluyordu. Oleg arkasına dönüp bakmadı.

Güneş en tepeye çıkana kadar durmadılar, sonra da çok kısa bir mola verdiler. Onlar durur durmaz Vasya doru atın rahat omzuna bıraktı kendini, tır tır titriyordu. Oleg'in attan indiğini duydu. Vasya'ya, "Yine cadılık işleriyle mi uğraşıyorsun?" diye sordu, yumuşak bir sesle.

Vasya ağrıyan başını kaldırıp adama içerleyerek gözlerini kırptırdı.

Kısırağın boynuna hafifçe vurup, "Onu henüz bir tayken almıştım ve bu yaşa kadar yetiştirdim," diye açıkladı. "Henüz seni ısırmadı, şimdi de sen ona saban atıymış gibi dayanıyorsun."

"Belki de erkeklerden hoşlanmıyordur," dedi Vasya, alnındaki teri silerken.

Oleg homurdandı. "Belki de. Al bakalım." Ona bir bal şarabı tulumu uzattı, Vasya da şarabı yudumlayıp ağzını elinin tersiyle sildi. "Karanlık çökene kadar yola devam edeceğiz," dedi Oleg, bir ayağını üzengeye koyup. "Göründüğünden daha güçlüsün," diye ekledi. "Bu yüzden şanslı sayılırsın."

Vasya gece yarısına kadar yalnızca dua etti.

Oleg atına yeniden binmeden önce kısırağı bir kulağını eğdi ve Çelubey atının sırtında eşkin eşkin geldi. Oleg ona dönüp temkinli bakışlar attı. "O gururlu hallerinden eser kalmamış, küçük kız." Çelubey bunu Rusça söylemişti.

Vasya, "Ağabeyimi görmek istiyorum," dedi.

"Hayır istemiyorsun. Ağabeyin senden daha kötü bir gün geçiriyor," dedi Çelubey. "İstese işleri kolaylaştırabilir ama sırtına aldığı darbelere rağmen yalanlar atmaya devam ediyor."

Vasya mide bulantısını bastırdı. "O bir din adamı," diye çıkıştı. "Onu incitmeye hakkınız yok!"

"Manastırda kalsaydı kimse onu incitmezdi," dedi Çelubey, "Din adamlarının manastırda kalmaları ve sadece dua etmeleri gerekir." Eğilecek yaklaştı. Oleg'in adamlarından bazıları kafalarını çevirdiler. "İkiniz-

den biri bana istediğim cevapları vermezse, ağabeyin ölür,” dedi. “Hem de bu gece.”

Çelubey atını hemen Oleg’inkinin yanına getirdi. Vasya hareket etmedi ama birdenbire doru kısarak iki arka ayağını da kaldırıp Çelubey’in atının yan tarafını tepikledi. At kişnedi, ürktü, binicisini sırtından attı ve çılgın gözlerle geri çekildi, Oleg’in kabanında toynak biçiminde iki gedik vardı.

Oleg’in doru atı kişneyerek şaha kalktı ve Vasya’yı yere yıktı. Vasya acıyla toprağa düşse de kısrağın bunu yapmasına sevindi. Böylece kimse onun bunu kasten yaptığını anlayamamıştı. Oleg öne atılıp atı dizginlerini tuttu.

Bütün adamlar gülüyordu.

“Cadı!” diye çıktı Çelubey, yerden kalkarken. Hem biraz korkmuş hem de kızgın olduğunu görmek Vasya’yı şaşırmıştı. “Sen...”

Oleg, Vasya’nın arkasından, “Atımın hırçınlığı için bir kızı suçlayamazsın,” dedi yumuşak bir sesle. “Kısrağını fazla yakına getirdin.”

“Kızı yanıma alıyorum artık,” dedi Çelubey. “Bu kız hepimiz için büyük bir tehlike.”

“Kısraktan mı bahsediyorsun kızıdan mı?” diye sordu Oleg saf saf. Adamlar yine kahkahalara boğuldu. Vasya gözlerini Çelubey’den ayırmadı. Ruslar, Vasya’ya her iki yanından sokuluyorlar, Tatarlarla safları sıklaştırıyorlardı. Birisi, Çelubey’in atını yakaladı. Çelubey kıza hem öfkelenmiş hem de büyülenmiş gibi dik dik bakıyordu. Ama sonra birden arkasına dönüp, “Gece yarısında kızı bana getireceksin,” dedi. Sonra atına binip tozlu yolda ilerledi.

Vasya onun gidişini izlerken Oleg başını iki yana sallıyordu. “Dmitrii İvanoviç’in en azından akliselim bir adam olduğunu zannederdim,” dedi. “Ama kuzenlerini su gibi harcamak niye?” Vasya’nın yüzünün hâlâ bembeyaz ve korku dolu olduğunu görünce, onu kabaca avutmak için, “Al bakalım,” dedi ve ona iri bir parça bazlama verdi. Ancak Vasya hayatını bir şeyler yiyerek kurtaramazdı; ekmeği, daha sonrası için kolunun içine sakladı.



Öğleden sonrası uzayıp gidiyordu ve Ryazanlı adamlar tuhaf bir şey yaşamaya başlamışlardı. Atları yavaşlıyordu. Bunun sebebi sakatlık ya da hastalık değildi. Ancak adamlar tekmelese de mahmuzlasa da atları hafifçe hızlanıyor, birkaç adımdan sonra kulaklarını yatırıyordu.

Oleg ve adamları, hızlı hızlı ilerleyen Tatar kuyruğunun gerisinde kaldıklarını fark ettiler. Gece çökene kadar ana grubun görüş alanından çıkmışlardı. Yalnızca griye çalan sarı gökyüzünün altında topraktaki belli belirsiz izler, onlara ordunun geri kalanının nereye gittiğini gösteriyordu.

Vasya bütün uzuvlarındaki gücün tükendiğini hissediyordu. Bütün grubun atlarıyla sessizce müzakere etmekten başı zonkluyordu. Neyse ki Oleg'in kısrağı anlayışlı bir hayvandı ve diğerleri ona hayranlık duyuyordu. Vasya'nın ihtiyacı olan gecikmeyi yaratmada Vasya'ya büyük bir yardımı dokunmuştu. Vasya, zorla Çelubey'e götürülecekse bile bunun gece yarısı ve dolaylarında olmasını istiyordu.

Bir ırmak geçidine geldiler ve atların su içmesi için durdular. Nefes nefese kalan Vasya da nehir kıyısına diz çöktü. Kana kana su içerken hazzırlıksız yakalandı ve Oleg onu ıslak elleriyle kollarından tutup kaldırdı ve kendine çevirdi. "Pekâlâ," dedi acımasızca, "bunu sen mi yapıyorsun?"

"Neyi ben mi yapıyorum?" diye sordu Vasya.

Adam kızı öyle bir sarstı ki Vasya'nın dişleri dilini de ısırarak suretiyle birbirine çarpıp durdu. Ağzına kan tadı yayıldı. Bu prens ona ne gibi küçük iyilikler yapmayı seçmiş olursa olsun kendi insanların güvende olmasını sağlamak için Dmitrii İvanoviç'e ihanet edeceğini ve Vasya'yı bir an bile tereddüt etmeden öldüreceğini çok iyi anladı Vasya. "Ben seni korumuşken sen beni dalavereye mi layık görüyorsun?" diye sordu Oleg. "Çelubey, senin Moskova'da bir atı büyülediğini söylemişti. Buna şüpheyle yaklaşmıştım ama..." Yarı ironik bir şekilde elini sallayarak artık ortada görünmeyen orduyu işaret etti. "Geldiğimiz noktaya bak... Atlara bir şey mi yapıyorsun?"

"Gözünün önünden bir an olsun ayrılmadım," dedi Vasya, sesinden yorgunluğunu ve yenilgisini silmeye zahmet etmedi. "Atlara nasıl bir şey yapmış olabilirim ki?"

Adam birkaç dakika daha düşündü, gözlerini kısıp, "Sen bir şey planlıyorsun. Neyin peşindesin?" dedi.

“Tabii ki planlıyorum,” dedi Vasya, bitkin bir şekilde. “Ağabeyimin hayatını kurtarmanın bir yolunu bulmaya çalışıyorum. Henüz akıllıca bir plan yapamadım.” Gözlerini adamın gözlerine dikti. “Senin bildiğin bir yol var mı, Oleg İvanoviç? Onu kurtarmak için her şeyi yaparım.”

Adam kesik bir nefes aldı ve kızın gözlerine huzursuz bir şekilde baktı. “Her şeyi mi?”

Vasya cevap vermedi ama gözlerini de kaçırmadı.

Adam dudaklarını sımsıkı kapattı; bakışları kızın gözlerinden dudaklarına kaydı. Birden kızı bırakıp başka yöne döndü. “Neler yapılabileceğini bir düşüneceğim,” dedi sesi kısılarak.

Vasya onun onurlu bir adam olduğunu ve kesinlikle bir aptal olmadığını düşündü; tehdit edebilirdi ama Dmitrii’nin kuzeni konusunda yalan söylemezdi. Ancak öfkelenmesi, baştan çıkarıldığı anlamına geliyordu. *Gerçekten* öfkeliydi çünkü Vasya boynundaki damarların şiştiğini görmüştü. Ama Vasya’yı tekrar sarımadı ve atları düşünmeyi bıraktı ki zaten Vasya’nın istediği de buydu.

Geri kalanına gelince... eh, Vasya aynı soru yeniden gündeme gelmeden önce ağabeyiyle birlikte kaçmayı umuyordu.

Oleg yeniden kısırağının sırtına bindi, atını mahmuzladı ve Vasya’yı çekistirmeye başladı.



Artık gece çökmüştü, ay doğduktan epey sonra Oleg’in Rusları ordu da yerlerini almışlardı. Atları gayet zindeydi, Vasya’nın oyunundan keyif almışlardı ama adamlar terlemişlerdi, suratları asılmıştı ve asabiydiler.

Ruslar ayışığında kampa dağılırken dört bir yandan kulağa iyi niyetli küfürler gibi gelen yorumlar yağmaya başlamıştı. Yorgunluktan tükenmiş olan adamlar, Vasya’nın oyununun etkisiyle neşelenmiş atlarına çemkirdiler. Vasya, yolculuğun son bir saati boyunca Oleg’in gözlerini üzerinden ayırmadığından emindi. Nihayet durduklarında Oleg eyerinden atlayıp indi ve Vasya’ya acımasız bakışlar attı. “Seni Çelubey’e götürmeliyim.”

Vasya’nın midesine hafif soğuk bir korku filizi kök saldı. Ama, “Nerede? Ağabeyim nerede?” diyebildi.

“Mamay’ın ger’inde.” Vasya’nın gözlerindeki istemsiz korkuyu görmüş olmalıydı ki, “Seni orada bırakmayacağım, kızım. Elinden geldiği

kadar bilgisiz, boş bir ifade takın. Önce adamlarımın yerleştiğinden emin olmalıyım.”

Vasya yakınında bir nöbetçiyle birlikte bir kütüğe oturtulmuştu. Başını kaldırıp aya baktı ve zamanı iliklerinde hissetmeye çalıştı. Vakit gerçekten de geçti. Günün sıcaklığında ter içinde kalan kıyafetleri artık onu üşütüyordu. Derin bir nefes aldı. Gece yarısına yeterince yaklaşmışlar mıydı? Öyle olmalıydı.

Çok yorgun olsa da Vasya'nın zihni artık berraktı. Mide bulantısı ve başındaki ağrı geçmişti. Ağabeyi için duyduğu korkuyu bir kenara bırakmaya ve odaklanmaya çalıştı. Küçük şeyler yapacaktı. Gücünü aşmayacak ve onu delirtmeyecek ufak tefek büyüler. Günün ısıttığı topraklarda otururken, bileklerindeki ipin sıkı olduğunu unuttu.

Hemen ipin gevşediğini hissetti. Hafifçe. Kendini rahatlamaya zorladı. İp belli belirsiz olsa da biraz daha gevşedi. Artık tahriş olmuş bileklerini hareket ettirebiliyor, çevirebiliyordu.

Etrafına bakınca Oleg'in doru atının tatlı bakışlarını yakaladı. Yardıma hazır bekleyen kısırak şahlanıp kişnemeye başladı. Bütün Rus atları aynı şeyi yaptı. Eş zamanlı olarak deli gibi korkmaya, sıçramaya, kazıklara bağlı iplerini çekiştirmeye, ayak bağlarına rağmen debelenmeye başladılar. Vasya etraftaki adaların küfrü bastıklarını duydu. Atların sıra sıra dizildiği yere akın ettiler, Vasya'nın tepesine dikilen nöbetçi bile gitti. Vasya şöyle bir döndürüp bileklerini iplerden kurtardı. Kamp yerindeki kaos gitgide yayılıyor, atların paniği sanki diğer yoldaşlarına da bulaşıyordu.

Vasya, Mamay'ın çadırının nerede olduğunu bilmiyordu. Koşuşturan adamların ve atların kargaşasında Vasya yere çöküp bir elini iyi huylu doru atın boynuna koydu. Kısırağın eyeri hâlâ üzerindeydi; eyer çantasına tutturulmuş uzun bir bıçak bile vardı. “Beni taşırs mısın?” diye fısıldadı Vasya.

Doru kısırak başım uysalca sallayınca Vasya kısırağın sırtına atladı. Artık kargaşayı yukarıdan görebiliyordu. Kısırağı ilerlemesi için dürttü ve omzunun üzerinden dönüp baktı.

Ryazanlı Oleg'in onun gittiğini görmesine rağmen tek kelime etmediğini gördüğüne yemin edebilirdi.

28.

POZ HAR

Vasya onların atlarına ateş, kurtlar ve korkunç şeyler hakkında bir şeyler fısıldadı. Kamp yerinde nereye gitse orayı kaosa sürüklüyordu. Kamp ateşleri harlanıp kıvılcımlar saçtı. Düzinelerce at... hatta daha fazlası hep birlikte panikledi. Bazısı hemen topuklayıp yoluna çıkan adamları yere yıktı, bazıları sadece şaha kalktı, sıçradı ve iplerini çekiştirdi. Vasya, doru atı gitgide daha fazla atın delirdiği bir dalga yaratarak sürüyordu. Birden fazla kez atın sağlam bacakları ve iyi huyu için şükretti. Tehlikeyi boğazında ve midesinde yanan bir ateş gibi hissediyordu.

Karanlık ve kaosun, büyüden bile daha iyi müttefikler olduğunu düşündü.

Mamay'ın çadırına yaklaşırken Vasya kısırağın sırtından kayarak indi. "Beni bekle," dedi ata. Kısırak uysalca başını eğdi. Oradaki atlar da tepiniyordu; adamlar dört bir yanda küfürler savuruyordu. Vasya cesaretini toplayıp kısık sesle dua ederek Mamay'ın çadırına sızdı.

Ağabeyi orada tek başınaydı. Kolları bükülüp yukarıya kaldırılmış ve çadırı ayakta tutan direğe bağlanmıştı. Beline kadar çıplaktı, sırtı kırbaç izleriyle doluydu; yüzünde de morluklar vardı. Vasya hemen onun yanma koştı.

Saşa yorgun gözlerini Vasya'ya kaldırdı. Sağ elindeki iki parmağının tırnakları sökülmüştü. "Vasya," dedi Saşa. "Çık dışarı."

"Çıkacağım. Seninle birlikte," dedi Vasya. Oleg'in eyerinden aldığı bıçakla tek hamlede Saşa'nın kollarını bağlayan ipleri kesti. "Haydi gel."

Ama Saşa başını sersemce iki yana salladı. "Biliyorlar," dedi. "Atları senin ürküttüğünü biliyorlar. Çelubey... Moskova'daki bir doru aygır ve bir kısırakla ilgili bir şeyler söyledi. Gürültü başlar başlamaz bunu senin

yaptığını anladı. Onlar... bunun için plan yaptılar.” Saşa’nın sakalına bir ter damlası süzüldü, şakakları ve başının tonsure’li⁷³ tepesi terden parlıyordu. Vasya hızla arkasına döndü.

Adamlar çadırın açıklığında duruyorlardı; Mamay ve Çelubey, arkalarında toplanan adamlarla birlikte onları izliyordu. Çelubey kendi dilinde bir şey söyledi, Mamay da ona cevap verdi. Bakışlarında coşkun bir şeyler vardı.

Vasya gözlerini bu iki adamdan ayırmadan ağabeyinin ayağa kalkmasına yardım etmek için uzandı. Vasya çekince Saşa ayağa kalktı ama her harekette büyük bir acı çektiği belliydi.

Çelubey, Rusçaya dönerek, “Yavaşça uzaklaş oradan,” dedi Vasya’ya. Vasya onun gözlerinde kendi ağır ölümünü görebiliyordu.

Olanlar Vasya’nın canına yetmişti artık. O anda başına aldığı bir darbeye sersemlemeyecekti. Çadırı ateşe verdi.

Alevler çadırın kanatlarından bir düzine yere sıçırıyordu; iki adam da panikle çığlık atıp geriye sıçradı. Vasya ağabeyini tutup çekiştirdi, tökezleyerek çadırın diğer tarafına geçtiler ve Vasya bıçağı kullanıp çadırın keçe duvarını yarıdı.

Dışarıya çıkmak yerine beklediler. Vasya dumanlara karşı nefesini tuttu ve sıkı dişleri arasından bir kez ılık çaldı. İyi huylu doru kısırak geldi hatta dumana ve artan alevlere rağmen Vasya istediği için diz çöktü, böylece Saşa onun sırtına çıkabildi.

Saşa atın sırtında tek başına duramıyordu. Vasya’nın onun önüne oturması gerekmişti, böylece Saşa kollarını kardeşinin beline sarmıştı. “Sıkı tutun,” dedi Vasya. Arkadan bağrış çağrışlar geldiğinde kısırak hızla fırladı. Vasya geriye dönüp baktı ve tam dumanlar arasından çıktıklarında Çelubey’in bir atı yakaladığını gördü. Bir düzine adam da onu izledi; o

⁷³ Dine adanmışlığın sembolü olarak saç kesme veya kafanın tepesini kazıtma ritüelidir. Doğu Ortodoks Kilisesi’nde bu, haç biçiminde dört parça saçın kesilmesi anlamına gelir. Doğu Ortodoks Manastırı’nda ise adanmanın üç seviyesi vardır ve bunlar üç tonsure derecesiyle temsil edilir: Rassophore, Stavrophore ve Great Schema. *Kuledeki Kız*’da Saşa, Rassophore yeminlerini etmiş ama daha ileriye gitmeye tereddüt etmiştir çünkü Stavrophore yeminleri arasında mekân sabitliği de (mesela manastırında kalmak) vardır. (ç. n.)

anda atlarıyla onun peşine düşmüşlerdi. Önce gece yarısının mı çökeceğini yoksa peşindekilerin mi Vasya'yı yakalayacağını görmek için düzenlenmiş bir yarıştı bu.

Vasya önce bunun kazanabileceği bir yarış olduğunu düşündü. Kemikleri ona gece yarısına çok zaman kalmadığını söylüyordu, kısırağın dönüş hızı da fena değildi.

Ama kamp çok kalabalıktı ve etraf kaostan çalkalanıyordu; bu yüzden dümdüz dörtnala gidemiyor, sürekli bir şeyleri savuşturmak ve bir yerlere sapmak zorunda kalıyorlardı. Saşa kardeşini elinden geldiği kadar sıkı sıkı tutuyordu, atın toynakları yeri her dövdüğünde Saşa'nın nefesi vücudundan acı dolu, sessiz bir hırıltı gibi çıkıyordu. Atılğan küçük kısırak çoktan iki kişinin ağırlığından yorulmaya başlamıştı.

Vasya nefes aldı ve Moskova'da yakılacağı gecenin anısının zihnine dolmasına izin verdi. Dehşet ve güç. Gerçeklik büküldü ve Tatar ordusunun bütün kamp ateşleri coşkun alev sütunları gibi yükseliverdi.

Başı dönen ve kendini kontrol altına almaya çalışan Vasya, tekrar geriye dönüp bakma riskini aldı ve ağabeyinin etrafından neler olduğunu görmeye çalıştı. Atları paniklediği için adamların çoğu peşini bırakmıştı. Ama birkaç tanesi atlarını kontrol altına almayı başarmıştı ve Çelubey de hız kesmemişti. Vasya'nın kısırağı artık önceki kadar hızlı koşamıyordu. Gece Yarısı'ndan eser yoktu.

Çelubey atına bağırdı. Artık onların kısırağının yan tarafıyla aynı hizadaydı. Bir elinde kılıç vardı. Vasya kısırağa dokununca kısırak kulaklarını geriye yatırıp bir manevrayla ondan uzaklaştı ama bu onların hız kesmesine sebep oldu; Çelubey onları bir kez daha kampa yönlendiriyor, köşeye sıkıştırıyordu. Saşa, Vasya'nın sırtında iyice ağırlaşmıştı. Çelubey yine onlarla aynı hizaya geldi, onun atı kısıraktan daha hızlıydı. İkinci kez kılıcını kaldırdı.

Kılıç darbesi hedefini bulmadan önce Saşa yanlamasına atılıp Tatar'ı sıkıca tuttu ve kendisiyle birlikte onu da yere düşürdü.

"Saşa!" diye haykırdı Vasya. Sırtındaki ağırlık azalınca kısırağın hızı bir kez daha yenilenmişti ama Vasya çoktan atı döndürmeye çalışıyordu. Ağabeyi ve Çelubey yerde boğuşuyordu ama üstünlük Tatar'daydı. Çelu-

bey'in yumruğuyla Saşa başının arkasını yere çarptı; Vasya ateşten yayılan ışıktaki ağabeyinin kafasının kanadığını gördü. Sonra Çelubey ayağa kalkıp Saşa'yı yattığı yerde bıraktı. Çelubey diğer binicilere bağırıp kendi atını çağırırdı.

Saşa sürünerek dizlerinin üzerine kalktı. Ağzında kan vardı. Dudakları tek bir kelime oluşturdular... Kaç.

Vasya tereddüt etti. Kısarak bunu hissedip yavaşladı.

Tam o sırada gökyüzünde bir alev şeridi belirdi.

Bir yıldız kayıyordu sanki; kızıl, mavi ve sarı renklerdeydi. Alev şeridi aşağıya doğru kıvrıldı, gitgide alçaldı, bir dalga gibi yükselip alçaldı ve birdenbire uzun, altın bir kısarak çimenlerin üzerinde parıltılarını saçmaya, hemen yanlarında dörtlüyle koşmaya başlamıştı.

Tatarlar öfke ve merakla haykırıyordu.

"Pozhar," diye fısıldadı Vasya. Kısarak diğer ata doğru bir kulağını eğdi, diğer kulağını da peşlerinden gelen atlılara çevirdi. *Sırtıma atla.*

Vasya bunu sorgulamadı bile. Ayağa kalktı, dörtlüyle koşan doru kısrağın sırtında dengede durdu. Pozhar diğer atın hızına ayak uydurmak için yavaşladı ve Vasya hafif adımlarla diğer atın sırtına geçti ve kısrağın altın sarısı omuz başları arasına çöktü. Kısrağın vücudu, Vasya'nın dizleri arasında yakıcı derecede sıcaktı.

Yaklaşan adamlardan birkaçının yayları vardı; bir ok ısıklık çalarak Vasya'nın kulağının yakınlarından geçti. Ok menzilinin içindeydiler, kavis çizerek Vasya'nın ağabeyinin yattığı yere dönüyorlardı. Ne yapmalıydı? Artık Pozhar'ın mucizevi hızına sahipti ama ağabeyi yerdeydi. Bir başka ok, Vasya'nın gözüne Gece Yarısı yolu çarptığı anda yanağının yanından ısıklık çalarak geçti.

O anda Vasya'nın aklına bir fikir geldi. Aklına gelen şey o kadar pervasızcadı ki kızın nefesini kesmişti. Kalbinde böyle bir öfke ve dehşet varken, bilgisinin ve becerisinin sınırları bu kadar barizken, başka bir şey düşünemiyordu.

Vasya, "Yine bu gece yarısına geri dönmek zorundayız. Ağabeyim için aynı gece yarısına dönmek zorundayız," dedi kısrağa vahşice. "Ama önce yardım almamız gerek."

Hiç anlamadın, demişti Gece Yarısı.

Kısarak, Gece Yarısı yoluna ayak bastı ve gece onları yutuverdi.



Aynı gece yarısında Tatar kampına geri döneceklerdi... Aksi halde Vasya oradan ayrılmazdı. Ama vahşi karanlıkta dörtnala ilerler, ağaç dalları yüzünü kırbaçlarken ağabeyini ölüme terk etmiş gibi kendini korkunç hissediyordu. Birkaç sıçrayışlık süre boyunca kısrağın boynunda dehşetten, Saşa için duyduğu korkudan, oradan ayrıldığı için kendine karşı hissettiği nefretten ve becerisinin sınırlarından dolayı ağladı.

Altın kısarak, Solovey gibi hareket etmiyordu. Karnı yuvarlak olduğu için Solovey'e binmek kolaydı. Pozhar ise daha hızlı ve cılızdı, omuz başları daha sert ve belirgindi, her sıçrayıp indiğinde öyle büyük mesafeler katediyordu ki Vasya bir taşkının en büyük dalgasının tepesine binmiş gibi hissediyordu.

Birkaç dakika sona Vasya başını kaldırdı ve kendini kontrol altına aldı. Bunu yapabilir miydi? Üzerinde düşünüp taşınmamıştı bile. Kanlar içinde kalmış, etrafı düşmanlarla çevrili olan ağabeyinin görünüşünü zihninden biraz olsun atabilmiş miydi? Başka bir şey düşünmeye çalıştı.

Herhangi bir şey.

Yapamadı.

Bu yüzden gitmek istediği yere odaklandı. Bunu yapması kolay ve hızlı oldu. Kanı yolu biliyordu; düşünmesine bile pek fazla gerek yoktu.

Birkaç dakika dörtnala gittikten sonra kara ormanlardan yarısı biçilmiş buğdayların tısladığı tanıdık bir araziye giriverdiler. Vasya doğrularak oturdu. Pozhar yavaşlayıp vahşice sıçramaya başladı.

Hafif bir tepenin üzerinde, açık arazilerin ötesinde küçük bir köy vardı. Yıldızların ışığında belli belirsiz görünüyordu ama Vasya bu köyün her yerini avucunun içi gibi biliyordu. Hasret boğazında düğümlendi. Doğduğu köyün gece yarısıydı. Yakınlarda bir yerde kendi evi, ağabeyi Alyoşa ve kız kardeşi İrina vardı.

Ama Vasya onlar için orada değildi. Bir gün, geri dönüp Marya'yı kendi kanından insanlarla tanışması ve sıcak yaz çimlerinde oturup lez-

zetli ekmekler yemesi için buraya geri getirebilirdi. Ama o anda buraya rahatlamaya gelmemişti. Başka bir işin peşindeydi.

“Pozhar,” dedi Vasya. “Neden geri döndün?”

Ded Grib, dedi kısarak. Tüm Rus’ topraklarındaki mantarlardan haberler alıyordu, düşündüğünden daha da kendini beğenmiş bir şekilde herkese senin en büyük destekçin olduğunu söylüyordu. Bugün benim yanıma gelip senin yine tehlikede olduğunu ve sana yardım etmezsem çok büyük ahmaklık edeceğimi söyledi. Sırf onu susturmak için seni bulmaya geldim ama o zaman da yakıtığın ateşleri gördüm. Güzel ateşlerdi. Kısarak neredeyse yaptıklarını onaylıyor gibiydi. Ayrıca pek de ağır değilsin. Rahatsız edici bile değilsin.

“Teşekkür ederim,” dedi Vasya. “Beni biraz daha uzağa taşıır mısın?”

Belli olmaz, dedi at. İlginç bir şeyler yapacak mıyız?

Vasya, kış dünyasının beyaz sessizliğinin derinliklerinde olan Morozko’yu düşündü. Vasya orada hoş karşılanacağını biliyordu. Ama aradığı yardımı bulamayacaktı. Bir gölgeye dönüşmüş olan Morozko’yu bir kez daha kıştan çekip çıkarabilirdi ama ne amaçla? Bu haldeyken Tatarlarla savaşılamaz ve Vasya’nın ağabeyini kurtaramazdı.

Vasya’nın aklına bunu yapabilecek tek bir kişi geliyordu.

Vahşi bir şekilde, “Düşündüğünden daha ilginç şeyler yapacağız,” dedi. Bir kez daha öldürücü derecede ihtiyatsız davranıp davranmadığını merak etti.

Ama sonra Gece Yarısı’nı düşündü. *Biz senin farklı olduğunu ummuştuk*, derken ne demek istemişti?

Vasya cevabı bildiğini düşündü.

Pozhar, Vasya’nın dokunuşuyla dönüp ağaçların arasına dörtnala daldı.

29.

KIŞ İLE BAHAR ARASINDA

Kış ile bahar arasındaki sınırdaki bir açıklık vardı. Vasya bir zamanlar ilkbahar eşiğinin bir an olduğunu söylerdi. Ama bunun aynı zamanda kış topraklarının sınırında bir yer olduğunu artık biliyordu.

Açıklığın ortasında bir meşe ağacı vardı. Gövdesi bir köylü barakası kadar büyüktü, dalları bir evin çatı kirişleri ve bir hapishanenin parmaklıkları gibi uzanıyordu.

Medved ağacın eteklerinde gövdesine yaslanmış, dizlerini göğsüne çekmiş bir şekilde oturuyordu. Hâlâ gece yarısıydı. Açıklık karanlıktı; ay ufuk çizgisinin altına batmıştı. Ayı'nın boynunu ve bileklerini saran altının parıltısı, oradaki tek ışık kaynağı olan Pozhar'ın ışığını yansıtıyordu. Ormanın her yerine tam bir sessizlik hâkimdi ama Vasya görünmeyen gözlerin onları izlediği izlenimine kapıldı.

Medved onları görünce kıpırdamadı, sadece dudakları tebessümden uzak bir şekilde kıvrıldı. "Böbürlenmeye mi geldin?" diye sordu.

Vasya kısırağın sırtından kayarak indi. Kızın hırpani hali, şakağındaki kesik, çamura bulanmış ayakları karşısında iblisin burun delikleri açılıp kapanmaya başladı. Pozhar huzursuzlanarak geri çekildi, gözlerini Ayı'ya dikmişti, belki de onun upiri'sinin dişlerini kendi etinde hissetmişti.

Vasya öne doğru bir adım attı.

Ayı'nın yararsız tarafındaki kaşı havaya kalktı. "Yoksa beni ayartmaya mı geldin?" diye sordu. "Kardeşim sana yeterli gelmedi mi?"

Vasya bir şey söylemedi. Sırtı ağaca yaslı olduğundan Ayı geri çekilemiyordu ama tek gözü gitgide açılıyordu. Altın halatlarla sınırsız bağlanmış olduğundan gerilmişti. "Hayır mı?" dedi, hâlâ alay ediyordu. "O zaman neden?"

“Rahibin yasını tuttun mu?” diye sordu Vasya.

Ayı başını eğip, “Evet,” diyerek Vasya’yı şaşırttı.

“Neden?”

“O benimdi. Güzeldi. Tek kelimeyle yaratıp yok edebiliyordu. İlahilerine ve ikonalarına ruhunu akıtıyordu. Ama artık gitti. Tabii ki yas tutuyorum.”

“Onu sen parçaladın,” dedi Vasya.

“Olabilir. Ama ilk çatlakları ben yaratmadım.”

Belki de bir kaos ruhunun Peder Konstantin’in özlemine çekmesi uygun bir sondu. Ayı başını ağacın gövdesine dayarken gayet sakin görünmeye çalıştı ama tek gözü Vasya’ya kilitlenmişti. “Devuşka, *sen* buraya Konstantin Nikonoviç için ağlayıp sızlanmaya gelmezsin. O zaman neden geldin?”

“Ağabeyim, Tatar General Mamay’ın tutsağı. Eniştem de onun yanında,” dedi.

Ayı homurdandı. “Bana bunu söylemen ne kadar hoş. Umarım ikisi de çılglık çılgılığa ölür.”

“Onları tek başıma kurtaramam. Denedim ve başarısız oldum,” dedi Vasya.

Ayı’nın gözü yine kızın hırpani halini inceledi. “Öyle mi?” Gülüşü sanki merak içeriyordu. “Bunun benimle ne ilgisi var?”

Vasya’nın elleri titriyordu. “Onları kurtarmak istiyorum,” dedi Vasya. “Sonra da Rus’ topraklarını işgalden kurtarmalıyım. Bunu tek başıma yapamam. Morozko’nun seni zincire vurmasına yardım ettiğimde seninle ikizin arasındaki savaşa katılmıştım. Ama şimdi senden *benim* savaşıma katılmanı istiyorum. Medved, bana yardım eder misin?”

Vasya söyledikleriyle onu şoke etmişti. Gri gözü kocaman açılmıştı. Ama sesi hâlâ sakindi. “Sana yardım mı edeyim?”

“Seninle bir anlaşma yapacağım.”

“Anlaşmaya uyacağımı nereden çıkardın?”

“Çünkü,” dedi Vasya, “sonsuz kadar bu ağacın altında kalmak istediğini sanmıyorum.”

“Pekâlâ.” Altın halatların izin verdiği kadar öne eğildi. Kelimeleri Vasya’nın kulağına üflenlen bir nefesten biraz daha fazlasıydı. “Nasıl bir anlaşma bu, devuşka?”

“Bu altın şeyi çözeceğim,” dedi Vasya. Eliyle boynundaki ve bileklerindeki ipleri işaret etti. Altın dizgin dayanmaya çalıştı; bir yarattığı diğerrinin iradesine göre eğip bükme için yapılmış bir araçtı. Vasya’ya karşı koydu ama Vasya bir parmağını ipin altına sokup Ayı’nın teninden biraz uzaklaştırınca gevşeyiverdi.

Medved ürperdi.

Vasya onun gözlerinde umut işareti görmek istemiyordu. Vasya onun bir canavar olmasını istiyordu.

Ama canavarlar çocuklar içindi. Ayı’nın kendine has bir gücü vardı ve Vasya, ağabeyi için Ayı’ya muhtaçtı.

Vasya bunu düşününce başparmağını hançerinin ucuyla kesti. Kızın kanındaki erdemi içine çekmek için Ayı’nın eli istemsizce uzandı. Vasya, Ayı ona dokunamadan elini çekti.

“Seni serbest bırakırsam, Gece Yarısı’nın büyük büyükanneme hizmet ettiği gibi bana hizmet edeceksin,” dedi Vasya acımasızca. “Benim savaşlarıma katılacak, benim zaferlerime göz yumacaksın; çağırırsam cevap vereceksin. Bana asla yalan söylemeyeceğine, sadece doğrularla fikir vereceğine yemin edeceksin. Bana ihanet etmeyeceksin, daima inanacaksın. Ayrıca salgın hastalıklarını bir daha Rus’ topraklarına salmayacağına yemin edeceksin: dehşet, yangın ya da ayaklanan ölümler olmayacak. Yalnızca bu şartlar altında seni özgür bırakacağım.”

Ayı kahkaha attı. “Sırf kardeşim senin çirkin yüzün için kendini küçük düşürdü diye mi bu küstahlığın? Söylesene bana neden senin köpeğin olayım ki?”

Vasya gülümsedi. “Çünkü dünya geniş ve çok güzel, sen de bu açıklıktan bıktın. Gölün yanındaki gece yıldızlara nasıl baktığını gördüm. Çünkü benim de bir kaos ruhuna benzediğimi fark ettin; nereye gitsem

düzeni bozuyorum. Böyle şeyler hoşuna gidiyor. Çünkü kardeşinle arandaki savaş sona erdi ve ikiniz de benim savaşıma katılıyorsunuz. Hem... belki bana hizmet etmek hoşuna gider. En azından zekice bir savaş olur.”

Ayı homurdandı. “*Senin zekândan mı bahsediyoruz, cadı kız?*”

“Öyle deme, geliyor,” dedi Vasya ve hançeriyle kanattığı eliyle Ayı’nın yüzüne dokundu.

Ayı irkilerek geri çekildi, Vasya’nın parmakları altında bile teni daha somut bir hal almıştı. Altın halatların altındaki elleri gerildi.

Sığ nefesler alarak Vasya’ya bakakaldı. “Ah, kardeşimin seni neden istediğini artık anladım,” diye fısıldadı. “Denizkızı, cadının kızı. Ama bir gün büyüden delireceksin. Tıpkı her cadının ve büyücünün başına geldiği gibi. O zaman da benim olacaksın. Belki de sadece... beklemeliyim.”

Elini aşağıya indirirken, “Bir gün,” dedi Vasya hafifçe, “öleceğim. Karanlığa gireceğim, dünyalar arasında kardeşinin ölümlere yol gösterdiği ormanlığa. Ama yine de kendim olacağım. Delirirsem bile senin olmayacağım. Ölürsem de kardeşinin olmayacağım.”

Ayı yarım yamalak güldü ama gri gözü keskindi. “Olabilir,” dedi. “Yine de köleliği tutsaklığa tercih mi edeyim? Ha burada altın halatlarla bağlanıp rahibin kanyla hapsedilmişim ha başka bir yerde bağlanıp senin iradenin kölesi olmuşum? Yeterince ikna edemedin beni.”

Pozhar birden ciyakladı. Vasya etrafına bakmadı ama bir şekilde bu ses ona cesaret vermişti. Vasya o altın şeyin yardımıyla bir köle... herhangi bir köle edinirse, kısırağın sadakatini asla kazanamayacağını biliyordu.

Derin bir nefes aldı. “Hayır, o halatla bağlanmayacaksın. Ben Ölüm-süz Koşey değilim. Senden yemin alacağım. Bu senin için bağlayıcı olur mu, Medved?”

Ayı ona bakakaldı.

Vasya devam etti: “Bağlayıcı olacağını tahmin ediyorum, sonuçta kendi ikizin de senin sözüne itimat etti. Bana yemin edersen seni özgür bırakırım. Yoksa burada oturmayı savaşıma yeğler misin?”

Ayı’nın yüzünde doymak bilmeyen bir açlık ifadesi belirdi ve siliniverdi. “Savaş,” diye fısıldadı.

Vasya sinirlerine hâkim olmaya, sakın sakın konuşmaya çalıştı. “Mamay ile Dmitrii arasındaki bir savaş,” dedi. “Biliyor olmalısın. Gümüşlerin kaybolması senin eserindi.”

Ayı omuz silkti. “Sadece suya biraz ekmek attım, devuşka. Baktım yemek için kimler gelecek.”

“Peki, savaş kesinleşti; Dmitrii’nin başka seçeneği kalmadı. Sen de bir savaş tutkunu olarak bize yardım edebilirsin. Bana yemin edip gecenin derinliklerine gelir misin?” Vasya ayağa kalkıp geri çekildi. “Belki de kalmayı tercih edersin; belki bir kızın hizmetçisi olmak senin için küçük düşürücüdür?”

Ayı kahlkahayı bastıkça bastı ve sonra, “Binlerce insan hayatı boyunca kimsenin hizmetkârı olmadım,” dedi. Vasya’ya uzun uzun baktı. “Gerçi bu, kardeşimi çileden çıkarır.” Vasya dudaklarını ısırdı. “Sana yemin olsun... Vasilisa Petrovna.” Bağlı bileklerini ağzına götürdü ve birden başparmağı ile işaretparmağı arasını ısırdı. Temiz kan ve sülfür kokusu etrafa yayıldı. Kalın parmaklı elini uzattı.

“Senin kanın, ölü olmayan birine ne yapar?” diye sordu Vasya.

“Karaçun sana söyledi, değil mi?” dedi Ayı. “Sana hayat verir, vahşi kız. Daha az önce sana zarar vermeyeceğime yemin etmedim mi?”

Vasya tereddüt etti ve sonra onun elini tuttu, Vasya’nın kanı onun teninde ağır ağır akıyordu, Ayı’nın kanı ise dokunduğu yeri yakıyordu. Vasya yorgunluğunu üzerinden atıveren nahoş bir enerji patlaması hissetti.

Elini geri çekerken, “Yeminini bozarsan bu ağaca geri dönersin. Ellerini, ayakların ve boğazın bu altın halatla bağlanır. Senin diğer gözünü de çıkarırım, böylece kalan ömrünü karanlıkta geçirirsin,” dedi Vasya.

“Seninle bu ağacın altında ilk tanıştığımda ne tatlı bir çocuktun oysa,” diye durum tespiti yaptı Ayı. “Ne oldu sana?” Sesi alaycıydı ama Vasya onun altın bağlarını çözerken gerildiğini hissedebiliyordu.

“Ne mi oldu? Sevginin, ihanetin ve zamanın etkisi bu,” dedi Vasya. “Seni anlayacak kadar büyüyenlere ne olur, Medved? Hayat olur.” Vasya’nın elleri yağlı gibi görünen altının üzerinde kaydı ve kopçalarıyla uğ-

raştı. Kısa bir an için Koşey'in bu aleti nasıl yaptığını merak etti. Belki de bir yerlerde bir cevabı vardı, ateş yakmanın ve çiyerti'yi görmenin ötesinde bir büyüünün sırları bir yerlerde bulunabilirdi.

Bir gün belki de uzak ülkelerde, daha yabani göklerin altında hepsini öğrenebilirdi. Sonra altın önce yavaş yavaş, sonra birdenbire çözülüyordu. Ayı kıpırdamadan duruyor, bağları çözülmüş ellerini tam olarak gizleyemediği bir şaşkınlıkla esnetiyordu. Ayağa kalktı. Altın alet iki parçadan oluşuyordu: dizgin ve başlık takımı. Vasya onları bileklerine sardı: korkunç bir prens fidyesi, parlıyordu.

Ayı ayağa kalktı ve Vasya'nın yanında durdu. Sırtı dimdikti, gözü parlıyordu. "Haydi o zaman, hanımım," dedi yarı alaycı bir tavırla. "Nereye gidelim?"

"Ağabeyime," dedi Vasya kederle. "Hâlâ gece yarısıyken ve ağabeyim hâlâ hayattayken. Ama önce..."

Vasya dönüp karanlığı gözleriyle taradı. "Polunoçnitsa," dedi.

Vasya'nın tahmininden şüphesi yoktu, gerçekten de gece yarısı iblisi açıklığa adım attı. Voron'un büyük toynakları, yürürken eğreltiotlarını kırıp ardında bırakıyordu.

"Bana ihanet ettin," dedi Vasya.

"Ama sonunda anladın," dedi Polunoçnitsa. "İyiye kötüden ayırmak değildi senin görevin. Bizi birleştirmekti. Hepimiz tek bir varlıyız." Yüzünde öfkeden eser kalmamıştı.

Vasya öne çıktı. "Bana söyleyebilirdin. Sırf bu yüzden ağabeyime işkence yaptılar."

"Bu, insana sözle anlatılabilecek bir şey değil," dedi Polunoçnitsa. "Kendi kendine anlayan gereken bir şey."

Büyük büyükannesi de aynı şeyi söylemişti. Vasya, Ayı'nın onları izlediğini hissedebiliyordu. Vasya tek kelime etmeden altın halatı çözüp savurup Polunoçnitsa'nın boynuna geçirdiğinde Ayı kahkahayı bastı. Gece yarısı iblisi savrulup kurtulmaya çalıştı ama altının gücüne yakalanmıştı bir kere. Şoke olduğunu belli eden bir ses çıkardı ve kocaman açılmış gözleriyle kıpırdamadan durdu.

Vasya, “İhanete uğramaktan hoşlanmam, Polunoçnitsa. Ateşten sonra bana acımadın; ağabeyime de acımadın. Belki de seni bir ağaca bağlamalıyım.”

Kara aygır şaha kalkıp ciyakladı. Atın büyük toynakları Vasya’nın yüzünden bir karış uzakta olmasına rağmen Vasya kılını kıpırdatmadı. “Beni öldürürsen sahibini de beraberimde götürürüm, Voron.”

At sakinleşti ve Vasya’nın kalbini katılaştırması gerekti. Gece Yarısı ona gerçekten korkuyla bakıyordu. “Medved bana sadakatini borçlu artuk, sen de aynı şekilde Polunoçnitsa. Bana bir daha ihanet etmeyeceksin.”

Gece yarısı iblisi ona gönülsüzce de olsa hayranlıkla bakıyordu. “Sen artık gerçekten Baba Yaga’nın vârisisin,” dedi. “İnsanların meşgaleleriyle işin bittiğinde, gölün oraya git. Gece yarısında cadı seni bekliyor olacak.”

“Henüz lafımı bitirmedim,” dedi Vasya acımasızca. “Ağabeyimi kurtaracağım. Sen de bana yemin edeceksin, Gece Yarısı Leydisi ve bana yardım edeceksin.”

“Ben senin büyük büyükannene yemin ettim.”

“Senin de dediğin gibi, ben de onun vârisiyim.”

Gözleri birbirine kenetlendi ve sessiz bir irade savaşı verdiler. İlk pes eden Gece Yarısı oldu. “Yemin ederim o zaman,” dedi.

“Neye yemin edersin?”

“Sana hizmet etmeye, seni önemsemeye ve sana bir daha asla ihanet etmemeye.”

Vasya şöyle bir çekeleyip Polunoçnitsa’yı altın halattan kurtardı. “Ben de sana kanımla ve hafızamla elimden geldiğince güç vereceğime yemin ederim,” dedi Vasya. “Artık birbirimizle savaşmayacağız.”

Ayı arkadan kısık bir sesle, “Sanırım bu çok hoşuma gidecek,” dedi.

DÜŞMANIMIN DÜŞMANI

Saşa, Çelubey'i eyerinden düşürdükten sonra neler olduğunun pek fazla farkında değildi. Bunu yaptığında çok net düşünemiyordu. Sadece bir kılıcın kalktığını ve kız kardeşinin savunmasız boynunu görmüştü ve Tatar'a karşı daha önce hayatında başka kimseye karşı hissetmediği bir nefret besliyordu. Onun kişiliksiz zalimliğinden, zekâsından ve yumuşak sorularından nefret ediyordu.

Bu yüzden Tatar onlara yaklaştığında Saşa bir açığını görmüş ve değerlendirmişti. Ama Saşa yaralıydı, Çelubey ise güçlüydü. Çenesine aldığı bir darbe görüşünde şimşekler çakmasına sebep olmuştu, sonra Çelubey, Saşa'nın tepesinde bağırıp diğer adamları yönlendirmişti. Saşa dizlerinin üzerine kalkmış, hâlâ at sırtında olan ve kendisi için geri dönmek üzere atını yönlendiren kız kardeşini görmüştü.

Vasya, diye bağırmaya çalışmıştı. *Kaç*.

Sonra dünyası kararmıştı. Kendine geldiğinde hâlâ yerde yatıyordu. Çelubey de tepesinde dikiliyordu. Bir sesin, "Kız gitti," dediğini duydu Saşa. "Yok oldu." Saşa rahat bir nefes aldı, tam o sırada Çelubey geri dönüp Saşa'nın kaburgalarına bir tekme savurdu. Bir kemiği çatladı; Saşa iki büküm oldu, çığlık atacak kadar bile nefesi kalmamıştı.

"Bence," dedi Çelubey, "bu gece olanlardan sonra general, ben sana işkence ederken ölmene itiraz etmeyecektir. Ayağa kaldırın şunu."

Ama adamlar artık Saşa'ya bakmıyordu. Yüzlerinde korku ifadesiyle geri çekiliyorlardı.



Gece Yarısı'nda dönüş yolu kısa sürmüştü. Vasya'nın kanı ağabeyini çağırıyordu; Pozhar'ın pervasız bir hızla ormanda dörtmala ilerlemeye bir

itirazı yoktu. Kara aygır herhangi bir ölümlü attan daha hızlıydı, yine de altın kısrığın hızına yetişmek için çaba sarf ediyordu.

Vasya altındaki kısrığın gücünün tadını çıkarırken bile sessizce yas tutuyordu. Ateşkuşu, Vasya'nın diğer benliği değildi ve hiçbir zaman da olmayacaktı, Pozhar'ın zarafeti de Vasya'ya sürekli kaybını hatırlatıyordu.

Ayı atların yanında sessizce ilerliyordu. Adam formundan çıkması gerekmişti; Vasya'nın kanıyla beslenen büyük bir gölge canavarı gibi koşuyordu. İlerlerken gökyüzünü kokluyor, dışlarıyla birlikte gösterdiği hevesini zor zapt ediyordu.

“Birilerini öldürmeyi mi umuyorsun?” dedi Vasya.

“Hayır,” dedi Ayı. “Ölümler umurumda değil. Yaşayanların ızdırabı benim hoşuma gidiyor.”

“Görevin ağabeyimi kurtarmak,” dedi Vasya, keskin bir dille. “İnsanlara acı çekertmek değil. Yemininden bu kadar çabuk mu dönüyorsun, Medved?”

Vasya'nın bileklerinde iki parça altın halat esrarengiz parıltılar saçıyordu. Ayı onlara kasvetli bir bakış attı ve sesine süzülen bir hırıltıyla, “Söz verdim ya,” dedi.

“İleride,” dedi Gece Yarısı. Vasya karanlıkta gözlerini kısarak bakıyordu. Ateşler, önlerindeki karanlığı aydınlattı; rüzgâr onlara adamların ve atların kokusunu getirdi.

Vasya dik oturdu ve Pozhar isteksizce yavaşladı. Burun delikleri, insanların kokularından hoşlanmadığı için açıldı. Vasya, “Ağabeyimi kamp alanının kuzey tarafında bıraktım, akarsudan çok da uzakta değil,” dedi Polunoçnitsa'ya. “Hâlâ orada mı?”

Gece Yarısı cevap olarak atının sırtından kayarak indi, bir elini hafifçe aygırın boynuna koyup ona fısıldadı. Voron göğre doğru şahlandı, yelesi kuş tüyü gibi uçuşuyordu ve sonra bir kuzgun gece göğüne yükselip uçmaya başladı.”

“Solovey bunu hiç yapmadı,” dedi Vasya, kara atın dönüşüp uymasını izlerken.

“Diğer formuna mı geçmedi? Daha çok küçüktü,” dedi Gece Yarısı. “Hâlâ bir taydı. Genç olanlar dönüşmekte zorlanır. Kendi doğasını kontrol etmeyi zamanla öğrenirdi, yani şey olmasaydı...”

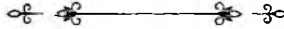
“Zamanı olurdu,” diye bitirdi Vasya tekdüze bir sesle. Ayı ona yarı gülümseyerek baktı, acının tadını alabiliyordu sanki.

“Voron’un peşinden gitmeliyiz,” dedi Gece Yarısı.

“Arkama geç o zaman,” dedi Vasya. “Tabii... Pozhar bunu sorun etmezse?”

Kısrak hayır demeyi düşünüyormuş gibi baktı, sırf onlara bunu yapabildiğini hatırlatmak için. *Pekâlâ*, dedi sinirli bir şekilde kuyruğunu savurarak.

Vasya bir elini aşağıya uzattı; çiyert’in hiçbir ağırlığı yok gibiydi. İkisi de kısrakın üzerine bindiğinde, öne atıldılar, Ayı da Pozhar’ın baldırının hizasından onları takip ediyordu. İleride ağaçlar seyrekleşiyordu ve tek bir kuzgun karanlıkta öttü.



Tatarlar hâlâ Vasya’nın onları bıraktığı yerdeydiler. Bazıları hâlâ atlarının sırtındaydılar; diğerleri yarım yamalak bir çember oluşturmuştu. İki tanesi eğilip bir şeyi yukarı kaldırdı ve Vasya o anda ağabeyinin belli belirsiz görebildiği vücudunun sürüklenerek ayağa kaldırıldığı görebildi. Ağabeyinin vücudu gevşemişti, başı öne düşmüştü.

Vasya, “Onları korkutup kaçırabilir misin?” dedi Ayı’ya ve sesinin istemsizce titrediğini fark etti.

“Olabilir, hanımım,” dedi Medved ve Vasya’ya devasa bir köpekmiş gibi sırttı. “Paniklemeye devam et. Bana faydası oluyor.”

Vasya ona duygusuz bir yüz ifadesiyle dik dik bakınca Ayı pes etti. “Faydası olacak başka bir şey yap o zaman. Şu ağacı görüyor musun? Onu ateşe ver mesela.”

Vasya ateşi azıcık hatırlayınca ağacı alevler sardı. Bunun bu kadar kolay olması rahatsız ediciydi. Ayı’nın yanında olmak Vasya’nın kalbindeki kaosu körüklüyordu. Ayı ile Vasya göz göze geldi. “Delirmen işine yarar,” diye mırıldandı Ayı. “İşini kolaylaştırır. Delirirsen... istediğin büyüyü gönlünce yapabilirsin. Fırtınalar, şimşekler, ögle vakti karanlıklar.”

“Sessiz ol!” diye çıkıştı Vasya. Ağacı saran alevler yükseldi ve altın sarısı bir ışık saçtı. Gerçeklik dalgalandı; Vasya tırnaklarını avuçlarına batırdı ve onu durdurmak için kendi adını söyledi. Sesini sakinleşmeye zorladı. “Onları korkutacak mısın korkutmayacak mısın?”

Ayı gülümsemeye devam etti, bir şey söylemeden insan kalabalığına döndü ve yaklaşmaya başladı. Atlar burun deliklerini açıp geri çekildi. Adamlar gözlerini fal taşı gibi açıp ellerinde kılıçlarla geceyle yüzleştiler.

Ateş çemberinde bir gölge büyüdü. Tuhaf, sinsi sinsi hareket eden, değişen bir gölge insanlara ve atlara sinsice sokuluyordu. Görünmez bir canavarın gölgesi.

Ayı’nın yumuşak sesi, gölgenin kendisinden geliyor gibiydi. “Hizmet-karıma saldırmak ha?” diye fısıldadı. “Benim olana el sürdünüz öyle mi? Bunun için öleceksiniz. Çılgılık atarak gebereceksiniz.”

Sesi adamların kulaklarına ve zihinlerine doluyordu. Gölgesi, ateşin dövdüğü toprakta eğilip bükülen şekiller yaratarak gitgide yaklaşıyordu. Adamlar titriyordu. Geceyi yumuşak, tüyler ürpertici bir hırıltı doldurdu. Gölgeler yayılıyor gibiydi. Aynı anda Vasya’nın aklından geçirdiği bir anı yanan ateşin alevlerini sıçrattı.

Adamların ödleri kopmuştu. At sırtında veya yayan kaçtılar, ta ki geride Vasya’nın ağabeyinin yüzükoyun yatan bedeninin tepesinde dikilen ve adamlara bağırarak tek bir kişi kalana kadar. Onlar Saşa’yı bırakıp kaçınca Saşa yere düşmüştü.

Geride kalan tek kişi Çelubey’di. O zaman Vasya, Pozhar’ı dehledi ve ışığa doğru ilerlediler.

Çelubey’in beti benzi atmıştı. Kılıcı aşağıya bakıyordu. “Onları uyar-
mıştım,” dedi. “Oleg’i ve Mamay’ı uyarmıştım.”

Vasya ona sıcaklıktan yoksun ve büyüleyici bir şekilde gülümsedi. “Onlara bir kız olduğumu söylememeliydin. Belki o zaman tehlikeli olduğuma inanırlardı.”

Pozhar’ın gözleri korlar, yelesi ise duman ve kıvılcımlar gibiydi. Vasya’nın onun kalçasına dokunması kısırağı şaha kaldırdı. Kısarak ön bacaklarını savurunca Çelubey’in bile ödü koptu. Yakınındaki atının sırtına

atlayıp kaçtı. Yarı çıldırmış haldeki Pozhar onu kovalamak için atıldı. Vasya birkaç büyük sıçrayışın ardından kısırağı çevirdi. Vasya'nın kanı kaynıyordu; hem kendi dürtüsüyle hem atın Çelubey'i yakalama arzusuyla mücadele etmek zorundaydı. Ayı'nın varlığı ikisini de gözü karalığa teşvik ediyordu sanki.

Eh, istediği gibi teşvik edebilirdi; sonuçta Vasya kendi kararlarını kendisi alıyordu. "Ağabeyim," dedi kendini kontrol altına alarak ve Pozhar güç de olsa dönmeye ikna oldu.

Ayı biraz hayal kırıklığına uğramış gibi bakıyordu. Vasya onu görmezden gelerek ağabeyinin yanına, yere indi. Saşa, kolları vücuduna sarılı halde iki büküm yatıyordu. Ağzındaki ve sırtındaki kanlar ateşten yayılan ışıktaki kapkara görünüyordu. Ama hayattaydı. "Saşa," dedi Vasya, ağabeyinin başını elleri arasına alırken. "Bratişka."⁷⁴

Saşa yavaş yavaş gözlerini yukarıya kaldırdı. "Sana kaçmanı söylemiştim," dedi boğuk bir sesle.

"Geri geldim."

Ayı, Vasya'nın arkasından, "O kadar kolay oldu ki hayal kırıklığına uğradım resmen," dedi. "Şimdi ne yapıyoruz?"

Saşa acı içinde kısıp bir ses çıkararak oturmaya çalıştı. "Hayır," dedi Vasya. "Hayır, korkma. Bana yardım etti." Nazik bir şekilde ağabeyini muayene ediyordu. Elindeki ve sırtındaki kanlar soğumuş ve yapış yapış olmuştu, nefesi acıdan sığlaşmıştı ama Vasya taze bir yara göremedi. "Saşa," dedi, "kamp yerinin içlerine girmeli ve Vladimir Andreviç'i bulmalıyım. Ayağa kalkabilir misin? Burada kalamazsın."

"Sanırım kalkabilirim," dedi Saşa. Kendini zorlayarak kalkmaya çalıştı. Önce ağırlığını yaralı eline verdi ve çığlıktan farksız bir ses çıkardı. Ama ağırlığını Vasya'ya vererek doğruldu. Vasya ağabeyinin ağırlığı altında sendeledi; Saşa güç bela kendindeydi.

Saşa'nın, kız kardeşinin müttefikleri konusunda nasıl hissettiği düşünlüğünde bu bir nimet bile olabilirdi.

⁷⁴ Rusçada "küçük erkek kardeş" anlamına gelen sevgi ifadesi. Kendinden büyük ve küçük erkek kardeşler için kullanılabilir. (y. n.)

Vasya, “Onu Voron’a mı bindirir misin?” diye sordu Polunoçnitsa’ya. “Bir de Tatarlardan saklar mısın?”

“Bir keşişe bakıcılık yapmamı mı istiyorsun?” diye sordu Polunoçnitsa, kulaklarına inanamıyor gibiydi. Sonra yüzündeki ifadeye ihtiyat eklendi. Vasya’ya öyle geliyordu ki bir çiyert sonsuz can sıkıntısını gidermek için sıradışı herhangi bir şeyi denemeye ikna edilebilirdi.

“Onu incitmeyeceğine, incitilmesine izin vermeyeceğine veya onu korkutmayacağına yemin et,” dedi Vasya. “Bizimle burada buluş. Kuze-nimi almaya gideceğiz.”

Bunun üzerine Saşa boğuk bir sesle, “Ben emzikli bebek miyim, Vasya, niye tüm bunlar için yemin etmesi gerekiyor? Hem kim ki o?”

“Gece yarısı yolculuk etmek bir keşişin bile görü yeteneğini uyandırabiliyor,” diye tespitte bulundu Ayı. “Ne kadar ilginç.”

Vasya, ağabeyine gönülsüzce cevap verdi: “Gece Yarısı Leydisi.”

“Şu senden nefret eden mi?”

“Bir anlaşma yaptık.”

Gece Yarısı, Saşa’yı şöyle bir değerlendirdi. “Sana yemin ederim, Vasilisa Petrovna. Haydi gel, keşiş, atımın sırtına çık.”

Vasya, ağabeyini Gece Yarısı’na emanet etmenin akıllıca olup olmadığından emin değildi ama pek fazla seçeneği yoktu.

Ayı’ya, “Haydi,” dedi Vasya. “Serpuhov Prensi’ni özgür bırakmalıyız, sonra da Ryazanlı Oleg’i yanlış taraf için savaştığına ikna etmeliyiz.”

Ayı onun peşinden giderken düşünceli bir şekilde, “Bu hoşuma bile gidebilir,” dedi. “Gerçi bu biraz da senin ikna yöntemine bağlı.”



Vasya’nın yaktığı ateşler kızıl korlara dönmüştü ama dört bir yanda parılıyordu, Tatarların kamp yerini cehennem ışığıyla aydınlatıyordu. Yorgun adamlar ağızlarından köpükler saçılmış atları yakalıyor, kendi aralarında fısıldaşıyordu; etrafı saran huzursuz atmosfer çarpıcıydı. Ayı hengameden geriye kalanları eleştirel bir gözle inceledi. “Hayran olunası,” dedi. “Daha seni bir kaos yaratığına dönüştüreceğim.”

Vasya bu dönüşümün çoktan başladığından korkuyordu ama bunu ona söylemedi.

Ayı, “Ne yapmayı düşünüyorsun?” dedi.

Vasya ona planını anlattı.

Ayı kahkaha attı. “Paytak paytak yürüyen birkaç ölü bundan daha iyi olurdu. İstediklerini insanlara yaptırmak gibisi yok.”

“Ölü ruhları daha fazla rahatsız etmeyeceğiz!” diye çıkıştı Vasya.

“Nihai sona varmadan önce bunu cazip bulabilirsin.”

“Bu gece değil,” dedi Vasya. “Kendi başına ateş yakabilir misin?”

“Evet, söndürebilirim de. Korku ve ateş benim araçlarım, tatlı kız.”

“Kuzenimin kokusunu alabiliyor musun?”

“Rus kanı mı?” diye sordu. “Bir peri masalındaki bir cadı olduğumu mu sandın?”

“Hem evet hem hayır.”

Ayı başını kaldırıp gece havasını kokladı. “Evet,” dedi hafif hırıldayarak. “Evet, sanırım alabiliyorum.”

Vasya, Pozhar’a çabucak birkaç şey söylemek için döndü. Sonra Ayı’nın peşinden Tatar kampının içerilerine yayan gitti. Bunu yaparken de derin bir nefes aldı ve dişleri olan bir gölgenin yanında yürüyen bir başka gölgeden daha fazlası olduğunu unuttu.

Görünmez bir şekilde kampın kaosuna daldı ve Ayı, doğası gereğince bu ortamda büyümeye başlamış gibiydi. Tüm gürültünün, hâlâ korkuyla birbirine sokulmuş atların arasında kusursuzca ilerliyordu ve o, yanlarından geçerken atlar ürküyor ve alevler patlıyordu. Adamlar terli suratlarını karanlığa çeviriyordu. Ayı onlara pis pis sırtıyor, kıyafetlerine kıvılcımlar üflüyordu.

“Yeter,” dedi Vasya. “Kuzenimi bul. Yoksa seni birkaç yeminden daha fazlasıyla bağlarım.”

“Burada birden fazla Rus var,” dedi Ayı sinirle. “Ben...” Vasya’nın gözlerine baktı ve gözlerinde aniden beliren gülücük emaresiyle neredey-

se uysal bir şekilde, “Ama şuradaki kuzey gibi kokuyor,” diye bitirdi sözlerini.

Vasya onu daha hızlı takip etti. Sonunda Ayı kampın merkezine yakın bir yerde durdu. Vasya içgüdüsel olarak yuvarlak bir çadırın gölge yerine kendini yapıştırıp gizlenmek istedi ama bu, askerlerin onu görebildiğine inandığı anlamına gelirdi.

Oysa göremezlerdi. Vasya bu düşünceye tutundu ve durduğu yerden ayrılmadı.

İyi beslenmiş bir ateşin yanında diz çökmüş, bağlanmış bir adam belli belirsiz görünüyordu. Dört bir yanında askerler huzursuz atlarını yatıştırıyordu.

Üç adam ateşin yanında durmuş tartışıyordu. Işık arkalarından vurduğundan, Vasya’nın onların Mamay, Çelubey ve Oleg olduğunu seçmesi biraz zaman almıştı. Ne söylediklerini anlayabilmeyi diledi.

“Onu öldürüp öldürmemek konusunda bir karara varmaya çalışıyorlar,” dedi Vasya’nın yanındaki yaratık. “Görünüşe göre kaçman onları temkinli davranmaya itmiş.”

“Tatarca biliyor musun?”

“Ben insanların dilinden anlıyorum,” dedi Ayı, tam o sırada kampın üzerinde göz kamaştırıcı bir ışık belirip atları yeniden panikletti. Vasya başını kaldırıp bakmadı. Ne göreceğini biliyordu: Pozhar havada duman saçarak süzülüyor, ateşli kanatları kızıl, mavi, altın sarısı ve beyaz kavisler çiziyordu.

Vasya sorduğunda, *şehirde yaptığım gibi bu toprakları ateşe veremem*, demişti Pozhar. *O zaman... çok kızgındım, öfkeden deliye dönmüştüm. Bunu tekrar yapamam.*

“Yapmana gerek yok,” diye yanıt vermişti Vasya. “Sadece gözlerini kamaştır. Ruslara bir mesaj yollayacağım.” Atı rahatlatmak için okşamış, Pozhar da onun omzunu ısırmıştı.

O anda kampın dört bir yanındaki adamlar göğe bakıyordu. Yeni fısıltılar başlamış ve bir uğultu halinde yayılmıştı. Vasya yayların gerilip bırakıldığını duydu ve birkaç okun geceye doğru kavis çizerek yükseldiğini

gördü ama Pozhar onların menziline dışındaydı. Ruslardan biri hayretle haykırdı ve çabucak sustu: “Zhar Ptitsa!”

Vasya gözlerini generalden ayırmadan, “Seni görmelerini sağlayabilir misin?” diye sordu Ayı’ya.

“Senin kanınla yapabilirim,” dedi Ayı.

Vasya ona sıyrık elini uzattı; Ayı kızın eline oburca yapıştı, sonra Vasya parmaklarını geri çekti.

“Doğru anda dediğimi yap o zaman,” dedi Vasya.

Vasya kendisini göremeyecekleri bilgisine tutunarak, yavaş yavaş ışığın altına girdi. Kuş üzerlerinde olağanüstü bir şekilde parlayarak süzülürken üç adam hâlâ tartışıyor hatta artık birbirlerine bağırıyorlardı.

Vasya onların arkasına doğru yürüdü, altın halatını bileğinden çözdü ve Mamay’ın boğazına sardı.

Adam boğuk bir nefes aldı, sonra da Koşey’in büyüğü ve Vasya’nın iradesi onu ele geçirince donakaldı.

Görüş alanındaki herkes donakalmıştı. Artık Vasya’yı görebiliyorlardı. “İyi akşamlar,” dedi Vasya. Sesi titremeden konuşmak için nefesini toparlamakta zorlanıyordu. İki düzine uzman okçunun gözleri onun üzerindeydi; pek çoğu oklarını çekmişti.

“Ben onu öldürmeden, siz beni öldüremezsiniz,” dedi Vasya onlara. “Beni ok yağmuruna tutsanız bile.” Vasya’nın bir elinde altın halat vardı, diğer elindeki hançeri ise Mamay’ın boğazına dayamıştı. Oleg’in tercümanlık yapan sesini duyduğunu sandı ama ona bakmak için başını çevirmedi.

Çelubey kılıcını çekmişti; Vasya’ya doğru bir adım attıysa da Mamay’ın sözsüz, acı dolu iniltisini duyunca durdu.

“Serpuhov Prensi için buradayım,” dedi Vasya.

Mamay anlaşılmaz, boğuk bir ses daha çıkardı ve sonra kulağa bir emir gibi gelen bir şey söyledi. “Kes sesini!” diye çıkıştı Vasya ve adam, kız hançeri boynuna bastırırken kıpırdamadan durdu.

Oleg, Vasya'ya karaya vurmuş bir balıkmış gibi bakıyordu. Havada süzülen ateş kuşu, bulutlara karşı ışıltısını saçarak dönerken yeniden ciyakladı. Tatarların atları altüst oldu. Vasya göz ucuyla adamlara baktığında, kendilerine engel olamadan yüzlerini ışığa çevirdiklerini gördü.

Aklını başına ilk toplayan Çelubey oldu. "Buradan sağ çıkamayacaksınız, küçük kız."

"Ben ve Vladimir Andreviç buradan sağ çıkamazsak, lideriniz de sağ çıkamaz. Bu riski alacak mısınız?"

Çelubey, "Oklarınızı atın!" diye adamlara patladığı anda Vasya hançerini generalin boğazına, adamın ciyaklamasına yetecek kadar sertçe bastırdı. Vasya'nın ellerine bakır kokulu kanlar süzölmeye başladı. Okçular tereddütte kaldı.

Medved o andan faydalanıp gecenin karanlığından kopup geldi: devasa bir gölge ayı. Sağlam gözünde, duyduğu keyiften dolayı cehennem ışığı parlıyordu.

Tek bir yay tıngırdayıp hızlı bir atış yaptı. Ardından korkutucu bir sessizlik oldu.

Vasya bu sessizlikte söz aldı. "Serpuhov Prensi'ni serbest bırakın yoksa tüm kampı yakarım ve bütün atları sakatlarım. O da geride kalan her şeyi yer." Çenesiyle Ayı'yı gösterdi. Yaratık uysal bir şekilde dişlerini gösterdi.

Vladimir yaralı gibi görünmüyordu. Nehrin yanındaki oğlanı tanıyınca gözleri fal taşı gibi açıldı. Vasya, "Vladimir Andreviç," dedi. Adam kurtuluşunun esaretinden daha kötü olabileceğini düşünüyormuş gibi bakıyordu. Vasya onu teskin etmeye çalıştı. "Dmitrii İvanoviç beni gönderdi," dedi. "İyi misin? At binebilir misin?"

Adam temkinli bir şekilde başını olumlu anlamda salladı ve haç çıkardı. Kimse kıpırdamadı.

"Benimle gel," dedi Vasya kuzenine. Adam hâlâ tereddütlü bakışlar atsa da söyleneni yaptı. Vasya, Mamay'ın boynuna sarılı olan altın halatı bırakmadan geri çekilmeye başladı.

Oleg konuşmadı ama onu dikkatle izliyordu. Vasya derin bir nefes aldı.

“Şimdi,” dedi Ayı’ya.

Kamp yerindeki bütün ateşler, tüm lambalar ve meşaleler aynı anda söndü. Havada süzülen ateş kuşu tek ışık kaynağıydı. Sonra Pozhar alçaktan uçmaya başlayınca bütün atlar yeniden kışneyip ciyaklayarak iplerini çekıştirdiler.

Tüm o gürültü ve karanlıkta Vasya generalin kulağına şöyle fısıldadı: “Bu yoldan dönmezsen öleceksin. Rus’ toprakları işgal edilemeyecek.” Mamay’ı adamlarının kollarına attı, kuzeninin elini tuttu, onu gölgelere çekti ve tam o sırada üç ok atıldı. Ancak Vasya çoktan Ayı ve Vladimir Andreviç’le birlikte gecede gözden kaybolmuştu.

Koştukları esnada Ayı kahkaha atıyordu. “Küçük, cılız bir cadı kızdan öyle çok korktular ki. Ah, çok lezzetliydi. Nihai sona gelmeden önce bütün bu topraklara korkmayı öğreteceğiz.” Sağlam gözünü Vasya’ya çevirip eleştirel bir yorumda bulundu: “Liderin boğazını doğru düzgün kesmeliydin. Şimdi neredeyse bir iz bile kalmadan yaşayacak.”

“Kuzenimi geri verdiler. Bunun hatırına öyle bir şey yapama...”

Ayı nahoş bir şekilde bağırdı. “Kıza bakın hele! Büyük Moskova Prensi ona bir görev veriyor ve kız hemen oracıkta *kendisini* bir boyar ilan ediyor, savaşın nezaket kurallarını falan kafasına takıyor. Bundan daha iyisini ne zaman akıl edeceksin acaba?”

Vasya bir şey söylemedi. Bunun yerine başını çevirip kamp yerinin kenarındaki atların dizildiği bir sıraya baktı, bir tane atın ipini kesip, “Al bakalım, Vladimir Andreviç. Atla.”

Vladimir hareket etmedi. Gözleri Ayı’nın üzerindeydi. “Bu nasıl bir kara şeytan böyle?”

Ayı mutlu mutlu, “En kötüsünden,” dedi.

Vladimir titreyen eliyle haç çıkardı. Birisi bağırarak Tatarca bir şeyler söyledi. Vasya hemen dönüp bakınca Medved’in onların dehşetinin keyfini çıkarırken kendini göğün altında görünür kıldığını gördü. Vladimir Andreviç düşmanlarına kaçıp sığınmak üzereydi.

Vasya altın halatlardan birini söküp öfkeyle, “Müttefik miyiz değil miyiz, Medved? Senden sıkılmaya başladım,” dedi.

“Ah, şu şeyden hiç hoşlanmıyorum,” dedi Ayı. Ama ağzını kapattı; küçülüyor gibi görünüyordu. Adamlar yaklaşıyordu.

Vasya, “Bin şu ata,” dedi Vladimir’e.

Atın eyeri ya da yuları yoktu ama Serpuhov Prensi beygirin sırtına çıktı, Vasya da o sırada benekli bir ata bindi.

“Kimsin sen?” diye fısıldadı Vladimir, sesi korkudan buz kesmişti.

“Ben Olga’nın kız kardeşiyim,” dedi Vasya. “Git haydi!” Vasya, Vladimir’in bindiği atın kalçasına bir şaplak attı, sonra da çimenlerin üzerinde, seyrek ağaçlara çarpmaktan kaçınarak uzaklaşıp karanlığa daldılar ve Tatarların sonuncusunu da arkalarında bıraktılar.

Onlar dörtlüye uzaklaşırken Ayı kahkaha attı. “Haydi ama... bana bunun hoşuna gitmediğini söyleme,” dedi.

Vasya’nın içinde cevap olarak bir kahkaha yükseldi: Düşmanlarının kalbine korku salmanın verdiği sersemletici sevinçti bu. Kaos kralıyla göze geldikten sonra kahkahasını bastırmayı başardı ve kralın gözlerinde kendi pervasız neşesinin yansımalarını gördü.



Saşa ile Gece Yarısı, Vasya’nın onları bıraktıkları yerde duruyorlardı, ikisi de Voron’un sırtındaydı. Pozhar da onlarla at formunda orada buluşmuştu. Kısrak her adımında kıvılcımlar çıkarıyordu; gözleri eriyik metal gibiydi.

Vasya onları görünce rahat bir nefes aldı.

“Aleksandr Kardeş,” dedi Vladimir, heyecanla. “Yoksa...”

“Vladimir Andreviç,” dedi Saşa. “Vasya.” Sonra Vasya, Tatar kısrakından atlarken Saşa da kızı şaşırtarak Voron’un sırtından kayarak indi. Kucaklaştılar.

“Saşa,” dedi Vasya. “Nasıl...” Sırtı ve eli sargılanmıştı. Kaskatı hareket ediyordu ama bunun sebebi acı dalgaları değildi.

Saşa dönüp Polunoçnitsa’ya baktı. “At sırtında karanlığa daldık,” dedi, hatırlamakta zorlanıyormuş gibi kaşlarını çatmıştı. “Güç bela kendim-deydim. Kayalara çarpan suların sesini duydum. Bal ve sarımsak kokan

bir ev vardı. Orada yaşlı bir kadın sırtımı sargıladı. Dedi ki... dedi ki kız evlatları tercih edermiş ama ben de iş görürmüşüm. Kalmak ister miymişim? Ne cevap verdim bilmiyorum. Uyumuşum. Ne kadar uzun süre uyuduğumu da bilmiyorum. Ama ne zaman uyanısam gece yarısıydı. Sonra Polunoçnitsa geldi ve yeterince uyuduğumu söyleyip beni geri getirdi. Bana neredeyse... sanırım yaşlı kadın arkamızdan üzüntüyle haykırdı gibi geldi ama bunu rüyamda görmüş de olabilirim."

Vasya, Polunoçnitsa'ya dönüp tek kaşını kaldırdı. "Onu *göle* mi götürdün? Orada ne kadar kaldı?"

"Yeterince uzun süre," dedi Gece Yarısı, pişman da değildi.

"Bunun onu delirtebileceğini düşünmedin mi?" diye sordu Vasya, sertçe.

"Hayır," dedi Polunoçnitsa. "Çoğunlukla uyudu zaten. Ayrıca o da sana çok benziyor." Saşa'ya dönüp kendi malıymış gibi baktı. "Ayrıca dik oturamıyordu ve kan kokuyordu, bu da beni rahatsız etti. Cadının onun durumunu düzeltmesi daha kolay olacaktı. Her ne kadar öfkeli olsa da Tamara konusunda pişmanlık duyuyor, bilirsin işte."

Vasya, "O halde düşünceli davranmışsın, arkadaşım," dedi gece yarısı iblisine. Polunoçnitsa hem şüpheli hem de memnun göründü.

Vasya, "Büyük büyükannemizle tanışmışsın," diye ekledi ağabeyine. "Gece Yarısı diyarında yaşayan çılgın bir kadın. Acımasız ve yalnız, bazen de nazik."

"Yaşlı kadın mı?" dedi Saşa. "Ben... hayır. Olamaz. Büyük büyükannemiz ölmüş olmalı."

"Öldü zaten," dedi Vasya. "Ama Gece Yarısı diyarında bunun bir önemi yok."

Saşa düşünceli görünüyordu. "Geri gidebilirim. Tüm bunlar bittiğinde. Acımasız biri ya da değil, pek çok şey biliyor gibiydi."

"Belki birlikte gideriz," dedi Vasya.

"Olabilir," dedi Saşa. Birbirlerine savaşın eşiğinde bir keşiş ve cadı gibi değil de macera peşinde koşan çocuklar gibi sırtıtlar.

Vladimir Andreviç ikisine de kasvetli bakışlar atıyordu. “Aleksandr Kardeş,” diye lafa girdi sertçe, haç çıkarmayı da ihmal etmedi. “Bu, tuhaf bir buluşma oldu.”

“Tanrı seninle olsun,” dedi Saşa.

“Tanrı *aşkına* ne...” diye başladı Serpuhov Prensi ama Vasya çabucak araya girdi.

“Saşa sana gereken açıklamayı yapacak,” dedi, “bu arada benim yapmam gereken son bir iş var. Şanslıysak, kuzeye giden yolda bize eşlik edenler olabilir.”

“Acele etsen iyi olur,” dedi Ayı. Yeniden ateşlerin yanmaya başladığı Tatar kampına eleştirel bakışlar atıyordu. Pozhar, Tatarların belli belirsiz duyulan öfkeli bağrışları üzerine kulaklarını titretti. “Hareketli bir arı kovanı gibiler.”

“Sen benimle geliyorsun,” dedi Vasya ona. “Sana seni gözümün önünden ayıracak kadar güvenmiyorum.”

“Doğruya doğru,” dedi Ayı ve gökyüzüne memnuniyetle iç çekerek baktı.



Ryazanlı Oleg nihayet kendi çadırına döndüğünde, tek gecede sonsuz bir ömrü geride bırakmış bir adam gibi görünüyordu. Çadırın kapısını açtı, içeriye girdi ve bir an sessizce durdu. Vasya yumuşak bir şekilde nefesini verdi ve adamın kil lambası yandı.

Oleg hiç de şaşırılmış gibi görünmüyordu. “General seni bulursa, seni yavaş yavaş öldürür.”

Vasya lambanın ışığına doğru ilerledi. “Beni bulmayacak. Senin için geri geldim.”

“Öyle mi?”

“Gökyüzünde ateş kuşunu gördün,” dedi Vasya. “Gece vakti alevleri ve çıldıran atları gördün. Gölgede Ayı’yı gördün. Gücümüzü gördün. Adamların çoktan Büyük Moskova Prensi’nin tuhaf gücünden bahsetmeye başladı hatta aynı düşünceler Tatar kampına bile yayıldı.”

“Tuhaf gücü mü? Dmitrii İvanoviç *kendi* ölümsüz ruhunu umursamıyor olabilir ama *ben* şeytanlarla işbirliği yaparak kendi ruhumu lanetlemek istiyor muyum acaba?”

“Sen pragmatist bir adamsın,” dedi Vasya nazikçe. Ona yaklaştı. Adam ellerini birbirine kenetledi. “Tatarların yanında yer almanın sebebi sadakat değil, sadece hayatta kalmaya çalışıyorsun. Şimdi gördüğün üzere bunun tam tersi de doğru olabilir. Biz yenebiliriz. Han’ın yanındayken bir tabi devletten başka bir şey olamayacaksın, Oleg İvanoviç. Biz kazanırsak, hakkıyla kendi topraklarının prensi olacaksın.”

Vasya’nın sesinin kararlı çıkması için çaba sarf etmesi gerekiyordu. Gece Yarısı’nda uzun zaman geçirdiği için titremeye başlamıştı. Ayı’nın varlığı da bunu kötüleştiriyordu. Çiyert, artık daha derin ve karanlık bir düğümdü ve gölgelerden onları dinliyordu.

“Cadı, ağabeyini ve kuzenini geri aldın,” dedi Oleg. “Tatmin olmadın mı?”

“Hayır,” dedi Vasya. “Boyar’larını çağır ve bizimle gel.”

Oleg’in gözleri çadırın içinde bir o yana bir bu yana çevriliyordu... sanki Ayı’nın varlığını göremese de hissedebiliyordu. Kil lambanın mumu eriyip aktı; etraftaki karanlık koyulaştı.

Vasya, Medved’e bir bakış attı ve karanlık biraz geriledi.

“Bizimle gel ve zafer kazan,” dedi Vasya.

Vasya’nın arkasından, “Bir zafer ihtimali,” diye mırıldandı Ayı. “Kim bilir?”

Oleg onu neyin korkuttuğunu bilmeden lambanın ışığına iyice yaklaştı.

“Yarın,” dedi Vasya. “Adamlarının yeniden ordunun gerisinde kalmasını sağla. Bekliyor olacağız.”

Uzun bir sessizlikten sonra Oleg sertçe, “Adamlarım Mamay’ın yanında kalacak,” dedi.

Vasya bu sözlerde kendi başarısızlığının yansımalarını duyarken Ayı memnuniyet ve anlayışla iç çekti.

Sonra Oleg lafını bitirdi ve Vasya durumu anladı. “Generale ihanet edeceksem, doğru ana kadar beklemem daha iyi olur.”

Göz göze geldiler. “Zeki hainleri severim,” dedi Ayı.

Oleg, “Boyar’larım Rus cephesinde savaşmak istiyor. Onların aptallık etmelerine engel olmanın benim görevim olduğunu sandım. Ama...”

Vasya başını sallayarak onayladı. Numara yapmasına gerek kalmadan ve çiyerti’nin yardımı olmadan onu topraklarını ve hayatını riske atmaya ikna mı etmişti? Ve bunu kendi inatçı inancıyla yapmayı başarmıştı. Vasya onun yüzüne baktı ve onun inancının yükünü hissetti. “Dmitrii İvanoviç iki hafta içinde Kolomna’da olacak,” dedi Vasya. “O zaman onun yanına gelip planlarını anlatır mısın?”

Oleg, “Bir adamımı yollarım. Ama kendim gelemem. Mamay şüphelenir,” dedi.

Vasya, “Kendin gelebilirsin. Ben seni oraya bir gecede götürüp getirebilirim,” dedi.

Oleg ona bakakaldı. Sonra yüzüne tatsız bir tebessüm yayıldı. “Havan topunun üzerinde mi? Pekâlâ, cadı. Ama şunu bil ki güçlerimizi birleştirse bile Dmitrii ve ben büyük bir kayayı kırmaya çalışan iki böcekten farksız olacağız.”

“İnancına ne oldu?” dedi Vasya ve birden gülümsedi. “İki hafta sonra gece yarısında beni bekle.”

31.

BÜTÜN RUSYALAR⁷⁵

Rus' topraklarının sakinleri göğün griye çaldığı dört soğuk gün içinde Kolomna'da toplandılar. Prensler bir bir geldi: Soğuk yağmurlar çamurlu arazilere fısıldarken Rostov ve Starodub, Polotsk, Tver, Moskova ve diğerleri geldi.

Dmitrii İvanoviç çadırını toplanan ordunun merkezine kurdurmuştu ve bir araya geldikleri ilk gece, prenslerini danışmak için yanına çağırdı.

Asık suratlıydılar, alencele toplanıp geldikleri için yorgunluktan bayılacaklardı. Sonuncusu da Dmitrii'nin yuvarlak keçe çadırına geldiğinde ve tüm prensler birbirlerine temkinli bakışlar attığında ay çoktan batmıştı. Gece yarısına az kalmıştı. Dışarıda Rusların at sıraları, yük arabaları ve ateşleri dört bir yana dağılmış durumdaydı.

O gün boyunca Büyük Prens bir sürü haber almıştı. “Tatarlar burada toplanıyor,” dedi. Bir haritası vardı; Don Nehri'nin kıvrımında ve daha küçük bir akarsuyun ağzındaki sulak bir araziye gösterdi. Buraya uzun çimenlerin arasında yaşayan kuşlardan ötürü Çulluk Arazisi deniyordu. “Destek kuvvetleri bekliyorlar: Litva'dan birlikler ve Kefe'den⁷⁶ paralı askerler gelecek. Onların destek kuvvetleri gelmeden önce saldırıya geçmeliyiz. Her şey yolunda giderse üç günlük yolun ardından dördüncü günün şafağında savaşa başlarız.”

⁷⁵ On üç ile on beşinci yüzyıllar arasında Rusya adlı birleşmiş bir yönetim yoktu. Bunun yerine Rus' halkı birbirinden ayrı ve Moğollara bağlı olan rakip prenslikler (knezlikler) tarafından yönetiliyordu. *Rusya* kelimesinin kullanımı on yedinci yüzyıla kadar yaygınlaşmadı. Dolayısıyla “Rusya” kelimesi veya “Rus” sıfatı Orta Çağ bağlamında kullanıldığında birleşmiş bir yönetime sahip bir milletten ziyade ortak bir kültürün ve dilin hâkim olduğu bir toprak parçasını ifade eder. Dolayısıyla “Bütün Rusyalar” ifadesi de bir bütünden ziyade bu çeşitli bölgeleri ifade etmektedir. (y.n.)

⁷⁶ Şimdilerde Feodosiya olarak bilinen Kırım'daki bir şehir. Bir Kış Gecesi Masalı üçlemesinin geçtiği dönemde bu şehir Cenevizlilerin kontrolündeydi. (y.n.)

“Ama şimdi sayıca bizden ne kadar üstünler?” diye sordu Tverli Mikhail.

Dmitrii cevap vermedi. “İki birlik oluşturacağız,” diye devam etti. “Burada.” Tekrar haritayı işaret etti. “Mızraklılar ve kalkanlılar atlarla etraflarını çevirecek, arkamızı kollamak için de sırtımızı ormana vereceğiz. Onlar ağaçlık yerlerde saldırmayı sevmezler... çünkü okları boşa gider.”

“Ne kadar üstünler, Dmitrii İvanoviç?” diye sordu Mikhail yeniden. Tver tarihin çoğunda Moskova’dan daha büyük bir prenslikti, tarihin geri kalan kısmında da rakiplerdi; ittifak üzerlerinde eğreti duruyordu.

Dmitrii cevap vermekten kaçınamazdı. “İki kat,” dedi. “Belki biraz daha fazla. Ama...”

Adamlar homurdanmaya başladı. Tverli Mikhail yeniden söz aldı. “Ryazanlı Oleg’den haber aldın mı?”

“Mamay’ın yanındaymış.”

Homurtular iki katına çıktı.

“Mühim değil,” diye devam etti Dmitrii. “Yeterince adamımız var. Kutsal Sergey’in duaları da bizimle.”

“Yeterince mi?” diye çıkıştı Tverli Mikhail. “Dualar da savaş alanında katledildiğimizde ruhlarımızı kurtarmak için *yeterli* olabilir ama bu savaş kazanmak için yeterli falan değil!”

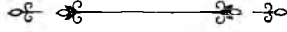
Dmitrii ayağa kalktı. Sesi adamların homurtularını geçici olarak susturdu. “Tanrı’nın gücünden şüphen mi var, Mikhail Andreviç?”

“Tanrı’nın bizim tarafımızda olduğunu nereden bileceğiz? Bildiğimiz kadarıyla Tanrı bizim İsa gibi mütevazı olmamızı ve Tatarlara boyun eğmemizi istiyor!”

Çadırın kapı boşluğundan sakın bir ses, “Olabilir,” dedi. “Ama mesele bu olsaydı, Tanrı size Serpuhov ve Ryazan prenslerini gönderir miydi?”

Başlar çevrildi; birkaç ellerini kılıçlarının kabzalarına götürdü. Büyük Prens’in gözlerinde bir ışık parladı.

Vladimir Andreviç çadırın içine girdi. Arkasından da Ryazanlı Oleg geldi. Hemen ardından gelen Aleksandr Kardeş, “Tanrı bizimle, Rus’ prensleri ama kaybedecek zamanımız yok,” diye ekledi.



Büyük Moskova Prensi o gecenin geç saatlerinde planlama faslı tamamlanana kadar hikâyenin tamamını dinleyememişti. Dmitrii ve Saşa atlarına binip sessizce kampın dışına çıktılar ve ışıktan, dumandan ve gürültüden uzaklaştılar, ta ki hafif bir ateşin yandığı gizli bir oyuga gelene kadar.

Saşa ilerlerken ayın henüz tam olarak batmadığını fark edip huzursuzlandı.

Vasya tek başına kamp yapmıştı ve onları bekliyordu. Ayakları hâlâ çıplaktı, yüzü leke içindeydi ama zarifçe ayağa kalktı ve Büyük Prens'e eğilerek selam verdi. "Tanrı seninle olsun," dedi. Vasya'nın arkasındaki kopkoyu karanlıkta Pozhar ışığını saçıyordu.

"Aman Tanrım," dedi Dmitrii ve haç çıkardı. "Bu bir at mı?"

Kız kardeşi kısırağa elini uzattığında kısırak hemen kulaklarını yatırıp ısırmaya çalışınca Saşa gülmek için kendini zor tuttu.

"Efsanelerden fırlama bir hayvan," diye yanıt verdi Vasya. Kısırak onu hor görerek otlamak için uzaklaştı. Vasya gülümsedi.

"İki hafta önce," dedi Dmitrii, Vasya'nın yüzünü ayışığında inceleyerek, "bir kuzenimizi kurtarmak için gece yarısı yanımızdan ayrıldın. Sonra bir orduyla geri döndün."

"Bana bunun için teşekkür mü edeceksin?" diye sordu Vasya. "Aslında kısmen tesadüf eseri oldu, kısmen de acemi şans diyelim."

Saşa, Vasya'nın olanları hafife aldığını düşündü, aslında o iki hafta çok zor geçmişti. Gece Yarısı karanlığında at sırtında hızlıca Serpuhov'a gitmişler, Vladimir'i dualarla ve mırıltılarla sakinleştirmişlerdi. Ardından Vladimir'in adamlarını toplayabilmek için hummalı çalışmalarını tamamlayıp Kolomna'ya vaktinde varabilmek için yağmurda uzun bir yolculuğa çıkmışlardı çünkü Vasya bu kadar çok adamı Gece Yarısı yolundan geçiremeyeceğini söylemişti.

"Kaç tane zaferin böyle kazanıldığını duysan şaşarsın," dedi Dmitrii.

Dmitrii'nin dikkatli bakışları altında gayet sakin görünüyordu Vasya. İkisi birbirini anlıyor gibiydi.

“Farklı bir duruşun var,” dedi Büyük Prens. Yarı esprili bir şekilde, “Yolculuklarında kendi âlemine mi denk geldin yoksa?”

“Sanırım,” dedi Vasya. “En azından yöneticilik yaptım. Bu topraklar kadar yaşlı bir halka ve çok uzaklardaki tuhaf bir diyara. Ama sen bunu nereden bildin?”

“Bilge bir prens gücü nerede görse tanır.”

Vasya bir şey söylemedi.

“Benim savaşıma ordular getirdin,” dedi Dmitrii. “Gerçekten bir diyarın yöneticisi olduysan, o zaman kendi halkını da bu savaşa getirir misin... Knezha?”

Prenses... Bu kelimeyle Saşa’nın içi bir tuhaf olmuştu.

“Daha fazla adam mı istiyorsun, Dmitrii İvanoviç?” diye sordu Vasya. Kızın yüzüne biraz renk gelmişti.

“Evet,” dedi Dmitrii. “Kazanmak için her hayvana, insana ve yaratığa ihtiyacım var.”

Saşa daha önce Dmitrii İvanoviç ile kız kardeşi arasındaki benzerliği bu denli fark etmemişti. Ama artık görebiliyordu. Tutku, zekâ ve bitmek bilmeyen bir hırs. Vasya, “Ben Moskova’ya olan borcumu ödedim. Şimdi benden kendi halkımı toplamamı ve senin savaşıma getirmemi mi istiyorsun? Rahiplerin onları şeytan olarak görebilir.”

Kısa süreli bir tereddüitten sonra, “Evet, istiyorum,” dedi Dmitrii. “Bunun karşılığında sen benden ne istiyorsun?”

Vasya sessiz kaldı. Dmitrii bekledi. Saşa altın kırsağın otladığı çimenlerdeki parıltıları izledi ve kız kardeşinin yüzündeki ifadenin ne anlama geldiğini merak etti.

Vasya yavaş yavaş, “Bir söz istiyorum,” dedi. “Ama sadece senden değil. Peder Sergey’den de.”

Şaşırان ama gönülsüz yaklaşmayan Dmitrii, “O zaman sabah onun yanına gideriz,” dedi.

Vasya başını iki yana salladı. “Üzgünüm... Bunu onun yaşına hürmetsizlik olarak almayın ama... burada ve çabucak olmalı.”

“Neden burada?” diye sordu Dmitrii sertçe. “Neden şimdi?”

“Çünkü,” dedi Vasya, “hâlâ gece yarısı, kaybedecek zaman yok ve onun söyleyeceklerini dinlemesi gereken tek kişi ben değilim.”



Saşa gri Tuman'ının sırtında dörtnala ilerliyordu ve çok geçmeden Peder Sergey'i açıklığa yönlendirdi. Ay gökyüzünde tuhaf bir şekilde bekliyor, hareket etmiyordu. Ağabeyini bekleyen Vasya, atına binip gitmeyi ya da uykuya dalmayı seçene kadar dördünü birden gece yarısında tuttuğunu Saşa'nın bilip bilmediğini merak etti.

“Böyle güzel atları nereden buluyorsun?” diye sordu Dmitrii ona. “Önce doru aygır, şimdi de bu.” Pozhar'a açgözlü bir şekilde bakıyordu. Altın kısırak kulaklarını yatırdı ve hemen uzaklaştı.

Vasya kuru bir sesle, “Seni anlıyor, Gosudar. Onu bir yerden *almadım*; o beni taşımayı seçti. Onun gibi bir atın sadakatini kazanmak istiyorsan, karanlıkta üç kere dokuz diyardan geçeceğin bir arayışa girmelisin; sana tavsiyem, önce kuşatma altındaki ülkenle ilgilenmen olur.”

Dmitrii kararlı görünüyordu. Daha fazla soru sormak için ağzını açmıştı ki Vasya keşişler geldiğinde hemen ayağa kalkıp haç çıkardı. “Selam olsun peder,” dedi.

“Tanrı sizi kutsasın,” dedi yaşlı keşiş.

Vasya derin bir nefes aldı ve onlara ne istediğini söyledi.

Sergey uzun bir süre sessiz kaldı, Saşa ve prens de çatık kaşlarıyla onu izledi.

“Onlar kötücül,” dedi sonunda Sergey. “Dünyanın kirli güçleri.”

“İnsanlar da kötü,” diye yanıt verdi Vasya hararetle. “Ama iyi olanları da var, arada kalanları da var. Çiyerti *de* tıpkı insanlar gibi, dünyanın kendisi gibi. Çiyerti bazen bilge bazen şapşal, bazen iyi bazen acımasız. Tanrı öte dünyayı yönetiyor, peki ya bu dünya? İnsanlar cennetle kurtulmayı umabilir ve aynı zamanda bu dünyada evlerini kötülüklerden korumak için ev perilerine ikramlarda bulunabilir. Gökteki ve yerdeki diğer her şey gibi çiyerti'yi de Tanrı yaratmadı mı?”

Vasya ellerini iki yana açtı. “Benim desteğimi almanın bedeli bu: Bana cadıları yakmayacağınıza yemin edin. Fırınlarına ikramlıklar bırakanları lanetlemeyeceğinize yemin edin. Bırakın insanların iki inancı olsun.”

Vasya, Dmitrii’ye baktı. “Sen ya da senin vârislerin Moskof tahtında oturduğu müddetçe tabii. Ayrıca,” Sergey’e döndü, “keşişleriniz manastırlar ve kiliseler inşa ediyor, çanlar asıyor. Onlara da insanların iki inancı da benimseyebileceğini söyleyin. Sizin yeminleriniz karşılığında şimdi geceye karışacağım ve Rus’ halkının geri kalanını size yardıma getireceğim.”

Uzun bir süre boyunca kimse konuşmadı.

Vasya sessiz kaldı, duruşu dik ve sertti, öylece verecekleri cevabı bekledi. Sergey başını eğdi ve dudaklarını oynatarak sessizce dua etti.

Dmitrii, “Kabul etmezsek peki?” dedi.

“O zaman,” dedi Vasya, “bu gece gideceğim. Günlerimi de elimden geldiği kadar uzun süre, olabildiğince çok şeyi korumaya çalışarak geçireceğim. Siz de aynı şeyi yapacaksınız ama bu senaryoda ikimiz de daha zayıf olacağız.”

“Kabul edersek ve bu savaşı kazanırsak ne olacak?” diye sordu Dmitrii. “Size tekrar ihtiyacım olursa, gelecek misiniz?”

“Şimdi istediğim şeyi yaparsanız,” dedi Vasya, “tahtta kaldığınız süreçte çağırıldığınızda geleceğim.”

Tekrar birbirlerini değerlendirdiler.

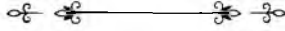
“Ben kabul ederim,” dedi Dmitrii, “tabii Peder Sergey de kabul ederse. Güçlü bir ülke, gücünün bölünmesini kaldıramaz. Tüm güçleri insanlardan oluşmasa bile.”

Sergey başını kaldırdı. “Ben de kabul edeceğim,” dedi. “Tanrı’nın işlerine akıl sır ermez.”

“Duyduk ve şahit olduk,” dedi Vasya, sonra elini açtı. Başparmağında kanayan ince bir çizgi vardı, kanı solgun ayışığında siyah görünüyordu. Vasya kanının toprağa damlamasına izin verdi ve iki siluet belirdi. Biri tek gözlü bir adamdı. Diğeri de teni gecenin rengine olan bir kadındı.

Dmitrii irkilip geri çekildi; bunca zaman onlarla vakit geçiren Şaşa kılını kıpırdatmadı. Sergey gözlerini kıstı ve bir dua daha savurdu. “He-

pimiz yemininizin şahidiyiz,” dedi Vasya. “Yemininizi bozmadığınızdan emin olacağız.”



Sarsılmış görünen Dmitrii ve Sergey oradan ayrılıp Kolomna’daki yataklarına geri döndüler. Polunoçnitsa, “Bu adamların yeminlerine şahitlik ettim. Burada daha fazla kalmama gerek var mı? Ben Medved değilim; durmadan insanların tuhaf işlerine karışmayı sevmem.”

“Hayır,” dedi Vasya. “İstersen git. Ama yine çağırırsam, gelir misin?”

“Gelirim,” dedi Gece Yarısı. “Sadece sonunu görmek için. Onlardan yemin aldığın için artık kendi sözünü de tutmalı ve savaşımalısın.”

Başını eğerek selam verdi ve geceye karışıp gözden kayboldu.

Saşa kız kardeşinin yanında oyalandı. “Nereye gidiyorsun?”

Vasya başını kaldırıp bakmadı; ateşin üzerine nemli yapraklar atıyordu. Ateş tıslayarak söndü ve açıklığı yıldızların gümüşü ışığı sardı. “Oleg’i bulup adamlarının yanına geri götüreceğim,” dedi Vasya doğrulurken. “Onun burada olduğu bilgisinin yayılmamasını sağla; Dmitrii’nin kampında en az birkaç tane casus olduğundan eminim. Gerçi...” Birden gülümsedi. “Buna kim inanır ki? Bugün Mamay’ın yanındaydı, yarın da onunla olacak.” Altın kısırağa doğru yürüdü.

Saşa sabırlı bir şekilde peşinden giderken, “Ondan sonra... ne yapmayı düşünüyorsun?”

Vasya bir elini kısırağın boynuna koydu. Omzunun üzerinden bakarken başka bir soruyla karşılık verdi: “Dmitrii, Tatarlarla nerede karşılaşmayı planlıyor?”

“Birliklerini Çulluk Arazisi denen bir yere götürecekler,” dedi Saşa. “Kulikovo.⁷⁷ Birkaç günlük yolculuk mesafesinde; Dmitrii onlar destek kuvvetlerini toplamadan önce saldırıya geçmeli. Üç gün sürer, diyor.”

“Orduyla kalırsan,” dedi Vasya, “yerinizi bulmakta zorlanmam. Üç gün içinde yanına döneceğim.”

“İyi de nereye gidiyorsun?” diye sordu ağabeyi yeniden.

⁷⁷ Kulikovo Pole’un birebir çevirisi “Çulluk Arazisi”dir. 1380 tarihli Kulikovo Muharebesi’nin gerçekleştiği yerdir. (y. n.)

“Düşmanı rahatsız etmeye.” Bunu söylerken ağabeyine bakmıyordu. Çoktan gözlerini Saşa’nın ötesine dikmiş, karanlığa kaşlarını çatıyordu. Kulaklarını ileri geri çeviren Pozhar, bu sefer onu ısırmayı denememişti.

Saşa onu kolundan tutup kendine çevirdi. Kısırak ürküp sinirlenince alevleri harlandı. Saşa’nın kız kardeşinin yorgunluktan çökmüş yüz ifadesinde kafayı sıyırmak üzereymiş gibi garip bir ısıltı vardı. “Vasya.” Vasya’nın gözlerinde kol gezen pervasız gülüşe karşı sesinin soğuk bir tonda çıkmasını sağlamıştı Saşa. “Karanlıkta iblislerle yaşayıp kara büyü yapınca sana ne olacağını düşünüyorsun?”

“Bana mı?” dedi Vasya. “Ben kendim oluyorum, ağabey. Cadıyım ben ve hepimizi kurtaracağım. Dmitrii’yi duymadın mı?”

Saşa altın kısırağın ötesinde tek gözlü adamın yıldızların ışığında ve gece yarısının karanlığında belli belirsiz görüldüğü yere baktı. Vasya’nın kolunu daha sıkı tuttu. “Sen benim kardeşimsin,” dedi Saşa. “Marya’nın teyzesisin. Baban Lesnaya Zemliya’dan Piyotr Vladimiroviç. Karanlıkta çok uzun zaman geçirirsen ormandaki bir cadıdan daha fazlası olduğunu unutacaksın, ışığa geri dönmeyi unutacaksın. Vasya, sen bu gece yarattığından daha fazlasısın, bu...”

“Bu ne, ağabey?”

Çenesiyle onları izleyen şeytanı gösterip, “Bu şey,” diye devam etti Saşa sertçe. “Senin kendini kaybetmeni istiyor. Delirsen, vahşileşsen, tıpkı büyük büyükannemiz gibi karanlık ormanlarda sonsuza dek kendini kaybetksen onun hoşuna gider. Bu yaratıkla tek başına yolculuk ederek nasıl bir risk aldığının farkında mısın?”

“Farkında değil,” diye tespitte bulundu Ayı, onları dinlerken.

Vasya onu duymazdan geldi. “Öğreniyorum,” dedi. “Ama öyle olmasa bile... başka bir seçenek mi var ortada?”

“Evet,” dedi Saşa. “Benimle Kolomna’ya geri dön, ben sana göz kulak olurum.”

“Ağabey, yapamam; Dmitrii’ye verdiğim sözü duymadın mı?”

“Lanet olası Dmitrii; sadece kendi tahtını düşünüyor.”

“Saşa, benim için korkma.”

“Korkuyorum ama,” dedi, “hayatın için de ruhun için de.”

“İkisi de benim himayemde, senin değil,” dedi Vasya nazikçe. Ama yüzündeki vahşi ifadenin küçük bir kısmı silinmişti. Derin bir nefes aldı. “Söylediklerini unutmayacağım. Ben senin kardeşimim ve seni seviyorum. Karanlıkta dolaşsam bile.”

“Vasya,” dedi Saşa, onu göndermeye o kadar gönülsüzdü ki konuşmaları ağırlaşmıştı. “Kış kralı bile bu canavardan daha iyi.”

“İkinizin de kardeşimin iyi yönleri konusunda abartılı fikirleriniz var,” dedi Ayı. O sırada Vasya, “Kış kralı burada değil ama!” diye patlayıverdi. Sonra daha sakın bir ses tonuyla, “Çünkü henüz kış gelmedi. Elimde ne varsa onu kullanmalıyım.”

Kısrak yeleğini salladı ve ayağını yere vurdu, belli ki gitmek için sabırsızlanıyordu.

Kısrğa “Gidiyoruz,” dedi Vasya, kısrak gerçekten konuşmuş gibi. Vasya’nın sesi biraz pürüzlüydü. Vasya geri çekildi. “Hoşça kal, Saşa.” Kısrakın sırtına atladı ve ağabeyinin sıkıntılı yüzüne baktı. “Bana söylediklerini unutmayacağım.”

Saşa sadece başını ayağı yukarı salladı.

“Üç gün içinde,” dedi Vasya.

Ardından kısrak sıçrayıp öne atıldı ve Saşa’nın kız kardeşi bir anda karanlıkta gözden kayboldu. Şeytan geriye dönüp baktı, Saşa’ya göz kırptı ve kızın peşinden gitti.



Vasya, Oleg’i onunla bulunduğu yerde, adamlarının kamp yaptığı çalılıklarla dolu bozkırda bıraktı. Burası Kulikovo’ya bir günlük yürüme mesafesindeydi. Pozhar, altın sarısı sırtından kayarken Büyük Ryazan Prensi’ne arka ayağıyla hafifçe tekme attı ve kesin bir dille şöyle söyledi: *Onun türünü bir daha taşımayacağım. Çok ağırdı.*

Oleg aynı anda, “Efsanevi atlara binme işini sana bırakacağım, cadı kız. Fırtınaya binmeye çalışmak gibi bir şey bu.”

Vasya gülmekle yetindi. “Yerinde olsaydım Mamay’a katılmak için yapacağım yolculuğu geciktirirdim. Kötü birkaç gün geçirecekler. Seninle savaş meydanında görüşürüz artık.”

“Kısmet,” dedi Oleg İvanoviç ve eğilerek selam verdi.

Vasya başını eğdi, Pozhar’a döndü ve birlikte Gece Yarısı yoluna geri döndüler.



Karanlıktan usandım artık, diye düşündü Vasya. Pozhar’ın kendinden emin adımları geceyi ve değişen araziye önemsemiyordu ama kısırağın vücudunun koşarken dalgalanışının, sert omuz başlarının ve hızlı sıçrayışlarının rahat bir tarafı yoktu. Vasya yüzünü silip zihnini odaklamaya çalıştı. Ağabeyinin uyarısı onu sarsmıştı. Saşa haklıydı. Hayatındaki bütün temel taşlar gitmişti: evi, ailesi... Bazen benliğinin ateşte kaybolduğunu hissediyordu. Morozko bile gitmişti ve kar yağana kadar dönmeyecekti. O anda ona eşlik eden karanlık ise doğası gereği deliliğin vücut bulmuş hali olan bir yaratıktı. Ama bu yaratık bazen sıradan ve sağduyulu konuşabiliyordu ve bunu her yaptığında Vasya kendine yelkenlerini suya indirmemesi gerektiğini hatırlatmak zorunda kalıyordu.

O anda Ayı, canavar formundaydı ve altın kısırağın hızına göre ilerliyordu. “İnsanlar sözlerini tutmayacaklar,” dedi.

“Senin fikrini sorduğumu hatırlamıyorum,” diye cevabı yapıştırdı Vasya.

“Çiyerti’nin onlar bizi yok etmeden önce onlarla savaşması daha iyi,” diye devam etti Ayı. Vasya onun kısık sesinde insanların çığlıklarının yanısını duyabiliyordu. “Daha da iyisi, bırak Ruslar ve Tatarlar birbirlerini yok etsinler.”

“Dmitrii ve Sergey sözlerini tutacak,” dedi Vasya.

“Onların savaşlarına katılmanın sana nasıl bir bedeli olacağını düşündün mü hiç?” dedi. “Dmitrii’nin sözü ve hayranlığının bedeli ne olacak? Dmitrii sana prenses dediğinde gözlerindeki bakışı gördüm.”

“Ödül, risk almaya değmez mi?”

“Değişir,” dedi Ayı, Gece Yarısı’nda koştururlarken. “Neyi riske attığını bildiğinden emin değilim.”

Vasya cevap vermedi. Ayı’nın sözde sağduyusuna, kötülüğünden daha fazla güvenmiyordu.



Göl, ay ışığında karanlıktı, kara kara dalgalanıyordu ve dalgaların tepelerinde beyaz parıltılar vardı. Vasya'nın bu defa yayan bir şekilde uzun ve korkutucu bir yolculuk yapması gerekmemişti; kanı yolu hatırladığı için gölü çabucak bulmuştu.

Vasya, Pozhar ve Ayı ağaçların arasından fırlayıp kendilerini ay ışığının aydınlattığı devasa suların yanında bulmuşlardı. Vasya'nın nefesi boğazında düğümlenmişti, genç kız kısırağın omzundan kayarak indi.

Vasya onları son gördüğünde atlar gölün kıyısının yakınlarında otliyordu. Bu kez Vasya'dan kaçmamışlardı, erken sonbaharın soğuk ve sisli gecesinde birer hayalet gibi duruyorlardı, kusursuz başlarını kaldırıp bakıyorlardı. Pozhar kulaklarını dikti ve kendi türüne yumuşak bir şekilde seslendi.

Arazinin sağındaki cadının boş evi uzun direkleri üzerinde karanlık ve durgun görünüyordu. Hâlâ kasvetli bir harabede domovaya belki yine uyumuş, fırında onu bekliyor olabilirdi. Vasya bu evin ateşin ışığıyla, kahkahalarla, yakın aile fertleriyle, dışarıda yıldızların altında otlayan atlardan oluşan büyük bir sürüyle sıcacık olduğunu hayal etti.

Bir gün.

Ama o gece ne ev ne de atlar için oradaydı.

"Ded Grib!" diye seslendi.

Karanlıkta yeşil yeşil parlayan küçük çiye, onu büyük meşe ağacının gölgesinde bekliyordu. Hafif çığlık atıp Vasya'ya doğru koşarken yarı yolda durdu. Ya gururlu görünmeye çalışıyordu ya da Ayı onu germişti, Vasya tam olarak anlayamadı.

"Teşekkür ederim, dostum," dedi Vasya ona ve eğilerek selam verdi. "Pozhar'dan benim yanıma gelmesini istemişsin. İkiniz de hayatımı kurtardınız."

Ded Grib gururlu görünüyordu. "Sanırım beni seviyor," dedi. "Bu yüzden dediğimi yaptı. Beni seviyor çünkü ikimiz de geceleyin parlıyoruz."

Pozhar homurdandı ve yelesini savurdu. Ded Grib, "Neden geri geldin? Artık burada mı kalacaksın? Pisboğaz neden senin yanında?" Mantar ruhu birden öfkeleni. "Mantarlarımdan hiçbirini ezmeyecek."

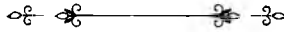
“Orası belli olmaz,” dedi Ayı imalı bir şekilde. “Cesur hanımım bana karanlıkta ileri geri koşturmaktan daha iyi işler vermezse bütün mantarlarını memnuniyetle ezebilirim.”

Ded Grib öfkelen-di. Ayı’ya dik dik bakarak Ded Grib’e, “Senin hiçbir şeyine dokunmayacak,” dedi Vasya. “Artık benimle yolculuk ediyor. Senin için geri döndük çünkü yardımına ihtiyacım var.”

“Bensiz yapamayacağını biliyordum!” diye haykırdı Ded Grib, zafer edasıyla. “Benden *daha büyük* müttefiklerin olsa da.” Ayı’ya oldukça sert bir bakış attı.

“Bu korkunç bir savaş olacak,” diye araya girdi Ayı. “Bir mantarla düşmana nasıl bir darbe vurmayı umuyorsun?”

“Görürsün,” dedi Vasya ve elini küçük mantar ruhuna uzattı.



Mamay’ın ordusu Don Nehri boyunca oyalanıyordu. İleri müfreze çoktan Kulikovo’ya yerleşmişti, güneye uzak mesafede, ilk ışıkla yola çıkmaya hazır bir şekilde kademeli olarak ordugâh kurulmuştu. Gece Yarısı’nda aheste aheste ilerleyen Vasya, kısrak ve iki çiyerti hafif bir tepeye çıkmış ve ağaçların arasından aşağıdaki kalabalığa bakıyordu.

Aşağıda uyuyan ordunun büyüklüğünü görünce Ded Grib’in gözleri kocaman açıldı. Yeşil yeşil parlayan uzuvları titredi. Nehir kıyısı boyunca göz alabildiğine ateş vardı. “Sayıları ne kadar çok,” diye fısıldadı Ded Grib.

Vasya, araziye boylu boyunca yayılmış atları ve insanları incelerken, “İşe koyulsak iyi olacak desene,” dedi. “Ama önce...”

Pozhar eyer ya da eyer çantası takmayı kabul etmiyordu; Vasya bu yüzden hızlı giderken rahatsız edici olsa da askılı bir çanta taşıyordu. Vasya çantanın içinden bir ekmek ve birkaç parça sert tütsülenmiş et çıkardı: Dmitrii’nin veda hediyesi olarak verdiği yolluklardı bunlar. Birazını kendisi çiğnedi, birazını da hiç düşünmeden iki müttefikine verdi.

Tam bir sessizlik oldu; Vasya başını kaldırdığında, Ded Grib’in ekmek parçasını elinde tutarken ne kadar mutlu olduğunu gördü. Ama Ayı eti elinde tutuyor, yemiyor ve Vasya’ya dik dik bakıyordu.

“İkram mı?” dedi neredeyse hırlayarak. “Beni hizmetine aldın zaten; hâlâ benden daha fazlasını mı istiyorsun?”

“Şu anda istemiyorum,” dedi Vasya soğuk bir tavırla. “Sadece yiyecek işte.” Vasya ona kaşlarını çatıp lokmasını çiğnemeye devam etti.

“Neden?” diye sordu Ayı.

Vasya’nın buna vereceği bir cevabı yoktu. Onun lakaytlığından, zalimliğinden, kahkahalarından nefret ediyordu, bunların karşısında kendi doğasında bir şeylerin uyanmasından daha da nefret ediyordu. Belki de bu yüzdendi. Ondandır nefret edemiyordu çünkü ondan nefret etmesi kendinden nefret etme riskini alması demekti. “Henüz bana ihanet etmedin,” dedi Vasya sonunda.

“Dediğin gibi olsun,” dedi Ayı. Ama kafa karışıklığı hâlâ sesinden belli oluyordu. Vasya’ya bakmaya devam ederek et parçasını yedi. Sonra şöyle bir silkinip parmaklarını yalarken, uyuyan kampa pis pis sırttı. Vasya gönlüsüzce ayağa kalktı ve ona katılmaya gitti. Ayı, “Küfü bilmem, küçük mantar,” dedi Ded Grib’e. “Ama korku insanlar arasında bir hastalık gibi yayılır. Bu durumda kalabalık olmalarının onlara bir faydası olmaz. Haydi, başlayalım.”

Ded Grib, Ayı’ya korkulu bir bakış attı. Ekmeğini bir kenara koydu; o anda ürkek bir şekilde Vasya’ya bakıyordu: “Ne yapmamı istiyorsun?”

Vasya gömleğindeki kırıntıları silkeledi. Bir şeyler yemek gücünü toparlamasını sağlamıştı ama artık sıra korku gecesinin işlerini yapmaya gelmişti.

“Yapabilirsen... ekmeklerinin küflenmesine sebep ol,” dedi Vasya ve sırttan Ayı’dan yüz çevirdi. “Aç kalmalarını istiyorum.”

Aşağıdaki uyuyan kampa doğru yürüyerek indiler. Vasya kollarındaki altın ipin hafif parıltısı üzerine kumaş parçaları sarmıştı. Bıçağı ya da Ayı’nın pençeleri ordunun yiyeceklerinin bulunduğu çantaları parçaladı ve Ded Grib’in ellerini daldırdığı yerlerde un ve et yumuşayıp kokuşmaya başladı.

Ded Grib meseleyi anladığında Vasya onun ve Ayı’nın yanından ayrıldı, böylece Mamay’ın çadırlarının arasında görünmeden sinsi sinsi dolaşıp geçtikleri yerlere dehşet ve çürüme yaymak için etrafa dağıldılar. Vasya kendi rolünü oynamak üzere Don Nehri’nin vodianoy’unu çağırmak için nehre indi.

“Çiyerti, Büyük Moskova Prensi’yle anlaşma yaptı,” dedi ona kısık sesle. Hikâyesinin tamamını anlattıktan sonra vodiano’yı nehri taşırmaya ve Tatarların kuru eşyalarla uyuyamamalarını sağlamaya ikna etti.



Üç gece sonra Tatar ordusu boylu boyunca karmaşa içindeydi ve Vasya kendinden zaten nefret ediyordu.

Ayı havayı koklayıp bir kâbusun pençelerine düşen bir adama pis pis sırtırtırken, “Onların hiçbirini uykularında öldüremezsin,” demişti Ayı’ya. “Bizi göremeseler de bu...” Vasya hissettiği tiksintiyi ifade edecek kelime bulamayıp sustu. Medved omuz silkip geri çekilerek onu şaşırttı.

“Tabii ki hayır,” dedi Ayı. “Bu iş böyle yapılmaz. Karanlıkta bir su-ikastçı aranabilir, bulunabilir ve öldürülebilir. Korku hâlâ daha etkili ve insanlar göremedikleri ve anlayamadıkları şeylerden korkarlar. Sana göstereceğim.”

Tanrı Vasya’nın yardımcısı olsun ki gerçekten de göstermişti. Kötü bir çıraklık sürecinden geçiyormuş gibi Tatar kampında Ayı’nın yanında yürümüşü ve birlikte etrafa dehşet saçmışlardı. Vasya yük arabalarını ve çadırları ateşe vermişti, adamlar yarım yamalak gördükleri gölgelerden korkup çılgınlığı basmışlardı. Onların korku dolu bakışlarla kaçtıklarını görmek Vasya’nın yüreğini burksa da atlarını dehşete düşürmüştü.

Kız ve iki çiyerti dağınık kampın bir ucundan diğerine kadar ilerlediler. Mamay’a da ordusuna da rahat vermediler. Atlar iplerini koparıp kaçtılar. Tatarlar ateş yaktıklarında alevleri ansızın parlayıp gafil avlanan insanların suratlarına kıvılcımlar saçtılar. Askerler vahşi bir hayvanın, parlayan bir canavarın, suratı kemikli ve koca gözlü bir kızın hayaletinin onlara musallat olduğunu fısıldamaya başladılar.

Ayı, “Adamlar kendi kendilerini korkutuyorlar,” dedi Vasya’ya gülümseyerek. “Hayal gücü, gerçekten görebildikleri herhangi bir şeyden çok daha tehlikelidir ve hayal gücünün harekete geçmesi için tek ihtiyaç karanlıkta dolaşan fısıltılardır. Şimdi benimle gel, Vasilisa Petrovna.”

Üçüncü geceye kadar Ayı tıpkı bir kene gibi zevkten şişmişti. Vasya yorgunluktan iğne ipliğe dönmüştü ve şafağın hasretini çekiyordu. Kampın bir başka yerini daha yayılıp gezdikten sonra ikisine de, “Yeter,” dedi

Vasya. Bütün duyuları tetikteydi, kısmen korkuyor kısmen de Ayı'nın haylazlık yaparken aldığına benzer çılginca bir keyif alıyordu.

"Yeter. Uyuyacak bir yer bulacağım, gün ağarınca da ağabeyimin yanına döneceğiz." Karanlığa daha fazla katlanamazdı.

Ded Grib rahatlamış görünüyordu; Ayı ise güç bela doymuştu.

Hava serindi ve soğuk sis etrafı beyaz bir örtü gibi sarmıştı. Ormanın en sık yerinde, ordudan oldukça uzakta korunaklı bir oyuk buldu. Çam dallarından yatağının üzerinde pelerinine sarınmış halde yatıyor olsa bile titriyordu. Ateş yakmaya cesaret edemedi.

Hava, Ayı'yı rahatsız etmiyordu. Bir hayvan olarak Tatar kampında terör estirmişti ama o anda dinlenirken bir adam gibi görünüyordu. Eğreltiotları arasında memnuniyetle uzanıyor, kollarını başının altına koymuş gece göğünü izliyordu.

Ded Grib bir kayanın altına gizlenmişti ve yeşil ışığı solmuştu. Tatarların yiyeceklerini çürütmek onu yormuş ve yıldırılmıştı. "Atlarının sütünü içiyorlar," dedi. "Sütü bozamam. Çok aç kalmayacaklar."

Vasya'nın Ded Grib'e verebileceği bir cevabı yoktu; o da kendini kötü hissediyordu. İnsanların ve hayvanların paniği, Vasya'nın kemiklerinde yankılanıyordu sanki ama yine de bütün çabalarının, yaklaşan savaşın gidişatının kendi lehlerine dönmesine yetip yetmeyeceğini bilmiyordu. Vasya gülümsediğinde dişlerinin parıltısını görünce, "Çok iğrençsin," dedi Ayı'ya.

Ayı başını bile kaldırmadı. "Niye? Keyfim yerinde diye mi?"

Bileklerinde parıldayan altın ona aralarındaki anlaşmayı hatırlatınca huzursuz oldu Vasya. Bir şey söylemedi.

Ayı çarpık ağzındaki gülümsemeyle Vasya'ya bakabilmek için bir dirseğine dayanarak yan döndü. "Yoksa *senin de* keyfin yerinde diye mi?"

İnkâr mı etseydi? Neden? Bu onu yalnızca güçlendirirdi. "Evet," dedi Vasya. "Onları korkutmak hoşuma gitti. Ülkemi işgal ettiler, Çelubey ağabeyime işkence yaptı. Ama aynı zamanda kendimi kötü, utanç içinde ve çok yorgun hissediyorum."

Ayı hafif hayal kırıklığına uğramış gibi baktı. "Bunları düşünüp kendini biraz daha hırpalamalısın," dedi ve yine dönüp sırtüstü uzandı.

Delilik böyle yayılıyordu: Vasya doğasının en kötü yönlerinden saklanıyordu, ta ki gözden uzakken bu kötü yönler Vasya'nın geri kalanını yiyip bitirene ve canavarca büyüyene kadar. Bunu Vasya da Ayı da biliyordu. "Peder Konstantin'in yaptığı da buydu. Bak bu onu ne hale getirdi," dedi Vasya.

Ayı bir şey söylemedi.

Tatar ordusu görüş alanının dışındaydı ama kokularını alabilecekleri kadar da yakınlardı. Kolunu kaldıracak hali olmayan ve nemden bunalan Vasya, onların sayıca üstünlüğü yüzünden baskı altında hissediyordu. Oleg'e büyü sözü vermişti ama dünyada Dmitrii'ye zafer kazandıracak kadar büyü var mı bilmiyordu.

"Kar yağdığında kardeşime ne söyleyeceğini biliyor musun?" diye sordu Ayı, hâlâ gökyüzüne bakıyordu.

"Ne?" dedi Vasya, bu soru onu yerinden sıçratmıştı.

"Şimdilerde onun gücü artıyor, benimki azalmaya durdu. Beni tehditler ve yeminlerle bağlayabilirsin ama çok yakında," Ayı havayı kokladı, "hem de *çok* yakında, kış kralıyla yüzleşmek zorunda kalacaksın. *Onu* da mı tehdit etmeyi düşünüyorsun?" Ayı yavaşça gülümsedi. "Denediğini görmek isterdim. Ah, o kadar kızacak ki. Ben güzelliği ve çirkinliğiyle bu dünyadan ve insanların işlerine burnumu sokmaktan keyif alıyorum. Karaçun içinse tam tersi geçerli." Ayı, Vasya'ya göz kırptı. "Senin için tüm gücünü harcadı, Moskova'ya gitti, kendi doğasına karşı durup yazın benimle savaştı. Ama sonra sen dönüp beni özgür bıraktın. Buna çok kızacak."

"Ona ne söyleyeceğim seni ilgilendirmez," dedi Vasya soğuk bir tavırla.

"Kesinlikle ilgilendirir," dedi Medved. "Ama bekleyebilirim. Sürprizleri severim."

Vasya, Moskova'dan ayrıldığından beri kış kralından haber almamıştı. Morozko, Vasya'nın onun kardeşini serbest bıraktığını biliyor muydu? Bunu neden yaptığını anlar mıydı? Vasya bunu *kendisi* anlamış mıydı ki? Vasya, "Uyuyacağım," dedi Ayı'ya. "Bana ihanet etmeyeceksin, üzerimize dikkatleri çekmeyeceksin, üzerimize dikkatleri çekmesi için başka birini kullanmayacaksın, beni uyandırmayacaksın, bana dokunmayacaksın ya da..."

Ayı kahlkaha attı ve bir elini kaldırdı. “Yeter, kızım, çoktan hayal gücümü tükettin. Uyu haydi.”

Vasya ona bir kez daha gözlerini kısarak baktı ve sonra diğer tarafa döndü. Ayı’nın akla yatkın şeyler söyleyip gülmesi, açıklıktaki canavar halinden çok daha tehlikeliydi.



Vasya gün doğumundan biraz önce bir çığlıkla uyanmıştı. Kalbi küt küt atarak ayağa fırladı. Ayı ağaçların arasından bakıyor ama oldukça sakin görünüyordu. “Ne zaman fark edeceklerini merak ediyordum,” dedi etrafa bakmadan.

“Neyi fark edeceklerini?”

“Oradaki köyü. Sanırım köylülerin çoğu, ordu bu kadar yakınlarında kamp kurunca alabildikleri her şeyi alıp kaçmışlar. Ama... kaçmayanlar da olmuş. Senin Tatarlar da kısarak sütü içmekten bıkmış.”

Midesi bulanan Vasya, Ayı’nın baktığı yere geçti.

Arazinin engebeleri arasına gizlenmiş, etrafı büyük ağaçlarla çevrili küçük bir köydü. Tatarlar karınlarını doyurmak için deli gibi yiyecek aramasaydı muhtemelen bu köy fark edilmeyecekti. Vasya bile aşağıdayken o köyü görmemişti.

Ayı’nın görüp görmediğini merak etti.

Ama o anda bir düzine yerde ateş yanıyordu.

Daha ince ve cılız bir başka çığlık duyuldu. “Pozhar,” dedi Vasya. Kısarak, Vasya’ya yanaşırken mutsuz bir şekilde burnundan soluyordu; Vasya sırtına atlayacağı zaman bir kez olsun itiraz etmemişti.

“Senin şu fazlasıyla büyüyeyici dürtülerini zapt etmek gibi olmasın ama,” dedi Ayı, “görecelerinin hoşuna gideceğini sanmıyorum.” Sonra da, “Ayrıca hayatını kaybedebilirsin,” diye ekledi.

Vasya, “İnsanları böyle riskli bir duruma sokabiliyorsam, en azından...”

“Tatarlar onları riskli bir duruma sokuyor...”

Ancak Vasya çoktan gitmişti.

Vasya küçük köye varana kadar evler neredeyse yanıp kül olmuştu. Daha önce hayvanlar vardıysa bile artık yoktu. Sadece sessizlik ve boşluk vardı. Vasya'nın içi istemsizce umutla doldu. Belki de bütün köylüler, Tatarları görür görmez kaçmıştı; belki de ölen bir domuzun sesi kulaklarına bir çığlık gibi gelmişti.

İşte o zaman ağlamaya tam olarak benzemeyen, kısık ve boğuk bir inilti duydu.

Pozhar kulaklarını çevirdi; Vasya aynı anda yanan bir evin yakınında büzüşmüş, cılız, karanlık bir siluet gördü.

Pozhar'ın omzundan kayarak inen Vasya, kadını yakaladı ve çekiştirerek alevlerden uzaklaştırdı. Kadının eli kandan yapış yapış olmuştu. Kadın acı dolu cılız bir ses çıkardı ama konuşmadı. Yanan evlerin ışıkları kadını acımasızca aydınlatıyordu. Kadının boğazı kesilmişti ama kesik, onu hemen öldürecek kadar derin değildi.

Kadın aynı zamanda hamileydi. Belki de doğum başlamıştı. Bu yüzden diğer insanlar kaçarken o kaçamamıştı. Kadınla beraber kalan başkaları da vardıysa bile Vasya göremiyordu. Yalnızca adamları itmeye çalışırken ellerinde sıyrıklar oluşan bu kadın vardı, onun da etekleri kan içindeydi. O kadar çok kan vardı ki... Vasya bir elini kadının karnına koydu ama herhangi bir hareket yoktu ve karnında da kanayan, büyük bir yara vardı...

Kadın nefes almakta zorlanıyordu, dudakları morarıyordu. Solgun gözleri Vasya'nın yüzünü sorguluyordu. Vasya kadının kanlı elini tuttu.

"Bebeğim?" diye fısıldadı kadın.

"Kızını yakında göreceksin," dedi Vasya tekdüze bir sesle.

"Kızım nerede?" dedi kadın. "Onun ağladığını duyamıyorum. Adamlar vardı... ah!" Boğuluyormuş gibi nefes almaya çabalıyordu. "Kızıma zarar verdiler mi?"

"Hayır," dedi Vasya. "Kızın güvende ve onu göreceksin. Haydi, Tanrı'ya dua edelim."

Dua etmek rahatlatıcıydı. Zavallı kadın, gözleri bir yere sabitlenip bakışları ifadesizleşirken bile Vasya'nın duasına katıldı. Vasya birbirine ke-

netledikleri ellerine bir gözyaşı damlayana dek ağlamaya başladığını fark etmemişti. Başını kaldırınca ölüm tanrısının, yanında beyaz kısağıyla birlikte karşısında durduğunu gördü.

Göz göze geldiler ama Morozko'nun yüzü ifadesizdi. Vasya kadının gözlerini kapattı, kadını yere yatırdı ve geri çekildi. Morozko konuşmadı. Kadının vücudu yerde hareketsiz yatıyordu ama ölüm tanrısı da kadını kollarına nazıkçe alıp atının üzerine oturtmuş gibi göründü. Vasya haç çıkardı.

Bu dünyayı paylaşabiliriz.

Morozko gözlerini yeniden Vasya'nın yüzüne çevirdi. Orada bir duygu parıltısı mı vardı? Öfke mi? Bir soru mu? Hayır... ölüm tanrısının kadim kayıtsızlığından başka bir şey yoktu. Beyaz kısağın sırtına çıktı ve geldiği gibi sessizce gitti.

Zavallı kadının kanına bulanmış Vasya, ormanda uyuyup kendini zekî zannederken Tatarlar öfkelerini başkalarından çıkardığı için utançtan çayır çayır yanıyordu.

"Eh," dedi Ayı, yanına gelirken, "kardeşimin kayıtsızlığına son noktayı koydun, o kesin. Zavallı şaşşal, eyer topuzunda taşıdığı bütün ölü kızlar için kahrölmeye mahkûm mu?" Ayı bu manzaradan memnun olmuşa benziyordu. "Seni tebrik ederim. Yıllardır bir şeyler hissetsin, öfkelensin diye uğraşıyordum ama kendisi de mevsimi kadar buz gibi olduğu bunu başaramamıştım."

Vasya onu doğru düzgün duyamıyordu.

"Kar yağmaya başladığında neler olacağını görmek keyifli olacak," diye ekledi Ayı.

Vasya yalnızca başını yavaş yavaş çevirdi. "Burada bir rahip yok," dedi kısık sesle. "Onun için hiçbir şey yapamadım."

"Niye yapasın ki?" diye sordu Ayı, sabırsızlanarak. "Çok geçmeden kendi insanları saklandıkları yerlerden çıkıp gelirler, onun için dua ederler, ağlarlar ve gereken neyse yaparlar. Ayrıca o zaten öldü artık, bunu umursamayacak."

"Eğer ben... Ben şey yapmasaydım..."

Ayı ona bariz bir şekilde küçümseyerek baktı. “Ne yapmasaydın? Sen, görünen ve görünmeyen tüm Rus’ halkı için savaşıyorsun, tek bir köylü kızın hayatı için değil.”

Vasya dudaklarını birbirine bastırdı. “Beni uyandırabilirdin,” dedi Vasya. “O zaman onu kurtarabilirdim.”

“Öyle mi?” diye sordu Ayı sakince. “Belki. Ama çılgınlık hoşuma gitti. Hem bana seni uyandırmamamı söylemiştin.”

Vasya yüzünü ondan başka yöne çevirip istifra etti. İçi dışına çıktı-ğında ayağa kalktı ve akarsudan biraz su aldı. Ölen kadının vücudunda-ki kanları yıkadı, vücudunun duruş pozisyonunu düzeltti. Sonra Vasya akarsuya geri döndü, sönmeye durmuş ateşlerden yayılan ışıktaki soğuk havaya rağmen kendini temizledi. Kıyafetlerini, üzerlerindeki kan lekele-rini temizledikten sonra ıslak ıslak giydi.

İşini bitirdiğinde Ayı’nın da Ded Grib’in de onu izlemekte olduğunu fark etti. İkisi de bir şey söylemedi. Ded Grib’in yüzünde ciddi bir ifade vardı. Ayı’nın yüzünde bile ilk kez alaycılıktan eser yoktu; daha ziyade kafa karışıklığı vardı.

Vasya ıslak saçlarını silkeledi ve önce Ded Grib’e döndü: “Savaşa gel-mek istiyor musun, dostum?”

Ded Grib başını iki yana salladı. “Ben sadece bir mantarım,” diye fısıldadı. “Korkudan ve ateşten hoşlanmıyorum, ayrıca bu savaşan adam-lardan usandım; hiçbir canlıya saygıları yok.”

“Benim hoşuma gitti,” dedi Vasya, kendini ayrı tutmadan. “Son gün-lerin korkusu ve ateşi yani. Başkalarını korkutmak kendimi özgür ve güç-lü hissetmemi sağladı. Benim sefamın bedelini ise başkaları ödedi. Ded Grib, Tanrı izin verirse seninle gölde görüşürüz.”

Ded Grib başını sallayarak onayladı ve ağaçların arasında gözden kay-boldu. Güneş yeni yeni doğuyordu. Vasya derin bir nefes aldı. “Dmitrii İvanoviç’e gidelim ve bu işe bir son verelim.”

“Uyandığından beri söylediğin tek mantıklı şey,” dedi Ayı.

32.

KULİKOVA

Ruslar üçüncü günün sonunda Kulikovo'ya inmiş ve orada kamp kurmuştu. Dmitrii bile adamlarının geceyi geçirmek için yerleşmelerini sağlamak ve birliklerini şafak vakti için konuşlandırmak amacıyla gerekli emirleri vermek dışında sessizdi. Tabii ki düşmanın sayısal gücüyle ilgili haberler almıştı. Ama bir şeyin haberini almak, onu gözle görmekten daha farklıydı.

Mamay ana ordusunun tamamını getirmişti. Araziye tek sıra halinde yayılmışlardı ve bu sıra göz alabildiğine uzanıyordu.

Araziyi keşfetmek için atlarına binip Don Nehri'nin bir kolu olan Nepriyadva'nın ağzına inerlerken Saşa, "Adamlar korkuyor," dedi Dmitrii ve Vladimir'e. "Dua etmek korkularını azaltmayacak. Gün boyunca onlara Tanrı'nın bizim yanımızda olduğunu söyleyebiliriz ama adamlar da araziye yayılan kalabalığı görebiliyor. Dmitrii İvanoviç, sayıca bizden iki kat üstünler ve daha destek kuvvetleri de gelecek."

"Araziye yayılan kalabalığı *ben de* görebiliyorum," diye belirtti Vladimir. "Ben de bundan memnun değilim."

Dmitrii ile Vladimir'in hizmetlileri iştirme mesafesinde ilerliyordu ama onlar bile karşıdaki orduya bakıp beti benzi atmış yüzleriyle birbirlerine fısıldıyorlardı.

"Şimdi yapacak bir şey yok," dedi Dmitrii. "Dua etmekten, bu gece adamların karnını iyice doyurmaktan ve çok fazla düşünmelerine fırsat tanımadan yarın onları savaşa sokmaktan başka çare yok."

"Yapabileceğimiz bir şey daha var," dedi Saşa.

İki kuzeni de ona dönüp baktı.

“Ne?” dedi Vladimir. Yeniden bir araya geldiklerinden beri Saşa’ya, şeytani müttefiklerine ve tuhaf güçleri olan baldızı Vasya’nın varlığına kuşkuyla yaklaşıyordu.

“Onlara düelloyla meydan okumak,” dedi Saşa.

Üçlünün arasına sessizlik çöktü. Düello bir tür kehanetti. Savaşı durdurmazdı ama düelloyu kazanan Tanrı’nın desteğini alırdı ve iki ordudaki herkes bunu biliyordu.

“Adamları cesaretlendirir,” dedi Saşa. “Büyük bir fark yaratır.”

“Tabii bizim şampiyonumuz kazanırsa,” dedi Vladimir.

“Tabii bizim şampiyonumuz kazanırsa,” diye tasdik etti Saşa ama gözleri Dmitrii’deydi.

Dmitrii konuşmadı. *Onun* gözleri açık arazinin çamurunda, suyunda ve Tatarların daha ötede beklediği yerdeydi. Sayısız atları batıya meyleden ışığın altında sonbahar yaprakları gibi görünüyordu. Onların da ilerisinde Don Nehri bir külçe gümüş gibi görünüyordu. Üç gün boyunca buz gibi soğuk sağanak yağmur yağmıştı. Artık gökyüzü karanlıktı ve erkenden kar yağabilirmiş gibi görünüyordu.

Dmitrii ağır ağır, “Böyle bir şeyi kabul ederler mi sence?” dedi.

“Evet,” dedi Saşa. “Bence ederler. Bir şampiyon yollamayacak kadar korkak mı görünüyorlar?”

“Davet edersem, onlar da kabul ederse, o zaman bizim için kimin savaşmasını istemeliyiz?” dedi Dmitrii. Ama cevabı bildiğini ima eden bir ses tonuyla sormuştu.

“Benim,” dedi Saşa.

Dmitrii, “Bunu yapabilecek yüz tane adam var. Neden sen?” dedi.

“En iyi savaşçın benim,” dedi Saşa. Böbürlenmiyor, sadece bir gerçeği dile getiriyordu. “Keşişim ben, Tanrı’nın hizmetkârıyım. En iyi şansın benim.”

Dmitrii, “Senin yanımda olmaya ihtiyacım var, Saşa, başka...” dedi.

“Kuzen,” dedi Saşa sertçe. “Çocuk yaşta evden ayrılıp babamın kalbini kırdım. Yeminlerime uygun davranamadım çünkü manastırda pek fazla kalamadım. Ama *asla* bana hayat veren topraklara ihanet etmedim; ona inancımı hep korudum ve onu savundum. Şimdi de iki ordunun önünde savunacağım onu.”

Vladimir, “Saşa haklı. Büyük bir fark yaratabilir. Korkak adamlar yenilgiye uğrar, bunu sen de ben de biliyoruz,” dedi. Sonra da gönülsüzce itiraf etti: “Ayrıca Saşa çok iyi bir savaşçı.”

Dmitrii hâlâ gönülsüz görünüyordu. Ama yine de solan ışıktaki yarım yamalak görünen karşılarındaki orduya baktı. “İnkâr etmeyeceğim,” dedi Dmitrii. “En iyimiz sensin. Adamlar bunu biliyor.” Yeniden duraksadı. “Yarın sabah o zaman,” dedi kasvetle. “Tatarlar da kabul ederse. Bir elçi göndereceğim. Ama sen ölmeyeceksin, Saşa.”

“Asla,” dedi Saşa ve gülümsedi. “Kız kardeşlerim çok kızar sonra.”



Saşa gece için prenslerin yanından ayrıldığında hava neredeyse kapkaranlık olmuştu. Dmitrii’nin elçisi henüz geri dönmemişti ama gün ne getirirse getirsin Saşa’nın uyuması gerekiyordu.

Saşa’nın bir ger’i yoktu, sadece kendine ait bir ateşi, bir parça kuru toprağı vardı, atı da ayak bağıyla ateşinin yakınında duruyordu. Saşa yaklaştığında altın kısraklı da Tuman’ının yanında durduğunu gördü.

Vasya ateşi harlamış ve ateşin yanına kurulmuştu. Yorgun ve üzgün görünüyordu. Kolomna’daki kaprisli, çılgın halinden eser yoktu.

“Vasya,” dedi Saşa. “Nereledeydin?”

“İblislerin en kötü huylusunun eşliğinde bir orduya zarar veriyordum,” dedi Vasya. “Yine yapabileceklerimin sınırını öğrendim.” Sesi çatladı.

“Sanırım,” dedi Saşa nazikçe, “elinden gelenin fazlasını yaptın.”

Vasya yüzünü sildi, hâlâ atların ayaklarının dibindeki kütüğe çökmüş bir şekilde oturuyordu. “Yeterli oldu mu bilmiyorum. İçeriye sızıp generali öldürmeyi bile denedim ama artık etrafı muhafız kaynıyor... Vladimiri ellerinden aldığım geceden bir ders çıkarmışlar. Ben... Ben çabalar-ken hayatımdan olmak istemedim. Çadırını yaktım ama.”

Saşa, “Yeterli oldu,” dedi sertçe. “Daha önce hiç yokken sen bize bir şans verdin. Yeterli oldu.”

Boğuk sesiyle, “Adamları yakmaya çalıştım,” diye itirafta bulundu, kelimeler öylece dudaklarından dökülüyordu. “Ben çabalarken... Ayı bana güldü. Ama yapamadım. Kendi zihinleri olan yaratıklara büyü yapmanın en zoru olduğunu söyledi, ben yeterince bilgili değilmişim.”

“Vasya...”

“Ama başka şeyleri yaktım. Yayları, yük arabalarını. Onların yandığını görünce *ben* güldüm. Ayrıca... bir kadını öldürdüler. Hamile bir kadını. Çünkü yiyecekleri çürüdü, öfkeliydiler ve acıkmışlardı.”

Saşa, “Tanrı o kadının ruhunu huzura erdirsin o halde. Ama Vasya... dur artık. Bir şansımız var. Cesaretin ve kanın bu şansı bize verdi. Bu da yeterli. Değiştiremeyeceğin şeyler konusunda kendini kahretme.”

Vasya bir şey söylemedi ama etrafta dolaşıp duran bakışları Saşa’nın ateşine çevrildiğinde içinde yanacak değerli küçük bir odun olmasına rağmen alevler yükseldi, Vasya yumruklarını öyle çok sıkıydı ki tırnakları avuçlarına batıyordu. “Vasya,” dedi Saşa sertçe. “Yeter artık. En son ne zaman yemek yedin?”

Vasya’nın biraz düşünmesi gerekti. “Ben... dün sabah,” dedi. “Bekleyip Gece Yarısı’ndan gelme fikrine dayanamadım, bu yüzden Pozhar ve ben buraya Mamay’ın ordusuna görünmeden en kestirme yoldan geldik.”

“Pekâlâ,” dedi Saşa sertçe. “Çorba yapacağım. Evet, burada. Kendi eşyalarım da var becerim de... Lavra’da hizmetçi kadınlar yok. Çorbanı yiyip yatacaksın. Diğer her şey bekleyebilir.”

Vasya o kadar yorgundu ki itiraz etmedi.

Su kaynarken, pek fazla konuşmadılar, Saşa yaptığı çorbayı Vasya’ya uzattığında Vasya neredeyse duyulamayacak kısık bir sesle, “Teşekkür ederim,” dedi ve çorbasından bir yudum aldı. Sıcak taşlar üzerine hamuru yatırmak suretiyle pişirilen bazlamanın yanında üç kâse çorba içince yüzüne biraz renk gelmişti.

Saşa ona kendi pelerinini verdi. “Uyu haydi,” dedi.

“Peki, ya sen?”

“Bu gece dua etmek istiyorum.” O zaman ona yarın olabilecekleri söylemeyi düşündü Saşa. Ama söylemedi. Vasya o kadar yorgun ve tükenmiş görünüyordu ki... İhtiyacı olan son şey ağabeyi için korkmaktan uykusuz kalacağı bir geceydi. Zaten Tatarların düelloyu reddetmesi de mümkündü.

“En azından yakınımda kalır mısın?”

“Tabii ki kalırım.”

Vasya bir kez başını aşağı yukarı salladı, gözkapakları ağırlaşmıştı. Onu inceleyen Saşa, “Aynı annemize benziyorsun,” diyerek kendisini bile şaşırttı.

Vasya bunun üzerine gözlerini açtı; yüzündeki gölgeler aniden memnuniyetle doldu. Saşa gülümseyerek, “Annemiz geceleyin fırına hep ekmek bırakırdı. Domovoi için,” dedi.

“Ben de aynısını yaptım,” dedi Vasya, “Lesnaya Zemliya’da yaşarken.”

“Babam bu yüzden ona takılırdı. O günlerde hep halinden memnundu. Onlar... birbirlerini çok seviyorlardı.”

Vasya artık oturuyordu. “Dunya annemden pek bahsetmezdi. En azından ben hatırlayabilecek kadar büyüyene kadar. Sanırım... Sanırım Anna İvanovna bunu yasaklamıştı. Çünkü babamız onu değil de annemizi seviyordu.”

“Birbirlerine neşe saçıyorlardı,” dedi Saşa. “Ben çocukken bile bunu görebiliyordum.”

O zamanlardan bahsetmek güç geliyordu. Saşa annelerinin ölümünden bir yıl sonra uzaklara gitmişti. Anneleri yaşasaydı gider miydi? Bunu Saşa da bilmiyordu. Lavra’ya geldiğinden beri o geçmişteki çocuk halini; inancı, gücü, coşkusu ve aptalca gururuyla Aleksandr Petroviç’i unutmaya çalışmıştı. O çocuk annesine tapıyordu.

Ancak artık Saşa o zamanları hatırlıyordu. Öylece konuşmaya başladı. Kız kardeşine kara kış festivallerini, çocukken yaşadığı talihsizlikleri, ilk kılıcını, ilk atını, ormanda önünde yürürken annesinin sesinin nasıl kahkahalarla yükseldiğini anlattı. Annesinin ellerini, şarkılarını ve ikramlarını anlattı.

Sonra kışın Lavra'daki hayattan, manastırın derin sükûnetinden, rüya gibi bir ormanın üzerinde çalan çanlardan, soğuk günlere damga vuran yavaş dua ritüellerinden, adamların dört bir yandan onu ziyarete gelmek için günlerce seyahat ettiği efendisinin sarsılmaz inancından bahsetti. At sırtında geçen günlerden, ateşin etrafında devrilen gecelerden; Saray, Moskova ve ikisi arasındaki yerlerden bahsetti.

Rusya'yı anlattı. Moskof'u, Tver'i ya da Vladimir'i,⁷⁸ Kiev'in oğullarının bölgelerini değil, Rusya'nın kendisini, göklerini, topraklarını, insanlarını ve gururunu anlattı.

Vasya mest olmuş bir şekilde sessizce, kocaman açılmış gözleriyle dinledi ve kadehlerini gölgeyle doldurdu. "İşte bu yüzden savaşıyoruz," dedi Saşa. "Moskova, Dmitrii ya da Rusya'nın birbiriyle dalaşan diğer prensleri için değil. İnsan ya da iblis fark etmeksizin hepimize hayat veren topraklar için."

⁷⁸ Orta Çağ'ın Rus' topraklarında, Moskova'nın yaklaşık yüz doksan kilometre doğusunda kalan büyük bir şehir. Kuruluş tarihinin 1108 olduğu söylenir ve antik yapılarının birçoğu günümüzde hâlâ ayakta. (y.n.)

33.

KIŞIN EŞİĞİNDE

Vasya yüzünde erken gelen karın dokunuşuyla uyandı.

Saşa sonunda uykuya dalmış, gecenin derin sessizliğinde dudaklarındaki dua mırıltıları kesilmişti. Havada kuru bir soğuk vardı; toprak kırağı bağlamıştı. Dört bir yandaki adamların sesleri kesilmişti. Uyuyabilenler, şafak için güçlerini toplamak amacıyla uyuyordu.

Rus kampında serin bir rüzgâr esti, sancaklarını dalgalandırdı ve anaforlar yaratarak toprağa kar serpiştirdi.

Vasya derin bir nefes alıp ayağa kalktı ve uyuyan ağabeyinin üzerine pelerini örttü. Ayı'yı gördü. Adam formundaydı, kıpırdamadan durmuş ateşlerinin kızıl korlarının ötesine bakıyordu. Seyrek kar tanelerinin gökten süzülerek inişini izliyordu.

“Kar biraz erken gelmiş,” dedi Vasya.

Ayı'nın coşkunun bir muziplikle dolu ifadesinin altında ilk kez bir korku emaresi belirmişti. “Kardeşimin gücü artıyor,” dedi. “Bir sınav daha vereceksin, denizkızı ve bu en zoru olacak.”

Vasya duruşunu dikleştirdi.

Kış kralı, soğuk rüzgâr onu Vasya'ya savurmuş gibi karanlığın içinden at sırtında çıktı, kısırağın toynakları beyaz ısıltılar kazanmış çamurlu toprakta çıt çıkarmıyordu.

İki ordu, hatta uyuyan ağabeyi bile o anda orada değildi sanki. Yalnızca Vasya, kaos kralı ve taze karın girdabına sarınmış kış kralı vardı. Morozko yazın en şiddetli zamanındaki gibi cılız, biçimsiz bir yaratık değildi; artık muazzam kadifemsi teniyle kara kış lorduydu. Yeni mevsimin ilk soğuk nefesini üflerken beyazlara bürünmüştü.

Durup atının sırtından kayarak indi.

Vasya'nın boğazı kurumuştı. "Kış kralı," dedi.

Morozko onu baştan ayağa inceledi. Ayı'ya bakmadı ama bakmamasının bile güçlü bir etkisi vardı. "Savaşmak istediğini biliyordum, Vasilisa Petrovna," dedi bir an sonra. "Ama nasıl bir yol izleyeceğini bilmiyordum."

O anda bakışları kardeşini buldu. Aralarında kadim bir nefretin kıvılcımları belirdi. "Her zaman tahammül edilmez biriydın, Karaçun," dedi Ayı. "Nasıl kazanacağı konusunda hiçbir fikri olmayan bu kızı savaşta tek başına bıraktığında ne olacağını sanıyordun?"

Yeniden Vasya'ya dönüp, "Biraz bilgelik kazandığını düşünmüştüm," dedi Morozko. "Onun neler yapabileceğini gördün."

"Onun neler yapabileceğini benden daha iyi biliyorsun," dedi Vasya. "Yine de çaresiz kaldığında Ayı'yı sen de serbest bıraktın. Ben de çaresiz kaldım. O zaman sana nasıl yemin verdiyse şimdi bana da yemin etti."

Vasya ellerini kaldırdı. Bileklerinde iki altın halat, pasif haldeki gücünü solgun altın parlaklığıyla belli ediyordu. "Öyle mi?" dedi Morozko, ikisine de soğuk bakışlar atarak. "Peki, ya yemin ettikten sonra? Ondan sonra ne oldu? Etrafta onunla beraber dolaşıp insanları mı korkuttunuz? Zalimliğin tadı hoşuna mı gitti?"

"Beni tanımıyor musun sen?" dedi Vasya. "Çocukluğumdan beri tehlikeli şeyleri severim ben. Ama asla zalimlikle işim olmadı."

Morozko'nun gözleri Vasya'nın yüzünü inceledikçe inceledi hatta bu o kadar uzun sürdü ki sonunda Vasya sinirlenip başını çevirince, "Bana bak!" diye çıktı Morozko.

Vasya da ona sertçe cevap verdi: "Yüzümde ne arıyorsun?"

"Delilik," dedi Morozko. "Kötülük. Ayı'nın sebep olduğu bütün tehlikeler apaçık ortada olduğunu mu sanıyorsun? Zihninle öyle bir oynar ki gün gelir dökülen kanlar ve çekilen ızdıraplar karşısında kahkaha atarsın."

"Henüz gülmüyorum," dedi Vasya ama Morozko'nun gözleri yeniden Vasya'nın bileklerindeki altın halatlara kaydı. Vasya'nın utanması mı gerekiyordu? "Bulabildiğim güçleri topladım. Ama bir şeytana dönüşmedim."

“Dönüşmedin mi? Ayı zekidir. Farkına bile varamadan tuzağına düşersin.”

“Bilerek ya da bilmeyerek herhangi bir tuzağa düşecek *zamanım* yoktu.” Vasya artık gerçekten öfkeliydi. “Karanlıkta koşturup durdum, bana ihtiyacı olan herkesi kurtarmaya çalıştım. İyilik de yaptım kötülük de ama ben ikisi de *değilim*. Kimsem oyum ben. Bana utanç verici bir şey yapmışım gibi hissettiremeyeceksin, Morozko.”

Ayı, “Doğrusu,” dedi Vasya’ya, “onunla hemfikir olmaktan nefret ediyorum ama bu konuda biraz daha suçluluk duymalısın. Kendini biraz hırpalamalısın.”

Vasya onu duymazdan geldi. Kış kralına yüz ifadesini karanlıkta bile okuyabileceği kadar yaklaştı. Yüzünde okunacak duygular vardı: öfke, açlık, korku ve hatta keder; kayıtsızlığı paramparça olmuştu.

Vasya’nın öfkesi geçti. Morozko’nun eline uzandı. Morozko da elini tutmasına izin verdi; parmakları Vasya’nın elinde soğuk ve hafif hissettiriyordu. Vasya yumuşak bir sesle, “Bu topraklardaki bütün güçleri savaşta çağırdım, kış kralı. Bunun yapılması gerekiyordu. Kendi aramızda kavgaya edemeyiz.”

“O senin babanı öldürdü,” dedi Morozko.

Vasya yutkundu. “Biliyorum. Şimdi de insanlarımı kurtarmaya yardım etmek zorunda, eli kolu bağlı.” Vasya serbest kalan elini kaldırıp Morozko’nun yanağına dokundu. Morozko’nun nefes aldığını görebileceği kadar yakınındaydı. Parmaklarıyla Morozko’nun yüz hatlarını okşadı, bakışlarını kendi gözlerine çekti. Artık karlar gökten daha hızlı düşüyordu. “Yarın bizimle birlikte savaşacak mısın?” diye sordu.

“Ölümler için orada olacağım,” dedi Morozko. Bakışları Vasya’dan kamp alanına kaydı. Vasya askerlerden kaçının ertesi günün alacakaranlığını görebileceğini merak etti. “Orada bulunmana bile gerek yok. Hâlâ çok geç değil. Sen elinden geleni yaptın ve sözünü tuttu. Sen ve ağabeyin...”

“Çok geç,” dedi Vasya. “Saşa şimdi Dmitrii’yi asla bırakmaz. Hem ben... ben de yeminime bağlıyım.”

“Sen gururuna bağlanmışsın,” diye çıkıştı Morozko. “Çiyerti’nin itaat etmesini, prenslerin hayran kalmasını istiyorsun, bu yüzden böyle bir çılgınlık yapıp Dmitrii’nin yanında risk alıyorsun. Ama daha önce hiç savaş görmedin sen.”

“Evet, görmedim,” dedi Vasya, sesi en az onunki kadar soğuktu. Ellerini yere indirdi ama geri çekilmedi. “Gerçi evet, Dmitrii’nin hayran kalmasını istiyorum. Zafer istiyorum. Prensler ve çiyerti üzerinde güç sahibi olmak bile istiyorum. Bir şeyler istemeye hakkım var, kış kralı.”

Birbirlerinin nefeslerini soluyacak kadar yakınlardı. “Vasya,” dedi Morozko, kısık sesle. “Sadece bu savaşın ötesini düşün. Ayı, açıklığında kalırsa dünya daha güvenli bir yer olur, sen de yaşamalısın; sen...”

Vasya onun sözünü kesti. “Düşündüm zaten. Kardeşine de geri dönmek zorunda olmadığına yemin ettim. Onunla birbirimizi anlıyoruz. Bu bazen beni korkutuyorsa da.”

“Şaşırmadım,” dedi Morozko. “Deniz ve ateş ruhusunuz; o senin doğanın en kötü yönlerinin vücut bulmuş hali.” Morozko’nun elleri artık kızın omuzlarındaydı. “Vasya, o senin için tehlikeli.”

“O zaman güvende olmamı sağla.” Vasya, bakışlarını Morozko’nun gözlerine dikti. “Beni uzaklara çektiğinde geri getir. Onun ve senin aranda, çiyerti ile insanların arasında kurulması gereken bir denge var, Morozko. Ben tüm bunların arasında kalmak için doğmuşum... sence bunu bilmiyor muyum?”

Morozko’nun gözlerinde hüznün vardı. “Evet,” dedi. “Biliyorum.” Tekrar Ayı’ya baktı, bu defa birbirlerini inceleyen iki kardeş sessizdi. “Bu senin seçimin, Vasilisa Petrovna, benim değil.”

Vasya, Ayı’nın rahat bir nefes aldığını duydu ve onun bu süreçte gerçekten korktuğunu anladı.

Vasya, Morozko’nun yün ve kürk kaplı omzuna başını yasladı, Morozko’nun ellerinin sırtına kaydığını ve orada gün ile gece, düzen ile kaos arasında beklercesine kısa bir süre durduğunu hissetti. *Beni sessiz sakın bir yere götür*, demek istedi Vasya. *Gürültüye ve insanların kötü kokusuna dayanamıyorum artık.*

Ancak bunu yapabileceği zamanlar geride kalmıştı; Vasya gideceği yolu seçmişti. Başını kaldırıp geri çekildi.

Morozko kıyafetinin kolunun içine uzandı, küçük ve parlak bir şey çıkardı.

“Bunu sana getirdim,” dedi.

Bir ipin ucunda Vasya’nın bir zamanlar taktığı safir kolyenin pürüzsüz mükemmelliğine kıyasla daha pürüzlü, yeşil bir mücevher vardı. Vasya ona dokunmadı ama temkinli bir şekilde gözleriyle inceledi. “Neden?”

“Uzaklara gittim,” dedi Morozko. “Bu yüzden rüyada da Ayı’yı hapsoldüğü yerden çıkardığında da yanına gelmedim. Krallığımın karlı yerlerinden güneye indim; denize giden yola saptım. Orada pek çok insan ömrü boyunca kimsenin görmediği deniz kralı Çernomor’u⁷⁹ suyun yüzeyine çağırdım.”

“Oraya neden gittin?”

Morozko tereddüt etti. “Ona bilmediği bir şey söyledim; ormandaki cadının onun çocuklarını doğurduğunu.”

Vasya ona bakakalmıştı. “Çocuklarını mı? Deniz kralının mı?”

Morozko başını sallayarak onayladı. “İkizlerini. Sonra da ona torunlarının çocuklarından birine âşık olduğumu söyledim. Bunun üzerine deniz kralı bunu bana verdi. Sana vermem için.” Gülümsüyor gibiydi. “Bir büyü ya da bağlayıcı bir güç içermiyor. Sadece bir armağan.”

Vasya yine de mücevhere uzanmadı. “Ne zamandır biliyordun?”

“Sandığın kadar uzun zamandır değil, gerçi gücünün kaynağını merak ediyordum. Bu kaynak sadece yeteneğini kızlarına geçirmiş, büyü gücüne sahip ölümlü bir kadın olan cadı olabilir mi diye merak ediyordum. Ama sonra Varvara’yı gördüm ve bundan daha fazlası olması gerektiğini anladım. Çernomor’un sık sık oğlu olurdu, genellikle babalarından büyü gücünü miras alırlar ve insanlardan daha uzun yaşarlardı. Bu yüzden

⁷⁹ Rus folklorunda, adını “Karadeniz”den alan kadim bir büyücü ve deniz kralıdır. Çar Saltan masalında kuğu kızının adasını korumak için denizden otuz üç oğluyla birlikte çıkmıştır. (y.n.)

Gece Yarısı'ndan doğruyu söylemesini istedim, o da söyledi. Sen deniz kralının torununun kızıydın."

"Yani uzun bir ömrüm mü olacak?"

"Bilmiyorum... nereden bileyim? Sen hem cadıydın hem çiyert'sin hem de bir kadıydın; Rus prenslerinin neslindensin ve Piyotr Vladimiroviç'in kızıydın. Çernomor bunu bilebilir; onu görmeye gidersen sorularını cevaplayacağını söyledi."

Sindirmesi gereken ne çok şey vardı. Ama mücevheri aldı. Elinde sıcacıktı; mücevherden hafif tuz kokusu alıyordu. Morozko ona içinde kendini bulacağı bir kapalı kutunun kilidini vermişti sanki ama henüz açamazdı. Yapılacak başka şeyler vardı.

"O zaman denize gideceğim," dedi, "tabii şafaktan sağ çıkarsam."

Morozko kederli bir şekilde, "Savaş alanında olacağım. Ama işim hâlâ ölümlerle, Vasya," dedi.

"Benimki de yaşayanlarla," dedi Ayı ve gülümsedi. "Nasıl bir çiftiz böyle, ikizim."

IŞIĞI GETİREN ADAM

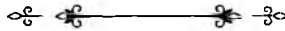
Kasvetli bir gündü, etraflarındaki ordu kıpır kıpırdı; ileride, geniş Kulikovo arazisinin uzak ucundaki Tatarlar uyanıyordu. Ruslar, Tatarların atlarının serin havada homurdandıklarını duyabiliyorlardı. Ama hiçbir şey görünmüyordu; dünya yoğun sis perdesiyle örtülmüştü.

“Sis dağılana kadar savaş başlayamaz,” dedi Saşa. Bir şey yiyecek durumda değildi ama biraz bal şarabı içti ve şişeyi Vasya’ya verdi. Saşa uyanırken Vasya’nın çoktan uyanmış olduğunu, yenilenmiş ateşin önünde tek başında kaşlarını çatmış halde oturduğunu görmüştü, yüzü solgun olsa da soğukkanlı göründüğünü düşünmüştü.

Hava soğuktu, sisin üzerindeki gri gökyüzü yağacak karın habercisiydi. Ardından güneş toprağın bir kıyısından başlayıp gitgide yayılarak ışıyla sisi dağıtmaya başladı. Saşa derin bir nefes aldı. “Dmitrii’nin yanına gitmeliyim. Bir elçiden haber bekliyor. Ne olursa olsun, savaş başlamadan önce seni bulacağım. Bu arada Tanrı’ya emanetsin, kardeşim. Görünmez ol ve risk alma.”

“Hayır,” dedi Vasya ve onu teskin etmeye çalışarak gülümsedi. “Bugün benim işim çiyerti’yle. İnsanların kılıçlarıyla değil.”

“Seni seviyorum, Vasoçka,” dedi Saşa ve kardeşinin yanından ayrıldı.



Elçi geri dönmüştü; Tatarlar Dmitrii’nin meydan okumasını kabul etmişti. Mamay’ın şampiyonunun adını da söylemişlerdi. Saşa ile Dmitrii bu ismi duyunca içlerini aynı soğuk öfke kapladı.

“Yerini alabilecek düzinelerce adamım var,” dedi Dmitrii. “Ancak...”

“Bu şampiyona karşı değil,” dedi Saşa. “Seninle karşı karşıya gelemeceğine göre benimle kapışacak demektir, kardeşim.”

Dmitrii bunu reddedemezdi. Hizmetliler içeri girip çıkarken birlikte Dmitrii'nin çadırında durdular. Etraf at kışnemeleriyle, çeliğin çınlamalarıyla ve uyanan ordunun bağrıslarıyla doluydu. Büyük prens kuzenine ekmek uzatınca Saşa kendini bir lokma yemeye zorladı.

“Bu arada,” diye ekledi Saşa, sesindeki öfkeyi gizlemeye çalışarak, “Başka bir adam olsa zafer şanını kendi şehrine yakıştırdı: Tver’e, Vladimir’e ya da Suzdal’a. Ama bu zafer Rus’ toprakları ve Tanrı için kazanılmalı, kardeşim çünkü bu savaş meydanında hepimiz tek bir vücut olacağız.”

“Tek bir halk,” dedi Dmitrii düşünceli bir şekilde. “Kız kardeşin geri döndü mü? Yani... taraftarlarıyla beraber?”

“Evet,” dedi Saşa ve kuzenine kasvetli bir bakış attı. “Çelik gibi sert artık ve daha çok küçük. Onu bu işe sürüklediğin için seni suçluyorum.”

Dmitrii alınmış görünmüyordu. “Nelerin risk altında olduğunu o da benim kadar iyi biliyor.”

Saşa, “Adamların nehre karşı dikkatli olması gerektiğini söyledi. Ayrıca ağaçların onları gizleyebileceğini, fırtınadan da ateşten de korkmalarını söyledi.”

“Bu rahatlatıcı mı yoksa kaygı verici mi karar veremiyorum,” dedi Dmitrii.

“Belki ikisi de,” dedi Saşa. “Kız kardeşimle ilgili hiçbir şey basit değil. Kardeşim, eğer ben...”

Dmitrii başını sertçe iki yana salladı. “Lütfen devamını getirme. Ama evet... benim için de bir kız kardeşten farksız olacak; benim açımdan hiçbir şeyden korkma.”

Saşa başını eğdi ve bir şey söylemedi.

“Gel o zaman,” dedi Dmitrii. “Seni ben hazırlayacağım.”

Çelik yelek ve göğüs zırhı, bir kalkan, yaprak biçiminde ucu ve kırmızı bir sapı olan bir mızrak. Kaliteli botlar ve uyluk zırhları. Tepesi sivri bir miğfer. Çok geçmeden hepsini giyinmişti Saşa. Parmak uçları buz gibiydi. “Savaş zırhın nerede?” diye sordu Dmitrii. Büyük Prens yüzlerce sından farksız, sıradan bir boyar gibi giyinmişti.

Dmitrii yaramazlık yapmaya hazırlanan bir çocuk gibi neşeli görünüyordu. Hizmetlileri ise yorgun ve kaygılıydı. “Boyar”larımdan biri benimle yer değiştirdi,” dedi. “Bir tepenin zirvesinde kırmızılar içinde oturmak ister miyim sence? Tabii ki hayır. Gereğince savaşıcağım ve Tatar okçularının hedeflerini ıskalamaları için elimden geleni yapacağım.”

“Katledilirsen davanda mağlup olursun,” dedi Saşa.

“Ben bu orduya liderlik etmezsem davamda mağlup olurum,” dedi Dmitrii. “Çünkü lordları ben olmazsam Rus’ halkı parçalanır. Kuvvetli rüzgârda uçuşan yapraklar gibi dağılırlar ya da zaferden duydukları gururu abartırlar ve birbirlerine karşı kendi paylarının daha büyük olduğunu iddia etmeye çalışırlar. Hayır, büyük ödül için ben oynayacağım. Başka ne kaldı ki zaten?”

“Ne kaldı gerçekten?” dedi Saşa. “Ben Tanrı’ya da sana da iyi bir şekilde hizmet ettim, kuzen,” dedi. “Bundan da gurur duydum. Yaptığım... veya yapmadığım her şey için affet beni.”

“Gerçekten affetmekten mi bahsedeceğiz, kardeşim?” dedi Dmitrii. “İnsanın sol eli sağ elinden af istemez.” Saşa’nın sırtına bir tane patlattı. “Tanrı seninle olsun.”

Savaşa hazır halde çadırdan çıkıp ordunun beklediği yere, Kulikovo arazisinin sınırına gittiler. Vakit öğleden biraz önceydi ve sis dağılıyordu.

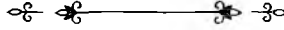
“Kız kardeşimi bulmalıyım,” dedi Saşa. “Ona doğru düzgün veda edemedim.”

“Vakit yok,” dedi Dmitrii. Bir adam onun atını getirmişti ve Dmitrii eyerine atladı. Güneş sisin geri kalanını da dağıttığında bir elini kaldırıp gözlerine siper etti. “Bak, onların şampiyonu orada.”

Dmitrii haklıydı. Tatar şampiyonu meydana çıkmıştı ve yüz binlerce boğazdan yekpare bir kükreme yankılandı. Kalbi küt küt atan Saşa, Tuman’ın sırtına atladı. Soğukkanlı kısırak sadece gürültü karşısında kulaklarını dikti. “Madem öyle ona benim yerime sen veda edersin,” dedi Saşa.

Saşa iki ordu arasındaki geniş çamurlu araziye doğru atını sürerken altın rengi bir parıltı gördüğünü sandı: Pozhar, Rus’ ordusunun arasında görünmez bir şekilde dörtlü ilerliyordu. Saşa bu parıltıya karşı elini kaldırdı. Tek yapabildiği buydu.

Tanrı seninle olsun, küçük kız kardeşim.



Ağabeyi Büyük Prens'in yanına gittiğinde Vasya, Pozhar'm sırtına atlamıştı. Ayı gergin havayı koklarken, Vasya onun bundan son derece memnun görüldüğünü düşündü. Ayı, dişlerini göstererek Vasya'ya sırtıttı. "Şimdi ne olacak, hanımım?"

Şafak göge dokunur dokunmaz Morozko, Vasya'nın yanından ayrılmıştı. Hâlâ soğuk siste Morozko'nun varlığından bir parça vardı, Rus ordusunun bayraklarını dalgalandıran rüzgâr tek tük kar taneleri taşıyordu. Vasya yine Ayı'nın savaş coşkusu ile Morozko'nun yıkım kederi arasında kaldığını hissetti. Ayı'nın varlığı ile kış kralının yokluğu arasında sıkışıp kalmıştı.

Eh, Morozko'nun işi ölülerleydi.

Vasya'nın ki canlılarla.

Ama henüz ve -şimdilik- insanlarla değildi.

Vasya'nın ilk gördüğü, bir kadının başına sahip olan gamayun⁸⁰ adlı devasa siyah kuşa benziyordu. Bu kuş savaş alanının üzerinde süzülüyor, kanatlarıyla sancakları dalgalandırıyor, insanlar göge baktıklarında onu göremeseler de onun üzerlerindeki ve o gündeki gölgesini hissedebiliyorlardı sanki.

Bir sonraki, savaş alanını çevreleyen, o sırada saldırmak için doğru anı bekleyen Vladimir Andreviç ile süvarilerini gizleyen ormanın sınırından yumuşak adımlarla çıkan leşi'ydi.⁸¹

Vasya, Pozhar'ı dürttü ve altın kısırak parıltılarını saçarak adamların muharebe hatları ve çadırları arasında dörtnala ilerledi; Vasya'nın gidip orman lorduyla konuşması gerekiyordu.

Vasya onun çubuksu parmaklı elini kendi kanlı parmaklı eliyle tuttuğunda, "Adamları gizleyeceğim," dedi leşi, "ve düşmanlarını sersemle-

⁸⁰Rus folklorunda genellikle kadın başlı bir kuş olarak tasvir edilen, kehanetlerde bulunan bir karakter. (y.n.)

⁸¹*Lesovik* olarak da adlandırılan *leşî*, Slav mitolojisinde orman perisi; ormanların ve hayvanların koruyucusu. Çoğulu; *leşîye*. (ç. n.)

teceğim. Senin ve Büyük Prens'in vaatleri için yapacağım bunu, Vasilisa Petrovna."

Savaş alanındaki herkes bunu yapacaktı. Saşa zırhlarını kuşanırken, adamlar da yiyip içtikten sonra muharebe hatları halinde dizilirken çiyerti de yoğun sisin içinde toplanıyordu. Vodianoy nehrini köpürtüyor; kızları rusalki nehir kıyısında bekliyordu. Vasya bazılarını görünce tanıdı. Bazılarını iste tanıdı. Ama yine de savaş alanı iyice kalabalıklaşana ve lanetlenene kadar gelmeye devam ettiler, Vasya onların gözlerinin ve güvenlerinin ağırlığını hissetti.

Yoğun sis dağılmaya başlamıştı. Vasya serin havaya rağmen hissettiği gerginlik ve sarf ettiği çaba yüzünden terlemeye başlamıştı. Pozhar'ı bir o yana bir bu yana sürüyor; Dmitrii'nin ordusunun içinde ve etrafında olan kendi halkını toparlamaya, kontrol etmeye ve cesaretlendirmeye çalışıyordu.

Sonunda bir savaş borusu uzun uzun çaldı ve Vasya dikkatini insanların dünyasına geri çevirdi. Çamurlu geniş araziye baktı. Tatarlar ile Ruslar arasında hâlâ yer yer sis bulutları vardı ama artık Tatarlar görünüyordu.

Vasya kalbinin duracağını sandı.

Düşman o kadar çoktu ki... Bu kadar çok sayıda insana biraz korku ne yapabilirdi ki? Düşmanın muharebe hattı göz alabildiğine uzanıyor; atlarının homurtuları uzaklardan gelen bir gümbürtü gibi duyuluyordu. Kuzeyde kar toplayan bulutlar birikiyor ve arada bir kar tanesi gökten düşüyor. Dmitrii öncü birliğine en iyi adamlarını yerleştirmişti, Büyük Tver Prensi Mikhail sol kanattaydı. Serpuhov Prensi Vladimir ise sağ kanattaydı ama sık ağaçlar tarafından gizleniyordu.

Mamay'ın muharebe hatlarının arkasında bir yerde Oleg ile boyar'ları da vardı, Tatarlara arkadan saldırmak için başka bir sinyal bekliyorlardı.

Vasya dört bir yanda bekleyen çiyerti'yi, göz ucunda titreyen mum ışıkları gibi görüyordu.

Hemen yanında duran Ayı onları şöyle bir değerlendirip, "Uzun bir ömrüm oldu ama bütün halklarımızı tek bir savaşta toplayan böyle bir büyü görmedim," dedi. Gözlerinde beklentiyle dolu cehennem ışıkları vardı.

Vasya cevap vermedi; sadece doğru şeyi yapmış olması için dua etti. Başka ne yapabileceğini düşünmeye çalıştıysa da bir şey bulamadı.

Pozhar artık sabırsızlanıyor, onu zapt etmek güçleşiyordu. Hava-da büyük bir gerilim vardı. Artık bir şeyleri gizleyecek bir karanlık da kalmamıştı; sis iyiden iyiye dağılmıştı. Yüz binlerce adamın birbirlerini öldürmek üzere olduğu gerçeği artık apaçık ortadaydı. Savaş yakında başlayacaktı. Peki, Şaşa neredeydi?

Ayı hemen yanında belirip savaş alanına neşeyle baktı. “Çamur ve çığlıklar,” dedi. “Omuz omuza savaşıyor çiyerti ve insanlar. Ah, muazzam olacak.”

“Ağabeyimin nerede olduğunu biliyor musun?” dedi Vasya.

Ayı pis pis sırıttı. “Orada,” deyip işaret etti. “Ama şimdi onun yanına gidemezsin.”

“Nedenmiş?”

“Çünkü ağabeyin Tatar Çelubey’le düello yapacak. Haberin yok muydu yoksa?”

Vasya dehşet içinde döndü. Ama çok geçti, çoktan geç kalmıştı; ordular yerlerini almıştı ve her iki taraftan birer kişi, biri gri diğeri kestane rengi atının sırtında meydana çıkmış, birbirlerine doğru ilerliyorlardı.

“Bundan haberin vardı ve bana söylemek için son ana kadar bekle-din,” dedi Vasya.

“Sana hizmet edebilirim,” dedi Ayı. “Bundan zevk bile alabilirim. Ama asla güvenilir biri olmayacağım. Ayrıca *daha önce* benimle konuşmaktansa geceyi ne kadar mavi gözlü olursa olsun ordulardan benim kadar anlamayan kardeşimle tartışarak geçirdin. Senin kaybın.”

Vasya’nın paniğini hisseden Pozhar başını geriye attı. Vasya, “Onun yanına gitmeliyim,” dediği anda Ayı hırlayarak önünü kesti.

“Aptal mısın sen?” dedi. “Bunca adam arasında seni ya da altın rengi atını görme yeteneğine sahip olabilecek bir adam yok mudur sence? Bütün gözler ağabeyinin üzerindeyken böyle bir riski alacak mısın? Hiçbir Tatarın ağabeyini hilekârlıkla suçlamayacağından emin olabilir misin?” Vasya’nın ona buz gibi soğuk bir yüz ifadesiyle dik dik baktığını görünce,

“Keşiş de sana bunun için şükran duymayacak,” diye ekledi. “O Tatar ona işkence yaptı; ağabeyin bunu Dmitrii, ülkesi ve kendisi için yapıyor. Bu onun şerefi, senin değil.”

Vasya kararsız ve hüzünlü bir şekilde dönüp baktı.

Rus’ ordusu ve Mamay’ın ordusu hazırды, soğuk ve ağır zırhlarıyla sisli şafakta titriyorlardı. Aralarında kimsenin göremediği güçler vardı. Don Nehri’nin vodianoy’u gaflet gösterenleri boğmak için bekliyordu. Ormanların leşi’si adamları dallarıyla gizliyordu. Kaos kralı pis pis sırtıyordu. Ormanın ve suyun daha küçük çiyerti’si de oradaydı.

Bir de görünmez, güçlü, soğuk kış kralı vardı. Kuzeydeki bulutlara, sert ve soğuk rüzgâra, Vasya’nın yanağına ara sıra değen kar tanelerine onun varlığı sinmişti. Ama o aşağıya inip adamların arasında yer almayacaktı. Dmitrii’nin savaşına katılmayacaktı. Vasya onun gözlerinde korkunç bir bilgi görmüştü: *Benim işim ölümlerle.*

Buradan çok uzakta olabilirdim, diye düşündü Vasya, ellerinin titrediğini görünce. *Çok uzaklarda, gölün yanında, Lesnaya Zemliya’da ya da isimsiz, el değmemiş bir ormanda olabilirdim.*

Onun yerine buradayım. Ah Saşa, sen ne yaptın?



Aleksandr Kardeş çamurlu Kulikovo arazisinde tek başına ata biniyordu, Dmitrii’nin öncü birliğinin mızraklıları arasından iki ordunun arasındaki açık araziye çıkmıştı. Tuman’ın burnundan verdiği hafif nefesler ve ıslak toprakta toynaklarının çıkardığı sesler dışında bir ses duyulmuyordu.

Uzun, kızıl bir atın sırtındaki bir adam onu karşıladı. O arazideki yüz binlerce adam vardı ama etraf yine de Saşa’nın, kederle iç çeker gibi üfürülen ve son yaprakları uçuran rüzgârın sesini duyabileceği kadar sessizdi.

İri yapılı Tatar atının sırtında rahatça oturan Çelubey, “Güzel bir sabah,” dedi Tatarca.

“Seni öldüreceğim,” dedi Saşa.

“Hiç sanmam,” dedi Çelubey. “Aslında bunu yapamayacağına eminim. Zavallı din adamı, sırtındaki yaralar ve parçalanmış elin çok acıyor mu?”

“Düellonun değerini düşürme,” dedi Saşa.

Çelubey’in yüz ifadesi artık sertti. “Bu senin için ne? Bir oyun mu? Ruhani bir arayış mı? Yalnızca insanlar karşı karşıya gelecek, hangi taraf kazanırsa kazansın kan dökülmüş olacak ve kadınlar ağlayacak.”

Başka bir şey söylemeden atını döndürerek daire çizdi ve birkaç adım öteye gidip durdu, döndü ve beklemeye başladı.

Saşa da aynısını yaptı. Tüm o gri sabah boyunca on binlerce adam beklerken her şey çok tuhaftı. Saşa’nın gözüne bir kez daha son sis bulutları arasında altın sarısı parıltılar saçan tek bir at ve sırtındaki cılız binici çarptı; yanında da iri ve kara bir gölge vardı. Saşa sessizce dua etti.

Ardından Saşa mızrağını kaldırıp bağırınca arkasındaki altmış bin boğaz da kükredi. Rus’ halkı en son ne zaman bir araya gelmişti? Kiev’in büyük prenslerinin zamanından beri değil. Ama Dmitrii İvanoviç onları Don Nehri’nin soğuk kıyısında bir araya getirmişti.

Çelubey de bunun karşısında bağırdı, yüzü neşeyle aydınlanmıştı; onun arkasındaki insanların da bağışları duyuldu. Tuman, binicisinin altında sağlam bir şekilde duruyordu ve Saşa’nın dokunuşuyla öne atıldı. Çelubey güçlü kestane rengi atını dehledi ve bataklık zeminde, su ve çamurda birbirlerinin toynaklarına doğru uçarak yarışmaya başladılar.



Onların dörtnele gidişini izlerken Vasya’nın yüreği ağzındaydı. Atları her sıçrayışta çamurdan devasa birer kavis çiziyordu. Çelubey’in mızrağı son anda ağabeyinin göğüs kemiğine doğru indi. Saşa’nın kalkanı darbenin tüm gücünü savuşturdu ama kendi mızrağı Çelubey’in omuz zırhına denk geldiğinde çatırdayıp kırıldı.

Vasya bir elini ağzına götürdü. Saşa kırık mızrak sapını attı ve Çelubey buz gibi soğukkanlı bir şekilde kestane rengi atını dehlerken Saşa da kılıcını çıkardı. Tatar’ın elinde hâlâ mızrağı ve kalkanı vardı; kısırağını da dizleriyle yönlendiriyordu. Saşa’nın kılıç mesafesi, onun mızrak mesafesinin yarısından azdı.

İkinci bir çarpışma oldu. Bu defa Saşa son anda Tuman’ın yan tarafına dokundu. Çevik bacaklı kısrağa sola meyledince Saşa’nın kılıcı Çelubey’in

mızrağının sapını buldu. Artık ikisinde de sadece kılıçlar ve kişneyen atlar vardı.

Artık sıra yakın çarpışmaya gelmişti; vur, yanılt, geri çekil. Çok uzakta olmalarına rağmen kılıçlarının sesleri Vasya'nın kulağına çok net geliyordu.

Ayı onları izlerken katıksız ve içten bir neşeyle gülümsüyordu.

Çelubey'in kestane rengi kısrığı, Tuman'dan biraz daha atıktı. Saşa ise Çelubey'den biraz daha güçlüydü. Artık iki adamın da yüzlerinde çamur, atlarının boynunda kir ve kan vardı, ağır kılıçları birbirine vurduğunda ikisi de homurdanıyordu.

Vasya'nın yüreği ağzındaydı ama ağabeyine yardım edemezdi. Etmemeliydi. Bu Saşa'nın anıydı; Saşa dişlerini gösteriyordu, yüzünde görkemli bir ifade vardı. Yumruklarını sıkmaktan Vasya'nın avuçları kanamıştı.

Vasya'nın yüzüne güzel kar taneleri çarptı. Genç kız çiğerti'nin de Rusların da ağabeyine cesaret vermek için seslerini yükselttiklerini duyabiliyordu.

Saşa bir başka darbeyi savuşturdu ve kılıcını Çelubey'in kaburgaları arasına boylu boyunca sürerek zincir zırhını parçaladı. Çelubey gelen ikinci darbeyi kılıcıyla savuşturdu, sonra iki adamın kılıçları kabzalarından kenetlendi. Saşa durmadı; tüm gücüyle atılıp Çelubey'i eyerinden düşürdü.

Tatar düşünce Ayı kükredi ve iki taraftaki adamlar da çığlığı bastı. Çelubey ve Saşa yerde kavgaya tutuşmuştu, kılıçları da yoktu artık, yalnızca elleri ve yumrukları konuşuyordu. Ardından Saşa'nın eli uzanıp hançerini çıkardı.

Tüm gücüyle hançeri kabzasına kadar Çelubey'in boğazına sapladı.

Bütün Ruslar zafer çığlıkları attı; Vasya'nın çiğerti'si de aynı şekilde haykırdı. Saşa kazanmıştı.

Vasya sarsılmış bir şekilde tuttuğu nefesini bıraktı.

Ayı olabilecek en derin tatmini yaşamış gibi iç çekti.

Saşa kanlı kılıcını eline alıp doğruldu. Kılıcını öptü ve havaya kaldırarak Tanrı'yı ve Dmitrii İvanoviç'i selamladı.

Vasya tek bir sesi, Dmitrii'nin sesini duyduğunu sandı; adamlarına sesleniyordu: "Tanrı bizim yanımızda! Zafer kesin! Koşun haydi! Koşun zafere!" Sonra bütün Ruslar, aynı anda, büyük bir kitle halinde Büyük Moskova Prensi'nin ve Aleksandr Peresvet'in isimlerini haykırarak taarruza geçtiler.

Saşa dimdik duruşuyla atını çağırıp taarruza katılacakmış gibi döndü. Ama atına seslenmedi.

Ayı, gözlerinde heves ve gayeyle dönüp Vasya'ya baktı. İşte o zaman Vasya, Saşa'nın deri zırhındaki büyük deliği, kavga anında görünmeyen ama hedefini bulmuş olan kılıç darbesini gördü.

"Hayır!"

Ağabeyi onu duyabiliyormuş gibi başını çevirdi. Tuman onun yanına geri gelmişti, Saşa bir elini sırtına atlayacakmış gibi atının eyer topuzuna koydu.

Bunun yerine dizlerinin üstüne çöktü.

Ayı kahkaha attı. Vasya çığlığı bastı. Böyle bir ses çıkarabileceğini bilmiyordu. Öne eğildi; Pozhar ok gibi fırladı ve birbirine yaklaşan ordular çarpışmadan önce Saşa'ya yetişmek için açık arazide bir yarışa başladı. Ayı da onun peşinden gitti; Vasya, Ruslarla birlikte koşan Rus' çiyerti'sinin seslerini belli belirsiz duyabiliyordu.

Ancak Vasya zaferi düşünmeyi kesmişti. Her iki tarafında ordular hızla geliyordu ama arazinin ortasında korkudan deliye dönen Tuman, çamur ve suda yüzükoyun yatan Çelubey'in cesedi dışında bir şey yoktu. Vasya bunların hiçbirini düşünemiyordu çünkü çamurda diz çökmüş olan ağabeyi artık şiddetle sarsılıyor, dudaklarından kan geliyordu. Saşa başını kaldırdı. "Vasya," dedi.

"Şşt," dedi Vasya ona. "Konuşma."

"Üzgünüm. Yaşamak istedim. Gerçekten."

Pozhar onlar için sessizce çamura diz çöktü. "Yine yaşayacaksın. Ata bin," dedi Vasya.

Vasya'nın, söylediğini yapmanın Saşa için ne kadar acı verici olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu. İki ordunun ayakları altında yer sarsılıyordu. Saşa ayakta duramıyordu ve yere ölü gibi yığıldı.

Yanında duran Medved, "Ölecek," dedi. "İntikam alman daha iyi."

Vasya tek kelime etmeden ağabeyinin kılıcını eline aldı. Parmaklarından aşağıya kan süzölmeye başladı. Elini bütün iradesiyle birlikte Ayı'nın yüzüne sürdü.

"Sen benim için intikam al," dedi tekdüze bir sesle.

Ayı güçle ürperdi. Gözleri, gece yarısı Pozhar'dan bile daha parlak bir hale geldi. Vasya'yı izlerken çamurlu zeminden Saşa'nın miğferini aldı ve sivri ucunu eline iyice bastırdı. Su gibi berrak ama sülfür kokusuyla keskin kanını pirinç miğferin içine akıttı.

"Ben de bunun karşılığında sana kendi gücümü vereceğim," dedi, bakışları kurnazdı. "Ölüleri diriltmek için."

Sonra gözden kayboldu, silah olarak dehşeti kullanmak üzere arbedede gözden kayboldu. Vasya miğferi dengede tutarak ağabeyinin arkasına, Pozhar'ın sırtına çıktı. Kısarak kulaklarını dikti, çift kat ağır yüküne rağmen ayağa kalktı. Karnı ve bacakları çamur içinde kalmıştı. Kayan bir yıldız hızıyla dörtmala koşarken her yanda iki ordu bir araya geldi.

YILDIZLARIN AYDINLATTIĞI YOL

Vasya, Pozhar'ın toynaklarının her bir darbesini, ölümcül bir yara almış olan kendisiymiş gibi hissediyordu. Kısarak kıvrılıp dönüyor, hem askerlerden hem de çiyerti'den kaçınmaya çalışıyordu; bir keresinde ölü bir atın üzerinden atladı. Tüm bu süreçte Vasya ağabeyini ve tuhaf bir yük içeren miğferi sıkı sıkı tuttu ve dua etti.

Sonunda savaş alanının açıklığına geldiler, dört bir yandan aynı anda gelen bağırış çağrışları arkalarında bıraktılar ve kendilerini nehri çevreleyen ağaçların arasında gizlediler. Küçük bir koruluğun içinde sessiz bir yer buldular. Savaş alanından çok uzak değillerdi; savaşın gürültüsü yeri göğü inletiyordu. Vasya, Ayı'nın kahkahalarını duyabildiğini sandı.

Koruluk, bataklık araziden biraz daha yukarıdaydı; Vasya, Pozhar'ın sırtından tam vaktinde inip ağabeyini düşerken yakaladı. Ağabeyi neredeyse Vasya'yı suya düşürecekti. Ağabeyini durdurmak Vasya'nın tüm gücünü almıştı ve sonunda onu yumuşak toprağa yatırdı. Saşa'nın dudakları mor, elleri soğuktu.

Vasya elindeki miğfere bakakaldı. *Ölüleri diriltmek. Ama Saşa ölmedi. Morozko... Morozko neredesin?*

Saşa'nın gözleri yukarıya bakıyor ama Vasya'yı görmüyordu. Belki de yıldızlı göğün altındaki yolu görüyordu ve o yoldan geriye dönüş yoktu. "Vasya?" diye seslendi Saşa. Artık sesi bir nefesten biraz daha fazlasıydı.

Vasya'nın iki elinden başka bir şeyi yoktu: kürk peleriniyle ağabeyinin başını kucığına koyup yüzündeki kanı ve çamuru sildi.

"Buradayım," dedi Vasya. Gözyaşları kendiliğinden akıyordu. "Sen kazandın. Ordu zafer kazanacağından emin."

Saşa'nın gözleri aydınlandı. "Sevindim," dedi. "Ben..."

Başını hafifçe çevirdi ve gözleri bir yere sabitlendi. Vasya onun bakışlarını izleyince beklemekte olan ölüm tanrısını gördü. Ölüm tanrısı ayakta duruyordu; atı ise arkasında kalan sis kadar solgun, belli belirsiz bir siluetti. Vasya ona uzun uzun baktı, aralarında sözsüz bir iletişim vardı. Bir zamanlar sevdiklerini almaya geldiği için ona yalvarmıştı hatta küfürler etmişti. Artık sadece birbirlerine bakıyorlardı ve Vasya bakışlarının onun içinden bir kılıç gibi geçtiğini görebiliyordu.

“Onun hayatını kurtarabilir miydin?” diye fısıldadı.

Morozko yalnızca başını iki yana sallayarak cevap verdi. Ama yine konuşmadan geldi ve Vasya’nın yanında diz çöktü. Kaşlarını çatarak avuçlarını açtı. Temiz ve berrak bir su avuçlarına doldu, suyu Saşa’nın yüzüne damlattı. Suyun dokunduğu yerlerde kesikler, morluklar ve kirler yıkanmış gibi geçiverdi. Vasya da konuşmadan ona yardım etti. Yavaş yavaş ve kararlı bir şekilde çalıştılar. Vasya lekelenmiş ve kırılmış zırhı çıkarıp bir kenara koydu. Morozko yine su dökmeye devam etti. Sonunda Saşa’nın yüzü ve gövdesi tertemiz ve izziz; huzurlu ve yarasız bir şekilde uyuyor gibi görünüyordu.

Ama hayata dönmedi.

Vasya miğfere uzandı.

Morozko’nun sıkıntılı bakışları onun bu hareketini izledi. Vasya’nın boğazında cayır cayır yanan cılız bir umut nabız gibi atıyordu. “Bu onu gerçekten hayata döndürebilir mi?”

Morozko isteksiz görünüyordu. “Evet,” dedi.

Vasya miğferi kaldırdı ve ağabeyinin dudaklarına doğru götürdü.

Morozko bir elini uzatıp onu durdurdu. “Önce benimle gel.”

Vasya onun ne demeye çalıştığını bilmiyordu. Ama Morozko ona elini uzattığında tuttu; parmakları buluştu, birbirine kenetlendi ve Vasya kendini hayatın ötesindeki yerde buldu: arasından bir yol geçen, göğünde yıldız ağları süzülen yerde.

Ağabeyi onu orada bekliyordu, duruşu dikti, hafif solgun görünüyordu ama gözlerinde yıldız ışıkları vardı. “Saşa,” dedi Vasya.

“Küçük kız kardeşim,” dedi. “Veda etmedim, değil mi?”

Vasya koşup ona sarıldı ve sarılır sarılmaz buz gibi soğuk olduğunu hissetti. Morozko onları izliyordu.

“Saşa,” dedi Vasya hevesle. “Seni geri getirecek bir şey var bende. Yaşamaya devam edebilirsin. Bize, Dmitrii’ye geri dönebilirsin.”

Saşa uzaklara, yıldızların aydınlatığı yola özlemle bakıyordu. Vasya çabucak, “Bunu,” dedi miğferi uzatıp, “içmen lazım. Böylece yeniden yaşayacaksın.”

“Ama ben öldüm,” dedi Saşa.

Vasya başını iki yana salladı. “Ölmene gerek yok.”

Saşa geri çekilmeye başladı. “Ölülerin geri döndüğünü gördüm. Böyle bir şeyin bir parçası olmayacağım.”

“Hayır!” dedi Vasya. “Bu seferki başka... bu... masaldaki İvan gibi.”

Ama ağabeyi hâlâ başını iki yana sallıyordu. “Bu bir masal değil, Vasya. Ayrıldığım hayata geri dönerek ölümsüz ruhumu riske atmayacağım.”

Vasya ona bakakaldı. Saşa’nın yüzü sessiz, üzgün ve kararlıydı. “Saşa,” diye fısıldadı. “Saşa, lütfen. Yeniden yaşayabilirsin. Sergey’e, Dmitrii’ye ve Olga’ya geri dönebilirsin. Lütfen.”

“Hayır,” dedi Saşa. “Ben... Ben savaştım. Hayatımı feda ettim ve bunu yaptığuma da memnunum. Bunun bir anlamı olmasını sağlayacak olan da başkaları. Benim ölümüm artık Dmitrii ve senin için. Bu toprakları koruyun. Bir bütün haline getirin.”

Vasya ona bakakaldı. İnanamıyordu. Beyninden çılgınca düşünceler geçiyordu. Belki yaşayan dünyada yaşam suyunu dudaklarının arasına zorla dökebilirdi. Ama sonra... ama sonra...

Bu Vasya’nın seçimi değildi. Vasya aynı durumda onun için seçim yaptığında Olga’nın ne kadar öfkeli olduğunu hatırladı. Morozko’nun sözlerini hatırladı: *Bu seçimi yapmak sana düşmezdi.*

Sesini kontrol etmeye çalışarak, “İstedğin gerçekten bu mu?” diye sordu Vasya.

“Evet,” dedi ağabeyi.

“O zaman... Tanrı seninle olsun,” dedi Vasya, sesi çatlayarak. “Eğer... babamı... ve annemi görürsen... onlara onları çok sevdiğimi söyle. Uzaklara gittiğimi ama onları unutmadığımı... Be-ben senin için dua edeceğim.”

“Ben de senin için,” dedi ağabeyi ve birden gülümsedi. “Yine görüşeceğiz, küçük kız kardeşim.”

Vasya başını aşağı yukarı salladı ama konuşmadı. Yüz ifadesinin dar-madağın olduğunu biliyordu. Ama ağabeyine sarıldı ve geri çekildi.

Sonra Morozko yumuşak bir ses tonuyla konuşmaya başladı ama söyledikleri Vasya için değildi. “Gel benimle,” dedi Saşa’ya. “Korkma.”

36.

ÜÇ KİŞİLİK ORDU

Vasya sersemlemiş bir şekilde kendine geldi, ağabeyinin tertemiz vücuduna doğru eğilip ağladı. Vasya yakınlardaki savaş alanı çalkalanırken ne zamandır uykuda olduğunu biliyordu. Onu geri çeken yumuşak toynak sesleri ve arkasındaki soğuk bir varlıktı.

Vasya başını çevirince kış kralını gördü. Atının sırtından atlayıp Vasya'ya baktı.

Vasya'nın ona diyeceği bir şey yoktu. Nazik bir konuşma ya da yumuşak bir dokunuş Vasya'yı dağıtırdı ama Morozko ikisini de yapmadı. Vasya ağabeyinin gözlerini kapattı, başında dua etti. Ardından ruhunda huzursuzlanan bir şiddet arzusuyla ayağa kalktı. Ağabeyini geri getirememişti. Ama onun istediği, uğrunda çabaladığı şeyi gerçekleştirebilirdi.

“Yalnızca ölümler için mi, Morozko?” dedi. Hâlâ hem ağabeyinin kanına hem de Ayı için kestiği için kendi kanma bulanmış halde olan bir elini uzattı.

Morozko tereddüt etti.

Ama yüzünde benzer bir vahşet yankılanıyordu; birden kış ortasında gece yarısındaki gibi görünmüştü: gururlu, genç ve tehlikeli. Onun elle-
rinde de Saşa'nın kanı vardı.

“Yaşayanlar için de, kıymetlim,” dedi kısık sesle. “Onlar benim de insanlarım.”

Morozko, Vasya'nın kanlı elini tuttu ve dört bir yanda rüzgârın çığlıkları duyuldu; ilk kar fırtınasının çığlığıydı bu. Vasya'nın ruhu huzursuz bir yangın yeriye ve başını çevirip Pozhar'a baktığında, altın kısağın da aynı derecede gergin olduğunu gördü. Pozhar yeri bir kez eşeledi. İkisi de atlarına bindiler, dönüp yeni doğan bir fırtınayı göğüsleyen savaş yerine dörtlüye geri döndüler.

Vasya'nın ellerinde alevler vardı; Morozko'nunkinde ise çetin kışın gücü.

Ayı gülerken onları gördüğünde savaş meydanından bir bağış geldi.

Gürültüye rağmen sesini duyurmaya çalışarak, "Dmitrii'yi bulmalıyız," dedi Vasya, Pozhar'ı bir grup Rus mızraklısına doğru dörtlüye ilerleyen bir grup Tatar savaşçısına doğru hızla sürerken. Hayvanlar birden korkup dağıldılar ve binicilerinin hedefini şaşırdılar.

Sert bir rüzgâr çıktı ve Vasya'ya isabet edebilecek bir okun yönünü değiştirdi. Morozko, "Dmitrii'nin sancağı orada," dedi.

Sancak, savaşın ilk hattındaki küçük bir tepenin üzerindeydi; Morozko ile Vasya önlerine çıkan adamlarla savaşıp oraya doğru ilerlediler. Kar artık daha da şiddetleniyordu. Bir sürü ok, Dmitrii'nin makamını hedef alıyordu. Kama düzeni oluşturan bir grup atlı, ilerlemeye ve kırılgan sancağa ulaşmaya çalışıyordu.

Beyaz kısrak ile Pozhar seri adımlarla savaş alanını yardı ama Tatarlar daha yakındı ve aralarında bir yarış başladı. Kulaklarını geriye yatırmış olan Pozhar gelen darbeleri atlatıp dörtlüye koşarken Vasya, Tatarların atlarına seslendi. Birkaç tanesi onu duyup durdu ama bu yeterli olmadı. Düşmanın ayakları altındaki toprak buzdan kayganlaştı ama Tatarların atları sağlam hayvanlardı, her türlü zeminde koşmaya alışkındı ve bu onları sarsmamıştı. Kar, yüzlerine vuruyor, binicileri kör ediyordu ama yine de becerikli bir şekilde oklarını tam zamanında attılar.

"Medved!" diye bağırdı Vasya.

Ayı, kızın diğer yanında belirdi, sesinde hâlâ coşkun ve tiz bir kahkaha vardı. "Ne kadar keyifli," diye sevinç çığlıkları attı. Medved insanların kanlarıyla yıkanan ve neşeyle uluyan bir hayvandı ve Vasya'nın diğer tarafındaki Morozko'nun derin sessizliğiyle büyük bir tezat oluşturunuyordu. Üçü kendilerine ayrı ayrı yol açarak savaş meydanını yarıp geçiyordu. Vasya adamların ayaklarının altını ateşe veriyor, ateş çok geçmeden zeminin ıslaklığı ve hızla yağın karla sönüveriyordu. Morozko onları kör ediyor, oklarını sert rüzgârla geri çeviriyordu.

Medved ise önüne gelen herkesi dehşete düşürüyordu.

Onlar ile Tatarlar arasında bir savaş vardı; ilk kim Dmitrii'nin makamına ulaşabilecekti?

Tatarlar kazandı. Vasya ile müttefiklerinden birkaç sıçrayış uzaklıkta oklar uçtu, Dmitrii'nin sancağına bir dalga gibi çarptılar. Dmitrii'nin sancağı yere düştü, çamura bulandı ve etraftan zafer çiğlikleri yükseldi. Hâlâ oklar mükemmel bir isabet oranıyla uçuyordu. Beyaz kısırak, Pozhar'ın kalçasına yakın ilerliyordu; Morozko çoğunlukla okları Vasya'dan ve iki attan uzak tutmaya çalışmıştı.

Dmitrii'nin muhafızı katledilmişti; atı şaha kalkıp kaçtı. Sonra üç Tatar onun üzerine atlayıp ona vurmaya başladı.

Vasya bağırdı, Pozhar onlara ölümcül bir güçle çarptı. Altın kısırağa binerken kimin kılıca ihtiyacı vardı ki? Kısırağın toynakları onların kemiklerini kırdı, atlarını kaçırdı; ayaklarının altı alev aldı ve geri püskürtüldüler. Vasya kısırağın omzundan kayarak indi ve Büyük Prens'in başucunda diz çöktü.

Zırhı parçalanmıştı ve bir düzine yarasından kan akıyordu. Vasya onun miğferini çıkardı.

Ama o kişi Büyük Moskova Prensi değildi. Vasya'nın tanımadığı, ölmekte olan genç bir adamdı.

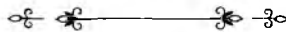
Vasya ona bakakaldı. "Büyük Prens nerede?" diye fısıldadı.

Genç adam güçlükle konuşabiliyordu; dudaklarının arasından kabarcıklar halinde kan çıkıyordu. Vasya'ya boş gözlerle baktı. Vasya'nın onu anlayabilmek için eğilmesi gerekti. "Öncü birlik," diye fısıldadı. "İleri muharebe hattı. Bana zırhını verdi, böylece Tatarlar onu tanımayacaktı. Onur duyudum. Ben..."

Gözlerindeki ışık söndü.

Vasya onun gözlerini kapatıp döndü.

"İleri muharebe hattı," dedi Vasya. "Git haydi!"



Tatarlar her yerdeydi, savaşıyorlardı. Dört bir yandan oklar uçuyordu. Morozko, Vasya'nın yanına diz çökmüş, dikkatle ve azimle okları ondan

uzak tutmaya çalışıyordu. Yapabildiklerinde Ayı'yla beraber çatışmayı kar, ateş ve dehşetle yarıyorlardı.

Ayı sohbet tonunda, "İleri muharebe hattı dağılıyor," dedi. Gözleri hâlâ parlıyordu, postu kan lekeleriyle dolmuştu. "Mecburen Dmitrii..."

Sonra Dmitrii'nin sesini duydu Vasya. Güçlü ve zinde bir şekilde orduların çatışma seslerini bastırarak, "Geri çekilin!" diye bağırdı Dmitrii.

"Bu iyi olmaz," dedi Ayı.

"Nerede o?" diye sordu Vasya. Kardan ve çarpışan adamlardan dolayı çok iyi göremiyordu.

"Orada," dedi Morozko.

Vasya gösterdiği yere baktı. "Göremiyorum."

"Gel o zaman," dedi kış kralı. Omuz omuza savaşılarak ilerlediler. Vasya artık Dmitrii'yi görebiliyordu; hâlâ at sırtındaydı, sıradan bir boyar'ın zırhlarını giyinmişti ve kılıcı elindeydi. Bağırarak bir adamı kılıçtan geçirdi, bir başkasını atının ağırlığını kullanarak yıkıp geçti. Yanaklarında, kolunda, eyerinde ve atının boynunda kan vardı. "Geri çekilin!"

Tatarlar ilerliyordu. Dört bir yandan oklar geliyordu. Biri Vasya'nın kolunu sıyırıp geçti, Vasya bunu belli belirsiz hissetti. Morozko, "Vasya!" diye haykırınca Vasya üst kolunun kanadığını fark etti.

"Büyük Prens'in yaşaması lazım," dedi Vasya. "O ölürse her şey boşa gider..."

O sırada Pozhar, Dmitrii'nin atıyla aynı hizaya geldi, o da şahlanıp bir başka saldırıyı geri püskürttü.

Dmitrii başını çevirince Vasya'yı gördü. Yüz ifadesi değişti. İkisinin de yaralarına aldırmadan uzanıp kızın kolunu tuttu.

"Saşa," dedi. "Saşa nerede?"

Savaş, Vasya'yı uyuşturmuştu ama Dmitrii'nin bu sözü üzerine zihnindeki sis perdesi hafifçe aralandı... ardında büyük bir keder vardı. Dmitrii bunu kızın yüzünden okumuş ve kendi yüzü bembeyaz olmuştu. Dudaklarını gerdi ve Vasya'ya tek kelime etmeden tekrar adamlarına döndü. "Geri çekilin! İkinci muharebe hattına katılın, onları bir araya toplayın!"

Düzen diye bir şey kalmamıştı. Ruslar hattı bozuyor, kaçıyor, çok kötü bir şekilde sarsılan ikinci muharebe hattına sığınyordu. Artık Ayı görünürde yoktu ve...

Dmitrii birden Vasya'ya dönüp, "Oleg bu işe dâhil olmayı planlıyorsa şimdi tam sırası," dedi.

"Gidip onu bulayım," dedi Vasya. Sonra Morozko'ya dönüp, "Onun ölmesine izin verme," dedi.

Morozko ona sövmek üzereymiş gibi baktı; onun da yüzünde çamur ve kan vardı. Kısrağının boynunda ise uzun bir çizik vardı. Morozko artık o soğukkanlı kış kralı değildi. Ama sadece başını olumlu anlamda salladı, Dmitrii'ye ayak uydurmak için atını çevirdi.

Dmitrii, "Oleg bize ihanet etmediyse, ona Mamay'a sağ kanattan saldırmasını söyle," dedi ve daha fazla emir yağdırmak için hızla döndü.

Vasya, Pozhar'a döndü ve yeniden görünmez olmaya çalışıp ilerleyen Tatar hattı boyunca Oleg'i aramaya koyuldu.



Ryazanlı zinde adamları, küçük bir tepede savaşı izlerken buldu.

"Genelde," dedi Vasya onun yanına giderken, "Büyük Prens'e savaş yemini ettikten sonra yapılması beklenen şey bu değildir."

Oleg ona gülümsemekle yetindi. "Eğer her şeyini bir kılıç darbesiyle riske atacaksan, o darbenin en iyi yere ineceğinden emin olana kadar beklersin." Savaş alanına baktı. "Şimdi tam zamanı. Benimle at sürer misin, cadı kız?"

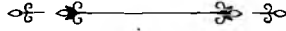
"Acele et," dedi Vasya.

Oleg emir verdi; Vasya, Pozhar'ı dehledi. Kısarak yanan bir kömür gibi sıcaktı ama Vasya bunu hissedemiyordu bile.

Ryazanlı adamlar bağırarak tepeden aşağıya hızla indiler. Savaş bozuları çalıyordu. Vasya, Oleg'in üzengisinin hizasındaydı, Pozhar'ı diğer atların hızında kalmaya zorlamakta biraz güçlük çekiyordu. Tatarlar, beklenmedik bir taraftan saldırıya uğradıkları için şok içinde dönüyorlardı ve sonra Vasya, Dmitrii'nin sol kanadındaki ormanda da bir başka

hareketlilik gördü... Vladimir'in süvarileri nihayet ormandan çıkıyordu, Ayı da onların yanındaydı ve atlarını dehşet verici bir hızla sürmelerini sağlıyordu. Vasya, Ayı'nın sevinçle haykırdığını duyabiliyordu.

Böylece Tatarlar Oleg, Vladimir ve Dmitrii arasında sıkışıp kalmıştı... ve muharebe hatları tarumar oldu.



Ancak bu kanlı savaşa her geçen saat devam etmeleri gerekiyordu ve Vasya ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordu... Saatler mi olmuştu? Günler mi geçmişti? Sonunda bir ses Vasya'yı kendine getirdi. "Vasya," dedi Morozko. "Bitti artık. Kaçıyorlar."

Vasya'nın gözlerinden bir perde kalkmıştı sanki. Vasya etrafa bakındı ve hepsinin ortada buluşmuş olduğunu fark etti: Oleg, Vladimir, Dmitrii, aynı zamanda Vasya, Ayı ve Morozko.

Dmitrii aldığı yaralardan bayılacak gibiydi; Vladimir ona destek oldu. Oleg'in yüzünde zafer ifadesi vardı. Vasya etrafta sadece kendi adamlarını görebiliyordu. Kazanmışlardı.

Rüzgâr dindi; erken gelen kar yağışı yavaşladı. Ölü düşmanların ve müttefiklerin üzerine yavaş yavaş, sessizce ve lapa lapa yağıyordu.

Vasya şoktan ve yorgunluktan sersemlemiş bir şekilde Morozko'ya bakakaldı. Beyaz kısağın boynundaki kesikten ince bir oluk halinde kan akıyordu. Morozko da Vasya kadar yorgun ve üzgün görünüyordu, ellerinde çamur ve kan vardı. Tek yara almayan Pozhar'dı; hâlâ o sabah olduğu kadar güçlü ve ıslıl ıslıl görünüyordu.

Vasya kendisi için de aynı şeyi söyleyebilmeyi dilerdi. Bir okun sıyrıldığı kolu zonkluyordu ve bu, ruhundaki acının yanından bile geçemezdi.

Dmitrii kendini zorlayarak doğruldu, yüzü ölü gibi solgundu ve Vasya'ya doğru yürüyordu. Vasya, Pozhar'ın sırtından kayarak inip ona doğru gitti.

"Kazandın," dedi Vasya. Sesinde en ufak bir duygu kııntısı yoktu.

"Saşa nerede?" dedi Büyük Moskova Prensi.

ÖLÜM SUYU, YAŞAM SUYU

Dmitrii'nin adamları düşmanlarını neredeyse elli verst⁸² boyunca Me-
cia'ya kadar kovalamıştı. Kalabalığa Vladimir Andreviç, Ryazanlı Oleg
ve Tverli Mikhail liderlik ediyordu, prensler kardeşler gibi yan yana ata
biniyor ve adamları su gibi homojen bir şekilde birbirlerine karışıyor-
du, öyle ki artık kimin Moskovalı, Ryazanlı ya da Tverli olduğunu ayırt
etmek mümkün değildi çünkü hepsi Rustu. Mamay'ın kfilesindeki sü-
rüler aldılar, yanında getirdiği kukla hanı öldürdüler; generali Kefe'ye
kaçırdılar, artık Saray'a dönmeye cüret edemezdi çünkü orada ceza olarak
hayatından olurdu.

Ancak ne Büyük Moskova Prensi ne de Vasya kalabalığın bir parça-
sıydı. Dmitrii onlara katılmak yerine Vasya'yı nehirde çok da uzakta
olmayan hafif korunaklı koruluğa doğru takip etti.

Saşa onu bıraktıkları yerde, Vasya'nın kürk pelerinine sarınmış halde,
tertemiz yarasız bedeniyle yatıyordu.

Dmitrii atından düşecekmiş gibi indi ve en iyi dostunun bedenini
kollarına aldı. Bir şey söylemedi.

Vasya'nın onu teskin edecek hali yoktu; o da ağlıyordu.

Uzun gün sona ererken koruluğa uzun bir sessizlik çöktü, gün ışığı
puslu ve gerçekdışı bir hal almaya başlamıştı. Hâlâ her yerde hafif hafif
kar yağıyordu.

Dmitrii sonunda başını kaldırdı. "Lavra'ya götürülmeli," dedi. Sesi
boğuktu. "Kutsal topraklarda kardeşleriyle birlikte gömülmeli."

⁸²Rusçada *versta* (İngilizceye, Rusçadaki çoğul haliyle geçmiştir ve genelde yanında bir
sayıyla birlikte kullanılır). Yaklaşık bir kilometreye ya da bir milin üçte ikisine denk
gelen bir uzunluk birimidir. (y.n.)

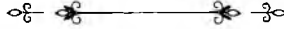
“Sergey onun ruhu için dua edecektir,” dedi Vasya. Bağtırmaktan ve ağlamaktan onun sesi de Dmitrii’ninki kadar boğuktu. “O, bu toprakların tamamını gezmişti,” dedi. “Bu toprakları tanıyor ve seviyordu. Şimdi de donuk toprakta mahsur kalan bir iskelete dönüşecek.”

“Ama şarkılar yazılacak,” dedi Dmitrii.⁸³ “Söz veriyorum. Şaşa unutulmayacak.”

Vasya bir şey söylemedi. Söyleyecek sözü kalmamıştı ki. Şarkıların ne önemi vardı? Şarkılar ağabeyini geri getirmeyecekti.

Bir yük arabası ağabeyinin cesedini götürmeye gelirken gece çöküyordu. Dmitrii’nin gürültücü hizmetlilerinin karmaşık seslerinin ve ışıklarının eşliğinde karanlıkta gümbürdeyerek geliyordu. Hepsinde öyle bir zafer sevinci vardı ki o an yaşadıkları duruma saygıları bile onu güçlükte bastırıyordu. Vasya onların gürültülerine de neşelerine de katlanamıyordu, Şaşa çoktan gitmişti.

Ağabeyinin alnını öptü ve ayağa kalkıp karanlığa karıştı.



Morozko ve Medved’in ne zaman geldiğini bilmiyordu. Uzun bir süredir nerede olduğunu ve nereye gittiğini bilmeden tek başına dolaşmış gibi hissediyordu. Sadece gürültüden ve pis kokulardan, pıhtılaşmış kanlardan ve kederden, o vahşi zaferden uzaklaşmak istiyordu.

Ama bir noktada başını kaldırdı ve iki kardeşin yanında yürüdüğünü gördü.

Bu iki kardeşle kendisi henüz bir çocukken açıklıkta tanışmıştı, hayatını etkilemiş ve değiştirmişlerdi. İkisi de kana bulanmıştı, Ayı’nın gözleri hâlâ savaş arzusundan geriye kalanlarla parlıyordu, Morozko ise vakurdu ve yüzünde okunaksız bir ifade vardı. Aralarındaki husumet geçmemişti ama bir şekilde değişip dönüşmüştü.

Çünkü artık iki karşıt tarafta değiller, diye düşündü Vasya, yorgunluktan ve kederden zihni bulanıklaşmıştı. Tanrım bana yardım et, ikisi de artık bana ait.

⁸³ Bir Kış Gecesi Masalı üçlemesindeki Dmitrii İvanoviç, Kulikovo Muharebesi’nde kazandığı zaferden sonra savaşın Don Nehri’nin kıyılarında yapılmış olmasından dolayı Dmitrii Donskoi, yani “Don’un Dmitrii’si” lakabını almıştır. (y.n.)

İlk konuşan Morozko oldu ama muhatabı Vasya değil, kardeşiydi.

“Hâlâ bana bir hayat borçlusun,” dedi.

Ayı homurdandı. “Borcumu ödemeye çalıştım. Kıza da ağabeyine de yaşama fırsatı sundum. Adamların da kadınların da aptal olması benim suçum mu?”

“Olmayabilir,” dedi Morozko. “Ama yine de bana bir hayat borçlusun.”

Ayı somurttu. “Pekâlâ,” dedi. “Ne hayatı?”

Morozko sorgulayan bakışlarını Vasya’ya çevirdi. Vasya ona boş boş baktı. Ne hayatı? Ağabeyi gitmişti, savaş alanı ölü kaynıyordu. Şimdi kimin hayatını istemeliydi?

Morozko kıyafetinin kolunun içine uzandı ve işlemeli bir kumaşa sarılmış bir şey çıkardı. Kumaşı açtı ve içindekini iki eliyle Vasya’ya uzattı.

Bu ölü bir bülbüldü, bedeni sert ve kusursuzdu, yaşam suyuyla çürümekten korunmuştu. Tüm o uzun geceler ve çetin günlerde Vasya’nın yanından ayırmadığı oymaya benziyordu.

Vasya bir şey söyleyemeden bir kuşa bir kış kralına baktı. “Bu mümkün mü?” diye fısıldadı. Boğazı kupkuruydu.

“Olabilir,” dedi Morozko ve kardeşine döndü.



Vasya izlemeye dayanamadı. Dinlemeye katlanamadı. En çok da tuttuğu yasın hemen peşinden doğan umudu boşa çıkacak diye korktuğu için yanlarından uzaklaştı. Onların başarılı olduğunu da başarısız olduğunu da görmeye tahammül edemedi.

Arkasından hafif toynak sesleri geldiğinde bile dönüp bakmadı, ta ki yumuşak bir burun aşağıya eğilip hafifçe Vasya’nın yanağına dokunana kadar.

Vasya başını çevirdi.

Baktı... baktı... gözlerine inanamadan bakakaldı. Hareket edemedi, konuşamadı. Söz de hareket de karşısındaki yanılşamayı bozacak, parça-

layacak ve onu yine yapayalnız bırakacaktı sanki. Gördüklerini sindirmeye çalıştı; karanlıkta doru tüyleri siyah görünüyordu, yüzünde tek bir yıldız vardı, koyu renkli gözleri sıcacıktı. Vasya onu tanıyordu. Onu çok seviyordu. “Solovey,” diye fısıldadı.

Uyuyordum, dedi at. Ama bu ikisi, Ayı ve kış kralı beni uyandırdı. Seni çok özledim.

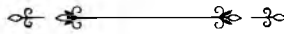
Yorgunluk ve yaşadığı sevinç dolu şok yüzünden Vasya’nın yüreği ağrıyordu. Vasya kollarını doru aygırın boynuna sarıp ağlamaya başladı. O bir hayalet değildi. Sıcaktı, canlıydı, kendine has kokusuna sahipti, yelesinin dokusu Vasya’nın yanağında kahredici derecede tanıdık bir his bırakıyordu.

Seni bir daha bırakmayacağım, dedi aygır ve başını çevirip kızı burnuyla dürttü.

Vasya, “Seni öyle çok özledim ki,” dedi ata, sıcak gözyaşlarıyla yelesini ıslatırken.

Buna eminim, dedi Solovey, kızı burnuyla dörterken. Yelesini gururla salladı. Ama şimdi buradayım. Artık gölün koruyucusu mu oldun? Uzun zamandır bir hanımı olmamıştı. Senin olmana sevindim. Ama yanında olmalıydım. Yanında olsaydım her şeyi çok daha iyi bir şekilde hallederdin.

“Buna eminim,” dedi Vasya ve kulağa gülücük gibi gelen buruk bir ses çıkardı.



Parmaklarını atının yelesine daldırılmış, geniş ve sıcak omzuna dayanmışken Ayı’nın söylediklerini güç bela duyuyordu Vasya. “Ah, tamam çok dokunaklı. Ama benim işim bitti. Göreceğim koca bir dünya var ve kız özgür kalacağıma söz verdi, *kardeşim*.” Bu son kelimeyi temkinli bir şekilde Morozko’ya söylemişti. Vasya gözlerini açtığında kış kralının ikizini biraz olsun eksilmemiş bir şüpheyle incelediğini gördü.

Vasya, “Hâlâ bana bağlısın,” dedi Ayı’ya. “Yemininin de bağlayıcılığı sürüyor. Ölüler ayaklanmayacak.”

“İnsanlar bensiz de yeterince kaos yaratıyor,” dedi Ayı. “Ben sadece tadını çıkaracağım. Belki birkaç kişinin kâbus görmesine falan sebep olurum.”

“Daha kötüsünü yaparsan,” dedi Vasya, “çiyerti bana söyler.” Bir tehdit ve söz olarak altın halatların sarılı olduğu bileklerini kaldırıp gösterdi.

“Daha kötüsünü yapmayacağım.”

“İhtiyaç olursa,” dedi Vasya, “seni yine çağıracağım.”

“Çağırırsın,” dedi Ayı. “Cevap bile verebilirim.” Eğilerek selam verdi ve loş ışıktaki çabucak gözden kayboldu.



Savaş meydanı boştu. Doğan ay, bulutların arasında bir yerdedi. Toprak buzdan sertleşmişti. Ölü atlar ve insanlar gözleri açık yatıyor, yaşayanlar onların arasında ellerinde meşalelerle dolaşarak ölen arkadaşlarını arıyor ya da çalabildiklerini çalışıyorlardı.

Vasya bakışlarını çevirdi.

Dmitrii'nin, Sergey'in ve Vasya'nın anlaşmasını boşa çıkarmayan çiyerti çoktan geri çekilmiş, ormanlarına ve akarsularına dönmüştü.

Bu toprakları paylaşabiliriz. Koruduğumuz bu toprakları.

Geride üç çiyerti kalmıştı. Biri sessizce duran Morozko'ydu. Diğeri şafak kadar solgun saçları teninin koyu rengine tezat düşen bir kadındı. Üçüncüsü ise karanlıkta sakil bir yeşil tonunda parlayan küçük bir mantar ruhuydu.

Vasya, Ded Grib'e ve Polunoçnitsa'ya eğilerek selam verdi. Bir çocuk gibi kederlenmiş ve acı verici bir neşe hissetmiş olan Vasya yüzünün şişip kızardığını bilse de dik omuzlarıyla vakur görünüyordu. “Dostlarım,” dedi, “geri geldiniz.”

“İstedğin zaferi kazandın, leydim,” diye yanıt verdi Gece Yarısı. “Biz de bunun şahitleriyiz. Verdiğin sözleri tuttun. Biz çiyerti gerçekten seniniz. Sana yaşlı kadının... memnun olduğunu söylemeye geldim.”

Vasya sadece başını aşağı yukarı sallayabildi. Sözlerini tutmuş, tutamamış, ne anlamı vardı ki? Bedeli çok ağır olmuştu. Ama sonra dudaklarını ıslatıp, “Büyükanne de ki... Ona de ki izin verdiğinde Gece Yarısı yolundan yanına geleceğim. Öğreneceğim çok şey var. Ayrıca teşekkür ederim. Her ikinize de. İncinüz ve verdiğiniz dersler için.”

“Bu gece değil,” dedi Ded Grib, sesini neredeyse yükselterek. “Bu gece hiçbir şey öğrenmiyorsun. Gidip temiz bir yer bul.” Morozko’ya kasvetli bir bakış attı. “Eminim senin bildiğin iyi bir yer vardır, kış kralı. Her ne kadar toprakların mantarlar için fazla soğuk olsa da.”

“Bildiğim bir yer var,” dedi Morozko.

Vasya, “Ayışığında gölün yanında görüşeceğiz,” dedi Ded Grib’e ve Polunochnitsa’ya.

“Seni orada bekleyeceğiz,” dedi Gece Yarısı ve Ded Grib’le birlikte geldikleri gibi ansızın gittiler.

Vasya, Solovey’in omzuna yaslandı ve benliğini aynı anda hem keder hem neşe sardı. Morozko avuçlarını açtı. “Gidelim,” dedi. “Nihayet.”

Vasya tek kelime etmeden bir ayağını Morozko’nun ellerine uzattı ve onu Solovey’in sırtına çıkarmasına izin verdi. Nereye gittiklerini bilmiyordu ancak ruhu ona *uzaklara* gittiklerini söylüyordu. Seslerden, kokulardan, ihtişamdı ve beyhudelikten uzak bir yere...

Solovey onu başını gururla kaldırarak nazikçe taşıyor, Pozhar ise karanlıkta parlarken ikisiyle de sıcaklığını paylaşıyordu.

Sonunda bir küçük bir tepeye çıktılar. Kanla dolu bütün savaş meydanı ayaklarının altındaydı. Vasya, Solovey’in sırtından inip Pozhar’a yöneldi.

“Teşekkür ederim, leydi,” dedi. “Şimdi uzun zamandır istediğin gibi özgürce uçacak mısın?”

Pozhar başını kaldırdı, aralarındaki mesafeyi korudu ve gökyüzündeki rüzgârları değerlendirmek istercesine burun deliklerini açıp kapattı. Ama sonra altın sarısı başını nazikçe eğdi ve Vasya’nın saçlarını yaladı. *Geri döndüğünde gölün yanında olacağım*, dedi. *Fırtınalı geceler için bana bir yer hazırlayabilir ve yelemi tarayabilirsin.*

Vasya gülümsedi. “Oldu bil,” dedi.

Pozhar kulaklarını hafifçe geriye yatırdı. *Gölü ihmal etme. Çünkü daima bir koruyucuya ihtiyacı olacak.*

“Gölü koruyacağım,” dedi Vasya. “Ailemi de gözeteceğim. Gecenin ve günün en uzak ülkelerinden geçerek vakitler arasında dünyayı da atımla birlikte gezeceğim. Bir ömre yeter.” Duraksadı. “Teşekkür ederim,” diye ekledi kısrağa. “Kelimelerle ifade edemeyeceğim kadar minnettaram sana.”

Sonra bir adım uzaklaştı Vasya.

Kısarak başını geriye attı, yelesinin uçlarında küçük alevler belirdi. Bir kulağını Solovey’e doğru hafif cilveli bir şekilde eğdi. Solovey de ona hafifçe homurdandı. Sonra kısarak şaha kalktıkça kalktı. Alevli kanatları açıldı, solgun sabah güneşinden bile daha parlaktı, etrafındaki kar tanelerine altın sarısı rengini verdi ve döne döne yağan karlarda gölgeler yarattı. Ardından ateş kuşu muazzam bir şekilde göğe yükseldi. Uzaktan izleyen adamlar daha sonra birbirlerine cennet ile dünya arasında bir kuyruklu-yıldız gördüklerini ve bunun, Tanrı’nın onları kutsadığına işaret ettiğini söyleyeceklerdi.

Vasya gözlerini parlak ışığına dikip Pozhar’ın gidişini seyretti, ta ki Solovey onu sırtından hafifçe dürtene kadar. Sonra Solovey’in yelesine yüzünü gömdü ve onun teskin edici kokusunu içine çekti. Solovey’de Pozhar’ın panikletici duman kokusu yoktu. Hatta Vasya bir an için kanın, pisliğin, ateşin ve çeliğin kokusunu unuttu.

Sırtında bir serinlik hissedince başını kaldırıp çevirdi.

Morozko’nun tırnaklarının dibinde toprak, yanaklarında is lekesi vardı. Arkasında duran beyaz kısarak da en az Morozko kadar yorgun görünüyordu ve gururlu başını yere eğmişti. Sonra annesi, Solovey’i burnuyla bir kez hafifçe dürttü.

Morozko uzun bir iş gününü geride bırakmış gerçek bir adam gibi yorgun görünüyordu. Gözleri, Vasya’nın yüzünü inceliyordu.

Vasya onun ellerini tuttu. “Yaşadığın sürece,” diye sordu Vasya ona, “senin için böyle mi olacak? Bizim yanımızda duracak ve bizim için ke-derlenecek misin?”

“Bilmiyorum,” dedi Morozko. “Olabilir. Ama... sanırım hiçbir şey hissetmemektense canımın acımasını tercih ederim. Belki de sonunda ölümlüler gibi olmaya başlamışımıdır.”

Ses tonu buruktu ama sonra kollarını Vasya'ya sımsıkı sardı, Vasya da kollarını onun boynuna doladı ve yüzünü Morozko'nun omzuna dayadı. O günkü kıyımın toprak, kan, korku kokusu Morozko'nun üzerine sinmişti. Ama alt tonlarda hâlâ o her zamanki soğuk su ve çam kokusu vardı.

Vasya başını geriye attı, onu kendine çekti ve sonunda onun dokunuşlarıyla kendini kaybedebilirmiş, o günün görevlerini ve dehşetini unuta-bilirmiş gibi şiddetle Morozko'yu öptü.

Morozko kızın kulağına hafifçe, "Vasya," dedi. "Gece yarısı olmak üzere. Nereye gitmek istersin?" Parmakları, Vasya'nın karman çorman olmuş saçlarında dolaştı.

"Temiz su bulabileceğimiz bir yere," dedi. "Kan görmek artık tak etti canıma. Sonra dersen? Kuzeye. Olya'ya nasıl..." Sesi gitgide kısıldı, devam etmeden önce sesinin titrememesi için sakinleşmeye çalıştı. "Belki de... beraber denize gittikten ve suya vuran ışıkları izledikten sonra..."

"Evet," dedi Morozko.

Vasya neredeyse gülümseyerek, "Peki, sonra?" dedi. "Eh, senin kış ormanında toprakların var, benim de bir gölün yay gibi kıyısında. Belki de gizlice Dmitrii'nin Rusya'sının altında ve ötesinde bir gölgeler ülkesi kurmalıyız. Çünkü daima çiyerti, cadılar, büyücüler ve ormanın takipçileri için bir yer olmalı."

"Evet," dedi Morozko yeniden. "Ama bu gece sadece yiyecekler, soğuk hava, temiz su ve el değmemiş topraklar var. Gel benimle, Sneguročka. Kış ormanında bir ev biliyorum."

"Orayı biliyorum," dedi Vasya ve bir başparmak onun gözyaşlarını sildi.

Vasya, Solovey'in sırtına çıkamayacak kadar yorgun olduğunu söyleyebilirdi ama vücudu hissettiklerine rağmen bunu yaptı.

Morozko'ya, "Biz ne kazandık şimdi?" diye sordu birlikte giderlerken. Kar durmuş, gökyüzü berraklaşmıştı. Kış mevsimi tam olarak başlamış sayılmazdı.

"Bir gelecek," diye yanıt verdi buz iblisi. "Çünkü insanlar gelecek yıllarda bu savaşın, Rus' insanlarını tek bir millet haline getirdiğini söyleyecekler. Çiyerti de solmadan yaşamaya devam edecek."

“Yine de bedeli çok ağır oldu,” dedi Vasya.

Kendi atlarının sırtında diz dize ilerliyorlardı; Morozko cevap vermedi. Gece Yarısı’nın vahşi karanlığı artık her yanı sarmıştı. Ama ileride bir yerde, ağaçların arasında bir ışık parlıyordu.

YAZARIN NOTU

Neredeyse *Ayı ve Bülbül* n taslağını yazdığım ilk günlerden beri,    lememi Kulikovo Muharebesi'yle bitirmek istediğimi biliyordum. Bu savaş, bana hep bu     kitabın sayfalarında ele almak istediğim pek   ok   atışma için doğal bir uzlaşma noktası sağlıyor gibi geldi: Tatarlara karşı Rus' halkı, paganlara karşı Hristiyanlar, Vasya'nın kendi arzuları ve hırsları ile ailesinin ve   lkesinin ihtiyaçlarını dengelemeye   alışması gibi.

Savaşa giden yola dair planlarım o ilk zamanlardan bu yana   ok değişti. Ama son durak hep belliydi.

Kulikovo Muharebesi gerçekten yaşanmıştır. 1380 yılında Don Nehri'nin kıyılarında Büyük Prens Dmitrii  vanovi , birkaç farklı Rus bölgesinin g   lerinin birleştirildiği ve Tatar temnik Mamay'ın ordusuna karşı verilen savaşa liderlik ettiği için tarihte *Don'un* anlamına gelen Donskoi lakabını almıştır.

Dmitrii savaşı kazanmıştır. Ruslar ilk defa Moskova liderliğinde yabancı bir düşmana karşı g   lerini birleştirmiştir. Bazıları bu olayın, Rus ulusunun ruhani doğumuna işaret ettiğini iddia etmiştir. Gerçekte bu savaşın tarihsel önemi h    süre gelen bir tartışmanın konusu olsa da ben bu olaya böyle bakmayı tercih ettim. Tarihsel yorumlardan kendi gayesine en uygun olanları seçme hakkına bir romancıdan başka kim sahip olabilir ki?

Bu savaşa dair kendi masalsı versiyonum, olayın kendisine sebep olan   ok sayıda politik ve asker  manevrayı; tehditleri,   atışmaları,    mleri, evlilikleri ve ertelemeleri g   ardı ediyor.

Ancak benim Kulikovo versiyonumun en büyük olayları da tarihe dayanıyor:

Aleksandr Peresvet adlı keşif savaşçı gerçekten de Çelubey adlı bir Tatar savaşçısıyla düello yapmış ve kazandıktan sonra hayatını kaybetmiştir. Dmitrii adamlarıyla birlikte savaşabilmek ve düşmanları tarafından fark edilmemek için gerçekten de sıradan boyar'larından biriyle yer değiştirmiştir. Ryazanlı Oleg savaşta hırslı bir yol oynamıştır; belki Ruslara, belki de Tatarlara ihanet etmiştir, belki de yalnızca ikili oynamıştır.

Tüm bunlar doğrudur.

Belki de tarihsel olarak kayda geçen savaşın ardında sahip oldukları o topraklarda nasıl bir arada yaşayabilecekleri konusunda kutsal adamlar ile çiyerti arasında da bir başka savaş veriliyor olabilir. Kim bilir? Ama *dvoeveriye*, yani iki inanç kavramı, Rusya'da Rus Devrimi'ne kadar varlığını sürdürmüştür. Ortodoksluk, paganizmle birlikte huzur içinde varlığını sürdürmüştür. Bunun tuhaf yetenekleri ve yeşil gözleri olan bir kızın işi olmadığını kim söyleyebilir?

Nihayetinde Rusya'nın üç muhafızının bir cadı, bir buz iblisi ve bir kaos ruhu olmadığını kim söyleyebilir?

Bence son derece münasip.

Sonuna kadar okuduğunuz için teşekkür ederim. Bu seriye yirmi üç yaşındayken Hawaii'deki bir sahile kurduğum çadırımda başlamıştım, şimdi geldiğimiz noktada serinin son eserini elinizde tutuyorsunuz.

Bu yolculuk beni hâlâ hayrete düşürüyor ve bunu yaşadığım için kelimelerle ifade edemeyeceğim kadar müteşekkirim.

RUS İSİMLERİ ÜZERİNE BİR NOT

Rusların isim verme ve hitap etme âdetleri aslında ünsüz kümelerinin gösterdiği kadar karmaşık değildir ancak İngilizce formlarından çok farklı olduğundan açıklamaya muhtaçtır. Modern Rus isimleri üç kısma ayrılabilir: ad, baba kökenli ad ve soyadı ya da aile adı. Orta Çağ'da Rus topraklarında yaşayan insanların genellikle yalnızca bir adı veya (soylularsa) adı ve baba kökenli adı olurdu.

ADLAR VE LAKAPLAR

Rusça, küçültme ekleri bakımından son derece zengindir. Bir Rus adından çok sayıda lakap türetilir. Örneğin Yekaterina ismi Katerina, Katya, Katyuşa veya Katenka gibi pek çok farklı şekilde kısaltılabilir. Bu versiyonlar genellikle bir kişiye hitap etmek için birbirinin yerine kullanılabilir, hangisinin kullanılacağı da konuşan kişinin yakınlık derecesine ve içinde bulunulan anın atmosferine göre değişir.

Aleksandr – Saşa

Dmitrii – Mitya

Vasilisa – Vasya, Vasoçka

Rodion – Rodya

Yekaterina – Katya, Katyuşa

BABA KÖKENLİ AD

Rusçada baba kökenli adlar, kişinin babasının adından türetilir. Cinsiyete göre değişir. Örneğin Vasilisa'nın babasının adı Piyotr. Vasilisa'nın baba kökenli adı da Petrovna. Ağabeyi Aleksei de bunun erkek formunu kullanıyor: Petroviç.

Rusçada saygı ifadesi olarak İngilizcedeki Mr. (Bay) veya Mrs. (Bayan) gibi ifadeler kullanılmaz. Daha ziyade birine ilk adı ve baba kökenli adı birlikte söylenerek hitap edilir. Bir yabancı, Vasya'yla tanıştığında ona Vasilisa Petrovna diye hitap edecektir. Vasilisa erkek kılığındayken kendini Vasilii Petroviç olarak tanıtıyordu.

Orta Çağ'da Rus' topraklarında yaşayan soylu kadınlar evlenince (eğer varsa) baba kökenli adlarını kocalarının adlarından türetilmiş bir isimle değiştirebilirler. Mesela genç kızken Olga Petrovna diye seslenilen Olga, evlendikten sonra Olga Vladimirova adını kullanmıştır (Olga ile Vladimir'in kızına da Marya Vladimirovna diye hitap edilmektedir).



SÖZLÜK

Yazarın özgün eserde yalnızca Sözlük'te açıklamalarını yaptığı kelimeler, okurun olay örgüsünden kopmamasını sağlamak adına Türkçe metnin içine de dipnot olarak eklenmiştir. Daha sonra okurun geri dönüp belirli bir kelime konusunda hafızasını tazelemek isteyebileceği düşünülerek, daha kolay erişebilmesini sağlamak adına aynı açıklamalar Sözlük'te alfabetik sıraya göre tekrar verilmiştir. Çevirmenin metne katkıda bulunduğu açıklamalar, sonlarına eklenen (ç. n.) ibaresiyle yazarınkilerden ayırt edilmiştir.

ALTIN ORDA ~ On ikinci yüzyılda Batu Han tarafından kurulan bir Moğol hanlığıdır. On dördüncü yüzyılın başlarında İslam'ı benimsemiştir, en iyi dönemindeyken Moskova da dâhil olmak üzere günümüzde Doğu Avrupa olarak bilinen toprakların büyük bir kısmına hükmetmiştir.

BABA YAGA ~ Birçok Rus masalında geçen yaşlı bir cadı. Bir havana binip etrafta gezer, havan tokmağıyla yön değiştirir ve huş ağacından süpürgesiyle izlerini siler. Tavuk bacakları üzerinde dönüp duran bir külebede yaşar. Bir Kış Gecesi Masalı üçlemesinde Baba Yaga, Vasya'nın büyük büyükannesidir.

BABUŞKA ~ (Rus.) Büyükanne. (ç. n.)

BAGİENNİK ~ Su iblisi. (ç. n.)

BANNİK ~ "Hamam sakini", Rus folklorunda hamamın koruyucusu. Çoğulu; *banniki*.

BAŞMELEK MANASTIRI ~ Manastırın tam adı Aleksei'nin Başmelek Mikail Manastırı'ydı; daha çok Chudov Manastırı (Rusçada mucize anlamına gelen *chudo* kelimesinden türetilmiştir) olarak biliniyordu. Başmelek Mikail'in Colossae antik kentindeki mucizesine adanmıştır; meleğin burada dilsiz bir kıza konuşma yetisi bahşettiği söylenmektedir. Metropolit Aleksei tarafından 1358'de kurulmuştur.

BATYUŞKA ~ Birebir çevirisi "küçük peder" olan bu ifade, bir Ortodoks din adamına hitap etmenin saygılı bir yolu olarak kullanılırdı.

BELİYE ~ Porcini, bir tür mantar.

BOLOTNİK ~ Bataklik sakini, bataklik iblisi. (ç. n.)

BOYAR ~ Kiev ya da daha sonra Moskova aristokrasisi üyesidir; kıdem olarak bir prensten (knez) sonra gelir.

BRATIŞKA ~ Rusçada "küçük erkek kardeş" anlamına gelen sevgi ifadesi. Kendinden büyük ve küçük erkek kardeşler için kullanılabilir.

BÜYÜK HAN ~ Cengiz Han. Altın Orda oluşumundaki torunları Rusya'ya iki yüzyıl boyunca hükmetmiştir.

BÜYÜK PRENS (BÜYÜK KNEZ, VELIKIY KNYAZ) ~ Orta Çağ Rusya'sında Moskova, Tver ya da Smolensk gibi büyük prensliklerin (knezliklerin) yöneticisine verilen unvan. Çar (*tsar*) unvanı 1547'de Korkunç İvan hükümdar olana kadar kullanılmadı. *Velikiy Knyaz* sık sık "grandük" olarak da çevrilir.

ÇELUBEY ~ Rus tarihçilerin Çelubey, kendi memleketlilerinin ise Temir-Mirza olarak hitap ettiği Çelubey, Kulikovo Savaşı'nda Tatar cephesinin şampiyonuydu. Aleksandr Peresvet tarafından mağlup edildi.

ÇERNOMOR ~ Rus folklorunda, adını "Karadeniz"den alan kadim bir büyücü ve deniz kralıdır. Çar Saltan masalında kuğu kızının adasını korumak için denizden otuz üç oğluyla birlikte çıkmıştır.

ÇİYERTİ (TEKİLİ: ÇİYERT) ~ İblisler. Bu durumda Rus folklorundaki çeşitli perileri ya da peri halkını kapsayan bir topluluk adı. Bir başka hatta daha iyi bir terim ise "kirli güçler" anlamına gelen *nyeçistiye sili* olabilir fakat İngilizce konuşan okurların bu terimi kullanması kaba kaçır.

DAN - Haraç; bu durumda işgal altındaki Rus' bölgelerinin Moğol derebeylerine ödemesi beklenen haraç.

DED GRİB - Büyükbaba Mantar. Bunun tarihsel bir kaynağı yok; eski Sovyet çocukları filmi *Morozko*'daki bir karaktere böyle seslenilmişti ve bundan esinlenildi.

DEVUŞKA - Genç hanım, genç kız. (ç. n.)

DMİTRİİ DONSKOİ - Bir Kış Gecesi Masalı üçlemesindeki Dmitrii İvanoviç, Kulikovo Muharebesi'nde kazandığı zaferden sonra savaşın Don Nehri'nin kıyılarında yapılmış olmasından dolayı "Don'un Dmitrii'si" lakabını almıştır.

DOMOVOİ - Rus folklorunda evin koruyucusu, ev perisi. Çoğlu; *domoviye*. *Cadının Kışı*'nda domovaya şeklinde dişilleştirildi. Bazı kaynaklarda domovoï'nin kikimora adında bir karısı olduğu söyleniyor ama ben evin ana koruyucusunu dişileştirmenin, bir cadının evi için daha uygun düşeceğini hissettim.

DVOR - Avlu ya da meydan. Orta Çağ'da Rusya'daki soyluların arazilerinde bulunan müstemilatların arasındaki alan.

DVOROVOİ - Rus folklorunda dvor'un ya da avlunun koruyucusu. Çoğlu; *dovoroviye*.

FIRIN - Rus fırını ya da *peç* on beşinci yüzyılda hem yemek pişirmek hem de ısınmak için yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanan büyük bir yapıydı. Bir baca sistemi ısının eşit yayılmasını sağlardı ve bütün aile kışın sıcak kalabilmek için genellikle fırının üstündeki düz kısımda uyurdu.

GAMAYUN - Rus folklorunda genellikle kadın başlı bir kuş olarak tasvir edilen, kehanetlerde bulunan bir karakter.

GEM - Atı yönlendirmek için ağzına takılan metal araç. (ç. n.)

GER (YURT) - Keçeden veya deriden yapılan, taşınabilen, yuvarlak bir çadırıdır ve yolculuk esnasında Moğol orduları tarafından kullanılırdı. Genellikle her gün bozulur, her gece yeniden kurulurdu ama Han'ın ya da ordu liderinin kullandığı en kaliteli çadırlar genellikle kurulduktan sonra bozulmaz, bir yerden bir yere öküzlerin çektiği devasa bir platform üzerinde taşınırdı.

GOSPODİN ~ Bir erkeğe seslenirken kullanılan, “beyefendi”den daha resmî ve saygı dolu bir ifadedir. “Lord” olarak tercüme edilebilir.

GOSUDAR ~ “Majesteleri” ve “Hükümdar” ifadelerine benzer bir terim.

GÖĞE KABUL KATEDRALİ ~ *Uspensky Sobor*. Aynı zamanda Ölüm Uykusu Katedrali olarak da bilinir. Meryem Ana’nın sonsuz uykuya dalışını, yani ölümünü ve cennete gidişini sembolize eder. Modern dünyada Moskova Kremlini’nin içinde bulunan orijinal yapının inşası 1326’da başlamıştır ve 1327’de Tanrı’ya adanmıştır. Binanın şimdiki hali on altıncı yüzyıla dayanmaktadır.

GRİVNA ~ (Rus.) Kolye. (ç. n.)

İKONA YAZMAK ~ Rusçada kullanılan ifadenin birebir çevirisidir. Rusçada ikona yapmak için *yazmak* (pisat/napisat’) fiili kullanılır.

İKONOSTAZ (İKONA LEVHASI) ~ Doğu Ortodoks kilisesinde spesifik olarak nefi ibadethaneden ayıracak şekilde konumlandırılan, ikonalarla dolu bir duvar.

İVAN ~ *Marya Morevna* masalına dair bu gönderme, İvan’ın kötü büyücü tarafından parçalandıktan sonra gidip ona (bedenini iyileştiren) ölüm suyunu ve (onu hayata döndüren) yaşam suyunu getiren kayınbıradarleri, kuş prensler tarafından hayata geri döndürülmesiyle ilgilidir.

İZBA ~ Tahtadan, genellikle oymalı süslemelerle yapılmış küçük bir köy evi. Çoğulu; *izbi*.

KARIŞ (AT BOYU ÖLÇÜSÜ) ~ Eskiden atların boyu yerden omuz başlarının tepesine kadar elle ölçülürdü. Buna göre santimetre üzerinden hesabı yapıldığında 17 karış 172,72 santimetre eder. 17 karışlık bir at gerçekten uzun boylu bir attır. (ç. n.)

KASCHEİ BEZSMERTNİİ ~ Ölümsüz Koşey; Rus masallarında zalim bir büyücü ya da köyleri ateşe veren bir komutan olarak tasvir edilen yenilmez atlıdır. Tipik özelliği güzel kızları kaçırmasıdır. Koşey aynı zamanda Hristiyanlıktan önce Rusların bozkır insanını, göçebeleri tanımlamak için kullandığı bir isimdi, daha sonra etimolojide “kosta” (kemik) sözcüğüyle ilişkilendirildi. (ç. n.)

KEFE ~ Şimdilerde Feodosiya olarak bilinen Kırım'daki bir şehir. Bir Kış Gecesi Masalı üçlemesinin geçtiği dönemde bu şehir Cenevizlilerin kontrolündeydi.

KOKOŞNİK ~ Bir Rus başlığı. Bölgeye ve döneme göre değişiklik gösteren pek çok farklı *kokoşnik* modeli vardır. Genelde bu kelimeyle evli kadınların taktığı kapalı başlık kastedilir ama bekâr kızlar da arkası açık başlıklar ya da bazen sadece saçlarını açıkta bırakan saç bandı takar. *Kokoşnik* soylulara has bir aksesuardır. Orta Çağ'da bir Rus kadının başını örtmek için en sık kullanacağı şey bir eşarp ya da şaldır.

KOLOMNA ~ Günümüzde hâlâ var olan bir kasabadır ve Moskova bölgesine dâhildir. Adını muhtemelen nehir kıvrımı anlamına gelen Eski Rusçadaki bir kelimedenden almıştır. Resmî arması, Büyük Katerina tarafından verilmiştir. Dmitrii'nin, Kulikovo'ya gitmeden önce Rus ordusunu topladığı tarihi yerdir.

KREMLİN ~ Bir Rus şehrinin merkezinde bulunan güçlendirilmiş bölge. Modern İngilizcede *kremlin* kelimesi yalnızca en meşhur örneği Moskova Kremlin'i'ni kastediyor gibi olsa da aslında tarihi Rus şehirlerinin birçoğunda kremlin bulunur. Başlangıçta Moskova'nın tamamı kremlin sınırları içindeydi ancak zamanla şehir, duvarlarının dışına taştı.

KULIKOVO ~ Kulikovo Pole'un birebir çevirisi "Çulluk Arazisi"dir. 1380 tarihli Kulikovo Muharebesi'nin gerçekleştiği yerdir.

LENTO ~ Kapı veya pencere gibi açıklıkların üzerine yerleştirilen ağaç, taş veya beton kiriş. (ç. n.)

LESNAYA ZEMLİYA ~ Birebir çevirisi: "Orman Diyarı". Vasya, Saşa ve Olga'nın doğup büyüdüğü köydür; *Ayı ve Bülbül*'de olayların çoğu bu köyde geçmektedir, *Kuledeki Kız*'da ve *Cadının Kışı*'nda da birkaç kez bu köye atıfta bulunmaktadır.

LEŞİ ~ *Lesovik* olarak da adlandırılan leşi, Slav mitolojisinde orman perisi; ormanların ve hayvanların koruyucusu. Çoğulu; *leşiye*. (ç. n.)

LETNİK ~ Kadınların iç gömleğin üzerine giydikleri, baldırlara kadar inen, geniş ve uzun kolları olan ince bir kıyafet.

LİSİÇKİ ~ Horoz mantarı, bir mantar türü.

METROPOLİT ~ Ortodoks kilisesinde yüksek rütbeli din adamı. Orta Çağ'da Rus' kilisesinin Metropolit'i, Rusya'daki en büyük Ortodoks otoritesiydi ve Bizans Patriği tarafından seçiliyordu.

MOSKOF (LATİNCEDE MOSCOVIA, RUSÇADAKİ HALİYLE MOSCOV) ~ Büyük Moskova Prenslığı'ni ya da Moskova Grandüklüğü'nü ifade eder; Batı'da "Moskof" kelimesi yüzyıllar boyunca Rusya'yı kastetmek için kullanılmıştır. İlk başlarda Moskof, Moskova'dan kuzeye ve doğuya uzanan görece küçük bir alanı kapsıyordu fakat on dördüncü yüzyılın sonlarından on altıncı yüzyılın başlarına kadar ciddi anlamda genişledi; 1505 yılına gelindiğinde neredeyse iki buçuk milyon kilometrekarelik bir alana yayılmıştı.

MOSKOVA (RUSÇADA: MOSKVA) ~ Hâlihazırda modern Rusya Federasyonu'nun başkenti olan Moskova on ikinci yüzyılda Prens Yuri Dolgoruki tarafından kurulmuştur. Uzun bir süre Vladimir, Tver, Suzdal ve Kiev gibi şehirlerin gölgesinde kalan Moskova, Moğol istilasının ardından bir dizi yetkin ve girişken Rurik prensinin liderliğinde ön plana çıkmıştır.

NEGLİNNAYA NEHRİ ~ Moskova başlangıçta Moskova ve Neglinnaya nehirleri arasındaki bir tepeye kurulmuştur ve iki nehir doğal birer hendek görevi görmüştür. Neglinnaya şimdi Moskova şehrinin yer altı nehridir.

ÖLÜMSÜZ KOŞEY ~ Rus masallarında zalim bir büyücü ya da köyleri ateşe veren bir komutan olarak tasvir edilen yenilmez atlıdır. Tipik özelliği güzel kızları kaçırmasıdır. Koşey aynı zamanda Hristiyanlıktan önce Rusların bozkır insanını, göçebeleri tanımlamak için kullandığı bir isimdi, daha sonra etimolojide "kosta" (kemik) sözcüğüyle ilişkilendirildi. (ç. n.)

POLUDNİTSA ~ Gün Ortası Leydisi, Gece Yarısı Leydisi'nin öğle vakti otlaklarda dolaşan ve makasıyla güneş çarpmasına yol açan kız kardeşidir.

POLUNOÇNİTSA ~ Birebir çevirisi gece yarısı kadını; Gece Yarısı Leydisi sadece gece yarısı görünen ve çocukların kâbus görmesine neden olan bir iblistir. Folklore göre bir bataklıkta yaşamaktadır ve ebeveynlerin onu oraya geri göndermek için söyledikleri pek çok büyü söz örneği

vardır. *Cadının Kışı*'nda bu folklorik karakter, Güzeller Güzeli Vasalisa masalında Baba Yaga'nın hizmetkârı olan Gece'yle ilişkilendirilir.

POSAD ~ Bir Rus kasabasının kuvvedlendirilmiş duvarlarına bitişik olan ama duvarların kapsamı içinde olmayan bir alandır; genellikle bir ticaret merkezi olarak kullanılır. Yüzyıllar boyunca posad sık sık bir idari merkeze ya da kendi içinde ayrı bir kasabaya dönüşmüştür.

POZHAR ~ Ateş, şenlik ateşi; *Cadının Kışı*'nda aynı zamanda bir ateş kuşu olan altın kısağın adı. Onun adının kökünü Rusçada ateş kuşu anlamına gelen *zhar ptitsa* kelimesinde de görebilirsiniz.

RUBAHA ~ Uzun kollu iç gömleği. Orta Çağ'da neredeyse bütün Rus kadınların giydiği en yaygın ve sürekli yıkanan tek içlik türüdür.

RUS' ~ Rus', köken olarak İskandinav halkıdır. MS dokuzuncu yüzyılda Slav ve Fin kabilelerinin savaş çağrısı üzerine Rurik hanedanlığını kurmuşlardır ve bu hanedanlık nihayetinde şimdilerde Ukrayna, Belarus ve Batı Rusya olarak bilinen geniş alanı kapsamıştır. Dokuzuncu yüzyıldan 1584'te IV. İvan'ın vefatına kadar süren bu hanedanlığın yönettiği bölge de orada yaşayan insanlar da zamanla onların adını almıştır.

RUSALKA ~ Rus folklorunda dişi bir su perisi, sukkubus'a (dişi iblis) benzer bir varlık. (ç. n.)

RUSYA ~ On üç ile on beşinci yüzyıllar arasında Rusya adlı birleşmiş bir yönetim yoktu. Bunun yerine Rus' halkı birbirinden ayrı ve Moğollara bağlı olan rakip prenslikler (knezlikler) tarafından yönetiliyordu. *Rusya* kelimesinin kullanımı on yedinci yüzyıla kadar yaygınlaşmadı. Dolayısıyla "Rusya" kelimesi veya "Rus" sıfatı Orta Çağ bağlamında kullanıldığında birleşmiş bir yönetime sahip bir milletten ziyade ortak bir kültürün ve dilin hâkim olduğu bir toprak parçasını ifade eder. Dolayısıyla "Bütün Rusyalar" ifadesi de bir bütünden ziyade bu çeşitli bölgeleri ifade etmektedir.

RYAZANLI OLEG ~ Oleg Ryazanski de denir. On dördüncü yüzyılın ikinci yarısı boyunca Büyük Ryazan Prensi'dir. O dönemde Kulikovo Savaşı'nda oynadığı rol ve savaşın kendisi muğlaktır. Bazı kaynaklar onu tamamen Tatarların tarafında zikreder. Diğerleri, sonunda kim kazanırsa onun yanında yer almak için ikili oynamaya çalıştığını iddia eder. Dmit-

rii'ye Mamay'ın kuvvetlerinin Kulikovo'ya doğru ilerlediği haberini ilk veren kişi o olabilir; savaşa katılmakta gecikmiş ve Dmitrii'ye bir şans vermek için Mamay'ın takviye birliklerini savaştan vazgeçirmiş olabilir. Kendisi geride durmak için boyar'larının Rusların tarafında savaşmasına izin vermiş olabilir.

SAPOĞI ~ Genellikle birden fazla deri parçasıyla yapılan, yuvarlak burunlu kısa botlar. O dönemde sol ve sağ ayak arasında ayırım gözetilmezdi.

SARAFAN ~ Pinafore veya jileye benzeyen, uzun kollu bir bluzun üzerine giyilen, askılı bir elbise. Bu elbise aslında yalnızca on beşinci yüzyılın başlarında yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bunu *Ayı ve Bülbül*'e ve bu romana az da olsa dâhil ettim çünkü bu tür bir elbise, peri masallarındaki Rusya imgesini Batılı okurun zihninde daha güçlü bir şekilde uyandırıyor.

SARAY (FARŞÇA KÖKENLİDİR) ~ Altın Orda'nın başkentidir; başlangıçta Ahtuba Nehri'nin kıyısında kurulmuş, daha sonra hafif kuzeyde yeniden konumlandırılmıştır. Pek çok Rus' prensi saygılarını sunmak ve bölgelerini yönetme yetkisi kazanmak amacıyla Han'dan ferman almak için Saray şehrine giderdi. Bir noktada Saray, yarım milyonu aşkın nüfusuyla Orta Çağ'ın en büyük şehirlerinden biri haline gelmişti.

SERPUHOV ~ Şimdilerde Moskova'nın yaklaşık yüz kilometre güneyinde bulunan bir şehirdir. Başlangıçta Dmitrii İvanoviç döneminde Moskova'nın güney kesimlerini koruma altına almak için kurulmuştur ve yönetim yetkisi Dmitrii'nin kuzeni Vladimir Andreviç'e (*Kuledeki Kız*'da Olga'nın kocasına) verilmiştir. Serpuhov on dördüncü yüzyılın sonlarına kadar şehir statüsü kazanmamıştır. *Kuledeki Kız* ve *Cadının Kışı* kitaplarında Olga, Serpuhov Prensesi olsa da Moskova'da yaşamaktadır çünkü o zamanlar Serpuhov'da ağaçlık alanlar, bir kale ve birkaç barakadan başka bir şey yoktu. Serpuhov Prensi, Moskof'a bağlı olmayan tek lordu; yani Moskova'ya tabi olmayan, bağımsız bir prensi.

SESTRİ-ONKA ~ Rusçada "küçük kız kardeş" anlamına gelen sevgi ifadesi. Kendinden büyük ve küçük kız kardeşler için kullanılabilir.

SNEGUROÇKA ~ Rusçada kar anlamına gelen *sneg* kelimesinden türetilmiştir ve Kar Kızı anlamına gelir. Birkaç Rus masalında bahsi geçen

bir karakterdir. Aynı zamanda *Cadının Kısı*'nda Morozko'nun Vasya'ya taktığı bir isimdir.

SOLOVEY - Bülbül; Vasya'nın doru aygırının adı.

TEMNİK - (Rus.) Savaş beyi. (ç. n.)

TEREM - Hem Eski Rusya'da soylu kadınların yaşadığı yeri (bir evin üst katlarını, farklı bir kanadını ya da sarayın erkeklere ait kısmına bir koridorla bağlanan apayrı bir binayı) belirtmek hem de Moskova'da genel olarak aristokrat kadınları diğerlerinden ayırma uygulamasını ifade etmek için kullanılan bir kelimedir. Yunancadaki *teremnon* (mesken) kelimesinden türetildiği ve Arapça kökenli harem sözcüğüyle alakası olmadığı düşünülmektedir. Orta Çağ Moskova'sından kalan yazılı kayıtlar olmadığından bu uygulamanın nasıl başladığı belirsizdir. Terem uygulaması on altıncı ve on yedinci yüzyıllarda zirveye çıkmıştır. Nihayetinde Büyük Petro bu uygulamaya bir son vermiş ve kadınları tekrar kamusal alanlara dâhil etmiştir. İşlev olarak terem, soylu Rus kadınların hayatlarını erkeklerden tamamen ayrı bir şekilde geçirdiği, kızların terem'de yetiştirildiği ve evlenene kadar oradan ayrılmadığı anlamına geliyordu. Babası tarafından üç kere dokuz kilit altında tutulan prenses, Rus masallarında yaygın kullanılan bir kinayedir ve muhtemelen çıkış noktası terem uygulamasıdır.

TESLİS LAVRASİ (AZİZ SERGEY'İN TESLİS LAVRASİ) - Aziz Sergey Radonezski tarafından 1337 yılında Moskova'nın yaklaşık yetmiş kilometre kuzeydoğusunda kurulan manastır.

TONSURE - Dine adanmışlığın sembolü olarak saç kesme veya kafanın tepesini kazıtma ritüelidir. Doğu Ortodoks Kilisesi'nde bu, haç biçiminde dört parça saçın kesilmesi anlamına gelir. Doğu Ortodoks Manastırı'nda ise adanmanın üç seviyesi vardır ve bunlar üç tonsure derecesiyle temsil edilir: Rassophore, Stavrophore ve Great Schema. *Kuledeki Kız*'da Saşa, Rassophore yeminlerini etmiş ama daha ileriye gitmeye tereddüt etmiştir çünkü Stavrophore yeminleri arasında mekân sabitliği de (meslek manastırında kalmak) vardır. (ç. n.)

TUMAN - Sis; Saşa'nın gri atının adı.

ULUS - Halk, kavim, takipçiler.

UPİR - Vampir kavramının Slav versiyonu. Batı Avrupa versiyonundan farklı olarak daha canavarca ve daha az zariftir. Çoğulu; *upiri*.

VAZİLA - Rus folklorunda ahırların ve çiftlik hayvanlarının koruyucusu.

VEDMA - *Vyed'ma*, cadı, bilge kadın.

VERST - Rusçada *versta* (İngilizceye, Rusçadaki çoğul haliyle geçmiş tir ve genelde yanında bir sayıyla birlikte kullanılır). Yaklaşık bir kilometreye ya da bir milin üçte ikisine denk gelen bir uzunluk birimidir.

VLADİMİR - Orta Çağ'ın Rus' topraklarında, Moskova'nın yaklaşık yüz doksan kilometre doğusunda kalan büyük bir şehir. Kuruluş tarihinin 1108 olduğu söylenir ve antik yapılarının birçoğu günümüzde hâlâ ayaktaadır.

VLADİMİR ANDREVIÇ - "Yürekli" (*khrabriy*) denen Vladimir Andreviç, Serpuhov'un en çok tanınan prenslerindendir. Dmitrii Donskoi'nin muharebelerinde savaşırken gösterdiği cesaretinden dolayı "yürekli" lakabını almıştır, aynı zamanda Dmitrii'nin ilk kuzeni ve yakın danışmanıdır. *Cadının Kışı*'nda, Vasya'nın ablası Olga'nın kocasıdır.

VORON - (Rus.) Kuzgun. (ç. n.)

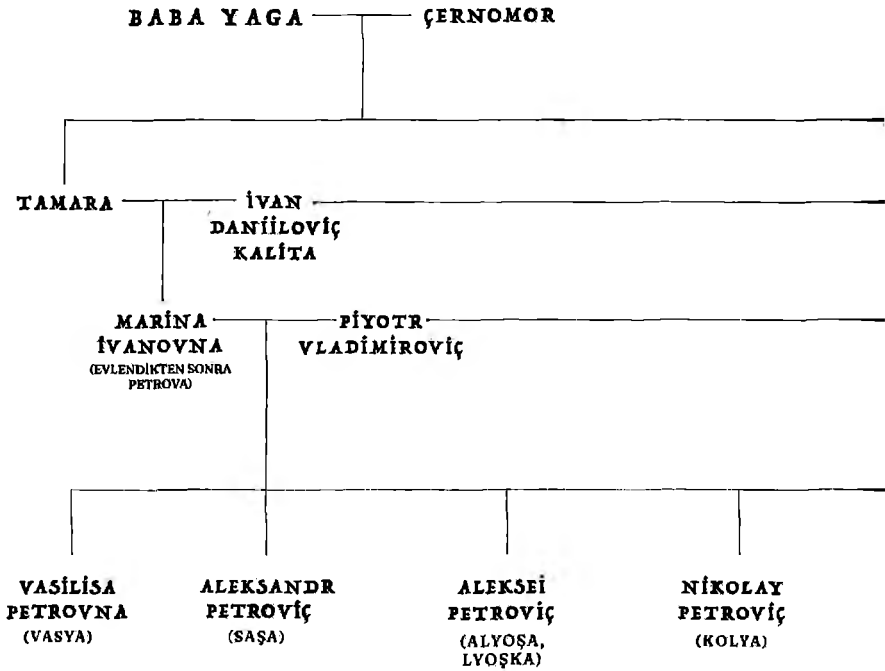
ZAPONA - Genç kızların uzun kollu iç gömleğin üzerine giydikleri eski bir üst giyecek. Aslında boydan ikiye katlanmış, kat yerinin tam ortasına başı geçirmek için bir delik açılmış dikdörtgen bir kumaş parçasıdır. Yanlarında dikiş yoktur ve belden kemerle sabitlenir.

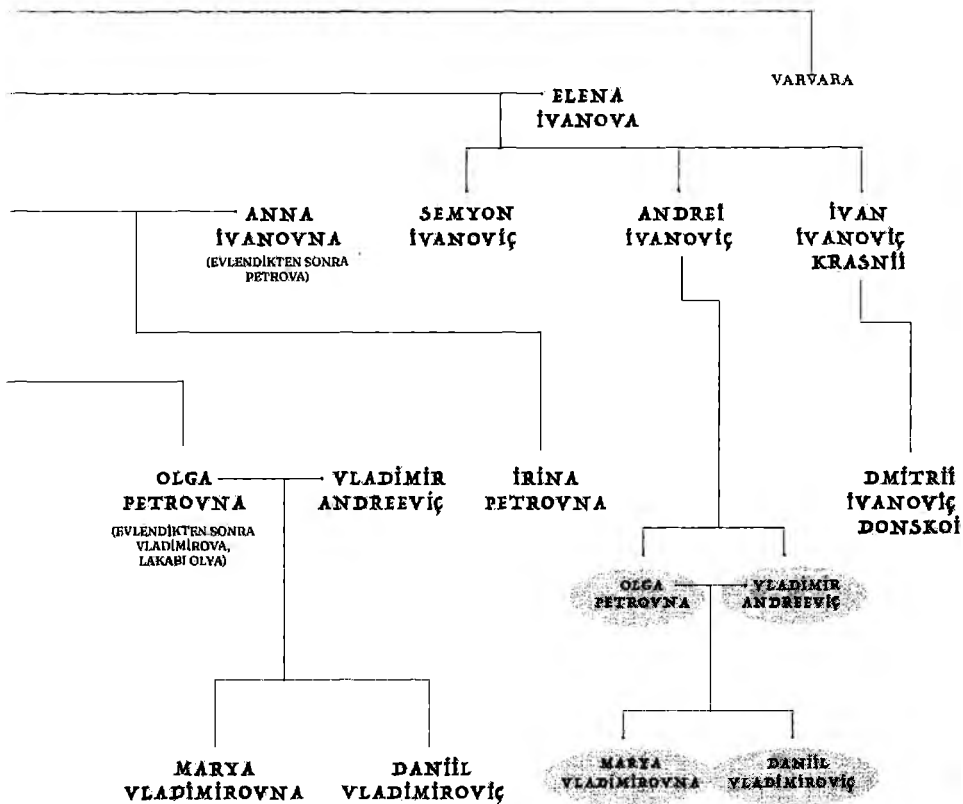
ZHAR PTİTSA - Ateş kuşu. (ç. n.)



VASILISA PETROVNA'NIN

SOYAGACI





TEŞEKKÜRLER

Hayatımın yedi yılını *Bir Kış Gecesi Masalı* serisine harcadım ve sayamayacağım kadar çok sayıda insandan destek aldım. Bir kitap yazmak tek başına çıkacağınız bir yolculuk ama bir kitabı bitirmek ve yayınlamak; irili ufaklı roller üstlenen çok sayıda kişinin işbirliğiyle mümkün olabiliyor. 2011 yılında Vasya'yla ve benimle birlikte ormana giden ve acı tatlı sonuna kadar bize eşlik eden herkese müteşekkirim.

Middlebury Üniversitesi'nin şimdiki ve önceki Rusça bölümüne göre aldığım eğitimi kullanma biçimim biraz alışılmışın dışındaydı ama o yıllarda tarih, gramer ve fiil çekimleri gibi dersler aldığım için çok mutluyum çünkü o dersler olmasaydı bu serinin altından kalkamazdım. Tatyana Smorodinskaya'ya ve Sergey Davidov'a benim için birer akıl hocası ve samimi birer dost oldukları, ayrıca Puşkin çevirimi kontrol ettikleri için özellikle teşekkür ederim.

Yayın temsilcisi Paul Lucas'a, 2014 yılında bu kitabı annem dışında okuyan ilk kişi olduğu, kitabıma inandığı ve o zamandan beri güzel olduğu kadar sağlam önerileri ve sağduyusuyla arkamda olduğu için çok teşekkür ederim. Janklow, Nesbit ve Cullen Stanley International'daki herkese, özellikle de Stephanie Koven, Brenna English-Loeb ve Suzannah Bentley'e teşekkür ederim.

Okyanus ötesindeki Ebury'den herkese: Gillian Green, Stephanie Naulls ve Tess Henderson'a, eserimi Birleşik Krallık'taki okurlara ulaştırdıkları, her ziyaretimde hiç eksilmeyen misafirperverlikleri ve kapkekleri için teşekkür ederim. Vlad Sever'a ve Hırvatistan'daki ekibine, *Ayı ve Bülbül*'ün gördüğüm en muazzam baskısını yaptıkları için teşekkürlerimi sunarım.

Del Rey ve Ballantine'de benim kitaplarım için çalışan herkese teşekkür ederim; son birkaç yıldır bir yazar olarak isteyebileceğim en iyi yayınevinde çalışıyorlar: Scott Shannon, Tricia Narwani, Keith Clayton, Jess Bonet, Melissa Sanford, David Moench, Anne Speyer ve Erin Kane'e bu yüzden minnettarım.

Muhteşem editörüm Jennifer Hershey'e, yapabileceğime inanmadığımda yola devam etmemi sağladığı, dört yıllık iyi fikirleri, en kötü taslaklarımda bile yanımda kaldığı için çok ama çok teşekkür ederim. Bu seri onsuz mümkün olmazdı.

Slimhouse'taki ev arkadaşlarım RJ ve Pollaidh (kızım, sen bir onur üyesisin), Garrett, Camila ve Blue'ya teşekkür ederim: benim için isteyebileceğim en iyi aile oldular. Hayatımda olmaları, mutfakta bir şeyler tıngırdatmaları, kötü şakalar yapmaları, beni bir başka korkunç birayı daha denemeye itmeleri, yatağımın altındaki kitap kutuları konusunda bana zorluk çıkarmaları aklımın başımda kalmasını ve mutlu olmamı sağladı. Hepsini çok seviyorum.

Peter, Carol Anne, Harrison ve Gracie'den oluşan Johnsonlara misafirperverlikleri ve gayretleri için teşekkür ederim. Abhay Morrissey'e molaya ihtiyacım olduğunda beni ciddi uçmaya götürdüğü için teşekkürler. Björn, Kim, Josh, David, Eliza, Dana, Mariel, Joel, Hugo'dan oluşan Roxendallara, koltuğumda aylarca yazıp çizmeme izin verdikleri için teşekkür ederim. İnanılmaz bir insan olduğu, istediğiniz bütün organizasyonlarda yanınızda olduğu ve üniversitede kurulan en iyi dostluklar sonsuza dek sürdüğü için Allie Brudney'e teşekkür ederim. Jenny Lyons'a ve Vermont Kitabevi'nin diğer çalışanlarına sonsuz destekleri için minnettarım. Stone Leaf Çayevi'nden herkese, mekânlarında takılıp kitabım üzerinde çalışmama izin verdikleri kış akşamları için teşekkür ederim.

Aileme: Mike Buls ve Beth Fowler'a, ayrıca John, Sterling ve Elizabeth Burdine'a teşekkür ederim. Hepsini çok seviyorum. Her şey için minnettarım.

Tek yapmak istediğim şey yazmakken beni yemek yemeye ve uymaya teşvik eden koşu ve macera arkadaşım, partnerim ve en iyi dostum Evan Johnson'a teşekkür ederim. Onu çok seviyorum.

Son olarak ismini tek tek zikredemeyeceğim kadar çok kişiye, kitap satıcılarına ve kitabımı okuyup arkadaşlarına öneren ya da bir yerlerde görüşlerini paylaşan tüm okurlara çok teşekkür ederim. Vasya'ya yolculuğunda eşlik eden herkese minnettarım.

Umarım bir sonraki macerada da yanımda olursunuz.

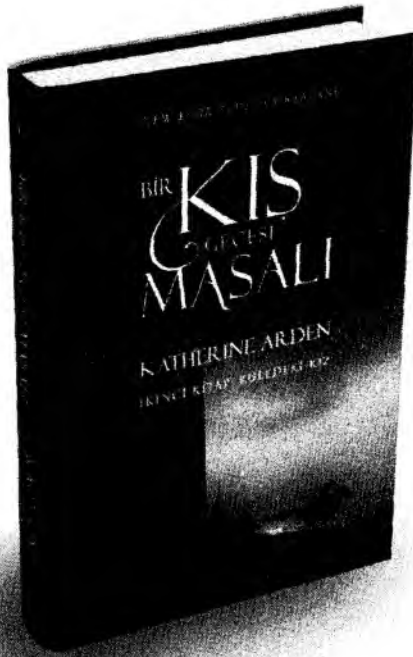


Vasya ve kardeşleri, Rus ormanlarında yılın çoğuna hâkim olan çetin kış mevsimini ateşin etrafında toplanıp, bakıcılarının anlattığı masalları dinleyerek geçirir. Bu masalların içinde Vasilisa en çok mavi gözlü Buz İblisi'nin hikâyesini dinlemeyi sever. Yaşlı köylüler ise Buz Kralı'ndan korkmakta ve evlerini ondan koruyan ruhları ödüllendirmektedir.

Yıllar sonra Vasya'nın üvey annesinin gelişiyle tüm hayatları değişir. Kadın, ev perilerinin uzaklaştırılmasını emreder ve onları ödüllendirmeyi yasaklar. Vasya bunun kötü talihe işaret olduğunun farkındadır ve çok geçmeden peş peşe gelen felaketler köyün yakasını bırakmaz.

Tehlike yaklaştıkça Vasya, ailesini bekleyen tehditten onları korumaya çalışır. Ancak bu mücadelesi onu hiç tahmin edemeyeceği bir maceraya sürükleyecek, bakıcısının anlattığı masalların gerçeğe dönüştüğü yepyeni dünyalar keşfetmesini sağlayacaktır.

“İçinde sihir, canavarlar ve büyümeye çalışan küçük bir kızın mücadelesi olan eşsiz bir kış masalı...” -Uprooted romanının yazarı Naomi Novik



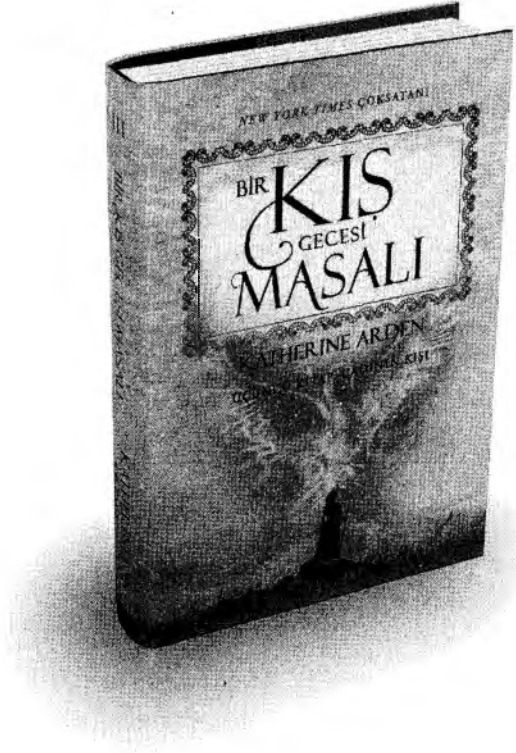
Toplumun kendisine biçtiği rollerden daha fazlasını isteyen Vasya, kaderine razı gelmez ve bu uğurda kimsenin aklına gelmeyecek bir yalan söyler. Bu yalan onu ve atı Solovey'i zorlu bir yolculuğa sürükler.

Korkusuz Vasya, kendini Büyük Prens için savaşırken bulur; üstelik söylediği yalan, her geçen gün daha da tehlikeli bir hal almaya başlamıştır. Vasya, çok sevdiği ağabeyi Saşa ve ablası Olga'yı istemeden de olsa bu yalana ortak etmiştir.

Büyük Prens'in dünyasında ayakta kalmak için mücadele eden Vasya, Moskova'yı tehdit eden büyük bir felaketle yüzleşmek zorunda kalır. Güvendiği kış kralı yanında olacak mıdır? En önemlisi de Vasya ailesini ve sevdiklerini kurtarmayı başaracak mıdır?

“Rus topraklarında geçen büyüleyici bir hikâye.”

—Paste



Yaşanan büyük felaket sonrası kafalarındaki soru işaretleriyle boğuşan Moskova halkı suçlayacak birini aramaktadır.

Vasya, hiç olmadığı kadar yalnız ve çaresizdir.

Düşmanlarına savaş açma kararı alan Büyük Prens ise kendisine destek olacak müttefiklerin arayışı içindedir.

Tüm bunlar yaşanırken, kaos yaratmaya kararlı kötücül bir iblis her zamankinden daha güçlü bir şekilde ortaya çıkar. İki dünyanın çatışmaları arasında sıkışıp kalan Vasya, kendisi ve ailesi hakkında bazı şaşırtıcı gerçekler keşfeder. Rusya'yı, Morozko'yu ve değer verdiği o büyümlü dünyayı kurtarabilmek için bu sefer çok daha zorlu bir mücadele vermesi gerekecektir.





“Muhteşem detaylarla
örölmüş bir kurgu, Arden’in
derin bilgi birikimiyle
çarpıcı bir edebî esere
dönüşmüş.”

—*Kirkus Reviews*
(starred review)

“Arden’in politik entrikalar
ve feminist temalarla
zenginleştirilmiş mükemmel
kurgusu, büyü ve folkloru
kullanarak destansı bir
hikâye anlatıyor.”

—*Publishers Weekly*

“Cadının Kışı, yoğun ve
duygu dolu
betimlemeleriyle, içi boş
 lirik süslemelerin ötesine
geçip okuru güçlü bir
kurguyla buluşturuyor.”

—*Adrian Liang*,
Amazon Editörü

“Vasya’nın, okurları hem
şaşkınlığa uğratan hem de
kendine hayran bırakan
serüveni duygu dolu bir
finalle son buluyor. Samimi
ve destansı bir hikâye...”

—*Publishers Weekly*
(starred review)



Austin, Texas doğumlu Katherine Arden, lise eğitiminin bir yılını Fransa'nın Rennes kentinde tamamlamıştır. Vermont'taki Middlebury Üniversitesi'ne kabul edilmesinin ardından Moskova'da yaşamak ve okumak için kaydını bir yıl ertelemiştir. Middlebury'de Fransız ve Rus edebiyatında uzmanlaşmıştır. Lisansını tamamladıktan sonra Maui, Hawaii'ye taşınan Arden, ödül başvuruları yazmaktan krep yapmaya ve at gezileri düzenlemeye kadar hayal edilebilecek her türlü tuhaf işi yapmıştır. Şimdilerde Vermont'ta yaşadığı söylene de gerçekte nerededir kim bilir...

katherinearden.com
Facebook.com/katherineardenauthor
@arden_katherine
Instagram.com/arden_katherine

